हिंदुस्तानना फोजदारी कायदो.

પેનલકોડ ટીકા સાથે *

ACT. NO XLV OF 1860 AND NO XXVII OF 1870 AND

No VIII of 1882-Gujarati.

સને ૧૮૬૦ ના ૪૫ મા આકટ સને ૧૮૭૦ ના ૨૭ મા તથા સંને ૧૮૮૨ ના ૮ મા આકટથી સુધારીને તે ઊપર થએલા ત્રણ પ્રસીદ્ધનશીના ઊપયોગી ફેંસલા તથા ઠરાવો સાથે.

આમદાવાદમા.

બરયા જમાંદારની હવેલીમા "સમશેર બાહદુર" છાપખાનામાં

સવઈભાઇ રાયચંદે છાપી પ્રસીદ્ધ કરયો.

સને ૧૮૮૩.

આ પુસ્તક તઈઆર કરવામાં કેટલાક વીદ્વાન
ગ્રંથકારોના પુસ્તકોથી અમને મદદ મળી
છે તે બદલ તેમના ઊપકારી છીએ.

સાંકળીભ.

१८७५४

[redacted] XLV. OF 1860.

[redacted]નનો ફોજદારી કાયદો.

[redacted] આકટ ૪૫ મો.

[redacted]કાયદા કરનારી સભા.

[redacted]ઓકટોબર સન ૧૮૬૦

[redacted]કાયદા કરનારી સભાએ પસાર [redacted]
ઓનરેબલ ધી. ગવરનર જનરલે સને ૧૮૬૦ ના અકટોબર [redacted]
૬ ઠી તારીખે મંજુર કર્યો, અને સરવે લોકોને જાણ [redacted]
થવા સારૂ તે અતરે પ્રસીદ્ધ કરયોછે.

ભાગ ૧ લો.

બરીટીશ ઇંડીઆને માટે એક સામાનીય ફોજદારી કાયદો કરવો યે [redacted]
કારણ. | મુજબ ઠરાવ્યુંછે.

૧. આ આકટનુ નામ "હીંદુસતાનનો ફોજદારી કાયદો" અને એરીન [redacted]

કાયદાનું નામ તથા એ ના કયા અમલમા આવશે. | આગરવાંદ, શીંગાપેર તથા મલાકા નેવાયને [redacted] ને રાજ કારભાર વધારે સારી રીતે ચલાવવા [redacted] ૮" એ નામના વીકટોરીઆના રાજના ૨૧ [redacted]

સમા કરેલા કાયદાના બાબ ૧૦૬ ઠા ઉપરથી રાણી સાહેબને હાથ જે [redacted] થવા આવે તે સઘળા મુલકમા શને ૧૮૬૧ ના મે મહીનાની તા૦ ૧ [redacted] પારથી એ અગલમા આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૬૭ ના આકટ પથી આ કાયદો સ્ટેટ સેટલમેંટ પ્રીનસ [redacted] આઇલેંડ વીગેરે સ્વરૂ ને લાગુ કરયોછે.

૨ સને ૧૮૬૧ ના મે મહીનાની તારીખ ૧ લીને દીને અથવા તી [redacted]

[redacted]

સદરહુ મુલકમાં થએલા ગુનાહાઓની શીક્ષા.

મુલક મધે આ કાયદાના ઠરાવો વીરૂધ[redacted] ગુનો જે સખસ ગુનેગાર થશે તે સખસ[redacted] કસુર બાબત આ કાયદા મુજબ શીક્ષા ક[redacted] રીતે કરવામાં આવશે નહી.

ટીકા.

[redacted]આકટ ૬થી આ કાયદો તા૦ ૧ લી જાનેવારી સને ૧૮૬૨થી[redacted] અમલમાં આવાઆછે.

"બીજી રીતે કરવામાં આવશે નહી" એટલે આ કાયદામાં શીક્ષા ઠરાવી છે તેવા ગુનાહને માટે આ કાયદા પરમાણે સજા કરવામા આવશે પરંતુ જે ગુનાહની આ કાયદામાં શીક્ષા ઠરાવી નથી એવાને વાસ્તે જે કાયદામાં શીક્ષા ઠરાવી હોય તે ચાલુ સમજવો.

૩ સદરહુ મુલકની હદની બાહાર કરેલા કોઇ ગુનાહને માટે જે સખસની તજવીજ

જે ગુનાહ સદરહુ મુલકની બાહાર થયા હોય, પણ જેની તજવીજ કાયદા પરમાણે તે મુલકની મહે થઇ શકે તે ગુનાઓની શીક્ષા.

હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઇન કાઊંસીલે કરેલા કોઇ કાયદાથી થઇ શકતી હોય તે શખસ, જીરે સદરહુ મુલકની બાહાર કરેલ કામને માટે તે કામ [illegible] મુલકની મહે કરયુ હોય એ પરમાણે આ કાયદાના ઠરાવો મુજબ અમલ કરવામાં આવશે.

ટીકા.

આ સરકારની રઇઅતને પરરાજમા ગુનાહ કરયા બદલ તે રાજવાળાએ શીક્ષા કરયાનો દાખલો બતલાવે તો તેના ઊપર ફરીથી તેજ ગુનાહ બાબત કામ ચલવુ નહી ઇંટર પ્રોસીડીંગ નંબર ૧૦૭ તા૦ ૩૧ ડસેંબર સને ૧૮૩૦.

ઇંગરેજ સરકાર સાથે દોસતી રાખનાર રાજાની હદમા યુરોપીઅન બ્રીટીસ રઇઅતે ગુનાહ કરયો હોય તો તેની તજવીજ હાઇકોરટમા કરવા લાયકછે મુંબઇ હાઇકોરટ તા૦ ૩ જુલાઇ સને ૧૮૭૧ વા. ૮ પ્રસ્ટ ૯૨.

બ્રીટીસ રઇઅત પરરાજની હદમા જઇ આ કાયદા વીરૂધ ગુના કરે તેનો તપાસ આ કલમ પરમાણે બ્રીટીસ કોરટથી થઇ શકે પરરાજમા વસનારી રઇઅત પોતાના દેશમાં ગુનો કરી બ્રીટીસ હદમાં આવી રહ્યા હોય તોપાણ તેના ઇનસાફ તેમના મુલકની કોરટોથી થઇ શકે પરરાજના માણસોએ પરરાજમા નીચે લખેલી પીનલકોડની કલમો પરમાણે ગુના કરી આ રાજમા નાસી આવલા હોય તોજ તેમને પકડી તે રાજને સવાધીન કરી શકાયછે.

કલમ ૨૧૬, ૨૦૮, ૨૨૪, ૨૩૦ થી ૨૬૨, ૨૯૯ થી ૩૦૪, ૩૦૭ થી ૩૧૦, ૩૧૨ થી ૩૧૭, ૩૨૩ થી ૩૩૩, ૩૪૭, ૩૪૮, ૩૬૦ થી ૩૭૩, ૩૭૫ થી ૩૯૭, ૩૯૮ થી ૪૧૪, ૪૩૫ થી ૪૪૦, ૪૪૩ થી ૪૪૬, ૪૫૪ થી ૪૬૮, ૪૭૬ થી ૪૭૭, (૧૮૭૯ નો ૨૧ મો)

૪ આજ સુધી કાંઈ તહનામુ અથવા બંદોબસત ઇસટ ઈંડીઆ

દોસતી રાખનારા પરરાજ
મા રાણીના કોઈ ને કરે ક
રેઆ ગુનાહોની સીક્ષા.

યો હોય અથવા રાણીને નામે હીંદુસતા
રે કરયો હોય અથવા હવે પછી કરે તે
બંદોબસત ઉપરથી રાણીની સાથે દોસતી રાખનારા
જા અથવા રાજના મુલકની માહે સને ૧૮૬૧ ના મે

ની તારીખ ૧ લીને દીને અથવા તીયાર પછી રાણીની નોકરીમાં છતા રાણીનો
ર આ કાયદાના ઠરાવો વીરધના જે કામ અથવા કસુરનો ગુનેગાર થશે તે નોકરને
કામ અગવા કસુરને માટે આ કાયદા મુજબ શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

આ બાબની મતલબ હીંદુસતાનના ફોજદારી કાયદાને બદલે પીનલકોડ દાખલ કરવાની છે તો પણ જુનો ફોજદારી કાયદો જે પરસંગે પીનલકોડના ઠરાવો લાગુ પડેછે તેના પર શ ગેજ રદ છે આ ફકરાની મતલબ પીનલકોડ બાધનારા કમીશનરો તેમના બીજા રીપોરટ મા નીચે પરમાણે શમજાવેછે.

"જે મુલકને સારૂ આ કાયદા બાંધવા અમે બલામણ કરી છે તે મુલકમાં હાલ ચાલુ ફોજદારી કાયદા બધા રદ કરવા અમારી સલાહ નથી અમારી નજરમા એમ ઠરાવવુ વધારે યોગીય છે કે જે કામો આ કાયદા મુજબ ગુનોહ બને તે કામોના આ કાયદાના ઠરાવો શીવાય બીજી રીતે ઇનસાફ થઈ શકશે નહી (ફકત કોરટ મારસલ કરી શકે) એમ બાકી શક કે થોડાંક કરતીયો જે કોઈ પીનલકોડ શીવાય બીજા ચાલુ કાયદા પર માણે શીક્ષા લાયક છે અને જે કાયદા બાધનારી સભા માફ કરવા ઇછતી નથી તેવાં તીયો આ કાયદામા દાખલ કરયા નહી હોય."

આ મુલકની અંદર બનના ગુનાને સરૂ તો આ મતલબ કલમ ૨ થી પાર પડી છે આ મુલકના બાહાર બનેલા ગુનાને સરૂ આ કાયદો ઓછો સપસ્ટછે કલમ ૩ ઠરાવેછે કે જય ફઇ માણસનો શરકેસ ઈંડીઆની બાહાર કરેલા ગુનાહને સારૂ કલકતા ની કાયદા બાધનારી સભાના કોઈ આકટથી બરાટીસ ઇંડીઆમાં ઇનસાફ થઈ શકે તેને આ કાયદા પરમાણે સજા થશે. કલમ ૪ થામા રાણી સાહેબના નોકરો મંત્રી રાજાઓના રાજમા ગુના કરે તેમને વાસતે ઉપરના જેવો ઠરાવછે. પણ જે સખસો રાણી સરકારના નોકરો નથી અને જેવોનો ઇનસાફ કાયદા બાધનારી સભાના કોઈ આકટથી નહી પણ પારલામેંટના આકટોથી બરીટીશ ઇંડીઆ મા થઇ શકે એવા લોકોના ગુના વીશે આ બેમાની એક કલમ ઠરાવ કરતી નથી, આવા ગુનાઓ હજુ જુના કાયદા નીચે રહેવા દીધેલા દેખાયછે જે કાયદો સામાનીય રીતે ઇંગલીશ ક્રીમીનલ લા છે.

કલમ ૪ આના મુકરરમાના એક વરગ વીશે ઠરાવ કરેછે આ બાબત બાબ ૧ લા ની કલમ ૧૮ ઉપર ફકત હવાલો કરવાની જરૂર છે. જેમા "રાણીના નોકરની" વ્યાખ્યા આપીછે.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ થી બરીટીસ ઇંડીઆની બાહાર કરેલા ગુનાઓનો ત્ર
ણુ રીતે ઈનસાફ થાયછે તેની તપસીલ.—

૧. બરીટીસ ઈંડીઆની બહાર કામ કરનાર બીરીટીસ સરકારના પરતીનીધીથી

૨ બરીટીશ ઈંડીઆમાં કામ કરનારી સાધારણ ફોજદારી કોરટોથી.

૩ ગુનેગારે જે રાજનો કાયદો તોડયો હોય તે રાજને હાથે કરવાથી.

પહેલી રીતે ઇનસાફ કરવા બાબત કલમ ૪ થી ૮ સુધીમા ઠરાવ કરેલોછે.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ના કલમ ૪ બરીટીસ ઈંડીઆની સરકારના કોઈ
ને જે સતા અથવા હકુમત બરીટીસ ઈંડીઆની હદની બાહાર કોઇ દેશમાં અથવા
માં ગવરનર જનરલને હમણાછે અગર હવે પછી હોય તે સતા અથવા હકુમત
ગવરનર જનરલ ઈનકાઊનશીલને અખતીઆર આપેછે આ પરમાણે સતા આપવાની વાત
જે જગા ઊપર તે સતા આપવામા આવે તે જગાની હદ અને આપેલી સતા કેવી રીતે
ચલાવવી એ વીગે ઈંડીઆ ગેજીટમા જાહેર ખબરથી જણાવવામા આવેછે.—

અતીઆર સુધી અથવા હવે પછી કોઇ આ દેશમા અથવા જગામાં જસટીસ
આફ ધી પીશ સરકારે નીમેલા હોય અથવા નમે તેવોને પહેલા વરગના માજીસતરેટો
જે વળી જસટીસ આફ ધી પીશ અને રાણીની વીલાયતી રઈઅત હોય છે તેમને
જે સતા આપેલી હોય છે તે સતા હેઠળ રાણીની વીલાયતી રઈઅતે કરેલા ગુનાઓ બા
બત જસટીસ આફ ધી પીસે રાણીની વીલાયતી રહીયત ઉપર હકુમત વાળી કઇ કોરટમાં
ઈનસાફ વાસતે મોકલવા એ ગવરનર જનરલ ઈન કાઊનશીલે ફરમાવવાનુછે સને ૧૮૭૨ના
આકટ ૧૧ની કલમ ૬—૭.

ગુનાઓની બાબત અને હીંદુસતાનમાં તે વખત ચાલુ ફોજદારી કામ ચલાવવાની રી
ત બાબત કાયદો જે ફેરફારો ગવરનર જનરલ ઈનકાઊનશીલ વખતે વખતે ફરમાવે તે ફે
રફારોને અનુસરીને દેસી રાજયોમા યુરોપીઅન અને દેશી બધી બરીટીશ રહાઅતને લાગુ
થશે સને ૧૮૭૨ ના આ. ૧૧ ક ૮.

આ ઊપરથી ખુલુ છે કે કોઇ બરીટીસ ઈંડીઆ બાહેરના દેશમા તે દેશના મુલકી
પાલ કાયદા વીરૂધ કાંઈ ગુનો બને તો તેમા ગવરનર જનરલને વચે પડવા અખતીઆ
ર નથી એટલા માટે આ આકટનો આ ભાગ મજકુર દેશ અથવા જગાના રાજા સા
થે કાઈ કોલકરારથી અથવા પારલામેંટના કાંઇ આકટથી જે હકુમત તેને હોય તેટલે સુ
ધી લાગુછે.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૯ ઠરાવે છે કે બરીટીસ ઈંડીઆમાં બધી
બરીટીશ રઈઅત યુરોપીયન અને દેશી તેમણે કાઇ દેશી રાજમા કરેલા ગુના બાબ
ત જે જગામાં તે હોય અગર માલમ પડે તે જગામાં આ ગુના બનેલા હોય તેમના
ઊપર કામ ચલાવવું.

જે ઠેકાણે ગુનો બનેલોછે તે જગાનો પોલીટીકલ એજંટ સરટીફીકેટ આપે તો ગુ
નેહગારનો બરીટીસ ઈંડીઆમા તપાસ થઈ સકે અને એ પરમાણે જો બરીટીસ ઇંડ.

આમાં તપાસ થાય તો પછી ફરીથી બરોડીશ સરકારના પરતીનીધીથી તપાસ નહીં. પણ આ આકટથી તે દેશના રાજાને જો અધીકાર હોય તો તને ગુનેગાર થી ઈનસાફ કરવા અટકાવ નથી.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૦ થી પરરાજમાં પોલીટીકલ એજંટ ર જુડીશીઅલ આફીસરની આગળ આપેલી જુબાનીઓ અગર રજુ કરેલા કાગળો કરી ઈંડીઅન કોરટમાં ટોચા અથ કરછે

ગુનેગાર સુવાધીન એ રીતે થાયછે ૧લું જે રાજમાં ગુનો બનેલો હોય તે પોલીટીકલ એજંટના વારંટ ઉપરથી બીજું પરરાજની માગણી ઊપરથી

જો પોલીટીકલ એજંટની નજરમાં એમ આવે કે એ ગુનો જે રાજ્યમાં બનો તાં હાં તેનો ઈનસાફ થવો જોઈએ અને જો તે પીનલકોડની નીચે લખેલી વાખ્યાઓમાં થી કોઈ વાખ્યામાં આવતો હોય એટલે કલમ ૨૩૦ થી ૨૬૩-૨૯૯ થી ૩૦૪, ૩૦૭, ૩૧૦થી ૩૧૭, ૩૨૩થી ૩૩૩, ૩૪૭થી ૩૪૮ ૩૬૦થી ૩૭૩, ૩૭૫થી ૪૧૪, ૪૩૫થી ૪૪૦, ૪૪૩ થી ૪૪૬, ૪૬૪ થી ૪૬૮, ૪૭૧ થી ૪૭૭—અગર ગવરનર જનરલે જાહેર કરેલી કોઈ બીજી કલમની વાખ્યા અથવા કાયદામાં આવતો હોયતો પોલીટીકલ એજંટને વારંટ કાહાડવા અખતીયાર છે. (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૧) આ વારંટ જે ઠેકાણે કેદી ધારવામાં હોય તે ઠેકાણાના માજીસતરેટ ઊપર મોકલવાનું છે અને બીજાં ફોજદારી વારંટોની માફક બજાવવાનું છે (૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૨)જ્યારે ગુનેગારને પોલીટીકલ એજંટને સવાધીન કરવામાં આવે તારે તેનો પોલીટીકલ એજંટ ઈનસાફ કરે કે તે દેશની કોરટોથી ઈનસાફ થાય એ બાબત જેમ સવાધીન કરનારી સરકાર ફરમાવે તે મુજબ થઈ શકે (સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ની કલમ ૧૨).

જ્યારે માગણી પરરાજ્ય તરફથી હોય તારે ઈંડીયા સરકારે એ ધારેલા ગુનેગારને પકડી તે ગુનો સને (૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૧)અંદર આવતો હોયતો તપાસ કરી રીપોટ કરવા માજીસટરેટને ફરમાવેછે આ રીપોટ આવેથી માગેલા સખસને સવાધીન કરવો કે નહીં તે સરકારની મરજી ઊપર છે. આ કલમથી ગુનેગારો સવાધીન કરવા બાબત તે વખતે ચાલુ કાયદા અથવા કોલકરારોના ઠરાવોને અસર થતી નથી. (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૪)

૫. ચોથા વીલિયમના રાજ્યના ૩ જાં તથા ચોથાં વરસમાં કરેલા કાયદાના ૨૮ મા

કેટલાએક કાયદાઓ પર આ આકટથી કંઈ અસર થતી નથી.

બાબના અથવા ત્યાર પછી કોઈ પણ પ્રકારે ઈસટ ઈંડીયા કંપની અથવા સરકાર મુલક અથવા તે માહેલા રેહેવાશીઓ સાથે રહેલા પારગામેના કોઈ પણ અમલના અથવા રાણી સાહેબના અથવા ઈસટ ઈંડીયા કંપનીની નોકરી માહેલા આફીસરો તથા સેલરો બંડ કરે તથા નાહારી જાય તેઓને શીક્ષા કરવા સારૂ કરેલા કોઈ પણ આકટ અથવા હીંદુસતાનની દરીઆઈ ફોજનો બંદોબસત કરવાના કોઈપણ આકટના અથવા કોઈ પણ વીશેસ અથવા સથાનીક કાયદાના

એમ માનીવુ કે સને ૧૮૪૧ ના આ
૬ સંરહુ ગાટ ની કલમ ૨૩ માં પાસ
૪૬૫ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે. (કલમ
વીશેસ અને સથાનીક કાયદાઓ મુજબ
બા સેશ । કોરટને અખતીઆર છે (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ ની
ઠરાસ હાઈકોરટના ફેંસલા વા. ૨ પાને ૨૪૭).

આ કલમ ઉપર હાઇકોરટના નીચે પરમાણે ફેંસલા થયાછે.

૧ શથાનીક કાયદા પરમાણે કેદીને સજા થઈ હોય અને સજાનો ઠરાવ જોતાં
માલમ પડે કે એ તો આ કાયદા પરમાણેનો ગુનોહ થાયછેં તો તેટલા ઉપરથી
કાયદા પરમાણે થએલી સજા રદ થાય નહી. ૮ વી. રી. પ્ર. ૫૫,

બાબ ૨ જો.

સાધારણ સમજણ

૬. આ કાયદામાં સધળે ઠેકાણે ગુનાહના પરતેક લક્ષણને, તથા શીક્ષા સંબંધી પરતેક ઠરાવને તથા એવા પરતેક લક્ષણ અથવા શીક્ષા સબંધી ઠરાવને પરતેક દ્રષ્ટાંતને "સાધારણ અપવાદ' એ નામના બાબ મધે લખેલા અપવાદો લાગુ પડેછે એમ સમજવું; અગર તે તે અપવાદો તે લક્ષણમા અથવા સંક્ષાસબ
ા દ્રષ્ટાતમાં ફરીથી લખ્યા નથી તો પણ.

આ કાયદા મહેના લક્ષણોને અપવાદો લાગુ પડે છે એમ સમજવુ.

દ્રષ્ટાંત

ોમા ગુનાહોના લક્ષણ લખીયાછે તેઓમાં
ત વરસથી ઓછી ઉમરના બાળકથી થઈ શકે
લખેલુછે કે સાત વરસથી ઓછો ઉમરના
ારો નહી તે અપવાદ તે લક્ષણોને લાગુ પડેછે

...ના ચાલતા પરમાણે જે ...
હે નથી" તે સધારશું આપ...

૭. આ કાયદાના કોઇ પણ ભાગમાં ...
આ કાયદામાં જે શબ્દનો કાયદાના ...
અગાઉ એકવાર સમજાવ્યો (
તે સુમાર સ જે ઠેકાણે તે (
જ અરથમાં વાપરયોછે.).

૮. પુરૂશ સરવે નામ "તે" તથા "તે" ને વીભક્તી લાગીને સીધ થએલા શબ્દો ...
લીંગ | રૂશ તથા અસતરી એ બંનેને લાગુ પડેછે.

૯. એક વચનમાં વાપરેલ શબ્દો ... ને, વચનમાં પણ સમજવા અને અનેક વચન
વચ | મ લખેલા સબદોને એક વચનમાં પણ સમજવા પણ જે ઠે
| કાણે તે શબ્દો લખીયા હોય ત્યાંના ઠેકાણે તેમ ન સમજવા એ
મ જણાય તો તીયાં તેમ ન સમજવા.

૧૦ "પુરૂશ" એ શબ્દ વડે કોઈ પણ વયનો માનવી પુરૂશ સમજવો અને "...
"પુરૂશ", "સ્ત્રી" | એ શબ્દ વડે કોઈ પણ વયની માનવી 'સ્ત્રી' સમજવી.

૧૧ "સભાસ" એ શબ્દમાં કોઈ પણ કંપની અથવા સભા અથવા માણસોની મં...
"સભાસ" | નો સમાવેશ થાયછે પછી તે કંપની, સભા અથવા મંડળ...
રજીસ્ટર થયા હોય કે નહીં તોપણ

૧૨ "લોક" એ શબ્દમાં લોકના કાઈ પણ વરગનો અથવા કોઈપણ જમાતનો સ...
"લોક" | વેશ થાયછે.

૧૩ "રાણી" એ શબ્દ વડે ગરેટબરીટન તથા આયરલાંડના એકઠાં મળેના રાજ્યનો
"રાણી" | જે વખતે જે સાર્વભૌમ હોય તેને સમજવો.

૧૪ "રાણીનો નોકર" એ સબ્દો વડે "હીંદુસતાનનો રાજકારભાર વધારે સારી રી
"રાણીનો નોકર". | તે ચલાવવા બાબતનો આકટ" એ નામનો વીકટોરીઆના રાજ
ના ૨૧ માં તથા ૨૨ માં વરસમાં કરેલા સદરહુ કાયદાના બ. ૧૦૬ ઠાએ અથવા તેના
આધાર ઉપરથી, અથવા હીંદુસતાનની સરકારે કે કોઈપણ સરકારે અથવા તેની સતાથી હીંદુ
સતાન મધે કાયમ રાખેલા, ઠરાવેલા, અથવા મુકરર કરેલા સઘળા અમલદારો અથવા
નોકરો સમજવા.

૧૫ "બરીટીસ" ઈંડીઆ એ શબ્દ વડે પરીનસ આવ વેલ્સ આયરલાંડ સીંગાપોર
"બરીટીસ ઈંડીઆ" | તથા મલાકા શીવાયનો હીંદુસતાનનો રાજકારભાર વધારે સા
રી રીતે ચલાવવા બાબતનો આકટ એ નામના વીકટોરીઆના રાજના ...

મુલક સમજવો.

"સરકાર" એ શબ્દ વડે હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઈન કાંઊ
સીલ, અથવા હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ પોતાની કા
ઊન્સીલથી ગેરહાજર હોય તે દરમીયાન પ્રેસીડેંટ ઈન કાઊ
ન્સીલ અથવા એકલા હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ સમજવા. તે નવો અથવા તે જે
અખ્તીઆર પરમાણે કાયદા મુજબ અમલ કરી શકે તેને અખ્તીઆરને સામેલ સમજવા.

૧૭ "સરકાર" એ શબ્દ વડે જે સખસ અથવા સખસોને બ્રીટીશ ઈંડીઆના કોઈ
"સરકાર" | પણ ભાગમાં હકુમત કરવાનો કાયદા પરમાણે અખત્યાર
છે તે સખસ અથવા સખસો સમજવા.

૧૮ "પ્રેસીડેનસી" એ શબ્દ વડે એક પરેસીડેંશીની સરકારને તાબેનો મુલક સમ
પરેસીડેંનશી" | જવો.

૧૯ "જડજ" એ શબ્દ વડે જે સખસને તેના હોદ્દાને લીધે જડજનું નામ આપી
"જડજ" } યુ હોય તે સખસજ નહી પણ જે જે સખસને કાયદાથી
કોઈ પણ દીવાની અથવા ફોજદારી મુકદમામાં આખરી ફેંસ
લો અથવા જે પર અપીલ ન થાય તો આખરી ગણાય એવો ફેંસલો અથવા બીજા કોઈ
અખ્તીઆર એ બાહાલ રહેતો આખરી થાય એવો ફેંસલો આપવાનો અખ્તીઆર હોય
અથવા એવો ફેંસલો આપવાને કાયદાથી અખ્તીઆર પામેલા અનેક સખસો માંનો જે
એક હોય, તે દરેક સખસ પણ સમજવો.

દાખલો.

(અ) સને ૧૮૫૯ ના ૧૦ મા આકટ મુજબ કલેકટર કોઈ મુકદમામાં અખ્તીઆર ચલા
વતો હોય તે જડજ છે.

(બ) જે તહોમત બાબત દંડનો અથવા કેદનો હુકમ કરવાનો જે માજીસતરેટને અ
ખ્તીઆર હોય તે માજીસતરેટ તે તહોમત બાબત પોતાનો અખ્તીઆર ચલાવતો
હોય તે વખતે જડજ છે; પછી તેના ફેંસલા ઊપર અપીલ હોય કે નહિ તોપણ.

(ક). મદરાસના કાયદાના પુસતક મહેલા સને ૧૮૧૬ના ૭ મા કાયદા મુજબ મુકદમા
ઓની તજવીજ કરીને ફેંસલા કરવાનો જે પંચાયતને અખ્તીઆર છે તે પંચાય
તમનો કોઈપણ માણસ જડજ છે.

(ડ) જે તહોમત બાબ તજવીજને સારૂ બીજી કોરટમાં કાંઈ મુકદમો મોકલવાનોજ
અખ્તીઆર જે માજીસતરેટને હોય તે માજીસતરેટ તે તહોમત બાબત પોતાનો
અખ્તીઆર ચલાવતો હોય તે વખતે જડજ નથી.

ટીકા.

ત આ માં સને ૧૮૫૯ નો આાક્ટ ૧૦ મો લખોયોછે તે

નોકરોએ સારકારી નોકર હોઇને સરકાગી કામ કરતાં કાંઈ ગુનાહ કરયા સ્થાનીક સરકારની મંજુરી વગર, અથવા સથાનીક સરકારે જે અમલદારને મં ાપવાનો અખતીઆર આપીયોહોય તે અમલદારની મંજુરી વગર તેમની ઊપર ફરીઆદી કાઇ પણ ફોજદારી કારટથી સ ભળાય નહી જુઓ કરીમીનલ પ્રો કો ડ કલમ ૪૬૬.

– આ ઉપરથી એમ નહીં સમજવું જોઇએ કે આવા નોકરો ઊપરની સઘળી ફરીઆદી માં સથાનીક સરકારની મંજુરી જોઇએ તેઓ જેવખતે ખાનગી સખસો હોય તે વખતે તો બી જા સાધારણ સખસોની માફક તેમની ઊપર કામ ચાલી શકે. જુઓ પ્રાનસેપ પ્રજ ૪૧૬.

ત્રી. ઉ.

૧૦ "ઇનસાફની કારટ" એ શબ્દો વડે જે જડજને કાયદાથી એકલો રહીને ઇનસાફ

"ઇનસાફની કારટ" } નુ કામ કરવાનો અખતીઆર મળ્યો હોય અથવા જે જડ જોને કાયદાથી એકઠા રહીને ઇનસાફનુ કામ કરવાનો અખ

તીઆર મળ્યો હોય તે જડજ અથવા જડજો સમજવા પણ જ્યારે તે જડજ અથવા જડજો ઇનસાફનુ કામ કરતા હોય તીયારે.

દ્રષ્ટાંત.

મદરાસના કાયદાના પુસતક મહેલાં સને ૧૮૧૬ ના ૭ મા કાયદા મુજબ કામ કર નારા પંચાયત જેને મુકદમાઓની તજવીજ કરીને ફૈસલા કરવાનો અખતીઆરછે તે એક ઇનસાફની કારટછે.

૧૧ "સારકારી નોકર" એ શબ્દ વડે નીચે લખેલા બધા માહેલાં કોઇપણ

સરકારી નોકર. } નમાં દાખલ થાય એવો સખસ સમજવો તેની વીગત.

પેહેલું—રાણીના હરએક કવેનાંટેડ સરવેંટ.

બીજું—રાણીની જમીનારની અથવા દરીઆઈ ફોજ નો હરેએક કમીશંડ આ તે હિંદુસતાનની સરકાર અથવા કોઇપણ સરકારના હુકમ તળે નોકરી કરતો હોય તાહાં

ત્રીજું—હરએક જડજ.

ચોથું—કોઇપણ ઇનસાફની કોરટનો હરએક અમલદાર જેનુ કામ પોતાના ને લીધે કાયદાની અથવા હકીકતની કોઇ બાબતની તજવીજ કરવાનુ અથવા તે વીશે રીપોરટ કરવાનુ અથવા કાઇ લેખ કરવાનું, તેના ખરાપણા વીશે સહી કરવાનુ, કે ખ પોતાના હવાલામ રાખવનુ અથવા કાંઈ મીલકત પ્રોતાના હવાલામાં લેવનુ, કે વ્યવસથા કરવાનુ અથવા ઇનસાફ બાબતના કાઇ હુકમો બજાવવાનુ, અથવા કાંઈ આપવાનુ, કે સમજાવવાનુ કે કોરટમાં બંદોબસત રાખવાનુ હેયતે. તથા તે કામો મ.

[redacted]
અથવા કેદમાં રાખવાનો અખત્યાર હોય તે.

આઠમું—સરકારનો હરએક અમલદાર જેનું કામ પોતાના હોદ્દાને લીધે, ગુનાઓ અટકાવવાનું, ગુનાની ખબર આપવાનું, ગુનેગારોને તેઓનો ઇનસાફ થવા સારૂ કોરટમાં હાજર કરવાનું, અથવા લોકોની તનદુરસ્તી, સલામતી કે અનુકુળતા સંભાળવાનું હોયતે.

નવમું—હરએક અમલદાર જેનું કામ, પોતાના હોદ્દાને લીધે, સરકારની વતી કાંઈ મીલકત લેવાનું, કબુલ કરવાનું રાખવાનું કે ખરચ કરવાનું અથવા સરકારની વતી કાંઈ તપાસણી અથવા માપણી, જમાબંદી કે કરાર કરવાનું, અથવા મેહેસુલ બાબતના કાંઈ હુકમ બજાવવાનું, અથવા સરકારના પઈસા સંબંધી લાભની કાંઈ બાબતના તજવીજ કરવાનું કે તે વીશે રીપોટકરવાનું, અથવા સરકારના પઈશાસંબંધીલાભની બાબતનોકાંઈ લેખકરવાનું, તેના ખરાપણા વીશે સહી કરવાનું, કે તે લેખ પોતાના હવાલામાં રાખવાનું, અથવા સરકારના પઇસા સબંધીલાભની સંભાળને માટે કરેલા કોઈ કાયદા તોડાતા અટકાવવાનું હોય તે તથા હરએક અમલદાર જે સરકારની ચાકરી કે પગારમાં હોય તે અથવા જેને કાંઈ સરકારી કામકરવા સારૂ 'ફી' કે 'કમીશન' મળતું હોય તે.

દશમું—હરએક અમલદાર જેનું કામ પોતાના હોદ્દાને લીધે કોઈ ગામ, શેહેર, કે જીલ્લાના કાંઈ સામાનીય લઊકીક કારણ માટે કાંઈ મીલકત લેવાનું, કબુલ કરવાનું, રાખવાનું કે ખરચ કરવાનું, અથવા કાંઈ તપાસ કે માપણી કે રકમબંદી કરવાનું, અથવા કાંઈ વેરો કે કર વસુલ કરવાનું અથવા કોઈ ગામ, શેહેર, કે જીલ્લાના લોકોના હક મુકરર કરવા સારૂ કંઈ લેખ કરવાનું તેના ખરાપણા વીશે સહી કરવાનું, અથવા તે લેખ પોતાના હવાલામાં રાખવાનું હોયતે.

દ્રષ્ટાંત.

મ્યુનીશીપલ કમીશનર સરકારી નોકર છે.

ખુલાસો ૧ લો.—ઊપર લખેલા બાયાનો માહેનાં કોઈ પણ બીયાનમાં શખસ થાય તે સઘળો સરકારી નોકર છે એમ સમજવું, પછી તેઓને, સરકારે મુકરર કરયા હોય કે નહી, તોપણ.

ખુલાસો ૨ જો.—જે જે ઠેકાણે "સરકારી" નોકર એ શબ્દો આવે તે તે ઠેકાણે તે શબ્દો જે માણુસ સરકારી નોકર માફક હોદ્દો ચલાવતો હોય તેને વીશે સમજવા પછી તે માણુસના તે હોદ્દા ચલાવવા બાબતના અખતીઆરમા કાયદા સબંધી ગમે તે ખામી હોય તો પણ.

[redacted]

ઈ ગૈર વાજબી હાની" એટલે કાયદા વીરૂધ ઊપાયોથી મીલકતનું જવું ને મીલ

[redacted]

"ગેરવાજબી લાભમાં મીલકતનુ ગેરવાજબી રાખવુ પણ સમજવુ" | પોતાની પાશે રાખે તીયારે પણ તેને ગેર વાજબી લાભ થયો એમ સમજવુ કોઈ સખસની પાશેથી ગેરવાજબી રીતે કાંઇ મીલકત લઈ લેવાય તીયારે અને તેમજ તેને કાંઇ મીલકત

"ગેરવાજબી હાનીમાં કાંઇ મીલકત લેવામા ગેરવાજબી પરતીબંધ થાય તેપણ સમજવો." | લેતા ગેરવાજબી રીતે પ્રતીબંધ થાય તીયારે પણ તેને ગેરવાજબી હાની થઈ એમ સમજવું.

૨૪ જે માણુસ કાંઈ વસતુ એક સખશને ગેરવાજબી લાભ કરવાના અથવા બી

"બદ દયાનતથી" | જા સખસને ગેરવાજબી હાની કરવાના ઈરાદાથી કરે તે માણસો તે વસતુ બદદાનતથી કરી એમ સમજવું.

૨૫ જો કોઈ સખસ કાંઈ વસતુ દગો કરવાના ઈરાદાથી કરે તો તે વસતુ તેણે

"દગાબાજીથી" | ગલબાજીથી કરી એમ સમજવુ, નહીતો નહી.

૨૬ જો કોઈ સખસને કાંઇ વસતુ માનવાનુ પાકુ "કારણ હોય તો તેને તે વસતુ

"માનવાનુ કારણુ" | "માનવનું કારણુ" છે એમ સમજવુ, નહીતો નહી.

૨૭ જયારે કાંઈ મીલકત કોઈ સખસની વતી તે સખસની સ્ત્રી, મહેતા અથવ

સ્ત્રી, મહેતા અથવા નોકરના કબજામાંની મીલકત. | નોકરના કબજામાં હોય તીયારે આ કાયદાના અરથ પરમાણે તે તેજ સખસના કબજામાંછે એમ સમજવું.

ખુલાસો—જે સખસને થોડીવાર અથવા કોઈ વીશેસ પરસંગે મહેતા અથવા નોકરની માફક રાખીઓ હોય તેને આ કલમના અરથ પરમાણે મહેતા અથવા નોકર સમજવો.

૨૮ જે સખસ એક વસતુ બીજી વસતુના શરખી કરે એવા ઈરાદાથી કે તે સ

ખોટુ બનાવવું. | આ પાણામાથી ફરેબ કરવો, અથવા એવુ જાણીને કે તેથ ફરેબ થશે એવો સંભવ છે તે સખસે તે વસતુ ખોટી બન

એમ સમજવું.

ખુલાસો | કાંઇ વસતુ ખોટી બનાવવામાં નકલ બરાબર થવી જોઈએ એમ જરૂર નથી

૨૯ "લેખ" એ શબદવડે કાંઈપણ બાબત સમજવી જે બાબત કોઈપણ વસ્ત પર અક્ષર અંક કે ચીન વડે અથવા એ ગાંહેના એકથી વધારે સાધનો વડે સમજાવ અથવા બીયાન કરેલી હોય અને જે સાધનો તે બાબતના પુરાવા દાખલ વાપરવાનો ઈરાદો કરયો હોય અથવા વપરાય.

ખુલાસો—૧ લો ગમે તે શાધનવડે અથવા ગમે તે વસતુ ઉપર તે અક્ષર અં

તે પુરાવા કેમ ઈનસાફની કોરટને
તે કોઈ ઈનસાફની કોરટમાં વપરાય કે નહીં

દષ્ટાંતો.

કરારની સરતો લખી છે અને બાબત

છે તો તે લેખછે.

ચેક લેખછે.

મુખ્તીઆરનામુ લેખછે.

જે પુરાવામાં વાપરવાનો ઈરાદો કરેલો હોય, અથવા જે પુરાવામાં વપરાય, છે.

બાબતમાં કાંઈ હુકમ લખીયો હોય અથવા કેમ કરવુ એ બાબત કાંઈ સલાહ લ તે લેખછે.

કલમ ૨ જો—અક્ષર, આંક અથવા ચીન્હોપડે વેપારીઓના અથવા બીજા રીવાજ સમજાતુ હોય તે આ કલમના અરથ પરમાણે તે અક્ષર આંક અથવા ચીન્હો જાયછે એમ સમજવું પછી તે સઘળુ સવીસ્તર લખ્યું ન હોય તો પણ.

દષ્ટાંત.

આ હુકમ કરે તેને નાણાં આપવા એવી તરેહની એક હુંડીની પાછળ બ પોતાનુ નામ લખેતો "બે" પૂછળ લખવાનો અરથ વેપારીઓના રીવાજ મુજબ એવો છે કે એ હુંડી જેની પાસે હોય તેને નાંણા આપવાંહવે પાછળ જે લખીયુ છેતે લેખછે અને "આ જેની પાશે હેય તેને નાણાં આપજો" એ સબદો અથવા એજ મતલબના બીજા શબ્દો જાણે તે સહીની ઉપર લખીયા હોય એ પરમાણે તેનો અરથ કરવો.

ટીકા.

પુરાવામાં વાપરવા સારૂ કોઈ અરજી અથવા મુસદો કરયો હોય અને તેમાં કોઈની આબરૂને બટો લાગે એવો મજકુર લખીયો હોય તો કલમ ૪૬૮ પરમાણે ગુનો થઇ શકે. ૧૦ વી૦ રી૦ પ્ર૦ ૬૧ ફોજદારી.

ખોટો લેખ બાનાવવમા ગુનાને માટે તે લેખ કોઈ હયાત માણસના નામનો હોવા ની જરૂર નથી ફકત લેખ ખોટો બનાવ્યો એમ હોવુ જોઇએ. રાણી વી. રીફત અ બીના કામમાં ૨ લા. રી. પુ૯૧૨

૩૦ "કીમતી દસ્તાવેજ". એ શબ્દો વડે જે લેખથી કાંઈ કાયદેસર હક ઉતપન્ન

"કીમતી દસ્તાવેજ" } થતો હોય, વધતો હોય બીજાને અપાતો હોય ઓછો થતો હોય, નાબુદ થતો હોય, અથવા છોડી દેવાતો હોય અથવા જે

લેખથી કોઈ સખસ કબુલ કરતો હોય કે મારી કાયદેસર જુમેદારીછે અથવા ફલાણો હક મારો નથી" એવો લેખ અથવા એવી મતલબનો લેખ સમજવો.

દષ્ટાંત.

[redacted] સખ્તાની અસર એવી
[redacted] આવે તેને પહોંચે,

ટીકા

હીસાબનો લખીતવાર ફેંસલો જો કે તેના ઊપર સહી ન હોય અને આપવાનુ વ ચન પણ ન હોય તો પણ તે એક કરારના પુરાવા તરીકે "કીમતી દસ્તાવેજ" ગણવામાં આવ્યોછે મદરાસ હાઈકોરટ વા. ૨ પા. ૨૪૭

પટાની નકલ એ કાંઈ કલમના અરથ પરમાણે કીમતી દસ્તાવેજ નથી (મુંબાઈ હાઈ કોરટ તા० ૧૭ જુલાઈ સને ૧૮૬૭ વા. ૪ પ્રષ ૨૮ મું).

૧ ફુટા છેડાનુ દસ્તાવેજ એ આ કલમ પરમાણે કીમતી દસ્તાવેજછે. ૧૪ વી. રી. પ્ર ૧૫ (ફોજદારી.)

૨ કોઈ ખેડુતની નકલ એ આ કલમ પરમાણે કીમતી દસ્તાવેજ નથી, રાણી વી० ખુશાલ હીરામાન અને ઈંદ્રગીર. ૪ મુ. હા. રી. પ્ર. ૨૮

૩ કાંઈ હીસાબની ચોખ લખીને કરી હોય અને તેમાં કોઈએ સહી ન કરી હો ય તોપણ આ કલમ પ્રમાણે તે કીમતી દસ્તાવેજછે. ૨.મ.હા. રી. પ્ર. ૨૪.

૪ કોઈ દસ્તાવેજ સ્ટાપ ઊપર લખેલુ ન હોય અને એટલા માટે એ પુરાવામાં લેવાય એવુ ન હોય તો પણ તે કીમતી દસ્તાવેજછે. ૭ મ હા. રી. પ્ર. ૧૬

શ્રી० ૬०

[redacted] "વીસ" | ૩૧ "વીસ" એ શબ્દ વડે કોઇ પણ વસીયતનામાનો બોધ [redacted]વો.

૩૨ આ કાયદાના હરેક ભાગમાં કરેલાં કામોનો બોધ કરનારા સબદો હોય તેમ

કામને કહેનારા સબ્દો માં કાયદા વીરૂધ કસુરો પણ સમજવી. | બદો કાયદા વીરૂધ કસુરોને પણ લાગેછે એમ સમજવું પણ જે ઠેકાણે એ શબ્દો લખીયા હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઉલટો અરથ દેખાતો હોય તો તાહા તેમ અરથ કરવો

૩૩ કામ એ શબ્દ એક કામને, અને તેમજ એક પછી એક એ પરમાણે [redacted]

"કામ" "કસુરો" | લા અનેક કામોને પણ લાગેછે અને "કસુર" [redacted] એક કસુરને તેમજ એક પછી એક એ પરમાણે [redacted] નેક કસુરોને પણ લાગેછે

૩૪ ઘણા સખ્સોનો ઈરાદો હોય તે પાર પાડવા સારૂ તે સઘળા સખ્સો[redacted]

ઘણા સખ્સોનો ઇરાદો પાર પાડવા સારૂ તે સખળા સખ્શોએ 'મળી કરેલા કામની જવાબદારી. | ને જયરે કાઈ ગુનાહનુ કામ કરયુ હોય તીયારે [redacted] હરએક સખ્શ તે કામ તેણે એકલાએજ કરયુ [redacted] તે તે કામને માટે જવાબદારછે.

[redacted]

ટીકા.

[redacted] સાર જવાબદાર થવાને તે કામ [redacted]
એ પણ જે કામ સઘળાઓના [redacted]
વનીયુ સીવીલ એ'ડ ક્રમીનલ [redacted]
બી૦ ૫ ક્રોક ચીફ જડજ બોલ્યા [redacted]
પકડો તે લોકોની મતલબ તથા ઇરાદો ચોરી [redacted]
નો માતર હતો અને તેને માર મારયો [redacted]
તો તો તે મારના પરીણામને સારૂ તેઓ [redacted]
જવાબદાર થશે નહી કાયદો એમ કહેછે કે જયા
[redacted] ઘણા ઘેરકાયદેસર સાધારણ કામમાં લાગેલા
ઓના જાણપણામા અગર કબુલત વીના કાંઇ
[redacted] તેમનો સાધારણ ઇરાદો પાર પાડવા કરેલો હોય
[redacted] સબબે સામેલ ગણાશે નહી "
[redacted] પણ કહે છે કે જો કાંઈ માણસ કોઈ મોટો ગુનો થતી વખતે
[redacted] માં ભાગ ન લેનેતે ગુનો કરનારની સાથે રહી કામ ન કરે તે
[redacted] થતો અટકાવશે અગર ગુનેગારને પકડવા કોશેસન કરે એટલાજ સબબ
[redacted] તે ગુનેગાર નહી થાય."
[redacted] કો' ઘણા માણસો કોઈ માણસને પકડોને તેને ચોરીના તહોમત ઊપર
[redacted] આવવાના કારણસર ભેગા થાય અને તેમાંથી કોઈ બાકીનાઓના
ખતા તે માણસ ઘાતકીપણે અને બળાતકારથી માર મારે અને તેની સાથે ખરાબ
રીત વરતે અને બીજાઓ ઊભા રહીને જોયા કરે પણ તેમને વારે નહી તો મને લાગે
છે કે જેવોની આગળ હાતી હકીકત પડી હોય તેઓ ઘણી યોગ રીતે હેવુ અનુમાન
કરી શકે કે તેનો બધા તેમાં સલાહવદીછે અને તે કામ સલાહથી કરેલુ અને એ ગા
ર સાધારણ ઇરાદો પાર પાડના ગારેલો"

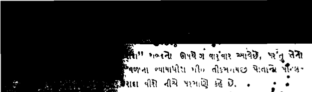
"સ્પુવો શો હેતુ હતો તે હું જાણતો નથી મારે એટલુજ જણાવવાન' મરજી છે
કે જે બધા હાજરૂ હોયછે તેઓ જે કામ તેમની રુબરૂમા બનીયુ હોય તેને જરૂા જરૂ
ર પોતાના હોવાથી મદદ કરેછે એમ નથી અને તેટલા માટે મુખ ગુનેગારો તરીકે સીક્ષા-
ને લાયક નથી."

. ૩૫ જો કાઇ કામ ઘણા શખશોએ કરયુ હોય અને તે કામ કાંઇ સાપર

જયારે એવું કાંઇ કામ સાપરાધ જ્ઞાન અથવા ઇરાદાથી થયાને લીધે ગુનો ગણાત હોય તીયારે.

જ્ઞાન અથવા ઇરાદાથી થયાને લીધેજ ગુનોહ ગણાતુ હોય તો
તેઓમાનો હરએક સખસ જે તે કામમા તેવાં જ્ઞાન અથ
વા ઇરાદાથી શામીલ થયો હેય તે તેણે એકલાએજ તેવા
જ્ઞાન અથવા ઇરાદાથી તે કામ કરયુ હોય એ રીતે તે કામ

[redacted]

...તો" શબ્દનો ઊપયોગ વારંવાર આવેછે, પરંતુ તેનો ...વળાના ન્યાયાધીશ મીઃ તીકમનાથજી પોતાના પીનલ... ...રાદા વીશે નીચે પરમાણે કહે છે.

"અમુક સખસે અમુક કૃત્ય ઈરાદાથી કર્યું" તેનો અર્થ એક તે શખસે તે કૃત્ય ...થી કર્યું. ખુશીથી કૃત્ય કરવામાં આવે ત્યારે કાયદો એવું અનુમાન કરેછેકે કરેલા ...યનું અમુક પરીણામ આવશે એવું તે જાણતો હોવો જોઇએ. તેથી અમુક પરી...ામ નીપજશે એવું તેણે ધારયું યંચયું, કિંવા ઇરાદો કરયો ન હોય તોપણ મા-...સ જાતના અનુભવ પ્રમાણે કરેલા કૃતથી અમુક પરીણામ નીપજશે એવું માણસો ...ણે છે, તે નીયમ પરમાણે નીપજેલું પરીણામ તેણે ઇરાદા પુરવક આણ્યું એવું માન...માં આવેછે. નાયનું એક ગહન વાકય છે. કે બહારના કરતીયથી મનની અંદર ના ઇરા-...દો જણાઇ આવે છે. એટલે કે ઈછા જે કરતીય અમલ માં લાવવા ધારે છે તે બાહાર ની ...રીયા અમલમાં લાવે છે. ઇરાદો કાંઈ એવી સાકાર વસતુ નથી કે તે માણસની ન...રે પડી શકે. માણસના મનની અંદર પેશી તેનો ઇરાદો કેવો છે તે જાણી શકાતું ...થી, અને તે જાણવાનું પ્રયત્ન કરવું એ માણસનાં અકલની સકતીની બહેર છે ...મકે માણસ જાતમાં પોતાને કરેલા ખરાબ કરતીયની વંઈર લેવાનો સવભાવીક ગુણ ...ય છે તે નીયમ પરમાણે તે માણસને કોઈ સખસે કાંઈ હાની કરી હોય તેનું વઇર ...લેવું જોઇએ એવું મનની ઈછા સુચવે એ સુચના પરમાણે તરવાર મઈ હાથ એઈછા ...અમલમાં લાવવા માટે એ ખુરૂં કરનાર સખસ ઊપર ઉઘાડી તરવારથી ધસવાનું કરે ...એટલી હકીકત હોય તયારે તહોમતદારનો ઇરાદો સામા સખસને તરવારથી મારી નખવા ...નો હતે એમ સમજવું."

૨૬ જો કઇ કામથી અથવા કાંઈ કસુરથી કઈ અસર કરવી અથવા અસર કરવાની કોશીશ કરવી એ કઇ ગુનોહ હોય તો તેજ અસર થોડી કાઇ કામથી કરવી, અને થોડી કાંઈ કસુરથી કરવી, એ પણ તેજ ગુનોહછે એમ સમજવું.

થોડીએક કાંઇ કામથી ને થોડીએક કાઇ કસુરથી કરેલી અસર.

દ્રષ્ટાંત.

અ જ ને ખોરાક આપવાની કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને તથા જ ને મારીને ઇરા...દે જ નું મોત થાય એમ કરે તો અ એ ખુન કરયું એમ સમજવું.

૨૭ જો કોઇ ગુનેહ ઘણા કામો કરવાથી થયો હોય તો જે શખસ એકલો અથવા બીજા કોઈ સખસોની સાથે રહીને તે કામો માહેનું ગમે તે એક કામ કરીને તે ગુનોહ કરવામાં ઈરાદાથી સહકાર કરે તે સખસે તે ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ઘણા કામો મળીને કંઈ ગુનો થતો હોય તો તેઓ માંનુ એક કામ કરીને મ...દદ કરવી

[redacted] આપીને જેને મારી
[redacted] નાખવાનો ઇરાદો

થી ઝેહેર આપે. અને તેમ જુદે જુદે વખતે આપેલા તે ઝેહેરની અસરથી જ મરી જાય તો એ ઠેકાણે ખુન કરવામાં અ તથા બ ઇરાદાથી સહકારી થયા અને તેઓના કામ જુદાં જુદાં તોપણ તે બને તે ગુનાહના તકશીરવાર છે, એમ સમજવું કેમકે તેઓના હરએકે કિધી મોત થયું એવું કામ કીધું છે.

(ખ) અ તથા બ એ બે એકઠા જેલર છે અને તેઓના હોદાને લીધે જ એક કેદી છે, તે વારા ફરતી છ છ કલાક એક એકના હવાલામાં રહે છે. હવે જ નું મોત આણવાના ઇરાદાથી તે અસર પેદા કરવામાં જાણી જોઇને તેઓ સહકારી થાય એવી રીતે કે જ ને પોહોંચાડવા સારૂ તેઓને આપેલો ખોરાક તેઓ પોત પોતાની હાજરીના દર મીઆનમાં, જ ને પોહોંચાડવા કાયદા વીરૂધ કસુર કરે અને જ ભુખે મરી જાય તો અ તથા બ એ બન્નેએ જ નું ખુન કરયું એમ સમજવું.

(ક) અ જેલરના હવાલામાં જ કેદી છે જ નું મોત આણવાના ઇરાદાથી અ જ ને ખોરાક આપવામાં કાયદા વીરૂધ કસુર કરે જેથી જ ઘણો અશક્ત થઇ જાય પણ તે ભુખમરો એટલો ન થઇ પડે કે તેથી તે મરી જાય પછી અ પોતાના હોદ્દા પરથી બર તરફ થયું, બ તેની જગોપર મુકરર થાય અને બ અ ની સાથે મેળાપી અથવા સહકારી ન થતાં જ ને ખોરાક આપવામાં કાયદા વીરૂધ કસુર કરે, એવું જાણીને કે તેમ કરેથી જ મરી જશે એવો સંભવ છે અને જ ભુખે મરી જાય તો બ એ ખુન કરયુ એમ સમજવું પણ અ કંઇ બ ની સાથે સહકારી થએ નહી માટે અ એ માત્ર ખુન કરવાની કોશીશ કરી એમ સમજવું.

૩૮. કોઈ ગુનાહનું કામ કરવામાં ઘણા સખસો લાગેલા અથવા સામીલ હોય તો

કંઇ ગુનાહનું કામ કરવામાં ઘણા સખસો શામેલ થયા હોય તો તેઓ જુદા જુદા ગુનાહના તકશીરવાર થઇ શકે. } તેઓ તે કામથી જુદા જુદા ગુનાહના તકસીરવાર થઈ શકે.

દાખલો.

અ જ ની ઉપર હુમલો કરે તે વખતે તેને એટલો ભારે ક્રોધ ચડેલો હોય કે તેને હાથે જ નું મરવું ખુનથી ઉતરતા દરજાનો સીક્ષાણીય મનુષવધ થાય તેમ જ જ ની ઉપર દ્વેષ ભાવથી તથા જ ને મારી નાખવાના ઇરાદાથી અ નો મદદ કરે પણ ક્રોધ ન ચડયા છતાં, જ ને મારી નાખવામાં બ અ ને મદદ કરે તો એ ઠેકાણે અગર જ નું મોત આપવામાં અ તથા બ એઉ બને સામીલ છે તો પણ બ એ ખુન કર્યુ અને અ એ ખાતર શીક્ષાણીય મનુશવધ કીધો એમ સમજવું.

...યથી કાંઈ અશર પેંદા કરવાનો ઈરાદો કર્યો હોય ...યથી અથવા જે ઉપાયથી તે અસર પેંદા થશે હેવા ...વ છે એમ તે ઊપાય કામે લગાડતી વખતે તેણે જાણ્યું અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તે ઊપાયથી તે તે અસર પેદા કરે તીવારે બુધીપુરવક તે અસર પેંદા કરી એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

એક મોટા સેહેરમાં એક ઘર છે; તેમાં માણસો રહે છે તે ઘરમાં રાતને વખતે અ અપહરણનો ગુનોહ મેહેલ કરવા માટે અ આગ લગાડે અને તેથી એક સખસનું મોત થાય તો એ ઠેકાણે કોઈ મોત નીપજાવવાને અ એ ઈરાદો ન કીધો હોય અને પોતાના કામથી મોત થયું એમ જાણીને અ દીલગીર થાય તો પણ તેણે બુધીપુરવક તે મોત આણીયું એમ સમજવું.

ટીકા.

બુધી પુરવક સબદનો અરથ કલમ ૩૫ મા ઈરાદા વીસે ખુલાસો કરવામાં આવ્યો ...તે મધે આવી જાય છે માનવાના કારણ માટે પાછળ કલમ ૨૬ની ટીકામાં ખુલાસો છે.

આ કલમની બીજી અને તીજી રકમમાં લખેલા બાબ અને કલમો શીવાય 'ગુનોહ' એ સબદ વડે વસતુને માટે આ કાયદામાં સીક્ષા કરવાનું ફરમાવ્યું છે. તે વસતુ સમજવી.

"ગુનોહ"

"૪ થા બાબમાં અને હેઠળ લખેલી કલમોમાં એટલે ૬૪ મી, ૬૫ મી, ૬૬ મી, ૭૧ મી, ૧૦૯ મી. ૧૧૦ મી, ૧૧૨ મી. ૧૧૪ મી, ૧૧૫ મી, ૧૧૬ મી, ૧૧૭ મી, ૧૮૭ મી, ૧૯૪ મી, ૧૯૫ મી, ૨૦૩ જી, ૨૧૧ મી, ૨૧૩ મી, ૨૧૪ મી, ૨૨૧ મી, ૨૨૨ મી, ૨૨૩ મી, ૨૨૪ મી, ૨૨૫ મી, ૩૨૭ મી, ૩૨૮ મી, ૩૨૯ મી, ૨૩૦ મી, ૩૩૧ મી, ૨૪૭ મી, ૨૪૮ મી, ૩૮૮ મી, ૩૮૯ મી, અને ૪૪૫ મી, કલમમાં "ગુનોહ" આ સબદ લખેલો છે તે શબદ વડે જે વસતુને માટે આ કાયદામા અથવા આ કાયદામા વ્યાખ્યા લખેલી છે તેના કોઈ વીશેશ કાયદામાં અથવા સ્થાનીક કાયદામા સીક્ષા કરવાનુ ફરમાવ્યુ છે તે વસતુ સમજવી.

"અને ૧૪૧ મી, ૧૭૬ મી, ૧૭૭ મી, ૨૦૧ મી, ૨૦૨ જી, ૨૧૨ મી, ૨૧૬ અને ૪૪૧ મી કલમમા "ગુનોહ આ શબદ લખેલો છે તે શબદનો અરથ જે વસતુને માટે વીશેશ કાયદામા કે સથાનીક કાયદામા શીક્ષા કરવાનુ ફરમાવ્યુ છે અને તેજ કાયદા ઉપરથી તે વસતુને માટે દંડ સુધાં અથવા દંડ વગર છ મહીનાની અથવા તે કરતાં વ ...તી મુદતની કેદની શીક્ષા કરવા ફરમાવ્યું હોય તીવારે તેવોજ અરથ સમજવો."

ટીકા.

... (ઇંગલંડના કાયદા) પરમાણે સજા લાયક કામોને "ગુનોહ" એ ...નથી.

[redacted] ૧૮૭૦નો. ૨૭ મો આક્ટ છે. તે
...વેસો ગુનોહ સાધાનીક કોંન્સ વી
...૧૧૦, ૧૧૧, ૧૧૪, ૧૧૫, ૧૧૬
૧૨૭, ૧૨૭, ૧૯૪, ૧૯૫, ૨૦૩, ૨૧૧, ૨૩૧, ૨૧૪, ૨૨૧, ૨૨૧, ૨૨૩, ૨૨૪, ૨૨૫, ૨૨૭, ૨૨૮, ૨૨૯, ૨૩૦, ૨૩૧, ૩૪૭, ૨૪૮, ૪૮૮, ૪૮૯, અને ૪૪૫,

"વીશેસ કાયદા" | ૪૧ "વીશેસ કાયદો" એટલે કઈ ખાસ બાબતને લાગુ પડે હેવો કાયદો.

"સથાનીક કાયદા" | ૪૨ "સ્થાનીક કાયદો" એટલે બરીટીશ ઇંડીઆના કોઈ વીશેશ ભાગનેજ લાગુ પડે હેવો કાયદો.

"કાયદા વીરૂધ". "કાયદા પરમાણે ફરજ" | ૪૩ "કાયદા વીરૂધ" એ શબદો જે જે વસતુ ગુનોહ છે અથવા કાયદાએ મને કરેલી છે અથવા દીવાની ફરીઆદીનુ કારણ થાયછે. તે પરતે કને લાગુ પડે છે; અને જે સખસ જે વસતુ કરવામા કસુર કરે તો કાયદા વીરૂધ થાય. તે વસતુ કરવાનો તે સખસની "કાયદા પરમાણે ફરજ છે" એમ સમજવું.

"નુકશાન" | ૪૪ "નુકશાન" એ સબદ વડે કોઇ પણ સખસના સરીરને મનને આબરૂને અથવા મીલકતને કાયદા વીરૂધ રીતે કરેલી કાઈ પણ હાની સમજવી.

"જીંદગી" | ૪૫ "જીંદગી" એ સબદ વડે માણસની જીંદગી સમજવી, પણ જે ઠેકાણે એ શબદ લખ્યો હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતા એથી ઊલટો અરથ દેખાતો હોય તો તાહા તેમ અરથ કરવો.

"મોત" | ૪૬ "મોત" એ શબ્દ વડે માણુસનુ મોત સમજવુ' પણ જે જે ઠેકાણે એ શબ્દ લખ્યો હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઊલટો અરથ દેખાતો હોય તો તાહા એમ અરથ કરવો.

"જાનવર" | ૪૭ "જાનવર" એ શબ્દ વડે માણુસ સીવાય બીજી કાઈપણ જીવ વાળી વસતુ સમજવી.

"વાહાણુ" | ૪૮ "વહાણુ" એ સબ્દ વડે જળ મારગે માણુસોને અથવા મીલકતને લેઇ જવા માટે કરેલી કાંઇ પણ વસતુ સમજવી.

"વરસ". | ૪૯ જે જે ઠેકાણે "વરસ" એ શબ્દ અથવા "મહીનો" એ શબ્દ લખ્યો હોય તે તે ઠેકાણે એમ સમજવુ કે ઇંગરેજી પંચાગ પરમાણે તે વરસ અથવા મહીનો ગણવો.

"કલમ" | ૫૦ "કલમ" એ શબ્દ વડે આ કાયદાના જે જે ભાગોની આગળ આંકડા લખીને તેઓને જુદા પાડેલા છે તેઓમાંનો એક ભાગ સમજવો.

૫૧ "સોગંદ" એ શબ્દમાં સોગંદને ઠેકાણે ધરમ પુરવક પરતીગ્ના કરવાનુ કાયદા

ફરમાવેલુ હોય તે પરતીજ્ઞા તથા ઇનસાફની કેજુગાં

બીજે ડેકાણે કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ પણ એ

આપવા રજા આપી હોય અથવા જે ઇકરાર પુરૂષોના કા

પણ સમાય છે એમ સમજવું.

ટીકા.

૧૮૪૦ નો આકટ ૫ મો તથા સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧

થયો છે.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ થી નીચે જણાવેલી કારટોને સમ ખવરાવવાનો તથા

તીજ્ઞા કરાવવાનો અખીકાર છે.

જેઓને કાયદા પરમાણે જુબાની લેવાનો અખીકાર હોય તે.

હરાકરી મથકમાં મીલીટરી ખાતાના કમાંડીગ ઓફીસરને.

જેઓને જસ્ટીસ ઓફ ધી પીસનો અખીકાર મળ્યો હોય તે.

કલમ ૬ સમને બદલે પરતીજ્ઞા આપવા બાબત.

સમને ઠેકાણે પ્રતીજ્ઞા આપ્યાથી કાંઈ કાયદા વિરૂધ થતું નથી. (કલમ ૧૨).

૫૨. જે વસ્તુ ઘટતી સંભાળ તથા ધીયાન વીના કરી અથવા માની હોય, તે કરી

શુધ બુધીથી | અથવા માની એમ સમજવું નહી.

દરેક કામમાં જેવી સંભાળ રાખવી જોઇએ તેવી સંભાળથી જે કામ કરવામાં આ

તેને ઘટતી સંભાળ અને ધીયાન કહે છે પણ કોઇએ તેવી સંભાળ અથવા ધીયાન રા

વગર કરવામા આવે તેને ઘટતી સંભાળ અને ધીયાન કહેવાતુ નથી.

બાબ ૩ જો.

સીક્ષા બાબત.

૫૩ આ કાયદાના ઠરાવો પરમાણે ગુનેહગારો જે શીક્ષાઓને લાયક

"શીક્ષા" | પરમાણે.

પહેલી. મોત.

બીજી. સમુદ્રપાર.

ત્રીજી શારીરીક દાસત્વ.

ચોથી કેદ બે પ્રકારની છે.—

(૧) સખત એટલે સખત મજુરી સાથે.

(૨) આસાન.

પાંચમી મીલકત સરકાર જપત કરવી.

છઠી દંડ.

ટીકા.

સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૬ થી કેટલેક પરસંગે ફટકા મારવાની સજા હવે વધારવા માં આવી છે. નંબર ૩૫૨૮ તા૦ ૨૩ નવેમબર સને ૧૮૬૪ તથા નંબર ૧૪૭૬ તા૦૫ મી મે સને ૧૮૬૪.

પીનલકોડમાં ઠરાવેલી શીક્ષા બદલે ફટકાની શીક્ષા કરવાની છે કાંઈ બેવડી થઈ શકતી નથી એટલે પેનલકોડ કલમ ૮૭૯-૨૮૦ પ્રમાણે કેદ તથા ફટકાની બેવડી કરવી નહી મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૯ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ તા૦ ૨૪ મી જુલાઈ સને ૧૮૬૭.

નહાની ઉમરના ગુનેહગારને ઉમર લાયક ગુનેહગારના સરખી જ સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૭ કા ની કલમ ૩૭ લાગુ છે મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૧૭ નવેમબર સને ૧૮૭૦ વા. ૭ પ્ર ૭૦

નહાની ઉમરવાળાને ફટકા મારવા ને નાહાની ઉમરનો મેળ વરસથી ઓછી ઉમરનો હોય તેને નાહાની ઉમરનો ગણવો. મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૧૨ મી અકટોમબર સને ૧૮૬૮ વા. ૮ પ્ર, ૬૯

પ્રથમ પેનલકોડ કલમ ૩૭૯ પરમાણે એકલી ચોરી કરેલી અને ફરીથી કલમ ૨૮૦ પરમાણે મકાનમાં ચોરી કરી તેમા ફટકાની શીક્ષા કરેલી તે રદ કરી કારણ કે એ એકજ ગુનો નથી મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૨ સપટેમબર સને ૧૮૭૦ વા૦ ૭ પ્ર.૬૮.

આ કલમથી સ્ત્રીને તથા છોકરાંને ફટકાની સજામાંથી બાતલ કરયાં છે પણ (ક્રી. પ્રો. કોડ કલમ ૩૧૧) થી સ્ત્રી ગુનેગારને સોટી મારી શકેછે ગરભવંતી સ્ત્રીને થએલી મોતની સજા બદલવા વીશે (ક્રી. પ્રો કોડ કલમ ૩૦૬) તે હાઈકોરટને સતાછે સજા કરતી વખતે ધીયાનમાં રાખવુ જોઇએ કે ગુનેહગારને પોતાના કૃત વીશે પશતાવો થઇ ફરીથી તેવુ કરતીપ ન કરે એવી સજા ગુનાના પરમાણમાં ગુનો કરવાથી જે ફાયદો થવાની વકી રાખી હોય તે કરતા જાદે ગેરફાયદો કરે તેવી સજા કરવી જોઇએ. યેગ કરતાં વધારે સખત સજા કરવાની જરૂર નથી પણ ગુનોહ અટકાવવાને સારૂ જરૂર જણાય તારે સખત સજા કરી તેમજ કોઇ માણસ અથવા માણસોને એકજ જાતના ઘણા ગુનાહ કરવાની ટેવ પડી હોય તે અટકાવવાને સારૂ પણ સખત સજા કરવી દંડકરતાં સરીરને થએલી સજા વધારે અસર કરેછે.

દયા એ માણસમાં ઉતમ ગુણ છે પણ ગુનેહગારની ઉપર દયા રાખી તેને છોડી મુકવાથી બીજા બીન અપરાધી લોકો ભયમાં પડે છે માટે દયાને હદમાં રાખવી જોઇએ.

મોતની શીક્ષાને બદલે બીજી શીક્ષા.

૫૪ જે જે બાબતમાં મોતની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તે તે બાબતમાં ગુનેહગારના રજામંદી સીવાય હીંદુસતાનની સરકાર અથવા જે ઠેકાણે ગુનેહગારને શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય તે ઠેકાણાની સરકાર તે શીક્ષાને બદલે આ કાયદામાં ઠરાવેલી બીજી ગમે તે શીક્ષા કરવાને મુખતાર છે.

ટીકા.

ક્રી. પ્રો કો. ક. ૨૮૭ પરમાણે હાઈકોરટની મંજુરીથી સેશન કોરટ મોતની સજા કરી શકે છે.

કલમ ૫૪ અને ૫૫ માં ગવરનર જનરલ તથા સથાનીક સરકારને મોત તથા સમુદ્રપારની સજામાં ફેરફાર કરવા વીશે અખ્તીઆર આપવામાં આવ્યોછે તેનું કારણ કાયદો ઘડનારી કમીટીના રીપોર્ટનો ભાગ જે નીચે આપવામાં આવ્યો છે તે તો સમજી શકશો.

"એવું જોવામાં આવશે કે અમે સરકારને કેટલીક બાબમાં ગુનેગારની રજામંદી વગર શીક્ષા બદલવાનો અખતીઆર આપ્યોછે. આ બાબત અમે જે નાંધમ કર્યુંછે તે શરવ વ્યાજબી ધારશે મોતને બદલે આ કાયદામાં ફરમાવેલી બીજી શીક્ષા કરવાના સરકારને અખતીઆર આપવો જોઈએ એ પુરી રીતે ઘટેછે વળી અમને એમ પણ યોગ લાગે છે કે જનમ દેશનીકાલના સજા કરેલા કેદીને જનમ પરયંત કેદ રાખવાના અખતીઆર સરકારને આપવો જોઈએ કેટલીક વખત એવું બનેછે કે જનમ પરયંત દેસનીકાલ કરવાની સજા અમલમાં લાવતાં ઘણું અવગડ ભરેલું થઈ પડેછે. આવા બનાવ શું છે તે શીક્ષા કરનાર કોરટ કરતાં સરકારના ધીયાનમાં વધારે હોવા જોઈએ જે ઠેકાણે કેદીઓને જનમ દેશનીકાલ કરવામાં આવેછે તે ઠેકાણાની સ્થીતી જોતાં ત્યાં વધારે જનમ કેદના કેદીઓ ભરવા ન જોઈએ એ હકીકત શીક્ષા કરનાર કોરટ કરતા સરકાર વધારે જાણેછે."

૫૫ જે જે બાબતમાં જીવતા સુધી સમુદરપારની સીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તે તે બાબતમાં ગુનેહગારની રજામંદી શીવાય હીંદુસતાનની સરકાર અથવા જે ઠેકાણે તે ગુનેગારને સીક્ષાનો હુકમ થયો હોય તે ઠેકાણુની સરકાર તે સીક્ષાને બદલે ચવદ વરસની મુદત સુધીના બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવાને મુખતીઆરછે.

જીવતા સુધી સમુદરપારની સીક્ષાને બદલે બીજી સીક્ષા.

ટીકા.

જ્યારે કોઈ સખસને ગુનાને સારૂ સીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તીઆરે ગવરનર જનરલ ઈનકાઊનસીલ અથવા સથાનીક સરકાર ગમે તે વખતે કાંઈ સરતો સીવાય અગર તે શખસ કબુલ કરે તેવી સરતોથી જે શીક્ષાનો તેને હુકમ થયો હોય તે બધી શીક્ષા ઈવા તેનો ભાગ માફ કરવાને અથવા તે શીક્ષા મુલતવી રાખવા તે મુખતીઆરછે અગર તે શખસની રજામંદી સીવાય કાયદા પરમાણુ ફરેલી સજાને બદલે આ નીચે લખેલી એટલે મોત—સમુદરપાર શાસનીકદ્દશત્વ અને કેદ એ ચાર સજાઓમાની કોઈ પણ સજા તેની પછી લખેલી સજાને બદલે કરવાને મુખતીઆરછે (સને ૧૮૫૫ નો આકટ ૧૮ મો જોવો.)

જો ઠરાવેલી સરતો તોડે તો માફી પાછી ખેંચી લેવામાં આવશે અને સજાનો અધુરો રહેલો ભાગ ફરીથી ભોગવવા હુકમ કરવામાં આવશે (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ કલમ ૩૨૨, સને ૧૮૭૪ના આકટ ૧૧ કલમ ૩૪).

યુરોપીઅન તથા અમેરીકન લોકોને સમુદરપારની શીક્ષાને બદલે સશાસીક દાસતવની શીક્ષા કરવી.

૫૬ જે જે બાબતમાં કોઈ સખસ યુરોપીઅન અથવા અમેરીકન છતાં આ કાયદામાં જેહેને માટે સમુદરપારની શીક્ષા ઠરાવી છે એહેવો કોઈ ગુનો તેહેના ઉપર સાબીત થાય તે તે બાબતમાં સમુદરપારની શીક્ષાનો હુકમ ન કરતાં સને ૧૮૫૫ ના ૨૪ મા આકટના ઠરાવો મુજબ કોરટે તે ગુનેહગારને શાસીક દાસતવની સીક્ષાનો હુકમ કરવો.

છતાં સુધીની શીક્ષાને. કરીને નહીં હોય તેદસ વરસ કરતાં વતી મુદતની કેદની શીક્ષાને ઠરાવ તે બાબત વારોગ ઠરાવ.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ આકટ ઠરયો નહીં હોય તો જે ગુનાહ બાબત યુરોપીઅન અથવા અમેરીકન માણુસ છતાં સુધી સમુદરપારની શીક્ષાને લાયક થતે નહીં પણ દસ વરસ કરતા વતી મુદત સુધી સમુદરપાર મોકલવાની શીક્ષા પામવાને અથવા તેને તે શીક્ષા કરવાનો હુકમ થવાને તે લાયક થતે તો તે ગુનાહ બાબત તે માણુસ કોરટની નજરમાં આવશે તે પ્રમાણે છ વરસ કરતા વતી મુદત સુધી સાસનીક દાસતવની શીક્ષા પામવાને અથવા તેને તે શીક્ષા કરવાનો હુકમ થવાને તે લાયક થશે પણ છતાં સુધી સાસનીક દાસતવની શીક્ષાને લાયક થશે એવું સમજવું નહીં.

ટીકા.

શાગ્રીની વીલાયતી રઇઅતને કેદની શીક્ષા કમી ઠરાવવી કેમકે બીજા લોકો કરતાં એ લોકો ઘણુ દુઃખ પામી મરણ પામે છે મેડીકલ બોરડના પત્ર ગયે ક. ૩૨—૯૭સરકાર નો પતર તા૦ ૨૭મી મે સને ૧૮૫૨ નંબર ૧૫૪૭ નો.

૫૭ શીક્ષાની મુદતોના ભાગોની ગણતી કરવામાં છતાં સુધી સમુદરપારની શીક્ષાને શીક્ષાની મુદતના ભાગ દસ વરસની સમુદરપારની શીક્ષાની બરાબર ગણવી.

જે ગુનેહગારોને સમુદરપારની શીક્ષાને હુકમ કરવામાં આવે તે ગુનેહગારોને સમુદરપાર કરતાં સુધી સખત કેદમાં રાખવા.

૫૮. જે જે બાબતમાં સમુદરપારની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તે બાબતમાં જે ગુનેહગારને સમુદરપાર કરતાં સુધી જાણે તેહને સખત કેદની શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય એ રીતે તેહના ઉપર અમલ કરવો અને તે કેદ રહે તે મુદતના દરમીઆનમાં તેણે સમુદરપારની શીક્ષા ભોગવી એમ સમજવું.

ટીકા.

સમુદર પારની જગા ઘણી જગાએ ગવરનર જનરલે ઠરાવવાની છે અને દરેક ગુનેગારને લેઈ જવાનો હુકમ સથાનીક સરકારે કરવાનો છે (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ કલમ ૩૧૯) પણ જો તે સખસ પેહેલાંથીજ કાંઈ સમુદરપારની સજા ભોગવતો હોય તો તે પ્રમાણે કરવાનું નથી. (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ની ક. ૩૨૦).

કેદને ઠેકાણે સમુદરપારની શીક્ષા ક્યારે થઈ સકે.

૫૯ જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને સાત વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તે તે બાબતમાં તે ગુનેહગારને કેદની શીક્ષાનો હુકમ ન કરતાં સમુદરપારનો હુકમ કરવાને તે ગુ

કોરટ મુખ્તીઆર છે; પણ તે સમુદરપારની સીક્ષા
વી ન જોઇએ તથા આ કાયદા મુજબ જેટલી મુદ
લાયક હોય તે કરતાં વધારે મુદતની પણ હોવી ન જોઈયે.

ટીકા.

આ કલમ જે ગુનાને સારૂ કોઈને સમુદરપારની સજા કરવામાં આવે તે ગુનો સાત વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતની કેદની સજાને લાયક હોય તેવે પરસંગે ફકત લાગુ પડે છે પણ જ્યાં કોઈના ઊપર કેટલાક ગુના સાબીત થતા હોય અને તેમાંનો દરએક ગુનો સાત વરસ કરતાં ટુંકી મુદતની કેદની સજાને લાયક હોય પરંતુ બધા ગુનાની સજાઓ એકઠી કરતા સાત વરસથી વધારે થતી હોય તો તેવી બધી સીક્ષાઓ એકઠી કરી સમુદરપારની સજા કરવા કોઈ જડજને અધીકાર નથી (રેવનીયુ જુડીસીયલ અન્ડ પોલીસ જનરલ કલકતા વા. ૨ પાને ૩૯૧. રેવનીયુ જુડીસીઅલ એન્ડ પોલીસ જનરલ કલકતા વા. ૫ પાને ૩૪) અને કોઈ ગુનાને લાગુ થતી કલમથી જડજ સમુદરપારની બારે મુદતની સજા કરી શકે તો પણ આ કલમથી કરેલી સમુદરપારની સજા જેટલી મુદતની કેદની સક્ષાનો હુકમ હોય તેટલી મુદતથી વધારે થઈ શકે નહી એટલા માટે જ્યાં તે ગુનો જીવતા સુધી સમુદરપારની સીક્ષાને અગર દસ વરસ કેદની સીક્ષાને લાયક હોય તાંહાં જો જડજની અતીશય શીક્ષા કરવાની મરજી ન હોય તો તે દસ વરસ કરતાં વધારે સમુદરપારની સજા કરી શકે નહી (રેવનીયુ જુડીસીઅલ એન્ડ પોલીસ જનરલ કલકતાં વા. ૩ પા. ૫૪ વા ૪ પાને ૫૭૫.

આ કલમથી આપેલી સત્તા જે કોઈ અમલદારને સાત વરસની કેદની શીક્ષા કરવાનો અધીકાર હોય તેવો કોઈ પણ અમલદાર ચલાવી શકે પણ જે મજીસ્ટ્રેટને ફકત બેજ વરસની કેદની સજા કરવાનો અધીકાર છે તે માજીસટ્રેટ જો કે જે ગુનાહનો ઈનસાફ તે કરતો હોય તે સાત વરસથી વધારે કેદની સીક્ષાને લાયક હોય તો પણ સમુદરપારની શીક્ષા તે કરી સકે નહી (રેવનીયુ શીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટ (કલકતા) કરીમીનલ રૂલીંગ. વા. ૫ પાને ૨૦ બંગાળા લા રીપોરટસ એપેલેટ કરીમીનલ જુરીસડીકશન વા. પાને ૫.

૬૦ જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને બેમાંમાં ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તે તે બાબતમાં આખી કેદ સખત અથવા આખી આસાન અથવા તે કેદનો કોઈ ભાગ સખત તથા બાકીનો ભાગ આસાન એ પરમાણે સીક્ષાના હુકમમાં ફરમાવવાને તે ગુનેગારને શીક્ષાનો હુકમ કરનારી કોરટ મુખતીઆર છે.

(કેટલીએક બાબતોમાં) કેદ આખી મુદત અથવા થોડી મુદત સુધી સખત અથવા આસાન એવો હુકમ થઈ શકે.

ટીકા.

સોળ વરસની અંદરના ગુનેગારને જ્યારે કોઈ ગુનાને સારૂ કેદની શીક્ષાનો હુકમ

[redacted] વે કોરટના હુકમથી તેને મુકરર
થની જગોએ મોક [redacted] ૧૦ કલમ ૧૧૧.

કોઇ ફોજદારી [redacted] મુદત જે તારીખે કેદની સજાનો હુક
મ થયો હોય તે તારી [redacted] ચાલતાની દરમીઆન જેટલી મુદત સુ
ધી સીક્ષાનો અમલ મોકુફ રાખીઓ હોય તે મુદત કેદની મુદતમાં મજરે ગણવાની નથી (સ
દર કોરટ રૂલીંગ તા. ૨૮ અપરેલ સને ૧૮૬૨).

કેદની શીક્ષાનો હુકમ જે વખત સજા કરવામાં આવે તે વખતથીજ અમલમાં આવવો જોઇએ પણ જો તેનો અમલ પાછળથી કરવાનુ કોઇ કાયદેસર કારણ હોય તો તે પાછળથી કરી શકાય સને ૧૮૬૨ ના આકટ ૧૦ની કલમ ૩૧૪—૩૧૬ અને ૩૧૭ મા ઠરાવેલા પરસંગો સીવાય માજીસતરેટ પોતે કરેલી સજાનો અમલ પાછળથી થવા હુકમ કરી સકે નહી તેમજ સને ૧૮૭૧ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૨૧૧ મા ઠરાવેલા પરસગ શીવાય જે સજા તરત સરૂ થવી જોઇએ તે બંધ રહી સકે નહી (બં. હા રો. આપે લેંટ ક્રીમીનલ જુડીકસન વા. ૩ પા. ૫૦)

જયારે કોઇ સખસને કેદની શીક્ષા થઇ હશે તે સખસને મારેલી કેદની મુદતની અંદર તેને જે જેલમાં ઈયા જગામા રાખીઓ હોય તે જેલ યા જગામથી એવા એજ સથાનીક સરકારનો હકુમતનો અંદર બીજી જેલ ઈયા જગામા લેઇ જવા સથાનીક સરકાર હુકમ કરે તો તે કાયદેસરછે (સને ૧૮૭૧ નો આકટ ૫) પણ જો સથાનીક સરકાર સીવાય બીજો કાઈ અધીકારી એ પરમાણે લઈ જવા હુકમ કરે અગર એની એજ સથાનીક સરકારની હકુમત બહાર કોઇ જેલમાં એ કેદીને લઈ જવમાં આવે તો તેને કેદમાં રાખવો કાયદા વીરૂધ થશે અને તેનો છુટી જવા હક થશે (આસનના કામમા લાજરનલ કવીનસ બેંચ કેશીશ વા૦ ૩૦ પાને ૩૮ રાણી વીરૂધ માઉરસ્લ્યુ રાપે.રટસ પીવીકાન શીલ વા. ૬ પા. ૩૦૫).

મીલકત સરકાર જપત થાય એવો હુકમ.	૬૧ જે જે બાબતમાં કોઇ સખસની ઉપર એહેવો ગુનોહ સબીત થાય કે ગુનાહને માટે તે ગુનેહગાર પોતાની સઘળી મીલકત સરકાર જપત થવાને લાયક છે તે તે બાબતમા ફરમાવેલી શાક્ષા

અથવા તેને બદલે કરવામાં આવે હોય એવી બીજી શીક્ષા ભેગવી રહયા વીના અથવા તેને માફ થયા વીના સરકારના લાભ સીવાય બીજી રીતે તે ગુનેગરથી કઈ મીલકત મેળવી શકશે નહી.

દ્રષ્ટાંત.

હીંદુશતાનની સરકારની સામા લડાઇ કરવાનો ગુનો અ ની ઉપર સાબીત થયો તે થી તેની સઘળી મીલકત સરકાર જપત થવાને અ લાયક છે હવે શીક્ષાનો હુકમ થયા પછી તથા તે હુકમ કાયમછે તે દરમીઆનમા અ નો બાપ કઈ મીલકત મુકીને મરી જાય [redacted] મીલકત અગર સરકાર જપતીનો હુકમ ન થયો હોત તો અ ની થાત તો તે મીલક

[redacted]

૬૨ જે બાબતમાં કોઈ શખશની ઉપર મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવો ગુનોહ-

જે ગુનેગારો મોતની સજા કરવાને અથવા કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા હોય તે એની મીલકત સરકાર જપત થવી.	સાબીત થાય તે તે બાબતમાં તે સખસની સથાવર જંગમ સઘળી મીલકત સરકાર જપત થાય એવો હુકમ કરવાને કોરટ મુખતીઆરછે અને જે જે બાબતમાં કોઈ સખસનો ઉપર એવો ગુનોહ સાબીત થાય કે તે ગુનાહને માટે તેને સમુદરપાર

કરવામાં આવે અથવા સાત વરસ અથવા તે કરતાં વધારે મુદતની કેદની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તે તે બાબતમાં તેહેના સમુદર પારની અથવા કેદની મુદતના દરમીઆન માં તે સખસના કુટંબ તથા અનુભવીઓને માટે સરકારની નજરમાં દુરસત જણાય તેવો બંદોબસત સરકાર કરે એવી છુટ રાખીને તે મુદતના દરમીઆનમાં તે સખસની સરવે સથાવર તથા જંગમ મીલકતનુ ભાડું તથા ઉપજ સરકાર જપત થાય એવો હુકમ કરવાને કોરટ મુખતીઆરછે.

ટીકા.

૧ આ કલમ પરમાણેની શીક્ષા ઘણુંજ ઘાતકી ગુના કરયા હોય તે માટે થવી જો ઇએ ૧૨ બી. રી. પાને ૧૭ (ફોજદારી).

[illegible]ની રકમ	૬૩ કેટલે સુધી દંડ કરવો એના રકમ જયાં ઠરાવી નથી તયાં ગુનેહગારને જે જે દંડ થઈ શકે તે દંડની કોઈ હદ બાંધી નથી પણ અ તીસય દંડ કરવો નહી.

ટીકા.

નુકસાની દંડમંથી ભરી આપવા બાબત સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૩૦૮ મુજબ જેમ ફોજદારી કોરટને અખતીઆર મળેલો છે તેમજ જયારે કોઈ સખસ ને દંડનો અગર તેની મીલકત સરકાર જપત કરવાનો હુકમ થએો હોય તીયારે તે દંડમથી ફરીઆદને નુકસાન અપાવના ગવરનર જનરલ ઈનકાઉનસીલને અથવા સથા નીક સરકારને સને ૧૮૭૪ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૩૦ મુજબ અખતીઆર મળેલો છે.

જયા આ કાયદો એમ ઠરાવે છે કે ગુનેહગારને કેદની શીક્ષા કરવી અને વળી દંડ પણ કરવો તથા શીક્ષાના હુકમમાં કેદનો સમાવેસ થવો જરૂર છે જયાં આવા પરસંગે ફકત દંડની શીક્ષા કરવામાં આવી હતી તીયા કોરટે એ શીક્ષા કાયદા વીરૂધ ગણી રદ કરી એ દંડ પાછો આપવા હુકમ કરયો અને નીચલી કોરટને ફરીથી સજા કરવા હુકમ કરયો જે સજાનો કેદ બધો ઘણા પેડા ભગ હોવો જોઇએ મુબઇ હાઇકોરટ રીપો રટસ વાલમ ૧ પાને ૪ ૩૪ ૨૯ મદરાસ હા.ઇ કોરટના કેસમા વાલમ ૪ આપેનડી ક્ષ પાને ૧૮.

૬૪ કેદની તથા દંડની સીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાની જે જે બાબતમાં ગુનેગારને

દંડ ન આપેતો કેદનો હુકમ	કેદ સાથે કે કેદ વગર દંડની સીક્ષાનો હુકમ કરવામા આવે તે તે બાબતમાં અને ફકત દંડની શીક્ષા થઈ [illegible]

જે જે બાબતમાં ગુનેગારને દંડની સીક્ષાનો હુકમ કરવામાં [illegible]

[redacted] ારે દંડ ન આપે તો તે અટની મુદત સુધી એ પરમાણે તે ગુનેગરને શીક્ષનો હુકમ કરનારો ારછે અને તે કેદ બીજી કઈ કેદની શીક્ષાનો હુકમ તે ગુનેગરની ઉપર થયો હોય તે કેદની ઉપર ત અથવા એક સીક્ષને બદલે બીજી શીક્શા કરવાના હુકમ ઉપર જે કેદને તે લાયક હોય ને કેદની ઉપરાત સમજવી

ટીકા.

આ કલમનુ સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૩૦૯ સાથે વચતાં દંડ ન આપે તો કેદની સજા ભોગવા ફરમાવવુ એ હુકમી નથી (મ હાઇકારટનો રૂલીગ તા૦ ૭ ડીસેમ્બર શને ૧૮૬૬.

આ કલમ પીનલકોડ મુજબ સાબેત થએલ ગુનહના ઠરાવેને લાગુછે એટલા માટે જયા માજીસતરેટે સને ૧૮૫૯ ના આકટ ૨૪ ની કલમ ૪૮ મુજબ દડની શીશા કરે તે દંડ ન આપે તો આ કલમ મુજબ કેદ ભોગવવા ફરમાવીયુ અહાઆ મદરાસ હાઇકોરટે ગુનાહ સાબેત થયાના ઠરાવો રદ કરવા તેએ એમ અભીપરાય બતલાવ્યો કે સા ૧૮૫૯ ના આકટ ૨૪ ના કલમ ૪૮ મુજબ તેણે કેદ કે દંડ એ બેમથી એક પસદ કરવુ હતુ અને જો તેણે દડ પસદ કરયો તો તેનો તેણે મદરાસના સને ૧૮૬૫ના આકટ ૫ મા ઠરાવેલી રીતે અમલ કરયો હતો મદરાશ હા કોરટ વાલમ ૩ અપેનડીક્ષ પાને ૯ મ. હા.

૬૫ અગર કોઇ ગુનાને માટે કેદ તથા દંડ એ બંને શીક્ષા થઈ શકતી હોય તો

જે ગુનાને માટે કેદ તથા દડ બબને શક્ષ થઈ શકતો હોય તેવા ગુનામા દડ ન આપેતો તેન બદલે કેદના મુદતના હદ. | તે ગુનો કરનાર દડ ન આપે તો તેને આટલી મુદત સુધી કેદ કરવો એ પરમાણે જે કારટ ફરમાવે તેણે તે મુદત તે ગુનાને માટે ઠરાવેલી વધારેમા વધારે કેદની જે મુદત હોય તેનાં ચતુરથ સ કરતા વધારે ઠરાવવી નહી.

ટીકા

દંડ બદલનો કેદ માજીસતરેટના અધીકરના ચોથા ભાગ કરતા વધારે ઠરાવવી નહી (મુ. હા. તા૦ ૪—૬ અગસટ સને ૧૮૬૨ ના. ૯૫ નો ઠરાવ

"કઇ સખતી વેના દડની સંક્ષા કરી હોય તરે દડ ન આપે તો કેદની શીક્ષા ઠરાવવી તે બાબતમા કેટલી મુદત તેટલી ઠરાવવાને માજીસતરેટ મુખતીઆરછે પણ આ કલ પરમાણે તે ... મુદતની કેદની શીક્ષા કરયાનો અખતીઆર હોય તેટલી મુદત ... ઠરાવવી નહી.

કરીમીનલ પરાસીજર ૨૦ થી માજીસતરેટને સજા કરવાનો અખતીઆર નીચે પરમાણેછે.

પહેલા વરગના માજીસતરેટને કાયદા પરમાણે જેટલી એકાત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાત કે સુધા બે વરસ સુધીની કેદ કરવાનો અખતીઆરછે તે. ન બે એક હજાર રૂપ આ સુધા દડ ને ટકા મારવાનો પણ અખતીઆરછે.

બીજા વરગના માજીસતરેટને.

પરમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત
... પચાસ રૂપીઆ સુધી દંડ ફટકા મારવા.

ત્રીજા વરગના માજીસતરેટને,
એક મહીના સુધી કેદ પચાશ રૂપીઆ સુધી દંડ.

૬૬ દંડ ન આપવાને સારૂ જે કેદનો કારટ હુકમ કરે તે કેદ તે ગુનાને મા...

દંડ ન આપે તો કેદનો પરકાર. | ગારને જે પરકારની કેદના શીક્ષાનો હુકમ થઈ શકે... કારની થઇ શકે.

૬૭ અગર દંડની જ શીક્ષા થઈ શકે એવો ગુનાહ હોય તો તે દંડ ન આપે તો

ગુનાની શીક્ષામા દંડજ થઈ શકતો હોય તારે અગર દંડ ન આપે તો કેદની મુદત. | કોરટ જે કેદની શીક્ષા કરે તે આશાન હોવી જોઇએ અને દંડ ન આપે તેને બદલે તે ગુનેગારને કેદ કરવાનું કોરટ ફરમાવે તેની મુદત નીચે લખીછે તે કરતા વધરે ન હોવી

જોઈએ એટલે દંડની રકમ પચાસ રૂપીઆથી વધારે ન હોય તો કેદની મુદત બે મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઈએ અને દંડની રકમ ૧૦૦ રૂપીઆથી વધારે ન હોય તો કેદની મુદત ચાર મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઇએ અને બીજી કોઇ બાબતમા છ મહીનાથી વધારે હોવી ન જોઇએ.

ટીકા.

...કલા દંડના બદલામાં કેદ કરવી તે શખત નહી પણ આશાન કરવી—
...ના પાકાર ૫ મુ. હા રી. પાને ૪૫

૬૮ દંડ નહી આપવાથી જે કેદ કરી હોય તે કેદ તે દંડ આપવામાં...
દંડ આપે કે બધ | થા કાયદાના હુકમથી વસુલ કરવામા આવે એટલે ...

ટીકા.

હાલે પરસગે ફરમાવેલી કેદ આશાન હોવી જોઇએ (મુંબઈ કરાઉન કેશીસ વા. ૫ પાને ૪૫

૬૯ દંડ નહી આપે તેને માટે કેદની મુદત જે ઠરાવી હોય તે મુદત પુરી થતા પ

દંડના હીસાબે નીકળે તેટલો ભાગ આપે કે કેદ બધ થય. ન હોય તો કેદ બધ થશે | હેલા અગર તે દંડનો એટલો ભાગ આપવામા કે વશુલ કરવામા આવે કે દંડનો જેટલો ભાગ બકી રહયો હોય તેના પરમાણમા દંડ ન આપવાથી ભોગવેલી કેદની મુદત ઓછી

દાખલો.

અને શીકશાનો એવો હુકમ થયે છે કે તે એકસો રૂપીઆનો દંડ આપે અને દંડ ન આપે તો ચાર મહીના કેદ રહે હવે એ ઠેકાણે તે કેદનો એક મહીનો પુરો થતા પહેલા તે દંડમના પુણોસો રૂપીઆ આપવામા કે વસુલ કરવામા આવે તો પહેલો મહીનો પુરો થાય એટલે તરત અને છોડી મુકવામા આવશે જો પહેલો મહીનો પુરો થાય તે વખતે અથવા તાર પછી એ કેદમા છતા કઈ બીજી વખતે પોણોસો રૂપીઆ આપવામા કે વસુલ કરવામા આવે તો અને તરત છોડી મુકવામા આવશે કેદના બે મહીના પુરા થતા પહેલા તે દંડમાના ૫૦ રૂપીઆ આપવામા કે વશુલ કરવામા આવતે બે મ...

રો જો તે બે મહીના પુરે
વખતે ૫૦ રૂપીઆ ઓ
માં આવસે.

આપવાનો બાકી રહે તેટલો ભાગ શીકશાનો
પછી ૬ વરસ સુધીમાં કોઈ પણ વખતે વશુલ થઈ
અગર તે શીકશાના હુકમ મુજબ ગુનેગાર ૬ વરસ
વારે મુદતની કેદને લાયક હોય તો તે મુદત પુરી થતાં
થઈ શકે.

અને ગુનેગારના મોતથી જે મીલકત તેનું મરણ થયા પછી તે
નાં કરજને સારૂ કાયદા પરમાણે જવાબદાર હોય તે મીલકત
ભરવામાંથી છુટતી નથી.

ટીકા.

ળાની હાઈકોરટે એમ ઠરાવ કરયો છે કે આ કલમ જે મુકદમાનો આ
જબ પ્રનસાર થયો હોય તેનેજ લાગુ છે અને બીજા વીશેસ અને સથાનીક કાયદા મુજબ સીક્ષા લાયક ગુનાઓ આ કલમના ઠરાવમાં નથી પણ આ કલમનો અમલ તે ગુનાઓને ખાસ રીતે લાગુ કરે તો થઈ શકે (રેવનીયુ જુડીશીઅલ એંડ પોલીસ જનર લ વા. ૫ પાને ૦૨૧૩).

દંડ ન આપે તો જે કેદ કોરટને ફરમાવવાનો અખતીઆર છે તે કેદ દંડ ન આપ વાને સારૂ શીકસ તરીકે મારવાનો ઇરાદો છે પણ તેથી દંડ આપવાની ફરજ ઊતરતી નથી આ કાયદાના કમીશનરો કલમ ૬૪ થી ૭૦ ની મતલબ નીચે મુજબ સમજાવે છે.

"પણ અમારો અરથ એવો નથી કે આ કેદ દંડનો પુરેપુરો બદલો ગણવો ગુનેગારે જાતે દુખ પામવું કે માલકતનું નુકશાન વેઠવું એ બાબત તેના મરજી ઉપર રહેવા દેવા અમે કબુલ કરી શકતા નથી આવો રસતો પસંદ કરવો એતો જે સેકને દંડની સીક્ષા કરવાની ખાસ જરૂર છે અને જે લોકોને એ સીક્ષા ઘણીજ અણગમતી છે અને જે લોકો એ શીક્ષાની દેહેસતથી એવો ગુનો કરતા ડરે તે લોકોને તે દંડના સંક્ષામથી છુટ આપવા જેવું થશે એટલા માટે અમે એમ ઠરવાએ છાએ કે ગુનેગારે કેદ ભોગવવાથી તેના ઉપર જે પયસા સબધી જવાબદારી છે તેમથી તે મુક્ત થશે નહી તેનો દંડ દંડના જવાબદાર માથા નીકળસે પણ તેની માલકત થોડા વખત સુધી જવાબદારીમાં લાગી રહેશે હમારા ભલામણ એ છે કે કઈ અમુક ઠરાવેલ વખતમાં હરકોઈ વખતે તેની માલકત જપત કરી દંડ વસુલ કરી શકાય."

સથાવર માલકતથી દંડ વશુલ કરી શકાય નથી (મુબઈ હાઈકોરટ રીપોરટ કાઉનસીલ વા. પાને ૬૩.

કેદી મુઆ પછી દંડની રકમ વસુલ કરવી તે જંગમ મીલકતથી વેશુલ થઈ શકશે સથાવર ... નહી માટે સથાવર માલકત જપત કરવી નહી (મુંબઈ હાઈકોરટ ૩૦ જુલાઈ સને ૧૮૬૯.

[redacted]

[redacted]ડ બદલ ઠરાવેલી કેદ ફેરીએ ભોગવ્યા છતાં પણ દંડની રકમ છ વરસ સુધીમાં [redacted]ને વશુલ થઈ શકેછે (મુ. હા૦ તા૦ ૩૧ મી મે શને ૧૮૭૦ ના૦ ૯૯ ઈને [redacted]રે સીગનાથ તા૦ ૨૦ જુલઈ સને ૧૮૭૦ નબર ૧૨૨૩)

ક્રીમીનલ પરોશીજરકોડ કલમ ૩૦૭ મુજબ જે કોરટ શાક્ષ.નો હુકમ કરે તેને વારંટ કહાડવાનો અધીકારછે જે કોરટે વારંટ કહાડયું હોય તે કોરટના હદમ તે બજાવી સકાસે અને શદરહુ કોરટની હદ બહાર જે ડીસતરાકટમા તે ગુનેગારની જંગમ મીલકત હશે તે ડીસતરીકટના માજીસતરેટની તે વારંટની પાછળ સહી થશે એટલે તે વારંટ ઊ પરથી તે મીલકત જપત કરાને વેચશે.

દંડ વશુલ કરવાની બાબતમા કાઈ વીશેસ રીત સથાનીક કાયદામ. હોય તેને આ કલમ બદ કરતી નથી.

જે ગુનોહ ઘણા ગુનઓથી બનેલા હોય તેના શીક્ષાની હદ.

૭૧ જો જે વસતુ ગુનોહછે તે જુદા જુદા ભાગેથી બનેલી હોય અને તે ભાગ માહેલો હરકેઈ ભાગ જાતેજ ગુનોહ હોય તો ગેથા બાજી રી તે કરવુ એવો સાફ ઠરાવ ન કરયો હોય તો ગુનેગારને તે તેના ગુનાહઓમાના એક કરતાં વધારે ગુનાહના સીકસા કરવી નહી.

દ્રસ્ટાંત.

[redacted]) અ જ ને એક લાકડીથી પચાસ સપાટા મારે તો એ ઠકાણે એ સાળા [redacted] તથા તે સળા મારમા જેટલા સપાટા આવ્યાછે તેમના હરેક સપાટાથી પણ જ ને ખુશીપુરવક વ્યથા કરવનો અ એ ગુનો કરયો હેય એમ બની શકેછે હવે જો તે દરેક સપાટાને મ ટે અ સીકસાને લાયક હોય તો દરેક સપાટાને સાર એક વરસ એ પ્રમણે પચાસ વરસની કેદ અ ને થઈ શકે પણ શઘળા મારને સાર એકજ સીકસાને તે લાયકછે.

(બ) પણ અ જ ને મારેછે એટલામાં ય વચે પડે અને અ ઈરાદાથી ય ને મારે તો જ ને ખુશ પુરવક વ્યથા કરવાની એક શીક્ષા ને તથા ય ને સપ ટો મારયો તેનો બીજી શીક્શાને અ લાયકછે કેમ કે જે કમથી અ એ જ ને ખુશ પુરવક વ્યથા કરી તે કામનો ય ને મારેલો સપાટો કઈ ભાગ નથી.

"જ્યારે કાઈ પણ વસતુ જે ચલુ કાયદા ઉપરથી ગુનઓની વ્યાખ્યા કરવામાં આવતી હોય તથા તેઓ ... સીક્શ કરવામા આવતી હેય તે ચલુ કાયદાની બે અથવા વધારે જુદી જુદી વ્યાખ્યામા આવે એવ ગુનોહ હોય ત.ય.ન અથવા.

"જે કરતીમનુ એક કરતાય અથવા એક કરતા વધા જાતેજ ગુનો થાય તેવા કેટલાં એક કરતાયો એકઠા કરવામાં આવે તોયારે કાઈ જુદો ગુનો થાવ તારે.

"ગુનેગારનો ઈનસાફ કરનારી કોરટ સદરહુ ગુનાઓ પઈક કાઈપણ એક ગુના બદલ જેટલી શીક્શા કરી શકતી હોય તે કરતા વધારે શખત શીક્શા તે ગુનેગારને કરવી નહી.

ટીકા.

પણ જ્યારે કાઈ સખસ ઊપર ધૈનતકાડ ી એકજ અગર જુદી જુદી કેલમો મુજબ

બે અગર વધારે ગુનાઓ એકજ વખતે સાબીત થયા હોય તીયારે દરેક ગુનાહ ઊપર જુદી જુદી શીક્ષાનો હુકમ ફરમાવી શકાય અને આવી શીક્ષાઓ જયારે કેદ અથવા સમુદર પારની હોય તીયારે એકજ સજા ભોગવ્યા પછી બીજી સરૂ થાય અને એ કોરટને એક ગુનાહ સારૂ જેટલી શીક્ષા કરવાનો અધીકાર હોય તેના કરતા કેટનાંક ગુનાહની એકંદર સજા વધારે થતી હોય તેટલાજ કારણથી એ ગુનેહગારને ઊપલી કોરટમા ઈનસાફને સારૂ મોકલવાની એ કોરટને જરૂર નથી એમ ઠરાવીયુ છે કે કોઈ વખત પણ એ સખસને ૧૪ વરસ કરતાં વધારે મુદતની કેદની સજાનો હુકમ કરવો નહી (સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૩૧૪, સને ૧૮૭૧ નો આકટ ૧૦ કલમ ૧૦૯) વળી એમ પણ ઠરાવ્યુ છે કે જો એ મુકરદમાનો ઈનસાફ કલમ ૩૬ મુજબ કામ ચલાવનાર માજીસતરેટ કરતા બીજા માજીસતરેટની આગળ થાય તો એ માજીસતરેટને પોતાની સાધારણ હકુકમાથી જેટલી સીક્ષા કરવાનો અધીકાર છે તેટલી શીક્ષાની બમણી શીક્ષા કરતાં એ એકંદર સીક્ષા વધવી ન જોઈએ (સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ કલમ ૩૧૪) ૧૪ વરસની હદ જે આ કલમથી મુકરર કરવામાં આવી છે તે જે શીક્ષાના હુકમો એકજ વખતે થએલા હોય અગર જે તહોમતોનો એકજ વખતે ઈનસાફ થએલો હોય તેને લાગે છે પણ જે સખશો કેદની સીક્ષાનો હુકમ અગાઊથી ભોગવતા હોય તે શખસોએ કરેલા ગુનાહોઓને આ લગુ નથી (રેવવીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટ (કલકતા) કરીમીનલ રૂલીંગ વા૦ ૩ પાને ૫.

જયા કલમ ૩૧૪ મુજબ એકંદર શીક્ષા કરી હોય તીયારે તેની એકંદર દરસાવેલી રીત મુજબ જુદી જુદી શીક્ષાના હુકમો હમેશ કરવા જોઈએ કારણ કે નહીતો જયારે અપીલમા એક અથવા વધારે ગુના રદ કરામાં આવે તીયારે એ એકતર સજામથી કાંઈ સજા કેદીઓને હજુ ભોગવવાની રહેલી છે તે નકી કરવુ મુશકેલ થઈ પડે (મદરાસ હાઈ કોરટ વા૦ ૪ આપે પાને ૨૭.

૧ કેઈ ખરી બીનાઓ એવી જોડાએલી હોય કે તેથી એક કારય બનતુ હોય તો તેની ખરી બીનાઓ એક જથામા જો એક કરતાં વધારે ગુનહાઓ એક સખશે કરેલા હોય તો તેના ઊપર આવા દરેક ગુનહાને સારૂ એકજ વખતે તહોમત મુકી ઈનસાફ થઈ શકે

૨ જો કોઈ એક કામ જે કાયદામાં ગુનાઓની વાખ્યાઓ આપેલી હોય અને જેથી શીક્ષા થતી હોય એવા કોઈ ચાલુ કાયદાની બે જુદી જુદી કલમોમા દાખલ થતુ હોય તો એ કામ કરનાર સખસ ઊપર એવી રીતે કરેલા દરેક ગુનાહને સારૂ તોહોમત રાખી સકાય પણ જે કોરટ તે બનેમાથી ગમે તે ગુનાહનો ઈનસાફ કરતા હોય તે કોરટ જેટલી શીક્ષા કરી શકતી હોય તેના કરતા વધારે શીક્ષા તેને ન થવી જોઈએ.

૩ જો કેટલીક ખરી બીનાઓ જેમાંની એક અગર એક કરતા વધારેનો એક

એવી ખાનાઓ એકઠી કરતાં જે 'કાયદામાં ગુનાઓ
જેથી શીક્ષા યતી હોય એવા કોઈ ચાલુ કાયદા
ય તો તે કરનાર સખસ ઊપર જે ગુનોહ તેણે કર્યો
ત રાખી સકાય પણ આવા ગુનાહઓને સારૂ એકંદ
કોરટ આમના કોઈ પણ ગુનાને સારૂ આગર આ
મેપા ગુનાહઓ સારૂ જેટલી સજા કરી શકે તેના કરતા વ
ી ન જોઈએ (સને ૧૮૭૨ ના આ ૧૦ કલમ ૪૫૪ સને ૧૮૭૫
મ ૧૯

કાયદા મુજબ નીચે પરમાણે એકંદર સજાના ફેસલા આપવામાં
આવ્યા હતા.

જ્યાં કેદી ઊપર જે ,ગુનાઓનું તોહેમત રાખ્યું હોય તે ગુનાઓ એક કારણ
ભાગ હોય તો જેમકે ઘર ફોડવું અને ચોરી સબધી હાઇ કોરટોએ ઠરાવેલું છે કે ગુનેગા
ને બંનેને વસતે જુદી જુદી થઇ શકે નહીં પણ કલમ ૪૫૪ કે ૪૫૭ એ બેમાં
જે કલમથી થઇ શકતી હોય તે કલમ મુજબ શીક્ષનો હુકુમ કરવો જોઇએ (મદરા
ઇ કોરટના રૂલીંગ ૧૮૬૨ અને ૧૮૬૩ રેવનીયું જુડીશીઅલ એંનડ પોલીસ જનર વા
પા. ૪૧૫ મુબાઇ હાઇ કોરટ રીપોરટસ વા૦ ૧ પાને ૮૭ પણ એથી. વીરૂધ મુંબાઇ
રાઊ કેસીસ વા, ૫ પાને ૮૩ અને મુંબાઇ વા. ૯ પાને ૧૭૨ એવી રીતે એમ
થ થઓ છે કે કલમ ૪૧૧ મુજબ ચોરેલો માલ કબજામાં રાખવાના અને કલમ ૪૧
મુજબ એ માલ ખુશી પુરવક સંતાડવાના તેહોમતને સારૂ એક સજા થઈ શકે નહીં
(રેવનીયુ જુડીશીઅલ અને પોલીસ જનરલ વા. ૪ પાને ૧૨૨ મદરાસ હાઇ કોરટના
સલા વા. ૪ આપે પા. ૧૪) ૩૭૯ મી કલમ મુજબ ચોરીના અને ૪૧૧ મી કલમ
જબ ચોરેલો માલ લેવાના આગર રાખવાના તોહોમતોને સારૂ (રેવનનીયુ જુડીશીઅ
નડ પોલીસ જનરલના વા. ૪ પાને ૫૬૩ કલમ ૨૧૧ મુજબ જુઠું તોહોમત મુકવાના
ને કલમ ૧૯૩ મુજબ એજ બાબત વીશે જુઠા શોગન ખાવા (રેવનીયુ જુડીશીઅલ
નડ પોલીસ જનરલ વા. ૫ પાને ૧૨૮ શીક્ષણીય મનુશ વધના અને મનુસ વધ કર
ગેર કાયદેસર મંડળીના મેમબર હોવાના તોહોમતોના (રેવનયુ સીવીલ એનડ ક્રીમીન
રીપોરટર કલકતા) (ક્રીમીનલ રૂલીંગ વા. ૩ પાને ૯) કલમ ૫૦૬ મુજબ કોઇ શખ્સ
મારી નાખવાની ધમકી સથે સાપરાધ ધમકીના અને કલમ ૫૦૭ મુજબ એજ સખસ
ઊપર ન નામે કાગળ ચોડીને આપેલી સાપરાધ ધમકીના (મુંબાઇ હાઈ કોરટ રીપોરટ
ક્રાઊન કેસીસ વા૦ ૪ પાને ૧૨) એવીજ રીતે વળી જ્યાં કોઇ અમુક કલમ કેટલાક
નાઓ એકઠા કરવા ઠરાવ કરતી હોય જેમકે ઘર ફોડવું તથા કલમ ૪૫
ખાહાળાથા, તીયાં કેદીના ઊપર એકંદર ગુનાઓનું તોહોમત રાખવું જોઈ
૫૭ અને ૩૧૪ મુજબ ઘર ફોડવાના અને વ્યથા કરવાના જુદા જુદા

[redacted] માજીસ્તરેટે એક પરણી બાઈને સમચાવી
[redacted] કરી હતી અને શેરાન જકજે તે કરીને બીના
[redacted] કર્યા અહીંયા મદરાસ હાઈકોરટે એજ પેરગ્ર.
[redacted] કદમ રદ કરવી જોઈએ એકજ જાતની બીનાઓ
[redacted] આગળ બે ખુનસહે અને બે ઠરાવે ન થવા જોઈ
[redacted] ૫ને ૧૭)
[redacted] ઝાડ કાપવાનું અને તે લઈ જવાનુ એ રીતે બે
[redacted] હતા.તમાં મુંબઈની હાઈકોરટે એમ ઠરાવ કરયો કે તેને નુકશાન અ
[redacted] બને તેહોમતો ઉપર શીક્ષા થવી જોઈએ, કારણ કે ચોરી શરૂ થયા પ
[redacted] થઈ ગયું હતું (મુંબાઈ હાઈકોરટ રીપોરટરા વા. ૨-પાને ૪૧૬.)

ઘર ફોડવુ અને ઘરના અંદરના ચોરી એ એકજ ગુનોહ છે માટે બમણી શીક્ષા રદ કરી નીચે કાયમ રાખી (મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૪ નવેમબર સને ૧૮૬૩ વા. ૧ ભાગ ૧ જારસટ ૮૭)

કોઈ ઉપર એકથી વધારે ગુનાના તહોમત હોય તો તે ગુનાહવાર જુદી જુદી સજા કરવી મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૧૬ માર્ચ સને ૧૮૬૬ નંબર ૪૫૯ નો.

૭૨. જે જે બાબતોમા હેવો ફેસલો આપવામા આવે કે ફલાણા ફલાણા જુદા જુદા ગુનાહો મનો એક ગુનોહ ફલાણા શખશે કરયો છે પણ તેઓમ નો કાંયો એક કરયો છે તે વીશે શક છે તે સરવે બાબતોમા અગર તે સવળા ગુનાહોને સારૂ એક સરખીજ શીક્ષા ન ઠરાવી હોય તો જે ગુનાહને સારૂ ઓછામા ઓછી સીક્ષા ઠરાવી હોય તે શીક્ષા તે ગુનેહગારને કરવામા આવશે.

ગુનેહગારને ઘણાગુનાહોમા થી એક ગુનોહ કરયો એમ સાબીત થયછે, પણ કાંયો એ બબત શકછે એ પર માણે ફેસલામા જારે લખ વામા આવે તારે શીક્ષા.

ટીકા.

૧ કોઈ તહોમતદારે એમાંથી કયો ગુનોહ કરયો એવુ નકી ન હોય તીયારે તેને એ માંથી એક ગુનોહ કરયો એવું ઠરાવવું જોઈએ. ૪ મુ૦ હા૦ રી૦ પા૦ ૫૧.

૭૩ કોઈ શખસની ઉપર હેવો ગુનોહ સાબીત થાય કે તેહેને માટે આ કાયદા મુજબ

એકાંત કેદ. { તેને સખત કેદની શીક્ષા કરવાનો કોરટને અખતીયાર છે, તો તે ગુનેગારને જેટલા મુદતના કેદનો હુકમ કરવામા આવે

તે મુદતના આઠમા ભાગ અથવા ભગો સુધી તેને એકાત કેદમા રાખવો એ રીતે તેના શીક્ષાના હુકમમા ફરમાવવાને કોરટ મુખતાઆર છે પણ અઠવાડીઉ મળ.ને તે એકાત કેદની મુદત તરણ મહનાથી વધારે ન હોવી જોઈએ અને તે ન.ચેના હીસાબ પરમાણે હોવી જોઈએ. (એટલે).—

જો કેદની મુદત છ મહેનાથી વધારે ન હોય તો એકાત કેદની મુદત એક મહીનાથી વધારે ન જેઇએ.

જો કેદની મુદત ૭ મહીનાથી વધારે હોય અને એક વરસથી વધારે એકાત કેદની મુદત બે મહીનાથી વધારે ન જોઇએ

જો કેદની મુદત એક વરસથી વધારે હોય તો એકાત કેદની મુદત તરણ મહીનાથી વધારે નં જોઇએ.

ટીકા.

એક વરસની કેદની સજાને સારૂ મદરાસ હાઇકારટે એમ ઠરાવીયુ છે કે તેથી વધારે એકાત કેદની શીક્ષા થઈ શકે નહી (તા૦ ૧૩ ફેબરવારી શને ૧૮૬૭ તથા તા૦ ૧૭ નવેમબર શને ૧૮૭૦)

૭૪ એકાત કેદની સીક્ષાનો હુકમ બજાવવામા તેની કેદ એકી વખતે કદાપી ચઉદ દી

એકાત કેદની હદ | વસ કરતા વધારે ન હોવી જોઇએ અને એકાત કેદની મુદતોની વચે તે મુદતો કરતા ઓછી વેળા ન જવી જોઇએ અને જયારે કેદની શીક્ષા તરણ મહીનાથી વધારે મુદતની હોય તાંયારે તે ફરમએની આખી કેદની મુદતમાં કંઈ પણ એક મહીનામાં સાત દહાડા કરતા વધારે એકાત કેદ ન હોવી જોઇએ અને એકાત કેદની મુદતોની વચે તે મુદતો કરતાં ઓછી વેળા ન જવી જોઇએ.

ટીકા.

૧ એકાંત કેદ એક સખસને થએલ સીક્ષાના આખા ભાગની હોવી નહી જે ધએ ૭૩માં ફરમાવ્યા પરમાણે મુદતે મુદતે હોવી જોઇએ નાનસુક મેતર ૩ બે. લા૦ બા૦ ૪૮ (ક્રી૦ અ૦)

૭૫ જે સખસની ઊપર હેવો કંઈ ગુનોહ સાબીત થયો હોય કે જેને માટે આ કાયદાના બાબ ૧૨ મા અથવા બાબ ૧૭ મા મુજબ તરણ વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા થઈ શકે તે સખસ ફરીથી હેવે કોઇ ગુનહો કરે કે જેને માટે તે બે બાબો મહેને ગમેતે બાબ મુજબ તરણ વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતન બેમના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા થઇ શકે તો તે સખસ એવા પાછળના હરેક ગુનાને માટે જીવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષાને આપવા એ પરમાણે ન બનયુ હોય તો તે ગુનાને માટે જેટલી શીક્ષાને તે લાયક થાય એથી બમણી શીક્ષાને લાયક થસે પણ કંઈ પણ બાબતમાં દસ વરસથી વધારે મુદતની કેદને તે લાયક થસે નહી.

(જે સખશોની ઊપર એક વાર આગળ તરણ વરસની કેદની શીક્ષા થયહેવો ગુનોહ સાબીત થયો હોય તેઓની ઉપર તેવો કોઇ બીજો ગુનોહ સાબીત થાય તો તેઓને સંક્ષા.)

ટીકા.

બાબ ૧૨ મામા નીચે લખેલી કલમો વીરૂધના ગુનાહ છે.

૨૩૧ થી ૨૬૩ સુધીની સઘળી કલમો •

બાબ ૧૭ મામા કલમ ૩૭૮ થી ૪૬૨ સુધીની સઘળી કલમો વીરૂધના ગુનાછે.

વખત કીંવા વારંવાર આ બેરૂ બાબ વીરૂધના ગુનાહ કરારને ઘોગ્ગુ કરી-
મીટ કરવા જોઈએ (જુઓ કરી. પરો. કો. ક. ૩૧૫.)

તદારને આગળ સજા થઇ ગઇ છે એવુ શાબેત કરવા માટે અગળ કેમ થા
ય તેનુ દફતર કીંવા તે દફતરની નકલ રજુ કરવી જોઇએ વીગરે જુઓ. (કરી.
કલમ ૩૨૬.)

અગાઊ ગુનોહ શાબીત થયાની હકીકત પાછળથી થએલ ગુનોહ સ્થાપીત કરતી વ
ખતે એ અગાઊ ગુનોહ સાબીત થયાની વાત તહોમતનામા લખવી જોઈએ તહોમતના
મામાં તે વાત લખી ન હોય તો શીક્ષાનો હુકમ કરતાં પહેલા કોઈ પણ વખતે તે વાત
લખી શકાય છે શીક્ષાનો હુકમ કરયા પછી લખો સકાતી નથી (જુઓ કરી. પરોશીજર કો
ડ કલમ ૪૩૯)

ટીકા.

બંગાળા હાઈકોરટ એમ ઠરાવે છે કે આ કાયદા મુજબ શીક્ષા થવા પરથમનો ગુનો આ કાયદો અમલમા આવ્યા પછી થએલો હોવો જોઈએ એટલા માટે ઠરાવ્યું કે સને ૧૮૬૦ મા થએલા ચોરીના પરથમના ગુનાથી આ કલમ મુજબ વધારે શીક્ષા કરવા અખતીઆર નથી (રેવનીયુ જ્યુડીશીઅલ એંડ પોલીશ જનરલ વા. ૫ પાને ૧૫૨; રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટ (કલકતા) કરીમીનલ રૂલીંગ ના. ૧ પાને ૬૦) એક આથી ઉલટો કેસલો મદરાસ હાઇકોરટે આપેલો છે (તા૦ ૧ અગસટ સને ૧૮૬૪). તે ગજ જો પાછળથી કરેલો ગુનો બાબ ૧૨ અથવા ૧૭ થી શીક્ષા લાયક ગુનો કરવાની મા તર કોશીશજ હોય અગર એવી પરકારના ગુનાની મદદગારી હોય તો વધારે સીક્ષા થઈ શકે નહી. (મદરાસ હાઇકોરટનો કેસનો સને ૧૮૬૪ નો).

રેહેવાના ઘરમાથી ચોરી કરવાના તેહોમતમાં પી૦ ક. ૩૮૦ પરમાણે જડજે ૧૪ વરસની સીક્ષા કરી એવા કારણથી કે પીનલકોડ થતાં પહેલાં ચોરીના તહોમતમાં ૧૩ વખત પકડાઇ સજા પામીઓ હતો પણ અપીલમા ઠરાવ્યુ કે પેનલકોડ પરમાણે પેસતર ગુનાની સજા મળેલી નથી માટે સાત વરસના કાયમ રાખી બીજી રદ કરી (મુબાઈ હા.કો. તા૦ ૧૮ સપટેમબર શને ૧૮૬૭)

અગાઉ કરેલા ગુના બદલ થએલી શીક્ષામાથી ભોગવવાની બાકી રહેલી શીક્ષા હાલના ગુના બદલ કરેલી જે શીક્ષાને લાયક છે તેમાં ઉમેરીને તે સીક્ષાને જાસતી મુદત સુધી સમુદ્રપાર રેહેવાની શીક્ષા આપવાને કોઇ શેશન જડજને અધીકાર નથી (વા. ૫ પાને ૩૬ તા૦ ૨૦ મે સને ૧૮૬૮).

આ કલમમાં જે બાબ બતાવ્યા છે તે વીરૂધ કરેલા એક ગુનહાની તજવીજ પુરી થઈ ન હોય તે દરમીઆંન કોઈ સખસ બીજો એવોજ ગુનોહ કરે તો તેને આ કલમ પરમાણે વધારે સજા થાય નહી કેશરેહીદ વી. બેધા ૧ ઈ. લા. રીપોરટ (અલાહબાદ)

હીંદુસતાનની ફોજદારી કા. ના ૨૩ મા બાબ પરમાણે ફાશીશના
નો ઊપયોગ થઈ શકે નહી. આ કલમમાં ૧૨ મો અને ૧૭ મો બાબ
માટે આ કલમનો ઊપયોગ કરવો જોઈએ ૨૧ વી૦ રી૦

ંસ પોલકોડ અમલમાં આવ્યા પછીના ગુનાહ માટે ક
. ૧૧
અથવા એ ગુનોહ જે બાબમાં હોય તે કલમ પરમાણે
નેજ આ કલમ લાગુ પડે છે પં વી. રી પ્ર. ૬૬ ફોડ
ા કરવા માટે તહોમતદર અાગળ ગુનેગારનો થઈ ગયો છે.
ા સપષ્ટ અને ખુલ્લો પુરાવો હોવો જોઈએ ૧૪ વી. રી. પ્ર. ૭ ફો.

ફટકાની શીક્ષા કરવા માટે બીજી વખત ગુનો કરવાથી વધારાની ફટકાની શીક્ષા ક
ી હોય તેમા પણ પુરાવો સાફ અને ખુલો હોવો જોઈએ ૧૫ વી. રી. પ્ર. ૫૨.

આ કલમથી માજીસતરેટોનો તેના અંગીકાર ઊપરાંત કામ કરવાનો અધીકાર નથી
ેા અધીકાર માત્ર ક્રી. પરો. કોડ કલમ ૨૧૪ મા આપીયો છે. તેટલી હદનો છે.
મ. હા. રી. પ્ર. ૩.

આ કલમ પ્રમાણે વધારે શીક્ષા કરતી વખતે આગળની શીક્ષા આ કલમમાં જે
મો અને ૧૭ મો બાબ બતાવ્યો છે તે બાબમા બતાવેલા ગુનાહની કારટીસની સજા
ેલી નહી હોવી જોઈએ.—રાણી વીરૂધ દમોહરી ૨૦ મો જાનેવારી શને ૧૮૭૪ ક.હા.

આ કલમ કાંઇ જુદો ગુનોહ છે એવુ સુચવતી નથી બાબ ૧૨ અને ૧૭ મા બ
તાવેલો ગુનો તહોમતદાર ફરીથી કરે તો તેને વધારે સજા થવા માટે છે. ૫ મ. હા.
રીપોરટ પ્ર. ૩.

આ કલમ પરમાણે જ્યારે ફરી આના ગુનહા કરવામાં આવે તીયારે તે ગુનો માજી
સતરેટના અધીકારનો હોય તોપણ સેશન કમીટ કરવો જોઈએ રાણી વીરૂધ. ગનુલાલુ ૨.
. હા. રી. પ્ર. ૧૨૬.

બાબ ૪ થો.

સાધારણ અપવાદ.

૭૬ જે સખસની જે વસતુ કરવાની કાયદા પરમાણે ફરજ છે અથવા કાયદાની કાંઈ ભુલના સબબથી નહી પણ હકીકતના કાઇ ભુલના સબબથી જે સખસ સુધબુધીથી એમ માને છે કે એ વસતુ કરવાની મહારી કાયદા પરમાણે ફરજ છે તે સખસ જો તે કરે તો તે ગુનોહ છે એમ સમજવુ નહી.

જે કામ કરવાની જે સખસની ફરજ છે અથવા જે કરવાની મહારી કાયદા પ્રમાણે ફરજ છે એમ જે સખસ કાંઇ હકીકતની ભુલ લીધે માને છે તે સખસે કરેલુ તે કામ.

દ્રષ્ટાંતો

, કાયદાના હુકમ મુજબ, પોતાના ઉપરી અમલદારના ફરમા
ટાળા ઊપર બંદુકનો એક બહાર કરે તો અ એ કાંઈ ગુનોહ કીધો
નહી.

એક ઇનસાફની કોરટના અમલદાર અ ને તે કોરટે ય ને પકડવાનો હુકમ
ઘટતી તજવીજ કરીને જ ને ય માનીને તે જ ને પકડે તો અ એ કા-
ની સમજવુ નહિ.

ટીકા.

મ ઘણી ઊપયોગી છે તે કાયદાની ભુલથી નહી પણ હકીકતની ભુલથી જે
વસતુ વગર કપટે કરે તેને ગુનો ઠરાવતી નથી કાયદાની ભુલ એટલે શું,
ની ભુલ એટલે શું, તે આ કલમ નીચેના દરસ્ટાંતોમાં ઈસારા તરીકે બતાવવા
છે. પણ આ કાયદાની ભુલ અને હકીકત ની ભુલનો જરા વધારે વીસતારથી
આપણે જાણવી જોઇએ.

નીયાયનુ એક મહાવાકય (કહેવત) છે કે કાયદો જાણતો નથી એવી અગ્નાનતા બ
તાવી કોઈ છુટી જઈ શકે નહી (જુઓ શ્રીનીવાસ કરતીય કાયદાની કહેવતનુ પુસતક પ્ર.
૪૪) વળી બીજું એક મહાવાકય છે કે દરેક જણ કાયદો જાણે છે એવુ કાયદો માનેછે
એ કાયદો તે જાણતો નથી એવુ બાનુ બતાવી કોઇ સખશ છુટી જઇ શકે નહિ (જુઓ
એજ ગરંથનુ એજ પાનુ). આ ઉપરથી રાજની દરેક રઇઅત તથા કોઇ પરદેશી આ મુ
લકમા આવી રહયો હોય તે જો બાળક અથવા ગાંડો ન હોય તો આ દેશનો કાયદો જા
ણે છે એવું નીયાય સાશાતરીઓએ ગણ્યુ અને માનીયુ છે હુ એ કાયદો જાણતો નથી
એવો પુરાવો કોઇ આપી શકે નહી એવુ ચીફ જશટીસ ટીનડાલે મેક નોટનના પરખીયા
ના મુકદમામા ઠરાવ્યું છે (જુઓ એજ ગરંથ પાને એજ.

રઇઅત ઉપરની આ ફરજ ભણેલા તથા અગ્નાન સરવે ઉપર નાખી છે પરથમ દ
રશને આ ફરજ ઘણીજ કઠણ લાગે તેમ છે પણ તેમ નથી રઈઅત જાણી જોઇને જે
કાયદાથી પોતે જયાં રહે છે તંહા પોતા ઊપર અમલ ચાલે છે તે કાયદાથી અજાણી રહે
તો તેમાં તેનો વાંક છે તેઓની આવી અગ્નાનતાથી જે પરીણામ થાય તે તેણે સોશવા
જોઇએ તીયારે હવે શાથી કાયદા રઈઅત વીગેરે જાણેછે એવુ ગણવુ જોઈએ કે તેની
કાંઈ હદ છે તે જાણવાની ઊતકંઠા. દરેક સમજુ સખસને સેહેજ ઊતપન થાય તેવુ છે,
ઘણી તકરારો ચાલ્યા બાદ નીયાય શાશતરીઓએ નકી કરયુછે કે જે કાયદામાં અમુક વસ
તું કરવા અથવા ન કરવાનો હુકમ આપીયો હોય તે દરેક કાયદો રઈઅતે જાણવો જોઇ
એ. આવા કાયદા હાલ નીચે પરમાણે છે.

૧ પેનલકોડ (ફોજદારી શક્ષાનો ધારો.)

૨ કરારનો કાયદો.

૩ તનો કાયદો.

૪ રેજીસ્ટ્રેશન (ખત પત્ર નોંધવાનો કાયદો.

૫ સ્ટાંપ સંબંધીના કાયદા.

એ વીગરે જે કાયદામાં તે બાધનાર મુખ્ય અધીકારીએ કંઇ ફરમાન જાણવાની દરેક માણસની ફરજછે.

આપણે જે કાયદો આમાંના કાયદામાંથી આ વખતે અગતનો છે તે આહીંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો છે તે કાયદો દરેક રઇઅત અને પરદેશી જાણે છે એવુ આપણે માનવુ જોઇએ અને તેથી આ કલમના દ્રસટાંતનુ વીવેચન કરવુ જોઇએ.

આ કલમના બેઉ દ્રસટાંતમાં પહેલુ દ્રસટાત "એક સોલજર પોતાના ઊપરીના હુકમથી કાયદામાં ફરમાવ્યા પરમાણે એક ટોળા ઊપર બંદુકનો બહાર કરે તેથી કોઈનું મોત થાય તો તે માટે સોલજરને જવાબદાર નહી ગણવા મતલબની છે". કાયદામાં ફરમાવ્યા પરમાણે એટલે કે એક હુલડ ઊઠયુ હોય તે વખતે લશકર બોલાવ્યુ હોય ટોળા ઊપર બંદુકના બહાર કરયા વગર તે વીખાઇ જાય તેમ નથી એવુ તેના ઉપરી અમલદારને જણાય તો બહાર કરવ ને શીપાઇને હુકમ કરવા લશકરી કાયદાથી સજા છે.

આ દરશટાંત ઉપરથી એવુ શમજવાનુ નથી કે વગર કારણે સોલજરો અથવા તાબાના માણસો તેના ઉપરીના હુકમથી કાયદા વીરૂધ કૃત કરે તે માટે તેઓ જવાબદાર નથી. ... ખાવા કૃતીય માટે તો તેઓ જવાબદારછે રસતે ચાલતાં એક પોલીસ અમલદાર તેના તાબાના નોકરને કહે કે અમુક સખ્સને ગોળીએ માર, આમ કરવાનુ કાંઈ કારણ ન હોય તો તેને આ કલમનો લાભ મળે નહી પણ એક ગુનેગાર નાસી જતો હોય તેનો પીછો લેતાં તેને દોડી પહોચાય તેમ ન હોય, તાબે થય નહી તો ગોળીએ દઈને કે બીજા કાંઇ પણ ઉપાયથી કેદીને જરૂર પડતી હાની કરી પકડવા કાયદાથી છુટછે

વગર વારંટે પકડાય નહી એવા ગુના માટે કોઇ પોલીસ અમલદાર કે તેના તાબાનો નોકર કોઇને પકડે આમ કરવા કાયદાએ અધીકાર આપીઓ નથી એવુ તે જાણતો હોય તેમ છતા તેને પકડે તો તેના પરીણામ માટે તે આ કલમનો લાભ લઇ શકે નહી.

બીજુ દરસટાત હકીકતની ભુલ એટલે સુ છે તે બતાવે છે એક સખ્સને પકડી રજુ કરવા એક પોલીસ અમલદારને વારંટ મળ્યુ હોય જેને પકડવાનુ વારંટ મળ્યુ હોય તે તેને પકડે છે તેજ છે એવુ કરેલી તજવીજ ઉપરથી તે પકડનાર અમલદારને જણાય તો એ ખોટી રીતે પકડેલા શખ્સની ફરીઆદ ચાલે નહી. કેમકે કાયદો વારંટ આપેલા સખ્સને પકડવા અધીકાર આપે છે હકીકતની કચાઇને લીધે ખોટો માણસ પકડાય તો જો એ પકડવુ કોઇ દ્વેસ વીગરે કારણથી ન હોય તો તે પકડનાર જવાબદાર નથી.

આ કલમની મુખ્ય મતલબ એજ છે કે કાયદાની ભુલથી નહી પણ હકીકતની ભુલથી શુધ બુધીથી કોઇ શખ્શ કાઇ વસતુ (કરતીય) કરે તો તે ગુનહો નથી કઈ કઈ હકીકત કાયદાની ભુલ કહેવાય અને કહી હકકત હકીકતની ભુલ કહેવાય તેનુ બુલુ ... નીશકય અને સંભાતા નીયમની બહારછે દરેક કેસાની કેફીયત ઊપર તેનો આ...

[redacted]

માંથી કલ્મ ૧૦૬ સુધીની સાળી કલમો સંઘરેલું અપવાદોની છે એટલે કે જે ગુના બતાવ્યા છે તે દરેક ગુનો બનીયો છે, કે નહી તે જોની વખતે અપવાદો ધ્યાનમ રાખવાનાછે લોકમીશનરો પોતાના સને ૧૮૩૭ના ફેલા ગીપેરમાં કેહે છે કે 'આ અમવદો શીવાય અમુક ગુનાહમાં જે અપવાદો ધીયાનમાં લેવા ના છે તે તે કલમમાં જુદા બતાવ્યાછે આ અપવાદ તો ઉપર બતાવ્યા પરમાણે સરવે ગુનાની વ્યાખ્યા અને સીક્ષા વખતે ધીયાનમાં લેવાનાછે."

૧ ચોકીદારે એક શખસને ચોર જાણી પકડવાની કોશીશ કરી, તહોમતદાર તેની સામે થયો તેથી ચોકીદારે તેને જોર જુલમથી પકડયો તેમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે ચોકીદાર તેને ચોર માનવામા ભુલ કરતો હતો તો પણ તે ભુલ હકીકતની હતી કાયદાની નહોતી અને તેથી ચોકીદારનો આ કલમ અને કલમ ૭૯ પરમાણે બચાવ થાયછે ચોકીદાર પરતાપના ફરી તપાસના કામમાં તા૦ ૧૬ જુલાઈ સને ૧૮૬૫ (ક્રી. પ્ર. ૩૮).

૭૭ • જે અખતીયાર જે જડજને કાયદાએ આપેલો છે, અથવા જે જડજ સુધબુધી પુર્વક એમ માનેછે કે આ અખતીયાર મને કાયદાએ અપેલો છે તેવો કોઈ અખતીયાર અમલમા લાવતા તે જડજ ઈનસાફનું કામ કરવામા જે વસતુ કરે તે ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં. જડજનું કામ.

ટીકા.

• આ કલમ કમીટ કરતાર માજીસટ્રેટનો બચાવ કરતી નથી.

ઈનસાઈ કરનારા અમલદારો શુધ બુધીથી જે કામ કરે તે માટે તેમના ઊપર ફરીઆદ થાય નહી એ બાબત મને ૧૮૫૦ નો ૧૮ મો આકટ છે પણ તેઓ જાણી જોઇને અથવા ગફલતથી કાયદા વીરૂધ કરે તો તેમનો કાયદાથી બચાવ થઈ સકતો નથી આવી બાબતને માટે અમલદારોના પર તેમણે તેમના હોદાના પરસંગસર કરેલા કરતીય બાબત ફરીઆદ કરવી હોય તો સરકારની મંજુરીથી કરવી સરકારની મંજુરી વગર એવી ફરીઆદો શાભળી સકાય નહીં (૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ નો કલમ ૪૬૬)

૭૮. કોઈ ઈનસાફની કોરટનો ફેસલો અથવા હુકમ કાયમ હોય તે દરમીયાંનમાં તે ફેસલા અથવા હુકમ મુજબ કરેલી કાંઈ વસતુ અથવા તે ફેસલા અથવા હુકમથી થઇ સકે એહેવી કાંઈ વસતુ ગુનોહછે એમ સમજવું નહીં પછી તે ફેસલો અથવા હુકમ કરવાનો તે કોરટનો અધિકાર ન હોય તેહેની કાંઈ ચીતા નહીં પરંતુ તે કામ કરનાર સખસે સુધબુધીથી એમ માનવું જોઇએ કે તે કોરટને તે અધિકાર છે. ઈનસાફની કોરટના ફેસલા અથવા હુકમ મુજબ કરેલું કામ.

ટીકા.

જે સખસ કોઈ જજના હુકમથી કાંઈ કામ કરતો હોય તો તે કામ તે ગેરવાજબી હેતુથી કરે છે એવુ માનવુ નહી જોઇએ કેમકે તેનો હુકમ માનવો એ તેનુ કામ છે આ કલમનો આધાર આ નીયાયની કહેવત ઊપર છે (જુઓ શ્રી નીવાસરાઓ કરતીય કાયદાની કહેવતના પુસતકનુ પ્ર. ૭૫)

[redacted]

[redacted] લાગ કરી. પરો. ક્રાઇ કલગ ૯૦--૧૦૮ પરમાણે જે ખાનગી સખમો [redacted] કરતા હોય તેઓને પણ મળે છે આવો હુકમ માનતી વખ્તે અને તે પરમાણે કરતી વખતે પણ તે હુકમ અમલમાં લાવનાર શખસે જોઇની સંભાળ અને હુશીઆરી વાપરવાની છે જો તેમ ન થાય તો તે મના કરેલા કામ માટે તેઓ જવાબદાર છે કેમ કે નીયાયની કહેવત છે કે કોઇ જજ અધીકાર ઉપરાંત કામ કરતો હોય તો તેનો હુકમ માંનવાની જરૂર નથી.

૧ જે અમલદારો કોઈ દીવાની પરોસેસને આધારે હુકમનામાના લેણદારોને સાક્ષી દાખલ પકડતા હોય તો તેઓનો આ કલમ પરમાણે બચાવ થતો નથી—ઠાકુરદાસમંદી વીરૂધ શંકરાવ ૩ વી. રી. પ. ૫૭ (ફોજદારી). નીં૦ ઊ૦

૭૯ જે સખસને જે વસતુ કરવાની કાયદાથી રજા છે અથવા કાયદાની કાંઇ ભુલના સબબની નહીં પણ હકીકતની કઇ ભુલના સબબથી જે સખસ સુધબુધીથી એમ માને છે કે એ વસતુ કરવાની મને કાયદાથી રજા છે તે સખસ જો તે વસતુ કરે, તો તે [redacted] એમ સમજવું નહી.

જે કામ કરવાની જે સખસને કાયદાથી રજા છે અથવા જે કરવાની મને કાયદાથી રજા છે એમ જે સખસ કાઇ હકીકતની ભુલને લીધે માને છે તે સખસે કરેલું તે કામ.

દ્રષ્ટાંત.

જ ખુન કરે છે એહેવું સમજીને અ જ ને પકડે. હવે ખુન કરનારાઓને ખુન કરતાં પકડવાનો અખતીયાર કાયદે સઘળા સખસોને આપીયો છે તે અખતીયાર પોતાની અકલ સુધબુધીથી ચલાવીને અમલમાં લાવતાં અ જ ને પકડે, એહેવા હેતુથી કે તેહેને યોગ્ય અમલદારની આગળ હાજર કરવો, તો અ એ કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું ન [redacted]. પછી એમ માલમ પડે કે જ પોતાના બચાવમા કાંઈ કામ કરતો હતો. તો પણ.

ટીકા.

[redacted] મેતાજી અગર માબાપ છોકરાંને સીક્ષા બદલ સોટીથી મારે એ કરતીય ગુનો નથી પણ અતીશય મારવાથી ગુનો થાય છે.

અમુક કામ કરવુ એ કાયદેસર છે એમ સમજીને કરેલુ કામ ગુનો નથી તેમજ હકીકતની ભુલથી સુધબુધીએ કરેલુ કામ પણ ગુનો નથી હકીકતની ભુલ વીસે વધારે ખુલાસો કલમ ૭૬ ઊપરની ટીકામાં છે.

૮૦ કાંઇ કાયદેસર કામ કાયદેસર રીતે, કાયદેસર ઊપાયોથી તથા ઘટતી સંભાળ અને ખબરદારીથી, કરતા ઇતેફાકન અથવા કમ નસીબથી અને સાપરાધ ઇરાદા કે જ્ઞાનવિના થએલી કાંઇ વસતુ ગુનોહ છે [redacted]

કાંઇ કાયદેસર કામ કરતાં થયેલો ઇતેફાક.

દ્રષ્ટાંત

[redacted] મજુરીનું કામ કરેછે. એટલામાં તેહેનું માંથુ હાથમાથી [redacted] માણસને લાગીને તે માણસ મરી જાય. તો એ -

કેકાણે. જો બરાબર ખબરદારી રાખવામાં અ ની તરફથી કાંઇ કસુર ન હોય તો. અ કામ માફ કરવા જેવું છે ગુનોહ નથી, એમ સમજવું.

૮૧ જે કામની હાની થાય એવો સંભવ હોય તે કામ ગુનાહના ઈરાદા વગર તથા બીજી હાનિ અટકાવવાને કરેલું.

જો કાંઇ વસતુ હાની કરવાના સાપ્રાય ઈરાદા વગર, તથા સુધબુધીથી સરીર અથવા મીલકતને પતી બીજી હાની અટકાવવાને અથવા તેથી તે બચાવવાને કરી હોય, તો તે વસતુની હાની થશે એવો સંભવછે એમ જાણીને તે વસતુ કંધી એટલાજ સબબ પરથી તે ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

ખુલાસો—એવી બાબતમાં તે અટકાવવાની અથવા જેથી બચાવ કરવાનો તે હાનિ એવી તરેહની તથા એટલી નજદીકની હતી કે જે કામથી બીજી હાની થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીયા છતાં તે કામનું જોખમ માથે લેવું એ કાયદેસર અથવા માફ કરવા જેવું ગણાય. એ હકીકતની બાબત છે.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) એક આગબોટના કપતાંન અ ને એકાએક, તથા પોતાની તરફની કંઇ ભુલ અથવા ગફલત વિના એમ દીઠામાં આવે કે હું એહેવી સિથતિમાં આવી પડયો છઉં કે જો હું માહારા વાહાણનો મારગ બદલું નહીં તો તેને હું અટકાવી શકું તે પેહેલાં ૨૦ અથવા ૩૦ ઉતારૂવાળી એક બ હોડીને એ વાહાણ લગીને જરૂર નીચે બેસાડી દેશે અને જો હું મારગ બદલું તો માત્ર બે ઊતારૂવાળી એક ક હોડી નીચે બેસાડી દેવનું જોખમ માથે લેવું પડે અને તે હોડી એવી છે કે બનેતો બચી પણ શકે હવે એ ઠ કાણે. ક હોડી નીચે બેસાડી દેવના ઈરાદા વગર તથા સુધબુધીથી બ હોડી માંહેના ઉતારૂ એને બચાવવાના હેતુથી જો અ પોતાનો મારગ બદલે તો જે કામ કરેથી ક હોડી નીચે બેસી જશે એવો સંભવ છે. એમ જાણયા છતા તે કમ કરેથી ક હોડી નીચે બેગી જાય તો પણ અ એ કાંઈ ગુનોહો કરયો એમ સમજવું નહી; પરંતુ હકીકતની બાબત દાખલ એમ માલમ પડવું જોઇએ કે જે ભયમાથી બચવાનો તેણે ઇરાદો કરયો તે એટલો મોહોટો હતો કે તેહેને લીધે તેણે ક હોડી નીચે બેસાડી દેવાનું જોખમ માથે લીધું તે માફ થઈ શકે.

(બ) એક મોહોટી આગમા અ લોકોના ઘરો તોડી પાડે એટલા સારૂ કે તે આગ પથરાતી અટકે અને એ કામ તે સુધબુધીથી માણસની જીંદગી અથવા મીલકત બચાવવાના ઇરાદાથી કરે તો એ ઠેકાણે જો એવું માલમ પડે કે અટકાવવાની હાની એવી તરેહની તથા એટલી નજીકની હતી કે તેથી અ નું કામ માફ થાય તો અ એ એ ગુનહો કંધો એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.

આ કલમ ઘણી અસ્પસ્ટ છે. જે માણસ જે જાણીને કરે છે. તે કરવાનો તેનો ઇરાદોછે. એમ ધારી શકાય માટે હાંની થશે એમ જાણીને કાંઈ કરતીય કરે તો હાની કરવાનો તેનો ઇરાદો છે એમ ધારી શકાય અને હાંની કરવાનો ઇરાદો એ ફખીતો ગુનો

...નથી કે કેવી જાતીઆ નીચે સાપરધ ઈરાદે... ...તેમાં એ બનાવ્યું છે તેમજ એમ પણ ... ...છે તે બીજાઓને થતી હાંની કે પોતાને થતી હાંનીછે. ...જ છે કે એક માણસે કાંઈ કને નકી નુકશાન થશે ...થોડામાં થોડું નુકશાન થાય એવું કાંઈ કામ પરમાણી ...કરતા પછી જે નુકશાન થાય તેને વાસતે તે કરનાર સખશ જવાબદાર નથી. ...જ્યાં એક સખશે તેના તાડીના વાસણોમાં એક જેરી ડાળીનો રસ મુક્યો તે એ ...જાણીને કે જે માણસ તે પીશે તેને નુકશાન થશે અને એવા ઈરાદાથી કે એક ...ચોર જે તેની તાડી વારેવારે ચોરી જતો હતો તે પકડાય આ તાડી તે છુપી લઈ ...થી કેટલાક સોલજરોએ તે લઈને પીધી તેમને નુકશાન થયું આ કેસમાં એમ ઠરાવ્યું ...કે તે કલમ ૩૨૮ મુજબ વ્યાજબી રીતે ગુનેગારછે અને ૮૧ મી કલમ તેનો બ... કરતી નથી. (મું. હા. કે. વા. ૫ પાને. ૫૯.)

હવે બીજો વધારે અગતયનો સવાલ એ બાકી રહેછે કે કોઈ માણસને પોતાને ... નુકશાન અટકાવવાને બીજાને નુકશાન કરવાની રજા છે જેમકે કોઈ માણસ ભુખે મર... તો હોય તો તે પેટ ભરવા સરૂ ચોરી કરી શકે? આ બાબતનો ખુલાસો આ કલમ ...માં નથી. બધા ન્યાય શાસતરીઓનો આ બાબત ઊપર એવો મત છે કે ગમે તેટલી જરૂર હોય તો પણ કોઈ માણસને કપડાં કે ધાન ચોરવાની રજા નથી (હેલી વા. ૧ પાને ૫૪ ઇસટ સાહેબની "પલીઝ આફ ધી કરાઊન".વા. ૨ પાને ૬૯૮) આ કાયદાનો રચનારો ... પ્રમાણે આ બાબત ઊપર લખેછે.

"ચોરોને તેમની ચોરીઓના બાબામાં કસટ અને ભુખ શીવાય બીજુ કાંઈ કહેવાનું નથી એટલું તો ખરૂ છે કે ઘણીક ચોરીઓ કસટ કે જે એટલું સખત હોય છે કે ચો-રીની શીક્ષા તથા તે શીક્ષા ચોરી કરનારાઓને જે લાંછન લગાડે છે તેના કરતા પણ વ-ધારે ત્રાસદાયક હોય છે તેવા કસટના દબાણને લીધે થાય છે. આ ઊપરથી કોઈ રીતે એમ નીકળતું નથી કે તેને ચોરીની શીક્ષા કરવી એ વીચારથી દુર છે."

૮૨ સાત વરસથી ઓછી ઊમરના બાળકે, કરેલો કાંઈ વસતુ ગુનોછે ... જાણવું નહીં.

...વરસથી ઓછી ઊમરના બાળકે કરેલું કામ.

૮૩ સાત વરસથી વધારે અને બાર વરસથી ઓછી ઊમરનું બાળક જેની અકલ તે વખતે પોતાની ચાલ કેહેવી છે તથા તેથી શું પરીણામ થશે એ બાબત વીચાર કરી શકે એટલી પુખત થઈ નથી તેણે કરેલી કાંઈ પણ વસતુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

...વરસથી વધારે અને ૧૨ ...થી ઓછી ઊમરનું બાળક જેની અકલ જોઈએ તે... પુખત થઈ નથી તે...નું કામ.

ટીકા.

ફોજદારી કામમાં નાની ઊમરના ગુનેગારની બાબતમાં તેની ઊમર અને અકલ એ-

[redacted]

જે સંખસ કાંઇ કામ વરતી વખતે દીવાનગીના સબબથી હું કેવી રીતનું કામ કરૂ છઉ એ અથવા જે કામ હું કરૂં છઊં તે ખોટુ અથવા કાયદાથી ઊલટુ છે એવું જાણી શકતો નથી, તેનું કરેલું તે કામ ગુનોહછે એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.

ગુનહો કરતી વખતે તહોમતદાર ગાંડો હતો કે નહી તેમજ એ ગુનહો કરવો એ ખોટું છે એવુ તે જાણતો હતો કે નહીં એ બાબતનો નીશચય કરવા માટે તે સાહેબના મધદફ શાશતરના પાને ૨૦૨ ની બાબતો ધીયાનમા લેવા જોગછે.

પોતાની ખુશી ન છતાં થએલા કેફના સબબથી જે સખસ વીચાર કરવાને અશકત થયેછે તેનુ કામ.

૮૫ જે સખસ કાંઇ કામ કરતી વખતે કેફના સબબથી હુ કેવી રીતનુ કામ કરૂ છુ એ અથવા હુ જે કામ કરૂ છુ તે ખોટુ છે અથવા કાયદાથી ઊલટુ છે એવુ જાણી શકતો નથી તેનુ કરેલુ તે કામ ગુનોહ છે એમ સમજવુ નહી પણ જે વસતુથી તેને કેફ ચડી તે વસતુ તે ન જાણે એમ અથવા તેની ખુશી ન છતાં તેને ખવંડી હોય તો.

જે ગુનાહમાં અમુક ઈરાદો અથવા સાન જેઇતુ હોય તે ગુનો જેને કેફની હોય એવા માણસે કરેલો.

૮૬ જે જે બાબતોમા કાંઇ કામ અમુક સાન અથવા ઈરાદાથી કરયુ ન હોયતો તે ગુનોહ ન ગણાય એવો હોય તે બાબતોમા જે સખસ કેફની હાલતમા હોઈને તે કામ કરે તે સખસની ઉપર જાણે તેને કેફ ન ચડી હોત તો જે સાન તેને હોત તેજ સાન તેને હતું એમ સમજીને અમલ થવાને તે લાયક થશે પણ જે વસતુથી તેને કેફ ચડી તે વસતુ તે ન જાણે એમ અથવા તેની ખુશી ન છતા તેને ખવડાવી ન હોય તો.

ટીકા.

આ કલમ ઊપર એક ફેંસલો એવો થયો છે કે તે જાણી જોઇને કેફ કરી ગુનો કરવામાં આવે તેનો બચાવ થઈ શકતો નથી. ૧૬ વી. રી. પ્ર ૩૬.

જે કામથી મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ઈરાદો કરયો નથી અથવા તે થશે એવો સંભવ જાણવામાં નથી એવું કામ રજામંદીથી કરેલું.

૮૭ જે વસતુથી મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ઈરાદો કરયો નથી અને જેથી મોત અથવા મહાવ્યથા થશે એવો સંભવ છે એમ તે કરનાર જાણતો નથી તે વસતુ કરવાથી, ધની હાની ખમવાની જે શખસે, સાફ રીતે અથવા અન્ય સમજાય એવી રીતે, રજામંદી આપી હોય એવા અઢારં વરસથી વધારે ઊમરના કોઈ સખસને કાંઇ હાની થાય અથવા કાંઇ

[redacted]

ની કરવાનો તે વસતુ કરનારે ઇરાદો કરયો હોય, તે હાનીના સબબથી અથવા આ જે સખશે તે હાનીનુ જોખમ માથે લેવાની રજામંદી આપી હોય તે સખસને વસતુથી કાંઈ હાની થશે એવો સંભવ છે એમ તે વસતુ કરનાર જાણતો હોય તે હા સબબથી તે વસતુ ગુનોહછે એમ સમજવુ નહી.

દ્રસ્ટાંત

અ તથા જ અમથા રમતને સારૂ એક બીજા સાથે પટો ખેલવાનુ કબુલ કરે, તે એ કબુલતમાં અરથાંત હરએકની હેવી રજામંદી સમજાયછે કે વગર દગા ખાચ્ચે તે પટો ખેલતાં જે હાની થાય તે ખમવી હવે અ થી વાજબી રીતે ખેલતાં જ ને કાંઈ થા થાય, તો અ એ કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી.

ટીકા.

દબાણ કરવાથી કે કપટથી કે દીવાનગીના સબબથી કે કેફના કારણસર આપેલી રજા કાયદેસર નથી જુઓ ખેનામ કરનીય નીયાયના મુળ તતવોનુ પુસતક પા.° ૨૬૭.

૮૮ જે વસતુથી મોત થાય એવો ઇરદો કરયો નથી તે વસતુથી થતી હાની ખમવાની અથવા તે હાનીનુ જોખમ માથે લેવાની જે શખસે સાફ રીતે અથવા અરથાંત સમજાય એવી રીતે, રજામંદી આપી હોય તે સખસના ફાયદાને માટે સુધબુધીથી તે કરવામાં તે સખસને કાંઈ હાની થાય અથવા તેને કાંઇ હાની કરવાનો ઇરાદો તે કરનારે કરયો હોય, અથવા તેને તેથી કાંઈ હાની થશે એવો સંભવછે એમ તે કરનારે જાણ્યુ હોય તે હાનીના સબબથી તે વસતુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.

જે કામથી મોત થાય એવો ઇરાદો કરયો નથી. તે કામ રજામંદીથી તથા સુધબુધીથી કોઈ શખસના ફાયદાને માટે કરેલું.

દ્રષ્ટાંત.

અમુક શાસતર કીરીયા કરવાથી જ નુ મોત થસે એવો સંભવ છે એમ જાણીને પણ જ નુ મોત આણવાનો ઈરાદો ન કરતાં અને જ કાંઇ દુખકારક રોગથી પીડા પામેછે. તેને ફાયદો થાય એવા ઈરાદાથી સુધબુધીએ જ ની રજામદી લઇને જ ની ઉપર તે શાસતર કીરીયા, અ દાકતર કરે તો અ એ કાઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહી.

૮૯ કોઈ બાર વરસથી ઓછી ઉમરના અથવા દીવાના સખસના ફાયદાને માટે, તે સખસનો જે વાલી હોય અથવા જે બીજા સખસના કાયદે સર હવાલામા તે સખસ હોય તે, અથવા તેની સાફ અથવા અરથાંત સમજાય એવી રીતે રજામંદી બીજો સખસ, સુધબુધીથી કાંઈ વસતુ કરે અને તે તે સખસને કાંઈ હાની થાય અથવા તેને કાંઇ હાની ઈરાદો તે કરનારે કરયો હોય અથવા તેને તેથી કાંઈ હાની થશે એવો સંભવ છે એમ તે કરનારે જાણ્યું હોય તો તે હાનીના સબબથી તે વસતુ ગુનોછે એમ સમજવું નહી; પરંતુ.

બાળક અથવા દીવાનાનો ફાયદા માટે તેના વાલીએ અથવા વાલીની રજામંદીથી બીજા શખસે સુધબુધીથી કરેલુ કામ.

શરતો.

અથવા મોત આણવાની કોશીસ કરવાને આ

એમ જાણતો હોય કે એથી મોત આવે એ
વ્યથા અટકાવવાના અથવા કાઇ મોહોટો રોગ
બીજાં કારણ માટે તે સખસ કરે તેને આ અપ

અટકાવવાનાં, અથવા કાઇ મોટો રોગ કે અશક્ત
કારણ સીવાય બુધીપુરવક મહાવ્યથા કરવાને, અથવા મહાવ્યથા કરવાની
આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

—જે ગુનોહ કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડતો નથી તે ગુનોહ કરવામાં મદ
ને પણ એ લાગુ પડશે નહી.

દ્રષ્ટાંત.

પોતાના બાળકના ફાયદાને સરૂ પોતાના બાળકની રજામંદી શીવાય
કહડાવવાને તેની જાંગમા એક દાકતર પાસે ચીરાવે અને તે એમ જાણતો
હોય કે એ શસ્ત્ર કીરીયાથી એ બાળકનુ મોત થશે એવો સભવછે પણ તે બાળકનો જી
વ જાય એવો તેનો ઇરાદો ન હોય તો આ અપવાદમાં દાખલ થાયછે કેમ કે તેની મત
લબ પોતાના બાળકનો રોગ જાય એ છે.

૯૦ કાંઇ નુકશાનની દેહેસતથી અથવા હકીકતની ખોટી સમજથી કાંઇ રજામંદી

દેહેસત અથવા ખોટી સમજથી અપાઇછે એવી જાણેલી રજામંદી.

કોઇ સખ્સથી અપાઇ હોય અને તે રજામંદી તેવી દેહેસતથી અથવા ખોટી સમજથી અપાઈ છે એમ તે કામ કરનાર સખ્સ જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનુ તેને કારણ હોય, અથવા,

જે સખ્સ દીવાનગી અથવા કેફના સબબથી જે કામ બાબત પોતાથી રજામંદી આ

બાળક અથવા દીવાના સખસની રજામંદી.

પતો હોય તે કામ કેવી તરેહનુ છે તથા તેનો પરીણામ કેવો થશે એ સમજવાને અસકત હોય હેવા શખ્સે રજામંદી આપી હોય તો તે રજામંદીને આ કાયદાની કોઇપણ કલમમા લખેલી રજામંદી જેવી સમજવી નહી.

૯૧ જે સખ્સ રજામંદી આપનો હોય અથવા જેની વતી રજામંદી અપાતી હોય

રજામંદી આપનાર સખ્સને થનારી હાનીના સબંધ વીના પણ જે કામો ગુનોહ છે તે કામોને ૮૭, ૮૮ તથા ૮૯ મી કલમો માહેલા અપવાદો લાગુ પડતા નથી.

તે સખ્સને જે હાની થાય અથવા જે હાની કરવાનો ઇરાદો થયો હોય અથવા જે હાની થશે એવો સભવછે એમ જાણવામાં આવ્યુ હોય અથવા જે હાનીના સંબંધ વીના પણ જે કામો ગુનોહ છે તે કામોને ૮૭, ૮૮ તથા ૮૯ મી કલમોમના અપવાદો લાગુ પડતા નથી.

-થી કાંઇ હાની થાય અથવા કાંઇ હાની કરવાનો ઇરાદો કરયો હોય તે હાનીના[illegible] ના પણ ગરભપાત કરવો એ ગુનોહ છે માટે "તે હાનીના સબબથી કઇ તે ગુને[illegible] અને તે અસતરી અથવા તેના વાલીની રજામંદી લેઇને તેનો ગેરભપાત કરયો.[illegible] તે રજામંદીથી તે કામ નહી ગુનો એમ થતુ નથી.

કોઇ સખસની વગર રજામંદીએ તેના ફાયદા સારૂ શુધબુધીએ કરેલુ કામ.

૯૨ જે માણસના ફાયદાને સારૂ કાંઈ વસતુ કરવી છે તે એવી હાલીતમાં આવી પડયો હોય કે નથી રજામંદી બતાવી શકાતી નં હોય અને કોઇ વાલી અથવા તેને કાયદેસર હવાલામાં રાખનારો કોઇ બી જો સખસ ન હોય કે તે વસતુ કરેથી ફાયદો થાય એ રીતે વખાતસર તેની રજામંદી મેળવી શકાય તો તેવી વેળાએ સુધબુધીથી તે શખસના ફાયદાને સારૂ તેની રજામંદી વગર કાંઇ વસતુ કરી હોય તો તેથી તે સખસને કાંઇ હાની થાય તે હાનીના સબબથી ગુનોહ છે એમ સમજવુ નહી પરતુ.

સરતો.

પહેલી-ઇરાદાથી મોત આણવાને અથવા મોત આણવાની કોસીસ કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

બીજી-કાંઈ વસતુનો કરનાર સખસ એમ જાણતો હોય કે એથી મોત આવે એ વો સંભવ છે તે વસતુ મોત અથવા મહાવ્યથા અટકાવવા અથવા કાંઇ મોટો રોગ કે અશકતતા દુર કરવાના કારણથી કઇ બીજા કારણ માટે તે સખસ કરે તેને અપવાદ લાગુ પડસે નહી.

ત્રીજી-મોત અથવા વ્યથા અટકાવવાનાં કારણથી કાંઇ બીજાં કારણ માટે બુધીપુરવક વ્યથા કરવાને અથવા વ્યથા કરવાની કોશીસ કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

ચોથી-જે ગુનો કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડતો નથી તે ગુનો કરવામાં મદદગારી કરવાને પણ એ લાગુ પડશે નહી.

દ્રષ્ટાંત

(અ) જ પોતાના ઘોડા પરથી પડીને બેહોસ થઇ જાય અને તેવામાં ગ દાકતર તાંહાં આવી પહોચે તેવો વીચાર કરે એમ જાણે કે જની ખોપરી કાપી જોઇએ પછી જ ને વીચાર કરવાની શકતી પાછી આવતાં પહેલાં અગર અ જનુ મોત આણવાના ઇરાદાથી નહી પણ શુધબુધીથી જના ફાયદાને માટે જની ખોપરી કાપે તો [illegible] કાંઇ ગુનાહ કરયો એમ સમજવુ નહી.

(બ) જ ને એક વાઘ લઈ જાય છે તે જોઇને અ તે વાઘને તાકીને ગો[illegible] ચે; અને તે ગોળીથી જનો જીવ જાય એવો સંભવ છે એમ જાણીને પણ જ ને [illegible] લેવાના ઈરાદાથી નહી. અને સુધબુધીએ જ ને ફાયદા કરવાના ઇરાદાથી તે ગોળી મારે, અને તેની ગોળીથી જ ને તેનો જીવ જાય એવુ જખમ લાગે તો અ એ કાંઇ ગુનાહ કરયો એમ સમજવુ નહીં.

(ક) એક બાળક એકાએક એવી આફતમાં આવી પડે કે તેની ઊપર તુરત કાંઈ સસ્તરકીરીયા ન થાય તો તેનો જીવ જાય એવો સંભવ હોય અને તે બાળકના વલીની રજા લેવાની વેળા ન હોય એવી હાલત જોઈને તે બાળકના ફાયદાપર નજર રાખતાં સુબુધીએ તે બાળકના ફાયદાને માટે એક ડાકતર તે સસ્તરકીરીયા કરે તો એ એ કાંઈ ગુનો કરયો એમ સમજવું નહી.

(ડ) એક ઘરને આગ લાગીછે તે ઘરમાં આ છે તથા જ બાળક છે. એવામ લો ક નીચેથી એક ચાદર પેહોળી કરીને પકડી રહે અને આ તે બાળકને તે ઘરના છાપરાપર થી નીચે નાખે, એવું જાણીને કે નીચે પડેથી એ બાળનો જીવ જાય એવો સંભવ છે. પણ તે બાળકનો જીવ લેવો એવો તેનો ઇરાદો ન હોય, અને સુબુધીએ તે બાળકને ફાયદો કરવાનો ઇરાદો તેણે કરયો હોય તો એ ઠેકાણે અગર પડવાથી તે બાળકને જીવ જાય તો પણ, આ એ કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહી

ખુલાસે.—ફકત પઈસાની તરફનો ફાયદો થતો હોય તેને ૮૮, ૮૯ તથા ૯૦ મી કલમમાં અરથ પરમાણેનો ફાયદો સમજવો નહી.

૯૩ કોઈ સખસના ફાયદાને સારૂ તેને સુબુધીએ કાંઇ કહેવામાં આવે અને તે સુબુધીએ કાંઇ કહેવાથી તે સખસને કાંઇ હાની થાય તો તે હાનીના સબબથી તે કહેવુ ગુનો છે એમ સમજવુ નહી.

દ્રષ્ટાંત

એક માંદા માણસને તેનો ડાકતર એ સુબુધીએ પોતાનો અભીપ્રાય કહે કે તું જીવી સકવાનો નથી અને તે ધાસ્તીથી તે માંદો માણસ મરી જાય તો અગર એ ને ખબર હતી કે એ પ્રમાણે કહેવાથી તે માંદા માણસનું મોત થાય એવો સંભવછે તો પણ એ એ કાંઈ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહી.

ટીકા

ફકત ભાવથી કોઇ માણસને એવી ખબર કહેવી કે જેથી તેના મનપર માઠી અસર થઈ તેના શરીરને નુકસાન કરે એમ માનતો હોય તેને આ કલમનો લાભ મળવો ન જોઈયે.

૯૪ ખુન તથા રાજ વીરૂધ જે ગુનાને માટે મોતની શીક્ષા ઠરાવેલી છે તે ગુના

જે કામ કોઈ શખસને ડરથી કરવું પડે.	એ શીવાય, જે કામ કોઈ શખસને કંઈ ધમકીને લીધે કરવુ પડે અને તે ધમકી એવી હોય કે જેથી તે કામ કરતી વેળાએ તે શખસના મનમાં કારણસર એવી દેહશત પેદા થાય

કે જો હું એ કામ નહી કરીશ તો મારૂં તાતકાળીક મોત થશે તો તે કામ ગુનો છે એમ સમજવું નહી પણ તે કામ કરનાર સખશ પોતાની ખુશીથી અથવા પોતાને તાતકાળીક મોત કરતાં કાંઈ ઓછી હાનીની કારણસર દેહેશતથી એવી હાલતમા પોતે આવ્યો હોય કે તેથી તેની ઊપર તે દાબ થયો એમ ન થવું જોઈએ.

ખુલાસો ૧ લો.—જે શખસ પોતાની ખુશીથી અથવા માર મારવાની ધમકી

આ અપવાદનો ફાયદો મળી સકતો નથી.

ખુલાસો રજો —કંઈ શખસને ડાક ઈટોની એક ટોળી પ...
મવાની ધમકી દેખાડીને કાયદા મુજબ ગુનો હોય એવી કોઈ વ...
કે કોઈ લુહાર પાસે તેના હથીઆર લેવાડીને પોતે કોઈ ઘરમાં પેશીને તે લુંટી લેવા સારૂ
ઘરના બારણા ઉઘડાવે તો તેને આ અપવાદનો ફાયદો મળી શકે છે. . . . .

ટીકા.

મોતના પંજામાંથી બચવાને કરવુ પડેલુ કરનીય ગુનો નથી પણ તે ન કરવાથી પોતાનું મોત થવાનો ખરેખર ભય હતે એમ શાબીત કરવું જોઇએ. ઇંડા. લા. પ્ર. ૩૧૭

કલમ ૯૫. કાઇ વસતુથી કાંઇ હાની થાય. અથવા કાંઈ હાની કરવાનો ઇરાદો કરયો હોય અથવા જુજ હાની થાય એવું કામ | અથવા કઇ હાની થશે એવો સંભવ જાણ્યામાં હોય પણ તે હાની એટલી જુજ હોય કે સાધારણ સમજ તથા સવભાવનો કોઇ સખસ તે હાની બાબત ફરીઆદ કરે નહી, તો તે હાનીના સબબથી તે વસતુ ગુનાહ છે એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.

"સાધારણ સમજ તથા સવાભવનો કોઇ માણસ" જે વરગમાં ફરીઆદી હોય તે વરગમાંથી લેવો જોઈએ સમુદાયની કોઈ અમુક વરગમાં નઠારૂ બોલવું અને શરીર ઉપર બળાતકાર કરવો એટલો સાધારણ હોય છે કે એક બીજાની સાથે એ પરમાણે વરતે. પણ એમ જરા પણ મનમા આવે નહી કે આથી ફરીઆદ કરવાનું કારણ આપયું છે. અગર આવાજ જેવા કામો બીજા સાોતીના લોકોમા અપમાન કારક અને નુકશાન કારક થઈ પડે.

આ કાયદાના મુળ રચનારાઓ તેમની નોટમાં (પા. ૮૧) આ ફકરા વીશે નીચે પરમાણે લખેછે.

"આ ફકરાથી જે કામો ભાષનો ખામીને લીધે ફોજદારી કાયદાના હરફમાં દાખલ થાય છે તો પણ તે હરફનો તેમાં જુમો નથી અને જેને આખી દુનીઆં ઉપર લોકો તેમજ ઘણા ખરા ઇનસાફદારો નિર અપરાધી ધારે છે તેવા કામોને સારૂ "ઠરાવ કરવા ઇરાદો છે આ પણી વાખીયાઓ પરમાણે તો બીજા માણસની સહીમાં કલમ બોળવી એ ચોરી છે તેના એક વેઢર ભાગવી એ બીગાડ છે. ઘોડા ઉપર દોડતાં તેની આગળ પડી ધુળથી તેને ઢાંકી દેવો એ હુમલો છે ગાડીમા ચડતાં તેને દાબી નાંખી ... કરવી એ વ્યાથા છે. એવા અગણીત કામો છે કે જે કરયા વીના માણસો ભેગાં ... નહી જે કામો બંધ માણસો એક બીજા ઉપર કરે છે અને કરવા દેછે. ... એ કરવા અને કરવા દેવાં એ ઠીક છે તો પણ ગુનાહથી તે દરજજામાં...

નહીં માનવા જોઇએ એ ખુલ્લું છે અને તેનાકથા તોયા સ્વામીમની

કરવા અમે ઠીક ધારીએ છીએ" તેનો દાખલો.

કોરટ જ્યા તોહોમતવાળા સખસને સરકારી જમીનના એક ખાલી ઝાડમાથી તરણ પાઈની મતાની તરણ શીંગો તોડી લેવાને સારૂ શીક્ષા કરવામા આવી હતી તીયાં આ કલમ મુજબ ચોરીનો ગુનોહ ૨૬ કરયો (મુંબાઈ હાઈકોરટ રીપોરટસ કરમીનલ કેસીસ વા. ૫ ... જો કોઈ બીજા માણસની જમીન ઊપરના ઝાડની પેંગાસ લીધી હોત તો ... પરમાણે થાત નહીં.

સરકાર જેનો ઊપયોગ કરતા નથી એટલે ઉપજ લેતાં નથી તેવાં ઝાડોની શીંગો લેવાથી કાંઈ ગુનો થતો નથી વા. ૫ પા. ૩૫ તા૦ ૨૦ મેએ સને ૧૮૬૮.

ખાનગી બચાવના હક બાબત

ખાનગી બચાવમા કરેલી કાંઈપણ વસતુ ગુનોનથી. — ખાનગી બચાવનો હક અમલમા લાવતાં કરેલી કાંઈ પણ વસતુ ગુના છે એમ સમજવુ નહીં.

ટીકા.

ચોગ હદમાં રહીને દરેક માણસે પોતાની આબરૂ, મીલકત અને સ્વાતંત્રતાનો બચાવ કરવો જોઇએ એ એવો નાયાનો નીયમછે (જુઓ અનીવાસ કરતીય કાયદાની કહેવતનુ પુસતક પા. ૬૧૫).

૯૭ હરેક સખસને નીચે લખેલા બચાવ કરવાનો હક છે. પણ તે હક તે ૯૯ મી કલમમા લખેલી હદો લાગુ પડે છે.

શરીર તથા મીલકતના બચાવનો હક.

પેહેલો—શરીર સબંધી કોઈ પણ ગુનાહથી પોતાના અથવા બીજા કોઈ પણ સખસના શરીરનો બચાવ.

બીજો.—ચોરી આપહરણ, બીગાડ, અથવા સાપરાધ પરવેશ, એ ગુનાઓના લક્ષણોમાં દાખલ થઈ શકે એવો ગુનો જે કામ હોય અથવા જે કામ ચોરી અપહરણ બીગાડ અથવા સાપરાધ પરવેશ કરવાની કોશીશ હોય તે, કામથી પોતાની અથવા બીજા કોઈ પણ સખશની સથાવર કે જંગમ મીલકતનો બચાવ.

૯૮ જે કામ બીજી હાલતમાં થએથી અમુક ગુનો ગણાય એવું હોય તે જો તે કામના કરનારની નાહાની ઊમરના, બુધીની કાચાઈના અથવા દીવાનગીના સબબથી, અથવા તેને કેફ ચઢી હોય અથવા તે સખસની કાંઈ ખોટી સમજ હોય તે સબબથી તે ગુનોહ થઈ શકતો ન હોય તો પણ જાણે તે કામ તે ગુનોહ હોય એવી રીતે તેથી ખાંનગી બચાવ કરવાનો હરેક સખસનો તેવોજ હક છે.

દીવાના સખસ વગેરેના કામથી બચાવનો હક.

દષ્ટાંત

(અ) દીવાનગીના જોરથી જ અ નો જીવ લેવાની કોશીશ કરે તો જ

ગુનો કરશે એમ સમજવું નહીં પણ જ ઠાહ્યો હોય એવીજ રીતે ખાનગી બ
ચાવનો હક છે.

(બ) જે પરમા પેસનાને બચાવનો કાયદા પરમાણે હક છે તે પરમાં બ
વખતે પેસે જ સુધબુધાએ બ ને બદ ઇરાદનો સમજીને બ ની ઊપર હુમલો કરે
કેમાણે બ ખોટી સમજને લીધે બ ની ઊપર હુમલો કરવાથી જ એ કાઇ ગુનો કરે
ગ સમજવું નહીં પણ જ તે ખોટી સમજથી કામ ન કરતો હોય એવીજ રીતે બ
મા ખાનગી બચાવનો બ નો હક છે.

૯૯ પેહેલી—જે કામથી મોત અથવા માહાવ્યથા થવાનો કારણસર ભય ઊત્પન્ન થતો નથી એવું કાંઇ કામ કોઇ સરકારી નોકર પોતાના ઓધાની રીતથી શુદ્ધ બુધીએ અમલ કરતા જો કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તો પછી તે કામ બરાબર કાયદા મુજબ ન હોય તોપણ તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક નથી.

કીયા કામોથી ખાનગી બચાવ કરવાનો હક નથી;

બીજી જે કામથી મોત અથવા મહાવ્યથા થવાનો કારણસર ભય ઊત્પન્ન થતો નથી એવું કાંઈ કામ કોઈ સરકારી નોકર પોતાના હોદ્દાની રીતથી શુદ્ધબુધીએ અમલ કરતાં કરેલા હુકમ ઉપરથી જો કોઈ કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તો પછી તે હુકમ બરાબર કાયદા મુજબ ન હોય તો પણ તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક નથી.

ત્રીજી—સરકારી અધીકારીઓને આશરો માગવા જવાની વેળ હોય એવી બાબતોમા ખાનગી બચાવનો હક નથી.

ચોથી—કોઇ પણ બાબતમાં બચાવ કરવાના કારણસર કરવી જરૂર હોય. તે કરતાં વધારે હાની કરવા સુધીનો ખાનગી બચાવનો હક નથી.

કેટલી હદસુધીએ હક અમલમા લાવી શકાય

ખુલાસો ૧ લો—આ કામ કરનારો સરકારી નોકર છે એવું જે સખસ જાણતો નથી અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ નથી તે સખસનો તે સરકારી નોકર જે કામ કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક જતો નથી.

ખુલાસો ૨ જો—આ કામ કરનારો માણસ કોઇ સરકારી નોકરના હુકમથી એ કરે છે એવું જે સખસ જાણતો નથી અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ નથી અથવા હું રખાયા અખતીયારથી એ કામ કરૂં છું એમ તે માણસ કહે નહીં અથવા અગર તે અખતીયાર લખેલો હોય તો, માગેથી તે અખતીયાર બતાવે નહીં તો, તે સખસનો તે સરકારી નોકરના હુકમથી તે માણસ જે કામ કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક જતો નથી.

૧૦૦ જે ગુના ઊપરથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવવો પડે તે ગુનો જો નીચે લખેલા પ્રકારોમાના કોઇ પણ પરકારનો હોય તો ગુનો કરનારને બુધીપુરવક મોત અથવા બીજી કાંઈ પણ હાની કરતાં સુધી શરીરના ખાનગી બચાવનો હક પોહોંચેછે, પણ તે હકને ઉપલી કલમમા લખેલી હદો લાગુ પડેછે ગુનાઓના પરકારો.—

શરીરના ખાનગી બચાવનો હક મોત કરતાં સુધી ક્યારે પોંચે છે

...યોવનો હક એટલે સુધી અમલમાં ન લવાય તો તે... કારણસર ભય જેથી ઉતપન થાય એવો હુમલો.

...ના બચાવનો હક એટલે સુધી અમલમાં ન લવાય તો તેને ...જખમ થશે, એવો કારણસર ભય જેથી ઊતપન થાય એવો હુમલો.

તીજો—બળાતકાર સંભોગ કરવાના ઈરાદાથી હુમલો.

ચોથો—સૃષ્ટીક્રમ વિરૂધ મઈથુને ઈચ્છા પુરણ કરવાના ઈરાદાથી હુમલો.

પાંચમો—મનુષ્ય હરણ અથવા મનુષ્યનયન કરવાના ઈરાદાથી હુમલો.

છઠો—કોઈ સખસને ગેરવાજબી રીતે કેદ કરવાના ઈરાદાથી હુમલો અને તે એવી હાલતમાં હોય કે તેથી પેલા સખસના કારણસર એવો ભય ઉતપન થાય કે પછી એ ...માંથી છુટવાને સારૂ સરકારી અધીકારીઓને અરજ કરવાનું મ હારાથી બની શકશે નહીં.

ટીકા.

જ્યાં એક પોલીસ અમલદાર ઝાડો લેવાના વારંટ સીવાય ચોરેલી મીલકતને સારૂ ...ડો લેનાર એક ઘરમાં કોશીશ કરી તીયાં ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો તેને અટકાવવો ... કેમ કાયદેસર હતું, અને ખાનગી બચાવના કારણસર તે વાજબી નહોતું (મુબાઈ ...ક્રીમીનલ વા. ૭ પા. ૫૦)

૧૦૧ જો ગુનો ઊપલી કલમમાં લખેલા પરકારોમાંના કોઈ પણ પરકારનો નહીં હોય તો શરીરના ખાનગી બચાવનો હક હુમલો કરનારને ખુશી પુરવક મોત કરતાં સુધી પોહોચતો નથી; પણ ... કરનારને મોત શીવાયના ખુશી પુરવક કાંઈ બીજી હાની કરતાં સુધી પોચે છે. ...ગી કલમમાં લખેલા હદો લાગુ પડે છે

(...હક મોતં શીવાયના કાં બીજી હાની કરતા સુ... ક્યારે પોચેછે)

૧૦૨ અગર ગુનો થયો નહીં હોય, તો પણ ગુનો કરવાની કાંઈ કોશીશ અથવા ધમકીથી શરીરને જોખમ પોચવાનો કારણસર ભય ઉતપન થાય કે તુરત શરીરના ખાનગી બચાવનો હક શુરૂ થાયછે, ...ને જ્યાં સુધી શરીરને જોખમનો તે ભય ભરી રહે તીયાં સુધી તે હક જારી રહેછે.

(શરીરના ખાનગી બચાવ... હક શરૂઆતથી અને ...નું જારી રેવું.)

૧૦૩ જે ગુનો કરવા અથવા જેની કોશીશ કરવા ઉપરથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવવો પડે; તે ગુનો જો નીચે લખેલા પરકારોમાંના કોઈ પણ પરકારનો હોય, તો ગુનો કરનારને ખુશીપુરવક મોત અથવા બીજી કાંઈ પણ હાની કરતા સુધી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક પોચેછે; ...ણુ તે હકને ૯૯ મી કલમમાં લખેલી હદો લાગુ પડેછે ગુનાઓના પરકાર.

(મિલકતના ખાનગી બચાવનો હક મોત કરતા સુ... ક્યારે પોચેછે.)

પેહેલો—અપહરણ.

બીજો—રાતને વખતે ઘર ફોડવું.

...તંબુ અથવા વહાણ માણસના ઘર દાખલ વપરાતુ હોય, ...દાખલ વપરાતુ હોય, તે ઈમારત, તંબુ અથવા વાહાણ

આગથી બીગાડ કરવો.

ચોથો—ચોરી, બીગાડ અથવા ગરહપ્રવેશ, અને તે એવી હાલતમાં કર...
...ગુસુર હેવો ભય ઊતપન થાય કે જો ખાનગી બચાવનો તે હક અમલમાં ન...
... પરીણામ મોત અથવા મહાવ્યથા થશે.

૧૦૪ જે ગુનો કરવા અથવા જેની કોશીસ કરવા ઉપરથી ખાનગી ...

...તે હક મોત શીવાયની ...બીજી કાંઈ હાંનો કરતાં ...સુધી કયારે પહોચે છે.	અમલમા લાવવો પડે તે જો ઉપલી કલમમાં ... રોમાંના કોઈપણ પરકારની ચોરી, બીગાડ અથવા... રવેશ નહી હોય તો તે હક બુધીપુરથક મોત ક... થતો નથી પણ ગુનેગારને મોત શીવાયની બુધીપુ...

...ઈ પણ હાની કરતા સુધી પોહોચે છે અને તે હકને ૯૯ મી કલમમાં લખેલી હ...
...ગુ પડે છે.

ટીકા

એક માજીસતરેટે એક જમીનના ટંટા બાબત તપાસ કરી એ જમીન એક સખસના કબજામા છે. એવુ ઠરાવ્યું પણ બેઉ પક્ષકાર. ઉપર આ કાયદાની કલમ ૧૪૭ પ્રમાણે તહોમત હતુ તેથી તેમને બેઉને સજા કરી તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે જે સખસનો કબજો હતો તેને આ કલમ ૧૦૪ નો લાભ મળે અને તેથી તેને સજા થાય નહીં. ૧૦ વી. રી. પ્ર. ૬૪ (ફોજદારી.)

૧૦૫ પહેલી—જયારથી કોઇ મીલકતને જોખમનો કારગુસર ભય ઉતપન થાય

મીલકતના ખાનગી બચાવ ના હકની સરૂઆત અને તેનુ જારી રેહેવું.	તીયારથી તે મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક સરૂ થાયછે.

બીજી—ચોરીથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક મીલકત લઇને ગુનેગાર નાસી જાય અથવા સરકારી અધીકારીઓનો આસરો મળે અથવા તે મીલકત પાછી હાથ લાગે, તાહાં સુધી જારી રહે છે.

ત્રીજી—અપહરણથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક જયાં સુધી ... ખસને મોત આપવા વ્યથા અથવા ગેરવાજબી અટકાવ કરે અથવા કરવાની ... અથવા જયા સુધી તાતકાળીક મોતનો અથવા તાતકાળીક વ્યથાનો અથવા ... તાતકાળીક અટકાવનો ભય જારી રહે તાંહાં સુધી જારી રહે છે

ચોથી—સાપરાધ પરવેસ અથવા બીગાડથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક જયાં સુધી ગુનેહગાર સાપરાધ પરવેશ અથવા બીગાડ કરવામાં જારી રહે તીયાં સુધી જારી રહે છે.

પાચમી—રાતને વખતે ઘર ફોડવાથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો ... ...થી સુરૂ થએલો ગરપરવેશ જયાશુધી જારી રહે તાંહાં સુધી જારી રહે...

ટીકા.

ઘરમાંથી નાશી ગયો હોય અને જે ઘરમાંથી ચોરી કરી
તો તેને પકડવાને જરૂર હોય તે કરતા વધારે ઇજા કરવી
માફી જોલાહાદ. બે હા. રી. (સ્પેશીઅલ નંબર.) પ્ર ૮

હુમલો એવા થાય કે તેથી મોતનો કારણસર ભય ઉત્પન
અને તે હુમલાથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં
પોતાનો બચાવ કરનાર સખસ હેવી હાલતમાં આવી
લો હોય કે કોઇ બે ગુનાહ સખસને હાની કરવાના
શીવાય તેથી તે હક ધારયુ થાય હેવી રીતે અમલમાં
શકાય નહી તો તે જોખમમા પડતા શુધી ખાનગી બચાવનો તેનો હક પોહોચેછે.

દ્રષ્ટાંત.

અ ની ઉપર એક ટોળીએ હુમલો કરયો છે અને તેઓ તેનુ ખુન કરવાની
કરે છે તે ટોળાની ઊપર બંદુક છોડયા સીવાય ધારેલુ થાય એવી રીતે ખાનગી બચાવનો
હક અ અમલમાં લાવી શકે એવુ નથી, અને તે ટોળામા કેટલાએક બાળક છોકરા છે તે
ઓને હાની કરવાના જોખમ સીવાય અ બંદુક છોડી શકતો નથી હવે એવુ છતા બંદુક
છોડેથી જો અ-થી તે છોકરાઓમાના કોઇ છોકરાવોને કાંઈ હાની થાય તો અ એ કાં
ગુનોહ કરયો' એમ સમજવુ નહી.

ટીકા.

મુંબઇમાં એવો ઠરાવ થયો છે કે દીવાની હુકમમાંથી અથવા દીવાની કેદમાંથી છટ
ક એ ફોજદારી ગુનોહ નથી (રાગ્રી વીરૂધ કોનન, મુંબાઈ કેરા. કે. વા. ૬ પા.૧૫)

બાબ ૫ મો.

મદદગારી બાબત.

સંબંધી નીચે લખ્યા પરમાણે જે માણુસ કરે તે માણુસે તે
વસતુ કરવામા મદદગારી કરી એમ સમજવું.
માણુસ તે વસતુ કરવાને કોઇ સખસને ઉશકેરે; અથવા
માણુસ તે વસતુ કરવાને સારૂ કોઇ સખસ અથવા સખસોની સા
લ થાય પણ તે કયારે કે તે મસલત મુજબ તથા તે વસતુ કર
કાયદા વીરૂધ કસુર કરવામાં આવે તો અથવા.
કાઇ કામ અથવા કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને તે વસતુ કરવામાં

ખગર કોઇશખસ જાણી જોઇને કાંઈ વાત કહીને
કરવાની પોતાની ફરજ હોય તે હકીકત જાણી જોઇને

પુંગીપુરવક કંઈ વસતુ ફગાવે અથવા કરાવવાની કોસીશ કરે તો તેણે [illegible]
ઉસકેરણી કરી એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક સરકારી અમલદાર છે તેને એક ઈનસાફની કોરટમાંથી વારંટ મળ્યું તે વરંટ મુજબ જ ને પકડવાનો અ નો અખતીઆર છે હવે એ હકીકત જાણ્યા છતાં [illegible] થા કે તે જ નથી એ પણ જાણ્યા છતા બ આ ને જાણી જોઈને એમ કહે કે ક [illegible] જ છે અને એમ કરીને ઈરાદાથી અ ની પાસે ક ને પકડાવે તો એ ઠેકાણે બ [illegible] ઉસકેરણીથી ક ને પકડવામા મદદગારી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો —૨ જો કાંઇ કામ કરતાં પહેલા અથવા કાંઈ કામ કરતી વખતે તે કામ કરવુ સેહેલ કરવા સારૂ જે માણસ કંઈ વસતુ કરે અને તેમ કરીને તે કામ [illegible] રે તે માણસે તે કામ કરવામાં સાહાય કરયુ એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમને લગતા નીચે મુજબ ફેસલા થએલા છે, તે ધ્યાનમાં [illegible]
[illegible] ને નીચે દાખલ કરા છે.
[illegible] જામા આવી હતી અને પુરાવો એમ બતાવતો [illegible]
[illegible] હાં એવો ઠરાવ કરવામા આવ્યો હતો કે અમુક [illegible]
એ હુમલો કરયો તે વખત પાસે ઊભા હતા તે ઈરાદાથી સાહાય કરવાનો ગુનેગાર [illegible] પણ કલમ ૧૧૪ મુજબ શીક્ષા કરવા લાએક નહોતા (રેવનીયુ શીવલ એંડ ક્રીમીનલ [illegible] પોરટર ‚ કલકતા) ક્રીમીનલ રૂલીંગઝ વા. ૪ પાને ૨૭)

સરકારી માણસ શીવાય કોઈ ખાનગી માણસે કાઈ ગુનો બનતાં જોયો હોયતે [illegible] ખબર આપવી એવો કોઈ કાયદો નથી ૪ બેં લા. રી પ્ર ૭ (ક્રી. આ.)

ખોટા તોહોમતના ટેકામાં જુબની આપાથી મદદગારીનો ગુનો કરયો એમ [illegible] નથી. ૯ બેં. લા. રી. પ્ર. ૧૬

પોલીસના લોકો જુલમથી તોહોમતદારોની કબુલત લેછે એવી ખબર [illegible] ટેખમને પડયા છતા તેણે તે વીરો હ્યવગત કરાવ્યો એ ગુનો છે ૨૧ વી. રી. [illegible]

ખુન સાબીત થયા વીના ખુનની મદદગારીનો ગુનો સાબીત કરી શ [illegible] ડા. પ્ર ૨૪૦.

તોહોમતદારે સાહેદીને પોતાની વીરૂધ હકીકત જાહેર ન કરવા [illegible] સહેદી આપવામા મદદગારી કરાનો ગુનો થાય છે. બેં ડા. પ્ર ૩૬૦. [illegible]

એક કાયદા વીરૂધ મંડળીના કેટલાક સભાસો પાસે લાકડી હોય (આ [illegible] પાસે કાંઈ લાકડી ન હોય પણ કોઈ પાસેની લાકડી લઈને વાપરે (બ)જે (અ) ને [illegible] ખી હોય તે મારવાનો જનરલ ઓરડર આપે તો (અ) એ કરેલા હુમલાના (બ) એ [illegible] મદદગારી કરી એમ ઠેરાવ, કાયદા વીરૂધ સભાસદ બેં. ડા. પ્ર. ૨૪૦ [illegible]

નો થવાનો છે એવો ઈરાદો કોઈએ જાણ્યો હોય અને એ
ઈરાદો જાણી જોઈ છુપાવ્યો હોય તો તેણે ગુનાહીમાં
ગણાય રાણી વારૂપ જેહેગુર. ઈ. ડા પ્ર. ૩૪
ગુનો કરનાર તરીકે સાક્ષી થઈ હોય તેઓને મદદગરી તરીકે
જા ચોધરી ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૦
ખુલાસા પ્રમાણે એક સખસે કાંઈ ચોરી કરાવી હોય અથવા
હોય તે જ થય એ ગુનો થવાના પાછળથી ખબર મળી હોય તો
ભાગીદારી થાય નહીં રાણી વસમા રૂદીન, ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૦
સરટીફીકેટ આપવાના ગુનાહમાં મદદગારી કરવાના તોહોમતમાં તહો-
મતદારનો ઈરાદો એ ગુનાહનો મુખ્ય ભાગ છે—રાણી વીરૂધ હીસામુદીન ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૦

એક સખસનું ખુન થયું તે વખતે ખુન થશે એવું તેના જાણવામાં નહેતું તેથી તે
ત્યાં ઉભો રહયો તે આ ગુનાહો અટકાવવાને બીકથી વચે પડયો નહી એટલુંજ નહીં
પણ મુડદુ છુપાવવામાં ખુનીઓ ભેગો સામેલ થયો તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે તેની
ઉપર ખુનની મદદગારી કરવાનું તહોમત આવે નહીં પણ પેનલકોડની કલમ ૨૦૧ પર-
માણે પુરાવો છુપાવવાનું તહોમત આવે-રાણી વીરૂધ ગોવરધન પેરા. કો. ઈ. ડા પ્ર ૩૪૦

જે ગુનાહમાં મદદગારી કરી હોય તે ગુનોહ થયા વીના મદદગારીની સજા થાય ન.
હીં એમ નથી એટલે કે મદદ કરેલો ગુનાહો ન થાય તો પણ મદદગારીની સજા થાય.
૧૮ વી. રી. પ્ર. ૯૨

(અ) એ (બ) અને (ક) ને (ડ) ને પરાણે પકડી લાવવાનું કહયું એ પ્રમાણે
તેઓ પકડી આવ્યા. (ડ) ની ઉપર સખત માર પડયો તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે
(અ) ખુસી પુરવક મહાવ્યથા કરવાના ગુનાહનો મદદગાર છે રાણી વીરૂધ દુરગેશર શરમા
કો. ઈ. ડા. પ્ર ૩૪૦

એક કદીએ એક ચોરી કરનારની પારટી સાથે રેહેવાનું કબુલ કરયું પછવાડી તેણે
તેનો એ વીચાર ફેરવ્યો પણ ચોરી થતી વખતે તે ત્યાં હાજર હતો તેમાં ઠરાવવામાં
આવ્યું કે તેની ઉપર આ કલમની રકમ બીજી પ્રમાણે તહોમત આવે નહીં પણ આ
કલમની રકમ ત્રીજી પ્રમાણે અને કલમ ૧૦૯ પરમાણે તહોમત આવે. રાણી વીરૂધ ખુ
બલમુસર કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૦

કોઈ પારકા રાજયમાં રહી બ્રીટીસ કોરટમાં કરવાના ગુનાહની મદદગારી કરે
તે અદાલતનો ઈનસાફ બ્રીટીશ કોરટથી થાય નહિં રાણી વીરૂધ પરતાપ ૧૦
હા. રી. પ્ર. ૩૫૧.

આ કલમમાં "મશવરત" સબદ છે તેનો અરથ એ છે કે કોઈ સખસને
દસનતથી ઈજા કરવાના વીચાર ની બે અથવા વધારે સખસો ભેળા મળે રાણી વીરૂધ

કોઈ સખસ બીજાના નામથી જુઠી સાક્ષી પુરવા આવે એ સખસ અમુક સખસ
એ તો કેહે તરીકે સખસ ખાતરી આપે તો એ ખાતરી આપનાર મદદગાર ગણ
. ૮ વી. રી પ્ર. ૫
મદદગારને મદદગાર ગણતી વખતે ગુનેહગાર સાથે ગુન
એવું બતાવવું જોઇએ જ્યાં સુધી કાયદાસર કામ ચાલ
ભેળો રહે પણ બીનકાયદે થતા તે તેમનાથી દુર રહે
હી ૨૦ વી રી. પ્ર. ૪૧
એમ કહે કે મારે અમુક જણને મારવા છે. આથી (અ
તે હથીઆરે કરીને (બ) કંઇ ગુનાહ ભરેલું કામ કરે
) એ મદદગારી કરી કહેવાય. ૧૨ વી. રી. પ્ર. ૫૨.

૧૦૮ જે સખસ કાંઇ ગુનો કરવામાં મદદગારી કરે અથવા જે કા

મદદગાર.
{ ખાસના ઇરાદા અથવા જ્ઞાનથી ગુનો કરવાને
{ કોઇ શકતીમાન સખસે કરયુ હોય તો ગુનો થાય

મદદગારી કરે તે શખશે ગુનામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું.

૧ લો—કાંઇ કામની કાયદા વીરૂધ કસુર કરવામાં મદદગારી કરવી
છે. પછી તે કામ કરવાની અગર તે મદદગારની પોતાની ફરજ નહી
નો પણ.

ખુલાસો બીજો.—મદદગારીનો ગુનો થવામાં હેતુ કાંઇ જરૂર નથી કે મદદગ
કરેલુ કામ થવુ જોઇએ અથવા જે અસર તે ગુનો થવામાં જરૂર છે. તે અસર પે
થવી જોઇએ.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ બ ને ક નુ ખુન કરવાને ઉસકેરે બ તેમ કરવાની ના કહે તો બ ને
ન કરવામાં અ એ મદદગારી કરી એમ સમજવું.

(બ) અ બ ને ડ નુ ખુન કરવાને ઉશકેરે તે ઉસકેરણી મુજબ બ ડ ને એક
માર મારે, તે જખમથી ડ સારો થાય તો પણ અ એ બ ને ખુન કરવાની ઉસકેરણ
કરી એમ સમજવું.

ખુલાશો ૩ જો—હેવુ કાંઇ જરૂર નથી કે જે સખસને મદદગારી કરી હોય તે
ખસ કાંઇ ગુનો કરવાને કાયદા પરમાણે શકતીમાન જોઇએ અથવા તે મદદગારના
જ તે સખસનો સાપરાધ ઇરાદો કે જ્ઞાન જોઇએ, અથવા તે સખસનો કાંઇ પણ
પરાધ ઇરાદો અથવા જ્ઞાન જોઇએ.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ સાપરાધ ઇરાદાથી એક બાળકને અથવા ગાંડા માણસને કાંઇ કામ કર
ને ઉસકેરે અને તે કામ થયુ હોય કે ગુનો કરવાને કાયદા પરમાણે સમજનાતી

હોય એવો કોઈ શખસ અ ના જેવા ઇરાદાથી તે કામ કરે તો તે ગુનો ગણાય. તો એ ઠેકાણે અ એ ગુનામા મદદગારી કરી એમ સમજવું પછી તે કામ કરવામાં આવે કે નહીં તો પણ.

(ખ) જ નું ખુન કરવાના ઇરાદાથી અ સાત વરશથી ઓછી ઊમરના એક બાળક બ ને એવુ કામ કરવાને ઉશકેરે કે તેથી જ નુ મોત થાય બ તે મદદગારી ઊપરથી તે કામ કરે અને તે કામથી જ નુ મોત થાય તો એ ઠેકાણે જો બ ગુનો કરવાને કાયદા પરમાણે શકતીમાન નથી તો પણ જાણે બ ગુનોહ કરવાને કાયદા પરમાણે શકતીમાન હોય અને તેણે ખુન કરયુ હોય તેજ રીતે અ શીક્ષા થવાને લાયક છે. તેને મોતની શીક્ષા થઈ શકે.

(ક) અ એક ઘરને આગ લગાડવાને બ ને ઉશકેરે અ ની ઊશકેરણી ઉપરથી બ તે ઘરને આગ લગાડે અને દીવાનગીના સબબથી તે કામ કેવી તરેહનુ છે તે, અથવા પોતે જે કામ કરે છે તે કામ ખોટુ અથવા કાયદા વીરુધ છે એવુ જાણવાને બ અશકત હોય તો બ એ કાઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી પણ અ એ ઘરને આગ લગાડવાના ગુનામાં મદદગારી કરી, અને તે ગુનાને માટે ઠરાવેલી શક્ષાને તે લાયક છે એમ સમજવું.

(ડ) ચોરી કરવાના ઇરાદાથી જ ના કબજામાથી કાંઈ જ ની મીલકત લેવાને અ બ ને ઊશકેરે અ બ ના મનમા એવો વીસવાસ ઊતપન કરે કે તે મીલકત અ નીછે પછી સુધબુધીથી તે મીલકત અ ની છે એમ માનીને બ તે મીલકત જ ના કબજામાં થી લે તો એ ખોટી સમજણથી કામ કરયુ તેથી તેણે બદદાનતથી લીધી એમ કહેવાય નહી માટે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવુ નહી પણ અ એ ચોરીમા મદદગારી કરી અને બ એ ચોરી કરી હોય ને જે શીક્ષ બ ને થાય તેજ શીક્ષાને અ લાયક છે એમ સમજવુ

ખુલાસો ૪ થો—કોઈ ગુનાહમા મદદગારી કરવી એ ગુનોહછે માટે એની મદદગારી માં મદદગારી કરવી તે પણ ગુનોહછે એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત

જ નુ ખુન કરવાને ક ને ઉસકેરવાને અ બ ને ઊશકેરે તે ઊપરથી જ નુ ખુન કરવાને બ ક ને ઉશકેરે. અને બ ઊશકેરણી ઉપરથી ક તે ગુનોહ કરે તો પોતાના ગુના ને માટે બ ખુનની શીક્ષાને લાયકછે; અને તે ગુનોહ કરવાને અ એ બ ને ઉશકેરયો માટે અ પણ તેજ શીક્ષા ને લાયકછે એમ સમજવું

ખુલાસો ૫ મો—મસલતથી મદદગારીનો ગુનો કરવામાં એવુ કાંઈ જરૂર નથી કે જે સખસ ગુનોહ કરે તે સખસની સાથે તે મદદગારે તે ગુનાહ બાબત મનસુબો કરવો જોઈએ જે મસલત મુજબ તે ગુનોહ કરવામાં આવે તે મશલતમાં તે સામેલ થયો તો બસછે.

કરે કે અ એ જેહેર આપવું પછી તે ગોઠવણ બ ક ને સમજાવે
અને તીજો શખસ જેહેર આપવાનોછે પણ અ નું નામ કહે નહી કે જેહેર
કબુલ કરે અને સમજાવેલી રીતે વાપરવા સારૂ તે જેહેર તેબ ને હવાલે
તે જેહેર આપે અને તેના જોરથી જ મરી જાય તો એ ઠેકાણે અ તથા
મળીને કઇ મસલત કરી નથી તો પણ જે મસલત મુજબ જ નું ખુન
સામીલ થયો માટે ક એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનોહ કરયો અને
સાને લાયકછે એમ સમજવુ.

ટીકા.

મદદ કરેલો ગુનહો ખરેખરો બનેલ હોવો જોઇએ એવી કાંઇ જરૂર નથી ૪ ઇ. લા
રી. (કલકતા) પા. ૩૬૬

જો મદદગારી ઊપરથી મદદગારી કરેલુ કામ કરવામાં આવે અને તેની મદદગારીને માટે બીજી કાંઇ સાફ સીક્ષા ન ઠરાવી હોય તેની શીક્ષા.

૧૦૯ અગર કોઇ માણસ કાંઈ ગુનામાં મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઊપરથી તે મદદગારી કરેલુ કામ કરવામા આવે અને તે મદદગારીની શીક્ષાને માટે આ કાયદામાં કાંઈ સાફ ઠરાવ કરેલો નહી ય તો તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલી શીક્ષા તે માણસને કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—કાંઇ કામ અથવા ગુનો મદદગારી ઉપરથી કરવામાં આવ્યો એમ ક્યારે સમજવુ કે જ્યારે તે કામ અથવા ગુનો તે મદદગારીમાં જે ઉસકેરણી અથવા મસલત થવા સાહાય આવ્યુ હોય તે ઊસકેરણી ઊપરથી અથવા તે મસલત મુજબ અથવા સહાયથી કરવાગાં આવે તીયારે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) બ એક સરકારી નોકરછે તેણે પોતાના હોદ્દાનો અમલ ચલાવવામા અની ઊપર કાંઈ મહેરબાની બતાવવાના બદલામાં અ બ ને કાંઇ લાંચ આપવા માડે અને બ તે લાંચ લે, તો ૧૬૧ મો કલમમા બાયાન કરેલા ગુનામાં અ એ મદદગારી કરી એમ સમજવું.

(બ) ખોટી શાહેદી આપવાને અ બ ને ઉશકેરે અને તે ઉશકેરણી ઉપરથી બ તે ગુનો કરે તો અ એ તે ગુનામા મદદગારી કરી તથા બ ના જેવીજ શીક્ષાને તે લાયક છે એમ સમજવું.

(ક) અ તથા બ જ ને જેહેર આપવાની મસલત કરે. તે મસલત મુજબ જેહેર લાવીને બ ને હવાલે કરે એટલા શારૂ કે બ તે જેહેર જ ને આપે પછી તે મસલત મુજબ બ અ ની ગેર હાજરીમા તે જેહેર જ ને આપે અને તેથી

ટીકા.

સને ૧૮૭૦ નો આક્ટ ૨૭ મુજબ ગુનાની વ્યાખ્યામાં વીશેશ અને સથાનીક કાયદા વીરૂધ ગુનાઓનો હવે સમાવેશ થાયછે તોપણ તેમાં વીલાયતના કાયદા વીરૂધ ગુનાઓનો સમાવેશ થતો નથી એટલા માટે જ્યાં મુખીય ગુનેગાર માતર એજ કાયદા મુજબ સીક્ષા લાએક હોય તાંહા એ ગુનો કરવાને હીંદુસતાનમા મસવરત કરવાના ગુનાને સટ ૩ આ કલમ મુજબ શીક્ષ ને લાયક નથી (મુંબઈ પ્રા કે. વા. ૭ પા. ૧૧૬)

મુખ ગુનોહ કરનારને સજા થાય તોજ મદદગારને સજા થાય એમ નથી મુખી છુટી જાય અને મદદગારને સજા થઈ સકે છે. ૧ ઈલારી (મુબઈ) પા. ૧૫

કોઈએ કોઈ સખસ ઉપર ખોટી ફરીઆદ કરી હોય તેમા એક સાક્ષીએ સાક્ષી આપીહોય તો એ સાક્ષી આપનાર સખસ ઉપર એ ખોટી ફરીઆદ કરવામાં મદદગારી કરવાનુ તહોમત રખાય નહી. ૯ બે. હા. રી. એપેનડીક્ષ) પ્ર. ૯.

મદદગારીના તહોમતમાં મુળ ગુનાહની કલમ દાખલ કરવી જોઇએ તેમજ કેવી રીતે મદદગારી કરી તે પણ બતાવવું જોઇએ ૧ વી૦ રી પ્ર. ૯

૧૧૦ અગર કોઈ માણુસ કાંઈ ગુનામાં મદદગારી કરે અને મદદગારી કરેલો સખસ મદદગારના ઇરાદા અથવા જ્ઞાન કરતાં જુદાજ ઇરાદા કે જ્ઞાનથી તે કામ કરે, તો બીજા ઇરાદાથી અથવા જ્ઞાનથી નહી પણ મદદગારના જેવાજ ઇરાદાથી અથવા જ્ઞાનથી અગર તે કામ કરયુ હોય તો જે ગુનો થાય તે ગુનાને માટે ઠરાવેલી શીક્ષા તે માણસને કરવામા આવશે

અગર મદદગારી કરેલો સખસ તે કામ મદદગારના ઇરાદા કરતા જુદા ઇરાદાથી કરે તો તે મદદગારોની શિક્ષા.

૧૧૧ અગર એક કામના મદદગારી કરવામા આવે અને બીજુ કામ બને તો જાણે તેજ કામમાં મદદગારી હોય હેવીજ રીતે તથા તેટલેજ દરજજે તે મદદગાર તે બનેલાં કામને માટે જાબદાર છે પણ તે બનેલુ કામ તે મદદગારીનુ સંભાવ્ય ફળ હોવુ જોઇએ તથા જે ઊશકેરણી અથવા સાહાય અથવા મશાવરત તે મદદગારીમા આવી હોય તે ઊશકેરણીના જોરથી અથવા તે સાહાયથી, અથવા તે મશાવરતમુજબ તે કામ થવુ જોઈએ.

એક કામમાં મદદગારી કરી હોય અને જુદુજ કામ બને તીયારે મદદગારીની જાબદારી. સરત.

દ્રસ્ટાંતો.

(અ) જના ખોરાકમાં જેહેર ઘાલવાને એક બાળકને ઊસકેરીને અ તે કારણુસર તે બાળકને કાંઈ જેહેર શોપે, પછી તે ઊસકેરણી ઊપરથી, ય નો ખોરાક જ ના ખોરાકની પાસે છે તેહેમા ચુકથી તે જેહેર ઘાલે, તો એ ઠેકાણે, જો તે બાળકે તે ઊસકેરણીના જોરથી કામ કરયું હોય, અને સઘળો હાલ જોતા જે કામ થયું તે મદદગારીનું

સંભાવ્ય ફળ હોય, તો અગર અ એ તે બાળકને ય નાજ ખોરાકમાં જેહેર નાખવાને ઊસકેર્યા હોય એહેવીજ રીતે તથા તેટલેજ દરજજે અ જવાબદાર છે.

(અ) જ નું ઘર બાળીનાંખવાને અ બ ને ઊસકેરે, અને બ તે ઘરને આગ લગાડીને તેજ વખતે તહાં કાંઇ મીલકતની ચોરી કરે; તો અગર તે ઘર બાળવામા મદદગારી કરવાનો અ તકસીરવાર છે, તો પણ તેણે તે ચોરીમા મદદગારી કરી એમ સમજવું નહીં, કેમકે ચોરી તે જુદુજ કામ છે. અને તે બાળવાનું સંભાવ્ય ફળ નથી.

(ક) અપહરણના કારણસર મધરાતે એક વાસેલું ઘર ફોડવાને અ બ તથા ક એઓને ઊસકેરે. અને તે કારણસર તે તેઓને હથીઆર આપે પછી બ તથા ક તે ઘર ફોડીને અંદર જાય, અને તે ઘર માંહેલો એક માણસ જ તેઓની સાહામો થએથી તેઓ જ નું ખુન કરે, તો એ ઠેકાણે, જો તે ખુન તે મદદગારોનું સભાવ્ય ફળ હોય, તો અ ખુનને માટે ઠરાવેલી શીક્ષાને લાયક છે એમ સમજવું.

મદદગારને મદદગારી કરેલા કામના તથા બનેલાં કામની એ બંને શીક્ષા કયારે થઇ શકે.

૧૧૨ મદદગારી કરેલું કામ પણ કરવામાં આવે, અને ઊપલી કલમ મુજબ જે કામને માટે મદદગાર જવાબદાર છે. તે કામ પણ કરવામાં આવે, અને તે કામ જુદેજ ગુનોહ થાય, તો તે મદદગાર તે ગુનાહોમાંના હરએક ગુનાની શીક્ષાને લાયક છે,

દ્રષ્ટાંતો.

એક સરકારી નોકરે કરેલી જપતીના સામો થવાને અ બ ને ઊસકેરે. પછી તે ઉપરથી બ તે જપતીની સામે થાય, અને સામો થવામાં બ તે જપતી કરનાર અમલદારને ખુશીપુરવક માહાવ્યથા કરે તો, તે જપતીની સામો થવાનો ગુનોહ તથા ખુશીપુરવક માહાવ્યથા કરવાનો ગુનોહ, એ બંને ગુના બ એ કરયા માટે બ એ બને ગુનાહની શીક્ષાને લાયક છે. અને અગર અ એ એમ જાણ્યુ હોય કે તે જપતીની સામો થવામા બ ખુશીપુરવક માહાવ્યથા કરશે હેવો સભવ છે તો અ પણ એ ગુનાઓમાંના હરએક ગુનાહની શીક્ષાને લાયક છે એમ સમજવું.

મદદગારી કરેલાં કામથી મદદગારના વારયા કરતાં જુદી અસર પેદા થાય તે અસરને માટે તે મદદગારીના જવાબદારી.

૧૧૩ એક મુકરર અસર પેદા કરવાના ઇરાદાથી મદદગાર સખસ કાંઇ કામમાં મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપરથી જે કામને માટે તે મદદગાર જવાબદાર હોય એવુ કાંઇ કામ તે મદદગારે ધારેલી હોય તે કરતા જુદીજ અસર પેદા કરે તો અગર તે મદદગારે તેજ અસર પેદા કરવાના ઇરાદાથી તે કામમા મદદગારી કરી હોય એવીજ રીતે તથા તેટલેજ દરજ્જે તે મદદગાર તે પેદા કરેલી અસરને માટે જવાબદાર છે પણ તે મદદગારી કરેલા કામથી તે અસર થવાનો સંભવ છે એમ તેણે જાણ્યુ હોય તો.

દ્રષ્ટાંત.

જ ને મહાવ્યથા કરવાને અ બ ને ઉશ્કેરે, પછી બ તે ઊશ્કેરણી ઊપાથી જ-
મહાવ્યથા કરે અને તેથી કરીને જ મરી જાય તો એ ઠેકાણે અગર અ એ એમ જા
ણ્યું હોય કે તે મદદગારી કરેલી મહાવ્યથાથી જનુ મોત થશે એવો સંભવછે તો ખુનને
લગતી શીક્ષા પામવાને ય લાયક છે એમ સમજવું.

૧૧૪ જે સખસ અગર ગેરહાજર હોય તો મદદગાર દાખલ શીક્ષા પામવાને લા

ગુનોહ થતી વખતે મદદગાર હાજર હોય તો. — યક થાય તે સખસને તે મદદગારીને લીધે જે કામ અથવા ગુનાને માટે શીક્ષા થઈ સકે એવું હોય તે કામ અથવા ગુનો થતી વખતે તે સખસ જો તાંહા હાજર હોય તો તેણે તે કામ અથવા ગુનો કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા

કોઈ સખસને મદદગાર તરીકે ગેરહાજરીમાં જવાબદાર કરવાને એમ બતાવવું જો ઈએ કે ખરેખર બનેલો ગુનોહ કરવામા તેણે સાહાય કરી હતી, ઉસકેરણી કરી હતી અગર મસલત કરી હતી (ક. ૧૦૭) એટલા સારૂ જયા કેટલાક કેદીઓએ મહાવ્યથા કરી હતી અને બીજા માતર પાસે ઉભા રહયા હતા. અને પુરાવા ઉપરથી એમ માલમ પડતુ હતું કે એ હુમલો અનીસચીત હતો તથા એમ ઠરાવ કરવામા આવ્યો હતો કે જે લોકો પાસે ઊભાં હતા તેમને તે કામ ૧૦૭ તીજા ફકરા મુજબ એ કામમાં સાહાય કરવાને સારૂ મદદગાર તરીકે શીક્ષા થાય પણ કલમ ૧૧૪ મુજબ મુખીય માણસોને શીક્ષા થઈ સકે નહી. કારણ કે તેઓ ગેરહાજર હોય તો તેમને મુળગાએ સીક્ષા ન થઈ શકત (રેવ નીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટર કલકતા કરીમીનલ રૂલીંગ વા૦ ૪ પા ૨૭

મુસલમાન અસતરી ધણીની મીલકતની ચેરી કરવામાં મદદ કરે તેને આ કલમ પરમાણે ગુનાની શીક્ષા થઈ સકે છે. (મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૪ મારચ સને ૧૮૬૯.)

કોઇ હીંદુ અસતરી પોતાનુ અસતરીધન ધણીને કબજેથી તેની રજા વગર લઈ જા ય તો તેના ઉપર ચોરીનો ગુનો સાબીત થતો નથી તેમ તેના મદદગારીની શીક્ષા થઈ શકતી નથી (મુંબઈ હા. કો. તા. ૧૯ જાનેવારી સને ૧૮૭૧ વા. ૮ પા ૧૧)

જે વખતે કોઈ માણુસ એકાદ ગુનોહ કરવામા મદદ કરે ને તે ગુનો થતી વખતે હાજર રહે છે તો તે વખતે તેની ચોકસી કરવાની તે મુજબ અપરાધ કરયા બદલ આ કલમ પરમાણે કરવી જોઇએ મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૬ જુલાઇ સને ૧૮૭૧ વાલીયમ ૮ પાનુ ૧૬૪.

ખોટી પરતીગ્ના કરવા સીખવનાર ઉપર જયાં સુધી પરતીગ્નાનો ગુનોહ સાબીત થયો નથી તયાં સુધી સીખવનાર ઊપર તહોમત લાગતુ નથી, રૂસલ અનકરાઈન " વાલી… પા૦ ૫૧૭."

…હોવુ એટલે કે ગુનોહ થતી વખતે ગુનોહ બનીયાની જગોએ હ…

જઈ આપી શકે આરમઓોહ્ડ પ્ર ૮.

ચોરી કરવા જનારમાના કેટલાક અંદર ચોરી કરવા જાય અને કેટલાક બાહાર ઉભા તો તે બહાર ઊભા રહેનાર અંદર જનાર જેટલાજ ગુનેહગારછે આરમઓ'હ્ડ પ ૧૦૧૮

કેઇ સખ્સ ચોર લોકો ચેરી કરી જે માલ આપે તે લઈ જવાનુ માથે લે અને તે પ્રમાણે તે પોતાના ઘર બહાર નીકળે પણ જ્યાં ગુનોહ બનીયો હોય તાંથી એટલે ન હોય કે જેથી મુખીય ગુનોહ કરનારને કાઈ મદદ કરી શકે તો તે આ કલમ પરમાણેનો ગુનેગાર ઠરે નહી, આરમબોહ્ડ પા. ૧૦૧૮

ખોટા દસતાવેજનો અમુક ભાગ અમુક સખ્સે કરવો એવુ ઠરયું હોય અને તે પ્રમાણે જુદે જુદે વખતે દરેક સખ્સ પોતોતે ગાથે લીધેલુ કામ કરે તો તેઓ સઘળા મુખીય ગુનેગાર તરીકે જવાબદાર છે અગર તે સઘળાએ ભેગા થઈ આ કામ પુરૂ કરયું નથી તોપણ આરમગોહ્ડ પ્ર. ૧૦૧૯

આ કલમ પરમાણે મદદગારને મુખીય ગુનહો કરનાર જેટલો જવાબદાર ગણવા માટે જરૂરનુ છે કે ગુનેહ શરૂ થયાથી તે પુરૂ થતાં સુધી સઘળો વખત તે પાસે રહેલો હોવો જોઇએ. પુરો થતા દરમીયાન તે ખસી જાય તો આ કલમ પરમાણે જવાબદાર નથી મુ. હા. રી. પા. ૪૯૭.

કેટલાક સખ્મો જોર જુલમથી પાક ઊડાવી લઇ જાય તો સઘળા એક સરખા જવાબદારછે અગર એ કેટલાક સખ્સોએ તે માલ ઉડાવ્યો ન હોય તો પણ કેમકે સઘળા ભેગા હતા એટલે સઘળા એક સરખા જવાબદરછે ૮ વી. રી. પ્ર. ૫૯

મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્ર પારની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાઓમા મદદગારી કરવામા આવે અને તે ગુનોહ તે મદદગારીથી ઉપરાંત ન થાય તો તેની મદદગારીનો સીક્ષા. અગર જેથી વ્યથા થાય એવુ કાઇ કામ તે મદદગારી ઉપરથી કરવામા આવે તો.

૧૧૫ મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષા થઇ સકે એવો કઇ ગુનો કરવામાં કોઈ માણસ મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપરથી તે ગુનોહ કરવામા આવે નહી તથા તે મદદગારી માટે શીક્ષા સંબધી આ કાયદામાં કાઈ સાફ ઠરાવ નહી કરેલો હોય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે. તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે મદદગારી જે કામને માટે તે મદદગાર જવાબદાર હોય તેમથી કોઇ શખ્સને વ્યથા થાય એવુ કંઇ કામ કરવામાં આવે તો તે મદદગારને ચઉદ વરસની મદત સુધીના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે ને દંડને પણ લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત.

જ નુ ખુન કરવાને અ બ ને ઉશકેરે પણ તે ગુનો કરવામા આવે નહી હવે અગ જ નુ ખુન કરે તો તે મોતની અથવા છાતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષાને લાયક થાય એવુ છે માટે અ સાત વરસની મુદત સુધીની કેદને તથા દંડને પણ લાયકછે એમ સમજવુ અને તે મદદગારી ઊપરથી જો જ ને કાંઈ બ્યથા કરવામાં આવે તો તે માણસ અ ચઉદ વરસની મુદત સુધીની કેદને તથા દંડને લાયક થશે એમ સમજવું.

કેદની સીક્ષા થઈ સકે એવા ગુનાના મદદગારી કરવામા આવે અને તે ગુનો તે મદદગારી ઉપરથી ન થાય તો તે મદદગારીની શીક્ષા.

અગર તે મદદગારે અથવા મદદગારી કરેલો સખસ સરકારી નોકર હોય, અને તેની ફરજ તે ગુનો અટકાવવાની હોયતો

૧૧૬ કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા કાંઈ ગુનામાં કાંઈ માણસ મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપરથી તે ગુનો કરવામાં આવે નહી તથા તથા તે મદદગારાને માટે સીક્ષા સબંધી આ કાયદામા કાંઈ સારૂ ઠરાવ નહી કરેલો હોય તો તે માણસ ગુનાને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદના ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીનાં કેદના અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામા આવસે અને અગર તે મદદગાર અથવા જેને મદદગારી કરી હોય તે સખસ સરકારી નોકર હોય અને તેની ફરજ તે ગુનો થતો અટકાવવાની હોય તો તે મદદગારને તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની અરધી મુદત સુધીની કેદની અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) બ એક સરકારી નોકર છે. તે પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામા અની ઉપર કાંઈ મેહેરબાની કરે તેના બદલામાં અ બ ને કાંઈ લાંચ આપે અને બ તે લાંચ લે નહીં તો અ ને આ કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે.

(બ) ખોટી સાહેદી આપવાને અ બ ને ઉશકેરે તો એ ઠેકાણે અગર બ ખોટી સાહેદી આપે નહીં તો પણ અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો અને તે મુજબ તેને શીક્ષા થઇ શકે એમ સમજવું

(ક) અ એક પોલીશ અમલદાર છે તેની ફરજ અપહરણ અટકાવવાની છે તે અપહરણ કરવામાં મદદગારી કરે, તો એ ઠેકાણે અગર તે અપહરણ ન થાય તો પણ તે ગુનાને માટે કેદની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની અરધી મુદતની કેદને તથા દંડને પણ અ લાયકછે, એમ સમજવું.

(ડ) અ એક પોલીશ અમલદાર છે. તેની ફરજ અપહરણ અટકાવવાની છે. તેની પાસે તે ગુનોહ કરાવવામા બ મદદગારી કરે તો એ ઠેકાણે અગર તે અપહરણ [illegible] તો પણ તે અપહરણના ગુનાને માટે કેદની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય

ડપી મુદતની કેદને, તથા દંડને પણ (બ) લાયક છે, એમ સમજવું.

ટીકા.

એક તહોમતદાર ઊપર આ કાયદાની કલમ ૧૬૧ પરમાણેના ગુનામાં મદદગીરી કરવા તહોમત આ કલમના બીજા ભાગ પરમાણે આવ્યુ જે શખસને મદદગારી કરી હતી તે શખસ સીવીલ સરજન હતો અને તે સરકારી નોકર નહે.તે તેથી ઠરાવવામાં આવ્યું કે આ કલમના બીજા ભાગ પ્રમાણે તે મદદગારને વધુ સજા થાય નહી ૨૧ વીકુ

લોક પાસે અથવા દસથી વધારે માણુસો પાસેથી ગુનો કરાવવામા મદદગારી.

૧૧૭ લોક પાસે અથવા કોઇ પણ વરગના દસથી વધારે સખસો પાસે ... કરાવવામાં જે માણુમ મદદગારી કરે, તેને ત... ત સુધીના બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા ... થવા એ બને ની શીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રષ્ટાંત

અ એક સરીઆમ જગામા એક જાહેરનામુ ચોડે, અને તે મધેં દસથી વધારે માણુસોના એક તડવાળાઓને એવી રીતે ઉશકેરે કે તમારા સામા તડવાળા માણુસો ફ-લાણી વખતે તથા ફલાણે ઠેકાણેથી એક વરગોડો લઇ જવાના છે તેઓની ઊપર હુમલો કરવાના કારણુસર તમે તે વખતે તે ઠેકાણે એકઠા થજો, તો અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો, એમ સમજવું.

ટીકા.

ઘણુ મદદગારી કરેલા સખશોમાંનો દરેક જુદો અને અલાહદો ગુનો કરે એટલે કે જ્યાં કેદીએ બાર હેલકારીઓમાંના દરેકને તેનો કરાર તોડવા ઉસકેરયા તીયાં આ કલમ લાગુ નથી (રેવનીયુ જુડીસીઅલ એંડ પોલીસજનરલ વ.૧ પા. ૧૦૫.

દસ સખસ દસ કરાર તોડવામા મદદગારી કરે તો સઘળા ઊપર આ કલમ પ્રમાણે એકજ તોહોમત રખાય નહીં જુદી જુદી મદદગારી કહેવાય (કરી. પ્ર. ૭૧.)

મોતની અથવા જીવતાસુધી સમુદરપારની શિક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનો કરવાની ધારણા છુપાવવી. અગર તે ગુનો થાયતો અગર તે ગુનો થાય તો

૧૧૮ મોતની અથવા જીવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનો કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તે પો... થશે, એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં અગ... સ, કાંઇ કામ અથવા કાયદા વીરૂધ કસુર કરી... કરવાની ધારણા થઇ હોય તે ધારણા બુધિપુરવ... વા તે ધારણા બાબત પોતે જેને ખોટી જાણુતો... કાંઇ વાત જાહેર કરે, તો તે માણસને જો તે ગુનો થાય તો સાત વરસની... ની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામા આવશે; અથવા જો ... ય તો તે માણુસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની... કરવામાં આવશે અને ગુનો થાયતો પણ અને ન થાય તો પણ ઊપલી શિ... દંડને પણ તે માણુસ લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત

ડાકાઈટીનો ગુનો થવાનો છે. તે એમ જાણ્યા છતાં આ માજીસ્ટ્રેટને એવી ખોટી ખબર કરે કે તેથી સામા રસ્તાપર એક ક નામનો જગા છે ત્યાં ગુનો થવાનો છે અને એમ કરીને તે માજીશતરેટને છેતરે એવા ઇરાદાથી કે તે ગુનો કરવો સેહેલ કરવો અને તે ધારણા મુજબ ભ જગાપર તે ગુનો કરવામાં આવે તો અ ને આ કલમમુજબ શીક્ષા થઇ શકે.

૧૧૯ કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને સરકારી નોકર દાખલ જે ગુનો થતો અટકાવવાની તેહેની ફરજ હોય એવો કોઈ ગુનો કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી અથવા, પોતાથી તે સેહેલ થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને અગર તે સરકારી નોકર કાંઇ કામ કે કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને તે ગુનો કરવાની ધારણા થઈ હોય તે ધારણા બુધી પુરવક છુપાવે, અગર તે ધારણા બાબત પોતે જેને ખોટી જાણતો હોય. એવી કઇ વાત જાહેર કરે તો તે માણુસને જો તે ગુનો થાય તો તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તેને માટે કેદની જે ઘણામાં ઘણી મુદત ઠરાવી હોય તેની અડધી મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામા આવશે. અથવા જો તે ગુનો મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષા થઇ શકે એવો હોય તો તે માણુશને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા જો તે ગુનો ન થાય, તો તે માણુસને તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તેને માટે કેદની જે ઘણામાં ઘણી મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

જે ગુનો અટકાવવાની પોતાની ફરજ હોય એવો કોઇ ગુનો કરવાની ધારણા કોઇ સરકારી નોકરે છુપાવવી.
અગર તે ગુનો થાયતો.
અગર તે ગુનો મોતવગેરેની શીક્ષા જોગ હોયતો.
અગર તેગુનો ન થાયતો.

દ્રષ્ટાંત.

અ એક પોલીસ અમલદાર છે અને અપહરણ કરવાની જે જે ધારણા તેના જાણીયામાં આવે તે સંરવેની ખબર આપવાની કાયદા મુજબ તેની ફરજછે. તેના જાણામાં એમ હોય કે અપહરણ કરવાની ભ ધારણા કરે છે, અને તે તે ગુનો કરવો શેહેલ કરવાના ઇરાદાથી તે ખબર આપવામા કસુર કરે, તો એ ઠેકાણે કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને. આ એ ભ ની ધારણાછે તે છુપાવી માટે તે આ કલમના ઠરાવ મુજબ શાજાને લાયક છે એમ સમજવું.

૧૨૦ કેદની સીક્ષા થઇ શકે એવો કોઈ ગુનો કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તે પોતાથી સેહેલ થશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં અગર કોઇ માણસ કાંઈ કામ અથવા કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને, તે ગુનો કરવાની ધારણા થઇ હોય તે ધારણા બુધી પુ

કેદની સીક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનો કરવાની ધારણા છુપાવવી.

અગર તે ગુનોહ થાય તો } રવક છુપાવે અથવા તે ધારણા બાબત પોતે જે
અગર ન થાય તો. } તો હોય એવી કાઇ વાત જાહેર કરે તો તે

તે ગુનો થાય તો તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદની જે
માં ઘણી મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અને જો તે ગુનો ન થાય તો
તે ઘણામાં ઘણી મુદતની એક અષ્ટમાંસ મુદત સુધીની કેદની અથવા તે ગુનાને મા
ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બ નેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

આ કલમમાં ''કાયદા વિરૂધ'' એ શબ્દ જે લખીયાછે તેનો ઇરાદો ઘણુ કરીને
કામોમા આવી જાતની કસુર કાએદાશર થાય અને જે કામોમાં ન થાય તે વચ્ચે ભેદ બત
વવાનોછે. એમાબાગેજ તકરાર કરાયછે ચોરીનો ઇરાદો કરયાના વાત જે શખ્સના સાં
ભળવામાં આવે તેના ઉપર દાહાડે તડકામાં અગર રાતરે અધારે અગર જરૂરનુ કામ પડ
મુકી પોલીસની સોધમા નીકળવાની ફરજછે તમજ કોઇ શખ્સ ગુનો કરવા ઇરાદો કર
નીવાત જેના તેને કાચા પાયા ઊપર ખબર મળી હોય તે વાત એકદમ જાહેર
વાની પણ તેની ફરજ નથી આમાટે કોઇ મુકરર ધારો કરાય નહી પણ ખુલુછે કે આ
દરેક પરસગે તે ખબરની ખાતરી તેના ઊપર જેટલો ભરૂશો રાખીયો હોય તે તથા
સામાનીય જરૂરીઆત અને જે લોકો તે ઇરાદો અટકાવી શકે તે લોકોને જાહેર કરવા
સગવડ બધુ ધીયાનમાં લેવુ જોઇએ હકીકત ઘણુ કરીને એવી હોવી જોઇએ કે તેથી
મતવાળો શખ્સ મુખ ગુનેગારોના ગુનામાં મળતીઓ માલમ પડે કેટલાક કેદીઓ ઊપર
નનો ગુનો શાબેત થયો હતો અને પાંચમો કેદી જે મરનારની ઓરત હતી તેના ઉપર
લમ ૧૧૮ મુજબ તહોમત રાખીયુ હતુ તો તે બાયડી પોતાના ધણીને મારી નાખવા
ઇરાદા વિશે જાણુતી અને તેનુ મોત કરવાના ઇરાદાથી પોતે વાકબ છતાં તેને ચેતવ
આપી નહી એમ માલમ પડવાથી મદરાસ હાઇકોરટે એ ગુનો સાબેત થયાના ઠરાવને
કો આપો (શને ૧૮૬૮ નો ઇનસાફ ૩૦ જુઓ.

બાબ ૬ ઠો.

રાજ્ય વિરૂધ ગુનાઓ બાબત.

૧૨૧ જે માણસ રાણીની સામા લડાઈ કરે અથવા લડાઇ કરવાની
રાણીની સામા લડાઈ કરવાની કોસીસ કરવી અથવા લડાઇ કરવામાં મદદગારી કરવી. } યત્ન લડાઇ કરવામા મદદગારી કરે તેને મોતની
સુધી સમુદરપારની શીક્ષા કરવામા આવસે
મીલકત સરકાર જપત થશે.

 [redacted]

ટીકા.

એક દીવાની કોરટનુ હુકમનામુ બજાવવા માટે પરતીવાદીની મીલકત જપ્ત કરવામાં આવી જપતી થયા પછી પરતીવાદીને આ કલમ પરમાણે સજા થઈ અને તેવી સરકારની ટાંચ પણ એ મીલકત ઉપર ગઈ તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે સરકારની જપતી સજા થયાની તારીખથી નહી પણ ગુનોહ બન્યાની તારીખથી ગણાય અને તેથી સઘળી મીલકત સરકાર જપતી થાય. ૮ બે. લા. રી. પા. ૮૩ આ કલમ વીરૂધના ગુનાહની તજવીજ [redacted] વરશે થાય. મુદતનો હરકત નથી ૧૫ વી. રી. પા ૨૫ (ફોજદારી.)

[redacted] ૧૨૧ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક ગુનો કરવાનો સંપ કરવો.

[redacted] "અં જે માણસ બરીટીસ ઇંડીઆમાં અથવા બરીટીસ ઇંડીઆ બહાર ૧૨૧ મી કલમ પરમાણે સીક્ષા કરવા લાયક કાંઇ ગુનો કરવાનો અથવા બરીટીસ ઇંડીઆનુ અથવા તેના કાંઇ ભાગનુ રાણી સાહેબનુ રાજ્ય છીનવી લેવાનો સંપ કરશે અથવા ઇંડીઆ સરકારને અથવા હરકોઇ ઇલાકાની સરકારને સાપરાધ બળથી અથવા સાપરાધ બળના દેખાવથી ડરાવવાનો સંપ કરશે તે માણસને જીવતાં સુધી અથવા થોડી મુદત સુધી સમુદરપાર મોકલવાની શીક્ષા કરવી અથવા ઘણામાં ઘણા દશ વરસ સુધી બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવી."

ખુલાશો—આ કલમ પરમાણે સંપ કરવાનો ગુનો થવા સારૂ સંપ કરવાના કામમાં હરકોઇ કામ અથવા કાયદા વિરૂધ કસુર થવી જોઇએ એવુ સમજવુ નહી."

દ્રષ્ટાંત.

(અ) રાણીના શામા એક બંડ થાય તેમાં અ શામીલ થાય તો આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો અ એ કરયો એમ સમજવું.

(બ) સીલોન મધેના બંડખોરોને હથીઆરો મોકલીને તીયાંના રાણીના રાજ્ની સામા બંડ કરવામાં અ હીંદુશતાનમાં રહીને મદદગારી કરે તો અ એ રાણીના સામા લડાઇ કરવામાં મદદગારી કરવાનો ગુનો કીધો એમ શમજવું,

ટીકા.

કોઇ મળતીઆની શાક્ષીને કાયદાની બાબત તરીકે પુસટીની જરૂર નથી (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧ કલમ ૧૩૩) જો કે ચેતવણી તરીકે તેની જરૂર છે (રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટ કલકતા કરીમીનલ રૂલીંગ વા. ૧ પાને ૭૮ મદરાસ હાઇકોરટ રૂલીંગ વા. ૪ પાન ૭ મુબઇ કાઉન કેસોસ વા. ૩ પા૦ ૫૭ અને વા. ૬ કલમ ૭).

શાણીની શામા લડાઇ કરવાના ઇરાદાથી હથીઆરો વગેરે એકઠાં કરવા.

૧૨૨ જે સખસ રાણીની સામા લડાઇ કરવાના ઇરાદાથી અથવા લડાઇ કરવાને તઇઆર થવાના ઇરાદાથી માણસો હથીઆરો અથવા દારૂગોળા એકઠા કરે અથવા લડાઇ કરવાની બીજી રીતે તઇઆરી કરે તે સખસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને તેની સઘળી મીલકત સરકાર જપ્ત થશે,

ટીકા.

રજા લીધા વગર પરદેશ જ. ે તથા લાવે તથા લાવવાની કોશી[illegible]
૧૮૪૧ નો એ.કટ ૧૮ કલમ ૧ તથા સને ૧૮૬૦ નો ૩૧ કલમ ૧૮–[illegible]
થએ.સ.મત જપ્ત થશે કોરટે ગુનેગારની મીલકત જપતકરવીજ જોઇએ. (ક[illegible]

૧૨૩ રાણીની સામા લડાઈ કરવાની કાંઇ ધારણા થઈ હોય તે ધારણા કોઇ ક

લડાઈનુ કામ શોહેલ કરવાના ઇરાદાથી લડાઇની ધારણા છુપાવવી.

મ અથવા કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને જો કોઇ માણસ છુપા
વે અને તે એવા ઇરાદાથી કે એ પરમાણે તે ધારણા છુપા
વેથી તે લડાઈ કરવી શોહેલ થાય અથવા એ પરમાણે તે છુ
પાવેથી તે લડાઇ કરવી શોહેલ થશે એવો સંભવછે એમ[illegible]
ણ્યા છતાં તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની [illegible]
શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દડને પણ લાયક થશે.

૧૨૪ હીંદુસતાનના ગવરનર જનરલ, અથવા કોઇ પરેસીડેનસીના ગવંરનર અથ[illegible]

કાયદેસર અખતીઆર અમલમા આણાવા અથવા ન અણાવવાના ઇરાદાથી ગવરનર જનરલ ગવરનર વગેરે પર હુમલો કરવો.

કોઇ લેફટીનેંટ ગવરનર, અથવા હીંદુસતાનના ગવરનર જનર
લની કઉનશીલના અથવા કોઇ પરેસીડેંનસીની કાઉનસીલના
કોઇ સભાસદના કાયદેસર અખતીઆર મહેલા કઇપણ અ
ખતીઆર તે ગવરનર જનરલ અથવા ગવરનર અથવા લેફટી
નેંટ ગવરનર અથવા કાંઊસીલના સભાસદને સમજાવીને અથ
વા જબરજસતીથી તેની પાસે કોઇપણ રીતે અમલમાં આણાવવા અથવા ન આણાવવાના ઇરાદાથી જે માણસ તે ગવરનર જનરલ અથવા ગવરનર અથવા લેફટીનેંટ ગવરનર અથવા કાંઊસીલના સભાસદની ઊપર હુમલો કરે અથવા તેને ગેરવાજબી અટકાવ કરે, અથવા ગેરવાજબી અટકાવ કરવાની કોશીસ કરે, અથવા સાપરાધ બળથી અથવા સાપરાધ બળના દેખાવથી તેને ડરાવે, અથવા તે રીતે ડરાવવાની કોશીશ કરે, તે માણસને સાત વરસ[illegible] મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે[illegible] ને પણ લાયક થશે.

"૧૨૪ અ—કોઇ માણસ બરીટીસ ઈંડીઆમાં કાયદાની રૂઇએ જે સરકારનો [illegible]

બે દીલી ઊતપન કરવી.

લ સથાપેલોછે તે સરકાર બાબત લોકોના મનમાં બે[illegible]
વીચાર બોલેલા શબ્દો વડે અથવા કોઇ વાંચે તેવા [illegible]
લખેલા શબ્દો વડે અથવા ઇસારત કરીને અથવા પ્રતક્ષ કાંઇ દેખાડીને અથવા બી[illegible] તે ઊતપન કરશે અથવા ઉતપન કરવાની કોશીસ કરે તો તેને જીવતાં સુધી અથવા હર[illegible] મુદત સુધી સમુદરપાર મોકલવાની શિક્ષા કરવી અને વળી જોઇએ તો દંડ પણ કરવો [illegible] [illegible] ઘણામાં ઘણા તરણ વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા કરવી. અને વળી જોઇએ તો દં[illegible]
[illegible] કરવો અથવા દંડ [illegible]

"ખુલાસો—સરકારી યેજના બાબતની જે નાપસંદી સરકારનો કાયદાસર માનવીના ધારણને અનુસારીને હોય અને સરકારનો કાયદાસર અધીકાર નહી સરખો બાબત અથવા તેને હરકત કરવા બાબત કાયદા વીરૂધ રીતે કરેલી કોશીસ વીરૂધ સરકાર ના અધીકારને મદદ કરવાના ધારણને અનુસરીને હોય તે ના પસંદીને બેદીલી સમજવી નહી વાસ્તે એવાજ પરકારની નાપસંદીજ લોકોના મનમાં લાવવાના ઈરાદાથી સરકાર ની યેજના બાબત ટીકા કરવા તે આ કલમના અરથ પરમાણે ગુનો થતો નથી."

રાણીની સાથે મઈતરી રાખનારા એશીયાના કોઈ રાજ નીઉપર લડાઈ કરવી.

૧૨૫. રાણીની સાથે મઈતરી હોય અથવા સલાહ હોય એવા એશીયાના કોઈ પણ રાજાના રાજ્યની સાહામાં જે માણસ લડાઈ કરે, અથવા લડાઈ કરવાની કોશિશ કરે. અથવા લડાઈ કરવામા મદદગારી કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની શીક્ષા કરવામાં આવશે. અને તેની સાથે તેને દંડ પણ થઈ શકે; અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને તેની સાથે તેને દંડ પણ થઈ શકે અથવા દંડની શીક્ષા કરવામા આવશે.

રાણીની સાથે સલાહ રાખનારા કોઈ રાજાના મુલકપર લુટ કરવી.

૧૨૬ રાણીની સાથે મઈતરી અથવા સલાહ હોય એવા કોઈ પણ રાજાના મુલકપર જે માણસ લુટ કરે અથવા લુટ કરવાની તઈઆરી કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને તથા લુટ કરવામાં વાપરેલી અથવા વાપરવાને ધારેલી. અથવા તે લુટમાંથી મળેલી જે મીલકત હોય તે મીલકત સરકાર જપ્ત થવાને પણ લાયક થશે.

૧૨૫ મી તથા ૧૨૬ મી કલમોમા લખ્યા પરમાણે લડાઈ અથવા લુટથી મળેલી મીલકત લેવી.

૧૨૭ ૧૨૫ મી તથા ૧૨૬ મી કલમોમાં લખેના ગુનાહો માંહેલા કોઈ ગુનાહ કરવામાં મળેની કાઈ મીલકત જે માણસ તે તે રીતે મેળવેલીછે એમ જાણીને લે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને તથા તે લીધેલી મીલકત સરકાર જપ્ત થવાને પણ લાયક થશે

સરકારી નોકરપણેથી પુરત કે પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજ્યકીય અથવા લડાઈના કેદીને નાશી જવાદે તે બાબત.

૧૨૮ જે માણસ, સરકારી નોકર છતાં, પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજ્યકીય કેદીને અથવા લડાઈના કેદીને, જે જગામાં તે કેદીને કેદ કરયો હોય તે જગામથી ખુશીપુરવક નસી જવાદે, તે માણસને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની શિક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

૧૨૯ જે માણસ સરકારી નોકર છતાં પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજકીય

ગફલતથી હવાલામાંના કોઇ રાજકીય અથવા લડાઈના કેદીને નાશી જવા દે તે બાબત

અથવા લડાઇના કેદીને કેદની જે જગામાં તે કેદીને હોય તે જગામાથી ગફલતથી નાશી જવા દે તે તરશું વરસની મુદત સુધીની આશાન કેદની શીક્ષા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૧૩૦ કોઇ રાજકીય કેદીને અથવા લડાઇના કેદીને કાયદેસર કેદમાંથી નાશી

તેવા કેદીને નાસી જવામાં સહાય કરવું છોડાવવો અથવા ઘરમાં રાખવો.

જે માણુસ સહાય અથવા મદદ કરે, અથવા એવા કેદીને જે છોડાવે, અથવા છોડાવવાની કોશીસ કરે અથવા એવો કેદી કાયદેસર કેદમાથી નાશી ગયો હોય તેને જે ઘરમાં રાખે અથવા સંતાડે અથવા એવા કેદીને પાછો પકડવામાં જે હરકત કરે, અથવા હરકત કરવાની કોશીશ કરે તે માણુસને જીવત સુધી સમુદરપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ પાતર થશે.

ખુલાસો જે રાજયકીય કેદીને અથવા લડાઇના કેદીને પોતાના વચન પરથી બ્રીટીસ ઇનડીઆની કેટલીએક મુકરર કરેલી હદમાં છુટો રહેવા દીધો હેય તે કેદી જે હદમાં છુટો રહેવાની તેને રજા હોય તે હદમાંથી બાહાર જાય તો તે કાયદેસર કેદમાથી નાશી ગયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કલમ ૧૨૭ શીવાય આ બાબ મુજબ ગુનાઓ બાબતની ફરીઆદ સરકારે અથવા ગવરનર જનરલે કાંઉનશીલમાં આવી ફરીઆદ સાંભળના હુકમ કરવા અથવા અધીકાર આપવા સતા આપેલી હોય તેવા અમલદારે હુકમ કરયો હોય અગર અધીકાર આપીઓ હોય અથવા એડવોકેટ જનરલે તે ફરીઆદ માડી હોય તે શીવાય કોઈ કોરટે લેવી નહી સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ કલમ ૪૬૫ સને ૧૮૭૫ નો આકટ ૧૦ કલમ ૨૩૧).

૧૨૧ અ તથા ૧૨૮ મ કલમોમાંની હરકોઇ કલમ પરમાણે શીક્ષા કાવા લાયક હરકાંઇ ગુનાની ફરીયાદ સ્થાનીક સરકરના હુકમ શીલાય કોઈ કોરટે લેવી નહી. (સને ૧૮૭૦ નો આકટ ૨૭ કલમ ૧૪).

બાબ ૭ મો,

જમીનપરની તથા દરીઆઇ ફોજ સબંધી ગુનાઓ બાબત

૧૩૧ રાણીની જમીન પરની અગવા દરીઆઇ ફોજમાંના કોઇ આફીસરે, સોલજરે

બંડમાં મદદગારી કરવી અથવા કેઇ શોલજરને કે ખલાસીને પોતાની નોકરીથી ભરગટ કરવાની કોશીશ કરવી.

અથવા ખલાસીએ બંડ કરવામાં જે માણુસ મદદગારી કરે અથવા તેવા કોઈ આફીશર, સોલજર, અથવા ખલાશીને પોતાના પરજા ધરમથી અથવા પોતાના સેવા ધરમથી ભરસ્ટ કરવાની જે માણુસ કોશીસ કરે તેને જીવતાસુધી સમુદરપારની. અથવા દસવરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકા

આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે
મમાં "આફીસર" અને "સોલજર" આ શબ્દો લખેલ છે
લશકરનો વધારે સારો બંદોબસ્ત રાખવા બાબતના લશકરી આ
સને ૧૮૬૯ ના ૫ મા આક્ટના લશકરી આઇન જે માણસો લાગુ હોય તે
ના સમાસ થાયછે એવુ સમજવું.

ટીકા.

ને ૧૮૭૫ ના આક્ટ ૨૧ તથા ૨૨ મુજબ સજા થઈ શકે વળી તેની તમામ
જપત થઈ શકે અને સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૨૨ ની કલમ ૧૯-૨૫-૨૬ કાયમ છે.
નો કરાની પુરવેતરયુ મહીના ઊપર મીલકત પારકા નામ ઊપર કરવામાં આવી હ
સે તો દસતાવેજ સાબીત થએ તે ઉપર સરકારનો દાવો ચાલશે નહી સને ૧૮૫૭નો આ
ક્ટ ૨૫.કલમ ૩—૪

મીલકત જપત કરયા પછી એક વરસ દીવસની અંદર નાશી જાનુ વ્યાજબી કા
રણ બતાવે તો મીલકત પાછી આપવા સને ૧૮૫૭ ના આક્ટ ૨૫ કલમ ૨.

બંડ કરવામાં. મદદગારી કરેવાથી જો બંડ થાયતો તેની શીક્ષા.

૧૩૨ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઇ ફોજમાના કોઈ આફીસરે સોલજરે અથવા ખલાશીએ બંડ કરવામા જો કોઇ માણસ મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપર બંડ થાય તો તે માણસને મોતની અથવા જીવતાંસુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ ઊપરી અમલદાર પોતાનો હોદો ચલાવતો હોય તે દરમીયાનમા તેની ઉપર કોઇ આફીસરે સોલજરે અથવા ખલાશીએ હુમલો કરવામા મદદગારી કરવી.

૧૩૩ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાના કોઇ આફીસરે સોલજરે ખલાશીએ કોઇ ઊપરી અમલદાર પોતાના હોદાનુ કામ કરતો હોય તેવામાં તેની ઊપર હુમલો કરવામ જે માણુસ મદદગારી કરે તેને તરણ વરસની મુદત શુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જો હુમલો થાયતો તે હુમલામા મદદગારીનીશીક્ષા.

૧૨૪ રાણીની જમીન પરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાંના કોઇ આફીસરે, સોલજરે અથવા ખલાશીએ કોઈ ઉપરી અમલદાર પોતાના હોદાનુ કામ કરતો હોય તેવામાં તેની ઊપર હુમલો કરવામા જો કોઈ માણુસ મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઊપરથી તે હુમલો થાય તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૧૩૫ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાંના કોઈ આફીસરે, સોલજ

કોઈ સોલજર અથવા ખલાસીને નાશી જવામા મદગારી કરવી.

રે અથવા ખલાસીએ નાસી જવામા જે માણસ મદગારી કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષ કરવામાં આવશે

૧૩૬ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાંનો કેલાણો આફીસર સોલજર

નાશી આવેલાને ઘરમાં રાખવો.

અથવા ખલાશી નાશી આવેલો છે એમ જાણીને અથવા એ મ માનવાનુ કારણ છતાં નીચેનો અપવાદ ન લાગતાં જે મા ણસ તે અધીકારી, સોલજર અથવા ખલાસીને ઘરમાં રા ખે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવમા આવશે

અપવાદ—કોઈ અસતરી પોતાના વરને ઘરમાં રાખે તેને આ ઠરાવ લાગુ

ટીકા.

સને ૧૮૬૫ ના આકટ ૨ કલમ ૩ પરમાણે અરમ.ર ઉપરથી નાશી આવનારને મદદ કરનારને સજા થઇ શકશે.

સારી ચાલનો જામીન ન મળવાથી કેદમાં હોય તેને નાશી જવામાં આસરો આપે તો તે આશરો આપનાર ગુનેહગર થઇ શકતો નથી કેમકે એવી રીતે કેદમાંથી નાશનારને પેનલકોડ કલમ ૨૨૪ પરમાણે સજા થએલી હાઈકોરટે રદ કરી (મદ્રાસ તા૦ ૧૯ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ વા. ૩ ભાગ ૩ પાને ૨૩) પણ સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૪ ની કલમ ૩ પ્રમણે જેલ માંહીના કેદીને કોઈ આશરો આપશે એટલે બનાં કરેલી કાંઇ ચીજ કેદીને મેળવી આપવાગે મદદ કરસે તેને સને ૧૮૬૫ ના આ. ૪ ક. ૨૮ પ્રમાણે સજા થશે.

૧૩૭ જે વેહેપારી વાહાણમાં રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાંથી કોઈ

કોઈ વેપારી વહાણમા માસ્તરની ગફલતથી ફોજનાસી જનારો સંતાયો હોયતો.

નાશી જનારો સંતાયો હોય, તે વાહાણનો માસ્તર અથવા જે સખસના હવાલામાં તે વાહાણ હોય તે સખસ અગર તેને ના સંતાયાની વતની અજાણો હોય તોપણ જો તે માસ્તર અથવા જે સખસના હવાલામા તે વાહાણ હોય તે શખશે પોતાનો હોદો બજાવવામાં કંઇ ગફલત ન કરી હોત. અથવા વાહાણપર પાકો બદોબસ્ત રાખીયો હોતતો તેના જાણામા તે વાત આવત એવુ હોય તો તે માસતર અથવા જે સખસના હવાલામાં વાહાણુ હોય તે સખસ પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડને લાયક થશે.

૧૩૮ ફલાણુ કામ ના ફરમાનીનું કામ છે એમ જાણીને તે કામ રા

કોઇ સોલજર અથવા ખલાસીને ના ફરમાનીનું કામ કરવામા મદગારીકરવી.

ણી અથવા દરીઆઇ ફોજમાંના કોઇ આફીસરે, અથવા ખલાસીએ કરવામા જે કાંઇ માણસ મદદ તે મદદગારીથી તે ના ફરમાનીતું કામ થાય.

સુધીની બેમાના ગમેતે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા બંનેમાં આવશે.

રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજને સાર અથવા રાણીની જમીનપરની કાયદાને તાબેનાસ } અથવા દરીઆઈ ફોજના કોઈ ભાગને સારૂ કરેલા કોઇ લશ્કરી કાયદાને તાબે હોય એવા કોઇ સખસને આ કાયદા મુજબ આ કાયદા મુજબ થઈ શકે નહી.

આ બાબમાં બયાન કરેલા ગુનાહોમાંના કોઈ ગુનને સજા શીક્ષા થઇ શકશે નહીં.

રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાંનો જે માણસ શોલજર નથી તે શોલજરનો પોશાક પહેરવો | માણસ તેવો શોલજર પેહેરતો હોય એવો કઇ પોશાક પેહેરે, અથવા તેવો સોલજર જે ચિન્હ વાપરતો હોય તેના જેવું કાઇ ચીન્હ વાપરે એવા ઇરાદાથી કે તે તેવો સોલજર છે એમ માનવામાં આવે તો તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાચશો રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા બંને, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૮ મો.

લોકની સમાધાની વીરૂધ ગુનાહો બાબત.

૧૪૧ જો પાંચ અથવા વધારે સખસોની એક મંડળી મળે અને જે સખસો તે મંડળીમાં હોય તેઓનો સામાનીય હેતુ નીચે લખ્યા પરમાણે હોય તો તે મંડળીને 'કાયદા વીરૂધ મંડળી' કહેવી.

પહેલો—હીંદુસતાનની કાયદા કરનારી અથવા હકુમત કરનારી સરકારને અથવા કોઇ પરેસીડેંસીની શરકારને, અથવા કોઇ લેફટીનેંટ ગવરનરને અથવા પોતાના હોદાને કાઈ કાયદેસર અખતીઆર અમલમા લાવતાં કોઈ સરકારી નોકરને શાપરાધ બળ કરીને અથવા સાપરાધ બળ દેખાડીને ડરાવો અથવા.

બીજો—કાઈ કાયદો કે કેઇ કાયદેસર હુકમ બજાવતા હરકત કરવી અથવા.

ત્રીજો—કઇ બીગાડ અથવા સાપરાધ પરવેશ અથવા બીજો ગુનોહ કરવો અથવા.

ચોથો—કોઈ શખસની ઊપર સાપરાધ બળ કરીને અથવા તેને સાપરાધ બળ દેખાડીને, કાઈ મીલકતનો કબજો લેવો અથવા મેળવવો, અથવા કોઈ શખસનો આવવા જવાનો હક, અથવા પાણી વાપરવાનો હક અથવા બીજો જે નીરાકાર વસતુ સબંધી હક તે શખસના કબજામા કે ભોગવટામાં હોય તે તેની પાસેથી લઇ લેવો, અથવા કોઇ હક કે ધારેલો હક અમલમા લાવવો, અથવા,

પાચમો—શાપરાધ બળ કરીને અથવા સાપરાધ બળ દેખાડને જે કામ કરવાની જે શખસની કાયદા પ્રમાણે ફરજ નહીં હોય તે કામ તે શખસ પાસે કરાવવું, અથવા જે કરવાનો તેનો હક પરમાણે હક હોય તે કરતાં તેની પાસે કસુર કરાવવી.

ખુલાસો—જે મંડળી પરથમ મળતી વખતે કાયદા વીરૂધ ન હોય તે પાછળ વીરૂધ મંડળી થઇ શકે.

ટીકા.

એકુ પામે જમીનના માલીકનું લેણુ ન છતાં તેને જમીનપરથી હાંકી કહાડવાની જ કરવામાં આવે તેમાં એકુ લોકો વગર કપટે સામા થાય તો આ કલમ પરમાણે ગુનેગાર નથી. ૮ મ. હા.રી. પ્ર. ૧૧

કોઇ વરઘોડાને પરાણે અટકાવવો એ આ કલમની ચોથી રકમ પરમાણે ગુનોછે. હા. રી. પ્ર. ૩૫.

૧૪૨ જે હકીકતોને લીધે કોઇ મંડળી કાયદા વીરૂધ મંડળીમાં થતી હોય તે હકીકતો જણાયા છતાં જે માણસ ઇરાદાથી તે મંડળીમા સામેલ થાય અથવા તેમાં જારી રહે તે માણસને કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુત સમજવો.

કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુત તે શું.

ટીકા.

જે ઠેકાણે ગેરકાયદે મંડળી મળેલી છે તે ઠેકાણે કોઇ માણસ પોતાની મીલકતને ઉપદરવ થાય નહી માટે પ્રતીબંધ કરવા સારૂ ગયો છે એવુ પુરાવાથી સાબેત થયો તે તો કાયદે મંડળીમાં મળેલો કીવા તેમાં રહેલોછે એવુ ગણી શકાય નહી (કલકતા હા. કોરટ તા૦ ૨૬ અપરેલ સને ૧૮૭૩ વા. ૧૯ પ્ર. ૬૬ મું.)

૧૪૩ જે માણસ કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુત હોય તેને છ મહીનાની મુદત સુધીના બેમાંના ગમે તે પારકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે

શીક્ષા.

ટીકા.

શીક્ષા કરતી વખતે તેણે કાયદા વીરૂધ કરતીગમા ભાગ લીધો એવુ સાબીત થવુ જોઇએ. ૧ વી. રી. પ્ર. ૨૦

એક પોલીસ સ્ટેશનનો અમલદાર બીજા પોલીસ સ્ટેશનના અમલદારને તેની હદના એક ઘરનો ઝાડો લેવાનુ વારંટ મોકલે, તે અમલદાર પોતાના તાબાના માણસને મોકલે પણ તેને કાંઇ વારંટ આપે નહી તેથી ઘરના માલીકો સામા થાય તો એ ઘરધણીઓ ઉપર આ કલમ પરમાણે કે કલમ ૩૫૩ પરમાણે તહોમત આવે નહી રાણી વીરૂધ નારાયણ ૭ મ. હા રી. પ્ર. ૨૦૯.

કાયદેસર મંડળી મળી હોય તેમાં મારામારી થાય તો તેઓએ હંગામાનો ગુનો કરયો થાય. ૧ વી. રી પ્ર. ૧૯.

૧૪૪ જીવ લેનાર કાંઇ હથીઆર અથવા જે મારેથી સામા માણસનો પરાણુ જાય એવો સંભવ હોય એવી કાંઇ વસતુ પામે છતાં જે માણસ કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુત થાય તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની, એ

જીવ લે એવુ કાંઇ હથીયાર પાસે છતાં કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીમા સામેલ થવું.

બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૧૪૫ કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળીને કાયદામાં ફરમાવેલી રીતે વીખેરાઈ જવાનું હુ[illegible]

કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળી ને વીખરાઈ જવાનો હુકમ થયો છે એમ જાણ્યા છતાં તેમાં શામીલ થવું અથવા જારી રહેવું. | હુકમ થયું છે એવું જાણ્યા છતાં જે માણસ તે કાયદા વીરૂધ મંડળીમાં શામીલ થાય અથવા જારી રહે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

કાયદા વીરૂધ મંડળીને વીખેરી નાખવા માજીસ્તરેટોનો અધીકાર ક્રી. પરો. કલમ ૪૮૦—૪૮૧.

પોતાની મીલકત બચાવવા રહેવું એથી કાયદા વીરૂધ મંડળીમાં શામીલ થયો અથવા જારી રહ્યો ગણાય નહી ૧૯ વી. રી. પ્ર ૬૬.

૧૪૬ કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીનો સામાનીય હેતુ પાર પાડવામાં તે કાયદા વીરૂધ

સામાન્ય હેતુ પર પાડવામાં એ અંગભુતે વાપરેલુ બળ | મંડળી અથવા તેનો કોઈ અંગભુત બળ અથવા [illegible] વાપરે તો તે મંડળીના દરએક અંગભુતને હંગામાનો [illegible]

કર્યો એમ સમજવું.

૧૪૭ જે માણસ હંગામાનો ગુનો કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંની ગમે

હંગામો કરવાની શીક્ષા. | તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

[redacted] સાબીત થાય તે શખ્સને પોતાને કાંઈ ઇજા અથવા
[redacted]ને સજા થવી નહી જોઇએ રાણી વીરૂધ અજગર,
[redacted] મંડળીના અંગભુત હોવાનો એ બે ગુનાહની જુદી
[redacted] ૧ બી રી. પ્ર. ૭
[redacted]નોહ કરાવવામાં આવે તે શખશોએ ઇજા લે એવાં
[redacted] હોય, હંગામો કરતા ખુન, મહાવ્યથાના ગુનાહગાર
[redacted] કરવો જોઈએ ૩ હા. રી. પા. ૧૭૪.

[redacted] ખાસ ઘણું જ જખમી થાય તે વખતે પહેલો હુમલો
[redacted] વગર પેલીસ । વધે પડવાનો અધીકારછે પોલીસ તે
[redacted] ન હોય તો પોલીસને કોરટનો આશરો ગળવો જોઈ

બો. ૮ બી.રી પા. ૩૬.

૧૪૮ જીવ લેવાર કાંઈ હથીઆર, અગવા જે મારેથી સાહાગા મણસનેપ્રા[illegible]

જીવ લેઓવું હીથયારપાસે | એવો સંભવ હોય એવી કાંઈ વસ્તુ પાસે છતાં
રાખીને હંગામો કરવો. | ગામો કરે તેને તરણ વરસની મુદત સુધીની
પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

જીવલેણ હથીઆર પાસે રાખી જે સખશો હંગામનો ગુનો કરે તે ગુને જે સખશના મકાન ઉપર હંગમો થાય તે સખસને બંજર મારવાના ગુનાથી જુદો છે અને આ બીના ગુનાની શીક્ષા ક. ૩૨૪ મુજબ જુદી થાય (રેવાીયુ શીવીલ એન્ડ કરમીનલ રીપોરટ (કલકતા, કરમીનલ રૂલીઝ વા. ૩ પા. ૩૪)

એક તડનાં માણુસેનો મોટો જથો આવી બીજા તડના માણુસેના રસ્તામાં આરી અંડગો નાખી બેઠા તેથી કજીઓ સળગો. આ કજીઆમાં પેહેલા તડનું એક માણુસ જખમી થયું તેથી તે માણુસ અળગુ જઈ ઉભું અને આ કજીઆમાં કાઇ ભાગ લીધો નહીં તે માણુસે ખસી ગયા પછી બીજા તડનુ એક માણુસ મરણ ગયુ તેમા ઠરાવાંમાં આવ્યું કે ઘાયલ થએલો સખશ જ્યારથી અલગ ઉભો તયારથી કાયદા વીરૂધ મંડળીના અંગભુત તરીકે બંધ પડયો અને તેથી તે પછી જે કતલ થયું તે માટે તે જવાબદાર નથી. રાણી વીરૂધ કબીનકાજી બં. લા. રી. પ્ર. ૧ (ફોજદારી)

એક સખસની માને ભગાી લઈ જવાના કામ માટે એક કાયદા વીરૂધ મંડળી બેગી થઈ અને એ કામ પાર પાડતાં એ માનો દીકરો મરણ ગયો તેમાં ઠરાવવામાં
કે જેટલા સખસો આ મંડળીના અંગભુત હોય તેટલા સખસો આ ખુન માટે
રછે ગુલામ અરફીનના કામમાં ૪ બે. લા. રી પ્ર ૪૭.

એક તકરારી જમીનના કડકા ઉપરથી કેટલાક સખસને હાંકી કાઢવાના હેતુથી એક કાયદા વીરૂધ મંડળી મળી. એ મંડળીમાંના એક અંગભુતે બંદુક ફોડી એમાંના એકને મારી નાખ્યો તેમાં ઠરાવવામા આવ્યું કે આ કતલ અકસમાત થયું છે ધારો રાખેલુ થયુ નથી માટે સઘળા ખુનના નહીં પણ આ કલમ પ્રમાણેના ગુનેહગાર છે રાણી વીરૂધ સાબતઆલી ૧૧ બે લા રી. પ્ર; ૩૪૭.

આવાં હથીઆર પાસે રાખી કાંઇ ગુનોહ કરવામાં આવે તો પછી ગુનાહની જવાબદારી એ મંડળીના અંગભુત ઊપર આવે છે ૭. વી રી. પ્ર. ૬૦.

૧૪૯. કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીનો સામાનીય હેતુ પાર પડવામ તે મંડળીના કોઇ અંગભુતથી કાંઈ ગુનોહ થાય અથવા એવો કાંઇ ગુનોહ થાય કે તે હેતુ પાર પાડવામાં તે ગુનોહ થશે એવો સભવ તે મંડળીના અંગભુતેના જાણવામાં હોય તે ગુનોહ થતી વખતે જે જે સખસ તેજ મંડળના અંગભુત હોય તે
તે ગુનહો કરયે એમ સમજવું.

કોઇ કાયદાવીરૂધ મંડળીનો સામાનીય હેતુ પર પાડવામાં કઇ ગુનાહ થાય તોતે મંડળીનાપ્રતેક અંગભુતનેતે ગુનાનો કરનારસમજવો.

ટીકા.

સ.એક સ"સો તકરારી જમીનના કકડામાથી એક માણસને કહાડી મુકવા એક
ત્યાં ઘણી સાથ્રી થયાથી તેમાંના એક જણની પાસે બદુક હતો તે બદુક છોડી સા
મે થાર માણુસના પ્રાણ લીધાં આ કામમાં એમ ઠરાવ થયો કે તે ખુનો ગુનેગાર છે
પણ તે કાયદા વીરૂધ મંડળીના બીજા અંગભુતો આ કલમ મુજબ ખુનના ગુનેગાર નથી
કારણ કે મરી ન ખવાનું કારણ અગુગીતબ્યું હતું અને એટલા માટે તે મંડળીનો તે
શામાનીય હેતુ નહોતો, તેમ તે એવું પણ કામ નહોતુ કે જે તે મંડળીના બીજા અંગભુ
તો એ તે હેતુ પારપાડવામાં બનવાનો સંભવ હોય એમ જાણુ હોય (બગાળ લા. રીપોટ
વા. ૧૧ પને ૩૪૭)

આવા સખસો કાંઈ ગુનહો કરવા નીકળે રસ્તમા તેમની વાસે પોલીસના મણસો
થય જેથી સઘળા જુદે જુદે રસ્તે ભાગે તેમાના એકની વામે પોલીસનું માણસ લાગે તે
થી તે પોલીસના માણસને તે નાશી જનાર મારી નાખે તો સાળા અગભુતો આ ખુનને
માટે જવાબદાર નથી. રાણી વીરૂધ વાહાબ્દ આરમ પ્ર. ૧૦

કાયદા વીરૂધ મંડળીના અંગભુતને એ કાયદા વીરૂધ મંડળી હયાતી રહે તાંહાં સુ
ધી એ કાયદા વીરૂધ મંડળીના એક માણસે કાંઈ ગુનહો કરયો હોય તે દરેક ગુનાહ મા
ટે જવાબદાર ગણવો નહીં જોઈએ પણ તેમનો સાધારણ હેતુ પાર પાડવાને માટે જે
કરત કરવામાં આવ્યાં હોય તે માટે કીંવા તે સાધારણ હેતુ પારપાડતાં અમુક કરત
થશે એવું તે અગભુત જાણુનો હોય તેવા કરત માટે તેને જવાબદાર ગણવો જોઈએ
૨૦ વી. રી. પ્ર. ૫ (ફોજદારી)ફુલબેચ.

બે પારટી ઊપર હંગામો કરવાનો ગુનહો સાબીત થયો હોય તેમાંની એક પારટી
માં પાચથી વધારેમાણુસ હતા તેઓને કજીઓ થયો તે કરવાને માટે ભેળા થએલાં મલમ
પડયાં હતાં અને એવુ પણ માલમ પડયુ હતુ કે તેઓને તેમનો સામેવાળો લડવાની તઈ
આરીમા હોઈને લાકડીબંધ આવ્યા હતા અને લડયા હતા તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યુ હતુ કે
તેમને આ કલમ પરમાણે હંગામો કરયાના ગુનેગાર ઠરાવ્યા છે તે બરોબર કરયુંછે કેમકે
તેમની સાધારણ મતલબ તેમના સામેવાળા ઊપર હુમલો કરવાની હતી. બીજી પારટીમા ચા
ર માણુસ હતા પેલી પારટી સાથે લડવામાં તેમની શું મતલબ હતી તે જણાયુ હેતુ જે
કજીઓ થયો તે જાહેર જગામા થયો નહોતો તમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેમને સજા થ
ઇ છે તે વાજબી નથી અને વળી એવુ પણ ઠરાવવામા આવ્યું કે જે કજીઓ થયો
તે જાહેર જગામાં થયો હતતો એ બેઊ પારટીનો સાધારણ હેતુ કાંઈ હુલ્લડ કરવાનો હતો
એવુ ગણાત. રાણીવીરૂધ મુજાફર હુશેન ૫ બ. હા. રી. પા, ૨૦૮.

કેટલાએક માણુસો (એ,નુ હરણ કરવાને ગયા તેમા એક શખસનુ ખુન થયુ તેથી
ઠરાવવામાં આવ્યુ કે સઘળા એખુન માટે જવાબદારછે ૪ બે. લા. રી. પ્ર. ૪૭.

૧૫૦ જે માણુસ કેઈ શખ્સને કોઈ કાયદાવીરૂધ મંડળીમાં સામીલ થવાને અથવા અંગભુત થવાને પઈશા આપવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રાખે અથવા પઈશા આપવા કરીને અથવા કોઈ રીતે રાખવામાં મદદ કરે અથવા ચસમપોશી ... ણસને તે કાયદા વીરૂધ મંડળીના અંગભુત શખ્સ, ... પઈશા આપવા કરીને અથવા બીજી કોઈ રીતે રાખવા ઊપર ... થી તે રાખેલા શખ્સથી તે કાયદા વીરૂધ મંડળીના અંગભુત શખ્સ જે કાંઈ ગુનહો થાય તે ગુનહાને માટે જાણે તે માણસ તે કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુતજ હોય અથવા જાણે તેણે પોતેજ તે ગુનોહ કરયો હોય એવી રીતે શીક્ષા ...મા આવશે.

કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળમાં સામેલ થવાને પઈસા આપવા કરીને કોઈ શખશોને રાખવા અથવા તેઓને રાખવામાં ચશમપોશી કરવી.

ટીકા.

પઈસા આપવામાં આવ્યા હોય, તોજ આ કલમ પરમાણે તોહોમત આવે.

૧૫૧ જેથી લોકોની સુલેહમાં ગડબડ થાય એવો સંભવ હોય એવી પાંચ અથવા વધારે સખસોની મંડળીને વીખરાઈ જવાનો કાયદેસર રીતે હુકમ થયા પછી જે માણુસ જાણી બુઝીને તે મંડળીમાં સામીલ થાય અથવા જારી રેહે તેને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંની ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

પાંચ અથવા વધારે સખસોની કોઈ મંડળીને વીખરાઈ જવાનો હુકમ થયા પછી જાણી બુઝીને તે મંડળીમાં સામીલ થવું અથવા જારી રેહેવું.

ખુલાસો—અગર તે મંડળી ૧૪૧ મી કલમના અરથ પ્રમાણેની કાયદા વીરૂધ મંડળી નહોય તો તે ગુનેગારને ૧૪૫ મી કલમ મુજબ સીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

વીખરાઈ જવાનો હુકમ કરવાનો માજીસતરેટનો અધીકાર કરીમીનલ પ્રોશીજર કલમ ...૦—૪૮૧.

૧૫૨ કોઈ સરકારી નોકર પોતાનો સરકારી હોદો બજાવવામાં કાંઈ કાયદા વીરૂધ મંડળીને વીખેરી નાખવાની અથવા કોઈ હંગામો કે બખેડો બંધ ડપાવાનો મેહેનત કરતો હોય તેવામાં તેની ઊપર ... ણસ હુમલો કરે અથવા હુમલો કરવાનો ડર દેખાડે ... ને હરકત કરે અથવા હરકત કરવાની કોશીસ કરે ... સરકારી નોકર ઊપર સાપરાધ બળ વાપરે અથવા તે ... ડર દેખાડે અથવા તે વાપરવાની કોશીશ કરે તે... ... વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અ... શીક્ષા કરવામાં આવશે,

હંગામો બંધ પાડવા વીગેરેનું કામ કરતો હોય તેવામાં કોઈ સરકારી નોકરની ઊપર હુમલો કરવો, અથવા તેને હરકત કરવી.

...૫૩ જે માણુસ ... અથવા દુસ્ટતાથી કાંઈ કાયદા . વીરૂધ...

[illegible] કોઈ શખસના મનમા ક્રોધ ઊત્પન કરે અને તે એવા [illegible] થી કે તે ક્રોધ હંગામાનો ગુનોહ કરાવે અથવા તે [illegible] હંગામાનો ગુનેહ કરાવશે એવો સંભવછે એમ જાણીને તે એ પરમાણે કરે તો અગર તે ક્રોધ ઊત્પન થવાથી હંગા[illegible] તે માણસને એક વરસની મુદત સુંધીની બેમાના ગમે તે પરકારની [illegible] દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે અને અગર હંગામાનો [illegible] થાય તો તે માણસને છ મહીનાની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

[illegible] જનપર કાંઇ કાયદા [illegible] ડળી હોય તે જ [illegible] ા માલીક અથવા ક- બજેદાર.

૧૫૪ જ્યારે કાઇ કાયદા વીરૂધ મંડળી મળે અથવા હંગામો થાય તીગારે જે જમીનપર તે કાયદા વીરૂધ મંડળી મળે અથવા તે હંગામો થાય તે જમીનના માલીક અથવા કબજેદારને તથા તે જમીનમાં જેનો હક હોય અથવા જે હકનો દાવો કરતો હોય એના સખસને એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની શીક્ષા કરવામાં આવશે પણ તે ક્યારે કે જો તે અથવા તેનો મુખતીઆર કે કારભારી, તે ગુનોહ થાય છે અથવા થયોછે એવુ જાણીને અથવા એવો સંભવછે એમ માનવાનુ કારણ છતા બનેગાં પાસેની પોલીસની ચોકી પરના મુખ્ય અમલદારને તે બાબતની પોતથી બનતી જલદીમાં જલદી ખબર નહી આપે તે; અને તે ગુનોહ થવાનો છે એમ માનવાનુ તેને અથવા તેઓને કારણ છતા તે અથવા તેઓ તે ગુનોહ અટકાવવાને સરૂ પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઈલાજો કામે નહી લગાડે તો અને તે ગુનોહ થયા પછી તે હંગામો બંધ પાડવાને અથવા તે કાયદા વીરૂધ મંડળીને વીખેરી નાખવ ને પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઈલાજો કામે નહી લગાડે તો.

જે શખસના ફાયદા સારૂ કાંઇ હંગામો કરવામા આવે તે શખસની જવાબદારી

૧૫૫ જો કોઇ સખસના ફાયદાને સારૂ, અથવા તેની વતી, કાંઇ હંગામો કરવામાં આવે અને જે જમીન બાબા તે હંગામો થાય તે જમીનનો તે શખસ માલીક અથવા કબજેદાર હોય અથવા તે જમીનમાં અથવા જે કાંઈ તકરાર ઉપરથી તે હંગામો થયો હોય તે તકરારના બાબતમાં, કાઇ હકનો તે શખસ દાવો કરતો હોય અથવા તેમથી તે શખસને કાંઈ ફાયદો થયો હોય અથવા તેણે કાંઈ ફાયદો કબુલ કરયો હોય તો તે શખસને દંડની શીક્ષા કરવામા આવશે પણ ક્યારે કે જો તે અથવા તેનો મુખતીયાર કે કારભારી તે હંગામો થવાનો સંભવછે અથવા તે હંગામો જેથી થયો હોય તે કાયદા વીરૂધ મંડળી મળવાને સંભવછે, એમ માનવાનુ તેને કારણ છતા તે મંડળી મળતી અથવા હંગામો થતો અટકાવવાને તથા તે હંગામો બંધ પાડવાને અને તે મંડળીને વીખેરી નાખવાને પોતપોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઈલાજો કામે નહી લગાડે તો.

ટીકા.

કોઇ જમીનદારની હદમાં કાંઇ અકસમાત અથવા અચબુગ હુલડ થાય [illegible] થશે એવુ માનવાને તને કારણ નહોય તો અથવા એ હુલડ થશે એવું સાધારણું રીતે ધારતો નહોય તો એ હુલડ માટે તે જમીનદાર જવાબદાર નથી. રાણી વો. હરીહરરાય ૩ વી રી. પ્ર. ૫૪.

અમુક શખસ અમુક જમીનનો માલીક છે અને એ જમીનના સંબંધમાં અગર [illegible] જમીન ઉપર આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનો થાય તો તે ગુના માટે એટલાજ કારણથી. તેને [illegible] દાર ગણવો નહી જોઇએ તે અથવા તેનો વહીવટદાર આ કલમ પરમાણેનો ગુનો થવાનો છે એવુ જાણતા અથવા માનતા હોય તે છતાં એ ગુનોહ થતો અટકાવવા અ[illegible] થયો હોયતો બેસારી દેવા બનતા ઇલાજ લીધા નહિ એવુ ખુલી રીતે સાબીત થવુ જોઇએ ૧૨ વી રી. પ્ર. ૭૧.

જમીનદારે અનઘડ વહીવટદારી રાખવી હોય અને તેની ગેરઆવડતથી કાંઇ આવો [illegible] નોહ થાય તો જમીનદાર પણ જવાબદાર થાય છે જમીનદાર ઘણે દુર પલે નહેતો હો[illegible] અને હંગામો વગરે એકાએક થાયતો તે જવાબદારીથી છુટો થઇ શકેછે (કરી. પ્ર. ૧૦[illegible]

૧૫૬ જો કોઇ શખસના ફાયદાને સારૂ અથવા તેની વતી, કાંઈ હંગામો કર[illegible]

જે માલીક અથવા કબજેદરના ફાયદાને સરૂ કાઇ હંગામો કવામા આવે તે શખસના અખતીયારની જવાબદારી.

માં આવે અને જમીન બાબત તે હંગામો થાય તે જમીન[illegible] તે શક્ષ માલીક અથવા કબજેદર હોય, અથવા તે જમી[illegible] માં અથવા જે કાંઇ તકરાર ઊપરથી તે હંગામો થયો હો[illegible] તે તકરારની બાબતમાં કાંઇ હકનો તે શખસ દાવો કરતે [illegible] ય અથવા તેમાંથી તે શક્ષને કાઇ ફાયદો ગયો હોય અથવા [illegible]ણો કાંઇ ફાયદો કબુલ કરયો હોય તો તે શક્ષ મુખતીઆર અથવા કારભારીને દંડની [illegible] [illegible] કરાવવામા આવસે; પણ કયારે કે જો તે મુખતીઆર અથવા કારભારી, ને હંગામો થવાનો સંભવ, અથવા તે હંગામો જેથી થયો હાય તે કાયદા વીરધ મંડળી મળવાને સંભવછે એમ માનવાનુ તેને કારણ છતાં તે મંડળી મળતી અથવા હંગામો થતો અટકાવવા ને તથા તે હંગામો બધ પાડવાને અને તે મડળીને વીખેરી નાખવાને પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઇલાજો કામે નહી લગાડે તો..

૧૫૭ જે માણુસ પોતાના કબજા કે હવાલા માહેના અથવા પોતાના અખતીઆર

કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીને સારૂ પઇસા આપવા કરીને રાખેલા સખશોને ઘરમા રાખવા.

તળેના કોઇ ઘર કે જગામા કોઇ શખસોને રાખે, આવવા દ[illegible] અથવા એકઠા કરે અને તે એવુ જાણીને કે કોઇ કાયદા વીરૂ[illegible] ધ મંડળીમા સામીલ થવાને અથવા સંગાથુત થવાને એ શ[illegible] ખસોને પઇસા આપવા કરીને અથવા કોઇ બીજીરીતે રાખેલા છે. અથવા પઇસા આપવા કરીને અથવા કોઇ બીજીરીતે રાખવાનાછે તો તે [illegible]

...ની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ... ...કરવામાં આવશે.

...૮. ૧૪૧ મી કલમમાં લખેલા કાગો માંહેલા કાંઈ પણ કામ કરવાને અથવા લે...

કોઈ કાયદા નીરૂધ મંડળી અથવા ઝગડામાં સામીલ થવા સારૂ પઈસા લેવા કરીને રહેવું.

...કામાં મદદ કરવાને જે માણસ પઈસા લેવા કરને અથવા કોઈ બીજી રીતે રહે, અથવા પઈસા લેવા કરીને કે કાંઈ બીજી રીતે રહેવાનું કહે અથવા રહેવાની કોશીશ કરે તે માણસને ૭ મહીનાના મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામા આવસે અને ઉપર લખ્યા પ્રમાણે પઈશા લેવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રહયા પછી, જે માણસ જીવ લેનારૂ કાંઈ હથીઆર

અથવા હથીઆર બંધ થઈને ફરવુ

અથવા જે મારેથી સામા માણસનો પ્રાણ જાય એવી કાંઈ વસતુ સાથે લઈને ફરે અથવા ફરવાનું કબુલ કરે કે કહે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

૧૫૯ જયારે બે અથવા વધારે સખસો કોઈ જાહેર જગામાં મારા મારી કરીને લો...

બખેડો.

...કોની સુલેહમાં ગડબડ કરે, તીયારે, તેઓએ તે "બખેડો" કરયો એમ સમજવું.

૧૬૦ જે માણસ બખેડો કરે તેને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકા...

બખેડો કરવાની શીક્ષા.

...રની કેદની અથવા એકસો રૂપીયા સુધીની દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બખેડો અટકાવવા માજીસટ્રેટનો અખીકાર કી. પ્રા. કો કલમ ૫૧૮.

બાબ ૯ મો.

સરકારી નોકરોના અથવા તેઓ સબંધી ગુનાઓ બાબત.

૧૬૧ જે માણસ સરકારી નોકર હોય અથવા સરકારી નોકર થવાની ઊમેદ રાખતો

કાંઈ સરકારી નોકરીના કામ સબંધી કાયદેસર મહેનતાણા સીવાય કોઈ સરકારી નોકરે કાંઈ બીજો અવેજ લેવો.

હોય તે માણસ પોતાના હોદાનુ કાંઈ કામ કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામા અથવા પોતાના હોદાને અમલ ચલાવવામા કોઈ શક્ષની ઊપર મહેરબાની અથવા નારાજી કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામા અથવા હીંદુસતાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે, અથવા કોઈ પરેસીડેનસીની સરકારની જોડે અથવા કોઈ લેફટેનંટ ગવરનરની જોડે, અથવા કોઈપણ સરકારી નોકરની જોડે, તેના સરકારી હોદા સંબંધી કોઈ શક્ષને માટે અથવા કોઈ શક્ષની વીરૂધ કાંઈ વગ ચલાવવાના અથવા વગ ચલા...

વાની કોસીસ કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં કોઈપણ સક્ષ પાસે અરવા બીજા કોઈ સખસને માટે કાયદેસર મેહેનતાણાં સિવાય બીજો કાંઈપણ અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, અથવા મેળવવાની કોસીસ કરે તો ત્રણ વરસની મુદત સુધીના બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ખુલાસો—"સરકારી નોકર થવાની ઊમેદ રાખતો હોય" અગર કોઈ સરકારી નોકર થવાની ઊમેદ રાખતો ન હોય અને તે બીજાઓને એમ સમજાવે કે સરકારી નોકરી મળવાના છે અને તીયારે હું તમારૂ કામ કરી આપીશ અને એ બીજાઓને ઠગીને કાંઈ અવેજ મેળવે તો તે ઠગાઈનો ગુનેગાર થઈ શકે પણ તે કલમમા બીયાન કરેલા ગુનાનો તકસીરવાર ગણાય નહી.

"અવેજ" અવેજ શબ્દ વડે એકલા પઇસાજ અથવા જેની કીમત પઇસાથી થાય તે જ એવો અવેજ સમજવો નહી.

"કાયદેસર મેહેનતાણુ" કાયદેસર મેહેનતાણુ" એ શબ્દોવડે કોઈ સરકારી નોકર જે મેહેનતાણુ કાયદા મુજબ માગી શકે તે મહેનતાણુંજ સમજવું નહીં પણ જે સરકારની તે નોકરી કરતો હોય તે સરકારની તેને જે જે મહેનતાણું લેવાની પરવાનગી હોય તે સઘળા મેહેનતાણાનો તેઓમાં સમાવેશ થાયછે.

"કરવાનુ કારણ અથવા બદલો" કોઇ શખસ જે વસતુ કરવાનો ઇરાદો રાખતો ન હોય તે વસતુ કરવાના કારણ દાખલ અથવા જે વસતુ તેણે કરી ન હોય તે વસતુ કરવાના બદલામાં કાંઈ અવેજ લે, તો તે શબ્દમાં દાખલ થાય છે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક મુનસફ અ એક સરકારી જ ની તરફનુ હુકમનામુ કરી આપવાના બદલામાં પોતાના ભાઈને જના પાસે જ ની પહેડીમા એક જગા અપાવે તો અ એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) એક કુમક કરનારા રાજાના દરબારમાં રેસીડેંટના હોદાપર છતાં તે રાજાના દિવાન પાસેથી અ એક લાખ રૂપીઆ લે અને એમ નહી માલમ પડે કે પોતાના હોદાનું લાગુ મુકરર કામ કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અથવા તે રાજાને માટે બરીટીશ સરકારની સાથે કાંઇ મુકરર બાબતમા વગ ચલાવવા અથવા ચલાવવાની કોશીશ કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલમા અ એ ઊપલી રકમ લીધી એમ માલમ પડે કે પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામાં તે રાજાની ઊપર મહેરબાની રાખવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અ એ તે રકમ લીધી તો અ એ આ કલમમા બીયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ક) કોઈ સરકારી નોકર અ જને એમ ખોટુ સમજાવે કે સરકારની સાથે મારી

કેમકે તને પેનાબ મળ્યો અને એમ કરીને તે ચાકરીના બદલામાં જ તેને કંઈ નાણું આપે એમ કરે, તો આ એ આ કલમમા બીયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો લાચ અગર જે લાંચ તરીકે આપવાનો ઇરાદો હોય તે લેવાથી ફક્ત બને છે પછી ગમે તો તેને લીધે કાયદા વીરૂધ કાંઇ કામ ન કરયું હોય કે કાંઈ કરવા કસુર ન કરી હોય, જે કેદીને બીજે દીવસે ફાંસી દેવાનો હુકમ હોય તે ના દોસતદારો પાસેથી લીધેલો નજરાણો પણ જો તે કાંઇ હોદાનુ કામ જેને સારૂ કાયદેસર કીધ બદલો "ન લેવાય" તેવુ કાંઈ કામ કરવાના અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામા લીધો હોય તો તે ગુનો છે. આવી સમજથી તે લીધેલો હોવો જોઇએ એમ જરૂર નથી કે જે કામ બજાવવાને તે નજરાણો લીધો હોય તે કામ બજાવવુંજ જો ઇએ જો તે લાચ આપવાના ઇરાદાથી આપીયો હોય અને તે લેનાર શખસ એવો ઇરાદો જાંણ્યું છતાં તે લઇને રાખેતો તે ગુનો થયો અને લાચ લીધાનું અનુમાન એટલુ મોટુ છે કે કોઇ સરકારી નોકર જે શખસને તેના ખાતાની સાથે વારેઘડીએ કામ રહેલુ હોય તેની પાસેથી કાંઇ નજરાણો ચોખી દાનતથી લેઈ શકે એવો એક દાખલો ધારી શકાતો નથી, કલમ ૧૬૫ મુજબ માતર નજરાણો લેવો એજ ગુનો બને છે આપનાર ને લેનારનાં કારણની સાથે કાઇ નીસબત રાખતો નથી.

સરકારની મંજુરીઆત સીવય પોતાના હોદા ઊપરથી ખસેડી ન શકાય એવો કોઈ સરકારી નોકર અથવા કોઇ જડજનો ઉપર સરકારી નોકર અથવા જડજ દાખલ કોઈ ગુનાહનુ તહોમત મુકવામાં આવે તો તે સરકારી નોકર અથવા જડજ ઉપર તે તહોમત બાબતની ફરીઆદ સાંભળવી નહી પણ સથાનીક સરકારની અથવા સથાનીક સરકારે અખતીઆર આપેલા કાંઇ અમલદારની મંજુરીયત હોય તે અથવા જે કોરટ અથવા બીજા અધીકારી તાબે તે જડજ અથવા બીજો સરકારી નોકર હોય અને તેવી ફરીઆદ ચલાવવા બાબત મંજુરીઆત આપવાનો જેનો અખતીઆર હદમા રાખવાને અથવા પાછો રાખવાને સરકાર યોગીય ધારે નહીં તેવી કોઇ કોરટ અથવા બીજા અધીકારીની મંજુરીઆત હોય તો તે તોહોમત બાંબતની ફરીઆદ સાંભળવી નહીં સને ૧૮૭૫ નેઃ આ ૧૦ ક. ૧૪૨.

"સરકારની મંજુરીયત શીવાય હોદા ઉપરથી ખસેડી ન શકાય" એ શબદો પાછળ લખેલા "સરકારી નોકર" એ શબદનેજ ફક્ત લાગે છે એટલા માટે દીશટીક મુનસફ ઉપર જડજ તરીકે આ કલમ મુજબ મંજુરીઆત વગર કોઈ ફરીઆદ બાબત કામ ચલાવી શકાય નહીં. (મદરાસ હાઇ કોરટ રૂલીંગ વાલમ ૬ પાનુ ૨૧.)

જે કોરટ અથવા અધીકારીને એ જડજ અથવા ન ખશેડી શકાય તેવો સરકારી નોકર તાબે છે તે કોરટને તથા અધીકારીને આવી રીતની ફરીયાદી ચલાવવાની મંજુરી આપવા અથવા હુકમ કરવા અખતીઆર આપે છે તેમાં એમ લખુ નથી કે, એ અખતીયાર આપવો જોઇએ પણ તે અખતીઆર જો હદમાં રાખ્યો ન હોય

છો રાખ્યો ન હોય તો તે છેજ એટલા [illegible]
શખી હોય તો તેવો અખતીઆર છે ([illegible]
ો કાંઈ ઠરાવ નથી કે એ મંજુરીઆત લખી[illegible]
નો હુકમ અથવા મંજુરીઆત લખીતવાર આપી હોય અમ[illegible]
યું સાર તો પણ એ વાત કાંઈ કાયદા પ્રમાણે હુકમી નથી[illegible]
ા વાલ્યુમ ૭ પા. ૫૮.)

રેવનીયુ કામદાર લાંચ લે તો સને ૧૮૨૭ ના આકટ ૧૬ ની [illegible] ૪ તલાટી તથા પટેલને સારૂ સને ૧૮૩૧નો આકટ ૧૫ મોજણીદાર લાંચ લેતો સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૭ ની કલમ ૧૬ રકમ ૧—૨—૩—૫ મુજબ થવા ઇનટર પીટીશન તા૦૨૯ સપટેંબર સને ૧૮૪૦ ઇનામ કમીટીવાળા લાંચ લેતો સને ૧૮૬૩ નો મુંબાઈ આકટ ૨ નો શાત જુઓ રેલવે ખાતાના નોકરોને સને ૧૮૬૭ ના ૩૧ મા આકટની કલમ ૧—૨થી સ[illegible] રકારી નોકર ગણેલા છે તેથી પેનલકોડ કલમ ૧૬૧ થી ૧૬૫ સુધી લાગુ પડી શકે છે સરકારી નોકરોની ફરીયાદને સ્ટાપની માફી છે કોરટ ફી આકટની કલમ ૧૯ની રકમ ૧૮ મી જુઓ,

(ક) નામના એક પોલીસ અમલદારને એક ફોજદારી કોરટમાં પોલીસે તપાસ કરે [illegible] કેસની ડાયરી વાચવાને અને તજવીજ થતી વખતે તહોમતદારોને અને સાક્ષીઓને હ[illegible]જર રાખવા નીમેલો હતો. એક ચોરીના કેસમાં તહોમતદારોને ગુનેહગાર ઠરાવવામાં આવી યા અને મુદામાલ ફરીઆદીને સોંપી દેવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો એ મુદાના માલમાંથી એ પોલીસ અમલદારે કાંઈ પઈસા માગીને લીધા તે કાંઈ આ કલમ ૧૬૧ પ્રમાણે ઇના મ તરીકે નહી પણ એક દસતુરી તરીકે લીધા તેમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે (ક) આ કલમ પ્રમાણે ગુનેગાર નથી કલમ ૨૬૫ પ્રમાણે ગુનેગારછે કેસરેહીદ વીરૂધ કાલતાપ્રસાદ ૧ ઈ. ા. રી. (અલહાબાદ) પ્ર. ૫૨૦.

એક કાનસ્ટેબલ અને બીજા શક્ષો જુગારીને પકડવા એક ઘરમાં પેશે જુગારીને પ[illegible] [illegible] તેમની પાશેથી કાંઈ નાણું લેઇ તેમને છુટા મુકે તો તેમણે ગરહપરવેશ અને જબરા ઇથી કઢાવવાનો ગુનોહ કરયો કહેવાય નહી. કાનસ્ટેબલે આ કલમ પ્રમાણે અને બીજા શ[illegible] ખસોએ તેમા મદદગારીનો ગુનોહ કરયો ગણાય. સરકાર વીરૂધ મહમદ હુસેન કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૧.

પ્રીનસીપલ સદરઅમીન જે ફેંસલો કરે તેમાં પોતાનો વગ ચલાવવા માટે કોઈ સીરસ તેદાર કાંઈ લાચ લેનો આ કલમ પરમાણે ગુનો પુરણ થઇ ચુકયો ગણાય. [illegible] ગ ચલાવ્યો કે નહી તે અગતનું નથી કેમકે આ કલમ ૧૬૧ માં ખુલી રીતે [illegible] કે—કોઇ સખસ કાઇ કામ કરવાનો ઇરાદો રાખતો ન હોય તે કામ કરવા માટે [illegible] વીરૂધ મેહેનતાણુ લે કીંવા જે કામ પોતે કરયું ન હોય તેના માટે કાઈ ઇનામ [illegible] ગુનેહગારછે. રાણી વી. કાલીચરણ સીરસ્તેદાર કો. ઈ. ડી. પ્ર. ૩૪૧.

આ કલમ વીરૂધનો ગુનો માહોમાહે મ ડી વાળી શકાય નહી ક્રો. ઇ ઈ. ડા. પ્ર.

કોઈ સીપાઈને પરોશેસ ફીમાથી કાંઈ દર પરમાણે પગાર હોય સરકાર તરફથી પગાર ન હોય તો, પણ જો તે લાંચ લે તો તેણે સરકારી નોકર તરીકે લાંચ લીધી થાય અને કલમ ૧૧ ની ફકમ ૯ ની પરમાણે તે સરકારી નોકર કહેવાય રાણી વીરૂધ કરીશનંદાસ ક્રો. ઈ ડા પ્ર. ૩૪૨.

આ કલમ પરમાણેનો લાચનો ગુનોહ સબીત થાય તીયારે લીધેલા પઈશા પાછા આપવાનો હુકમ કરવ માં આવે એ કાંઈ આ ગુનાની મહતા પરમાણે યોગીય સજા નથી મોતીલાલ છે તોપા દીયા ક્રો. ઇ. ડા. પ્ર. ૩૪૨.

જુરીના માણસને એક જણે લાચ આપવાનુ કહયુ તેથી તેના રૂપઈઆ ૧૦૦૦) દંડ કરયા તે વીયાજબી ગણવામા આવીયુ છે રાણી વીરૂધ ખાવાસગંદર ભીલવાળ. ક્રો. ઈ. ડા. પા. ૩૪૧.

એક્ઝેક્યુટ માજીસતરેટે પોતાના તાબાના નોકરને આ કલમ પરમાણે સજા ઠરાવી હોય તેમજ તેને બરતરફ પણ કરયા હોયતો તે વ્યાજબીછે એવુ ઠરયુછે. સરકાર વીરૂધ ચંદર કુમારસેન ક્રો ઇ. ડા. પા. ૩૪૧.

એક પેનસન ખાતાના નોકરે એક જણને પેનસન આપવાનો વીચાર ચાલતો હતો અને જે વીચારમાં તેને નોકર રાખીયો હતો તેણે એ પેનસન લેનારને ગુપત ભાશામાં એવું કહ્યુ કેઅમને કાંઈ આપો તો પેનસનનો આકડો વધારે કરાવી આપુ. આમ કરવા પેનસન લેનારે ના પાડી જેથી ઠરાવવામાં આવ્યુ કે આ નોકરે લાચ લેવાની કોશીસ કરી કહેવાય વળી એવુ ઠરાવવામાં આવ્યુ કે લાંચ લેવાની વાત ખુલા શબ્દો કરવાની અગત નથી ગુપત ભાશામાં થઈ હોય તોપણ ગુનોહ સંપુરણ થાયછે કેસરેહીંદ વીરૂધ બાલ દઓશે હાઈ. ૨ ઇ. લા. રી. (અલહાબાદ) પા. ૨૫૩.

૧૬૧. લાંચના અથવા કાયદા વીરૂધ ઊપાયથી કોઈ સરકારી નોકરને પોતાના હોદાનું કોઇ કામ કરવા અથવા ન કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામ; તે સરકારી નોકરને પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામાં કોઈ સખસની ઊપર મેહેરબાની અથવા ઈતરાજી કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં હીંદુસતાનની કાયદા બાધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે અથવા કોઇ પરેશીડનસીની સરકારની જોડે, અથવા કોઈ લીફટેનંટ ગવરનરની જોડે. અથવા કોઈ પણ સરકારી નોકરની જોડે, તેના સરકારી હોદા સબંધી કોઈ સખસને માટે અથવા કોઈ સખસની વીરૂધ વગ ચલાવવાને અથવા વગ ચલાવવાની કોશીશ કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામા જે માણસ કોઈ પણ સખસ પાશે પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ પણ સખસને માટે કાંઈ પણ અવેજ લે અથવા મેળવે અ

(કોઇ સરકારી નોકરની સાથે લાચના અથવા કાયદા વીરૂધ ઉપાયથી વગ ચલાવવા માટે કાઇ અવેજ લેવો.)

વાને કબુલ કરે અથવા મેળવવાને કોશીશ કરે તે માણસને
ની ર્કેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની. અથવ
કરવામા આવશે

ટીકા.

જે અવેજ લીધીનું કીંવા લેવાની કોશીશ કરયાનું તોહોમત હોય તે અવેજ કયા સ
ખસ કીવા સખસો પાસેથી લીધો અને કયા સરકરી નોકર પાશે વગ સલાવવા માટે તે
લીધો એવો પુરાવો ન હોય તો તોહોમતદારને આ કલમ પ્રમાણે સજા થઇ શકે નહી.
૬ વી. રી પ્ર. ૬૯

જે શખસ પોતા માટે કીંવા બીજા કોઇ સખસો માટે કોઈ સરકારી નો
સરકારી કામ કરવા માટે ગેરવાજબી કીંવા ખરાબ ઇલાજોથી એ
કરને લલચાવવા માટે કાંઈ અવેજ લેતો તેણે આ કલમ ૧૬૧ પ્રમાણે સજા થાય
પણ આ કલમ ૧૬૨ પ્રમાણે સજા થાય. ૩ વી. રી. પ્ર. ૧૦

૧૬૩. પોતાનો ખાનગી વગ ચલાવીને કોઈ સરકારી નોકરને પોતાના હોદાનું કાંઈ કા

કોઇ સરકારી નોકરની સાથે પોતાના વગ ચલાવવા સારૂ કાંઈ અવજ લેવો.	મ કરવા અથવા ન કરવાને લલચાવવાનાં કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અથવા તે સરકારી નોકરને પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામા કોઇ શખશની ઊપર મેહેરબાની અથવા ઇતરાજી કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અથવા

હિંદુસ્તાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે અથવા કોઈ પરેસીડે
સીની સરકારની જોડે અથવા કોઇ લેફટીનેંટ ગવરનરની જોડે, અથવા કોઇ પણ સરકારી
નોકરની જોડે તેના સરકારી હોદા સંબંધી કોઇ શખસને માટે અથવા કોઈ શખસની
વગ ચલાવવાને અથવા વગ ચલાવવાની કોશીસ કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવ
બદલામાં જે માણસ કોઈપણ સખસ પાસે પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ શ
કે કાંઈપણ અવેજ લે, અથવા મેળવે અથવા લેવાને કબુલ કરે અથવા મેળ
શ કરે તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની
બન્નેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

કોઈ વકીલ કોઇ જડજની આગળ કોઈ મુકદમામાં તકરાર કરવાને કાંઈ ફી લે તે;
સરકારને કાંઇ અરજી કરવી હોય અને તેમાં અરજદારની ચાકરી તથા તેના દાવાનુ બી
માન કરવુ હોય તે અરજીની બીના બરાબર ગોઠવવા સારૂ તથા તે અરજી
સારૂ કોઇ માણસ કાંઈ અવેજ લે તે; કોઈ તકસીરવાર ઠરેલા માણસના પક્ષ
રાખેલો મુખતીઆર જે તે માણસને ગેરવાજબી રીતે તકશીરવાર ઠરાવ્યો
તાવવાને સરકારની આગળ કાંઇ મજકુર લખીને રજુ કરે તે,— એ શખ્શો
મામાં દાખલ થતાં નથી કેમ કે તેઓ પોતાનો ખાનગી વગ ચલાવતા અથવા
તા નથી.

૧૬૪ કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય તેની બાબતમાં ઉપલી બે કલમો મ...

સરકારી નોકર ઉપર બો માન કરેલા ગુનાઓ મ દદગારી કરે તેને શીક્ષા.	યાન કરેલા બે ગુનાઓ માહેનો ગમે તે ગુનોહ કરવામાં વે આ ને ગુનાહમા મદદગારી કરેતો ને માણુસને ત્રણ સની મુદત મુદીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અ

દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

અ એક સરકારી નોકર છે ત અ નો વહુ બ અ ની પાસે કોઈ મુકરર શખસને કાંઈ જગા અપાવવાનું અ ને કેહેવાના કારણ શખસ કાંઈ નજરાણુ લે અને અ બ ને તે લેવામા મદદગાની કરે તો બ ને એક વરસની મુદત સુધીની દની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા થઈ શકે અને અ ને તરણ વરસની મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા થઈ શકે.

૧૬૫ કોઈ સરકરી નોકર જે મુકદમો અથવા મામલો ચલવતો હોય અથવા ચલા

કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ મુકદમો અથવા મામલો ચાલતો હોય તે મધે નીસબત રાખનારા કોઈ સખસ પાશેથી તે સરકારી નોકરે વગર કીમત આપે કાંઈ કીમતદાર વસતુ લેવું.	વવાનો હોય અથવા જે મુકદમો કે મામલો પોતાના અથવા પોતે જે સરકારી નોકરને તાબે હોય એવા કોઈ સરકરી નોકરના હોદ્દાનાં અમલની સાથે નીસબત રાખતો હોય એવા કોઈ મુકદમાના કે મામલા મધે જે શખસનુ કાંઈ લાગતુ વળગતુ હતુ અથવા છે અથવા થવાનો સંભવછે એમ તે જાણુતો હોય હેવા કોઈ શખસની પાશેથી અથવા એ પરમાણે લાગતું વળગતુ હોય તેવા સખસની સાથે જે સખસનો કાંઈ સંબંધ અ

થવા સગપણું છે એમ ને જાણુતો હોય એવા કોઈ શખશ પાસેથી તે સરકાની નોકર કીમત આપીયા વગર અથવા પોતાના જાણુયાં મુજબ ઓછી કીમત આપીને પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ સખસને માટે કાંઈ કીમતી વસતુ લે અથવા મેળવે અથવા લેવાને કબુલ કરે અથવા મેળવવાની કોશીસ કરે તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા દડની અથવા એ બનેની શીકશા કરવામા આવશે.

દ્રશ્ટાંતો.

(અ) અ એક કલેકટર છે તેની આગળ જમાબંધી બાબતનો એક જ નો મુકરદમો ચલે છે. હવે જ નું એક ઘર અ ભાડે લે અને એવો બદોબસ્ત થાય કે અ એ દર મહાને પચાસ રૂપીઆ આપવા, અને ત ઘર એવુ હેયકે અગર તે સદુ સુધબુદ્ધીએ થયુ હોય તો અ એ દર મહીને બસે રૂપીઆ આપવા પડે, તો અ એ જ પાસેથી પુરી કીમત આપા વીના કીમતી વસતુ મેળવી એમ સમજવું.

(બ) અ એક જડજ છે તેની કોરટ મધે જ નો એક મુકદમો ચાલે છે તે જની ... બજારમા સરકારી પ્રામીસરી નોટો વધારે ભાવે વેચાય છે એવી વખતે ઓછે ...

જ કાંઈ સરકારી પ્રામીસરી નોટો ખરીદ કરે તો

આપ્યાં વીના કીંમતી વસ્તુ મેળવી એમ સમજવુ.

(ક) જ ના ભાઈને મોટી સહેલી આપવાના તેહોમ

વેરની આગળ લઈ ગયા છે હવે કોઈ બેંકના શેર બજારમાં ઓછે ભાવે

ની વખતે બ તે બેંકના કાઈ શેર જ ને વધરે ભાવે વેચે અને તે ભાવે

ને ન શેરના નાણા ભરે તો બ એ એ રીતે મેળવેલા નાણાંને તેણે પુરી

ના લીધેલી કીંમતી વસ્તુ સમજવી.

કોઈ સખસને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કોઈ સરકારી નોકરે કાંઈ કાયદાનો હુકમ ન માનવો.

૧૬૬ કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને તેણે પોતાના સરકારી મ ચાલવુ એ બાબતનો કંઈ કાયદાનો હુકમ જાણીને ન માને, એવા ઇરાદાથી કે તે ન માનવાથી સને કોઇ નુકશાન કરવું, અથવા તેથી કાંઈ નુકશાન વો સભવ છે એમ જાણ્યા છતાં તેતે માણસને એક વરસના મુદત સુધીના આસાન ની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત

જ ની તરફનું એક ઇનસાફદારની કોરટે હુકમનામુ કરી આપુ હોય તે હુકમનામુ કરવા સારુ તે બજાવવામાં કાંઈ મીલકત જપ્ત કરવાનો કાયદાએ બ અમલદારને કમ કરયો હોય, તે કાયદાનો હુકમ બ જાણી બુઝીને ન માને અને તે એમ જાણતો હોય કે હું એ હુકમ નહી માનીશ તેથી જ ને નુકશાન થવાનો સભવ છે તો બ એ આ કલમમા બયાંન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

ટીકા.

કાયદા બાહારના કરેલા માજીસત્રેટના હુકમને આ કલમ લાગુ નથી (મુંબાઇ હાઈ કોરટ નાવિડા બુક પ્રસ્ટ ૧૭૧—૧૭૩)

જે કાયદો કીવા રૂલ ન માનો તે તોહોમતમાં બતાવવું જોઈએ ૨ વી. રી પ્ર૨

ઇનાસફ પાતાના અમલદારો નીષ કપટ પણે જે કામ કરે તે માટે તેનો બથ

ય છે પણ તેરમાં આવી જોઇતી સંભાળ લીધા વગર કાંઈ કરી કરે તો તેના પરીણામ

માટે તેઓ જવાબદાર છે. (કરી. પ્ર૧૦૯)

કોઇ સરકારી નોકરે કંઈ ખોટો લેખ બનાવવો.

૧૬૭ કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય અને તેને પોતાના સરકારી ઓહદાના જોરથી નુકશાન કરવાના ઇરાદથી કાંઇ લેખ તઈઆર કરવાનું અથવા તેનો તરજુમો કરવ સોંપ્યું હોય તે માણસ પોતે જેને ખોટી જાણતો અ થા નતો હોય એવી રીતે તે લેખ બનાવે અથવા તેનો તરજુમો કરે એવા ઇરાદે કે તેમ કરીને પોતે કોઈ સખસનુ નુકશાન કરવું અથવા તેમ કરવ પોતાથી કોઇનું નુકશાન થાય એવો સભવ છે એમ જાણ્યા છતા તો તે માણસને વરસની મુદત સુધીના એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

ઠારમા તરજુમો કરનારે એક ફોજદારી કેશમાં કેદી છુટી જાય તે માટે સ ખળા દસતાવેજનો ખોટો તરજુમો કરયો તેમા ઠરાવવમાં આવ્યુ કે તેને એ કલમ પ્રમાણે સજા થાય નહિં પણ કલમ ૨૧૮ પ્રમાણે સજા થાય ખરોખર તરજુમો કરવા તેણે સોગન લીધા હોય તો તેને કલમ ૧૯૩ પ્રમાણે સજા થાય. (કરી પ્ર. ૧૧૦).

આવો તરજુમો કરવાથી નુકશાન થશે એવું એ સરકારી નોકર આગળથી જાણતો હતો કિંવા એવો તેનો ઇરાદો હતો એવુ શાબીત થતા સુધી તહોમતદારને આ કલમ પ્રમાણે સજા થાય નહિં. ૫ બ હા. રી. પ્ર. ૧૨૫.

૧૬૮ જે માણસ સરકારી નોકર હોય અને પોતાના સરકારી હોદ્દાને લીધે કાયદા મુજબ જેની વેપાર નહીં કરવાની ફરજ હોય તે માણસ જો વેપાર કરે તો તેને એક વરસની મુદત સુધીના આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી નોકરે કાયદા વીરૂધ વેપાર કરવો.

ટીકા.

નોકર લોકોએ કોઇ પ્રકારનો વેપાર કરવો નહીં અથવા તેમાં ભાગીદાર થવું નહીં એવું સને ૧૮૨૭ના કાયદા ૧૬ કલમ ૭—૧૧માં લખ્યુ છે વળી સરકારનો સરક્યુલર નંબર ૪૦૫૪ તા૦ ૨૯ ડીસેમ્બર સને ૧૮૬૬ નીચે પોલીસ કમીશનરનો તા૦ ૪ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ નંબર ૫ નો થયો છે.

ગામના પટેલને આ વાત લાગુ થતી નથી દક્ષિણ પરાંતના રેવેનીયુ કમીશનરે સરકારમાં કરેલા રીપોર્ટ ઉપરથી ખુલાસો થઈ સરકયુલર નંબર ૮૯૬ તારીખ ૮ સપટેમબર સને ૧૮૫૧ નો થયો છે.

૧૬૯ જે માણસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હોદ્દાને લીધે કાયદા મુજબ જેની કંઈ મીલકતની ખરીદી અથવા માગણી નહી કરવાની ફરજ હોય, તે માણસ જો પોતાને નામે અથવા બીજાને નામે અથવા બીજાઓની સાથે રહીને કે ભાગમાં તે મીલકતની ખરીદી અથવા માગણી કરે તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે અને અગર તે મીલકત ખરીદ થઈ હશે તો તે સરકારમા જપત કરવામા આવશે.

સરકારી નોકરે કાયદા વીરૂધ કાઇ મીલકતની ખરીદીમાગણી કરવી.

૧૭૦ જે શખસ પોતે અમુક હોદ્દાપર નથી એમ જાણ્યા છતાં સરકારી નોકર દાખલ તે હોદ્દાપર હોવાનો ઢોંગ કરે અથવા તે હોદ્દા પર હોય એવા કોઇ બીજા સખસને વેશ લે અને તે વેશ લઇને તે હોદ્દાની રૂએ ધારી કરતો હોય એવી રીતે કાંઈ કામ કરે અથવા કામ કરે

કોઇ સરકારી નોકરનો વેષે ધારવો.

વાની ફારીસ કરે તે શખ્સને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૧૭૧ જે માણસ સરકારી નોકરોના અમુક વરગનો નહી છતાં તે વરગના સરકારી નોકરોના પોશાક જેવો પોસાક પહેરે અથવા તેઓની નીશાની જેવી નીશાની સાથે રાખે એવા ઇરાદાથી કે તે માણસ સરકારી નોકરોના તે વરગમાનો છે એમ માનવામાં આવે અથવા એમ માનવામાં આવશે એવો સંભવછે એમ જાણતા તે માણસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકર જેવો પોશાક પહેરતો હોય અથવા તેવી નીશાણી સાથે રાખતો હોય તેવો પોશાક પહેરવો અથવા તેવી નીશાણી ઠગાઈના ઇરાદાથી પેરવી અથવા સાથે રાખવી.

ટીકા.

પોલીશ કમીશનરનો નંબર ૬૩ તા૦ ૧૧ જાનેવારી સને ૧૮૬૫ નો સરક્યુલર આ કલમના અપરાધો રાખવા બાબતછે.

બાબ ૧૦ મો.

સરકારી નોકરના કાયદેસર અખતીયારના તીરસકાર બાબત.

૧૭૨. જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી ઓહોદાના જોગથી સમન અથવા નોટીસ, અથવા હુકમ કરવાનો કાયદા મુજબ અખતીયાર હોય એહેવા કોઈ સરકારી નોકરે કરેલો સમન; અથવા નોટીસ અથવા હુકમ પોતાને ન પોહોંચાડાય એટલા માટે જે માણસ નાશી જાય તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાચશે રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે. અથવા અગર તે સમન નોટીસ, અથવા હુકમ જાતે અથવા મુખતીયારની મારફત કોઈ ઇનસાફથી કોરટમાં હાજર થવા બાબતનો અથવા કાઈ લેખ હાજર કરવા બાબતનો હોય તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરની તરફથી થયેલો સમન કે હુકમ ન પોહોચે એટલા માટે નાશી જવુ.

ટીકા.

બંગાળામાં એમ ઠરાવ થયો છે કે કોઈ સખશ તેના ઉપર માજીસતરેટે કાઢેલું વારંટ તેને નહી પોચાડાય એટલા માટે નાશી જાય તો તે શીક્ષાને લાએક નથી (મદરાસ હાઈકોરટ રૂલીંગ્ઝ તા૦ ૨૧ એપ્રીલ સને ૧૮૬૬) એ વારંટ સમન નથી તેમ નોટીસ પણ નથી અને તેમાં જે હુકમ લખેલો છે તે તે અમલદારના નામનો છે સખસની હાજરીની જરૂર છે તે સખસના નામનો નથી. આવે પ્રસંગે સ...

...ની કલમ ૧૮૩—૧૮૪ મુજબ આણવાનું છે અને સારકુ કલમ મુજબ કરેલું ...ામું ન માનનારને સારૂ કલમ ૧૪૭ મુજબ શીક્ષા થઇ શકશે રેવન્યુસાગ્રીસ એનક ...૦ રીપોર્ટ કલકતા ક્રીમીનલ રૂલીંગ્ર વા૦ ૧ પા૦ ૬૧.)

હીંદુસ્તાના ફોજદારી કાયદાના દસમા બાબમાં કહેલા ગુનાઓને આ આકટની કલમ ૪૩૫ અથવા ૪૩૬ લાગુ નહી હોય (પીનલકોડની કલમ ૧૭૫—૧૭૮—૧૭૯—૧૮૦ અથવા ૧૮૮ મુજબ શીક્ષા લાયક નથી) તો કોઈ પણ ગુનની ફરીઆદ કોઈ ફોજદારી કોરટમાં મંજુરીઅત વગર અથવા તેની અંદર લાગતા વળગતા સરકારી નોકરની અથવા તે નોકરના ઉપરી હોદેદારની ફરીયાદ શીવાય સાભળવી નહીં આ કલમમા કરેલી મના સને ૧૮૬૦ ના આકટ ૪૫ ની કલમ ૧૮૮ અને ૧૯૦ માં બીયાન કરેલા ગુનાઓને લાગુ નથી. (સને ૧૮૭૫ના આકટ દસની કલમ ૪૬૭ તથા સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૩૪).

કલમ ૪૬૭-૪૬૮-૪૬૯ મી માં કહેલી મંજુરીઅત સાધારણ રીતે બતાવી સઘ્રાય તોમતવાળાના નામની જરૂર નથી (સને ૧૮૭૨ ના આકટ દસની કલમ ૪૭૦ આ કલમ મુબાઈ હાઈ કોરટ રીપોરટસ ક્રમીનલ કેસીસ વા. ૫ પાને ૩૮ માં આવેલ મુકદમાના ઠરાવને ૧૬ કરતી દેખાય છે.

. મજુરી આપ્યા વગર કામ ચલાવવું નહીં તેની મતલબ એજ છે કે ગુનહો બનો છે કે નહીં તે મજુરી આપવાવાળી કોરટે અથવા જે કોરટ વીરૂધ એવો ગુનહો થયો તે કોરટ સારી પેઠે વિચાર કરી જુએ અને એટલા માટે જ્યા એ પ્રમાણે સ રી પેઠ વિચાર થયો હોય પણ માત્ર મજુરીનો હુકમ કરયો ન હોય તો એટલા ઉપરથીજ એ મંજુરી આપી નથી એવુ ગણાય નહીં ૧૬ વી. રી પ્ર. ૬૭ મહમદ હુસેન એની મંજુરી વગર કામ ચલાવવું નહીં તેની બીજી અને મુખ મતલબ એજ છે કે લોકો તેમના દુશમનને ખોટા તોહામત મુકી હેરાન કરી કોરટમા ઘસડે નહીં ગારસ રી. પ્ર. ૪૦૭ રાધનાથ બેન ૧૯. આ કલમ પ્રમાણે જે મંજુરી આપવી તેમાં કહી કોરટ વીરૂધ ક્યારે કોણે કયો ગુનહો કરયો તે બતાવવું જોઈએ. કયો ગુનહો થયો છે તેની સાધારણ વ્યાખ્યા આપવી એવી વાખ્યા ન આપી હોય તો મજુરી ગેર વ્યાજબી થતી નથી ૧૧ મુ. હ, રી. પ્ર ૬૪ બાલા સીતારામના ફરી તપાસના કામમા. મંજુરી આપતા પહેલાં તહોમતદાર વીરૂધ સારો પ્રાઇમાફેશી આ કેશ સાબીત થયો છેકે નહીં તે કોરટે જેવું જોઇએ ૨ અ. હા. રી, પ્ર ૩૧૮ નવારસ અહમદ અબદુલખાંનના કામમા. આ કલમમા આવેલો અધીકાર ઘણીજ સાવચેતીથી વાપરવો જેઇએ તહોમતદાર જે હકીકત કહે તે સાગટી લેતા તેને ખરી ગણવામાં આવે તેમાની થોડી ખોટી માનવામાં આવે તો તેટલા માટે તેણે ગુનહો કર્યો કહેવાય નહીં ૬ વી. રી પ્ર. ૧૧ પુરૂશાામના કામમા કોરટ પોતાની મેળે ફરીઆદ ન કરેતો જે પક્ષકારને નુકસાન થયું હોય તે મજુરી મળવા માટે અરજ કરે અને મ—

રી મળી શકે ૮ વી. રી. પ્ર. ૭૪ ઊતમ નારાયણ રીંગના કામમાં.
ગાસદારના હજુર ગુનહો થઇ ગયો હોય તેની ખાલી થયા પછી તેની જ
મલદાર આપી શકે છે ૭ મ. હા, રી. પ્ર ૧૨ એપેનડીકસ. મંજુરી અ
પણ એવી મંજુરી આપી ન હોયતો માત્ર મંજુરી આપવાનો ઇરાદો
બીત કરી કરેલી ફરીઆદ મજબુત કરી શકાય નહીં એટલે ફરીઆદ અને ચાલેલું
૨૬ થાય તા૦ ૨૭ અકટોબર સને ૧૮૭૩ મુ. હા. રી. પર ગલખાન બીમજીના કામમાં
બોરડીનેટ જજે મંજુરી આપવાનું ના મંજુર કર્યું હોય તો પક્ષકારની અરજ ઊપર
તેનો ઊપરી જીલા જજ એવી મંજુરી આપી શકે છે ૫ ૦ વી. રી પ્ર. ૬ દીનાબંધુ
કરપતીના કામમાં. માજીસતરેટે આવી કઇ ફરીઆદ મંજુરીથી કરી હોય તો એવી ફ
આદ ખેંચી લેવા સેશન જજ તેને હુકમ કરી શકતો નથી. ૧૬ વી. રી. પ્ર ૬૯ ગોપાલ
મજમુદારના કામમાં વળી જુઓ નંચેના ફેસલા. કોઈ દીવાની કોરટે હુકમનામાની બજ
વણીમા પ્રતીવાદીને પકડવા માટે કઇ વરંટ કાઢ્યુ હોય તો તે આ કલમના અરથ પ્ર
ણે નોટીસ, સમન, અથવા હુકમ નથી મ હા. રી. પ્ર. ૯૭. પકડવાનું વારંટ એ
કલમના અરથ પ્રમાણે સમન નોટીસ અથવા હુકમ નથી માટે કોઇ તોહોમતદારને પક
ડવાનું વારંટ નીકળુ હોય તે તેહોમતદાર પોતે ન પકડાય એવા હેતુથી નાશી જાય તો તે
આ કલમ પ્રમાણે ગુનહો કરયો એવુ ગણાય નહી રાણી વીરૂધ કુમેસચંદર પાલ
હા. પ્ર. ૬૪૩ (આમ થવાનુ કરણ એટલુંજ છેકે વારંટ કાઢેલું હોય છે. તે અ
અમલદાર ઊપર કહેલુ હોયછે તોહોમતદાર ઉપર કાઢેલું હોતુ નથી વારંટ
સખસ નશી જાય તો કરી. પો. કોડની કલમ ૧૮૩—૧૮૪ પ્રમાણે
અને એમાંની કલમ ૧૮૭ પરમાણે કાઢેલા જાહેરનામાનો અનાદર થાય
દાની કલમ ૧૪૭ પરમાણે તોહોમતદારને સજા થાય. (મેનપ્ર. ૧૪૧ આવરતી

સમન અથવા બીજો હુકમ થતો અટકાવવો અથવા જાહેર થતો અટકાવવો

૧૭૩ જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી સમન અથવા નોટીસ અથવા હુકમ કરવાનો કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય એવા સરકારી નોકરે કરેલો સમન નોટીસ અથવા હુકમ પોતા અથવા બીજા કોઇ પણ સખસને પોહોચતો જે માણસ કોઇ પણ રીતે ઈરાદાથી અટકાવે અથવા કાયદા મુજબ તે સમન નોટીસ અથવા હુકમ કોઇ ઓપર ચેહોડતાં જે માણસ કોઇ પણ રીતે ઈરાદથી અટકાવે અથવા જે જગોપર તે મન, નોટીસ, અથવા હુકમ કાયદા મુજબ ચોહોડયો હોય તેવી કઇ જગોપરથી જે ણસ કોઈ પણ રીતે તેને ઇરાદાથી ખસેડે અથવા જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકા હોદાના જોરથી કાંઈ જાહેર ખબર આપવાનું ફરમાવવાનો કાયદા મુજબ અખતીઆર તેવા કોઇ સરકારી નોકરના હુકમથી તેો કઈ જાહેર ખબર કાયદા મુજબ આપાતી માણસ કોઇ પણ રીતે ઇરાદાથી અટકાવે તે માણસને એક મહીનાની મુદત

…ધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરેની
… નોટીસ હુકમ કે જાહેર ખબર જાતે અથવાં મુખ્તી
…ટમા હાજર થવા બાબતની અથવા કાંઈ લેખ હાજર
… છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદના અથવા એ
… દંડની અથવા એ બનેના શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

…ી કરી આપવા ના પાડવી એ આ કલમ મુજબ પોતાને પોચતો સ
…રાદાથી અટકાવવાનો ગુનો થતો નથી મુંબાઈ હાઈ કોરટ રીપોરટસ
…. ૫ પાને ૩૪

…હોય આપવાની ના કહેવામાં આવે તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનહો
… દત ૩ બ. લા. રી. (કલકતા પ્ર. ૬૨૧ રાણી વીરૂધ કાળીયા ફકીર ૫ મુ
- હા. રી. પ. ૩૪ (ક્રોજ)

જેને સમન કીંવા નોટીસ બજાવવાનો અધીકાર હોય તે એ સમન કીંવા નોટીસ કોઈ
ને બારણે ચોડતો હોય તેમાં કોઈ હરકત કરે તો જો એ હરકત કરવાની મતલબ ઈનસાફ
ને હરકત કરવાની હોય તો હરકત કરેનાર ઊપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવે (કરી
પરસ્ટ ૧૧૫.)

૧૭૪ જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી સમન નોટીસ, હુકમ અથવા જાહેર ખબર આપવાનો કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરે કરેલા સમન, નોટીસ, હુકમ

કોઈ સરકારી નોકરની તરફથી થયેલા હુકમ મુજબ હાજર ન થવું

અથવા જાહેર ખબર મુજબ ફલાણે ઠેકાણે તથા ફલાણી વખતે જાતે અથવા મુખતીયારની મારફતે હાજર થવાની જે માણસની કાયદા મુજબ ફરજ હેય તે માણસ અગર ઈરાદાથી તે ઠેકાણે અથવા તે વખતે હાજર થવામા કસુર કરે, અથવા જે ઠેકાણે હાજર થવાની ફરજ હેય તે ઠેકાણેથી જવાની કાયદેસર વખત થતા પહેલા તીયાંથી જાય તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવમા આવશે અથવા અગર તે સમન, નોટીસ, હુકમ, કે જાહેર ખબર જાતે અથવા મુખતીયારની મારફતે કોઈ ઈનસાફની કોરટમાં હાજર થવા બાબતની હોશે તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા એ
… અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત

…રટમાંથી થએલા સમન મુજબ તે કોરટ મધે હાજર
… હાજર થવામાં ઈરાદાથી કસુર કરેતો 'અ એ …
… એમ સમજવું.

(ખ) કોઈ બીજા જડજે કરેલા સમન મુજબ તે બીજા જડજની હજુરમાં હાજર થવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં જે હાજર થવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે તો એ બુ આ કલમ-માં બયાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.

જે સખસ જરૂર દાખલ કોઈ ફોજદારી ઇનસાફમાં હાજર રહેવા ચુકે તે આ કલમ પરમાણે સજાને લાયકછે સને ૧૮૭૨ નો આ ૧૦ કલમ ૪૧૪ અને ૫૨૪)

પાછલી ત્રણ કલમો મુજબ ગુનો થવાનો આધાર સમન વગેરે કરનાર અમલદારના કાયદા મુજબ અખતીઆર ઉપર છે (મુંબાઇ હાઇકોરટ રીપોરટસ કરમીનલ કેસીસ વા. ૮ પા. ૩૩) એટલા માટે મદરાસ હાઇકોરટે એમ ઠરાવ કરેછે કે વસુલાત ખાતાના નોકર તરીકે તીપાસીલદારે કરેલો સમન અથવા કોઇ ગામના માજીસતરેટે જે ગુનાનો ઇનસાફ કરવા તેને હકુમત નથી તે ગુના બાબત કરેલો સમન માનવાથી શીક્ષા પામવા લાયક નહોતો (કલમ ૧૭૪ ઉપર સને ૧૮૬૪ અને ૧૮૬૫ ના ફેસલા)પણ હવે રેવેંનીયુ ખાતાના અમલદારોને મદરાસ ઇલાકામાં એ પ્રમાણે સમન મોકલવાની સતા મળેલીછે(સને૧૮૬૯ નો આકટ ૩ મદરાસ હાઇ કોરટ રુલીંગ વા. ૭ પા. ૧૦—૧૧) પણ જે માજીસતરેટે ને તે ગુના ઉપર હકુમત છે તે માજીસતરેટોને પોતાની હદની જગા બાહાર સાક્ષીઓ ઉપર સમન કરવનો અખતીઆર છે. (મદરાસ હાઇ કોરટ રુલીંઝ વા- ૩,પા. ૫ વળી કલમ ૧૭૪ મુજબ વધારે એ જરૂરનું છે કે એ સખસની સમન માનવાની કાયદા પ્રમાણે ફરજ હોવી જોઇએ આ ફરજતો જો સમન કરનાર માજીસતરેટને કાયદા પ્રમાણે તે સમન કરવાનો અખતીઆર હોય તો તેને હોયછેજ પણ એવએ પ્રસગ બને છે કે જેમા એવી ફરજ રહેતી નથી જેમ કે એક સાક્ષી એક કોરટમાં હાજર રેહેતો હોય તેનેજો બીજી કરની કોરટમાં હાજર થવાનો સમન આપે તો આ પેહેલાની કોરટમા તેની જુબાની લેવાઇ રહે ત્યાં સુધી આ દુરની કોરટમાં જવાની તેની ફરજ નથી.

કેઇ દીવાની કોરટે કરેલો સમન નહીં માનવાનું તોહોમત લાગવાને સને ૧૮૫૯ના આકટ આઠની કલમ ૧૫૦—૧૫૬ મુજબ તે સમન તે સખસને પોતાને પોહચાડેલો સાબેત કરવુ જરૂર છે રૈવન્યુ સીવીલ એન્ડ કરીમીનલ રીપોરટર કલકત્તા કરમીનલ રુલીંગ વા. ૩ પાને ૩૪ અને એટલા માટે જ્યાં પ્રતીવાદીને પોતાને સમન પોહોચાડયો ન હો તો પણ તેને બારણે ચોડયો હતો અને તેણે હાજર રહેવા ચુક કરી ત્યાં એમ ઠરાવ થયો કે એણે કાંઈ ગુનો કરો નથી (મદરાસ હાઈકોરટ રુલીગઝ વા ૬ પા. ૨૯.)

દીવાની કોરટના હુકમનામા બજાવવામાં કેદમાંથી નાશી જવાને આ કલમ લાગતી નથી મુંબાઈ હાઇકોરટ રીપોરટસ વા ૧ પાને ૩૮ મદરાસ હાઇકોરટ રુલીંગઝ વા. ૭ પાને ૪૩) પણ ફોજદારી મુકદમા જ્યાં એક પ્રતીવાદીએ હાજર જામીન આપયા હતા, અને વળી મુંચરકો પણ લખી આપો હતો ત્યા આ કલમ લાગુ કરાછે એમ ઠરાવામાં આવ્યું હતું કે તેના હાજર ન થવાથી જામીનને પઇસા આપવા પડયા તેથી તે સખસને

કલમ મુજબ ગુનો લાગવા હરકત નથી (બંગાળાનાં લાહ રીપોરટસ આપેલેંટ ક્રીમીનલ, જુરીસ ડીકસન વા.૧ પાને ૧.)

સને ૧૮૫૦ ના આકટ ૨૬ મુજબ મુનસીપાલ કમીસનરોનો ચેરમેન ઈપાને અથી ચકસ જો કે સરકારી નોકર છે તો પણ સરકારી નોકરીની રીતે પોતાની રૂબરૂ કોઈ માણસને હાજર થવા વીશે હુકમ કરવાનો તેને અધીકાર નથી માટે તેવો હુકમ નહી માનાથી ગુનો થતો નથી (મુંબાઈ હાઈકોરટ વા. ૫ પા. ૬૩ તા૦ ૧૧ એપ્રીલ સને ૧૮૬૮)

તહોમત વાળાને ફકત સમન બતાવ્યાથી પુરી બજાવણી થતી નથી અસલ સમન તોહોમતવાળાને આપીયો હોવા અસલ સમન બતલાવી તેની નકલ આપવી અથવા આપવા મકવી જોઈએ (મુંબાઈ હાઈકોરટ વા. ૫ પા. ૨૦ તા૦ ૨૨ ફેબરવારી સને ૧૮૬૮.)

સને ૧૮૧૭ ના કાયદા ૧૭ ની કલમ ૨૬—૨૯ પ્રમાણે રેવન્યુ કામમાં સાક્ષી આપવાને સમન કરેલો તે ઉપર સહી કરયા છતા તે પ્રમાણે હાજર ન થયેથી આ કલમ પ્રમાણે સીક્ષા કરેલી બાહાલ રહી (મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૧૦ મી મે સને ૧૮૬૮)

તોહોમતદારને સમનની નકલ નહી આપતાં ફકત સમન દેખાડી સહી લીધી તે પ્રમાણે હાજર નહી થવાથી શીક્ષા કરેલી તે રદ કરી (મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૨ ફેબરવારી સને ૧૮૬૮.)

કોઈ મહાલકરીને સેકનકલાસ સબમાજીસટરેટનો અધીકાર મળયો હોય તેને સને ૧૮૪૩ ના આકટ ૧૧ પ્રમાણે સમન આપવાનો અધીકાર નથી ને તે પ્રમાણે કરેલા સમન કોઈ એ અમાનીય કરે તો તેથી તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેગાર નથી. (મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૧૩ એપરેલ સને ૧૮૭૧ વા. ૮ પા. ૧૯.)

કોઈ તાબાના માજીસટરેટની કોરટ વીરૂધ આ કલમ પરમાણે ગુનોહ કરવામાં આવે તો તેનો તે ઈનસાફ કરી શકે નહી પણ ગુનોહ થાયો છે એવી તેની ખાત્રી થાય તો તેણે સને ૧૮૬૨ ના આકટ ૧૦ (ક્રીમીનલ પરોસીજર કોડ) ની કલમ ૧૭૧ પ્રમાણે જે માજીસતરેટને તેનો ઈનસાફ કરવા, અથવા ઈનસાફ થવા માટે કમીટ કરવાનો અધીકાર હોય તેની પાસે મોકલી દેવો જોઈએ —રાણી વ'રૂદ્ધ ચદર સેખરરાય. ૫ બે. લા. રી. પ્ર. ૧૦૦ એક માજીસટરેટ પોતાના જીલામા સરકીટે ગયો હતો. એક કેસની થોડી તજવીજ એક મુકામે થવાથી બાકી રહેલી તજવીજ બીજા મુકામે રવીવારના બારબજે ચલાવવા ઠરાવયું. સાક્ષીઓ ત્રણ કલાક મોડા આવ્યા તેથી માજીસટરેટે તે સાક્ષીઓ જાણી જોઈને હાજર ન થયા એવું આ કલમ ૧૭૪ પરમાણે તોહોમત મુકી સજા કરી તેમાં ઠરાવવામાં આવયું કે આ પરમાણે રવીવાર જે મંજુર થયેલ તહેવાર છે તે દીવસે વખતસર હાજર ન રહેવાથી ગુનો થતો નથી રાણી વીરૂધ હરગોવીંદ દાતા શીરકાર. ૮ બે લા. રી. પ્ર. ૧૨
મીલકત ક્રીમીનલ પ્રો. કોડ કલમ ૧૮૪ પ્રમાણે જપત

કરી સરકાર સ્વાધીન થઈ હોય, તહોમતદારને આ કલમ પ્રમાણે શીક્ષા થાય અને તે અપીલમાં બહાલ રહે તો હાઈકોરટ એ મીલકત સબંધી કાંઈ હુકમ કરી શકે નહી. ૯ બેં. હા પ્ર. ૩૪૨ તહોમતદારને ગુનેહગાર ઠરાવવા સબબ અમુક જગોએ અને અમુક વખતે તેણે હાજર રહેવું એવો હુકમ તેને થયો હતો અને તે તેણે માનયો નહીં એ સાબીત જરૂરનું છે—સાલેમ પ્રસાદ ચકરબતી કી. ઈં. લા. પ્ર. ૨૪૪ જે સખસ હાજર હોય તે સખસની હાજર રહેવા કાયદા પરમાણે ફરજ હતી અને એ પરમાણે વા તેણે ના પાડી અથવા ઈરાદા પુરવક કસુર કરી એવું સાબીત થવું જો ... બી રી પ્ર. ૪૩ દીવાની કોરટના વારંટથી પકડેલો સખસ નાશી જાય તેને આ કલમ પરમાણે સજા થાય નહીં—રાણી વીરૂધ સરદાર પાડુ. ૧ મું. હા. રી. પ્ર. ૩૮ હાજર રહેવા મોઢાનો હુકમ કરયો હોય તો તે પરમાણે હાજર નહી થવાથી આ કલમ પરમાણે ગુનહો ઠરે છે ૬ મ હા. રી. પ્ર. ૧૫ વળી એવું પણ ઠરયું છે કે મદરાસના ... માજીસતરેટનો મોઢાનો હુકમ નહી માનવાથી આ કલમ પરમાણે સજા થાય. ... રી. એપે. ૩ ગુનહો સપુરવ્યુ થવા માટે સમનસની નકલ તહોમતદારના ઘરના ... એ ઠવામાં આવી હતી એવું સાબીત કરવું એ પુરતું નથી સમનસની ખબર તે... રને ખરેખર આપી હતી તેમ છતાં ઈરાદાથી તે હાજર થયો નહી એવું સબીત થવું જોઈએ. ૭ મ. હા રી એપે. ૨૯ કંઈ જગાએ હાજર થવું એવું સમનસમાં બતાવ્યું ન હોય તો તે સમનસ નહી માનવા માટે ગુનહો ઠરી શકે નહી. ૭ મ. હા, રી. એપે. ૧૪ બથા ફંડના શીપાઈને પરતીવાદીને પકડવાનું વારંટ આપ્યું હોય, તે પરતીવાદીને બતાવી પોતાની પાસે ચાલ્યો આવવા તેને કહે અને પરતીવાદી નાશી જાય તો તેને આ કલમ પરમાણે સજા થાય નહી. ૭ મ હા. રી. એપે ૪૪ જે અમલદારે હુકમ મજકુર કાઢયો તેને તે હુકમ કાઢવા અખતીયાર હતો એવું મુખય કરીને સાબીત થવું જોઈએ—રાણી વીરૂધ પરશોતમ વહાલજી. ૫ મું. હા. રી. પ્ર. ૩૮ (ફોજદારી) રાણી વીરૂધ જગનાથ બટ. ૫ મુ. હા રી પ્ર. ૧૦૩ (ફોજદારી.)

૧૭૫ સરકારી હોદાના જોરથી કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કંઈ લેખ હાજર કરવાની અથવા તેને કાંઈ લેખ સ્વાધીન કરવામાં કાયદા મુજબ ફરજ છતાં જે માણસ તે લેખ હાજર કરવામાં અથવા સ્વાધીન કરવામાં ઈરાદાથી કસુર કરે તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાંચશે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અગર તે લેખ કોઈ ઈનસાફની કોરટમાં હાજર અથવા કોરટને સ્વાધીન કરવાનો હશે તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ લેખ હાજર કરવાની જે સખસની કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે સખસે તે લેખ હાજર કરવામાં કસુર કરવી.

[redacted]

દ્રષ્ટાંત.

કોઈ છુટમા કોરટ ગમે કાઇ લેખ હાજર કરવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં આ પ૰હાજર કાવાગા ઇરાદાથી કસુર કરે તો આ એ આ કલમગા બીયાન કરેલો ગુ કરયે. એમ શમજવું.

ટીકા.

એમ બ તાવવુ જોઇએ કે એ લેખ હાજર કરવાની એ સખસની કાયદા પ્રમાણે ફરજ હતી અને જો એ ફરજ એ શખસ ઊપર બેસ રવાને યોગય ઊપાય ન કરયો હોય તો તે શખશ આ કલંગ મુજબ ગુનેગાર થતો નથી કોઇ શાક્ષી જે લેખ તેને ગાલમછે કે તેની પાશે માગતમા આવશે એમ છતાં ઇશદાથી ઘેર મુકીને આવે તો તે આ કલમ મુજબ શીક્ષા લાયક નથી પણ જો તે હાજર કરવાને યોગીય નોટીસ અથવા સમન પહોંચાડયો હોય તો તે શીક્ષા લાયક છે કેટલાક લેખો એવા હોય છે કે જે સાક્ષી સાધીન કરવા ના પાડી સકછે એવા કારણુથી કે એવા લેખ સવાધીન ન કરવા છુટ છે પણ જો તે લેખો તેના હાથમા હોય તો તે કોરટમાં હાજર કરવા તેની ફરજ છે અને કોરટ એ લેખ સવાધીન કરવાની છુટ છે કે નહી તેનુ નકી કરશે (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧ ની કલમ ૧૬૨)

કઇ શખશોને સમાલકોજ કોરટમા હાજર થવાને કસુર કરવા બદલ આ કલમ પ્રમાણે જુજ સજા કરી સકતા નથી કોરટની રુબરુ અગર કોરટમા ગુનો કરે તો સને ૧૮૬૧ નો૰ આકટ ૬ કલમ ૨૧ મુજબ જડજ સજા કરી શકે છે (મુંબઈ હા. સને ૧૮૬૫).

સરકારી નોકર પોતાના દફતરમા કાગળ છતા કોરટે મંગાવવા પ્રમાણે રજુ ન કરે તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેગાર છે (મુબઈ હાઇકોરટ તા૰ ૫ સપટેંબર સને ૧૮૬૬).

સક્ષી પાસે કોરટે મગાવેલા દસતાવેજની નકલ રાખવા શાગ્રપ ખરચ કોરટથી ; કરવો સરકારનો નબર ૧૯૦૫ પા૦ ૨૮ સપટેમબર સને ૧૮૬૪ રેવનીયુ કમીશનરનો નંબર ૩૧૦૬ ૧ લો અકટોબર સને ૧૮૬૪.

[redacted] સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧ (પુરાવાના) ની કલમ ૧૬૨ પ્રમાણે કેટલંક એવાં દસતાવે [redacted] રજુ કાવાની ફરજછે એવુ ઠરાવત સુધી તે નહી કરનારને શજા થઈ શકતી નથી.

[redacted] ર ને કોઈ શરકારી નોકરને કંઈ બાબત સબંધી કાંઇ નો [redacted] અથવા ખબર આપવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં જે [redacted] કાયદામાં ફરમાવેલી રીતે તથા વખતે તે નોટીસ અથ

વાની જે શખ્સની કાયદા મુજબ ફરજ હો તે ખબ શે તે નોટીસ અથવા ખબર આપવી.

વા ખબર આપવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે, તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા પાચસે રુપીઆ સુધીના દડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે. અથવા અગર તે આપવાની નોટીસ અથવા ખબર કાંઈ ગુનોહ

થવા બાબતની હોય અથવા કાંઈ ગુનોહ થતો અટકાવવાના કારણસર અથવા કોઈ ગુ

ગારને પકડવા માટે આપવી જોઇતી હોય તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરમાં આવશે.

ટીકા.

હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કયદાની કલમ ૧૨૧—૧૨૧ અ ૧૨૨—૧૨૩—૧૨૪—૧૨૪ અ ૧૨૫—૧૨૬—૧૨૭—૩૦૨—૩૦૩—૩૦૪—૩૮૨—૩૯૧—૩૯૩—૩૯૪—૩૯૫—૩૯૬—૩૯૭—૩૯૮—૩૯૯—૪૦૨—૪૩૫—૪૪૯—૪૫૦—૪૫૬—૪૫૭ ૪૫૮—૪૫૯—૪૬૦ મુજબના ગુના થવા વીશેની ખબર જેથી તરત પાસેમાં પાસેના પોલીસ અમલદારને અથવા માજીસતરેટને ખબર આપવી (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ક. ૮૯) વળી એજ આકટની ક. ૯૦ થી ચોરાંનો માલ લેનાર અથવા વેચનાર મશહુર માણસનુ રહેવાનુ ઠેકાણુ, ઠગ અથવા અપહરણ કરનારા માણસો અથવા જેમની શક હોય તેવા માણસોની આલજા સબંધી પોતાના જાણવામાં હોય તે હકીકત શતી થનારછે એ વીશેની હકીકત તેમજ કાયદાથી જામીન ન લઇ શકાય તેવા નાહો સંબધી હકીકત અને અકાળ મરતીયુ વીશેની ખબૂર હરકોઈ જમીનદારે જાણવામા આવે કે તરત નજીકના પોલીસ અમલદાર અથવા માજીસતરેટને રજ છે. દરેક ગામના મુખી વીગરે ઉપર (સને ૧૮૭૧ ના આકટ ૨૭ થી, માં આવી છે.

એક શખશે ડકાઈટીનો ગુનો કરવામાં ભેલો મળવા ના પાડયાથી પોતે એ ગુનો થવાનુ જાણુતો હતો એવો અર્થ યતો નથી તેમજ એ ગુનો અટકાવવાને માટે તેણે ખબર ન આપી એવુ પણ ઠરતુ નથી ૭ વી રી. પ્ર. ૨૯. જે સખસ ઉપર ખબર આપવાને કાયદાએ ફરજ નાખા હોય તે ફરજ પ્રમણે કોઈ ખબર ન આપે તેને સજા માટે આ ક સમછે ઇરાદા પુરવક આ ખબર ન આપે તેને સજા થાયછે ૧૬ વી. રી. પ્ર ૭૫.

૧૯૭ સરકારી હોદાના જોરથી કોઇ સરકારી નોકરને કાંઇ બાબત સંબંધી કાંઇ

ખોટી ખબર આપવી.	ખબર આપવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં તે બા ધી જે ખબર પોતે ખોટી છે એમ જાણુતો હોય

માનવાનુ પોતાને કારણુ હોય એવી કાઇ ખબર ખરી દાખલ જે માણસ આ તે છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ ની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અથવા અગર જે ખબર આ યદા મુજબ ફરજ હેય તે ખબર કાંઇ ગુનોહ થવા બાબતની હોય અથવા તો અટકાવવાના કારણુસર અથવા કઇ ગુનેહગારને પકડવા માટે આપવી માણસને બે બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એ બંનેની સંક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

...મીનદાર પોતાની જમીનદારીની હદમાં એક ખુન થએલું જા...
...ાજીસતરેટને જાણી જોઈને એવી ખોટી ખબર આપે કે એ ...
આપના ડંખથી અકસમાત થયુ છે તો ગ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનહો કરયો એમ સમજવું.

(બ) એક પાસેની જગામાં રહેનારા એક માતબર વેપારી જ ના ઘરમાં ડાકાઈટી નો ગુનો કરવા માટે પોતાના ગામમાંથી ઘણાએક અજાણ્યા માણસો ગયા છે એમ જાણ્યા છતાં તથા બંગાળાના કાયદાના પુસતક માહેલા સને ૧૮૨૧ ના ૩ જા કાયદાની સાતમી કલમની ૫ રકમ મુજબ તે હકીકતની જલદી તથા બરાબર ખબર પાસેમાં પાસેની પોલીસ ની ચોકીના અમલદારને આપવાની પોતાની ફરજ છતાં ગ તે ગામનો રખવાળ જાણી જોઈને તે પોલીસ અમલદારને એવી ખોટી ખબર આપે કે (તે માણસો ગયા હેય તેથી જુદી દીશા બતાવીને) આ ગુીમેર કોઈ દુર જગા પર ડાકાઈટીનો ગુનોહ કરવાના વીચારથી જેઓના ઉપર ગુમાન જાય એવા કેટલાએક શખશોનુ એક ટોળુ આ ગામમાંથી ગયુ તો એ ...ાણી ગ એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમ કોઈ શખસ પોલીસ પાસે કાંઈ ખોટી હકીકત કહે તેને માટે નથી પણ જ... ...નદારો અને ગામડાના મુખીઓ જેઓ કાયદાથી ખબર આપવાને બંધાએલાછે તેઓ માટે અને એવા બીજા કેસો માટેછે—રાણી વીરૂધ લક્ષમીસીંગ ૧૨ વી. રી. પ્ર. ૨૩. કોઈ ખાનગી શખશે કાંઈ ગુનહો બનતાં જોયો હોય તે બાબતની ખબર આપવાને તે કોઈ કાયદાથી બંધાએલો નથી ૪ બં. લા. રી. પ્ર. ૭. રીજી કાડવા વાળા પોતાના ઉપરી ...ે ખોટો રીપોટ કરેતો તેઓ આ કલમ પ્રમાણે ગુનો કરેછે ૬ ગ. હા. રી. પ્ર. ૪૮.

૧૭૮ સાચુ બોલવાને સોગંદ આપવાનો જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ અખતી...

...ઈ સરકારી નોકરે કા... ...ા મુજબ સોગંદ ખાવા નુ ફરમાવ્યા છતાં સોગંદ ખાવાની ના કહેવી	...આર હોય તેવા કોઈ સરકરી નોકરે સાચુ બોલવાને બાંધવા સારૂ કોઈ માણસને શોગંદ ખાવાનુ ફરમાવ્યા છતાં તે માણસ અગર તે પરમાણે સાચુ બોલવાને બાંધવા સારૂ સોગંદ ખાવા ની ના કહે તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુંધીની આ

સાન કેદની, અથવા એક હજાર રૂપઈઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીકશા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

જે સાક્ષીને જે સવાલ પુછવામાં આવે તે સવાલના જવાબ દેવાની કાંઇ યોગ્ય કારણ વગર ના કહે તો સાત દીવસની મુદત સુધી કેદમાં મોકલવા માજીસટ્રેટ મુખત્યાર ... ...રમાં યોગ્ય જણાય તેટલી મુદત સુધી કેદમાં મે... ...જવાબ આપવા કબુલ કરે તો તેને મોકલી રાખ...

તે હક ફુરીને જવાબ આપવાની નાજ કહેતો સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ
થવા ૪૩૬ ના ઠરાવો મુજબ તેની ઉપર અમલ થઇ શકે (સને ૧૮૭૨ ના
કલમ ૩૫૬ અને ૩૫૪) દાસનીનો હક શાક્ષી આપવા ના પાડવાનુ વાજબી
ધણીઆંણીના સબંધમાં પણ ફોજદારી કામમાં શાક્ષી આપવા ના કહેવી એ વાજબી
નથી (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧ કલમ ૧૨૦).

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૬૩ થી ફોજદારી, દીવાની મુલકી તરફે
કોરટો સજા કરી શકે છે જારે સજા કરવી હોય તોજ કમીટ કરવો.

૧૭૯ કોઇ સરકારી નોકર પોતાના સરકારી હોદાના કાયદેસર અખતીઆરનો અમલ કરતા કોઇ બાબતમા કાંઈ સવાલ પુછે અને તે બાબતમા તે સરકારી નોકરને સાચી વાત કહેવાની કાયદા મુજબ પોતાની ફરજ છતાં જે માણુસ તે સવાલને જવાબ દેવાની ના કહે તે માણુશને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સવાલ પુછવાનો અખતીઆર હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરને કાંઇ સવાલનો જવાબ દેવાની ના કહેવી.

૧૮૦ કોઇ માણુસે કાંઇ મજકુર કરયો હોય તે મજકુર ઉપર તેને સહી કરવાનુ ફરમાવવાને કાયદા મુજબ મુખતીઆર હોય તેવા કોઈ સરકારી નોકરે તે મજકુર ઉપર સહી કરવાનુ ફરમાવ્યાં છતાં આગળ તે માણુસ તે ઉપર સહી કરવાની ના કહે તો, તેને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા પાચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કાંઇ મજકુર ઉપર સહી કરવા ના કહેવી.

ટીકા.

સરકારી નોકર કાંઇ મજકુર ઊપર સહી કરવાનું ફરમાવે તે સહી કરવાની ના કહેનારને સજા માટે આ કલમ છે પણ સહી લેનાર અધીકારીને એવી સહી લેવા અધીકાર હોવો જોઇએ. કોઈ રેવન્યુ ચોકશીમાં કોઇ સખસે આપેલી જુબાની ઉપર સહી કરવા તે બંધાએલો નથી અને તે ઊપર શહી કરવા ના કહેતો તેને આ કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ શકે નહીં (મદરાસ હા. કો રૂલીંગ ૧૮ મી જાનેવારી સને ૧૮૭૦)

૧૮૧ કોઈ સરકારી નોકરને અથવા કાયદા મુજબ સોગંદ આપવાનો જેને અખતીઆર હોય એવા કોઇ બીજા શખસને કંઇપણ બાબતમાં સાચી વાત કહેવાને કાંઈ સોગંદથી કાયદા મુજબ બંધાયા છતાં જે માણસ સદરહુ સરકારી નોકર અથવા બીજા શખસને તે બાબતમાં એવો કાંઇ મજકુર કહે કે તે ખોટો હોય અને તે મજકુર ખોટો છે એમ તે માણુસ જાણતો કે માનતો હોય અથવા તે ખરો છે એમ તે માણુસ માનતો ન હોય તો તે માણુસને ત્રણ વરસની મુદત

જે સરકારી નોકર અથવા સખસને સોગંદ આપવાનો અખતીઆર હોય તેની આગળ સોગંદ ખાઇ જુઠો મજકુર કહેવો.

એમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પાત્ર થશે.

ટીકા.

જ્યાં જે અમલદાર સોગન આપે તે અમલદાર જો તદન પોતાની હકુમત બહારના ગુનો ઇનસાફ કરતો હોતો તાહાં કોઇ સખસ સચી વાત કહેવાને કાયદા મુજબ બંધાએલ નથી (મદરાશ હા કો. ફેસલા વા ૨ પા. ૪૩૮) મદરાસ હાઈકોરટ એમ ઠરાવ્યું છે કે કોઇ ફોજદારી મુકદમામાં જે શાક્ષી કોઇ માજીસટરેટની આગળ જુઠી જુબાની આપે તેને ક. ૧૯૩ મુજબ ગુનેગાર ઠરાવવા મુખતીયારછે. પછી ગમે તો તેના ઉપર કમગ મુજબ તોહમત મુકવામાં આવે અને જો તે પ્રમાણે થાયતો તેનો ઇનસાફ ફકત સેશન કોરટજ કરી શકે (મદરાસ હાઈકોરટ એહેવાલ વા ૪ પાને ૧૮) આનાથી ઉલટો મુંબાઈ હાઇ કોરટે ઠરાવ્યું છે (વો. ૮ પા. ૨૧) અને કલકતા હાઈ કોરટે પણ ઠરાવ્યું છે. (સધરલેંનડના વીકલી રીપોરટસ કલકતા રૂલીઝ કરમીનલ કેસીસ (વા. ૮ પા ૨૭—૩૦) ઇનકમ ટેક્ષ કમીશનર પાશે ખોટી હકીકત કહે તો આ કમલ પ્રમાણે નહી પણ ૧૯૩ કલમ પરમાણે ગુનો બનીઓ કહેવાય—રાણી વીરૂધ દયાલજી ઇદરજી ૮ મુ. હા. રી. પા ૨૧ (ફોજ).

૧૮૨ કોઇ સરકારી નોકરથી પોતાના સરકારી હોદાનો કાયદેસર અખતીઆર વાપરતાં કોઇ સખસને નુકશાન અથવા દુખ થાય અથવા સાચેસાચી હકીકત તે સરકારી નોકરના જાણ્યામાં આવી હોય તો જે વસતુ તે સરકારી નોકરે ન કરવો જોઈએ અથવા જે વસતુ કરવામાં તેણે કસુર ન કરવી જોઇએ તે વસ્તુ તે કરે અથવા તે કરવામાં તે કસુર કરે એવા ઇરાદાથી અથવા તે એમ કરસે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં જે માણસ તે સરકારી નોકરને પોતે જે ખબરને ખોટી જાણતો હોય અથવા ખોટી માનતો હોય એવી કંઇ ખબર આપે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંથી ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

(કોઇ સરકારી નોકરપાસે તેનો કાયદેસર અખતીઆર અમલમા અણાવીને બીજા સખસને નુકશાનકરાવવાનાઇરાદાથીખોટી ખબર આપવી)

દ્રષ્ટાંત.

(અ) અ કોઈ માજીસટરેટને એવી ખબર આપે કે તમારા હાથ તળેના જ પોલીસ અમલદારે નોકરીમા ગફલત કરી છે. અથવા બદ ચાલ ચલાવી છે અને તે ખબર ખોટી છે એમ પોતે જાણતો હોય તેમ તે ખોટી ખબર ઉપરથી તે માજીસટરેટ જ ને બરતરફ કરશે એવો સંભવ છે એમ પણ તે જાણતો હોય તો અએ આ કલમમા બીયાંન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ કોઇ સરકારી નોકરને એવી ખોટી ખબર આપે કે મને કરેલું નીમક જ એ કોઈ છાને ઠેકાણે સંતાડયું છે અને તે ખબર ખોટી છે એમ પોતે જાણતો હો

ઘ તથા તે ખોટી ખબરનો પરીણામ એવો થશે કે જ ની જગાનો
જ ને દુખ થસે એવો સભવ છે એમ પણ તે જાણતો હોય તો અએ
ચાંન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કલમ ૧૮૨ અને ૨૧૧ જુદી જુદી છે મારા છોકરાને ઝેર દઈને મારયો એવું
ક તોહોમત મુકયુ એને કલમ ૨૧૧ લાગેછે માટે શેશન કોરટના અખતીઆરનું એ કામ
(કલકતા હાઈકોરટ તા૦ ૭ સપટેમબર સને ૧૮૬૭)

આવી ફરીઆદ સરકાર અમલદારજ કરી શકે ૩ અં હા. રી.
હ સંપુરણ થવા માટે તહોમતદારે જે ખબર આપાથી ખબર ખોટી છે
હતો અથવા એવુ મનવાને કારણ હતુ એવું સાબીત થવુ જોઈએ અને વળી એવુ
ણુ સાબીત થવુ જોઈએ કે તેણ એવા જ્ઞાનથીજ એ ખબર આપી ૯ વી. રી. પ્ર
કેદી પોતાના બચાવની ખાતર જે હકીકત કહે તે ખોટી પડે તો તે આ કલમ પ્રમા
ખોટી ખબર આપનાર ઠરતો નથી ૨. અ. હા. રી. પ્ર. ૧૨૮ પોનસ અમલદાર
ખોટી ખબર આપનારને આ કલમ પ્રમાણે નહી પણ કલમ ૨૧૧ પ્રમાણે સજા થ
૮. વી. રી. પ્ર. ૬૭.

૧૮૩ આ સખસ સરકારી નોકર છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ
કોઈ સરકારી નોકરના કાયદેસર અખતીઆરથી કાંઈ મીલકત જપત થતીહોય તેમાં સામા થવું — તાં તે સરકારી નોકરના કાયદેસર અખતીઆરથી કાંઈ મીલકત જપત થતી હોય તેમાં જે માણસ સામા થાય, તે માણસને છ મહીનાની બેમાના ગમેન પ્રકારની કેદની અથવા
હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

જે સખસના ઊપર હુકમનામુ થયુ હોય તે સખસના ઊપર હુકમનામુ
જો કોઈ નાજર ત્રીજા સખસનાં બારણા ભાગે અને તેમા દેવાદાર જાતે
ન ના નીકળે તો તે નાજર ઘર પ્રવેસનો ગુનો કરે છે એટલા માટે જયાં ઘર ધણીના
પર નાજરને હરકત કરવાનુ કલમ ૧૮૩ મુજબ તોમત રાખવામાં આવ્યું તીયાં મુ
ઈ હાઈ કોરટે ગુનો સબીત થવાનો ઠરાવ રદ કરયો કોરટે સીમાઅનેનો કેસ જે
શાને લગુ હતો તે કહયુ કે હવે આ મુકદમામા તોમતદારના ઘરમા દેવાદાર
સામાન હતો એવો પુરાવો નથી અને પુરાવો નથી અનુમાન તેના
હએ તેના ઘરમા કાંઈ પણ એવી મીલકત નહોતી તેથી સરકારી નોકરને
તીઆરથી કાંઈ મીલકત જપત થતી અટકાવી નથી જે ગુનાની કલમ ૧૮
મતદાર ઠરી છે તેમ તેણીને કલમ ૧૮૬ મુજબ કોઈ સરકારી નોકરને તેના
કરવામાં ખુલીખુલી અડચણ કરવાની ગુનેગાર પણ ન ઠરાવી શકાય કારણ

આપ્યાં૦પી તે કાંમ જો તેણે કરયું હોતતો તે નાજરની સતા બાહાર હતું. મુ
ઈ કોરટ રીપોરટસ કરાઊન કેસંસ વા. ૭ પા. ૮૩,) નાજરને કોરટનો હુકમ બજા
વદારનું બારણું તોડવાની રજા નથી રેવંતીયુ શીવીલ એનડ કરમીનન રીપોરટસ
કરમીનલ રૂલીંઝ વા. ૩ પા. ૯ મુંબાઈ હાઈકોરટ રીપોટસ કરાઊન કેસીસ વા. ૭ પા.૮૫

કોરટનાં અમલદારને જંગમ મીલકતનો કબજો આપવાને સારૂ ઈયા ફોજદારી મુ
કરદમાઓમાં હુકમ બજાવવાને સારૂ બરણા તોડવાની હમેસ રજા છે (મુંબાઈ હાઈકોરટ
રીપોરટ કરાઊન કેસીસ વા. ૭ પા ૮૫ સને ૧૮૬૧ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૮૦)

કોઈ સરકારી નોકરનાઅખતીયારથી વેચના કાહેલી કાંઈ મીલકત વેચાતાંમા અડચણ કરવી

૧૮૪ કાંઈ સરકારી નોકરના પોતાના સરકારી હોદાના કાયદેસર અખતીયારથી વેચવા કાહેલી કાંઈ મીલકત વેચાણમા જે માણસ ઈરાદાપૂર્વક અડચણ કરે. તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુંધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે

કોઈ સરકારી નોકરના અખતીયારથી વેચવા કાઢેલા મીલકતની કાયદા વીરૂધ ખરીદી અથવા માગણી.

૧૮૫ કોઈ સરકારી નોકરના પોતાના સરકારી હોદાના કાયદેસર અખતીઆરથી કાંઈ મીલકતનું વેચાણ થતુ હોય તે વેચાણમાથી તે મીલકત ખરીદ કરવાને ઠેરાવેલો સખસ કાયદા મુજબ અશકત છે એમ જાણ્યા છતાં તે સખસને હીસાબે પછી તે સખસ પોતેજ હોય કે કાંઈ બીજો સખસ હોય તો પણ જે માણસ તે મીલકત ખરીદ કરે અથવા તેની માગણી કરે અથવા માગણી કરેથી જે ફરજ પોતાની ઊપર આવતી હોય તે ફરજ અદા કરવાનો પોતાનો ઈરાદો નહીં છતા જે માણસ તે મીલકતની માગણી કરે તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે

ટીકા.

ઈ મશકરીથી માગણી કરે તોતે આ કલમના બંધનમા આવેછે (સેન. પ્ર ૧૫૩.

સરકારી નોકરને તેના સરકારી કામ કરવામા જે માણસ બુધીપુરવક અડચણ કરે તે માણસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકરની કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

૧૮૬૫ ના આકટ ૧ ના પ્રમાણે નીમાએલા કોઈ સરવે ખાતાના પોતાનું ધા માપવા ન દેય તેણે આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનો કરયો હા. રી.૫૧ (ફોજદારી) કોઈ સખસના ખાનગી ઘરમા કોઈ
પેસનાર કાંઈ અધીકાર બતાવે નહિં અને તેથી તે ઘર

રમાં પેસવા દે નહી તો તેણે આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હો કર્યો ગણાય નહી
રટ તા. ૨૧ મી મે સને ૧૮૭૮ દીવાની કોરટનુ હુકમનામુ બજાવતાં
ખસનુ ઘર ફોડે એ તીજા સખસના ઘરમાં પ્રતીવાદીની કાંઇ ગોલકત
બીત થાય તો એ તીજો સખસ નાજરની સામો થાય તો તેની ઉપર
માણે તોહમત આવે નહીં ૭ મુ હા. રી. પ્ર. ૮૩ (ફોજદારી.) કોઈ કા
ાસેતો તેણે સરકારી નોકરને સરકારી કામ કરતા હરકત કરી એવું આ
તોહોમત આવે નહીં ૧ મુ હા રી પ્ર. ૧૨૮. કોઇ સરકારી નોકરને કોઇ ગાડીવાળો
ભાડે આપવા ના કહેતો તેથી તેણે આ કલમ પ્રમાણે સરકારી નોકરને સરકારી કામું
હરકત કરી એવુ તોહોમત આવે નહીં. ૯ મુ હા. રી. પ્ર, ૧૬૫

કાયદેસર કેદમાંથી નાશી જવુ એ આ કલમ મુજબ સીક્ષા લાયક નથી એ તે
મત કલમ ૨૨૪ મુજબ રાખવુ જોઇએ (મુંબાઈ હાઇ કોરટ રીપોરટ વા. ૨ મા ૧૯૪)
ક માજીસ્તરેટે સરકારી નોકરને ભાડે ગાડી આપવાની ના પાડવાથી આ કલમ મુજબ
ગેગાર ઠરાવ્યો હતો તે ઠરાવ રદ થયો મુ હા. કો. રી. વા. ૯ પાનુ ૧૬૫ .

૧૮૭ કોઇ સરકારી નોકરને તેની સરકારી નોકરી બજાવવામા મદદ કરવા

કાયદા મુજબ મદદ કરવા ની ફરજ છતા કોઇ શરકારી નોકરને મદદ કરવામાં કસુર કરવી.

આપવાની જે માણસની કાયદા પરમાણે ફરજ હોય તે
ણસ જાણી ઈરાદાથી તે પરમાણે મદદ આપવામાં કસુર કરે
તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની
થવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શી
કરવામા આવશે અને મદદ માગવાનો કાયદા પરમાણે જે
અખતીઆર હોય એવા કોઈ શરકારી નોકરે કોઇ ઈનશાફની કોરટે કાયદા મુજબ કરેલા
ઇ હુકમ બજાવવાના કારણસર અથવા કાઇ ગુનો થતો અટકાવવાના કારણસર અથવા કો
હંગામો કે બખેડો બંધ પાડવાના કારણસર અથવા જે શખસની ઉપર કાઇ ગુનનુ
મત મુકયુ હોય કે જે કાઈ ગુનાનો તકશીરવાર હોય કે કાયદેસર કેદમાંથી નાશી ગયો
એવા કોઇ સખસને પકડવાના કારણસર તે મદદ માગી હોય તો તે માણસને ૭ મહીના
મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની
જા કરવામા આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૯૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૭૮—૮૨ તથા સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ
ની કલમ ૧૮ જુઓ. અને ગામના પોલીસ પટેલ પોલીસ અમલદારને મદદ આપવા
૧૮૬૭ ના આકટ ૮ ની કલમ ૬ અકાળ મરણીયુનુ પંચાતનામુ કરવા પોલીસ અમલ
ગામ બેસતાનુ કહે તે ન માને તો સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૮ ની કલમ ૧
લા ગુનેગારનો પીછો પકડવા પોલીસ પટેલને મદદ ન આપે તો એ આ

અથવા પોલીસ અમલદાર સુલેહનો ભંગ થતો અટકાવવાને સારૂ
બખેડો બંધ પાડવા સારૂ અથવા જે બીજા માણસને પકડવાનો
હોય તે માણસને પકડવા સારૂ જે માણસની મદદ માગે તે સઘળા માણસોએ મદદ કરવી જોઈએ (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ક. ૧૯૧).

૧૮૮ કોઈ સરકારી નોકરને કાંઈ હુકમ જાહેર કરવાનો કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય તે પરમાણે હુકમ જાહેર કરીને તે કોઈ માણસને એ પરમાણે ફરમાવે કે તમારે ફલાણા કામથી દુર રહેવું અથવા તમારા કબજામાં કે તમારા વહીવટમાં ફલાણી મીલકત છે તે બાબત ફલાણી તરેહનો બંદોબસ્ત રાખવો અને એ પ્રમાણે તે સરકારી નોકરે ફરમાવેલું છે એમ જાણ્યા છતાં તે માણસ તે હુકમ ના માને અને તે હુકમ તેણે ન માનવાથી અગર કાયદેસર કહેલા કોઈ શખ્સોને કાંઈ અડચણ દુખ કે નુકશાન થાય અથવા થશે એવું થાય અથવા કાંઈ અડચણ દુખ કે નુકશાનનું જોખમ થાય અથવા થશે એવું થાય તો તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને અગર તેણે તે હુકમ ન માનવાથી માણસની જીંદગીને તનદુરસતીને અથવા સલામતીને જોખમ થાય અથવા થશે એવું થાય અથવા હંગામો કે બખેડો થાય અથવા થશે એવું થાય તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ જાહેર કરેલો હુકમ ન માનવો.

ખુલાસો—તે ગુનેહગારે હાની કરવાનો ઇરાદો કરવો જોઈએ અથવા તે હુકમ ન માનેથી હાની થવાનો સંભવછે એવો તેને વીચાર થવો જોઈએ એમ કાંઇ જરૂર નથી તે એમ જાણે કે હું ફલાણો હુકમ માનતો નથી તથા તે હુકમ તેણે ન માનવાથી હાની થાય અથવા થશે એવો સંભવ હોય તો બસ છે.

દ્રષ્ટાંત.

જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ હુકમ જાહેર કરવાનો અખતીઆર હોય એવો કોઈ સરકારી નોકર અગર એ પરમાણે એક હુકમ જાહેર કરે કે ફલાણો ધરમ સબંધી વરઘોડો ફલાણે રસ્તે થઇને જાય નહી અને પછી જાણી બુઝીને અ તે હુકમ ન માને અને તેથી હંગામાનું જોખમ થાય તો અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ જાણવું.

ટીકા.

જ્યાં છેલી રકમ મુજબ વધારે શીક્ષા કરી હોય તીયાં ઠરાવમાં હકીકત લખી બતાવવુ જોઇએ કે એ ગુનો વધારે શીક્ષાને લાયકછે (મુંબઇ હાઈકોરટ રી. ક્રીમીનલ કેસીસ વા. ૩ પી. ૩૧)

એ હુકમ ખરો છે કે ખોટો તેની ખાતરી કરવાની કાંઇ જરૂર નથી જો તે હુ
કરવાના અખતીઆરવાળા સરકારી નોકરે તે જાહેર કરયો હોય તો બસછે પણ જે સક્ષ
ને પરમાણે હુકમ કરવાનો અધીકાર નથી એ સક્ષે હુકમ આપીઓ હોયતો જે સક્ષના
પર તે હુકમ આપીઓ હોય તેસખસને તને રદ બાતલ ગણવાનો હક છે. (મુ. હા. કે
રી. ક્રાગીનલ લો. વા. ૫ પા ૨૧.

આ કલમ મુજબ ગુનો થવને કાંઇ હુકમ ન માનવો જોઇએ એટલુજ નહી પ
તે હુકમ ન માનવાથી તેમા દરસાવેલું કાંઇ નુકશાનકારક પરીણામ થવુ જોઇએ અથવ
થાય તેમ હોવુ જોઇએ એટલા માટે જ્યા માજીસતરેટે હુકમ કરયો કે જે લોકો પાસે
થીઆર રાખે તેઓએ સન ૧૮૬૦ ના આકટ ૩૧ મુજબ પરવાના લેવા જોઇએ ત્યા એમ
રાવ કરવામાં આવ્યો કે આવો હુકમ ન માનવાથી આ કલમ મુજબ ગુનો થતો નથી કારણ
કે એમ કરવાથી કાંઇ દુખ કે અડચણ વીગરે કંઇ થશે કે થાય તેમ હોય એવો કાંઇ પુર
વો નથી (બં. હા રી. આપેનડીક્ષ વા. ૩ પા. ૧૪૯).

આ કલમના પાછલા ભાગમાં લખેલા પરીણામોનો કાંઇ પણ પરીણામ અટકાવવ
ના કારણસર આ કલમનો અમલ થઇ શકે, તે શીવાય કદી થઇ સકે નહીં એટલા મા
જ્યાં એક માજીસતરેટે ઢોર, ઘેટાં અને ટટુઓના માલીકોને શેહેરમાં ફરવા દેવાની
ના કરી તીયાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે આ કલમથી તે પ્રમાણે કરવા અખતીઆર ન
(બંગાળા લા. રીપોરટસ એપેનડીક્ષ વા. ૯ પા. ૩૬) અને એવીજ રીતે જ્યાં બે સ
સોને તેમની પુરણીથી ફરીઆદીની પાસેની જમીન ઉપર રેલ આવે તેમ હતું તે
રસ્તી કાઢી નાંખવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો. તે હુકમ હાઇ કોરટે હકુમત બાહ
ણી રદ કર્યો મદરાસ હાઈ કોરટ રૂલીંગ વા૦ ૫ પા. ૧૯) પણ જાહેર મંદીર ની બાબ
માં જ્યાં ઘણા જાતરાળુઓની આવજા હતી તે મંદીરનું બારણું મોટુ કરવાને તે મંદીરના
વંશપરમપરાગત પુજારીઓને હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો તીયા એમ હુકમ મનુસ જીંદ
ગીને તથા સલામતીને જોખમ થતુ અટકાવવાને જરૂરીઆતનો ગણી આ કલમના ઠરાવ
મુજબ છે એમ માનવામાં આવ્યું હતું (મુંબાઇ હાઇ કોરટ રીપોરટસ ક્રાઉન કેસીસ
વા૦ ૬ પા૦ ૩૬.)

ગંદકી બાબતના મુકદમા અશાગીવાર જુદા જુદા કરવા મુંબાઈ હાઈ કોરટ તા
માર્ચ સને ૧૮૬૨ નીવેડા બુક પુ. ૨૬૮.

સારી ચાલથી ચાલવા માજીસતરેટે કરેલો હુકમ ન માને તયારેજ સ
૨ ગા કાયદાની કલમ ૨૭ મુજબ સજા થશે.

મના કરેલી ચીજ જેલમા લઇ જવાનો કોસેસ કરનારને સને ૧૮૬૧
કલમ ૨૮ મુજબ સજા થશે. ધરમશાળા, દારૂની દુકાન, પરશીપ, કુવા ત
ના દરવાજા વીશે વહીવટ કરવાનો હુકમ થયો હોય અને તે ન માનેતો

યદા ૧૨ ની કલમ ૧૯ રકમ ૬ તથા કાયદા ૧૪ની કલમ ૨૩ મુજબ સજા થશે. પોલીસ અમલદાર પોતાને જે રીતે ચાલીને કામ કરવું જોઈએ તેથી ઉલટો ચાલ થએલી કાનુન તોડશે, ગફલત કરશે, અથવા રજા વગર અગર બે મહીના અ ખબર આપ્યા વગર પોતાના હોદાનું કામ છોડશે પોલીસની ચાકરી છતા બીજુ કાં કરશે. બીકણપણું કરશે પોતાના તાબાના કેદીને મારકુટ કરશે તેને સને ૧૮૬૭ આકટ ૭ કલમ ૨૬ મુજબ સજા થશે.

સારવજનીક રસ્તામાં તથા ગલીમાં તથા રાહદારીની બીજી જગોમાં લોકોએ એક ઠા થવું અથવા શી રીતે જવું તથા વરઘોડા વગેરે શી રીતે કહાડવા તથા વાજાં વગાડવાં અને નહાવાની જગા સબંધી અને ધરમ સબંધી જગાઓ બાબત બંદોબસ્ત વીસે પોલીસ સુપરીનટેનડેનટ સાહેબ તરફથી થએલો હુકમ નહીં માનનારને સને ૧૮૬૭ના આકટ ૭ કલમ ૨૯ મુજબ સજા થશે.

સંને ૧૮૨૭ના ૧૨ મા કાયદાની કલમ ૧૯ મુજબ જાહેર નામુ નહીં થયું હોય તો તે જાહેરનામાં પછીના કોઈ મણુસને શીક્ષા થશે નહીં કેહી બાસાબીન રામાના કામ માં (મુંબાઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૬ અકટોંબર સને ૧૮૬૨)નો કે કલમ ૮૮ મુજબનો હુકમ એક માણુસને લાગુ પડે છે ઘણાં લોકોને સારૂ સને ૧૮૨૭ ના ૧૨ મા કાયદાની ૧૯ મી. કલમ.

સમનની નકલ ઉપર સહી કરવા ના કહયા બદલ સજા કરેલી તે હાઈ કોરટે રદ કરી તા૦ ૧૫ મી અપરેલ સને ૧૮૬૮ પા૦ ૨૦૮ સમન પોહોચાની સહી કરવાનું કાયદામાં નથી સબબ રાજા રદ કાયદાસર હુકમ માનવો જોઈએ.

સારવજનીક સુખને સારૂ હરકત કાહાડવા કરેલો હુકમ ન માને તો સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ની કલમ ૫૨૫, ૫૨૭, મુજબ માજીસતરેટ તે માલધણીના ખરચે હરકત કહાડી શકે છે અને સદરહુ ખરચને હરકત કાહાડતા નીકળેલા મીલકતથી અથવા બંજી જંગમ મીલકતથી વસુલ કરવો એ બદલ માજીસતરેટ ઉપર દીવાનીમાં દાવો ચાલશે નહીં.

એક માજીસટરેટે ઢોરના માલીકને પોતાના ઢોર સંભાળમાં રાખવાની ચેતવણી આપી તેમાં એવું જણાવવામા આવ્યું કે એ પ્રમાણે સંભાળ રાખવામાં નહીં આવે તો તેમને કાયદા પરમાણે સજા થશે એ પરમાણે તેઓ નહીં ચાલવાથી તેણે આ કલમ પરમાણે તેમને સજા કરી તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે આ શિક્ષા ગેર કાયદે છે કુબે લા. રી. પ્ર. ૪૫ (ફો. અ) એક માજીસટરેટે એવું જાહેરનામું કાઢયું કે જે સખસોને હથીઆર રાખવાની મરજી હોય તેઓએ સને ૧૮૬૦ના આકટ ૩ામાની કલમ ૨૬ પ્રમાણે પરવાનો લેવો જોઈએ. કેટલાક સખસોને આવો પરવાનો લીધા વગર હથીઆર રાખવાના તે હોમતથી પોલીસના રીપોરટને આધારે પકડવામા આવ્યા. પોલીસના અમલદારે કાંઈ સમન અથવા વારંટ માગયું નહોતું તેમ તહોમતદારો પકડાયા અવલ માજીસટરેટ આગળ કાંઈ ફરી પણ થઈ નોહોતી. ક્રી. પ્રો. કોડ કલમ ૨૫૦—૨૫૧ પ્રમાણે કાંઈ લખેલું તો

કવામા આવ્યું નોહોતું કાંઇ પુરાવો લેવામા આવ્યો નહોતો, પણ તહોમતદારોએ હુ
આર રાખવાનુ કબુલ કરવાથી માજીસટ્રેટે એક સરકારી નોકરના જાહેર કરેલા હુકમની
અમાનતા ગણી કલમ ૧૮૮ પ્રમાણે સજા કરી આ અમાનતાથી માણુસની જીંદગી તન
દુરસતી અથવા સલામતીને હરકત થાય એવો કાંઈ પુરવો નહોતો તેમાં ઠરાવવામા આ
વ્યું કે શીક્ષા ૨૬ કરવી જોઇએ કરમીનલ પરોશીજર કોડગા જે રૂલ બતાવ્યો છે તે
ધાનગાં રાખવાની ભલાગણુ કરવામાં આવી. ૩ પી. લા. રી. પ્ર. ૧૪૯ (એપેનડીકસ)આ
કલમ પ્રમાણે તેહોમતદારોને ગુનેગાર ઠરાવતાં અવલ અમુક કામથી તહોમતદારે દુર રહેવુ
એવો હુકમ બહાર પડયો છે એવું તહોમતદાર જાણુતો હતો એવું સાબીત થવું જોઇએ
રાણી વીરૂધ રામતુનુ સીંગ કો. ઇ. ડા પ્ર. ૩૪૩ આ કલમ પરમાણે ગુનેહગાર ઠરાવતી
વખતે તહોમતદારને જે હુકમ કરેલો તે લખેલો કરેલો હતો એ જરૂરનું છે કો. ઇં ડા
પ્ર. ૩૪૩. જે સરકારી નોકરે હુકમ કાઢયો હોય તેને તેવો હુકમ કાઢવા અધીકાર ન
હોય તો તે હુકમ ન માનનારા ગુનેહગાર નથી ૩ મુ હા રી પ૩ રાણી વીરૂધ ખેડા
તાનાજી ૫ મુ હા. રી પ્ર ૨૧ રાણી વીરૂધ બીઠલ લક્ષમણુ ૫ મુ હા રી પ્ર ૧૩ (કોજ
કે આ હુકમ ઉપર અપીલ થઇ હોય તો અપીલનો ઠરાવ બહાર પડતાં સુધી તે હુકમ ન
માનો એવું ગણી આ કલમ પ્રમાણે તહોમત લેવ ય નહીં ૨ મુ હા રી પ્ર ૩૮૪ આ
કામ જે માજીસટ્રેટનો હુકમ તોડયો હોય તે પોતે ચલાવી શકે નહિં ૧૦ મુ હા. રી
૪૨૪ કી પ્રો. કોડ કલમ ૪૭૩ આવો હુકમ નહીં માનવાથી કાયદેસર રહેલા સખસ
દુખ અડચણુ કે નુંકસાન થવુ જોઇએ અથવા થશે એવું જોઇએ, નહી તો ગુંનહો બનતો
નથી. ૪ મ. હા રી. પ્ર ૬.

કોઇ સરકારી નોકરને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડવો

૧૮૯ કોઇ સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી ઓહોદાના અમલ સબધી કાંઇ કામ કરવાને, અથવા કંઈ કામ ન કરવાને અથવા કાંઈ કામમાં ઢીલ કરવાને લલચાવાના કારણુસર તે સરકારી નોકરને નુકશાન, અથવા જે શખસની સાથે તે સરકારી નોકરને સબધ છે એમ પોતેજ માનતો હોય એવા કોઈ સખસને, કાંઇ નુકશાન કરવાનો, જે માણુસ ડર દેખાડે તે માણુસને બે વરસ મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારના કેદની અથવા દંડની અથવા એ
કરવામા આવશે.

કોઇ સરકારી નોકરની પાસે આસરો માગવાની અરજ કરવાથી દુર રહેવાને કોઈ સખસને લલચાવવા માટે તેને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડવો

૧૯૦ કાંઇ નુકશાનથી કોઇનું રક્ષણુ કરવાનો અથવા કરાવવાનો જે સર
કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય એવા કોઇ સરકારી ન
નો આગળ કોઇ સખસને કાંઇ નુકશાનથી પોતાનું રક્ષણુ
વા બાબત કાયદેસર અરજ ન કરવાને અથવા અરજ કરે
અટકાવવાને લલચાવવાના કારણુસર, જે માણુસ તે સખસ
કાંઇ નુકસાન કરવાનો ડર દેખાડે તે માણુસને એક વરસની મુદત સુધીની બે
પ્રકારની કેદની. અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ભાગ ૧૧ મો.

ખોટે પુરાવા તથા સરકારી ઇનસાફ વીરૂધ ગુનાહ બાબત.

કાંઈ સોગંદથી અથવી કાયદાના ખાસ ઠરાવથી સાચુ બોલવાને જે માણસ કાયદા પ્રમાણે સાહેદી આપવી. | મુંજબ બંધાયલો હોય અથવા કાંઈ પણ બાબત સબંધી ઇકરાર કરવાને કાયદા ી બંધાએલો હોય તે માણસ એવી કાંઈ વાત કહે કે જે હોય અને જે ખોટી છે એમ તે જાણતો કે માનતો હોય અથવા ખરી છે એમ નહી માનતો હોય તો તે માણસે ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧લો—કાંઈ વાત મોહોડેથી કહી હોય અથવા કાંઈ બીજી રીતે કહી હોય તેને આ કલમના અરથ પ્રમાણેની વાત સમજવી.

ખુલાસો ૨જો—સાહેદી આપનાર શક્ષ પોતાના માનવા બાબત જે ખોટી વાત કહે તે પણ આ કલમના અરથ પ્રમાણેની વાત સમજવી અને જેમ જે વસતુ કોઈ શક્ષ જાણતો ન હોય ને તે કહે કે હુ જાણુંછું તેથી તે શક્ષ ખોટી શાહેદી આપાનો ગુનેગાર થાય તેમજ જે વસતુ તે માનતો નહી હોય તે વીસે ને એમ કહે કે હુ એ માનું છું તો તેથી પણ તે શખસ ખોટી શાહેદી આપીાનો ગુનેગાર થઈ સકેછે.

દ્રસ્ટાંત.

(अ) ज ની ઊપર ब નો હજાર રૂપીઆનો એક વાજબી દાવો છે તેની મજ્કુતીમાં ઈનશાફની વખતે अ આવીને એવા ખોટા સોગન ખાય કે ब નો દાવો વાજબી છે એમ ज ને કબુલ કરતા મેં સાભળયો. તો अ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

(ब) કાંઈ સોગંદથી સાચુ બોલવાને બધાયલો છતાં, अ એ પ્રમાણે કેહે કે ફલાણી સહી जની લખેલી છે એમ હુ માનુ છુ અને ज ની લખેલી છે એમ તે ન માનતો હોય તો એ ઠેકાણે अ જે વાત પોતે ખોટી જાણે છે તે કહેછે, માટે તેણે ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

(क) ज ના અક્ષરનુ વલણ अ જાણે છે અને તે એ પ્રમાણે કહે કે ફલાણી સહી ज ની લખેલીછે એમ હું માનુંછું અને તેમજ તે સહી તેની લખેલી છે એમ अ સુધબુધીએ માનતો હોય તો એ ઠેકાણે अ ની વાત ફકત તેના માનવા વીશેછે અને તેના માનવા વીશે તે સાચીછે માટે અગર તે સહી ज ની લખેલી ન હોય તોપણ अ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવુ નહી.

(ड) કાંઈ સોગંદથી સાચુ બોલવાને બંધાએલો છતાં अ એ પ્રમાણે કહે કે ફલાણે દહાડે ज ફલાણે ઠેકાણે હતો એમ હુ જાણુંછું અને તે બાબત अ કાંઇ જાણતો ન હોય તો અગર તે દહાડે ज તે ઠેકાણે હતો કે નહી તોપણ अ એ ખોટી

વું

...કાઇ સમજાવનારો કે તરજુમો કરનારો છે અને તે જે વાત ...રીતે સમજાવવા અથવા તેનો તરજુમો કરવાને સોગંદથી બંધાયેલોછે ...વા લેખની એવી સમજણ આપે અથવા એવો તરજુમો કરે અથવા તે ... તરજુમો ખરોછે એમ શરટીફીકેટ આપે કે તે સમજણ અથવા તરજુમો ... અને તેને ખરો માનતો ન હોયતો અ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજ...

૧૯૨ જે માણસ કાંઇ બીના બનાવે, અથવા કોઇ ચોપડી કે દફતર મધે કાંઇ... ખોટો પુરાવો બનાવ્યો | ખોટી રકમ લખે અથવા કાંઇ લેખ. કરે અને તેમાં કાંઇ ખોટી વાત લખે એવા ઇરાદાથી કે કોઇ ઇનસાફી મુકરદમામાં અથવા કોઈ સરકારી નોકરની આગળ તેના સરકારી હોદાથી કાયદા મુજબ ચાલતા મુકદમામાં, અથવા કોઇ લવાદની આગળ તે બીના ખોટી રકમ અથવા ખોટી વાત પુરાવમા રજુ થાય તથા તે રજુ થનારી બીના અથવા ખોટી રકમ અથવા ખોટી વાતથી તે મુકદમામાં પુરાવા ઉપરથી જે શખસ કાંઇ અભીપ્રાય બાંધનાર હોય તે શખ્સના મનમાં તે મુકદમાના ફેંસલાને લગતી કાંઇ જરૂરની બાબત સંબંધી ખોટો અભીપ્રાય આવે તો તે માણસે ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ ની એક પેટીમાં અ કાંઈ ઘરેણું મુકે એવા ઇરાદાથી કે તે ઘરેણું તે પે...માંથી જડે તથા એ બીનાથી જ ની ઉપર ચોરી સાબેત થાય તો અ એ ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

(બ) અ પોતાની દુકાનના ચોપડામાં એક ખોટી રકમ લખે એટલા સારૂ કે કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં તે પુકીકર પ્રમાણ દાખલ વાપરવો તો અ એ ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

(ક) જ ની ઉપર બદમસ્તરતનો ગુનોહ સાબીત કરવાના ઇરાદાથી અ જ ના જેવા અક્ષર કરીને એક કાગળ લખે એવી રીતે કે જાણે તે કાગળ તે બદમસ્તરત માંહેના કોઇ શોબતીને લખેલો હોય અને પોલીસના અમલદારો ફલાણે ઠેકાણે ખોળ કરસે એવો સંભવછે એમ જાણીને તે કાગળને ઠેકાણે મુકે તો અ એ ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

ટીકા.

ખોટી વાત એવી હોવી જોઇએ કે જેથી કામના ગુણદોષ વીશે એક અગતીઅની બાબત ઉપર ઇનસાફી અમલદારનો ખોટો અભીપ્રાય બંધાય એટલા માટે જ્યારે એક વકીલ કે જેના પાસે ખરૂ વકીલાતનામુ હતુ તેણે તે ઉપર માજીસતરેટની શહી બનાવી ... રે એમ ઠરાવ થયો કે આ તહોમત કલમ ૧૯૨ મુજબ લાગતુ નથી કારણ કે ...તનામુ કાંઈ પુરાવો નહોતો અને જડજના મનમાં તેના ખરાપણા વીશે કાં...

તા તેથી એ મુકદમાના ઠરાવને કાંઇ અગર થતી નથી (મદરાશ હાઇકોરટ વાલ્યુમ પાને ૩૭૨).

જયુ કોઈ શખસના ઉપર જુદા જુદા ઇનસાફદારો આગળ વીરૂધ વાતો કેહેવાને સાર તેમાંની કોઈ વાતનુ તહોમત મુકવા ઇરાદો હોય તો એવી દરેક વાત ઊપર ફરીઆદ થવાને સારૂ ઘોગ મંજુરીયત જોઇએ (મુ. હા વા. ૧૧ પા. ૨૪.)

૧૯૩ જે માણસ કાઇ ઈનસાફી મુકદમાના કોઇપણ ભાગમાં ઇરાદાથી ખોટી સાહેદી આપે અથવા કોઇ ઈનસાફી મુકદમાના કોઇપણ ભાગમાં વાપરવા એવા કારણસર ખોટો પુરાવો બનાવે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે તથા બીજી કોઇ બાબતમાં જે માણસ ઇરાદાથી ખોટી સહેદી આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે તે માણસને તણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખોટી સાહેદી તથા ખોટા પુરાવાની વાત.

ખુલાસો ૧લો—કોઇ કોરટ મારસલ અથવા મીલીટરી કોરટ આવરીકવેસટની આગળ તજવીજ ચાલતી હોય તેને ઈનસાફી મુકદમો સમજવો.

ખુલાસો ૨જો—કોઇ ઇનસાફની કોરટની આગળ મુકદમો ચાલતા પહેલાં કાયદાએ ફરમાવેલી તજવીજ થતી હોય તેને ઈનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ સમજવો પછી તે તજવીજ કોઈ ઇનસાફની કોરટની આગળ નહી થતી હોય તોપણ.

દ્રષ્ટાંત.

અ ને તેનો ઈનસાફ થવા સારૂ કમીટ કરવો જોઇએ કે નહી એ ઠરાવવા સારૂ કોઇ માજીસ્તરેટની આગળ ચાલતી તજવીજમા અ સોગદ ખાઇને એવી વાત કહે કે જે ખોટીછે એમ તે જાણતો હોય તો એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ છે માટે અ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૩ જો—કોઇ ઇનસાફની કોરટે કાયદા મુજબ કાઇ તજવીજ કરવાનુ ફરમાવીયુ હોય અને તે તજવીજને કોઈ ઇનસાફની કોરટના હુકમ મુજબ થતી હોય તો તે તજવીજને ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ સમજવો પછી તે તજવીજ કાઇ ઇનસાફની કોરટની આગળ નહી થતી હોય તોપણ કાઇ જમીનની હદ મુકરર કરવા સારૂ એક ઇનસાફની કોરટે કોઈ અમલદારને તે જગોપર મોકલ્યો હોય તે અમલદારની આગળ થતી તજવીજમા અ સોગદ ખાઇને એવી એક વાત કહે કે જે ખોટી છે એમ તે જાણતો હોય તો એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ છે માટે અ એ ખોટી સહેદી આપી એમ સમજવું.

ટીકા.

...હેદીની આ કાયદામા નાખીયા આવી નથી આ કલમ

મુજબ તેનો અરથ એવોછે કે "ચાલતા કેસના સંબંધમાં ઇનસાફ આપવામાં
કોરટે લીધેલો ઊપાય" (મદરાસ હાઈકોરટ ફેંસલા) જો કે જે ભાગમાં ખોટી
જુબાની... હોય તે ભાગ એવો હોય કે તેમાં કાંઇ ફેંસલા આપી સકાય નહી
...નો છેડો આવે અને પછી કરી ફેંસલો આપવામાં આવેજ નહી (સને ૧૮૭૨
...ની કલમ ૪ માં ઇનસાફી મુકદમાની વાખીયા એવીછે કે કાંઈ કામ ચાલતું હોય
...પુરાવો લેવામાં આવે છે અથવા લેવાનો અધીકાર છે અથવા દફતરમાં દાખલ
...માં ઊપરથી જે કામમાં સીક્ષાનો ઠરાવ અથવા શીક્ષાનો હુકમ અથવા આખર
...વામાં આવે છે તે કામ સમજવું. (સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ની કલમ ૫૧...
...ના હુકમો ઇનસાફી મુકરદમા નથી પણ કલમ ૫૨૧ મુજબ હુકમ ઇનસાફી...

પણ જ્યાં ઇનસાફી મુકદમાઓની સાથે બીલકુલ સંબંધ નહિ એવા કોઈ બીજા કામ
ને સારૂ તજવીજ ચાલતી હોય ના તેનુ બીજી રીતે છે જ્યાં એક માજીસતરેટના ઉપર ...
નામો કાગળ આવ્યો જેમાં કેટલાક શખશો ઉપર ખુનનુ તહોમત મુક્યું હતું. અને એ
માજીસતરેટે એ ખુન શોધી કાડવાને નહી પણ કાગળનો લખનાર નકી કરવાને પુરાવો
લીધો ત્યાંહાં એમ ઠરાવ થયો કે એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદમાનો ભાગ નથી અને ગુનો
સાબેત થયાનો ઠરાવ થાકી શકતો નથી (વૈકલીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટર કલકત્તા
કરીમીનલ રૂલીંગ વા. ૧ પા. ૨૧) અને એવીજ રીતે જ્યા એ તજવીજની મતલબ
એક નીંદા ભરેલી અરજીનો લખનાર શોધી કાડવાની હતી તીયાં પણ તેવોજ ઠરાવ થયો
મુબઈ હા. કો. રી. વા. ૧૧ પા. ૧૧ કેટલીએક ખોટી વાતો એકજ જુબાનીમાં આવી
હોય તો તે એકજ ગુનો થાય છે મદરાસ હાઈ કોરટ રૂલીંગ વા. ૬ પા. ૨૭૧ સને
૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૪૬૮ મુજબ હીંદુસતાનના ફોજદારી કાયદા મુજબ કલ
મ ૧૯૩—૧૯૬—૧૯૯—૨૦૭—૨૦૫—૨૧૧—અગર ૨૨૮ મી કલમોમાં બતાવેલા ...
...કારી ઇનસાફ વીરૂધ કોઇ ગુનો કોઇ ફોજદારી અથવા દીવાની કોરટ આગળ અથવા વીરૂ
...ધ કરવામાં આવ્યો હોય તેવા ગુનાની ફરીઆદ સદરહુ દીવાની અથવા ફોજદારી કોરટ અથ
...વા તેની ઉપરી કોરટની મંજુરી સીવાય કોઇ ફોજદારી કોરટો સાંભળી શકે નહીં અને
એ મંજુરી કલમ ૪૭૦ માં બતાવ્યા પ્રમાણે આપવી જોઈએ આ કલમ મુજબ ...
રજીઓ સાધારણ નીયમ મુજબ જે કોરટની આગળ ખોટા સોગંદ ખાધાનુ કહેવાતુ હોય
તે કોરટની આગળ પેહેલ વેહેલી કરવી જોઇએ (મદરાસ હાઈ કોરટ વા. ૬ પા. ૯૨
મંજુરી વગર ચલાવેલું કામ બીલકુલ અખતીઆર બહાર છે અને તે મુજબ કરેલ
કોઈ પણ ગુનો સાબીત થયાનો ઠરાવ રદ કરવો જોઇએ (બંગાલા લા. રીપોરટ વા. ...
પા. ૩૬. ખોટા પુરાવાને સારૂ ફરીઆદ ચલાવવાની મંજુરી આપવા ના પાડવાનું એ
... કારણ નથી કે જે અમલદારની આગળ અરજી કરીછે તે અમલદારના પેહલાના
અમલદારની આગળ ખોટો પુરાવો આપવામાં આવ્યો હતો કેમકે જો અધીકારી જુદા

તો પણ કોરટ તેની તેજછે (મદરાસ હાઇ કોરટ રૂલીંગઝ વા, ૭ પા, ૧૨. જે માજીસ તરેટની આગળ ખોટો પુરાવો આપવામાં આવ્યો હોય તે માજીશતરેટ તેજ ગુનો કલમ ૧૭૩ મુજબ કમીટ કરવાને સારૂ તેનો ઇનસાફ કરી શકે નહી (મુંબઇ હાઇકોરટ રીપોરટ. વા ૧૦ પા. ૭૩. જે સખશના ઊપર પ્રથમ ૧૯૩—૧૯૪ અથવા ૧૯૫ મી કલમ મુજબ ગુનેગાર થયો હોય તે બીજી વખત તેવા ગુનાને સારૂ ફટવાને પણ લાયક છે (સને ૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ૪). કલમ ૧૯૩ પ્રમાણે ગુનાની સાબીતી થયાં છતા કલમ ૧૮૧ પ્રમાણે અપરાધ સબીત કરયો તે ગેરકાયદે છે (મુ. હા. કો. તા૦ ૨૫ અપરેલ સને ૧૮૭૧ વા. ૮ પા. ૨૬). પોતાના ભાઇની જગો ઉપર પોતે ઊભો રહીશાક્ષી આપી તેમાં આ કલમ પ્રમાણે ખોટી પ્રતીગનાનો ચરજ રાખવો જોઇએ અને કલમ ૪૧૬ પરમાણે વેશ લઇ ઠગાઇ કરવાનો ચારજ રહે નહી (મુ. હા. કો. તા૦ ૫ નવેમબર સને ૧૮૬૩ વા. ૧ ભાગ ૧ પા. ૮૯). કલમ ૧૯૩—૧૯૪—૧૯૫ પરમાણે કમીટ કરવામા અમુક હકીકતો જેથી ગુનો થયો તે હકીકતો કેદીએ બોલેલા સબદોમાં હમેશાં બતાવી છે આથી કેદી બરાબર તહોમત શમજી સકશે (મુંબઇ હાઇકોરટ તા૦ ૨૨ જુન સને ૧૮૭૦ નંબર ૯૬૫). ખોટો પુરાવો આપવાના કામમાં જે હકીકત તહોમતદાર પોતે ખોટી જાણતો હતો તે જાણી જોઇને ખરા દાખલ કહી એવું બતાવવું જોઇએ બેં લા. રી. એ. પા. ૬૬. જે કામમા જુબાની આપી તે ઇનસાફી કામ હતું અને તે કામ ચાલતી વખતેજ તેણે ખોટી હકીકત કહી એવું સાબીત થવું જોઇએ ૧ બેં. લા. રી પ્ર. ૧૩ (ફો. અ)

એક જણે ઉઘી પુરવક રેલવેનો કેટલોક સામાન કોઇ સખસના ઘરમાં અને ખેતરમાં છુપાવવામાં મદદ કરી એવા ઇરાદાથી કે એ ઘરના અને ખેતરના ધણીને શીક્ષા થાય તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યુ કે તહોમતદાર ઊપર આ કલમ પ્રમાણે ખોટો પુરાવો બનાવ્યાનુ અને કલમ ૪૧૪ પરમાણે ચોરેલી મીલકત જાણી જોઈને છુપાવવામાં મદદ કરયાનુ એવા બે તહોમત લાવી શકાય ૧ ઇ લા. રી. પ્ર ૨૭૮ (અલ્હાબાદ). આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો કરી. ક્રો. કોડની કલમ ૪૭૩ પરમાણે કોરટનો તીરસકાર છે. તેથી એ કલમ પરમાણે જે માજીસતરેટ હજુર એ ગુનો કરવામાં આવ્યો હોય તે માજીસતરેટ ઇનસાફ કરી સકે નહી ૧ ઇ. લા. રી. (અલહા.) પા. ૧૧૯. જે માજીસતરેટ પાસે એ ગુનોહ કરવામા આવ્યો હોય તે માજીસતરેટને તે ગુનાહનો ઇનસાફ કરવાનો અખ્તીયાર હોય તો સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ માની કલમ ૪૭૧ પરમાણે તેને કાઇ હરકત નથી. આ કલમ પરમાણે ગુનો બનવા માટે તહોમતદારનો ઇરાદો ખરાબ હતો કે નહી તેની જરૂર નથી જે કહયુ તે ઇરાદા પુરવક કહયું જે હકીકત તેણે કહી તે ખોટી જાણતો હતો એવુ સાબીત થાય પછી તેણે તે ઇરાદાથીજ કહી એમ ગણવુ જોઇએ ૩ અ. હા. રી. પ્ર. ૧૬૩ એક સખસ કોરટમા આવ્યો તારે એ દીવસે જે જે કેસમા તેની જુબાની લેવામા આવે તેમાં તેણે સાચુ બોલવુ એવી પરતીગના તેને એકજ વખતે આપ મા આવી એ દીવસના કેસના જે કેસ જણાવીઆ નહોતા તે કેસ પણ તેજ દીવસ

ક્યો તેમા તે ખોટુ ખોલ્યો તેમા ઠરાવવામાં આવ્યુ કે તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ કરયો ૨ ગ. હા. રી. પા. ૪૩. આ કલમ પરમાણેના તહોમતમાં તહોમતદારે કયો ખોટો પુરાવો આપીઓ તે ખસુસ ન બતાવવુ જોઈએ. વી. રી. પા. ૭૧. એક કેદીએ મા જીસતરેટ પાસે સાક્ષી તરીકે જે જુબાની આપી તેથી શેશન જજ આગળ જુદીજ આપી. આ ખોટી જુબાની કાંતો સેશન જજ પાશે આપી અગર કાંતો માજીસતરેટ પાસે આપી એવા તહોમતથી તેને સજા થઈ તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યુ કે એ શીક્ષા બરાબર થઈછે વ ળી એવુ પણ ઠરાવ્યુ કે સેસન જજ પાસે આપેલી જુબાની માજીસતરેટ પાસે થાએલા કામમાં પુરાવામા લીધી તે પણ ખરેખર થયુંછે. બેં. લા. રી. વધારાનુ પુસતક પાનુ ૫૨૧. મોફસીલમાં ખોટો પુરાવો આપવાના તહોમતથી એકજ સાક્ષીના વગર ટેકાવાળા પુરાવાથી શીક્ષા થઇ શકે નહી બેં. લા. રી. વધારાનુ વો. પા. ૪૧૭. શેશન જજ માજી સતરેટ પાસે ખોટો પુરાવો આપાનો ગુનોહ કમીટ કરી સકે નહી પણ પોતાનીજ કોરટમાં એવો ગુનોહ બનીયો હોય તો નેમ કરી શકેછે ૨ બં. હા. રી. પાનુ ૩૫ (અ ફે.) એક સાક્ષીએ માજીસતરેટ પાશે કામ ચાલ્યુ તેમાં અમુક જણે ખુન કરયુ એવી જુબા[illegible] ની આપી અને સેશન જજ પાસે બીજા જણે ખુન કરયુ એવી જુબાની આપી તેમાં [illegible] વવામાં આવ્યુ કે તહોમતદારને આ કલમ ૧૯૩ પરમાણે સીક્ષા થાય પણ કલમ [illegible] પરમાણે સીક્ષા થાય નહી કેમ કે પોતાની જુબાનીઉપરથી કેદીને મોતની સજા થશે એવુ [illegible] સાક્ષી જાણતો નથી ૨ બે હા. રી. પાનુ ૩૫. એક માજીસતરેટ પાસે નનામી અરજી આવી તેમા અમુક જણે અમુક જણનુ ખુન કરયુ છે એવા ખબર લખ્યા હતા એ અરજી લખ વાર કોણ છે તે નકી કરવા માટે માજીસતરેટે તજવીજ ચલાવી તેમા કાંઈ ખોટુ બો લ્યુ તેથી ઠરાવવામા આવ્યું કે આ તપાસ ઇનસાફી તપાસ કે તેનો ભાગ નહોતો જેથી સાક્ષી ઉપર ખોટા જુબાની આપવાનુ તહોમત આવી શકે નહી ૫ વી. રી. પા ૭૨ રાણી વીરૂધ જીભાઈ વજા ૧૧ મુ. હા. રી. ૧૧ જે જુબાનીમાં તહોમતદારે ખોટો ગજકુર કહયા નુ કહેવામા આવ્યુ હોય તે જુબાની સાબીત થવાની જરૂરછે કા. ઇ. ડા. પાનુ ૩૧૧ આ દેશમા આવા ગુનહાની સખત સજા કરવી જોઈએ પણ જો તહોમતદાર કબુલ કર તો હોય અને કોરટ પાસે દયા માગતો હોય તોજ ઓછી શીક્ષા કરવી રાણી વીરૂધ ગર ગીન આહીર ૭ વી રી પા. ૬૭. ખોટુ તહોમત મુકવુ અને જાણી જોઇને ખોટી જુબા ની આપવી એ બે ગુના એક બીજાના ભાગ નથી માટે તેને જુદી જુદી શીક્ષા થવી જો ઇએ ૭ વી. રી. પાનુ ૫૯. આ કલમ પરમાણેનુ તહોમત સાબીત કરવા માટે તહોમતદારે જે જુબાની આપી હોય તે સાદા સોગન ઉપર નહી. પણ શોગન લેવાના કાયદા પરમાણે ધ રમ ઈમાનથી સાચુ કહેવાને પરતીજ્ઞા લીધેલી હોવી જોઈએ ૪ વી રી પાનુ ૨૪. બીજાને નામે જુબાની આપવી તે આ કલમ પરમાણેનો ગુનો થાયછે કલમ ૪૧૯ પરમાણે વેશ લઇને ઠગાઈ કર્યાનો ગુનોહ થતો નથી ૧ મુ. હા રી. પાનુ ૮૯. સમન બજાવ્યાનો ખોટો રીપોટ કરે તો કલમ ૧૮૧ પરમાણે નહી પણ આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય ૯

બી રી. પાનુ ૨૭ ખોટો પુરાવો આ કામમાં જે ઈરાદાની જરૂર છે તેનુ અનુમાન હકીકત ઉપરથી થઈ શકેછે ૨ વી રી. પ્ર. ૬૩. એકજ જુબાનીમાં એકથી વધારે હકીકત જુદીજુદી કહી હોય તે દરેક માટે જુદુ જુદુ તહોમત નહી આપવુ જોઈએ એકજ તહોમત આ૫વુ જોઈએ પ્ર. ઇ. ડા. પાનુ ૬૫૩. કમીશનર પાસે સોગન લઈ ઈરાદાથી ખોટી હકીકત જાહેર કરે તો તહોમતદારે આ કલમ વીરૂધ ગુનોહ કરયો ગણાય ૮ મુ હા. રી. પા. ૧૧ (ફોજદારી). સોગન લઇ જે હકીકત ખોટી કહયાનુ તહોમત હોય તે હકીકત તહોમતદાર કહે તો પોતે ગુનામાં આવી જાય એવુ હતુ તોપણ આ કલમ પરમાણે તહોમતમાં કાયદાસર બચાવ નથી ૩ મ. હા० રી० પ્ર० ૩૯ કોઈ હીંદુ વટલીને ક્રીસ્ચન થયો હોય તેને ખરીસ્તી ધરમ પરમાણે પરતીજ્ઞા ન આપી હોય તો તેણે કહેલા ખોટા મજકુર માટે તેણે આ ગુનોહ કરયો ગણાય નહી ૪ મ. હા. રી. ૧૮૫.) આ કલમ પરમાણેના તહોમતમાં એક શાક્ષી આવી કહે કે તહોમતદાર ખોટુ બોલ્યો છે તો તે પુરતુ નથી કેમકે વેતો તહોમતદારે સોગન ખાઈ કહયુ કે આમછે તેની વીરૂધનો સાક્ષી કહેછે કે આમ છે એતો સોગન સામસામા અથડાયા જેવુ થયુ ગુડી। પાનુ ૩૦૪-૫ જે ખોટી જુબાની આપી તે કેશને લગતી નહોતી એવા કારણથી તહોમત ઉડી જાય નહી ૫ મુ. હા० રી. પાનુ ૬૮ (ફોજ). એકના એક કેસમાં બે જણુ ઉપર આ કલમ પરમાણેનો ગુનો કરયાનુ તહોમત હોય તો બેઉની જુદી જુદી તજવીજ કરવી જોઈએ ૫ મુ. હા. રી. પાનુ ૫૫ (ફો.) જે કેસમાં ખોટી જુબાની આપીયાનુ તહોમત હોય તે મુળ કેસ ફરીઆદીને ફરીઆદ કરવા હક નોહોતો એવા કારણ વીગરેથી નાસાબીત થય તો પછી ખોટી જુબાની આપનારને પણ છોડી મુકવો જોઈએ કેમ કે તેણે જે જુબાની આપી તે કામ ઈનસાફી કામ ગણાયુ નહી ૮ મુ. હા રી. પાનુ ૨૭ ફેજ.) જગલ ખાતાના અમલદાર તેમજ બીજા કોઈ અધીકારી જેમને કાંઈ તજવીજ કરી ઠેરાવ કરવાનો અખત્યાર નથી તેમની પાસે કાંઈ ખોટી હકીકત કહેવામાં આવે તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનો નથી ૧૨ મુ. હા. રી. પાનુ ૧. તહોમતદારની સહીઓ મેળવી જે પુરાવો મેળવ્યો હોય તે ઉપરથી આ કલમ પરમાણેનુ તહોમત સ્થાપીત થઈ શકે ૫ વી. રી. પ્ર ૯૮ (ફોજદારી) (म) નામના શખશે ज નામના સખસને (क) નામના સખસનુ નામ લઇ સટાંપ ઓફીસમાંથી સટાંપનો કાગલ લઇ આવવા કહયું તે પ્રમાણે क ના નામનો કાગળ (ज) લાવ્યો આ કાગળ क વીરૂધ ઈનસાફની કોરટમાં વાપરવો એવો (म) નો ઈરાદો હતો તેમ ઠરાવવામાં આવ્યુ કે આ ગુનોહ ખોટો પુરાવો બનાવ્યાનો થયો ૨ ઇ લા. રી. (અલહા.) પ્ર. ૧૦૫.

દેહાંત શીક્ષા જોગ ગુનો કોઈની ઉપર સાબીત કરાવવાના ઈરાદાથી ખોટી શાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.

૧૯૪ જો કોઈ માણસ ખોટી શાહેદી આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઇ સખસની ઉપર આ કાયદા મુજબ (સને ૧૮૭૭ ના આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે અથવા ઈંગ્લંડ દેશના કાયદા મુજબ") દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય એવો કોઈ ગુનોહ સાબીત થાય અગર તેમ કરવાથી સાબીત થ

અગર તેમ કરવાથી કોઈ બેગુનાહ સખ્સની ઉપર ગુનો સાબીત થઈ તેનો જીવ લેવાગાં આવેતો

એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણસને જીવતાં ધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની સખ્ કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ યક થશે અને અગર તે ખોટી સાહેદીને લીધે કોઈ બે ગુનાહ સખ્સના ઉપર ગુનો સાબી થઇને તેનો જીવ લેવાગા આવે તો તે ખોટી સહેદી આપનાર સખસને અગરતો મોત અથવા ઉપર બીયાન કરેલી શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

એક માણસ ખુનના ગુના સારૂ અના ઈનસાફની વખતે એમ કહેછે કે એ ખુન એ કરયુ નથી પણ બ જે તુરંગમાં નથી તેણે કરયુ છે તો આ એ કલમ ૧૯૪ મુજબ નો કરયો નથી કારણ કે આ પુરાવાથી કોઈ શખસના ઉપર દેહાત સીક્ષા જોગ ગુન સાબીત થતો નથી એ માણસ ફકત ૧૯૩ ગી કલમ મુજબ શીક્ષા જોગછે બં. લા એપેલેટ કરીમીનલ જુરીસડીકસન વા. ૩ પા. ૩૫.

૧૯૫ જે માણસ ખોટી શાહેદી આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે એવા ઈરા

સમુદરપારની અથવા કેદની શીક્ષા થઇ સકે એવો ગુનો કોઇની ઉપર સાબીત કરવાના ઇરાદાથી ખોટી સહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.

થી કે તેમ કરવાથી કોઈ શખસની ઉપર આ કાયદા મુજ (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ પ્રમાણે અથવા ઈંગલાંડ દેસ કાયદા મુજબ) દેહાત સીક્ષા જોગ નહી પણ જીવતાં સુધી મુ રપારની અથવા સાત વરસ અથવા તેથી વધારે મુદત સુધી કેદની શીક્ષા થઇ શકે એવો કોઈ ગુનોહ સબીત થાય અથ વા તેમ કરવાથી સાબીત થશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતા તો તે માણસને જે માણસની ઊપર તે ગુનોહ સાબીત થયો હેય તેને જે સંક્ષા કરવામા આવે તે શીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

એક ઇનસાફની કોરટની આગળ અ ખોટી સાહેદી આપે, એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી જ ની ઉપર ડાકાઇટીનો ગુનો સાબીત થાય ડાકાઇટીની શીક્ષ જીવ ધાર અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની દંડ સાથે અથવા દંડ વીના, કેદ સમુદરપારની અથવા દંડ સાથે કે દંડ વીના કેદની સાંક્ષાને લાયક છે

ટીકા.

પોતાનુ ઘર પોતે બાળીને તે બાબત બીજાની ઊપર આરોપ મુકવો તે કલમ ૨ મુજબ ગુનો છે કલમ ૧૯૫ લાગતી નથી (કલકતા હાઇકોરટ તા૦ ૨૮ અગસ્ટ સને ૧૮

૧૯૬ કાંઈ શાહેદી ખોટીછે અથવા પુરાવો બનાવટનોછે એવુ જાણીને જે સ દુસટભાવથી તે સાહેદી અથવા પુરાવાને ખરી સાહેદી અથવા ખરા પુરાવાની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોસીસ કરે તે ગુના

ખોટો પુરાવો.

...પી હોય અથવા ખોટો પુરાવો બનાવ્યો હોય એવી રીતે શીક્ષા...

ટીકા.

આ કલમ મુજબ તુહોમત રાખવામા બે વાતો બતાવવાનીછે એકતો એકે પુરાવો ખોટો અગર બનાવટને છે અને બીજુ એ કે એ પુરાવો ખોટો છે એમ જાણતા હતુ એ પક્ષકારે ખોટો પુરાવો હાજર કર્યો એટલીજ વાતથી તે શખશ તીજી ર પેતે બે ગુનાછે એટલુંજ બતાવવાનો બે તો રહેસે "એમ ઠરાવ કરવામા આવ્યો છે કે દેવાદારે એવા શાક્ષો આપીઓ કે જેણે લેણદારને પઈશા આપતા જોઆની ખોટી વાત લખાવી ત વાત દેવાદારના ઉપર બીજાને જુઠા સોગંદમાં નાખવાનુ તહેમત સાબીત કરવાને જોઈએ તેવો પુરાવો છે" (મોરવી સડાઇ જેશ્ટ એફ ઇંડીઅન કેશાસ વા. ૧ પા. ૧૨૨.)

અને એવીજ રીતે બીજા કામમા પણ હતુ જ્યાં તે પક્ષકારે વકીલની મારફત ખોટો સાક્ષી રજુ ... (મોરવી શદાઈ જેસટ ઓફ ઇનડીઅન કેસીસ વા. ૧ પાને ૧૭૧) પણ જ્યા કેદી તેના કામમા જુઠા સોગદ ખાધેલા તે વખત ફીગાર લાયક નહોતો અને જુઠા સોગંદ લેવરાવવામા સામેલ પણ માલમ પડયો નહી ને જો કે તે વખત તે હાજર હતો અને પોતાને ફાયદો પણ થયો તોપણ તેને છોડી દીધો (મોરવી સડાઈ જેસટ ઓફ ઇં. કે. વા. ૧ પા. ૧૭૩.

૧૯૭. જે સરટીફીકેટ આપવાનું અથવા જે સરટીફીકેટપર સહી કરવાનું કાયદામાં ફરમાવ્યું હોય એવું સરટીફીકેટ, અથવા જે હકીકતના પુરાવામાં જે શરટીફીકેટ કાયદા પરમાણે લઇ સકાય તેવી કાંઈ હકીકત બાબતનું કાંઈ સરટીફીકેટ કાંઇ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એમ જાણીને અથવા એમ માનીને જે માણસ તે સરટીફીકેટ આપે અથવા તે પર સહી કરે તેને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હેય એવી રીતે શીક્ષા કરવામા આવશે.

ખોટું સરટીફીકેટ આપવું અથવા તે પર સહી કરવી.

૧૯૮ એવું કાંઇ સરટીફીકેટ કાંઇ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એમ જાણીને જે માણસ ફુસટ ભાવથી તે સરટીફીકેટને ખરા સરટીફીકટની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોસીસ કરે તેને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામા આવશે.

કાંઈ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એવું જાણીતું સરટીફીકેટ ખરાની માફક વાપરવું.

૧૯૯ જે એકરાર કોઈ ઇનસાફી કોરટ અથવા કોઈ સરકારી નોકર અથવા બીજો શખસ કાંઈ હકીકતના પુરાવા દાખલ કબુલ કરવાને કાયદાથી બંધાએલો અથવા અખતીઆર પામેલો હોય એવા કોઈ એકરાર અગે જે કારણસર તે એકરાર કરવામાં અથવા વાપરવામા આવે તેને લગતી કાંઈ જરૂરની બાબત સંબંધી...

કાયદા પરમાણે પુરાવામા લેઇ સકાય એવા કોઇ એકરારમા લખેલી ખોટી હકીકત.

હોય એવી તથા ખોટી છે એવું પોતે જાણતો કે માનતો હોય એવી અથવા ખરી પોતે ન માનતો હોય એવી કાંઇ કહેણ જે માણસ તે એકરાર કરે અથવા તેની ઉપર સહીકરે તે માણસ જમે તો તે માણસને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

એવો કાંઇ ખોટો જાણેલો એકરાર ખરાની માફક વાપરવો.

૨૦૦ એવો કાંઇ એકરાર કાંઇ જરૂરની બાબતમાં ખોટો છે એમ જાણીને જે માણસ દુશટ ભાવથી તે એકરારને ખરા એકરારની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોસીસ કરે તેને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવસે.

ખુલાશો—જે એકરાર કરતાં કાંઇ ગેર શીરસતે વાત બની હોય તે સબબ ઉપરથીજ પુરાવામાં કબુલ નહી થઇ શકતો હોય તેને પણ ૧૯૯ મી તથા ૨૦૦ મી કલમોનો અર્થ પરમાણેનો એકરાર સમજવો.

કોઈ ગુનો કરનારને બચાવવાના ઇરાદાથી તે ગુનો થવાનો પુરાવો ઊડાવવો અથવા તે બાબત ખોટી ખબર આપવી.

૨૦૧ કાંઇ ગુનોહ થયો છે એવું જાણીને અથવા એવું માનવાનું કારણ છતાં જે માણસ તે ગુનેગારને કાયદા મુજબ થતી શીક્ષાથી બચાવવાના ઇરાદાથી તે ગુનો થવાનો કંઇ પુરાવો ઊડાવે અથવા એવા ઇરાદાથી જે માણસ પોતે ખોટી જાણતો અથવા માનતો હોય એવી કાંઇ ખબર તે ગુનાહ બાબત આપે તે માણસને અગર જે ગુનોહ થયો, એવું તે જાણતો અથવા માનતો હોય તે ગુનાહને માટે મોતની શીક્ષા થઇ શકતી હોય તો. સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે માણસ દંડને પણ લાયક થશે અને જો તે ગુનાહને માટે જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસ સુધીની કેદની સીક્શા થઇ શકતી હોય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે માણસ દંડને પણ લાયક થશે અને જો તે ગુનાને માટે દસ વરસથી ઓછી મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા થઇ શકતી હોય તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

ક એ જ નું ખુન કરયું છે એવું જાણીને ક ને શીક્ષાથી બચાવવાના ઇરાદાથી સંતાડવામાં બ ને અ મદદ કરે તો સાત વરસની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અને દંડને પણ અ લાયક છે.

ટીકા.

બંગાળાની હાઇકોર્ટે એમ માનવું છે કે આ કલમ બીજાએ કરેલા ગુનાનો પુરાવો ઉ

ડાવો દેવાને લાગુછે પોતે કરેલા ધુનાનો પુરાવો ઊડાવી દેવાને લાગુ નથી (રેવની એ ડ કરીમીનલ રીપોટ કલકતા સરકયુલર એંડ લેટરસ) જે શખસ ગુનો કીને ,ને પુરાવો સંતાડે તેને બે ગુનાની શીક્ષા થઈ સકે નહી (રેવનીયુ શીવાલ એંડ ક્રી. કલ. કરી. રૂલીંગઝ વા. ૩ પા ૩.

કોઈ ગુનાહ બાબત ખબર આપવાની જેની ફરજ હોય તે સખસે ઈરાદાથી ખબર આપવામાં કસુર કરેતો.

૨૦૨ જે ગુના બાબતની કાંઈ ખબર આપવાની જે માણસની કાયદા પરમાણે ફરજ હોય ને માણસ તે ગુનોહ થયોછે એવુ જાણીને અથવા એવુ માનવાનુ તેને કારણ છતા ઈરાદાથી તે ખબર આપવામા કસુર કરે તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

પોલીસ અમલદારે જે ખબર પોતાના ઉપરીને કરવાની ફરજછે તે ન કરેતો સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૭ ની કલમ ૨૬-૩૫ પોલીસ પટેલ અથવા ગામ પોલીસનો માણસ ખબર આપવામા કસુર કરે તોઉસને ૧૮૬૭ ના આકટ ૮ ની કલમ ૯.

આપઘાત કરે તે ગુનો નથી વાસતે મદદ વગે કરનારને આ કલમ લાગુ નથી મુ. હા. કો. તા૰ ૯ મે સને ૧૮૬૨.

કાંઈ ગુનો થયો હોય તેના ખોટી ખબર આપવી.

૨૦૩ કાંઇ ગુનોહ થયોછે એવુ જાણીને અથવા એવુ માનવાનુ કારણ છતા તે ગુના બાબત પોતે ખોટી જાણતો અથવા માનતો હોય એવી કાંઈ ખબર જે માણસ આપે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ લેખને પુરાવા દાખલ હાજર થતો અટકાવવાને તેનો નસ કરવો.

૨૦૪ કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં અથવા કોઇ સરકારી નોકરની આગળ તેના હોદાના જોરથી કાયદા પરમાણે ચાલતા કોઇ મુકદમામાં જે લેખ કોઈ માણસ પાશે કાયદા પ્રમાણે પુરાવા દાખલ હાજર કરાવી શકાય એવો કાંઇ લેખ તે માણસ છુપાવે અથવા તેનો નાસ કરે અથવા ઊપર લખ્યા મુજબની કોરટ કે સરકારી નોકરની આગળ પુરાવા દાખલ તે લેખ હાજર થતો અથવા વાપરતો અટકાવવાના ઇરાદાથી અથવા તે કારણસર તે લેખ હાજર કરવાનો તેને કાયદા પ્રમાણે સમન અથવા હુકમ થયા પછી તે માણસ તે આખા લેખને અથવા તેમાંના કાંઇ ભાગને ચેરી નાખે અથવા વંચાય નહી. એવો કરે તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પ્રકારની કેદની ...ની શીક્ષા કરવામા આવશે.

... રીતે કોઈ બીજાનો વેશ લે, અને તે વેશ લઇને કાંઈ ...

મુલાત કરે અથવા કાંઈ મજકુર કહે અથવા કાંઈ સહી કરાવે, અથવા કાંઈ હુકમ કહડાવે અથવા હા... કે બીજી તરેહનો જામીન થાય અથવા કોઈ દીવાની કે ...ની મુકદમામાં કાંઈ બીજુ કામ કરે તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની કેદમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

તહોમતવાળા શખસને દગાબાજીથી ફાયદો કે નફો થએલો આ ગુનાનુ તતવ નથી એટલા માટે જ્યાં પહેલા કેદીના ઉપર ચોથા કેદીનો વેશ લેવા... મુકયુ હતું અને ચોથા ઉપર પેહેલાને વેશ લેવામા મદદગારી કરવાનુ તહોમત મુકયું હતું ત્યાં ગુનો સાબીત થયાનો ઠરાવ બાહાલ રાખીઓ હતો 'મદ્રાસ હાઈકોરટ વા. ૧ પાનુ ૪૫૦) પણ મદ્રાસ હાઈકોરટે હમણા એ ઠરાવને અનુસરીને ચાલવા ના પાડીછે • તેઓ કહેછે કે ફોજદારી કાયદાની કલમ ૨૦૫ મુજબ ખોટો વેશ લેવાનો ગુનો થવાને એક ખોટું નામ ધારણ કરયુંછે એટલુજ બતાવવાનું બસ નથી હમે ધારીએ છીએ કે તેમાં એમ પણ દેખાડવુ જોઇએ કે એ ધારણ કરેલુ નામ કાંઈ બીજા શખસમાં ખોટી રીતે ... ના સાધન તરીકે વપરાવુ જોઇએ ફક્ત ધારણ કરેલા નામનો ઉપીઓગ બાજુ કાંઈ ... ન હોયતો ગુનો નથી એ ગુનો ક્યારે થાય કે જ્યારે બીજા કાંઈ કામ, અથવા ચાલની ... થે સાથે તેનો સંબંધ હોય ત્યારે અને ૨૦૫ મી કલમ મુજબ ખોટો વેશ લેવાના... નાની મતલબ હમારી ધારણા પ્રમાણે બીજો જણાવેલો શખસનું એવો ઢોંગ કરવો (મ... હા. કો. વા. ૪ પા. ૧૮).

૨૦૬ જો કોઇ માણસ કાંઇ મીલકત અથવા તે માંહેનો કાંઇ હક દગલ બાજીથી ... કુથે ખસેડે કે છુપાવે અથવા કોઈ શખસના નામ ઉપર ... ડાને કે કોઇને સનાધીન કરે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી ... ઇ ઇનસાફની કોરટે અથવા બીજા મુખતીઆર અધીકારી... કાંઇ શીક્ષાનો હુકમ કરયો હોય અથવા કાંઇ હુકમ તે કર... એવો સંભવછે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમ મુજ...

> કોઇ મીલકત સરકાર જપત થતી અથવા હુકમના મુ બજાવવામાં નાતી અટકાવવા સરૂ તે મીલકત દગલબાજીથી ખસેડવી અથવા છુપાવવી.

બ તે મીલકત અથવા તે માંહેલો હક સરકાર જપત થતો અથવા દંડને પેટે વસુલ થતો અટકે અથવા કોઇ ઇનસાફની કોરટે કોઈ દીવાની મુકદમામાં કાંઈ હુકમનામુ અથવા હુકમ કરયો હોય અથવા કાંઈ હુકમનામુ કે હુકમ તે કરશે એવો સંભવછે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમનામુ બજાવવામાં તે મીલકત અથવા તે માંહેલો હક લેવાતો અટકે તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની કેદમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવમા આવશે.

ટીકા

ડી હોય તે ખદ્દાનતથી ખસેડી એવુ' સાબીત થવુ જોઈએ.
૨૮ વી. રી. ૬૫. હુકમનામુ ન બજે એવા હેતુથી મીલકત છુપાવવામાં આવે તો ગુ ન્હો થાયછે ગુદ ચ'દરનકરબુતો, વીરૂધ કરીશન મોહનસીંગ ૨ બે. લા. રી. પા. ૪ (સ્પેશીઅલ ન'બર.)

૨૦૭ ફલાણી મીલકત અથવા તે માંહેલા ફલાણા હક ઉપર મારો કાંઈ હક અથવા વાજબી દાવો નથી એવુ જાણીને જે માણુસ દગલબાજીથી તે મીલકત અથવા તે માંહેલો તે હક કબુલ કરે અથવા લે, અથવા તેનો દાવો કરે અથવા જે માણુસ કોઈ મીલકત અથવા તે માંહેલો કાંઈ હકપરના કાંઈ હક બાબત કોઈ તરેહની ઠગબાજી કરે, એવા ઈરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ ઈનસાફની કોરટે અથવા બીજા મુખ્તીઆર અધીકારીએ કાંઈ શીક્ષાનો હુકમ કરયો હોય અથવા કાંઈ હુકમ તે કરશે એવો સ'ભવછે એમ તે માણુસ જાણુતો હોય તે હુકમ મુજબ તે મીલકત અથવા તે માહેલો તે હક સરકાર જપત થતો અથવા દ'ડને પેટે વસુલ થતો અટકે અથવા કાંઈ ઈનસાફની કોરટે કાંઈ દીવાની મુકદમામાં કોઈ હુકમનામુ અથવા હુકમ કરયો હોય અથવા કાંઈ હુકમનામુ કે હુકમ તે કરશે એવો સ'ભવછે એમ તે માણુસ જાણુતો હોય તે હુકમનામુ અથવા હુકમ બજાવવામાં તે મીલકત અથવા તે માહેલો તે હક લેવાતો અટકે તો તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દ'ડની અથવા એ બ'નેની શીક્ષા કરવામું આવશે.

કાંઈ મીલકત સરકાર જપત થતી અથવા હુકમનામુ બજાવવામા લેવાતી અટકાવવા સારૂ દગલબાજીથી તે મીલકતપર દાવો કરવો.

૨૦૮ કોઈ શખ્સે ફરીઆદી કરયા ઉપરથી જે રકમ લેણી ન હોય તે રકમને માટે અથવા તે શખ્સને જેટલી રકમ દેવી હોય તે કરતાં વધારે રકમને શારૂ અથવા જે મીલકત પર કે તેના જે હકપર તે શખ્સનુ કાંઈ પહોંચતુ ન હોય એવી મીલકતને સારૂ અથવા એવા હકને સારૂ જે માણુસ દગલબાજીથી પોતાની ઊપર કઈ હુકમનામુ કે હુકમ કરાવે અથવા થવા દે અથવા કાંઈ હુકમનામુ કે હુકમ પુરો થયા પછી અથવા જે વસતુ સ'બ'ધી તે પુરો થયો હોય તે વસતુ સબ'ધી જે માણસ દગલબાજીથી પોતાની ઊપર તે હુકમનામુ કે હુકમ બજવાવે અથવા બજવાદે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દ'ડની અથવા એ બ'નેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

જે રકમ લેણી નથી તે ને સારૂ દગલબાજીથી હુકમનામુ થવા દેવુ.

દ્રષ્ટાંત.

અ જ ની ઊપર એક ફરીઆદી કરે અ નુ મારી ઉપર હુકમનામુ થશે એવો સ'ભવછે એમ જાણીને જ જેનો જ ની ઊપર કઈ વાજબી દાવા નથી તેણે ફરીયાદી કરે

થી વધારે રકમનુ હુકમનામુ જ દગલબાજીથી પોતાની ઉપર થવા દે
ના હુકમનામાનો રૂઇએ જ ની મોલકતનુ જે વેચાણ થાય તેમાંથી જે
જે તેમા ન પોતાને હીસ્સે અથવા જ ના ફાયદાને સરૂ ભેગો ભળે તો આ
મુજબ જ એ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કોઈ લેણદારને હરકત કરવા નહી પણ નીશકપટપણે કોઇ હીંદુ પોતાની મીલકત કોઇને બક્ષીસ કરી દે તો આ કલમ પરમાણે તેણે ગુનહો કરયો કહેવાય નહી ૪ મ. હા. રી. પં. ૮૪.

કોઈ ઈનસાફની કોરટમાં બદદાનતથા ખોટો દાવો કરવો.	૨૦૯ જે માણસ દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી અથવા કોઈ શખ્શને નુકશાન કરવાનો કે દુખ આપવાના ઈરાદાથી કઈ દાવો ખો છે એમ જાણીને કોઇ ઈનસાફની કોરટમાં તે દાવો માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે

રનો કેદનો શીક્ષા કરનામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

બજી ગએલુ હુકમનામુ ફરી બજાવવા અરજ કરેતો કલમ ૨૧૦ પરમાણે થાય આ કલમ જે કોઈ ઈનસાફી કોરટમા ખોટો અથવા કપટવાળો દાવો કરે તેને ગુ પડે છે અને તે દાવાનો કોરટ જ્યા મુળ દાવો દાખલ થયો હોય તેનેજ લાગુ શાણી વી. બેગમ મેહેતુમ કો. ઈ. ડા. પા. ૩૩૭.

જે રકમ લેહેણી ન હોય તેને સારૂ દગલબાજીથા હુકમનામુ કરાવી લેવું.	૨૧૦ જે રકમ લેણી ન હોય તે રકમને સરૂ અથવા લેહેણી હોય તે વધારે રકમને સારૂ અથવા જે મોલકત ઉપર કે તેમાંના હક ઊપર પોતાનુ કઈ પોહોચતુ ન હોય એવી મોલકતને સરૂ અથવા એવા હકને સરૂ જે માણસ દગલબાજીથી કો

ઈ શખ્સનો ઉપર કઈ હુકમનામુ કે હુકમ કરાવી લે અથવા કંઈ હુકમનામુ કે હુકમ પુરો થયા પછી અથવા જે વસતુ સબંધી તે પુરો થયો હોય તે સબંધી જે માણસ દગલબાજીથી કોઈ શખ્સની ઉપર તે હુકમનામુ કે હુકમ બજાવાવે અથવા દગલબાજી થી એવુ કઈ કામ પોતાને નામે થવા દે અથવા કરવાની રજા આપે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બન્ને ની સંક્ષા કરવામાં આવશે.

નુકશાન કરવાના ઇરાદા થી મુકવું ગુનાહનુ ખોટુ તોહમત.	૨૧૧ જો કોઈ માણસ કોઈ સખ્સને નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી તે સખ્શની ઉપર કાઈ ફોજદારી કરે અથવા કરાવે, અથવા કોઈ શખ્સ ની ઉપર કઈ ગુનોહ કરયાનુ ખોટુ તહોમત મુકે અને તે એવુ જાણીને કે તે શખ્શની ઉપર તે ફોજદારી કરવા અથ

વા જે તહોમત મુકવાનું કંઈ વાજબી અથવા કાયદા મુજબ કારણ નથી તો તે માણ સને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને અગર તે ફોજદારી કરે તેવા કોઈ ગુનાહનાં ખોટાં તહોમતપરથી કરે તો તે ગુનાહને માટે મેતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા સાત વરસની કે તેથી વધારે મુદતની કેદની શીક્શા થઈ શકતી હોય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

એ તહોમત ખોટું છે એ બબતનું જાણપણું માણસે અલબત દરેક મુકદમાની બીના ઉપરથી અનુમાન કરવુ જોઈએ પણ એ અનુમાન તહોમત મુકતી વખતે જે હકીકત જણાવેલી હોય અથવા ધરાએલા હોય તે ઊપરથી બધવું જોઈએ પુરી તજવીજ કરયાથી જે જાણવામા આવે તે ઊપરથી થવુ ન જોઈએ અને એ પ્રમાણે ખોટું તહોમત મુકવાના તહોમતવાળા શખસને જે ખબર ઉપરથી તેણે તેમ કરયું હોય તે ખબર તથા તહોમતવાળા શખસ વીરૂધ જે ગપ અથવા વેહેમ ચાલતો હોય તે બતાવવા દેવો જોઈએ અલબત એ કાંઈ એનો ગુનો સાબીત કરવાને નહી પણ પોતે ખુશીપુરવક આ લોછે એમ બતાવવાને (મુ. હા. વા. ૩ પા. ૧૬). જે શક્ષના ઉપર શરસ્ટી કરમ વીરૂધ ગુનોહ કરયાનુ તહોમત સાબીત થયુ હોય તે માણસને જો તે પહેલાં તેનો તેજ ગુનોહ સાબીત થયો હોય તો ફટકાની પણ સજા થઈ સકે (સને ૧૮૬૪ નો આક્ટ ૬ ક. ૪). આ કલમમાં કેદ તથા દંડ બને છે વાસતે એકલો દંડ કરયો તેથી ફરી તજવીજને મો કલ્યું. મુ હા. તા. ૫ અગસટ સને ૧૮૬૩.) ખોટી ફરીઆદ કેવી રાતની હતી તે ઠરાવમાં તથા મંથલી કેલેનડરમાં લખવુ જોઈએ (મુ. હા. તા. ૪ નવેમબર સને ૧૮૭૩ અવેજ લઈ પોચ ઉપર ટીકીટ ચોડી આપતો નથી તેથી પીનલકોડ પરમાણે ગુનો નથી ને તે બારૂ ટીકીટ ચોડી રસીદ આપવા ના કબુલ કરે તેને વાસતે ખોટી ફરીઆદ કરી તે બાબત કલમ ૨૧૧ પરમાણેનુ તહોમત ચાલે નહી (મુ. હા. તા૦ ૧૩ નવેમબર સને ૧૮૬૩). જે માણસના ઉપર કેદીએ તહોમત મુક્યું છે તેમાં કેદી જે ખબર ઊપર ચાલીઓ હોય તે તેને બતાવવા દેવી જોઈએ વળી જયારે તેણે તહોમત મુકયું તારે તે ખોટું અને અપુરણછે એવુ કેદી જાણતો હતો એમ સાબેત થવુ જોઈએ ફકત કેદીએ મુકેલા તહોમતની વાતજ ખોટી અને અપુરણ છે એટલુંજ કહયાથી ગુનો સાબીત ગણાય નહી મુ. હા. કો. તા. ૨૦ જુન શને ૧૮૬૬ વા. ૩ પા. ૧૬). આ ગુનો સ્થાપ.ત થવા માટે કોરટમા આવી ખોટું તહોમત મુકયું એ પુરતુછે. કરેલી ફરીઆદ ઊપરથી તે બાબતનુ કામ ચાલેલું ન હોય તે માટે હરકત નથી ૧ ઈ. લા. રી. (અલહાબાદ). પા. ૪૯૭. તહોમતદારે જે કારણથી ફરીઆદ કરી તે કારણ વાજબી નથી એવુ તે જાણતો હતો એ પુરતુ છે રાણી વા. ચંડા કો. ૪. પા. ૨૫૦ પોતે બે

ત્તાનુ ઘર બાળી બીજા શખ્સ ઉપર તે બાળવાનુ તહોમત લાવે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય. ક્રો. ઈ. ડા. પા. ૨૫૦. પોલીસથી તપાસ થઈ શકે ગુનાહની ફરીઆદ કોઈ કરે અને પોલીસ એ બાબત તપાસ કરે પાછળથી એ ગુનોહ તેણે કરયો ન હોયે એવુ જણાય તો ફરીઆદી ઉપર આ તહોમત આવે ક્રો. ઈ. ડા. ૩૫૦. આ કલમની બીજી રકમ પરમાણે તહોમતદારને એકલા દંડની સજા થાય નહી. ૧ મુ. હા. રી. પા. ૨૪. અમલદાર કોઈને ઇજા કરવા માટે ખોટુ તહોમત મુકે તો તેને પણ આ કલમ પરમાં સજા થાય. ૧૧ વી. રી. પા. ૨. કરેલો ફરીઆદ ખોટી ઠરી ગુનેગારને છોડી મુકવાં આવે એટલા ઉપરથી ફરીઆદીએ ખોટી ખબર આપી એવુ થતુ નથી આ કલમ અરથ પરમાણે એ તહોમત બદદાનતથી મુકયુ હોય. ઇજા કરવા મુકયુ હોય એવુ તહો ત મુકવા કાંઈ વાજબી કે કાયદેશર કરણ નહોતુ એવુ શાબીત થાય તીયારે ખોટી ફરી દ કરી કહેવાય (ફરી. ૫. ૧૫૫)માત્ર અરજી આપે પણ ફોજદારી રીતે કામ વવામાટે તેમાં અરજ કરવામા ન અવે તો એ અરજીમા ખોટુ તહોમત મુકવા જે હકીકત હોવાથી ખોટી ફરીઆદકરી એમ થતુ નથી ૩ અ. હા. રી. પ્ર. સને ૧૮

એક પોલીસ અમલદારે માજીસતરેટને એવો રીપોટ કરયો કે મારી પાસે ક જણે ચોરી થયાની ફરીઆદ કરી પણ તે ફરીઆદ ખોટીછે આથી માજીસ ખોટી ફરીઆદ કરવાનુ કામ ચલાવવા ફરમાવ્યું તેમા ઠરાવવામાં આવ્યું કે પરથમ જીસટરેટે ચોરીનું કામ ચલાવવુ જોઇએ ૧૬ વી. રી. પા. ૭૭. મુળ ખોટુ તહો મુકતી વખતે જેણે શાક્ષી આપી હોય તેને એ ખોટા તહોમતના કામમાં મદદગાર વો નહી જોઇએ (મેન પા. ૧૮૨). કયુ ખોટું તહોમત મુકયું તે ફેસલામાં જણાવ જોઇએ તથા કયાલંડરમાં પણ તે આવવું જોઇએ ૧ મુ. હા. રી. પા. ૮૭. મળે ખબર ઉપરથી ફરીઆદ કરી હોય તે ના શાબીત થાય તેથી ખોટું તહોમત મુકયું નથી. મળેલી ખબર ખરી માનવાને તેને કારણ હોયતો પછી ફરીઆદ નીશફળ તો હરકત નથી. આ કલમમા ગુનોહ છે તે ખોટી ખબર જાણ્યા છતા ફરીઆદ કરે ગુનહો ગણે છે. ૩ મ. ા. રી. પા. ૧૬ (ફોજ). જે કામમા ખોટું તહોમત મુકવાનુ હેવામાં આવતુ હોય તે કામ ખોટી ખબર આપવાનુ કામ ચાલે તાયારે ચાલતુ હોવુ જોઇએ. ફેંસલો થઈ ગએલો હોવો જોઇએ. ૧ ઈ. લા. રી. (અલહાબાદ) પા. ૫

૨૧૨. કઈ ગુનોહ થયો હોય, અને ફલાણો શખસ તે ગુનાહનો કરનાર છે,

કોઈ ગુનેગારને ઘરમા રાખવો.

જે માણસ જાણતો હોય, અથવા એવું માનાવાનું જેને ણ હોય, તે માણસ જો તે સખસને કાયદા પરમાણે શીક્ષાથી બચાવવાને ઘરમા રાખે અથવા કેથાં શંતાડે, તો અગર તે ગુનાહને મોતની શીક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીનો

તે શી ... તાં. ... નો જીવતાં મુ ... દરપારનો અથવા શીક્ષા જોગ હો

ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે. અને તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનાહને ... જીવતાં સુધી સમુદરપારની; કે દશ વરસ સુધીની કેદની શી ... ક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગ ... ગુનાહને માટે દશ વરસ સુધીની નહી પણ એક વરસ સુધીની કેદની સીક્ષા થ ... તી હોય તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકરની તથા તે ગુનાહને ... કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેનો પા મુદત સુધીની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

• અપવાદ—ગુનેહગરના વરથી અથવા ગુનેહગરની વહુથી ગુનેહગારને ઘરમં રાખવા કે સંતાડવાનું કામ થયું હોય, તો તે બાબતમાં આ ઠરાવ લાગુ પડશે નહી.

દ્રષ્ટાંત.

બ એ ડાકાઇટીનો ગુનાહ કર્યો છે એમ જાણીને કાયદા પરમાણે થતી શીક્ષાથી બ ને બચાવવાના હેતુથી અ બ ને જાણી બુઝીને સંતાડે તો બે ઠેકાણે બ જીવતા સુધી સમુદરપાર થવાને લાયક છે માટે અ તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદને લાયક છે અને વળી તે દંડને પણ લાયક છે.

ટીકા.

આ કલમના અપવાદથી જાણવામા આવશે કે ગુનેહગરની બાયડી ઉપર આ કલમ પ્રમાણેનું તહોમત લાવી શકાય નહી. કેમકે બાયડી ધણીનો બીકે છુપાવે છે એવું કાયદો માને છે. બાયડીને લાભ મળે પણ ધણીને, છોકરાને અને બીજા કોઇને લાભ મળતો નથી. આ. પ્ર. ૧૦૨૮. બાઇડીને આ અપવાદનો લાભ મળે એટલા માટે તે તહોમતદારની કાયદેસર ઓરત છે એવું સાબીત થવું જોઇએ, મો. માર્ટીન કહે છે કે સ્ત્રી પુરૂષ સથે રહેતા હોય તો આ અપવાદનો લાભ સ્ત્રીને મળે (જુઓ [તેના ફોજદારી પુરાવનું પુસ્તક પ્ર. ૧૭).

૨૧૩. પેતે કાંઈ ગુનાહ છુપાવવાના, અથવા કાંઈ ગુનાહની કાયદેશર સીક્ષાથી કેઈ

કાંઈ ગુનેહગરને સીક્ષાથી બચાવવાને બક્ષીસ વગેરે લેવી.

સખ્સને પોતે બચાવવાના અથવા કાયદેસર શીક્ષાએ પોહોચાડવાનિ કોઈ સખ્સની ઉપર પોતે કાંઈ મુકરદમો નહી ચલાવવાના બદલામા જે મણુસ પોતને વાસતે અથવા કોઈ બીજા શખ્શને વાસતે કાંઈ અવેજ કબુલ કરે, અથવા મેળવવાની કોશીશ કરે અથવા કબુલ કરવાની હા કહે, અથવા કાઇ મીલકત પોતે અથવા બીજાની વતી પાંછો લે, અથવા પાછો મેળવવાની કોશીશ કરે, અથવા પાછી લેવાની હા કહે તે માણસને ...

...ને માટે મોતનો સીક્ષા થઈ સકતી હોય તો સત વરસનો મુદત સુધીની

તે ગુનાહ જો દેહાન્ત શીક્ષા જોગ હોય તો.

ના ગમે તે પરકારની કેદનો શીક્ષા કરવામ આવશે વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુંનાહને

તેગુનાહ જો જીવતા સુધીસ મુદરપારના અથવા કેદની શીક્ષા જોગ હોય તો.

માટે જીવતા સુધી સમુદરપારનો અથવા દશ વરસ સુધીની કેદનો શીક્ષા થઈ શકતી હોય, તે તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદનો શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે. અને અગર તે ગુનહાને માટે દસ વરસ સુધીની કેદની શીક્ષા નહી થઇ શકતી હોય તો તે માણસને તે ગુનહને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બનેનો શીક્ષા કરવામા આવશે.

કોઈ ગુનેગારને બચાવવાના બદલામાં કાંઈ બક્ષીશ આપવી અથવા મીલકત પાછી આપવી.

૨૧૪ કોઈ સખસ કઇ ગુનો છુપવે તેના અથવા તે કંઈ ગુનાહની કાયદેશર શીક્ષાથી કોઈ શખસને બચાવે તેના અથવા કાયદેસર સીક્ષા પહોચાડવાને કોઈ શખશની ઊપર તે કઈ મુકદમો નહી લાવે તેના બદલામાં જે માણસ તે શખસને કાંઈ આપે અથવા બદલો વાળે અથવા અવેજ આપવાનુ કે લો વાળવાનું કહે અથવા કબુલ કરે અથવા કઈ મીલકત તે શખસને પાછી આપવાનુ અથવા અપાવવાનું કહે અથવા કબુલ કરે તે માણસને અગર તે ગુનાહને માટે મોતની શીક્ષા જો થઈ શકતી હોય તો સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે ગુનાને માઠે જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસ સુધીની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોયતો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની એમ ના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે ગુનાહને માટે દસ વરસની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા નહી થઈ શકતી હોય તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદના ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીના કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બનેનો શીક્ષા કરવામાં આવશે.

તે ગુનો જો દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય તો.

તે ગુનેહ જો જીવતાં સુધી સમુદરપારનો અથવા કેદની શીક્ષા જોગ હોયતો.

અપવાદ—જે બાબતમાં થએલો ગુનેહ ગુનેગારના ઈરાદા સાથે નીસબત નરાખતું ફકત તેનું કઈ કામ કાજ હોય અને જે કામને માટે જેને નુકશાન થયુ હોય તે શખશ દીવાનીમા ફરીયાદ કરી સકતો હોય તે એવો કોઈપણ બાબતને ૨૧૩ ૨૧૪ મી કલમો ...ઠરાવેને લાગુ પડતા નથી.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) ખુન કરવાના ઈરાદાથી અ ચ ની ઊપર હુમલો કરે તો એ ...

]

સાથે નીસબત નહી રાખતો ફકત હુમલો નથી માટે
થતો નથી અને તે કારણને લીધે તે માંડી વળાય નહી.
ની ઊપર હુમલો કરેતો એ ઠેકાણે ગુનોહ જેછે તે ગુનેગારના
નીસબત ન રાખવુ ફકત કામછે અને તે હુમલાને માટે ब દીવાનીમા ફરીઆદ
શકેછે માટે તે આ અપવાદમા દાખલ થાયછે અને તે માંડી વળાયછે.

(क) अ પોતાનો વર કે પોતાની વહુ હયાત છતાં બીજી વહુ કે બીજો વર કરી
ગુનોહ કરે તો એ ગુનાહ બાબત દીવાનીમા ફરીઆદ થઈ શકતી નથી માટે તે
વળાય નહી.

(ड) ब એક ધણીવાળી અસતરીની જોડે છીનાળુ કરે તો તે ગુનહો માંડી

ટીકા.

૧૪૩, ૧૫૧, ૧૫૩ નો બીજો ભાગ, ૧૫૪, ૧૫૫,
૧૭૨, ૧૭૩, ૧૭૪, ૧૭૫, ૧૭૬, ૧૭૭ નો પહેલો
૧૮૩, ૧૮૪, ૧૮૫, ૧૮૬, ૧૮૭, ૧૮૮, ૨૦૨, ૨૨૮,
૨૭૩, ૨૭૪, ૨૭૫, ૨૭૬, ૨૭૭, ૨૭૮, ૨૭૯, ૨૮૨, ૨૮૩, ૨૮૪,
૨૮૮, ૨૮૯, ૨૯૦, ૨૯૧, ૨૯૨, ૨૯૩, ૨૯૪, ૩૩૪, ૩૩૬,
૩૫૮, ૪૨૬, ૪૮૭, ૪૯૦, ૪૯૧, ૪૯૨, ૫૧૦, બાબતના કામમા રા
છે. ક્રી. ક. ૪ અને ૧૪૮. બુધી પુરવક મહાવ્યથા કરયાની
ગુનહો માહે માંડી વળાય નહી. ૭ અ. હા. રી. પ્ર. ૩૦૨ બુધી પુરવક
કરયાનો ગુહહો માહોમાંહે માંડીવાળી શકાય ૧૦ મું. હા. રી. પ્ર.
મનુષય હરણનું તહોમત પાછું ખેંચી લઈ શકાય છે. ૨૨ વી. રી. પ્ર.
છીનાળનો ગુહો મહો મહે માંડી વાળી શકાય છે એવું આ કલમના
દરસાંતથી જણાય છે. પરંતુ હાલ એવો ઠરાવ થયો છે કે છીનાળાનો કેશ સેશન
થાય ત્યા સજા થાય તો પછી અપીલ વખતે મહો માંહે માંડી વાળી શકાય નહી
લા. રી. (અલાહબાદ) પ્ર. ૩૨૯. "બુધી પુરવક," ઈરાદા પુરવક," "કપટથી"
"બદદાનતથી" એ અથવા એવી વાખ્યા જે ગુનહાની હોય તે બ બતની ફરીઆ
માંડી વાળી શકાય ની અને તેથી બુધી પુરવક મહાવ્યથા કરયાનું તહેમત માહો
માંડી વાળી શકાય નહી. ૧ ઈં. લા. રી. (મુંબઈ) પ્ર. ૧૪૭.

શખશની પાસેથી તે શખસની કંઈ જંગમ મીલકત આ કાયદાથી
શીક્ષા થઈ શકે એવા કંઇ ગુનાથી ગઈ હોય તે શખસને
પાછી | તે મીલકત પાછી મળવામા મદદ કરવાના બાનાથી અથવા
વા સા | મદદ કરવા સરૂ જે માણસ કંઈ અવેજ લે અથવા લેવા
ની વા | ને હા કહે અથવા કબુલ કરે તે જો તે ગુનેગારને પકડાવ

મ તથા તેની ઊપર તે ગુનોહ સાબીત કરવાને પોતાથી બનતા સઘળા
નલગાડે તો તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની
બન્ન દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

જે ગુનેગાર કેદમ થી ના હોય અથવા જેને પ કડવાનો હુકમ થયેલો હો ને ગુનેગારને ઘરમા રા ખવો.

૨૧૬ કોઈ શખ્સની ઉપર કાંઈ ગુનો સાબીત થયો હોય, અથવા કાંઈ ગુનાનું તહોમત મુકાયું હોય અને તે ગુનાને સારૂ તે શખ્સ કાય દેશર કેદમા હોય તે શખ્સ જો તે કેદમાંથી નાશી જાય અથવા કોઈ સરકારી નોકર પોતાના સરકારી હોદાને કાયદે સર અખ્તીઆર અમલમાં લાવતાં કોઈ સખ્સને કાંઈ ગુનાને માટે પકડવાનો હુકમ કરે તારે જે માણુશ તે નાશી જવાની અથવા પકડવાના હુકમની વાત જાણ્યા છતાં તે શખ્સને પકડાતો અટકાવવાના ઇરાદાથી તેને ઘરમાં રાખે અથવા કયાં સંતાડે તે માણુસને નીચે મુજબ શીક્ષા કરવામાં આવશેઃ—. એટલે. જે ગુનાહને માટે તે શખ્સ કેદમા હતો અથવા તેને પકડવાનો હુકમ કરયો હોય ને ગુનાને માટે જો મોતની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે માણસને શાત વરસની મુદત સુધી

તે ગુનો જો દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય તો.

ની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને તે ગુનાહને માટે જો જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસ સુધી કેદની શીક્ષા થઇ શકતી હોય

જો જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા કેદની શીક્ષાજોગ હોયતો.

તો તે માણસને તરણ વરશની મુદત સુધીની
તે પરકારની કેદની શીક્ષા દંડ સાથે અથવા દં
વામાં આવશે અને તે ગુનાને માટે દશ વરસ
પણ એક વરસ શુધીની સીક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે માણસને તે ગુના
વેના પરકારના તથા તે ગુનાને માટે કેદની ઘણામંઘણી જે મુદત ઠરાવેલી
પા મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં

અપવાદ—જે માણુશને પકડવું હોય તેના વરથી અથવા તેની વહુથી
ને ઘરમ રાખવા કે શંતાડવાનું કામ થયું હોય તો તે બાબતને આ ઠરા
લો નથી.

૨૧૭ કોઈ માણુસ સરકારી નોકર હોય તેણે પોતાના સરકારી હોદાના

કોઈ સખ્સને શીક્ષાથીઅથવા કઇ માલકતને સરકાર જપત થતી બચાવવાના ઇરાદાથી જે સરકારી નોકર કાયદાનો હુકમ ન માને તેને શીક્ષા.

ચાલવું એ બાબતનો કંઈ કાયદાનો હુકમ અગર તે માણુસ
જાણી બુઝીને ન માને એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ
સખ્સ કાયદેસર શીક્ષથી બચે અથવા જે શીક્ષાને તે લા
યક તેથી તેને ઓછી શીક્ષા થાય અથવા માહારા તેમ ક
વાથી તે શીક્ષાથી બચશે. અથવા તેને ઓછી
એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતા તો અથવા એવા ઇરાદથી કે તેમ કરવા
લકતને સરકાર જપત થતી અથવા કંઈ રૂપીઆ તેમાથી કાયદા મુજબ

બચાધો તે બચી જાય અથવા બચી જશે એવો સંભવ છે એમ જાણી
માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અ
વા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

ડાનો હીસાબ રાખનાર અને ગામડાના મુનસફના સીપાઈઓ હુકમ ન માને
ઉપર આ કલમ પરમાણે કામ ચાલી શકે નહી ૧. ઈ. લા. ૨૦. (મદરાસ)
એક તોહોમતદાર ઉપર આ કલમ પ્રમાણે તહોમત મુકવામા આવ્યું પણ
એ તેહોમતમા કાયદાનો શું હુકમ હતો અને તે તેણે કેવી રીતે ન માનો તે ખુલી રીતે બતાવ્યું નહોતું તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે તેહોમતદાર ઉપર આ પ્રમાણે અધુરૂ તેહોમત મુકવામા આવ્યું હોય તારે અપીલ વખતે ફરીઆદીનું કામ તોહોમતદારનો ઈનસાફ થતી વખતે જે સમજવામા આવ્યું હોય તે હદમાજ રહેવાનું છે ૪ લા. રી. (મુંબાઈ) પ. ૧૪૨.

સરકારી નોકર કેઈ સખસને શીક્ષાથી અથવા કાઈ મીલકતને સરકારજપત થવાથી બચાવવાના ઈરાદાથી કાંઈખોટું દફતરઅથવાલખાણબનાવેતે બાબત

૨૧૮ કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય અને તેના સરકારી હોદા સર તેને કાંઈ દફતર અથવા બીજુ લખાણ તઈયાર કરવાનું કામ સોપયું હોય તે માણસ જો તે દફતર અથવા લખાણ જે રીતે ખોટું છે એવું તે જાણતો હોય. તેવી રીતે તઈઆર કરે. એવા ઈરાદાથી કે તે લોકને અથવા કોઈ સખસને ટોટો અથવા નુંકશાન થાય, અથવા ટોટો કે નુંકશાન થશે. એવો સંભવ છે એમં જાણીને અથવા એવા ઈરાદાથી કે તેથી કોઈ સખસને કાયદેસર સીક્ષાથી બચાવવો. અથવા તેથી કોઈ સખસ કાયદેસર શીક્ષ થી બચશે એવો સંભવછે એમ જાણીને અથવા તેથી કાંઈ મેલકત સરકાર જપત થની અથવા કઈ રૂપીઆ તેમથી કાયદા મુજબ આપવા જેવા હોય તે આપનાથી તે બચી જાય, અથવા તે બચી જશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

કેઈ પુલકરણી પોતાના ગામમાં બનેલા ગુનાહ વીશે ઈરાદા વગેરેથી ખોટો રીપોટ કરે તો તેણે આ કલમ વીરૂધ ગુનહો કરયો ગણાય. ૭. મુ. હા. રી. પ્ર. ૬૪)ફોજદારી.) તોહોમતદારનો એવું કરવા ઈરાદો શું હતો તે મુખ્ય તપાસવાની બાબત છે. ૮. વી. રી. પ્ર. ૨૭.

કંઈ ઈનસાફી મુકદમા મ કે પોતે કાયદા વીરૂધછેએમ જાણતો હોય એવો હુકમ રીપોટવગેરે કેઈસરકારી નોકર કરે તે બાબત.

૨૧૯ કોઈ માણસ સરકારી નોકર છતા લાંચ લઈને અથવા દવેશબુતીથી કઈ ઈનસાફી મુકદમાના કોઈ પણ ભાગમા કાંઈ રીપોટ, હુકમ ફેંસલો. અથવા ઠરાવ કરે કે સંભળાવે એવો કે તે કાયદાથી વીરૂધ છે એમ તે માણસ પોતે જાણતો હોય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની

કેદની અથવા ડંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

જે સખસને અખતીયાર હોય તે સખસ હું કાયદા થી વીરૂધ ચલુછું એમજા ણીને કોઇને તેના ઈનીસા ફ થવા સરૂ કમીટ કરે, અથવા કેદમા મોકલે તે બાબત.

૨૨૦ કોઈ માણુસનો ઓધો એવો તરેહનો હોય કે તેથી કોઈ સખસોને તેઓના ઇ નસાફ થવા સારૂ કમીટ કરવાનો અથવા તેઓને કેદમાં મોકલ વાનો અથવા કોઈ સખસેમે કેદમા રાખવાનો તેને કાયદેસર અખતીઆર મળો હોય તે માણુસ તે અખતીઆર અમ લમાં લાવતા લાંચ લઈને અથવા દવેશબુધીથી જો કોઈ સખસને તેનો ઈનસાફ થવા સારૂ કમીટ કરે અથવા કેદમા મોકલે અથવા કોઈ શખસને કેદમા રાખે અને તે એમ જાણતો હો ય કે આમ કરવામાં હું કાયદાથી ઉલટો ચાલુ છું તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

દીવાની કામદાર હસેનો સને ૧૮૨૭ નો કાયદો બે કલમ ૩૬ રકમ ૧ જુઓ.

યોગીય અને વ્યાજબી ફરીઆદ કીંવા શક કેહેને ગણુવો તે દરેક કેસની કફીઅત ઉપર આધાર રાખે છે પકડેલા સખસ ઉપર શક આવે એવો કાંઈ વ્યાજબી આધાર હોવો જોઇએ કોઈ પોલીસ અમલદાર પોતાની મરજી પ્રમાણે કોઈ સખસને પકડી કમીટ કરેતો આ કલમ પરમાણે સજા થાય. ૭. વી. રી પ્ર. ૩. કાયદા વીરૂધ કેદ કરવાના પુરાવથી તેહોમતદારનો દવેશ સાબીત થતો નથી અને તેટલા મટેજ કેદીને આ કલમ પ્રમાણે સજા થાય નહીં આ કલમ અધીકારનો ખોટો ઉપયોગ કરી જાણી જોઈને કાંઈ કાયદા વીરૂધ કરત કરયું હોય તેને લાગુ પડે છે ૯. હા. રી. પ્ર. ૩૪૬.

જે સરકારી નોકરનો કાયદા મુજબ કોઇને પકડવા ની ફરજ હોય તે સરકારી નોકર તેને પકડવામાં ઈરા દાથી કસુર કરેતે બાબત

૨૨૧ કોઈ માણુસ સરકારી નોકર હોય, અને કોઈ સખસનો ઉપર કાંઈ ગુનાહનું તોહોમત મુકાએલું હોય તેને અથવા કંઇ ગુનાને માટે પક ડવા જોગ હોય એવા કોઈ સખસને પકડવા અથવા કેદમાં રાખવાની તે માણુસનો પોતાના સરકારી ઓહદાને લીધે કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે માણુસ અગર તે સખસને પક ડવામા ઈરાદાથી કસુર કરે, અથવા ઈરાદાથી તે સખસને નાશી જવા દે અથવા તે સખસને તે કેદમથી નાશી જવામાં અથવા નાશી જવાની કોશીસ કરવામા ઈરાદાથી સહાય કરે, તે માણુસને નીચે પ્રમાણે શીક્ષા કરવામા આવશે એટલે:—

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખશનો ઊપર મોતની

શીક્ષા

શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહનું તોહોમત મુકવામા આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુનાને માટે તે પકડવા જોગ થયો હોય તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધોની બેમાંના ગમે તે પરકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા.

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખસની

[ક]રપાગ્ની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુ[ના]નું તેહે.મત મુકવામા આવ્યું હોય અથવા એવા ગુનાને માટે તે પકડવા જોગ થયો હાય તે તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારનો દંડ સ.થે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા.

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખ્સની ઉપર દસ વરસથી ઓછી મુકતની કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાનું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુનાને માટે તે પકડવા જોગ થયો હોય, તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાનાં ગમે તે પરકારની દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

આ કલમ પ્રમાણેના તોહોમતમાં તોહોમતદાર કયો હોદો બજાવે છે તે તથા કયા તોહોમતદારને તેણે નાસી જવા દીધો તે બતાવવું જોઇએ (કરી પ્ર. ૧૬૬.)

જે સખ્સની ઉપર કાઈ ઇનસાફી કોરટ શાક્ષ નો હુકમ કરયો હોય તેસખ્સને પકડવાના જે સરકારી નોંકરની ફરજ હોય તેતે સખ્સને પકડવામાં ઇરાદાથી કસુરકરે તો અ.

૨૨૨. કોઇ માણુસ સરકારી નોકર હોય, અને કોઈ સખ્સની ઉપર કાઈ ગુનાને માટે કોઈ ઇનસાફી કોરટે સીક્ષાનો હુકમ કરયો હોય તે સખ્સને (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ મા પરમાણે) "અથવા જે સખ્સને કાયદેસર રીતે કેદમાં રાખ્યો હોય તેવા સખ્શને" પકડવાની અથવા કેદમા રાખવાની તે માંણુસની પોતાના સરકારી ઓહદાને લીધે કાયદા મુજબ ફરજ હોય, તે માણુસ અગર તે સખ્સને પકડવામા ઇરાદાથી કસુર કરે અથવા ઇરાદાથી તે સખ્સને નાશી જવા દે, અથવા તે સખ્સને તે કેદમાંથી નાશી જવામા અથવા નાશી જવાની કોશીશ કરવામાં ઇરાદાથી સહાય કરે. (સને ૧૮૭૦ના આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે) "અથવા જો તે સખ્શને કાયદેસર રીતે કેદમા રાખ્યો હોય તો તે માણુસને નીચે પ્રમાણે સીક્ષા કરવામાં આવશે એટલે:—"

અગર કેદ કરેલો અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખ્સની ઉપર મોતની શીક્ષાનો હુકમ થએલો હોય તો તે માણુસને ચઉદ વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારનો દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અથવા.

શીક્ષા.

અગર કેદ કરેલો અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખ્સ કોઈ ઇનસાફની કોરટે કરેલા શીક્ષાના હુકમથી અથવા તેને બદલે બીજી શીક્ષા કરવાના કોઈ હુકમથી જીવતાં સુધી સમુદરપાર અથવા જીવતાં સુધી સાસનીક દાસતવને, અથવા દસે વરસકે તેથી વધારે મુદત સુધી સમુદરપાર અથવા શાશનીક દાસતવ અથવા કેદને લાયક હોય તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમ ના ગમેતે પરકારની દંડ સથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવ મા આવશે.

અગર કેદ કરેલો અથવા જેને પકડવો જોઈતો હતો તે સખશ

કોરટે કરેલા સંક્ષાના હુકમથી દશ વરસની મુદત સુધીની કેદને લાયક માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૨૩ જે માણસ સરકારી નોકર હોય અને જે સખસની ઉપર કાંઈ

સરકારી નોકર ગફલતથી કોઈ કેદીને નાશી જવા દે તે બાબત.	હોમત મુકીયું હોય અથવા કાંઈ ગુનહો સાબીત થયો એવા કોઈ સખસને (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ મા રમાણે "અથવા જે શખશને કાંયદેસર રીતે કેદમાં રાખી

હોય તે સખસને") કેદમાં રાખવાની કાયદા પરમાણે જે માણસની પોતાના સરકા ઓદાને લીધે ફરજ હોય તે માણસ અગર ગફલતથી તે સખસને કેદમાથી નાશી જ દે તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની. કેદની અથ ડંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

કેદીઓની સંભાળમાં રહેનારા માણસો સરકારી નોકર છે ક્રીમીનલ રીપોરટર કલકતા ક્રીમીનલ રોલીઝ વા.૩ પા.૩ શજા થઈ હોય તેની તકેદારી રાખવા જેલમા કેદીઓને વારડર (તકેદારી રાખનાર) ઠરાવવામા આવે છે તે વારડરો કેદીને નાશી જવાં દે તો તે પણ આ કલમ પરમાણેના ગુનેગાર છે ૭ વી. રી. પ્ર. ૯૯.

૨૨૪ જે સખસની ઉપર કાંઈ ગુનહાનું તહેમત મુકયું હોય અથવા કાંઈ ગુન

કોઈ સખસને કાયદા મુજબ પકડતા હોય તેમા તેણે સામા થવું અથવા હરકત કરવી.	સાબીત થયો હોય તે ગુનહાને માટે તે સખસને કાયદે પકડવામા તે સખશ ઈરાદાથી જો સામો થાય અથવા પદા વીરૂધ કંઈ અડચણ કરે અથવા તેવા કાંઈ ગુન માટે તેને કાયદેસર જે કેદમાં રાખ્યો હોય તે કેદમાંથી જો

નાશી જાય અથવા નાસી જવાની કોશીશ કરે તો તે સખસને બે વરસની મુદત સુ ની. બેમના ગમેતે પરકારની કેદની, અથવા દંડની. અથવા એ બનેની શીક્ષા વામા આવશે.

ખુલાસે—આ કલમમાં લખેલી શીક્ષા છે તે, જે ગુનાનું તોમત તે શખશની પર મુકયું હોય, અથવા જે ગુનોહ તેનો ઉપર શાબીત થયો હોય તે ગુનાહને માટે પકડવાનો તથા કેદમા રાખવાનો સખસ જે સીક્ષાને લાયક હોય, તે સીકશાથી ઉપરાંત સમજવી.

ટીકા.

આં કલમ મુજબ જે નાશી જવું તે ગુનાને સારૂ મારેલી કેદમાથી નાશી જવું દીવાની હુકમ મુજબની કેદમથી નાશી જવું આ કલમ મુજબ શીક્ષા લાએક નથી

ઇ હાઈ કોરટ વા. ૬ પા. ૧૫. કોઇ સખ્અને ગડપણના સબબથી કોઈ જાહોમત ૅ પેશુના ઠરાવ્યા હોય અને સરકારના, હુકમથી તેને જેલમાં રાખીયો હોય તે સ ા કેદમાંથી નાશી જાય અને નાશી જતાં વખતે તે સારો હોય તો પણ તે કલ ૪ મુજબ શીક્ષા લાયેક નથી (મદરાશ હાઇકોરટ તારીખ ૨૫ નવેમબર શને ૧૮૬૨. ી નાશી જવાના તોહોમતનો તજવીજ ઈનિશાફનો આગળ તેહોમત મુકતો વ ોહોમતવાળો શખ્શ હોય તાં થઈ શકે (શને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ની કલમ ૨દાત ૭. કોઈ નાશી જનાર ગુનેગાર ઊપર નાશી જવાને શારૂ કે કાઈ બીજા ે શારૂ કરેલી શજા તરતજ અમલમાં આવવા ઈચ્છા તેની પરથમની શજા પુરી ોહયા પછી અમલમાં આવવા હુકમ થઈ શકે (શને ૧૮૭૨નો આકાટ ૧૦ની ક લમ ૩૧૬ અને શને ૧૮૭૫ નો આકટ ૧૦ કલમ ૧૧૦) એક તોહોમતદાર ઊપર કાય દાશર. કેદમાં લેતા અડચણ કરવાનું તથા કલમ ૨૨૫પ્રમાણે કેદમા લેતાં સામો થયાનું અને કલમ ૩૬૭ પરમાણે સરકારી નોકર ઉપર કાયદાસર કામ કરતાં હુમલો કરયાનું એવી રીતે તરણ તહોમત લગાડવામાં આવ્યાં અને તરણેની જુદી જુદી સજા કરવામાં આવી તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે તુહોમતદાર ઊપર તરણ તહોમત રહી શકે નહી કાં તો કલમ ૨૨૪ પ્રમાણે કાતો કલમ ૨૨૫ પરમાણે શીક્ષા કરવી જોઇએ ૩. બે. લા.

૨૨૫ જે શખ્શ કોઈ બીજા શખ્શને કઈ ગુનાહને માટે કાયદેશર પકડવામાં ઈરા

કોઇ શખ્શને કાયદામુજબ પકડતા હોય તેમા કોઈબી જા શખસે શામાથવું અ થવા હરકત કરવી.	દાથી સામો થાય અથવા કાયદા વીરૂધ કઈ અડચણ કરે, અથવા કોઈ બીજા શખ્શને કંઈ ગુનાહને માટે કાયદેશર જે કેદમાં રાખ્યો હોય તે કેદમાથી તેને છોડાવી મુકે અથવા

છોડાવી મુકવાની કોશીશ કરે, તે શખ્શને બે વરષનો મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પુરકારની કેદની અથવા ડંડની અથવા એ બનેનો શીક્ષા કરવામા આવશે.

અથવા અગર પકડવાનાં અથવા છોડાવી મુકેલા અથવા જેને છોડાવી મુકવાની

શીખશા	કોશીસ થઈ હોય તે શખ્સની ઉપર જીવતા મુધી સમુદર પારની અથવા દસ વરશની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા

થઈ શકે એવા ગુનાહનુ તહોમત મુકયું હોય અથવા એના ગુનાહને માટે તે પકડવા લા યક થયો હોયતો પેલા શખ્સને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકાર ની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

અથવા અગર પકડવાના અથના છોડાવી મેલેલા અથવા જેને છોડાવી મુકવાની કોસીસ થઈ હોય તે શખ્સની ઊપર મોતની શીખસા થઇ શકે એના ગુનાહનુ તહોમત મુકયુ હોય અથવા એવા ગુનાને માટે તે પકડવા લાયક થયો હોયતો પેલા. શખ્શને સાત વરસની મુદતસુધીની બેમાનાં ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

પકડવાનો અથવા છોડી મુકેલો શખસ કોઇ ઈનસાફની કોરટના ઠરી કરાના હુકમ મુજબ અથવા તેને બદલે બીજી શીકશા કરવાના કઇ હુકમ મુજબ જીવત. સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની કે તેથી વધારે મુદત સુધીની સમુદરપીર અથવા શારીરીક દાસતવ અથવા કેદની શીક્ષાને લાયક હોય તો પેલા શખસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીકશા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે,

અથવા અગર પકડવાના, અથવા છોડાવી મુકેલા અથવા જેને છોડાવી મુકવાની કોશીસ થઈ હોય તે શખસની ઉપર મોતની શીકશાનો હુકમ થયો હોય તો પેલા શખસને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

"૨૨૫ અ. ફોજદારી ઈનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે

જામીન આપવા ચુકયાના સબબથી કેદમા રાખ્યુ હોયતાંહાથી નાસીજવું.	સારી રીતે ચાલવા બાબતનો જામીન આપવાને ચુકયાના સબબથી જે માણસને કેદમાં રાખીયુ હોય, તે તાંહાથી નાશી જશે અથવા નાશી જવાની કોશીસ કરશે તેને ઘણામાં ઘણુ એક વરસ શુધી બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીકશા

અથવા દંડ અથવા એ બેઉ શીકશા કરવી (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ માં પરમાણે):

ટીકા.

મીશ અગરના કામદારને ગુનેગાર પકડવામા હરકત કરેનો સને ૧૮૩૭ નો આકટ ૨૭ મુજબ થશે.

૨૨૬ જે માણસને કાયદા મુજબ સમુદરપાર કરયો હોય તે માણસ પોતાની શમુદર

સમુદરપારથી કાયદા વીરૂધ પાછુ આવવું.	પારની મુદત વીતીયાં પહેલાં તથા સીકસા માફ ન થયા છતા અગર સમુદરપારથી પાછો આવે તો તેને જીવતાં શુધી

સમુદરપારની શીકશા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને તથા પાછો સમુદરપાર થતા પહેલાં તરણ વરસની મુદત સુધીની શકત કેદની શીકશા પામવાને લાયક થશે.

ટીકા.

આ ગુનો થવાને એ જરૂરનુ છે કે ગુનેગારને ખરેખર કોઇ સ.સનીક ઠેકાણે મોકલેલો હોવો જોઇએ અને એ સખસ પોતાની સજા પુરી થઈ રહેતા અથવા માફ કરતા પહેલાં પછો આવવો જોઇએ જયાં કેદી સમુદરપારની સજા ભોગવવા જતાં રસતેગી કેદમાથી નાસી આવીઓ તાં એવો ઠરાવ થયો કે તે ગુનો કલમ જબ સીકસા જોગછે અને ૨૨૬ મુજબ નથી (મ. હા. બા. ૪ પા. ૧૯૨) કો.

પ્ર. ૨૨૯. આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સથાપોત કરવા માટે

મુદરપાર કરવામા આવ્યો હતો અને તાંહથી તેની સજા પુરી થવા અવલ નાશી આવ્યો એ હકીકત સાબીત થવી જોઇએ ૪ મ. હા. રી- પા. ૧૫૨.

૨૨૭ કેઈ માણસે સીખશાની કંઇ સરતી માફી કબુલ કરી હોય તે માણસ અગર જે સરતથી તેને માફી મળી હોય તે સરત જાણી બુઝી ને તોડે તો તે માણસને અગર તેણે અસલ શીખસામની કાંઈ ભોગવી નહી હોય તો જે શીકશાનો અસલ હુકમ થયો હોય તે સીકસા કરવામાં આવશે અને તે સીખસામની કંઈ તેણે ભોગવી હોય તોતે સીક્ષામાંની જેટલી નહી ભોગવી હોય તેટલી સીક્ષા કરવામાં આવશે.

સીકસાની માફીની સરત તોડવી.

૨૨૮ કોઈ સરકારી નોકર કાંઇ ઇનસાફી મુકદમાના કાંઇપણ ભાગમાં બેઠો હોય તે વેળાએ તે સરકારી નોકરનુ જે માણસ ઇરાદાથી અપમાન કરે અથવા તેને હરકત કરે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આશાન કેદનો અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકર કંઇ ઇનસાફી મુકદમાના કાંઇપણ ભાગમા બેઠા છતાં તેનું ઇરાદાથી અપમાન કરવુ અથવા તેને હરકત કરવી.

ટીકા.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૩૩૬ મુજબ કરેલાં કામનો પરીણામ જયારે આ કલમ મુજબ શીક્ષા જોગ થાય તીયારે સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમના અરથ પરમાણે ઇનસાફમાં ગુનોહ કરયો એમ છે જેના ઉપર અપીલ ચાલેછે. (મ. હા.કો. વા. ૪ પા. ૧૪૫). જે શખસો ઇનશાફી કોરટ આગળ પુરાવો આપવામાં સવાલના સીધા જવાબ આપવા ના પાડવાના અથવા અરલત કરવાના ગુનેગરો હોય તેઓએ જો તેમની ચાલ ઇરાદાથી હરકત થતી હોય તો આ કલમ મુજબ શીક્ષા જોગ થશે. (મુ.હા. વા. ૧૦ પા. ૬૯). જયારે કોરટમાં રહેના હુકમ કરયો હોય તારે કોરટ છોડવી અથવા કેદીનો ઇનસાફ થતો હોય તે વખતે તેને બહારથી ઇસારતો કરવી એ આ કલમ પરમાણેના ગુનાઓ નથી (મ. હા. તા. ૧૭ જાનેવારી અને તા. ૨૧ અકટોબર સને ૧૮૭૦). પોલીશ સીપાઈએ પોશાક નહી પહેરવાથી આ કલમ પરમાણે અપમાન કીંવા કલમ ૭૩ પરમાણે ગુનો થતો નથી માટે શીક્ષા રદ કરી (મુ. હા. કો. તા.૨૩ જુલાઈ સને ૧૮૬૭). કોરટના સવાલનો જવબ બરાબર નહી આપવાથી કીંવા નહી કબુલ કરવાથી આ કલમ પરમાણે બેઅદબી કીંવા હરકત કરવાનો ગુનો નથી (મુ. હા. કો. તા૦ ૨૪ જુલાઈ સને ૧૮૬૭) વા. ૪ પા. ૬—૭). જવાબ આપવા ના કબુલ કરેલી તે કબુલ કરેથી કોરટ સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૬૪ થી માફ કરી શકે કોરટની સમક્ષ ગુનો થયો હોયતો સમન વારંટ કાડવાની જરૂર નથી સને ૧૮૭૨નો ૧૦ કલમ ૨૦૬ શીક્ષાનો ઠરાવ કરવો હશે તો ઠરાવ કરવા શીવાય કોરટ બ ધ ,

નહી. સહેદી શાક્ષી આપતા ફેરફાર બોલ્યો તેથી કોઈ સરકારી નોકર પોતાનુ કામ ચાલતા તેને હરકત કરવાનો ગુનો બનતો નથી મુ. હા. કોરટ તા... સઈ સને ૧૮૬૭ વા. ૪ પા. ૬). રજીસટરેશન આકટના કલમ ૮૨ પરમાણે સબ રજીસટરાર એ સરકારી નોકરછે અને તેની આગળ જે કામ ચાલે તે આ. કલમ ૨૨૮ પરમાણે ઈનસાફી કામ કહેવાય અને પુરાવ લેવાનો તેને કાયદા પરમાણે અધીકાર છે, તેથી પુરાવાના કાયદાની કલમ ૩ મા બતાવેલી વાખ્યા પરમાણે તેની પણ એક કોરટ છે. ૧૩ બં. લા. રી. પા. ૪૦. સબરજીસટરાર સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૪૩૫ ૪૩૬ પરમાણે પોતેજ ઈનશાફ કરવો હતો મગજીસતરેટે અધીકાર વગર કામ ચલાવ્યુ માટે તેનો હુકમ રદ કરવામાં આવીઓ (જુવો ઊપરનોજ ફેંસલો). પુછેલા સવાલનો સીધો જવાબ ન દે અથવા જવાબ દેવાની ગફલત કરવામા આવે તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનો થતો નથી. કો. ઈ. ડા. પા ૩૪૩. એક જજ કોરટમાં બારીસટરને ગુસો લાગે એવુ કઈબોલે તેનો ખુલાસો માગવા એ બારીશટરે કોઈ શખ્સને એ જજને ખાનગી ઘેર મોકલે તો એ બારીશટરે તથા ખુલાશો પુછવા જનારે કોરટનુ અપમાન કરયુ કેહેવાય. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૭૪૩. આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો ઠરાવતી વખતે કોરટનો શું તિરસકાર થયો તે અને તેના કારણ તોહોમતદારે જે બચાવ કરયો હોય તે અને કોરટનું ફાઈનડીગ અને ઠરાવ એ સગળુ લખવુ જોઈએ. જો એ પરમાણે કરવામાં ન આવે તો કરેલી શીક્ષા રદ થાય. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૩૪. આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સથાપીત કરતાં પેહેલાં અપમાન કરવાનો ઈરાદો હતે, એવું સાબીત થવું જોઈએ. વી. રી. પ્ર. ૬૨. સાક્ષી હળવે હળવે બોલી કોરટનો વખત ઘણો રોકે તેથી આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ કરયો કેહેવાય નહી. ૧૫ વી. રી. પ્ર. ૫.

૨૨૯. ફલાણી બાબતમાં જયુરર અથવા આસેસર દાખલ થઈ નામ લખી મોકલાવે,

જયુરર અથવા આસેશર નો વેષ લેવો.	ય. અથવા ટીપમાં લખાય, અને ગને શેગંદ અપાય એવો કાયદા મુજબ મારો હક નથી એવું જે માણુસ જાણતો હોય

તે માણસ વેષ બદલે અથવા બીજી રીતે, અગર તે બાબતમાં જયુરર અથવા આસેસર દાખલ ઈરાદાથી પોતાનું નામ લખી મોકલાવે: અથવા ટીપમાં લખાવે અથવા સેગંદ ખાય, અથવા પોતે જાણુયા છતાં તેમ થવા દે અથવા કાયદા વીરૂધ મારૂ નામ લખી મોકલ્યું છે, અથવા ટીપમાં લખ્યું છે, અથવા સેગંદ આપયા છે, એમ પોતે જાણુયા છતાં, જે માણુસ બુધી પુરવક તે જુરીમાં બેશીને અથવા તે આસેસર દાખલ કામ કરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બનેની, શીખશા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૨ મો.

શીકા તથા સરકારી સ્ટાંપ સબંધી ગુનાઓ બાબત.

જે ધાતુ નાણા દાખલ વપરાતો હોય, તથા જે પર છાપ મારી
ને નાણાં દાખલ વાપરવા માટે તેને કોઈ સરકારના હુકમથી
બહાર પાડયો હોય તે ધાતુ.

છાપ મારીને તેને રાણીના હુકમથી, અથવા હીંદુસતાનની સરકારના,
અથવા કોઈ પણ પરેસીડેનશીની સરકારના, અથવા રાણીના
રાણીનો શીક્કો. રાજ્ય માંહેલી કોઈ પણ સરકારનાં, હુકમથી નાણાં દાખલ
વાપરવા માટે બહાર પાડયો હોય, તે શીકો તે રાણીનો શીકો.

દરસટાંત (અ) કોડીઓ શીકા નથી.

(બ.) વગર છાપેલા તરાબાના ગઠા. અગર નાણા દાખલ વપરાય તોપણ શીકા નથી.

(ક.) ચાદ કાઇ શીકો ન ગણાય. કેમ કે તે નાણા દાખલ વાપરવાના ઇરાદાથી થએલા નથી.

(ડ.) જે શીકાનુ નામ કંપનીનો રૂપીઓ પડયું છે તે રાણીનો શીકો છે.

ટીકા.

અકબર બાદશાના વખતનો શીકો ખોટો બનાવવો એ આ કલમ પરમાણે ખોટો બનાવ્યો થતો નથી. સીર્ણ વીરૂધ બાપુ જાદવ ૧૧ મુ. હા. રી. પા. ૧૭૨.

૨૩૧ જે માણુસ શીકો ખોટો બનાવે, અથવા જાણીબુજીને સીકો ખોટો બના
વવાના કોરોયાનો કાંઈપણ ભાગ કરે તે માણસને સાત વર
શીકા ખોટો બનાવવો. સની મુદત મુંદીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીખ
સા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—જે શખસ ઠગબાજી કરવાના ઇરાદાથી અથવા એમ કરવાથી ઠગબાજી થશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતા કંઈ ખરા શીકાને બીજા શીકા સરખો દેખાતો કરે તે સખસે આ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

ફકત ચાંદજ હોય તો તે બનાવટનો શીકો નથી જો કે તે ઠગલબાજીથી કોઈ અજાન શખસને એ નાણું છે એમ સમજાવીયુ હોય. પણ (મદરાસ હાઈકોરટના સને ૧૮૬૪ ના કલમ ૨૪૦ ઉપર ફેંસલા. અને કદાચ ધાતુ ઉપર બનાવટ કરયુ હોય તે ધાતુ જે શીકો બનાવ્યો હોય તેની ધાતુથી તદન જુદી હોય તોપણ એ એક હકીકતનો સવાલ થઈ પડશે કે આ તફાવત ફકત બનાવટનુ કામ વહેલું બંધ પાડવાથી તો પડયો નથી? (મ. હા. તા. ૧૭ નવેમર સને ૧૮૬૩).

૨૩૧ જે માણસ રાણુંનો શીકો ખોટો બનાવે, અથવા જાણી બુઝીને રાણીનો [illegible]

રાણીનો શીકો, ખોટો બ[illegible]વો.

શીકો ખોટો બનાવવાના કામનો કંઈપણ ભાગ [illegible] દશ [illegible] સુધીની બેમાંના ગમે તે પર[illegible] [illegible], અને [illegible] પણ લાયક થશે.

૨૩૩ શીકો ખોટો બનાવવાના કરાણુસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણુ[illegible]

શીકો બનાવવાના હથીયાર બનાવવા અથવા વેચવા.

[illegible]પરવાનો ઈરાદો કરેલો એમ જાણીને અથવા એમ મા[illegible] કરણુ છતાં જે માણુસ કાંઈ છાપ અથવા હથીઆર બનાવે અથવા સમારે અથવા તે બનાવવાની અથવા સમારવાની [illegible]યાનો કાંઈ પણ ભાગ કરે અથવા તે ખરીદ કરે વેચે કે કોઈને આપે તે માણુસને [illegible] વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૨૩૪ રાણીનો શીકો ખોટો બનાવવાના કારણુસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે

રાણીનો સીકો ખોટો બનાવવાના હથીઆર બનાવવા અથવા વેચવા.

કારણુસર વાપરવાનો ઈરાદો કરેલોછે એમ જાણુંને અથવા એમ માનવાનુ કારણુ છતાં જે માણુસ કંઈ છાપ અથવા હથીઆર બનાવે અથવા સમારે અથવા તે બનાવવાની અથવા સમારવાની કીરીયાનો કાંઈપણુ ભાગ કરે અથવા તે [illegible] કરે વેચે કે કોઈને આપે તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણુ લાયક થશે.

૨૩૫ શીકો ખોટો બનાવવાના કારણુસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણુસર

સીકો ખોટો બનાવવાનાં કારણુસર હથીઆર અથવા સામન પાસે રાખવો.

વાપરવાનો ઈરાદો કરેલોછે એમ જાણુંને અથવા એમ માનવાનુ કારણુ છતાં જે માણુસ પોતાના કબજામાં કાંઈ હથીઆર અથવા સામાન રાખે તે માણુસને તરણુ વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પગુ લાયક થશે અને અગર ખોટો બનાવવાનો શીકો રાણીનો શીકો હોય તો તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણુ લાયક થશે.

ટીકા.

હથીઆર વગેરે પકડવા માટે માજીસતરેટના અધીકાર કરીમીનલ પરોશીજર કોડ કલમ ૩૭૭.

૨૩૬ જે માણુસ બરીટીસ ઈંડીઆમાં છતાં બરીટીશ ઈંડીઆની બહાર કાંઈ શીકો ખોટો બનાવવામા મદદગારી કરે તે માણુસને જાણુ તેણુે બરીટીસ ઈંડીયાની માંહેજતે સીકો ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરી હોય એની રીતે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

હીંદુસતાનમાં રહીને હીંદુસતાનની બહાર કંઈ શીકો ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરવી.

ખોટો સીક્કા આ દેશમાં લાવવો અથવા આ દેશમાંથી બહાર લઈ જવો.

સીક્કા ખોટો બનાવેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં જે માણસ તે શીક્કા બરીટીશ ઈંડીઆ મધે લાવી બાહાર લઈ જાય તે માણસને તરણ વરશની મુદત સુધીના બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીના શીક્કા ખોટા બનાવેલા આ દેસમાં લાવવો અથવા આ દેશમાંથી બહાર લઈ જવો.

૨૩૮ કલણી ખોટો સીક્કા રાણીના સીક્કા ખોટો બનાવેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ છતાં જે માણસ તે શીક્કા બરીટીશ ઈંડીઆ મધે લાવે અથવા બરીટીશ ઈંડીઆ મધેથી બહાર લઈ જાય તે માણસને જીવતાંસુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરનામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ શીક્કા ખોટોછે એમ જાણીને રાખીયો હોય તે બીજાને આપવો.

૨૩૯ કોઈ માણસની પાસે કઈ ખોટો શીક્કા હોય અને તેની પસે તે શીક્કા આવયો તોયારે તેણે એમ જાણીયુ હોય કે આ શીક્કા ખોટો છે તે માણુંસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઈરાદાથી તે શીક્કા કોઈ શખસને આપે અથવા કોઈ સખશને તે લેવાને લલચાવવાની કોશીસ કરે તો તે માણુસને પાંચ વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

આ કલમ શીક્કા ખોટો બનાવનારને લાગુ પડતી નથી પણ જે ખોટો શીક્કા મેળવે અને લે તેને માટે છે. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૪.

રાણીનો કોઈ શીક્કા ખોટોછે એમ જાણીને રાખીઓ હોય તે બીજાને આપવો.

૨૪૦ કોઈ માણુસની પાસે કાંઈ ખોટો સીક્કા હોય અને તે શીક્કા રાણુંના શીક્કા ખોટો બનાવલો હોય અને તેની પાસે તે શીક્કા આવયો તારે તેણે એમ જાણુયુ હોય કે આ રાણીના શીક્કા ખોટો બનાવેલોછે તે માણુસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઈરાદાથી તે શીક્કા કોઈ શખસને આપે અથવા કોઈ સખસને તે લેવાને લલચાવવાની કોસેષ કરે તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીનો બે માંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણે જુરીએ અભીપરાય આપીઓ કે કેદી ગુનેગાર નથી તાર પછી ક. ૨૪૧ પરમાણે બીજો ચારજ રાખી તેજ મુકરદમો સેશન જડજ ફરી ચલાવી શકતા નથી (મું. હા. ૨ ફેબરવારી સને ૧૮૫૮).

૨૪૧ કાંઈ ખોટો શીકો ખોટોજે એમ જે શખ્સ જાણતો હોય

કોઈ માણુસની પાસે કાઈ શીકો પહેલા આવેતે વખતે એમ જાણતો ન હોય કે આ શીકો ખોટો છે તે શીકો તે માણુસે કોઈને ખરા દાખલ આપવો.

કબજામાં લેતી વખતે તે ખોટોછે એમ જે શ ન હોય તે શખસ અગર તે શીકો ખરા શીકો ઈ બીજા શખસને આપે અથવા કોઈ બીજા ખરાં શીકા દાખલ લેવાને લલચાવવાની કોશીશ સને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે કેદની અથવા તે જેના જેવો ખોટો બનાવેલો કાની કીમતની દસ ગણી રકમ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શી માં આવશે.

દ્રષ્ટંત.

એક શીકા પાડનારો અ ખોટા કંપનીના રૂપીઆ પોતાના સેબની એટલા સારૂ કે તે તે રૂપીઆ ચલાવે બ તે રૂપીઆ એક બાજા ચલાવ આતો આપે અને क તે ખોટા છે એમ જાણીને તે રૂપીઆ વેચાતા લે પછી કઈને તેની કીમતમા તે રૂપીઆ क ड ને આપે અને ड તે ખોટાછે એમ ન જાણ પાછળથી તે રૂપીયા લીધા પછી તે ખોટા છે એમ ड ને ખબર પડે અને ड તા પછી તે ખરા હોય એવી રીતે તે રૂપીઆ કોઈને આપે તો ड ને ફકત આ કલમ મ શીક્ષા થઈ શકેછે પણ. બ તથા क એઓને મુકદમાની કફીઅત મુજબ પંદરમી અથવા ૨૪૦ કલમ પરમાણે શીક્ષા થઈ શકેછે.

ટીકા.

આ કલમ પ્રમાણે ગુનો સંપુરણ થવા માટે તહોમતદાર જે શીકકો ખોટો જા તો હોય તે ખરા દાખલ લેવાનુ કોઈને લલચાવવાનુ પ્રયતન કરે અથવા આપે એ સાબીત થવુ જોઈએ ૪ અ. હા. રી. પ્ર. ૬૨.

૨૪૨ કાંઈ ખોટો શીકો પોતાના કબજામાં આવ્યો હોય તે વખતે તે ખોટો છે

કોઈ શીકો કોઈ શખસ ની પાશે આવતી વખતે તેણે એમ જાણ્યુ હોય કે આ સીકો ખોટો છે તે શખસે તે ખોટો સીકો પાશે રાખવો.

મ જાણ્યા છતાં જે માણસ દગલબાજીથી અથવા દગો થ એવા ઈરાદાથી તે ખોટો શીકો પોતાના કબજામાં રાખે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે કારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૨૪૩ રાણીના શીકા જેવો ખોટો બનાવેલો કાંઈ સીકો પોતાના કબજામાં આ

રાણીનો કોઈ શીકો કોઈ શખસની પાશે આવતી વખતે તેણે એમ જા

વ્યો હોય તે વખતે તે શીકો ખોટો બનાવેલોછે એમ ણ્યા છતા જે માણસ દગલબાજીથી અથવા દગો થાય વા ઈરાદાથી તે શીકો પોતના કબજામા રાખે તે માણસને

ણુ હોય કે આ શીક્કા ખોટો છે તે સમ્જશે તે ખોટો શીક્કો પુરો રાખવો.

સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૨૪૪ બરીટીસ ઈંડીઆ મધે કાયદા મુજબ સ્થાપેલી કોઈ પણ ટંકશાળમાં જે

ટંકસાળમાં નોકર રહેલા માણસે કાયદામાં ઠરાવેલા વજન મેળવણીથી જુદાં વજન અથવા મેલવણીનો શીક્કો બનાવવો.

માણસ નોકર રહેલો હોય તે માણસ તે ટંકશાળમાંથી નીકળતો કોઈ શીક્કા તે શીકાનુ વજન અથવા મેળવણી કાયદાથી કરી હોય તેથી જુદા વજન અથવા મેળવણીનો થાય એવો ઈરાદાથી અગર કંઈ કામ કરે અથવા જે કામ કરવાની તેને કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે કામ કરવામા કસુર કરે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીના બેમાના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષ કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેના તહોમતમા એકલો દંડ થાય નહીં; ૧ મુબઈ હાઈ કોરટ રી. પાનુ ૩૧ .

૨૪૫ બરીટીસ ઈંડીઆ મધે કાયદા મુજબ સ્થાપેલી કોઈપણ ટંકશાળ મધેથી શી

શીકા પાડવાનુ કંઈ હથીઆર કોઈ ટંકશાળમાથી કાયદા વીરૂધ લઈ જવુ.

કાયદેસર અખતીઆર વીના જે માણસ કંઈ શીકા પાડવાનુ હથીઆર અથવા ઓજાર લઈ જાય તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારનો કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

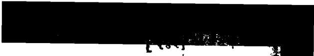
ટીકા.

જ્યાં કંઈ શખસનો ગુનો કરવાનો આ (કલમ મુજબ ટંકશાળમાથી શીકા પાડવાનો ઓજાર લઈ જવાનો) ઈરાદો માલમ પડયો હોય અને જો અધીકારીઓ આ પ્રમાણે જાણ્યા છતાં તેને પકડવાના કારણ સારૂ તે ગુનો કરવા દેતા તે કઈ કેદીનો એ પર માણે શીક્ષા કરવાનો કાયદેસર આધાર નથી (લા. રી. કરાઉનકેસીસ વાલ્યમ ૧ પાનુ ૨૮૪).

૨૪૬ કોઈ પણ શીકા ઉપર જે માણસ દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી એવી

દગલ બાજીથી અથવા બદદાનતથી કોઈ શીકાનુ વજન ઓછુ કરવુ અથવા [illegible]નો મેળવણીમા ફેરફાર

કંઈ કીરીયા કરે કે તેથી તે શીકાનુ વજન ઓછુ થાય અથવા તેના મેળવણી બદલાય તે માણસને તરણ વરસનો મુદતસુધીનો બેમાના ગમે તે પ્રકારનો કેદનો શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસે—કોઇ શખસ એક શીકાનો કાંઇ અંશ કોરી કહાડે અને તે ઠેકાણે બીજી વસતુ મુકે તો તેણે તે શીકાની મેળવણી બદલી એમ સમજવુ.

દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી રાણીના શીકાનુ વજન ઓછુ કરવુ અથવા તેની મેળવણી બદલવી.

૨૪૭ રાણીના શીકાઓમાંના કોઇપણ શીકા ઊપર જો માણસ દગલબાજીથી વા બદદાનતથી એવી કાંઇ કીરીયા કરે કે તેથી તે શીકાનુ વજન ઓછુ થાય અથવા તેની મેળવણી બદલાય તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઇ શીકો બીજા શીકાને ઠેકાણે ચાલે એવા ઇરાદાથી તે શીકાનુ રૂપબદલવુ.

૨૪૮ કોઇપણ સીકા ઊપર જો કોઇ માણસ એવી કંઇ કીરીયા કરે કે તેથી તે શીકો કોઇ બીજા પરકારના શીકાને ઠેકાણે ચાલે તો તેને ત્રણ વરસની મુદતસુધીનો બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવમાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

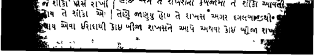
રાણીના કોઇ શીકો બીજા સીકાને ઠેકાણે ચાલે એવા ઇરાદાથી તે શીકાનુ રૂપ બદલવુ.

૨૪૯ રાણીના શીકાઓમાના કોઇપણ શીકા ઊપર જો કોઇ માણસ એવી કંઇ કીરીયા કરે કે તેથી શીકાનુ રૂપ બદલાય અને તે એવા ઇરાદાથી કે શીકો કોઇ બીજા પરકારના શીકાને ઠેકાણે ચાલે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આ શીકામાં ફેરફાર થએલોછે એવુ જાણીને જે શીકો પમે રાખ્યો હોય તે બીજાને આપવો.

૨૫૦ કોઇ શખશના કબજામાં કાંઇ શીકો હોય અને તે શીકા બાબતે ૨૪૬ મી અથવા ૨૪૮ મી કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરવામાંઆવેલો હોય અને તે સીકા બાબત તે ગુનો કરવામાં આવેલોછે એમ તે શખસના કબજામાં તે શીકો આવતી વખતે તેણે જાણુ હોય તે સખસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી તે શીકો કોઇ બીજા શખસને આપે અથવા કોઇ બીજા શખસને તે સીકો લેવાને લલચાવવાની કોસીસ કરે તો તેને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શિક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આ શીકામાં ફેરફાર થયેલોછે એમ જાણીછે રાણી જે શીકો પાસે રાખી હોય તે શીકો ઓ

૨૫૧ કોઇ શખશના કબજામાં કંઇ શીકો હોય અને તે શીકા બાબત ૨૪૭ મી અથવા ૨૪૯ મી કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરવામાં આવીઓ હોય અને તે શીકા બાબત તે ગુનો કરવામાં આવેલોછે એમ તે શખશના કબજામા તે શીકો આવતી વખતે તેણે જાણયુ હોય તે શખસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી કોઇ બીજા શખસને આપે અથવા કોઇ બીજા શખ

લલચાવવાની કોશીસ કરે તો તેને દસ વરસની મુદત સુધીનો બેમાંનો ગમે તે તની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી દંડને પણ લાયક થશે.

૨૫૨ જે. શીકા બાબત ૨૮૬ તથા ૨૪૮ મી એ બે કલમે માંથી ગમે તે કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનોહ કરવામાં આવ્યો હોય તે શીકો દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઈરાદાથી કોઇ માણસના કબજામાં હોય અને શીકા બાબત તે ગુનો કરવામાં આવેલો છે એમ તે માણસના કબજામાં તે શીકો આવ માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઇ શખસની પાસે કઇ ફેરફાર થયેલો શીકો આવતા વખતે તેમ ફેરફાર થયેલોછે. એમ તેણે જાણ્યા [illegible]

૨૪૭ તથા ૨૪૯ મી એ બે કલમે માંની ગમે તે કલમમાં બાયાન કરેલો ગુનો કરવામાં આવ્યો હોય તે શીકો દગલબાજીથી અથવ દગો થાય એવા ઈરાદાથી કોઈ માણસના કબજામાં હોય અને તે શિકા બાબત તે ગુનો કરવામાં આવેલો છે એમ તે માણસના કબજામાં તે સીકો આવતી વખતે તેણે જાણ્યુ હોય તો તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમનાં ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

કોઈ સુખસની પાસે કાંઈ ફેરફાર થયેલો રાગનો શીકો આવતી વખતે તેમા ફેરફાર થયેલ છે એમ તેણે જાણ્યા છતા તે પાસે રાખવો.

૨૫૪ જે શીકા બાબત કોઈ એમ જાણતો હોય કે એની ઉપર કલમ ૨૪૬, ૨૪૭ ૨૪૮ અથવા ૨૪૯ મો માં લખીછે તેવી કંઇ કીરીયા કરવામાં આવીછે પણ જે શીકો તે સખસના કબજામાં આવતી વખતે તે બાબત તેવી કઇ કીરીયા કરવામાં આવેલીછે એમ તેણે જાણેલુ ન હોય તે શખસ વગર કોઈ બીજા શખસને તે શીકો ખરા સીકા દાખલ અથવા તે સીકો જે પ્રકારનો હોય તેથી જુદા પ્રકારના શીકા દાખલ આપે અથવા કોઈ શખસને તે શીકો ખરા શીકા દાખલ અથવા તે શીકો જે જે પ્રકારનો હોય તેથી જુદા પરકારના શીકા દાખલ લેવાને લલચાવવાની કોશીશ કરે તો તે શખસને બે વરસની મુદત સુધીનો બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા તે બદલેલો શીકો જે શિકાને ઠેકાણે ચલાવ્યો હોય અથવા ચલાવવાની કોશીસ કરી હોય તે શીકાની કીમત કરતા દસ ઘણી રકમ સુધીના દંડની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

જે શીકો કોઇમાણસનીપાસે પહેલાં આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થયેલ છે એમ તેણે જાણ્યુ ન હોય તો તે શીકો તેણે બીજાને ખરા શીકા દાખલ આપવો

૨૫૫ મેહેસુલના કારણસર શરકારે બહાર પાડેલો કોઈપણ સટાપ જે માણસ ખોટો બનાવે અથવા જાણી બુઝીને તે ખોટો બનાવવાની કીરીયાનો કઈપણ ભાગ કરે. તે માણસને જીવતા સુધી સમુદ્ર

શરકારી સટાંપ ખોટો બનાવવો.

ની અથવા દસ વરસનો મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શી
ાવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે

ખુલાસે —કોઈ શખસ એક પરકારના ખરા સટાંપને બીજા પરકારના
ખો દખાતો કરીને ખોટો સટાંપ બનાવે, તેણે આ ગુનો કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.

દાકની ટીકીટ ખોટી બનાવનારને સારૂ સને ૧૮૬૬ નો આક્ટ ૧૪ ભાગ ૬—૭
રૂપઇઆના સ્ટાંપ તરીકે એક આનાનો શટાંપ ચલાવવો તે એક રૂપઇઆનો સટાંપ
નથો રાણી વીરૂધ સરૂપચંદરદાસ ક્રા. ઈ. ડા. ફ. ૨૪૪.
ર સરકારે બહાર પાડેલો કોઈ સટાંપ ખોટો બનવવાના
ારણસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણસર વાપરવાનો

સરકારી સટાંપ ખો બનાવવાના કારણસર કોઈ હથીઆર અથવા સા ન પસે રાખવે.

ઈરાદો કરેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છ
તાં જે માણુસ પોતાના કબજામાં કઈ હથીઆર અથવા સા
માન રાખે તે માણસને સાત વરશની મુદત સુધી
બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ
યક થસે.

૨૫૭ મેહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ સટાંપ ખોટો બનાવવાના

કોઈ સરકારી સટાંપ ખોટો બનાવવાના કરણસર કાંઈ હથીઆર બનાવવું અથવા વેચવું.

કારણસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણસર વાપરવાનો
ઈરાદો કરેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ
છતાં જે માણુસ કઈ હથીઆર બનાવે અથવા તે બનાવવા
ની કીરીયાનો કાંઈ પણ ભાગ કરે અથવા તે ખરીદ કરે વે
ચે કે કોઇને આપે, તે માણશને સાત વરસનો મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકરની
કેદની સીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

૨૫૮ ફલાણો સટાંપ મેહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ સટાંપ જે

સરકારી સટાંપ ખોટો બનવેલા વેચવા.

વો ખોટો બનાવેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ
કારણ છતાં જે માણુસ તે સટાંપને વેચે અથવા વેચવાનું ક
હે તે માણુસને સાત વરસનિ મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં
આવસે અને વળી દંડને પણ લાયક થસે.

૨૫૯ ફલાણો સટાંપ મેહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલા કોઈ સ

સરકારી સટાંપ ખોટો બનાવેલો પાસે રાખવો.

જેવો ખોટો બનાવેલોછે એમ જાણી તેને
દાખલ વાપરવાના અથવા આપવાના ઇરાદાથી
ખરા સટાંપ દાખલ વાપરવામાં અવે એટલા માટે જે માણુસ તે સટાંપ
જામા રાખે તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ
શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કલમ ૨૬૦ મેહેસુલના કારણુસર સરકારે બાહાર પાડેલા કોઈ સરકારી શટાંપ પોતે વો બોટો બન વેલા છે એમ જાણીને જે માણસ તે ... પને ખરા શટપ દાખલ વાપરે તે માણુસને સાત વરસ મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

સરકારી શટાંપ બોટા છે એમ જાણતાં તે ખરા દાખલ વાપરવો.

...૧. જે પદારથ મેહેસુલના કારણુસર સરકરે બાહાર પાડેલા શટાંપ લગડેલા હોય તે પદારથ ઉપરથી જે લખાણુ અથવા લેખને માટે તે શટાપ વાપરીયો હોય તે લખાણુ અથવા લેખ જે માણુસ દગલબાજીથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ઈરાદાથી કાહાડી અથવા ચેરી નાખે અથવા કોઈ શટપ કાંઈ બીજા લખાણુ અથવા લેખને માટે વાપરવામા આવે એટલા મટે જે લખાણુ અથવા લેખને મટે તે સટાપ વાપરીયો હોય તે લખાણુ અથવા લેખ પરથી જે માણુસ તે શટાપને કાહાડી નાખે તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

...રે હાની કરવાના ઈરાદાથી જે પર સરકારી શટાપ હોય એવા કોઈ પદારથ ઉપરથી કંઈ લખાણુ ચેરી નાખવું અથવા કંઈ લેખને માટે કાંઈ શટાપ વાપરયો હોય તે શટપ તે લેખ પરથી કાહાડી નાખવા.

૨૬૨. મેહેસુલના કારણુસર સરકરે બાહાર પડેલા કોઈ પણ શટપ આગળ વપરાયલા છે એમ જાણુા છતાં દગલબાજીથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ઈરાદાથી જે માણુસ કંઈ પણ કારણુસર તે સટાપ વાપરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવસે.

કોઈ સરકારી શટપ આગળ વાપરેલો છે એમ જાણુા છતાં તે પાછો વાપરવો.

૨૬૩. મેહેસુલના કારણુસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ પણ શટાપ વપરાયલો છે એમ દેખાડવા સરૂ તે શટાપ પર કરેલી અથવા મારેલી કંઈ નીશાની દગલબાજીથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ઈરાદાથી જે માણસ છેલી અથવા કાહાડી નખે અથવા એહેવી કંઈ નીશાની છોલી અથવા કાહાડી નાખી હોય એવા કોઈ ...ણી બુઝીને પોતના કબજામાં રાખે અથવા વેચે અથવા કોઈને ...કોઈ શટાંપ વપરાયલો જાણુા છતાં જે માણસ તે શટાંપ વેચે અ... માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંની ગમે તે પરકારની ...નેની શીખશા કરવામા આવશે.

...વાપરેલો છે એ...ની કંઈ નીશાની ...ખવી.

...રણ ૧૩ મો.

કાટલા અથવા માપ સબંધી ગુનાહ બાબત.

...તે જાણતું કાંઈ પણ માપ બોટું છે એવું જાણીને જે માણસ દગલબાજીથી

તોળવાનું ખોટું યંતર દગલબાજીથી વાપરવું. | વાપરે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પર કારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બનેની શીખશા કરવામા આવશે.

દંડની અથવા એ બંનેની શીકશા કર

ટીકા.

શીને પકડવાનો પોલીસને સને ૧૮૭૨ ના

કલમ ૩૮૧ થી અખતીયાર છે.

ખોટા કાટલાં અથવા માપ પાસે રાખવા. | ૨૬૬. તોળવાનું કંઈ પણ યંતર અથવા કાંઈ કાટલું અથવા લંબાઈનું કે ભર લનું કંઈ માપ ખોટું છે એવું જાણને, તથા તે દગલબા જીથી વાપરવામા આવે એવા ઈરાદાથી, જે માણસ પોતા ની પાસે રાખે તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડ અથવા એ બંનેની શીખશા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

વધારે વજનનાં કાટલાં કબજામાં રાખવાના તેહોમતમાં દગલબાજીનો ઈરાદો સાબીત નથી વાસતે શીક્ષા રદ કરી (મુંબઈ હાઈકોરટ તારીખ ૨૭ જાનેવારી સને ૧૮૬૪ વા. ૧ ભાગ ૨ પ્રષ્ઠ ૧૮૧. કુલાબાને સારૂ સને ૧૮૬૫ નો મુંબાઈનો આકટ છે તે મુ જબ ઠરો. મંજુર કરેલા માપ કરતા વધારે માપનાં કાટલાં કોઇના કબજામા હોય તેટલા ઉપરથી આ કલમ મુજબ ગુનો થતો નથી. તોમતનામામા દગલબાજી ભરેલો ઈરાદો લખ વો જોઇએ, અને તે સાબેત પણ થવો જોઇએ. (મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૭ જાનેવારી સને ૧૮૬૪ વા. ૧ પા. ૧૮૧) પકડવા માટે પોલીશના આધીકાર માટે જુવો. કી. પ્રો. કો. કલમ ૩૮૧ મંજુર કરેલાં કાટલાં સીવાય વધારે વજનનાં કાટલાં કેઈ સખસ કબજા માં રાખે તો તેટલાજ ઉપરથી તેણે આ કલમ વીરૂધ ગુનહો કરયો ગણાય નહી. તેનો કપટ ભરેલો ઈરાદો હતો એવું સાબીત થવું જોઇએ. રાણી વીરૂધ, દામોદર દયાળજી. ૧ મુ. હા. રી. પ્ર. ૧૮૮,

ખોટા કાટલા અથવા માપ બનાવવાં વેચવાં. | ૨૬૭. તોળવાનું કાંઇ પણ યંતર, અથવા કંઈ કાટલું અથવા લંબાઈનું કે ભરત નું કંઈ માપ ખોટું છે એવું જાણીને જે માણસ બના વેચે અથવા કોઇને આપે એટલા સારૂ કે તે ખરાને ઠેકાણે વપરાય અથવા એવું જાણીને કે તે ખરાને ઠેકાણે વપરાય એવો સંભવ છે તો તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની. અ

[redacted]

એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૪ મો.

લોકની તંદુરસ્તી, સલામતી, [redacted]

અથવા જેઓના કબજામાં તાંહાં પાડોસમાં કોઈ મીલકત હોય તે સરવ મા[redacted]
સાધારણ નુકશાન. ભય, અથવા દુઃખ થાય અથવા જેથી જે શખસેને કોઈ[redacted]
નીક હક વાપરવાની જરૂર પડે તે સખસોને નુકશાન, અડચણ. ભય, અથવા[redacted]
[redacted]વીના રેહેજ નહી તે શખસે લોકાપકાર કૃત્ય કરયું એમ સમજવું.

[redacted]• કોઈ • સરવોપકારક કરત્યથી કંઇ અનુકુળતા અથવા લાભ થતો હોય, તો તે સ[redacted]
[redacted] સે ગુનોહ માફ થઈ શકતો નથી.

ટીકા.

ફોજદારી કાયદા મુજબ શીક્ષા જોગ અપકારક કરતીયો ફોજદારી ફરીઆદ પહે માં અગર ફોજદારી ફરીઆદ વગર દીવાનીમાં ચાલે (મુંબઈ હાઈકોરટ વા. ૧ પા. ૨) સને ૧૮૭૨ ના એંકટ ૧૦ બાબ ૨૦ પરમાણે કામ ચલાવવા શીવાય આ કલમ પર માણે કામ ચલાવયું તે કાયદા વીરૂધ નથી (મુંબાઈ હાઈકોરટ) તા૦ ૧૭ સપટેંબર સને ૧૮૬૯ નંબર ૧૪૨. જુગાર રમનારને કે રમાડનારને આ કલમ પરમાણે લોકપરકાર કરત કરયું એમ ગણી શાક્ષા કરેલા તે રદ કરી ઠરાવ્યુ કે સને ૧૮૬૬ ના આકટ ૩ પરમાણે કામ ચલાવવું, જુગાર રમવાના સાધન હથીઆર નક્કી કરી લેવા લીધુ હશે તેથી સરવજનીક પીડા ઊતપન થાયછે પણ લોકોને ખરેખરી પીડા થયનો પુરાવો ન હોવાથી ફકત કોઇને પોતાના ઘરમાં જુગાર રમવાને બોલાવાથી દરેક માણુસથી આ કલમ પરમાણે સારવજનીક પીડા કરયાનો ગુનેગાર ઠરી શકતો નથી (મુ: હા. તા. ૧ લી ડીસમબર સને ૧૮૬૦ વા. ૭ પાનું ૭૪. ખાનગી રમતાનુ રોકાણ એ લોકાપકારક કરતોય નથી ૨ વી. રી. પા. ૩૫ (ફોજદારી) પોતાનો ઘોડો છુટો જતો રાખે નહી એ લોકાપકારક કરતીય નથી ૮ વી. રી. પા. ૭૧ આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ બનવા માટે એવુ સાબીત કરવુ જોઇએ કે કંઈ ભય અગર હેરાન ગતી અગર ઈજા સરવ લોક ના કોઈ જથા અથવા એક જાતના કે વરગના લોકોના વીશેસ ભાગને મીલકતનો ઉપભોગ કરતાં ઈજા થઇ છે અથવા કોઇ સારવજનીક હકનો ભોગવટો કરતા ઈજા થઇછે ૯ વી. રી. પા. ૭૦ (ફોજદારી).

૨૬૯. જે માણુસ કાયદા વીરૂધ અથવા ગફલતથી એવું કાંઈ કામ કરે, કે જેથી

જીંદગીને જોખમ પો હોચે એવા રોગનો ચેપ પસરે એવું ગફલતીનું કામ.

જીંદગીને જોખમવાળા કોઈ રોગનો ચેપ પસરશે એવો સંભવ હોય, અને એવો સંભવ છે એમ તે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તે. માણસને છ મહીના સુધીની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બં શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—ચેપ સહીત શીતળા કાહાડવાનું કામ અટકાવવા તરીકે સુધ બુધ્ધીથી કરયું હોય તો તે આ કલમ મુજબ શીક્ષા લાયક થશે નહીં (મદરાસ હાઈકોરટ તા૦ ૧૦ જુલાઈ સને ૧૮૬૭).

જીંદગીને જોખમ પહોંચે એવા રોગનો ચેપ પસરે એવું દ્વેશ બુધ્ધીનું કામ.

૨૭૦ જે માણસ દ્વેસ બુધ્ધીથી એવું કંઈ કામ કરે કે જેથી જીંદગીને જોખમ વાળા કોઈ રોગનો ચેપ પસરે એવો સંભવ હોય અને એવો સંભવછે એમ તે જાણતો અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

રોગના સબબથી દુર રહેવા સબંધીની કાંઈ કાનુન ન માનવી.

૨૭૧ કોઈ વહાણને રોગના સબબથી દુર રાખવા બાબતનાં અથવા તે સબબથી દુર રાખેલા વાહાણોનો કીનારા સાથેનો અથવા બીજા વહાણો સાથેનો વહેવાર કેમ ચાલે તેનો બંદોબસત કરવા બાબતની અથવા જે જગોમાં કાંઈ ચેપી રોગ ચાલતો હોય તે જગો તથા બીજી જગોની વચે વેહેવાર કેમ ચાલે તેનો બંદોબસત કરવા બાબતની હીંદુસતાનની સરકારે અથવા કોઈપણ સરકારે કરીને જાહેર કરેલી કોઇ કાનુન જે માણસ જાણી બુઝીને ન મને તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

વેચવાનો ઇરાદો રાખેલી ખાવાની અથવા પીવાની વસતુમાં કંઈ ભેળ કરવી.

૨૭૨ કોઈ માણસ કંઈ ખાવાની અથવા પીવાની વસતુમાં ભેળ કરે કે તેથી જે વસતુ ખાવાથી અથવા પીવાથી અવગુણ... અને એવા ઈરાદાથી કે તે વસતુ ખાવાને અથવા પીવાને વેચવી અથવા તે ખાવાને અથવા પીવાને વેચાસે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ખાવાની અથવા પીવાની અવગુણ કારક વસતુ વેચવી.

૨૭૩ જે વસતુ અવગુણ કારક કરેલી અથવા થએલી હોય અથવા ખાવા અથવા પીવા જોગ સથીતીમા ન હોય તેવી કાંઈ વસતુ ખાવા અથવા પીવાની વસતુ દાખલ કોઈ માણસ વેચે અથવા વેચવાનું કહે અથવા વેચવા મુકે અને તે વસતુ ખાવામાં અથવા પીવા

છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ છતાં એ પરચ... મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદનો અ... સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

...ણામાં અથવા તઈઆર કરેલા અઉશધમાં કાંઈ ભે... રે કે તેથી તે વસાણાનો અથવા તઈઆર ...સધનો ગુણ ઓછો થાય અથવા તેની અશર બ... કારક થાય અને તેમા તેવી કાંઈ ભેળ ન થઈ હોય એ પ્રમા... સરૂ વેચવી અથવા વાપરવી એવા ઈરાદાથી અથવા તેવા કા... વપરાશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતા તે એ પરમાણે કરે ...મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એ ...પીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૭૫. કઈ વસાણામાં અથવા તઈઆર કરેલા અઊશધમાં તેનો ગુણ ઓછો થાય અથવા તેની અશર બદલાય અથવા તે અવગુણકારક થાય એવી રીતે કંઈ ભેળ થએલીછે એમ જાણીને જે માણસ તે ...માં વસાણા વે...

...અથવા તઈઆર કરેલુ અઊશધ તેમાં ભેળ ન થઈ હોય એ પરમાણે કંઈ દ...મને સરૂ વેચે અથવા વેચવાનુ કહે અથવા વેચવા મુકે અથવા કોઈ દવાખાનામાથી ...થવા જે શખસને તેમા ભેળ થએલીખબર ન હોય એના કંઈ શખસ પાસે તે દ... વપરાવે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકાર ...અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

... કાંઈ વસાણુ અથવા તઈઆર કરેલુ અઉશધ તે જુદુ વસાણુ અથવા તઈઆર કરેલું અઉશધ હોય એવી રીતે કંઈ દવાના કામને સારૂ જે માણસ જાણી બુજીને વચે અથવા વેચવાનુ કહે અથવા વેચવા મુકે અથવા કોઈ દવાખાનમથી આપે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકાર... અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા ...આવશે.

...ણને તે જુદુ ...ણાવુ તઈઆર ...ઉશધ હેય એ ...વુ.

...૭ કેઈપણ સારવજનીક ઝરા અથવા જળાશયનુ પાણી જે માણસ ખુંદી પુરવક બગાડે અથવા મેલુ કરે એવી રીતે કે તેથી તે પાણી રોજ જે કામમાં વપરાતુ હોય તે કામને સારૂ તે ઓછુ લાયક થાય તો તે માણસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બને

...ક ઝરા અથવા ...નુ પાણી મેલુ કરવુ.

ની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

આ કલમમાં નદી એ સબદમા સરવજનીક ચસમાનો

ઈ હાઈ કોરટ તા૦૨ જુલાઈ સને ૧૮૬૯ કરમીનલ રોપોરટ

૨૭૮ કોઈ જગાની હવા જે મણુસ ખુશીપુરવક બીગાડે

હવાને તનદુરસતીમાંબીગા) ગાની પડોસમા ઘણું કરીને રહેનાર
ડ કરે એવી કરવી } અથવા કોઈ સરીઆમ રસતા ઊપર ફરનારા સખસેની

નદુરસતીમાં બીગાડ થાય તે મણુસને પાચસે રૂપીઆ સુધેના દંડની શીક્ષા કર

વામા આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૬૭ના આકટ ૭ કલમ ૨૩ મુજબ થઈ સકે.

૨૭૯ કોઈ સરીઆમ રસતા ઉપર જે સખસ કાંઈ ગાડી એવી બેં ફીકરીં અથવા

સરીઆમ રસતાપર બેફી) ગફલતી ભરેલી રીતે હાકે અથવા સવારી કરે કે તેથી માણુ
કરાઈથી હાંકવું અથવાસ } સની જીંદગી જોખમમા આવે અથવા કોઈ બીજા સખસ
વારી કરવી.)

ને ઇજા અથવા નુંકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય તે સખશને છ મહીનાની મુદત

સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અ

થવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

(૨૭૯—૨૮૯)કલમો જે નુકશાન થયું હોય તે જુદુ રાખી તેમા થએલી ગફલત

શીક્ષા જોગ કરે છે. એ ખુલુ છે કે ગુનાનુ તત્વ ફકત નુકસાન થવાના સંભવમાં રહેલું

છે અને તે ગુનો ખરેખર બનવામાંજ રહેલું નથી કારણ કે બધી કલમોમાં ઇજા અ

થવા નુકશાન થસે એવો સંભવ દેખાય એવા અથવા એના જેવા શબદો આવેલા છે અ

ને ખરેખર થએલા નુકશાનને વાસતે કલમો ૩૩૭ અને ૩૩૮ મુજબ શીક્ષા થાય છે જો

એ ઘણુ વીચીતર છે કે ખરેખર થએલી ઇજા જો એ ઇજા ન બનેલી હોત તો

ઇજા કરવાના કરતને જેટલી શીક્ષા થાય તેના કરતા કલમ ૩૩૭ મુજબ ઓછી

શીક્ષાને લાયક છે તેમજ જો તે નુકશાન ખરેખત પરતીવાદીની માલ મીલકતને કરેલું

હોયતો તે નુકસાન કરવાનો કઈ પણ ઈરાદો હોવો જોઈએ અથવા જે અ

થાય તે નુકશાન થશે એમ માનવાનું કારણ હેવું જોઈએ એમ પણ જરૂર ન

વી એલ, એનડ. એસ. વીરાઅ કંપની લા. રીપોરટ ઓફીમન પલીઝ કેસ

૧૪)જો બેફાકરાઈથી નુકશાન થાય અથવા નુકશાન થસે એવો સંભવ હોય

ગફલતને સારૂ કોઈ શખ્સ ફોજદારીમા જવાબદાર થવા સારૂ તે કરતી

ફરીઆદ થએલી હોય તે તેની જાતની ગફલત અથવા તેનો પોતાનો વાક

જોકેએ દીવાનીમાં માણસ પોતાના નોકરના કરતબને શારૂ જવાબદાર છે પણ ફોજદારીમાં તે નથી એક હમણા બનેલા મુકદમામા કેદી દારૂખાંનાનો વેપારી હતો. તેની બેદરકારીમાં તેના ઘરમા આગ લાગી અને તેથી એક હવાઈ ઉડી અને બીજા માણસના પરાણ લીધા આમાં ઠરાવ થયો કે તે ફોજદારીમાં જવાબદાર નથી. ચીફ જસટીસ કોકબરંન સાહેબ કહે છે કે "કેદીએ તેના ઘરમા કેટલુંક દારૂખાનું રખુ પણ તે રાખવાથી કાંઈ આગ લાગી નથી કે જેથી મોત થયું એમા કઈ બાજાની ગફલત થયાથીજ એ મોત થયું જો મોત દારૂખાનું રાખવાના શવભાવીક પરીણામથીજ થયું હોય તો એટલે કે જો એ દારૂખાનુ કેદીએ ગફલત ભરેલી રીતે રાખવાથી હવાઈ એની મેળે ફાટી હોતતે ગુનો સબીત થયાનો ઠરાવ બાહાલ રહે તો પણ અહીંઆ મોત બીજા કેઈના કરતીયથી થએલું હતું (રાણી વીરૂધ બેનેકલા જનરલ માજીસતરેટના મુકદમાઓ વા. ૨૮ પા. ૨૭) ગફલત સાબેત કરવાનો બોજો હમેશા ફરીઆદીના ઉપર રહે છે થ

• એવું નુકશાન જો પરતીવાદી ફલણી બીજી રીતે ચાલો હોત તો ન થાત માતર એટલીજ વાત જો જે તેણે કરૂં અથવા કરયા વગરનું રાખ્યું તેમ તે બેટી રીતે અને ગફલતથી ચલે હોય તે શીવાય ગફલતનો પુરાવો થશે નહીં એક મુકદમામાં એક બાઈ રી ઉપર આમનીસબ ફરી ગઈ હતી તો ચીફ જસટીસ સાહેબે મુકદમની હકીકત કહીને નીચે પરમાણે કહ્યુ હતું. આ મુકદમામાં એમ જણાય છે કે રાત અંધારી હતી અને બરફનું તોફાન હતું" અને પગે ચલનારાએને રસતો ઓલગતાં જેટલી ગાડીવાનોની ગાડી હાંકતાં શંભાળ રાખવાની ફરજ છે તેટલીજ શંભાળ રાખવાની તેઓની પણ ફર

• જ હતી એમ માલમ પડતુ નથી કે પરતીવાદીની ગાડી રાત ઉપર ત દોડતી આવતી હતી એમ[illegible]હી પણ તેથી ઊલટું જેટલે છેટે ગાડાવાન ગાડી હાંકતો હતો તે પરમાણે પગે ચાલનારાઓને તેના આવવાનો ખબર હોય તો આબાપ છા ખશી જઈ ઘોડાના શપાટામાથી નાકળી જવાનો પુશકળ વખત હતો ગાડીવાનને પોતાની ગાડી ઊભી રાખી તે લોકોને રસતામાથી નીકળી જવાનો જેટલો વખત હતો તેટલો વખત તે લોકોને ગાડીના શપાટામાથી નીકળી જવાનો હતો અને ગાડીવાને પોતાની ફરજ ન બજાવી એમ કહેવાનું ફકત એટલુ જ કારણ બતાવવામા આવુ છે કે એ અકસમાત બનતીવખતે ગાડીવાન કનડકટરના સાથે વાત કરવાઆમતેમ જોતો હતોપણ એમતેક ઈરાદેસરકામનેવાસતે કરી શકે અને તે પરમાણે તે કરતોહતો તે વખતેતે પોતાન રસના ઉપરનીહાકનાનીબાજુએરાનસર દોડતી ગાડી હાકતો હતો તેથી કઈ પોતાની ફરજ તોડી એમ થતું નથી પરતીવાદીના ઘોડા તે લોકો ઉપર ગફલતથી દોડાવ્યા એમ કહેવાને જેટલું કરવુ છે તેટલુ જ કરવુ એ બાઈ ઘોડા ઉપર દોડી એમ કહેવાને છે અને જો તેઓએ ઘોડાને કે આમનીબસને નુકશાન કરૂં હોય તો તેને સરકાર ઈનસાફથી કહી શકત કે તેઓએ નુકશાનના જવાબદાર હતાનથી

બારો એવો છે કે ગાડીઓ હાંકનારની પગે ચાલનારાઓની જેટલી તપાસ રાખવાની ફરજ છે તેટલીજ ફરજ રસતે એ વંગતા ગાડીએની તપાસ રાખવાની પગે ચાલનારાઓ

ની છે જસટીસ વીલીઅમે કહ્યું કે હું એમાં મળતો છું અને ફકત એ
કહેવાની ઈછા રાખુ છુ કે જુરીની આગળ પુરાવો મુકવામાં એક બીજો
જ અગત્યનો છે. તે એ છે કે જો બને તરેહના ગલ્લત અથવા ગફલત
ગેરાવથી સાબીત થતુ હોય તો જડજે બેમાંથી એ. શોધી કાહડવા જુરીને
ફરજીઆત નથી પણ એથી જરાએ પુરાવો થતો નથી એમ માનવું જોઈએ. (
બુડલા જરનલ કોમન પ્લેઝ કેસીસ વા. ૯ પા. ૩૩૩ મદરાસ હાઈકોરટ
૬ પા. ૨૨ મોહ્ટ વીક્ષ પેટ ચંદલાહ રીપોરટશ પ્રોવીકઉનસીલ વા ૩ પા. (૧૫)
સ વીગેરેને નાથ ઘાલા વગર ગાડીએ જોડવાથી નુકશાન થતું નથી તથા બળદને નાથ
ઘાલા વગર ગાડું જોડીને હાંકી જતો હતો તેને આ કલમ પરમાણે પોલીસાઈનો ગુ
નોહ લાગે નહી મુંબાઈ હાઈકોરટ તા. ૧૨ આગાષ્ટ સને ૧૮૬૯ ક્રમીનલ રીપોરટસ
નં. ૧૦૨ નીવેડા બુક પ્રરટ ૩૭૮ સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૭ ની કલમ ૩૧ રકમ ૩ મુ
જબ પણ થઈ શકે.

૨૮૦ જે સખશ કઈ વાહાણ એવી બે ફીકરી અથવા ગફલતની ભરેલી રીતે ચલવે
બે ફીકરાઈ વાહાણ ચલવવું | કે તેથી માણસની છદગી જોખમમાં આવે અથવા કોઈ
બીજા સખશને વ્યથા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય તે સખસને છ મહીનાની
મુદત મુદતના બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના
દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૮૧ કોઈ માણસ કાંઈ ખોટું અજવાળું અથવા નીશાની અથવા બોયું દેખાડે
ખોટું અજવાળું નીશાની | એવા ઈરાદાથી કે તે દેખાડેથી કોઈ વહાણ ચલાવનારો ઠગાય
અથવા બોયું દેખાડવું. | અથવા ઠગાશે એવો સંભવ છે એવું જાણીને તો તે માણસ
સાત વરસની મુદત સુધની બેમાંના ગમે તે પરકરની કેદની અથવા દંડ
બનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૮૨. જે વહાણ એની હાલમાં અથવા એટલું ભરેલું હોય કે તે
ઘણો ભાર ભરેલા અ | સખસની છદગી જોખમમાં રહે તેવા કેઈ વહાણ
દેસતવાળાં વાહાણમાં | ડીને ભાડાને સારૂ જે માણસ જાણીને બુઝીને
ભાડું કરીને કોઈ સખશને | લતોથી કોઈ માણસને જળમારગે લઈ જાય
જળ મારગે લઇ જવા. |
માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકરની કેદની
હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૫૮ નો આક્ટ ૨૫ કલમ ૧૫ પણ છે.

બારવાઓ સલામતી વગરનાં વાહાણ હાકે તેને આ કલમ લાગુ પડે છે. (મુ. હા.
પ્ર. ૧૩૦.

૨૮૩. જે માણુસ કાંઈ કરવાથી અથવા પોતાના કબજા અથવા હવાલા માહેલી કાંઈ મીલકતનો બંદોબસ્ત રાખવામાં કસુર કરવાથી જાહેર રસ્તા અથવા તરીના શરીઆમ રસતામાં કોઈ સખસને ભય અડચણ અથવા નુંકશાન કરે તે માણુસને બસેં રૂપીયા સુધીના દંડની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સુરીયામેં રસતા અથવા વાહાંણુમા રસતામાં ભય અથવા અડચણ કરવી.

ટીકા.

એવીજ એક મોહોટા રસતાની નજીકની પથરની ખાંણમાંથી પથર ફોડના (રાણી વીરૂધ મારટીંસ્ના જનરલ માજીસારેટ મુકદમા વા૦ ૩૪ પા૦ ૨૨) અગર એવા મોહોટા તારમા થાંભલા ઠોકવા કે જેથી રસનો પેહેલા કરતાં થોડો સુખ થાય એ ગેરકાયદેસર કામ અને લોકોપક.રક કરતીય ઠરાવવામા આવીયું હતું (રાણી વીરૂધ યુનાઈટેડ કીંગડમ ઇલેક્ટરીક ટેલીગરાફ કંપની લાજનરલ માજીસ્તરેટના મુકદમા વા. ૩૧ પાને. ૧૬૬.) જ્યા કાઈ કાયદેસર કામ યોગીય રીતે કરતાં નુકશાન થાય તો ગુનોહ થશે નહી. દાખલો કે જ્યા પ્રતીવાદીને યોગીય રીતે અખતીઆર પામેલી કારપોરેસને એક મોટા રસંતામાં નીક બાધવા રાખેલો અને તે સખસે તે નીક યોગીય રીતે પુરી અને કેટલાક મહીના પછી પુરણી સવભાવીક રીતે નીચે બેશી જવાથી એ જગામા એક ખાડો પડયો તીયાં એવો ઠરાવ થયો કે વાદીએ ખાડામાં પડી જવાથી થએલા નુકશાનને માટે પ્રતીવાદી ઊપર જવાબદારી રહેતી નથી (હીયામસ વીરૂધ વેબરાટર લા રીપેરટસ કન વીનબેંચ વા. ૮ પા. ૧૩૮) પણ જો પરતીવાદીએ એ નીક અખતીઆર વીના કરી હોત અગર ગાફલત ભરેલી રીતે પુરી હોત તો જુદી વાત હતી રાજ મારગમા નાત જમવા બેસવાથી કોઇને જવા આવવાને હરકત થયાનો પુરાવો નહોવાથી શીક્ષા રદ કરી (મુંબઈ હાઈ કોરટ રીપોરટસ વા૦ ૨૬ જુનઇ સને ૧૮૬૮ પાને ૧૩૮.) ઢોરોને જાહેર ... ઉપર હાંકી કઢયા હોય પણ સાથે તેમાા મલીક નહોય તો માલક ઊપર ... આવે નહી ૮ મ. હા. રી પ્ર. ૯.

...૪ કાઈ જેહેરી પદારથથી જે માણુસ કઈ કામ એવી બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જીંદગી જોખમમાં આવે અથવા કાઈ બીજા સખસને વ્યથા અથવા નુકશાન થવો સંભવ દેખાય અથવા જે માણુસ પોતાના કબજા મહેના કાંઈ જેહેરી પદારથ ... તે જેહેરી પદારથથી માણસની જીંદગીને સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે એવો બંદોબસ્ત રાખવામાં જાણી બુઝ ને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે તે માણુસને છ મહીનાની મુદતની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની ... બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

...જેરી પદારથથી ગફલત ભરેલી ચાલ.

...અથવા કાઈ શીગરજવાળ.ગરાહી પદારથથી જે માણુસ કાંઈ કામ એવી

...ગની અથવાશીગરજવા ...ગરહી પદારથ સબંધી ...લતી ભરેલી ચાલ.	એ ફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી ... જીંદગી જોખમમાં આવે અથવા કોઈ બીજા ... થા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય અથવા જે મ...

... પોતાના કબજા માહેના કાંઇ અગની અથવા કઈ સીગરજનુંળાગરાહી પદારથ સબં... તે અગની અથવા શીગરજવાળા ગરાહી પદારથથી માણસની જીંદગીને કાંઇ સંભાવ્ય ...ખમ થતું અટકે એવો બંદોબસત રાખવામા જાણી બુઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની ... ક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે."

ટીકા.

આ કલમ ઊપર ઠરાવ થયો છે કે "કોઈ સખસને નુકશાન એ સબદોમાં ... મીલકત તેમજ તેની જાનને નુકશાનનો સમાવેશ થાય છે." (મુંબઈ હાઈ કોરટ રીપોરટસ ક્રાઉન કેશીશ વા. ૫ પાને ૬૭.) મુંબઇહાઈ કોરટે ઠરાવ્યું છે કે મીલકત જોખમમા આવા પદારથથી રહેતો તેનેપણ આ કલમ લાગુ થાયછે. ૪ મુ. હા. રી. પ્ર. ૬૭ (ફોજદારી.)

૨૮૬. અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઈ પદારથથી જે માણસ કાંઈ કામ એવી બેફીકરી

અવાજ સાથે ફુટે એવા કાઇ પદારથ સબધી ગફલતી ભરેલી ચાલ.	અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જીંદગી જોખમમાં આવે, અથવા કોઈ બીજા સખસને ... વા નુંકશાનથશે એવો સંભવ દેખાય, અથવા જે ...

તાના કબજા મહેના અવાજ સાથે ફુટે એવા કઈ પદારથ સબંધી તે પદાર... ની જીંદગીને કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે એવો બંદોબસત રાખવામ... ઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની ...મે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા ... શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

ફડેતાળ તથા વંસની ટટી ભરવાની મનાઈબાબત અમદાવાદમા તા૦ ૮ જાનેવારી સને ૧૮૫૫ ને રોજ નંબર ૧૫ નું જાહેર નામુ થયું છે. પણ છજા તથા વાછંટીઓ પાટીઆ તથા ખપેડાની કરવાને હરકત નથી. એમ મગન મુળજીની અરજી ઊપરથી તા... અગસટ સને ૧૮૬૨ ના રોજ અમદાવાદ જીલા માજીસતરેટ સાહેબે હુકમ ...

૨૮૭ કોઈ સાચાથી જે માણસ કાંઇ કામ એવી બે ફીકરી અથવા ...

ગુનેગારના કબજા અથવા હવાલામાંહેના કઇ સંચા શબંધી ગફલતી ભરેલી ચાલ	રીતે કરે કે તેથી માણસની જીંદગી જોખમ... થવા કોઇ બીજા સખસને વ્યથા અથવા નુકશા... સંભવ દેખાય અથવા જે માણસ પોતાના કબજા અથવા...

...વાલા નહેના કઈ સચા સબંધી તે સાચાથી માણસની જીંદગીને કોઈ સંભાવ્ય જો...

ખમ થતું અટકે, એવો બંદોબસત રાખવામાં જાણી બુઝીને અથવાગફલતીથી કસુર કરે, તે માણુસને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાં ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ઈમારત તોડી પાડવાઅથવા તેઓને મરામત કરવા બાબત ગફલતી.

૨૮૮ કોઈ ઈમારત તોડી પાડવામાં અથવા તેને મરામત કરવામાં જે માણુસ તે ઈમારત બાબત, તે ઈમારતના અથવા તેના કોઈ ભાગ ના પાડવાથી માણુસની જીંદગીને કાંઇ સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે, એવો બંદોબસત રાખવામાં જાણી બુઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે તે માણુસને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઇ જાનવર સબંધી ગફલતી.

૨૮૯ જે માણુસ પોતાના કબજા માંહેના કોઇ જાનવર સબંધી તે જાનવરથી માણુસની જીંદગીને કાંઈ સભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે, અથવા મહાવ્યથનું કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે એવો બંદોબસત રાખવામાં જાણી બુઝીને અથવા ગફલતીથી કશુર કરે, તે માણુસને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

અરજદારે પોતાનું ટટુ ગફલતથી બાધવાથી તે છુટી જઇ લોકોના હાથ પગને ઈજા કરી તે બાબત માજીસતરેટે આ કલમ મુજબ સજા કરી તે બાબત હાઈ કોરટે ઠરાવીયું કે સદરહુ કલમ જંગલી જનાવરને લગુ છે એટલુંજ નહીં પણ બીજા કોઈ પણ જનાવરને લાગુ છે. (કલકતા હાઈ કોરટ તા. ૨૯ નવંબર સને ૧૮૭૨ વા.૧૯ પા.૧.)

અમુક જગાની અંદર ઢોરો રખડતાં નહીં મુકવાં એવો માજીસતરેટે મનાઈ હુકમ કાઢયો હોય તો તે હુકમ કરી. પ્રો. કાડ. કલમ ૫૧૮ પરમાણેનો ગુનોહ કેહેવાય નહીં આ કલમ પરમાણે એ હુકમ તોડવો એ ગુનહો નથી. બી. મા. રી. એ. પ્ર. ૩૬. તહેમત સાબેત કરવા માટે ગફલતી હતી એટલુંજ નહીં પણ એ ગફલતી એવી હતીકે એથી માણુસની જીંદગીને હરકત પોહેંચશે એવો સંભવ છે એવું તે ગફલતી કરનાર સખસ જાણતો અથવા માનતો હોવો જોઇએ. ૨ મ. હા. રી. પ્ર ૩૩ આ કલમ જંગલી જનાવરો છુટાં મુકે તેને માટે નથી. પણ કોઇ સખસ પોતાનો ટટુ ખીચોખીચ ભરેલી બજારમાં દોડતો મુકે અને તેથી માણસની જીંદગી જોખમમાં આવે તો તે સખસે આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય ૧૯ વી, રી. પ્ર. ૧

લોકાપકારક કરતની શીક્ષા.

૨૯૦ જે બાબતને સારૂ બીજી રીતે શીક્ષા કરવાનું આ કાયદામાં ઠરાવીયું નથી એવી બાબતમાં જે માણુસ કંઈ લોકાપકારક કરત કરે તેને બસે રૂપીઆં સુધીના દંડની સેક્ષા કરવામાં આવશે.

/ .

ટીકા.

...ને અધીકાર મળો હોયતો તે સને ૧૮૬૬ ના આકટ ૮ ... કરી શકે. ફરીથી લોકાપકારક કરતીય કરવું નહી એવો માજીસતરેટ હુકમ કરી... છે સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ કલમ ૬૨—૬૩—૨૦૮ જાહેરનામુ પરગટ કરી-બંદ ...ન કરવા હુકમ કરયા છતાં તે કરત કરનારને કલમ ૩૦ મુજબ સજા કરવા સારૂ સદર અદાલતનું પરોશીશટ ના. ૬ અગમટ સને ૧૮૬૨ નું છે. સને ૧૮૭૩ ના મુબાઈ આકટ ૬ ની કલમ ૪૨ થી મીયુનસીપલ કમેટી લોકાપકારક કરતેય બંદ કરવાની નોટીસ કરી શકે છે. અને તે નોટીસ ન માનનારને સ રકુ આકટની કલમ ૮૪ મુજબ કોઈપણ માજીસતરેટ દંડની સજા કરી શકે છે અને તે દંડ સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ મા આકટની કલમ ૨૦૭ મુજબ વશુલ થઈ શકે છે. એક મેહેલાના ઘણા રેહેવાશીઓએ પારણાં આગળ ગલીચી રાખી લોકાપકારક કરતીય કરૂ તો તે બાબત દરેક માણસ ઉપર જુદી જુદી ફરીઆદ થવી જોઇએ. નિવેડા બુક પા. ૨૬૧ સને ૧૮૬૨ જાજરૂ સાફ નહીં રાખવાથી પડોશી વગેરેને તરાસ ઉતપન ન થી થયા છતાં પોલીસે તેના ઘરની પરશાળમાં પેશવું કરમીનલ કલમ ૧૩૩ વીરૂધ તથા ફરીઆદ કરયા વીના મુલપવરને ક, ૬૯ પરમાણે શમન કરવાનો અધીકાર નથી ને ગદકી બાબત સને ૧૮૬૭નો આકટ ૭—૮ પરમાણે પોલીસને અધીકાર છે વાસતે શીક્ષા રદ કરી (મુંબાઈ હાઇ કોરટ તારીખ ૧૭ મી ડીસેંબર સને ૧૮૬૬) આ કલમ વીરૂધ ગુનહો કરનારને દંડને બદલે જે કેદ કરવામાં આવે તે સખતનહીં આસાન હોવી જોઈએ. ૫ મુ. હા. રી. પ. ૪૯ (ફોજદારી)

બંધ કરવાની તાકીદ થયા પછી અપકારક કરત જારી રાખવું.

૨૯૧ ફલાણું લોકાપકારક કરત તુ ફરીથી કરીશ અથવા જારી રાખીશમા એવી તાકીદ કરવાનો જે સરકારી નોકરોને કાયદેસર અખતીઆર હોય તે સરકારી નોકરે તેવી તાકીદ કીધા છતં જે માણસ તે લોકાપકારક કરત ફરીથી કરે અથવા જારી રાખે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

ગંદકી નહી કરવા જાહેરનામુ કરયા છતા ફરી કરે તેને આ કલમ પરમાણે તહોમત લાગે શદરહુ પરોશીટને તા૦ ૬ અગસટ સને ૧૮૫૨ પુતાને સને ૧૮૨૭ ના કયદા ૧૨ ની કલમ ૧૯ની રકમ ૬ તા. સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૪ નો કલમ ૨૩ લાગુ છે ત. સને ૧૮૫૦ નો આકટ ૨૬ મો જયા મીયુનશીપલ આકટ ચાલુ છે તીયાં લાગુ છે. સથાનીક અપકારક વસતુ ખશેડવા માટેનો હુકમ કરવા વગેરેના અધીકાર માટે જુવો કરમીનલ પરોશીજર કોડ કલમ ૫૧૮—૫૨૧

બીભસત પુસતકોનું વેચાણ વીગરે.

૨૯૨ કાઈ બીભસત પુસતક ચોપાનીયું કાગળ ચીતર, તશબીર, પરતીમા, અથવા આકાર, જે માણસ વેચે અથવા વેહેંચે. અથવા વેચવાને કે ભડાને સરૂ પરદેશથી આ દેશમા આણે અથવા છાપે અ

…એવી રીતે જાણી જોઇને દેખાડે અથવા તેમ કરવાની કોશીશ ક…
…કહે, તે માણસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે…
…દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

…ણુ જે શખસ ઉપર તોહોમત આવ્યું હોય તે સખસે કયાં બીભ…
…ખાં અને તે કેવી રીતે બીભસત છે તે ખસુસ બતાવવું જોઇએ
…તે તહોમતદાર છુટી જાય છે ૧ ઈ લા. રી કલકતા પ. ૩૬૫ બીભ…
…વગેરે સાહ રશતે મુકયા હોય પણ તે માતર એક સખશના જોવામાં આવે
…તો તે આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો નથી. આમ. પ્ર. ૯૮૮. કોઈ એમનીબશ…
…માણસ બેશી શકે તેવી ગડી)મા એવાં ચીતરો વગેરે રાખવામાં આવે
…ગુણાય કેમકે એમાં ઘણાં માણસ બેસે છે અને તેમની નજરે એ દેખાવ
…પ્ર. ૯૮૮ જયાં ઘણા લોક જાતાં આવતાં હોય તયાં આવું પુસતક વગેરે
…ગુનહો છે. આમ પ્ર. ૯૮૮

…—કોઈ દેવશથાન મધે અથવા મુરતીઓને બેસાડવા સરૂ વપરાતા કોઈ
…કોરેલી અથવા નકશી પડેલી, અથવા ચીતરેલી અથવા બીજી રીતે કાઢેલી
…ધર્મ સંબંધી કંઈ કારણસર રાખેલી કે વપરાતી કોઈ પણ પરતીમાને આ ક…
…પડતી નથી.

…ઉપલી કલમમા લખેલું છે તેવું બીભસત પુસતક અથવા તેવી બીજી કંઈવ…

…અથવા દેખાડવા …પુસતક કંઈ …ખવુ.	સનુ વેચવા સારૂ અથવા વેહેચવા સરૂ અથવા શાળા લો… કને દેખાડવા શારૂ જે માણુસના કબજામા હેશે તેને તરણ

…મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બને…
…શીક્ષા કરવામા આવશે,

…૯૪ કોઈ જાહેર જગામાં અથવા જાહેર જગાની પાસે જે માણશ કંઇ બીભસત

બીભસત ગીતો.	ગીત અથવા લાવણી અથવા શબદો ગઇ બેસી અથવા ઉ…

ચારીને બીજાઓને દુખ આપે તે માણશને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગ
મે તે પરકારની કેદની અથવ દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

દેવલમાં તમાશો કરવામાં લાવણી ગાય તેને આ કલમ પરમાણે બીભીસત ગીતો ગાયાનો ગુનો થતો નથી લાવણી ઘણી જાતની હોયછે કેટલોક બીભીશતના દોશ રહીત હોયછે ને કેટલીક બીભીસત હોયછે માટે પુરાવા વીના શીક્ષા રદ કરી (મુ હા, તા૦ ૨૯ મારચ સને ૧૮૬૭ વા૦ ૪ પાને ૨૫) કયા બીભીસત ગીતો વગેરે તહોમતદારે ગાયાં અને તે કેવી રીતે બીભીસતછે તે ખસુસ બતાવવુ જોઇએ એમ થયુ ન હોયતો તહોમત

ર છુટો જાય ૧ ઈ. લા. રી. (કલકતા) પા. ૩૫૬. જે લાવણી ઘણુંકરીને હમેશાં ઓશત હોતી નથી તે મટે આ કલમ પરમણે સજા થાય નહી ૪ મુ. હા. રી. પ (ફોજદારી).

સોરટીની ઓફીસ રા ખવી.

૨૯૪ અ. સરકારે હુકમ આપીયો નહી હોય તેવી સોરટી કહાડવી સારૂ કાંઈ આફીશ (એટલે કચેરી) અથવા જગા જે માણુસ રાખશે તેને ઘણામાં ઘણા છ મહીના સુધી બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા અથવા દંડ એ બેઉ શીક્ષા કરવી.

અને શદરહુ પરકારની હરકોઇ સોરટીમા હરકાઈ ટીકીટ અથવા ચીટ અથવા નંબર અથવા અંક કહાડના બબત અથવા તેને લગતી વળગતી ફલાણી વાત બનશે તો ફલાણા માણુસના ફાયદા સારૂ ફલાણી રકમ અથવા માલ આપવામા આવશે અથવા [illegible] ત કરવામાં આવશે અથના કરવામા આવશે નહી એવો હર કાંઈ ઠરાવ જે [illegible] શીધ કરસે તેને એક હજાર રૂપીઆ સુધી દંડ કરવો (સને ૧૮૭૦ ના [illegible] મા પરમાણે.)

ટીકા.

"કલમ ૨૯૪ અ. પરમાણે શીક્ષા કરવા લાયક હરકોઈ ગુનાની ફરીઆદ સથાની શરકારના હુકમથી અથના હુકમના આધારથી કરયા વગર કોઈ કોરટે લેવી નહી" (સને ૧૮૭૦નો આકટ ૨૭ ક. ૧૪; સને ૧૮૭૫ નો આકટ ૧૦ ક. ૧૩૧).

બાબ ૧૫ મો.

ધરમ સંબધી ગુનઓ બ.બત.

કોઈ પણ જાતીના લોકોના ધરમને અપમાન કરવાના ઇરાદાથી કોઈ પુજાના ઠેકાણાને નુકશાન કરવુ અથવા તેને ભરશટ કરવુ.

૨૯૫ જો કોઈ માણુશ કોઇ પુજાના ઠેકાણાનો અથવા જે પદારથને કોઈ પણ જાતીના લોકો પવીતર ગણુતા હોય તે પદારથનો નાશ કરે અથવા તેને નુકશાન કરે કે ભરશટ કરે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરીને કોઈ પણ જાતીના લોકોના ધરમને અપમાન પહોચાડવુ અથવા એવુ જાણીને કે એ પરમાણે નશ અથવા નુકશાન અથવા ભરશટ કરવાથી કોઈપણ જાતીના લોકો પોતાના ધરમને અપમાન પહોચયુ એમ શમજશે એવો સંભવછે તો તે માણુસને બે વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં [illegible]

કાંઇ ધરમ સબંધી મંડળીને અડચણ કરવી.

૨૯૬ કોઈ પણ મંડળી દેવ પુજન અથના ધરમ સબંધી કોરીયા કરવા [illegible] મુજબ રોકાયેલી હોય તેને જે માણુશ બુંરી [illegible] કરે તે માણુશને એક વરશની મુદત સુધીની બેમાંના [illegible] પરકારની કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં કરવામાં આવશે.

૨૯૭ કોઇ પણુ સખ્સનુ દીલ દુખાવવાના ઇરાદાથી અથવા કોઈપણ શખ્શના ધ

રમને અપમાન પહોચાડવાના ઈરાદાથી અથવા એ કરવાથી કાઇ શખસનુ દીલ દુખશે અથવા કોઈ શખસના ધરમને અપમાન પહોચશે એવા સંભવછે એમ જાણીને કાઇ પુજાની તાનુમા અથવા પરેત શંસકાર કરવા સારૂ અથવા મુડદા મુકવા ઓમા જે માણુસ વગર રજાએ પરવેશ કરે અથવા કાઇ પરેતનુ અ ંત શંસકાર કરવા સારૂ મળેના કોઈ શખસેને અડચણ કરે તે મુદત સુધેની બેમ ના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથ કરવામાં આવશે.

ધરમ શબંધી કાંઈપણ શખસનુ દીલ દુખાવવાના પાકા ઈરાદાથી કંઈ શબદો બોલના વીગેરે.

થી કાઇ પણ શખસનુ દીલ દુખાવવાના પાકા ઈરાદાથી જે માણુસ તે શખશ સાભળે એમ કાંઈ શબદ બોલે અથવા અવાજ કરે અથવા તે શખસના દેખતાં કંઈ ચાળા કરે અથવા તે શખસની દરશટી પડે એમ કાંઇ પદારથ મુકે તો તે માણશને એક વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૬ મો.

માણુસના સરીર સંબંધી ગુનાઓ બાબત.

જીંદગી સબંધી ગુનાઓ બબત.

૨૯૯ મોત આણુવના ઈરાદાથી અથવા જેથી મોત થવ નો સંભવ હોય એવુ કાં શીક્ષણીય મનુશ વધ. | ઈ શરીરનુ નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી કઇ કામ કરીને અથવા ફલાણુ કામ કરેથી મોત થશે એવો સંભવછે એમ જાણુયા છતા તે કામ કરીને જે માણુસ મોત આણે તે માણુસે સીક્ષણુય મનુશવધનો ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) મોત આણુવાના ઈરાદાથી અથવા તેથી મોત થશે એવો સંભવ છે. એમ જાણીને અ એક ખાડાની ઉપર લાકડીઓ ગોઠવીને ધાસ પાથરે અને તે જમીન મજબુતછે એમ માનીને જ તે પર ચલતાં અંદર પડીને તેનો જીવ જાય તો અ એ શીક્ષણીય મનુશવધનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(બ) જ એક ઝાડી પાછળ છે એવુ અ જાણેછે બ ને એ વાતની ખબર નથી હવે જ નુ મોત આણુવાના ઈરાદાથી અથવા એથી જ નુ મોત થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને અ બ ને તે ઝાડીમાં બદુક ભરીને મારવાને લલચાવે અને તે પરમાણે બ બદુક મારીને ઝ નો પ્રાણ લે તો એ ઠેકાણે બ કઇ ગુનાહનો તકશીરવાર નહી થાય એમ બના શકે છે પણ અ એ શીક્ષણીય મનુશીયવધનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ક) એક પક્ષીને મારીને તે ચોરી લઈ જવાના ઇરાદાથી તેને ગોળી મારવા એ એક ઝાડી પછળ બેઠેલા બનો છે તે અને બતાહાં બેઠેલા છે એમ એ જાણતો ન હોય તો એ ઠેકાણે અગર એ એ, કાયદા વીરૂધ કામ કરતો હતો તો પણ શીક્ષણીય મનુશવધના ગુનાનો તકસીરવાર નથી કેમકે તેણે બનો જીવ લેવાનો અ વા જે કામથી મોત થવાનો સંભવ તેના જાણુમાં હોય એવું કામ કરીને મોત આણવા નો ઇરાદો કરયો નહી હતો.

ખુલાસો ૧ લો જે શખસને કંઈ રોગ, વ્યધી કે શરીરની અશક્તતા થઈ હો એવા કોઈ સખસને જે માણસ સરીરનુ નુકશાન કરે અને તેથી કરીને પેલા સખસનુ ત વેહેલુ થાય તો તે માણસે તે શખશનુ મોત આણ્યુ એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨ જો—જે ઠેકાણે કંઈ શરીરના નુકશાનથી મોત થાય તે ઠેકાણે જે શખશે તે શરીરનુ નુકશાન કરયુ હોય તેણે તે મોત આણ્યુ એમ સમજવુ પછી બરાબર ઇલાજ કરેથી તથા હુશીઆર હકીમનો દવા કરેથી તે મોત થતું બચી શક્ત હોય તોપણ.

ખુલાસો ૩ જો—મના પેટ માંહેલા બચાનું મોત આણવુ તે મનુશવધનો ગુનો નથી પણ કોઈ જીવતા બચાનો કંઇ પણ ભાગ બાહાર નીકળો હોય પછી તે બચાથી શ્વાસ શવાસ ન લેવાયા હોય અથવા તે પુરે પુરૂ જનમ્યું ન હોય તો પણ તે જીવતા બંચાનુ મોત આણવું તે શીક્ષણીય મનુશવધનો ગુનોહ થઈ શકે.

ટીકા.

શીક્ષણીય મનુશવધ જો કે તે પુરૂ થતુ હોય અગર ન થતું હોય તેના તેહોમતમાં ઇરાદો ઇયા સાન જેનો કાયદા પરમાણે એ ગુનો થવામા જરૂર છે તે ઇરાદો ઇસાન સાબેત કરવાં એ ફરીઆદીનું કામ છે (રેગ્યુલેશન સીવીલ એન્ડ ક્રીમીનલ રીપોર્ટ ૮૨ (.લક્ત) ક્રીમીનલ રૂલીંગ વા. ૧ પા. ૫ અને જયાં એ સાબેત કરવામું ન આવે અથવા તેથી ઉલટું સાબેત કરવામાં આવે તો ફરીઆદ રદ જાવી જોઈએ. (રેવનીયુ એન્ડ જુડીશીઅલ પરોત્રી. જનરલ વા. ૫ પા. ૧૧૭) આ કલમ ફકત કરેલા કામો વીશે છે પણ કલમ ૩૨થી કરેલા કામોને લાગુ છે તે શબદો કાયદા વીરૂધ કસુરોને પણ લાગુ પણ જે ઠેકાણે તે શબદો લખા હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઉલટો અરથ દેખાતો હોય તો તયાં એમ અરથ કરવો આ કાયદો પેહેલો બનાવતા (ક. ૨૯૮)માં શીક્ષણીય મનુશવધની વાખ્યામા જે શબ્દ "જે કાંઈ કાયદા પ્રમાણે કરવાને બંધાએલો છે તે કરવામાં કસુર કરવી." એ બાબતનો શામાવશ કરેલો હતો દશટાન તરીકે નીચે લખેલા દાખલા આપા હતા.

(૧) ભાડે લઈ ચલાવનાર જે મુસાફરને જંગલમાં મુકી જતો રહે તેથી મુસાફર મરણ પામે છે.

(२) ધાવતા બાળકની માને ખોરાક પુરો પાડવા કાયદા પ્ર
છોકરાની માનું મોત થશે એમ જાણ્યા છતા ખોરાક પુરો
... છે પણ બાળક મરણ પામે છે.

...સ બીજાને ગેરવાજબી કેદમાં રાખે છે અને તેથી તેની જીંદગીની
... પુરી પાડવા બંધાએલ થાય છે અને તે સખસનું વઈદની સલાહ
એમ જાણ્યા છતા તે પરમાણે સલાહ મેળવવા કસુર કરે.
...રે ટકા કરતાં કમોગતગે તેમના અરથના નીચે પરમાણે વધારે દા

...માં એટલુ બધુ પાણી આવ્યું છે કે ત રાથી તેમા ચાલીને ઉતારાશે
...મન ઝ ને કહેવા અ કસુર કરે અને આ કશુરથી ઝ નુ બુરી પુરવક મોત કરે.
...જો અ. આ નદી ચાલીને ઓળંગવા કોશીશ કરન રા મુસાફરોને ચેતવણી આપવા
...કારથી એશાડેલો એક સપઈ હોય તો આ ખુન છે. તેમજ અ ઝ ને લેઈ જ
...કબુલ કરનાર બાબોઓ હોય તો પણ આ ખુન છે પણ જો મનુષ્ય જાતીના હક
...ના ઝ નો અ ઉપર બીજો કંઈ હક ન હોય તો એ ખુન નથી."
... એક જંગલી કુતરો ઝ ને વળગી પડે છે એ કુતરાને વેગળો નહી બોલાવો લેઈ
...તો ઝ ને મારી નાખશે એમ સમજે છે એમ જાણ્યા છતા અ એ કુતરાને વેગળો
...લી લેવા કસુર કરે છે. તેથી ઝને મારી નાંખાએ જો એ કુતરો અ નો ...
...ને આ ખુન કરયું એમ સમજવુ કારણ કે પોતાના કુતરાનો યોગ્ય બંદોબ...
...' તેની કસુર કાયદા વીરૂધ છે (ક. ૨૮૯) પણ જો એ અ. કોઈ રસતે જની...
...તો તે ખુન નથી."

પેટ મહેના બયનુ મેત આગળુ એ. ક. ૩૧૫ મુજબ શીક્ષ જેગ છે કરમીનલ
પરોશીજરકોડની (ક. ૧૩૩) મા ઠરાવ છે કે—'કોઈ પોલીસનો એકી જે અંમલદાર
ના હવાલમા હોય તે અપઘાતને કેઇ શખસના અપરાધથી, અથવા આકસમીક મો
તની કઈ નોટીસ અથવા ખબર મળેલી તેણે તરત તે વાતની પાસેના પાસેના જે...
શતરેટને યોગ રીતે અવાકર પોંગેલે હોય તે માજીસતરેટને ખબર આપવી અ...
કાણે તે મુઓના શખશનુ મુડદુ પડેલુ હોય ત્યાંહા જવું. તથા તો પડેશમાના ...
યા વધારે આબરૂદાર રેહેનારાઓની હજુરમા તપાસ કરીને મે તના દેખાતા કારણોના રી
પોરટ કરવો અને તે રીપોર્ટ મધે તે મડદા ઉપર જોર જુલમની કાંઈ નીશાની જણાતી
હોય તે લખવી તથા શી રીતે અથવા કેવા હથીઆરથી કે સાધન વડે તે નીશાની ...થએ
લી જણાય છે તે લખવુ તે રીપોર્ટ ઉપર તે પોલીશ અમલદારે તથા બીજા શખશોએ
અથવા તેઓમાના જેટલાનો વાંચ તેના લખા પરમાણે હોય તેટલા જણાંએ સહી
કરવી અને પછી તે રીપોર્ટ તરત ડીસતરીકટના માજીસતરેટ પાસે અથવા ડીવીઝનલ મેજીસતરેટ પાસે મોકલી દેવો. તેના કારણ શકભરી કંઈ શક હોય તો તે પો

મદદ પાસેમાં પાશેના સીવીલ સરજન પાશે

સથાનીક સરકારે જે બીજા વઈદીકીય 'અ

અમલદાર પાસે તપાસના શારૂ મોકલી દેવુ પણ એ પરમાણે કયારે કરવુ કે હવ

જોતાં નથા કેટલે દુર મોકલવુછે તેનો વીચાર કરતાં જો એમ જણાય કે રસતામાં સડી જવાનો ભય નથી એમ હોયનો મોકલવું મદરાશ તથા મુબાઈ પરેશાડેંસીઓ મધે ઊપર લખયા પરમાણે તપાસ કરવાને યોગ રોતે અધીકાર મળેલો માજીસતરેટ પાશેમાં પાસે હોય તેને રીપોટ કરવાનો અખતીયાર ગમના મુખ્યનેછે.

૩૦૦ નીચે બાતલ કરેલી બાબતો મુકી દેઈને બીજી શરવ બાબતે મા શૌસાગ્રીય મ ખુન. | નુશાવધને ખુન સમજવુ પણ કયારે કે જો જે કામથી મોત થાય તે કામ મોત આણવાના ઇરાદાથી કરયુ હોય તો અથવા.

૨ જી—કોઇ શખસને જેથી તે સખસનુ મોત થવાનો શંભન તકશીરવા જાણતો હોય એવું કાઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી તે કામ કરયુ અથવા.—

૩ જી—કોઇ શખસને કંઇ શરીરનુ નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી તે કમ સે ઈરાદો કરેલુ શ નુ નુકશાન એવી રીતનુ હોય કે ચાલતાં સરૂસટી કર કરવાને તે સમરથ હોય અથવા.

૪ થી—તે કામ એવુ તરત બબકર છે કે તેથી સૌવસા મોત અથવા જેથી મોત થ વનો સંભવછે એવુ શરીરનુ નુકશાન થશેજ એમ તે કામ કરનાર સખસ જાણતો હોય અને મોત આણવાના અથવા ઉપલા પ્રકરના નુકશાનના જોખમમા પડવા કઈ કારણવો તે શખસ તે કામ કરે તો.

દ્રશટાંત.

(અ) જ ને મારી નાખવાના ઇરાદાથી અ તેને ગેળી મારે અને તેથી જ મરી તો અ એ ખુન કરયુ એમ શમજવુ.

(બ) જ ને એવો રોગ થએલોછે કે એક શપાટો મરેયો તેનુ મોત થવાનો સંભ વછે એમ જાણા છતા અ તેને શરીરનુ નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી સપાટો મારે અને તે સપાટાથી અ મરી જાયતો અગર ચાલતા સરૂસટીકરમ પ્રમાણે સારો તનદુરસતીવાળા શખગાનુ મોત આણવાને તે સપાટો સમરથ ન હોય તોપણ અ ખુનનો તકશીરવારછે પણ જને કાઇ રોગ થયો છે એમ ન જાણતાં અગર અ તેને એક એવો સપાટો મારે કે તેથી ચાલતા સરૂસટી કરમ પરમાણે સારો તનદુરશતીવાળા શખસનુ મોત ન થાય તો એ ઠેકાણે અગર તેનો ઈરાદો શરીરનુ નુકશાન કરવાનો હોય તોપણ જો મોત આણવાનો અ જેથી ચાલતા સરૂશટીકરમ પરમાણે મોત થાય એવુ શરીરનુ નુકશાન કરવાનો ઈરાદો નહીં હોય તો અ ખુનનો તકશીરવાર છે એમ શમજવુ નહી.

(ક) અ ઈરાદાથી જ ને એક તલવાર અથવા ડાગથી જખમ

તા રારૂશટી ફગમ પરમાણે માણુસનુ મોત થાય અને જ તે જખમથી મરી
ઠેકાણે અગર તેને જ નુ મોત આણવાનો ઇરાદો ન કરયો હોય તોપણ આ
રેવારૂછે એમ સમજવુ;

(ડ) લોકોનુ એક ટોળુ મળેલુ છે તેમા વગર કારણે અ એક ભરેલો તોપ છો
ને તેથી તેઓમાંના એક જણનો જીવ જાય તો અગર ફલાણા સખસનો જીવ લે
એવો તેને આગળથી વીચાર પુરવક ઇરાદો ન કરયો હોય તોપણ અ ખુનનો ન
રેવારૂછે એમ સમજવુ.

અપવાદ ૧ લો—ભારે તથા આકસમીક ક્રોધ ઉતપન થવાથી જેની પોતાનો જી

સીક્ષાણીય મનુસ્ય વધ ક્યારે ખુન ન્થાય	ય વસ ગખવાની શકની ગઈછે એવી અવસતામાં છતા મ માણુશ તે ક્રોધ ઉતપન કરનાર શખશનુ મોત આણે અથ વા ભુલથી કે ઈતેફાકને કોઇ બીજા સખસનુ મોત આણે,

તે સીક્ષણાય મનુશ્યવધ ખુન નથી.

ની સરતો લાગુ પડેછે.

રી નાખવા અથવા કંઈ હાની કરવાના બાહાના દાખલ
અથવા ખુશી પુરવક ઊતપન કરેલો ન હોવો જોઇએ.
થવા સરકારી નૌકરીનો અખતીઆર અમલમાં લાવતાં
તુથી તે ક્રોધ ઉતપન થયેલો ન હોવો જોઇએ.
હક કાયદા મુજબ અમલમા લવતાં કરેલી કંઇ વસતુથી
ન હોવો જોઇએ.

ક્રોધ એવો ભરે તથા આકશમીક હતો કે તેથી તે ગુનો ખુન થઇ
કતની બાબતછે.

દશ્ટંત

ધ ઉતપન થાય એવુ કંઈ કમ અ એ કરયાથી ક ક્રોધાધીન થઇને તે
અ નુ છોકરૂ ય છે તેને ઇરાદાથી મારી નાખે તો તે ખુન સમજવુ ક
પન થવાનુ કામ તે છોકરાએ કરયુ નથી અને તે ક્રોધ થયેલુ કંઈ કા
કન અથવા કમનશીબથી તે છોકરાનુ મોત થયુ નથી.

ભરે તથા આકશમીક ક્રોધ ઉતપન થાય એવુ કંઈ કામ ય કરે અને
અ ય ની ઊપર એક પીસતેલ છોડે અને પાશે ઊભેલો પણ નહી
તેને મારી નાખવનો અ એ ઇરાદો ન કરયો હોય તથા
ભવ પણ અ એ જાણયુ ન હોય તો એ ઠેકાણે અ એ
મનુશ્યવધ કરયો એમ સમજવુ?

પુન સમજવુ કેમ કે ક

અમલમા લાવતાં કરેલો

થી ઉતપન થયો.

(ડ) એક જ માણસ તરેહની આગળ અ સાહેદ દાખલ હાજર થાય અને જ

પ્રમાણે બોલે કે "અ ની જુબાનીમાંનો એક સબદ પણ હુ માનતો નથી તથા અ

મોટી સાહેદી પુરીછે અને એ શબદ સભળીને આકસમાક કરોધ ચડીને અ જ ને

નાખે તો એ ખુન સમજવુ.

(ઈ) જ નુ નાક ખેચવાની અ કોશીસ કરે અને તેને તેમ કરતાં

ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવીને જ અ નો હાથ પકડે તેથી અ

મારે કરોધ ચડીને અ જ ને મારી નાખે તો એ ખુન સમજવુ કેમકે કરોધ જે ઉતપ

તે ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતા કરેલી વસતુથી ઉતપન થયો.

(ફ) જ બ ને મારે તેથી બ ને ભારે કરોધ ચડે અને તે કરોધનો ફાયદો

ઇરાદાથી તથા તેની પાસે જ ને મારી નાખવાના ઇરાદાથી એક પાશે ઉભેલો

તે કારણસર બ ના હાથમાં એક છરી આપે અને તે છરીએ વની બ જ

તો એ ઠેકાણે બ એ માતર શીક્ષણીય મનુશવધ કરેલા એમ થઈ શકે પણ

તકશીરવારછે એમ શમજવું.

અપવાદ રજો.—કોઈ માણુસ સુધબુધીએ સરીર અથવા મીલકતના

હક અમલમા લાવતા કાયદાએ તેને આપેલા અખતીઆરની હદની

આગળ વીચાર કર્યાવીના તથા તે બચાવ કરવામા જરૂર કરતાં વધરે

ઇરાદા વગર જે શખશની સાહામાં તે બચાવનો હક અમલમા લાવતે

મોત આણે તો તે શીક્ષણીય મનુશવધ ખુન નથી.

દાખલ.

અ ને મહાવ્યથા ન થાય એવી રીતે ઘોડાની ચાબુકથી તેને મારવાનો

કરે અ એક પીશતોલ ખેંચી કહાડે જ હુમલામા જારી રહે અને ચાબુકનો માર પડતે

બ કોઈ ઈલાજથી અટકાવાશે નહી એવુ સુધબુધીએ માનને બ ગોળી મારીને જ નો

પ્રાણ લે તો અ એ ખુન નહી પણ માતર મનુશવધ કર્યો એમ સમજવુ.

અપવાદ ૩ જો.—કોઈ માણુસ સરકારી નોકર હોય અથવા સરકારી ઇનસાફનો

કરવને કામ કરનાર કોઈ સરકારી નોકરને સહાય કરતો હોય તે માણુસ કાયદ

એ તેને આપેલા અખતીઆરની હદની બહાર જાય અને સરકારી નોકર દાખલ પો

ની ફરજ બરાબર રીતે બજાવવાને સારૂ પોતે જે કામને શુધબુધીએ કાયદેસર તથા

જરૂર માનતો હોય એવુ કાઈ કામ કરવાથી તે મોત આણે પણ જે શખશનુ મોત થ

તે શખસના ઉપર તેનો કાંઈ દવેશભાવ ન હોય તો તે શીક્ષણીય મનુશવધ ખુન નથી

ઈની રીતે કલ્પ્યો ન હોયતો તે શી

ખુલાસો—એવી બનતોમાં

નાર કોણ એ વાતની કાંઈ જરૂર નથી

અપવાદ ૫ મો—જે શખ્સનુ મોત થયુ હોય તે શખ્સ

મરનો છતાં તેને પોતાની રજામંદીથી પોતાનુ મોત થવા દીધુ હો

ખમ માથે લીધુ હોય તો તે ઠેકાણે સોક્ષાણીય મનુશવધ ખુન ન

દૃષ્ટાંત.

જ હગાડ વરશથી ઓછી ઉમરનો એક સખશ છે તેને ઊશકેરીને આ

ની પશે.આતમઘાત કરાવે તો એ ઠેકાણે જ ની નાની ઊમરના સબબથી જ

ત થવા બાબત પોતાની રજામંદી આપવાને અશકત માટે અ એ ખુન કરવામા

જારી કરી એમ સમજવુ.

ટીકા.

જો શોક્ષાણીય મનુશવધમા છે તેવીજ રીતે ખુનના તહોમતમા પણ એ ગુનો થવા નો ઈરાદો તથા જાણપણુ સાબીત કરી આપવુ એ ફરીઆદીના ઉપર છે (રેવનયુ સીવીલ એન્ડ ક્રીમીનલ રીપોટ ,કલકતા ક્રીમીનલ રૂલીંગ વા. ૪ પા. ૧૨) પણ જો કેદીને એમ ભરૂશો હોય અથવા હોવાથી કોઈપણ અપવાદ તેનો ગુનો ઓછો કરેલો છે તો ફલાણા અપવાદો મારા કામમ લાગુ પડેછે એમ તેણે બતાવી આપવુ જોઈએ (રેવીનયુ જુડીસીઅલ એન્ડ પોલીસ જનરલ વા. ૫ પા ૪૦ રેવનીયુ સીવીલ એન્ડ ક્રીમીનલ રીપોર્ટ (કલકતા) ક્રીમીનલ રૂલીંગ વા. ૧ પા. ૫).

અપવાદ ૧—એમ નથી સમજવાનુ કે ગમે તેવો ક્રોધ ચડયો હોય તોપણ તેથી ખુનનો ગુનો સોક્ષાણીય મનુશવધ થાય ક્રોધ ઉતપન થવાના કારણ અને ક્રોધની કંઈ પરમાણ હોવુ જોઈએ (બંગળા લા રીપોટ એપેલેટ ક્રીમીનલ જુ વા. ૧ પનુ ૧૧)

અપવાદ ૨—ફકત આયદે નુકશાન કરવાની સામા માણસને ધમકી આપ તો તેથી કંઈ હીવી રીતે પોતાનો બચાવ કરવાનો તક નથી કે આ માણસ આ કલમના બચાવ નીચે બીજાને મારી શકે (બંગળા લા રીપોટસ આપેલડીસ વા. ૪ પાને ૧૦૧).

અપવાદ ૫—જયા એક જુવાનીયો પુરૂસ્તવનો પુરીપુરાક નાશ કરતાં મરણ પામી

એ કૃત્ય કરનાર સખ્શ ખુનનો નહી પણ ફકત સોક્ષાણીય મનુશવધનો ત

એન્ડ ક્રીમીનલ રીપોર્ટ (કલકતા) ક્રીમીનલ રૂલીંગ

...રા છુંદાઈ ગયાનુ પને તેના ઉપર ખુનનો ચારજ ચલાવ... જાયચ. (મુબઈ હા. નોવેંડા ખુક પ. ૩૬૮).

જે શખશનુ મોત આણવુ ધાર્યુ હોય તેથી કોઇ જુદા શખસનુ મોત થાય તો તે શીક્ષાણીય મનુશવધ વીશે.

૩૦૧ જે વસતુથી મોત આણવાનો ઈરાદે કરયો હોય અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવછે એમ પોતાના જાણ્યામાંહોય એવી કંઈ વસ્તુ વાથી અગર કોઈ સખશ જેનુ મોત આણવાનો તેણે ... દો નહી કરયો હોય અને જેનુ મોત પોતાથી ... તેના જાણ્યામા પણ નહોય એવા કોઇ શખશ... ણને શીક્ષાણીય મનુશવધ કરે તો જે શખશનુ ... વાનો તેને ઈરાદો કરયો હોય અથવા જેનુ મોત પોતાથી થવાનો સંભવ તે... ... તે શખશનુ અગર તેણે મોત આણયું હોત તો તે જે પરકારનો શી... ...ત તેજ પરકારનો તે ગુનેગારે કરેલો મનુશવધ છે એમ સમજવું.

ટીકા.

ક ને મારવા ધારેલી ગોળી ખ ને વાગી અને તે મુઓ તેથી ખ... મારવા ઈરાદો ન હતો એમ બચાવ થઇ સકતો નથી (કલકતા હાઈકોરટ તા. ૨૭ અકટો... સને ૧૮૬૭).

ખુનની શીક્ષા

૩૦૨ જે માણસ ખુન કરે તેને મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદર પારની... ક્ષા કરંવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

ખુનના તહેમતના કામમા આઠ વરશની ઉમરના બાળકની વગર પ્રતીગના ... લીધેલી સાખસી મજુર ગણી સકાય તા. ૧૫ સપટેમબર સને ૧૮૬૬ કેદી ભાઊ ઘે... ના કામમાં. એક હેડીવાળ એ ભરે લાકડાનો માર મારી વરશાદમા ઘણા પણીમાં ના... દીધો તેનો હાલ સુધો કંઈ ખતમા મળ્યા નથી તારે તે જીવતો છે એમ સમજાતુ ... વાસતે કેદી ઉપર જીવતા સુધી સમુદરપરની શીક્ષા કાયમ રહી (મુ. હા. તા. ૨૧ જા... ...વારી સને ૧૮૬૭). તહોમતદાર ગરભવંતી હોય તે પણ તેને મોતની સજા ... જો ... ...નો પ્રસવ થતાં સુધી તેનો અમલ કરવો નહી જે.ઇએ ૧૫ વી. રા. પાનુ ૬૬. ખુના... ...રવક મહાવ્યથા કરવાથી ખુન થયુ હોય એવા કામમા જે મોત થયુ છે તે ખુસપુરવક મ... ...વ્યથામથી થયેલ કેવળ થયુ છે એમ સાબીત થવુ જોઇએ. કો. ઇ. ડા. પા. ૩૫૮. ...ક શખશે એક અશતરીનો ગરભપત કરવા તેને કંઈ જેરી પદારથ આપીનો તેથી તે ...શતરી મરી ગઈ એ જેરો પદારથ આપતી વખતે એ અસતરનુ મોત થશે એવુ તે... ખસ જાણતો નહોતો તેમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે તહોમતદારે આ કલમ પ્રમાણે... નહી પણ કલમ ૩૧૪ પરમાણેગુનો ગુનો કરયો કહેવાય. ૧૦ વી. રો. પાનુ... આરથી (ખ) ને મારી નાખવાનો ઈરાદો ગણીયો હતો તે હથીઆરથી (...

પીયુ કે (અ) નુ તેણે ખુન કરયુ (… પ. ૭૮) એક શખશે પોતાની મેળે … ટો હોઈને ક્રોધથી ખુન કરયુ તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે જો કે પોતની મેળે કરેલા … શાથી કોઈને કરેલા કૃતીયની જવાબદારીથી મુકત થતો નથી તોપણ આ ખુન કરવા તેનો ઇરાદો નહોતો એ હકીકત ધીઆનમા લેવા જેવી છે કો, ઈ. ડા. પ્ર. ૩૬૨. કજીઓ થઇ રહયો પછી પરસપરનો જુસો નરમ પડયો હોય તે વખતે એક જણ બીજાને મારે તો ખુનછે આરમ. પા. ૬૮૪. બે જણ અકરામાત કજીઆ ઉપર આવી પડે તેમાંનો એક વધારે કજીઓ ન થાય તે માટે ભાગે બીજો શખસ તેની વસે દોડે ભાગનારને દોડતાં આગળ કાઈ ખાઈ વીગેરે આવવાથી ભાગવાનો રસતો ન મળે અને પોતાની જાન બચાવવા માટે બીજો કાઇ રસતો ન રહે તેથી વસે આવનારને મારી નાખે તો એ મારી નાખવું ખુન નથી. ખાનગી બચાવના હકમા તેણે ખુન કરયું કહેવાય. આરમ. પાનુ ૬૮૯.

૩૦૩ જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષાનો હુકમ જે માણુસની ઉપર થએલો હોય તે માણુસ અગર ખુન કરે તો તેને મોતની શીક્શા કરવામા આવશે.

જનમ ટીપના ગુનેગારે કરેલા ખુનની શીક્ષા;

૩૦૪ ખુનથી ઉતરતા દરજાનો શીક્ષણીય મનુશવધ જે માણુસ કરે તે માણુસને અગર જે કામથી મોત થયુ હોય તે કામ તેણે મોત આણવાના ઇરાદાથી અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ હોય એવુ કંઈ શરીરનુ નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કરયુ હોય તો જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસના મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારના કેદના શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે કામથી મોત થવાનો સંભવ હોય એવુ કંઈ શરીરનુ નુકશાન કરવાના ઇરાદા વગર તે કામ તેણે કરયુ હોય તો તે માણુસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારના કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ખુનથી ઉતરતા દરજાના શીક્ષણીય મનુશ્ય વધની શીક્ષા.

ટીકા.

…થામા તહોમતદારે એક શખસને ધકો દીધો તેથી તે રસતા ઉપર …થી પાચમે દીવસે તે મરી ગયો તેમા ઠરાવવામાં આવ્યું કે તહોમતદાર આ કલમ પરમાણે ગુનેગાર નથી કેમકે ધકો દીધાથી જે પરીણામ થયુ તે ધકાનુ સંભાવીય ફળ નહતુ અને ઈરાદા પુરવક તે ધકો મારવામા આવ્યો નહોતો ઈ. લા. રી. (મદરાશ) પા. ૨૨૪. કેટલાક સખશોએ ચોરને એવા સખત રીતે મારયો કે તેથી તેનુ મોત થયુ તેના શરીર ઉપર મારના ૧૪૧ ઝટકા હતા અને તેમાં કેટલાંક પાંસળાં ભાગી ગયાં હતા તેમા ઠરાવવામા આવીયુ કે તે શખસે એ શીક્ષણીય મનુશવધ … અ. હા. રી, પા. ૨૩૫. એક ચોરને ઘણીજ ઘાતકી રીતે ડામ દેવામા આવીયા … … તેના શરીરને હાની થશે, એવો ભય છે એવું …

ણુતાં હતા તેમ છતાં એવા કામ કર્યા તેમાં ઠરાવવામાં આવયુ કે તેઓએ મનુષ્ય
ગુનો કરયે ૭ વી. રી. પા. ૫૯. અસનરીની સાથે છીનાજુ કરતાં અસનરીનો ધણી
ને તેનો દોસત અને તેનો ધણી છીનાજુ કરનારને મારી નાખે તો તેણે સાક્ષણીય મ
વધ કરયુ કહેવાય, ૧ વી. રી. પા. ૧૭ બેનની શાથે કોઈને સુતેલો જોવામાં આવે
મારી નાખવામા આવે તો તે પણ શીક્ષાણીય મનુશય વધ કરયો કહેવાય, ૪ વી.
પાનુ ૩૮.

"૩૦૪ અ—સીક્ષાણીય મનુશવધ કરતા ઊતરતાં દરજાનુ હરકોઈ અવીચારીપણુ
ગફલતથી મોત થાય | થવા ગફલતની ભરેલુ કામ કરીને કોઈ માણુસ કોઈનુ મોત
તો તેને ઘણામાં ઘણા બે વરસ સુધી બેમાના ગમે તે પરકારની કેદનો શીક્ષા કરવ
અથવા દંડ કરવો અથવા એ બેઉ શીખસા કરવી". (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭
પરમાણે.)

ટીકા.

૩૦૪ અ જયા ગુનો ખરેખર એક તદન જુદી જાતનુ મનુશયવધ હોય ત્યાંહાં પ
શીક્ષ્મેરે આ કલમ મુજબ તહોમત મુકવુ ન જોઇએ અને જડજો તથા જયુરે
એ આ કલમ મુજબ ગુનાનો ઠરાવ ન કરવો જોઈએ આ બાબત હમણા એક મુક
મા મદરાસ હાઈકોરટે બતાવેયુ હતુ (મદરાસ હાઇકોરટના ફેસલા માહેયમ ૭ પા. ૧
આ કામના કેદીએ પોતાની માને માર મારને અને લાતો ઘુરીને મારી નાખી
શનજડજને એમ માલમ પડેછે કે એ મોત નીરદય માર મારવાથી અને લાતો મારના
થયુ પણ તે શીક્ષાણીય મનુશવધમથી તેને બેસુનો ઠરાવછે કારણ કે બળાત્કાર એટ
બધો નહોતો કે કેદીને એમ માલમ પડયુ હોય કે તેથી મોત થવાનો સંભવછે એ સુધુ
કે ખુનથી ઊતરતા દરજાના મનુશવધનો તેને ગુનો કરવાનો આ કંઈ સબબ નથી એ
મણે જો જાણુપણુ હોતતો તે ખુન થાત. (પી.કો.ક. ૩૦૦ રકમ ૨) જડજનો અગજ
ટલોજ સવાલ હતો કે જેથી મોત થવાનો સંભવછે એવુ સરીરનુ નુકશાન જાણ
બુજી કરવા તે કામ તેણે કરેલુ હતુ કે કેમ? જડજને માલમ પડે છે કે એક શાઠ વરસની
રડી ડોસીને એક મજબુત બંધાના માણસે જરાપણુ કરોધ ઊતપન કરયા વગર નીરદય મા
મરયો લાતે મારી અને તેના માથાન વળ બેચા મોત અને કુમલાની વચે જ તેકાફ
બધછે એમખાત્રી પુરવક માલમ પડયુછે પણ શેશન જડજે કદીને અવીચારી કામથી મો
થયા બાબતની આ નવી કલમ મુજબ ગુનેહગાર ઠરાવીયાછે. અમારા અભીપ્રાયમા
કલમ તદન આ કલમની હકીકતને લાગુ નથા શાક્ષણીય અવીચારીપણુ એ જાણુ
જોઈને એવી રીતે ચાલવુ કે તેથી નુકશાન કરતા અને કાયદા વીરૂધ પરીણામો નાક
[illegible] આશયથી કે તેવા પરીણામ નીકળે નહિં અને ઘણીવાર એમ માન
[illegible] કરનાર તેવાં પરીણામો થતા અટકાવવાને પુરી સાવચેતીથી ચાહયો છે
[illegible] ણી છે કે એ પરમાણે જાણા છતાં એમ ચાલવુ [illegible]

કંઈ કાયદા વીરૂધ અને નુકશાન કરતાં અસર થશે એમ જાણ્યા શીવાય કેમ પણ એવી કેફીઅતમાં કે જે એમ બતાવે કે એ કામ કરનારે પોતે જોઇએ તેટ આપચેતી બજાવી નથી અને જો બજાવી હોતતો એ પ્રમાણે તેના જાણવામાં આ શકે મુકવાનું કારણ શાથીછે કે આગળ પાછળ નજર રાખવાની દરેક માણસની બજાવવામા તેણે ગફલત કરી એ ખુલ્લું છે કે જાતને જાણી જોઇને અને ઇરાદા લું નુંકશાન આ બે વરગોમ'થી એકે વરગમાં આવતુ નથી જો કે જે કામ આ ધારે ઇરાદાથી કરેલાં હોય અને જે એકદમ મોતજ કરે તેવી બાબતને લગતા ન મે નુંકસીન કરનારાનાં અભીપરાય પરમાણે મારખાનાર મોત થયા શીવાય જરા દુખ વેઠી શકત એમ હતું તે ઊપરથી એમ કહેવું કે એ કામ ફકત અવીચારીપ આય છે કારણ કે એ અજમાયસ એ જરા વધારે કરવા ગયો ,,આ કહેવુ એક બીતા. અને. ભય ભરેલા ખોટા વીચારનું પરીણામ છે આ કંઈ અવીચારીપ ણાનો તેમ ગફલતનો કેશ નથી તો તેથી જ્યા અવીચારીપાણું અથવા ગફલત શીક્ષ ણીય મનુસવધ થતું હોય તીયા આ કલમ મુજબ ગુનોહ થઈ શકે કે કેમ તેનો વીચા ર કરવાની જરૂર થતી નથી તોપણ એ સપષ્ટ છે કે "જો શીક્ષાણીય મનુશવધથી ઉતરતા દરજાનો ગુનોહ એ શબ્દો એ વાખ્યાનો ભગ હોય તો આ કલમમાં બયાન ક રેલો ગુનો જેટલો આ કલમમાં મોત થવાની જરૂરીઆત પુરી પાડવામાં બને છે તેટ લોજ તે વરગમા ન આવતાં અવીચારી અને ગફલત ભરેલા કામનો બનેછે," એના જ સબબથી પોતાનો બચાવ કરવાનો હદ ઉપરાત ચલાવના ખુંની પુરવક કરેલા નુકશા નથી થએલુ મોત સીક્ષણીય મનુશવધ તરીકે તહોમત ગણવુ જોઈએ અને કલમ ૩૦૪ અ. મુજબ અવીચારી અગર ગફલત ભરેલા કામ તરકે ગણવું જોઈએ (રેવની સી વીલ એંડ કરીમીનલ રીપોટ (કલકતા) કરીમીનલ રૂલીંગ વા. ૨ પાને ૪૦) જે કરતાં તે. કરેછે તેનુ પરીણામભયંકર નીવડશે એવો સંભવછે તેમ છતા સાધારણ સંભાળ રા ખા વના એ કરત કરે અને તેથી ખુન નીવડે તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ છે ૪ ઈ. લા. રો. (કલકતા) પાનુ ૭૬૪. ૭ મદરાસ હાઈકોરટ રીપોરટ પાનું ૧૧૯.

કોઈ બાળક અથવા દીવાના શક્ષને આતમઘાત કરવા મા મદદગારી કરવી.

૩૦૫ જો હરાડ વરસથી ઓછાં ઉમરનો કેઈ શખ્સ અથવા કોઈ દીવાનો સખ્સ, અથવા કોઇ ચળેલા શખ્સ અથવા જનમથીજ જ.ડો એવો કોઈ શખ્સ અથવા કેફની હાલતમા હોય એવો કોઈ શખ્સ આતમઘાત કરે તો તે આતમઘાત કરવામ જે માણસ મદદગારી કરે તે માણસને મોતની અથવા જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની કેદની શીખ્સા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

આતમ ઘાતમાં મદદગારી.

૩૦૬ જો કોઇ માણસ આતમઘાત કરે તો તે આતમઘાત કરવામા જે માણસ મદદગારી કરે તે માણસને દસ વરસની મુદતશુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીખ્સા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે,

ટીકા.

એક સતી બાબતના કામમાં કેટલાએક કેદીઓએ બરાબર એહને દાહ અગાડીઓ પણ તેમાનો એક જણ એ વીધવાનુ મોત કરવામા સામીલ ન રહયો પણ જ્યરિ તે થો ડી બળયા પછી એહેમાંથી નીકળી તીયારે તેને પાછી મોકલવામાં તે અગાડી થયો મુંગા ળા હાઈકોરટે ઠરાવ કરયો કે પહેલા કેદીઓ સીક્ષાણીય મનુશવધના તકસીરવાર છે અને બીજા કેદી ફકત આતમઘાત કરવામાં મદદગારી કરવાના તકશીરવારછે (રેવ. જુડી. એંડ પોલીસ જનરલ વા. ૧ પા. ૧૭૪.

ખુનની ફાંશીસ | ૩૦૭ જો કોઈ માણુસ એવા ઈરાદા અથવા જ્ઞાનથી તથા એવી હાલતમાં કાંઈ કામ કરે કે અગર તે કામથી તે મોત આણે તો તે માણુસ ખુનનો તકસીરવાર થાય તો તે માણુસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે અને તે કામથી અગર કોઈ સખ્સને વ્યથા થાય તો તે ગુનેહગાર અગર તો જીવતાસુધી સમુદરપારની સીક્ષાને અથવા ઉપર લખેલીછે તે શીક્ષાને લાયક થશે,

"જે માણુસના ઊપર જીવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષાનો હુકમ થઈ ચુકેલો હોય તે માણુસ આ કલમ પ્રમણે ગુનો કરશે અને તેના તે જ ગુનથી વ્યથા થઈ હોય તો તેને મોતની શીક્ષા થઈ શકસે;" (સને ૧૮૭૦ના આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે).

જનમ ટીપના ગુનેગારો એ ફાંસીસ કરવી.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ ને મારી નાખવાના ઈરાદાથી અ જ ને ગોળી મારે. એવી હાલતમાં કે અગર જ નુ મોત થાય તો અ ખુનનો તકશીરવાર થાય તો અ આ કલમ મુજબ સીક્ષાને લાયકછે.

(બ) એક કુમળી વયનાં બચનુ મોત આણવાના ઈરાદાથી અ તે બચયાને એક જંગલમા ખુલ્લુ મુકે તો પછી તે બચયાંનુ મોત ન થાય તોપણ અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું,

(ક) જ નું ખુન કરવાના ઈરાદાથી અ બેક બંદુક વેચાતી લઈને તેને ભરી, સુધી અ એ ઊપર લખેલો ગુનોહ કરયો નથી અ તે બંદુક જ ની ઊપર છોડ તેણે આ કલમમા બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું; અને અગર તે બંદુક ડવાથી જ ને જખમ થાય તો આ કલમના પાછલા ભાગમા ઠરાવેલી શીખમાને તે લાયક છે.

(ડ) જેર ખવરાવીને જ નુ ખુન કરવાના ઈરાદાથી અ કઈ જેર તે જેર કઈ ખોરાકમા મેળવે, અને તે ખોરાક અ ના કબજામાં સુધી અ એ આ કલમમા બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો નથી પણ અ તે ટેબલ ઊપર મેલે, અથવા જ નાં ટેબલ ઊપર મેલવા સારૂ તે ખોરાક

...પે તો આ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ ગુનો થવાને મોત શીવાય ખુનનો ગુનો અથવા ખુનથી ... દરજાનુ શીક્ષાપાત્ર મનુશવધનો ગુનો જેથો બની શકે એવી દરેક ચાજનો તે ગુનેગાર સાં... બીત થવો જોઇએ જેથી મોત થાય એવુ કઇ કામ કરેલુ હોવુ જોઇએ અને તે કામ મો ત કરે હેવા ઈરાદથી અથવા જરૂર સવભાવીક રીતે અગર સવભાવ્ય રીતે તે મોત કરશે હેવા શાનથી તે કરેલુ હોવુ જોઈએ એટલા માટે જ્યાં કેદીએ પોતાના હાકીમ ઉપર રા ઈફલ છોડી પણ ઘોડો ખેંચતાં પહેલાજ તે બંધ થઇ ગઇ હતી અને એ ઈરાદા ભરે લી માલમ પડી પણ તેનુ મંયુ ઢાંકેલું નહોતુ ત્યાં મુંબઈ હાઈકોરટે ઠરાવ કરયો કે જો કે જ્યારે એ કામ કરયું તે વખત કેદીના માનવામાં એમ હતું કે એ બંદુકનું મોઢું ઢાંકેલુ હતુ તો પણ કલમ ૩૦૭ મુજબ તે ગુનેગાર થઇ શકતો નથી ચીફ જસટીસ કરા ઉચે ઓબ્રીન કે—"આ કલમના ઠરાવો તથા તેના દરસ્ટાંતો જોતા મને દેખાયછે કે આ કલમ મુજબ ગુનો થવાને એમ જરૂરનુ છે કે એવી હાલતમાં કામ થએલુ હોવુ જોઇએ કે એ કામની અસર થઇ હોત તો મોત થાત એ કામ ચીજોના સવભાવીક અને ચાલુ નીયમ મુજબ મોત કરે તેવુ હોવુ જોઈએ અને જે કામની ફરીઆદ કરી હોય તે એવા પરકારનુ ન હોય તો કેદી ખુન કરવાની કોશીસ કરવાનો આ કલમ મુજબ ગુનેગાર થઈ શકે નહી". "આપેલા દરસટાંતો આ વીચારને ટેકો આપેછે એક તો ભરેલી બંદુક છો ડનાર માણસનુ છે અને બીજુ બીજાના ઠેખલ ઉપર જેર મેળવેલો ખેરાક મુકનાર મા ણસનુ છે આ બંને કામ મોત કરે તેવા છે પણ આ કામમા જોકે એ કામ મોત કરવા ના ઈરાદાથી કરેલુ હતુ અને કેદીના માનવામા તેથી મોત થાય તેવુ હતુ તોપણ ખરૂ જોતાં તેથી મોત થઇ શકત નહી અને તેટલા માટે તે કામ એ કલમમાં આવતું ન થી."(રાણી વીરૂધ કાશીડી મુંબાઈ હાઈકોરટ રીપોરટ્શ કરીમીનલ કેશીશ વાલ્યુમ ૪ પાનુ ૧૭).

૪૦૮ જો કોઈ માણસ એવા ઈરાદા અથવા શાનથી અથવા એવી હાલતમાં કાંઈ

શીક્ષાગ્રીય મનુશવધ કરયાનો કોશીશ. | કામ કરે કે અગર તે કામથી તે મોત અણે તો તે માણસ ખુનથી ઉતરતા દરજાના મનુશવધનો તકશીરવાર થાય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામા આવસે અને તે કામથી અગર કોઈ શખશને વયથા થાય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથ વા દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામા આવશે

દાખલ.

...ભારે તુથા ગ્રાકસમીક કરોધ ઊતપન થવાથી અ જ ની ઉપર એક પીશતોલ છો... ...વી હાલતમા કે અગર તેમ કરવાથી મોત થાય તો ખુનથી ઊતરતા દરજાના મ...

ગુણોપયધનો તે તકશીરવાર થાય તો એ એ આ કલમમા બીયાન કરેલો

એમ સમજવું.

૩૦૯ જે માણુસ આતમઘાત કરવાની કોશીશ કરે તથા તે ગુનોહ કરવા

આતમ ઘાત કરવાની કો | કાંઇ કામ કરે તે માણુસને એક વરસની મુદત સુધીની
શીસ. | આશાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા

કરવામાં આવશે.

ટીકા.

આ કલમમાંના ગુના મધે કેદ તથા દાંડ બંને થઇ શકેછે. વાસતે એકલો દંડ કરેલો

ફરી તજવીજને સારૂ મોકલ્યુ છું. હા. તા. ૧૪ જુલાઈ સને ૧૮૬૩ તા. ૧૨ અ

. વા. ૧ ભાગ ૧ પા. ૩૯.

આકટ પસાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે જે માણુસ ખુનના ઊપાય

| અથવા ખુનની સાથે અપહરણ અથવા છોકરા ચોરવાનો ગુનોહ

નીત કોઇ બીજા માણુસ અથવા માણુઓની જોડ મળેલો રહેલો તે

ણુસને ઠગ સમજવો.

૩૧૧ જે ઠગ હોય તે માણુશને જીવતાં સુધી સમુદર પારની શીક્ષ કરવામા આ

શીક્ષા | શે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ગરભપાત કરવા બાબત નહી જનમેલા બચાઓને નુકશાન બબત.

બચાંઓને ખુલા મુકવા બાબત તથા જનમ છુપાવવા બાબત.

૩૧૨ જે માણુસ બુધી પુરવક કોઈ ગરભવંતી અસતરીનો ગરભપાત કરે તે

ગરભપાત કરવો. | ણુસને અગર તે ગરભપાત સુધબુધાએ તે અશતરીનો

બચાવવાના કારણુસર ન કરયો હોય તો તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે

પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને

તે અસતરી ચળીતગરભા હોય તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંની

ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—જે અસતરી પોટે પોતાનો ગરભપાત કરે તે પણ આ કલમના અરથમાં

દાખલ થાયછે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેનો ગુનો તે ખરેખર ગરભવાળી હોય તીયારેજ બનેછે ૧૫ વી

રી. પા.૫૪ જે પદારથ તહોમતદારે આપીઓ તેથી ગરભપાત થાય એવો હતો એવુ

સાબીત થવુ જોઈએ આરમ. પા. ૪૭૨.

અસતરીની રજામંદી વગર જે માણુસ ઊપલી કલમમા બયાન

રજામંદી | કરે તે માણુસને પછી તે અશતરી ચલીતગરભા

કરવો. | તો પણ જીવતા શુધી સમુદરપારની અથવા

ત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ગરભપાત કરવાના ઈરાદાથી કરેલ. કાંઈ કામથી થએલુ મોત. તે અસતરીની રજામંદી વગર તે કામ કરે હોયતો

૩૧૪ કોઈ ગરભવંતી અશતરીનો ગરભપાત કરવાના ઈરાદાથી કાઇ માણુ... વુ કઇ કામ કરે કે તેથી તે અશતરીનુ મોત થા... માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે... રની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે ...ણુ લાયક થસે અને અગર તે કામ તે અશતરીની રજામં દી વગર કરયુ હોય તો તે માણુસને જીવતા સુધી સમુદરપારની સીક્ષા અથવા ઊપર બ એલી સીક્ષા કરવામાં આવસે.

ખુલાસો | આ ગુનામાં એવુ કઇ જરૂર નથી કે તે કામથી મોત થાય એવો સંભવછે એમ તે ગુનોહ કરનારે જાણવું જોઈએ.

ટીકા.

એક સખસે એક અસતરીનો ગરભપત કરવા તેને કંઈ જેરી પદારથ આપીયો તેથી તે અસતરી મરી ગઈ. એ જેરી પદારથ આપતી વખતે એ અશતરીનુ મોત થશે એવુ તે શખસ જાણતો નહી હતો તેમ ઠરાવવામાં આવયુ કે તહોમતદારે ખુનનો ગુનો હ નહી પણ આ કલમ પરમણેનો ગુનોહ કરયો કહેવાય. ૧૦ વી રી. ૫ નુ ૫૯.

કોઈ બચુ જીવતુ જનમતાં અટકાવવાના અથવા જનમાયા પછી તે મરી જાય એવુ કરવાના ઈરાદાથી કરેલુ કામ.

૩૧૫ જે માણુસ કોઈ બચુ જનમતા પહેલા તે બચુ જીવતુ જનમતા અટકાવવાના અથવા જનમાયા પછી તે મરી જાય એવુ કરવાના ઈરાદાથી કાંઈ કામ કરે અને તે કામ કરેથી તે બચુ જીવતુ જનમતુ અટકે અથવા જનમયા પછી તે મરી જાયતો તે માણુસને અગર તે કામ સુધ બુધીથી એ તે બચાની માનો જીવ બચાવવાના કારણસર નહી કરયુ હોય તો દસ વરસના મુદત સુધીની એમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામ આવશે.

જે કામ સીક્ષાગુીય મનુશવધ ગણાતુ હોય એવા કામથી કોઈ નહી જનમેલા જીવતા બચાનુ મોત આણવુ.

૩૧૬ કોઇ માણુસ કઈ કામ કરે એવી હાલતમા કે જો તે કામથી મોત થાય તો તે માણુસને સીક્ષાગુય મનુશવધનો તકસીરવાર થાય અને તે કામ કરેથી તે કોઈ નહી જનમેલા જીવતા બચનુ મોત આણે તો તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

દષ્ટાંત

ફલાણી ગરભવંતી અસતરીનુ મારાથી મોત થવાનો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં એ એવુ કાંઈ કામ કરે કે અગર તે કામથી તે અશતરીનુ મોત થાય તોતે શીક્ષગુીય મનુશવધ ગણાય અને તે અસતરીને નુકશાન થાય પણ તે મર જાય નહી પણ તેના પેટ

માં જે જીતુ બચુ હોય તેનુ તે કામથી મોત થાય તો અ આ કલમમાં બયાન નાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

કોઈ બાર વરસથી ઓછી ઉમરના બચાને તેના મા, બાપે અથવા જે શખસ ના હવાલામાં તે બચુ હોય તે શખસે ખુલ્લુ મુકવુ અને તજવુ.

૩૧૭ જે માણસ કોઈ બાર વરસથી ઓછી ઉમરનાં બચાનો બાપ અથવા મા ની હોય અથવા જે માણસના હવાલામાં એવુ બચુ હોય તે માણસ અગર તે બચાને બીલકુલ તજવાના ઈરાદાથી તે બચાને કોઈ જગામાં ખુલ્લુ મુકે અથવા મુકે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવસે.

ખુલાસો—અગર તે પરમાણે તે ખુલ્લુ મુકવાથી બચુ મરી જાય તો તે મુકદમાની હકીકત મુજબ તે ગુનેગારની ખુન અથવા શીક્ષાણીય મનુશવધને માટે તજવીજ થવામાં અટકાવ કરવાની આ કલમની મતલબ નથી.

ટીકા.

એક હાલના કેશામાં નીચે પરમાણે હકીકત માલમ પડી હતી એક નવા જનમેલા બચાની મા અ પોતે જાતે હાલવાને ઘણી અશકત હતી તેથી તેણીએ એ બચાને ખુલ્લુ મુકવાને બ ને મે કહ્યો ચીફ જસટીસ સકાટલાંડે એમ ઠરાવ કરયો કે અ ને આ કલમ મુજબ ગુનેગાર ઠરાવી શકાય નહી કારણ કે તેણીએ એ બચને ખુલુ મુક્યુ નહેતુ તેમ બ ને ગુનેગાર ઠરાવી શકાય નહી કેમકે તે કઈ તેની મા નહોતા વળી અ કે બ એમ થી એકને બીજાને મદદગારી કરયા સા ગુનેગાર ઠરાવી શકાય નહી કેમ કે બેમ થી એક એ ગુનો કરી શકે એમ નહોતુ તોપછી મદદગારીએક બીજાની થાય નહી (રાણી વી. બાઈ જીબી મદરાસસેસન સને ૧૮૬૯). એક શખસે પોતાના છોકરાને રખડતુ મુક્યુ તે છોકરૂ મરી ગયુ આ મોત થવાનુ તરતનુ કારણ તેને રખડતુ મુક્યુ એ નહોતુ તેથી તેની ઊપર ખુનનુ તહેમત નહી પણ આ કલમ પરમાણેનુ તહેમત આવે એમ ઠરયુ ૧૦ વી. રી. પા. ૫૨ ચાર સખસો આંતરે આતરે એક સખસને જોરથી માર મારે તેથી તે મરી જાય તો આ ચારે સખસે તેનુ ખુન કરયુ કહેવાય ૪ વી. રી. પા. ૭૩ આ કલમ નાના છોકરાંના માબાપને લાગુ પડેછે છોકરાં મોટાં અને પોતાની સભાળ લઈ શકે એવા થયા હોય તેમનાં માબાપને લાગુ પડતી નથી ૧૬ વી. રી. પા. ૧૨.

છાની રીતે વગે કરીને જનમ છુપાવવો

૩૧૮ જે માણસ કોઈ બચાનુ મુડદુ છાનીરીતે દાટીને અથવા બીજી રીતે વગે કરીને તે બચાનો જનમ ઈરાદાથી છુપાવે અથવા છુપાવવાની કોસીસ કરે તે માણસને પછી અગર તે બચુ જનમતા પહેલાં અથવા જનમા પછી અથવા જનમતા જનમતાજ મરી ગયુ હોય તો પણ બે વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ ગુનો ઠરાવવા સારૂ એ બચ્ચને એટલા મહીના થવા જોઈએ કે તે છવતું જનમી શકે (મ. હા. કો. રૂલીંગ વા. ૫ પા. ૧૩) આ કલમ પરમાણેનુ તહોમત કોઈ શખસને માતર ચાર મહીનાના ગરભના છોકરાનો જનમ થયો છુપાવયો હોય તે વા સંખસ ઊપર આવી શકતુ નથી. ૪ મ. હા. રી. પા. ૬૩ આ કલમ પરમાણેના ગુનાની કોશીસ કરવાના તહોમતમાં છોકરાનુ મુડદુ હાથ આવેલુ હોવુ જોઈએ અને તે તહોમતદાર અશતરીએ જણેલુ છે એવુ ઓળખાવુ જોઈએ આરમ પા. ૭૭૫

વ્યથા.

૩૧૯ જે માણસ કોઈ શખસને કાંઈ શરીરનુ દુખ રોગ અથવા અશકતતા કરે ા. | તેણે "વ્યથા" કરી એમ સમજવુ.

ટીકા.

ગડદા પાટુથી મારા મારી કરી તેની આ કલમ પરમાણે તજવીજ કરી અને સા ખળના હેડમા ચાલે નહી (મુ. હા. કોરટ તા. ૨૫ અપરેલ સને ૧૮૬૬ નંબર ૭નાથી.) ઓરતને તેના ધણીએ ડામ દીધા તેમાં કલમ ૩૨૩ પરમાણે કરેલી કાયમ રહી કારણ જે વીસ દીવસ મુધી દુખ ભોગવવુ પડયુ નથી (મુ. હા. તા. ૧૧ સને ૧૮૬૩. લોઢુ ગરમ કરીને સરીરને દુખાપાત કરયુ તેને કલમ ૩૨૩ પરમાણે કરી તે બાબત કુરીમીનલ ક. ૪૩૪ પરમાણે હાઈકોરટમા મોકલવા ઊપરથી ઠરાવયુ મુકરદમો ચલાવવો કોરટની નજરમા બરાબર નથી તેથી કાગળો પાછા મોકલયા હા. તા. ૧૨ જુન સને ૧૮૬૭ વા. ૪ પાનુ ૬૭)

હાવ્યથા | ૩૨૦ નીચે લખેલા પરકારની વયથાને "મહાવયથા" એવુ નામ આપેલુ છે.

પેહેલો—પુરૂશાતનો નાસ.

બોજો—બેમાંની કોઈપણ આંખની જોવાની શકતી જતી જવી.

તીજો—બેમાના કોઈપણ કાનની સાંભળવાની શકતી જતી જવી.

અવયવ અથવા સાંધો જવો.

અવયવ અથવા સાંધાની શકતીનો નાશ થવો અથવા તેની જાતુ

છઠો—ડાકાની અથવા ચહેરાની જાતુ બદસીકલ થવી.

સાતમો—કાંઈ હાડકાનુ અથવા દાતનુ ભાગવુ અથવા ખસી જવું.

આઠમો—જે વયથાથી જીંદગી જોખમમાં આવે અથવા જેથી વીસ દીવસની મુદત સુધી વીયથા થયલાં માણસને સુરીરનુ ભારે દુખ ખમવુ પડે અથવા તે પોતાનો હમેશનો ધંધો કરવને અશકત રહે એવો કંઈ પણ વયથા.

ટીકા.

આ કલમ મુજબનો ગુનો શા. મા. ના. અધીકાર બહારછે શેશન... ...ટ કરયો જોઇએ. (મુ. હા. વા. ૧ પા, ૧૦૧ તા૦ ૨૫ નવેંબર. સને...

૩૨૧ જે માણસ કોઈ શખશને વ્યથા કરવાના ઈરાદાએ અથવા ... ...ી પુરવક વ્યથા કરવી | ખસને પોતાથી વ્યથા થવાનો સંભવછે એમ ... ... કામ કરે અને તે કામથી કોઇ શખસને વ્યથા કરે તો તે માણશે ... ...ા કરી' એમ સમજવુ.

ટીકા.

ફરીઆદીને સદરહુ ગુનાથી કાંઈ હરકત થઇ નથી અથવા તેને પઇસા... ...શાન થઉ નથી તો તહોમતવાળાના ડંડ મધેથા ફરીઆદીને કાંઈ રકમ અ... ...ર નથી (મુ. વા. ૨ પા. ૫૩ તા. ૧ મેએ સને ૧૮૬૭)

૩૨૨ કોઈ માણસ ખુશીપુરવક વીયથા કરે અને વ્યથા કરવાને તેને...

ખુશી પુરવક મહાવ્યથા } અથવા જે વ્યથા પોતાથી થવાનો સંભવ તેના... કરવી. } પતે વ્યથા અગર મહાવ્યથા હોય તથા જે વયથા તે... ... વ્યથા મહાવયથા હોય તો તે માણસે "ખુશીપુંરવક મહાવીયથા કરી" એમ સમજ...

ખુલસો—કોઈ શખસ આ બને વાત કરે એટલે મહાવીયથા કરે તથા મહાવીય... કરવાનો ઈરાદો કરે અથવા મહાવીયથા પોતાથી થવાનો સંભવ તેના જાણામાં હોય ત્યા... તેને ખુશીપુરવક મહાવીયથા કરી એમ સમજવુ નહી તો નહી, પણ અગર એક પરક... ...ની મહાવીયથા કરવાનો ઈરાદો કરીને અથવા એક પરકારની મહાવીયથા પોતાથી થ... ...નો સંભવ જાણ્યા છતાં તે ખરેખરે બીજા પરકારની મહાવીયથા કરે તો તેણે ખુશીપુરવ... મહાવીયથા કરી એમ સમજવુ.

દરષ્ટાંત.

જ નો ચેરો જાથુ બદશીકલ કરવાના ઈરાદાથી અથવા તે પોતાથી બદશીકલ થ... ...નો સંભવ જાણ્યા છતા અ જ ને એક સપાટો મારે અને તે સપાટાથી જ નો ... બદશીકલ નહી થાય પણ તેથી વીસ દીવશની મુદત સુંધી જ ને સરીરનુ... ...મવુ પડે તો અ એ ખુશીપુરવક મહાવીયથા કરી એમ સમજવુ.

૩૨૩ ૩૨૪ મી કલમમાં લખેલી બાબત શીવાય બોજ કોઈપણ મ...

ખુશી પુરવક વીયથા કરવા } ણસ ખુશી પુરવક વીયથા કરે તેને એક વરસ... ...ી શીક્ષા. } નો બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા ... ...આ સુધીના દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

જે વીયંથા થઇછે તે જાહેરમાં દેખાડી શકાય તેવી નહી હશે તો તેનો નીસબે... ...ડાકટરની શાક્ષી પ્રતીસા ઉપર લેવી સદર આદાલતનુ પરમોસર ના. ૪૭૬ તા. ૭ ...

સને ૧૮૫૨ તા. અમદાવાદ જીલા માજીસતરેટનો સરકયુલર સને ૧૮૬૬ માં છે.) કેડી ગામનો ચોકીદાર છતા એક છોકરાને ઘર ફોડનાર અમજી ઠાર મારયો તેને આ કલમ પરમાણે ફુલપાવર માજીસતરેટ જાણી જોઇને બીજાના શરીરને દુખ દીધાનું ચારજ રાખી ડંડની શીક્ષા કરાવી તેમ કયાવંડર ઊપરથી કામ મંગાવી કરીમીનલ કલમ ૪૦૪ પરમાણે તપાશી શીક્ષા રદ કરી એ મુકદમો શેસન કમીટ કરવાનો હુકમ કરયો (મુ. હા. કોરટ તા. ૧૨ મેએ સને ૧૮૬૭). અને ૧૮૬૨ ના આકટ ૧૭ ની રદ કરનારી કલમ ઉપરથી સને ૧૮૫૭ના આકટ ૩ ની ક. ૧૩ મુજબ સ. મા. નો અખતીયાર રદ થતો નથી. (મુ. વા. ૧ પા. ૧૦૦ તા. ૨૫ નવેમબર સને ૧૮૬૩).

એક કેદીએ તેનો બાયડીએ ઘણો ગુસો ચડાવવાથી બે હાથે કરીને જોરથી જમીન ઊપર ફેકી પડી ગઆ પછી તેને ઊઘાડે હાથે મારી એ બાઈડી મરી ગઇ. શરીર તપાશતાં તેના સરીર ઉપર જોર જુલમની કાંઈ ઉઘાડી નીશાની જણાઈ નહી પણ તેની તલીમા કઇ રેગ હોય એવું જણાયું અને તે તલી ફાટવાથી એનું મોત થયું એમ ઠરયું તેમા ઠરાવવામા આવીયુ કે તેણે શીક્ષાણીય મનુશય વધનો ગુનોહ નહી પણ વયથાનો ગુનોહ કરયો ફો. ઇં. ડા. પ્ર. ૩૫૬ એક જણે એક સખસને કાનની પાસે ઝટકા મારયો. અને પછી મારેલા સખસને ઝાડ સાથે બાધી ગયો આ કામમા ઠરાવવામા આવ્યું કે માજીસતરેટે આ કેસ પોતે નહી ચુકાવતા શેશન કમીટ કરવો જોઇતો હતો ૬ વી. અ. ૫૫ આ કલમ વિરૂધનો ગુનોહ માહોમાહે માડીવાળો શકાય છે ૧૦ મું. હા. રી. પ્ર. ૬૯

૩૨૪ ૩૩૪ મી કલમમા લખેલી બાબત શીવાય બીજી કાંઈ પણ બાબતમા ગોળી અથવા તીર મારવાના બોશી ઘાલવાનાં અથવા કાપવાનાં કાંઈ હથીઆર વડે અથવા જે હથીઆર મારેથી સામાનું મોત થવાનો સંભવ હોય એવાં કાંઈ હથીઆર વડે અથવાં અગની કે કાંઈ ગરમ કરેલા પદારથ વડે અથવા કાંઇ જેહેર કે ખાઈ જાય એવા કાંઇ પદારથ વડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કંઈ પદારથ વડે અથવા દમ લેવાથી ગળી જવાથી અથવા લોહીમા જવાથી જે પદારથ માણસના શરીરનો નાશકારક હોય એવા કાંઈ પદારથ વડે અથવા કાંઈ જાનવરની મારફતે જે માણસ બુધીપુરવક વીયથા કરે તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ભયંકર હથીઆર અથવા સાધન વડે બુધીપુરવક વયથા કરવી.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ ગુનો થવાને એમ જરૂર નથી કે જે રીતે હથીઆર વાપરેલુ હોય તેથી મોત થવાનો સંભવ હોવો જોઇએ (મ. હા. રૂલીંગ વા. ૭ પા. ૧૧) બુધી પુરવક વ્યથા કરનારને આ કલમ લાગુ પડેછે. પરતુ ભારે આકસમીક કરોધ ઊતપન કરવાથી વ્યથા થાય તેને પીનલકોડ ક. ૩૩૪ મી લાગુ છે (મુબાઇ હા. તા. ૨૯ જુલાઈ

સને ૧૮૬૩). નાની છોકરીને શીખામણ દેવા ગાલ ઊપર ડામ દીધો તેને આ પરમાણે શીક્ષા કરી પરંતુ હમેશા ગાલ ઊપર ડામ રહે તેવુ હોય તો મહાવ્યથાને મતે તેને સેસન કમોટ કરવો (મુ. હા. કો. તા૦ ૧૨ જુન પરમાણેના ગુનહામાં એકલી દંડની સજા થઈ શકે નહી કિવા સાન, કીંવા હુમલો કરતાં જે ઇજા થઇ હોય તેથી ન હોય તોયો શીક્ષાગીય મનુશાયનધ નહી પણ બુધીપુરવક મહા કેટલાક સખસો મળીને એક સખસ ઉપર હુમલો કરે અને તેમા તેનો તો એ બુધીપુરવક વયથાછે હુમલો નથી પડેલા મારથી હાડકું ભાગે તો પણ મહાવયથા છે ૫ વી. રી. પ્ર. ૧૨ એક સખસ મધરાતે બીજા સખસ સાથે આડો વેહેવાર ચલાવવા માટે તેના ઘરમાં પેસતો હતો તેથી એક ભયંકર સખતકે એ આવનાર સખસને મારી નાખયો તેમ ઠરાવવામા આવ્યું કે એ શખસે ગાકસમિક ઘણો કરોધ ચડી જવાથી એ કરતય કરયું છે અને તેથી તેણે મહાવયથા કરી છે કા.. ઈ, ડા. ૩૫૭. વીસ દીવશ મુધી કામ કરવાની અશકયતા થાય તો તે મહાવયથા કહે વાય—રણી વીરૂધ બીજો શાસરારમા જીવ લે એવાં હથીઆર પાસે રાખી હંગામો કરવાનું તોહોમત અને વળી આ કલમ પરમાણેનું તહોમત એવા બે તહેમત લાવી શકાય નહી ગમે તે એક કલમનું તહોમત આવે ૧૦ વી. રી. પ્ર. ૬૩.

૩૨૫. ૩૩૫ મી કલમુમાં લખેલી બાબત સીવાય બીજી કોઈપણ બાબતમાં

બુધીપુરવક મહાવ્યથા કરવા ની શાક્ષા.	જે માણસ બુધી પુરવક મહાવ્યથા કરે તેને સાત વરસની મુદત સુધીના બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવા

મા આવસે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

ઓરતના ધણીએ ડામ દીધાથી નગરના શેશન કલાસ સાથ માજીસટરેટે સુજા થી હાઈકોરટે ઠરાવીયુ કે ઓરતને વીસ દીવસ સુધી દુખ ખમવુ પડયુ નથી માટે કલમ મુજબ સજા બહાલ રાખી તા. ૧૧ જુલાઈ સને ૧૮૬૭. મહાવ્યથામાં ફક્ત ડરનો કાગળ બસ નથી તેનો પરતીસા ઊપર સાક્ષી લેવી સદરનુ પા. નં. ૪૭૬ તા. જુન સને ૧૮૫૨ તે ઉપરથી અમદાવાદ શેસન જડજનો શારકયુલર ૧૮૬૬મા છે. આ કલમ પરમાણેના તહોમતમા એકલા દંડની સજા થઈ શકે નહી ૨ વી. રી. પ્ર ૩૨ હો કરતાં કંઈ વયથા કરવામાં આવી હોય તે ઇરાદા, સાન. કિવા શાભવતા કરવામાં આવી હોય તો તે વયથાથી થએલુ મોત મનુશાય વધ નથી પણ બુધ.પુર મહાવયથા છે વી. રી. પ્ર. ૨૯ એક માણસ ઊપર ઘણા સખસે મળી હુમલો અને તેથી તેનો હાથ ભાગી પડે તો તે હુમલો નથી પણ બુધીપુરવક મહાવયથા ૫ વી. રી. પ્ર ૧૨ બીજા મારની સાથે જો કંઈ હાડકુ ભાગ્યુ હોય તો તે બુધીપુર મહાવયથા છે ૫ વી. રી. પ્ર. ૬૪ ૨૦ દીવસ સુધી અશકતાઈ થાય તેમ છે.

મહાવ્યથા છે અને પખવાડીઆ સુંધી અશકત થાય તો બુધીપુરવક વ્યથા છે ? વી. રી. પ. ૯

ભયંકર સસ્તર અથવા સાધન વડે બુધી પુરવક મહવીયથા કરવી.

૩૨૬. ૩૨૫ મી કલમમાં લખેલી બાબત શીવાય બીજી કોઈ પણ બાબતમાં ગોળી અથવા તોર મારવાના ખોસી ઘાલવાનાં અથવા કાપવાનાં કઈ હથીઆરવડે અથવા જે હથીયાર મારેથી સામાનુ મોત થવાનો સંભવ હોય એવા કાંઈ હથીઆર વડે અથવા અગની કે કાંઈ ગરમ કરેલા પદારથ વડે અથવા કઈ જેહેર કે ખાઈ જાય એવા કાંઈ પદારથ વડે, ઝુમવા અવાજ સાથે. ફુટે એવા કંઈ પદારથ વડે અથવા દમ લેવાથી, ગળી જવાથી, અથવા લોહીમા જવાથી જે પદારથ માણુસના સરીરનો નાશકારક હોય એવા કાંઈ પદારથ વડે અથવા કોઈ જાનવરની મારફતે જે માણુસ બુધી પુરવક મહાવ્યથા કરે, તો તે માણુસને જીવતા સુધી સમુદરપારનો અથવા દસ વરસનો મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

હોડીમાં ઘણાં માણુશો બેસાડેલા તે તહોમતમાં પીનલકોડ કલમ ૩૮૧ પરમાણે તજવીજ કરવી આ કલમ લાગુ નથી .' (મુબઈ હા. તા ૮ જાનેવારી સને ૧૮૬૪ વા. ૧ ભાગ ૧ પા. ૧૩૭). પુનામા જમસેદજીના બંદર ઉપર રખેવાલની મનઈ છતાં ગયો તેને આ કલમ પરમાણે શીક્ષા કરેથી તે રદ કરી ઠરાવ્યુ કે આ કલમ સદરહુ કામને લાગુ નથી (મુ. હા. તા.૦૯ જાનેવારી સને ૧૮૬૭).

જબરાઈથી કાંઈ માલકત કહડાવવા સારૂ અથવા કાંઈ કાયદા વીરૂધ કામ કરાવવા સારૂ બુધી પુરવક વ્યથા કરવી.

૩૨૭ કોઈ શક્ષને વ્યથા કરને તે શખશ પાશે અથવા તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે જબરાઈથી કઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતવેજ કહડાવવાના કારણસર, અથવા વ્યથા કરેલા સખસ પાશે, કે તેનો સાથે સંબંધ રાખનરા કોઈ સક્ષ પાસ જબરજસતીથી કાંઈ કાયદા વીરૂધ કામ, અથવા જે કામથી કાંઈ ગુનોહ કરવો સેહેલ થાય એવુ કામ કરવાના કારણસર જે માણુસ બુધીપુરવક વ્યથા કરે તે માણુસને દશ વરસની મુદતમુંદીની બેમાંના ગમે તે.પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

કાંઈ ગુનોહ કરવાના ઇરાદાથી જેહેર વગરે પદારથ વડે વ્યથા કરવી.

૩૨૮ કોઈ શક્ષને વ્યથા કરવાના ઈરાદાથી, અથવા કાંઈ ગુનોહ કરવાનો કે કાંઈ ગુનો કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તેથી પોતાથી વ્યથા થશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતા જે માણુસ તે શખસને કાંઈ જેર અથવા બેહોશ કરે કે કેફ અવે અથવા અવગુણ કરે એવુ કંઈ વસાણુ અથવા બીજી વસતુ આપે અથવા લેવડાવે તે માણુસને દશ વરસનો મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

એક શખશે તેના તાડીના વાસણોમાં દુધવાળી એક ડાળીનો રસ નાંખીયો જાણ્યા છતાં કે જો કોઇ માણુસ તે પીએ તો તેને નુકશાન થાય અને એવા ઇરાદાથી કે એક છુપો ચોર જેને તેની તાડી ચોરી જવાની ટેવ પડી હતી તેને સોધી કહાડવામાં આવે એ તાડી એ છુપા વેચનાર પાસેથા કેટલાક સીપાઈઓએ લેઇને પીધી. ઠરાવ થયો કે તેને "અવગુણુ કરે તેવી ચીજ ખવરાવ્યાનો" આ કલમ મુજબ વીધાજબી રીતે ગુનેગાર ઠરાવીયો હતો. (મુ. હા. રી. કરાઊન કેસીસ વા. ૫ પાને ૫૯). "બીજી વસતુ" એ સબદો "બીજી અવગુણ કરે તેવી વસતુ" સમજવી એટલા માટે જયાં હેવો પદારથ આપવામાં આવીઓ હતો પણ તે કેવી જાતનો હતો તે વીશે કંઈ પુરાવો નહોતો અને જે એક ખુટી તરીકે અશર કરવા આપવાનો ઇરાદો હતો તાં એ ગુનો નથી એમ ઠરાવવામાં આવીયું (સધરલેંડ વુઇકલી રીપોટરસ કલકતા રૂલીંગજ કરીમીનલ કેસીસ વા. ૧ પાનું. ૭). આ કલમમાં "એવી કંઈ બીજી ચીજ" એનો અરથ કંઈ અવગુણુ કરે એવી ચીજ એવો અરથ થાય છે ૧ વી રી. ૫. ૭ જીદંગીને જોખમ પોહોચે એવો કાંઇ બેહોશ કરે એવો પદારથ આપે તો તેને આ કલમ પરમાણે સજા થાય કલમ ૩૨૬ પરમાણે સજા ન થાય—રાણી વારૂધ જોયગોપાળ ૪ વી. રી. ૫૮ ૪. એક તાડીવાળાની તાડી ઉપરના ઠામમાંથી કોઇ અજાણ્યો ચોર તાડી ચોરી જતો. તેને પકડવા માટે તેણે એક તાડીના ઠામમાં કંઇ બેચેની થાય તેવો પદારથ મુકર્યો ચોરે તે ઠામ ચોરી કોઇ સોલજરને વેચું સોલજર તે પીવાથી બેહોશ થયો તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે તાડીવાળા ઊપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવે તેને કલમ ૮૧ નો લાભ મળી શકે નહીં ૫ મુ. હા. રી. પ્ર. ૫૯. (ફોજદારી)

"બીજી વસતુ" એ શબદો "બીજી અવગુણુ કરે તેવી વસતુ" સમજવી એટલા માટે જયા હેવો પદારથ આપવામા આવ્યો હતો, પણ તે કેવી જાતનો હતો. તે વીસે કાંઈ પુરાવો નહોતો અને જે એક ખુટી તરીકે અસર કરવા આપવાનો ઇરાદો હતો તયાં એ ગુનો નથી એમ ઠરાવવામા આવીયું (સધરલેંડ વુઇકલી રીપોટ કલકતા રૂલીંઝ કરમીન કેસીસ વા. ૧. પા. ૭.)

જબરજસતીથી કાંઈ મીલકત કહડાવવા અથવા કાંઈ કાયદા વીરૂધ કામ કરાવવા સારૂ ખુશી પુરવક માહાવ્યથા કરવી.

૩૨૯ કોઇ શખશને માહાવ્યથા કરીને તે શખસ પસે અથવા તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઇ શખસ પાસે જબરાઈથી કંઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ કહેડાવવાના કારણુસર અથવા માહાવ્યથા કરેલા સખસ પાસે કે તેની સાથે અબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે જબરજસતીથી કંઈ કાયદા વરૂધ કામ અથવા જે કામથી કાંઈ ગુનોહ કરવો સેહેલ થાય એવું કામ કરાવવાના કારણુસર જે માણુસ ખુશી પુરવક માહાવ્યથા કરે તે માણુસને જીવતાં સુધી દરીયાપારની અથવા દસ વરસની

મુદત.શુધીની ચેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી
ને પણ લાયક થશે.

૩૨૦ કોઇ સખસને વ્યથા કરીને તે શખ્સ પરો આપવા તે સખસની સાથે

જબરજસતુથી કબુલાત કરાવવા અથવા કાઇ મીલકત પાછી અપાવવા સારૂ બુધીપુરવક વ્યથા કરવી. } બંધ રાખનારા કોઈ શખસ પસે જેથા કઈ ગુનોહ અથવા બદચાલ પકડાય એવી કાઈ ખબર અથવા કબુલાત જબરજસત.થી લેવાના કારણુસર અથવા વ્યથા કરેલા શખસ પારો કે તેની સાથે શબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પારો જબરજસતીથી કઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાના કારણુસર અથવા તે કંઇ લેણુ કે માગણુ પતાવે અથવા જેથી કાઈ મીલકત કે કંમતી દસત.વેજ પાછો મળી શકે એવી કાંઇ ખબર આપે એમ કરવાના કારણુશર જે માણુસ બુધીપુરવક વ્યથા કરે તે માણુસ ને સાત વરસુની મુદતસુધાની ચેમના ગમે તે પરકારની કેદના સીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ ની પાસે કઇ ગુનોહ કર્યો કબુલ કરાવવા સારૂ જો અ પોલીસ અમલદાર જ ને સરીર વેદના કરે તો અ એ આ કલમમા લખેલા ગુનાહનો તકશીરવારછે એમ સમજવું.

(બ) અમુક ચોરેલી મીલકત કયાં મુકેલીછે તે દેખડાવવાને બ સલાચાય એટલા સારૂ જો અ પોલીસ અમલદાર તેને સરીર વેદના કરેતો અ આ કલમમા લખેલા ગુનાહનો તકસીરવારછે એમ સમજવું.

(ક) જ ની પારો મેહેસુલની કઈ બાકી લેણુંછે તે તેની પારો ભરાવવા સારૂ જો અ મેહેસુલનો અમલદાર જ ને સરીર વેદના કરે તો અ આ કલમમા લખેલા ગુનાનો તકશીરવારછે એમ સમજવું.

(ડ) એક રઈઅતનો પારો તેનું ગણોત ભરાવવા સારૂં જો અ જમીનદાર તેને શરીર વેદના કરે, તો અ આ કલમમા લખેલા ગુનાહનો તકસીરવારછે એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમ પરમણેનો ગુનહો સંપુરણ થવા માટે તહોમતદાર ફરીઆદીને આ કાયદા પ્રમાણેના ગુનાના કબુલત કરાવવાને માટે માર મારેલો હોવો જોઇએ ૧૩વી.રી.પ્ર૨૩

૩૩૧ કોઈ સખસને મહાવ્યથા કરીને તે સખસ પાસે, અથવા તે સખસની સાથે

જબરદસતીથી કબુલાત કરાવવી અથવા કઇ માલ મત પાછો અપાવવા સારૂ } સબંધ રાખનારા કોઈ સખસ પાસે, જેથી કાઈ ગુનોહ અથવા બદચાલ પકડાય એવી કાઈ ખબર અથવા કબુલાત જ...સતાથી લેવાના કારણસર, અથવા મહાવ્યથા કરેલા સ...

...રાખનારા કોઇ સખસ પાસે જબરદસતીથી કઈ મીલક

અથવા કીમતી દસ્તાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાના કારણસર અથવા તે ગુન્હો કે માગણું બતાવે અથવા જેથી કાંઈ મીલકત કે કીમતી દસ્તાવેજ પાછો મળી શકે એવી કાંઈ ખબર આપે, એમ કરવાના કારણસર જે માણસ બુધીપુરવક મહા વ્યથા કરે, તે માણસને દસ વરસની, મુદત સુધીની બેમના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૩૩૨ કોઈ સખસ સરકારી નોકર હોય અને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતો હોય તેવામા તે સખસને જે માણસ બુધ પુરવક વ્યથા કરે અથવા તે સખસને અથવા કોઈ બીજાં સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતાં અટકાવવા અથવા ડરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના ઈરાદાથી, અથવા તે સખસે પોતાના સરકારી હોદાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતાં કાંઈ વસ્તુ કરી હોય અથવા કરવાની કોશીશ કરી હોય તેટલા વાસ્તે જે માણસ તે સખસને બુધી પુરવક વ્યથા કરે તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંને ની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો અમલ કરતો બંધ રાખવાને બુધી પુરવક વ્યથા કરવી.

૩૩૩ કોઈ સખસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતો હોય તેવામા તે સખસને જે માણસ બુધીપુરવક મહા વ્યથા કરે, અથવા તે સખસને અથવા કોઈ બીજા સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતાં અટકાવવા અથવા ડરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના ઈરાદાથી, અથવા તે સખસે પોતાના સરકારી હોદાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતા કંઈ વસ્તુ કરી હોય અથવા કરવાની કોશીસ કરી હોય તેટલા વાસ્તે જે માણસ તે સખસને બુધી પુરવક મહાવ્યથા કરે તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો અમલ કરતો બંધ રાખવાને બુધીપુરવક મહાવ્યથા કરવી.

૩૩૪ ભારે તથા આકસ્મીક ક્રોધ ચઢેથી કોઈ માણસ બુધીપુરવક વ્યથા કરે અને તે ક્રોધ ઉતપન કરનાર શીવાય બાજા કોઈ સખસને વ્યથા કરવાનો તેણે ઈરાદો કરયો ન હોય, તથા તે સીવાય બીજા કોઈ સખસને પોતાથી વ્યથા થવાનો સંભવ પણ તેના જાણામા ન હોય તો તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાંચસો રૂપીઆની દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે,

ક્રોધ ઉતપન થએથી બુધી પુરવક વ્યથા કરવી.

ટીકા.

આ કલમનો અરથ એવો છે કે જે સખસને ક્રોધ ઉતપન કરયો હોય તે ક્રોધ ઉતપન કરનાર સખસને વ્યથા કરે તો તેને હલકી સજા થાય. પણ ક્રોધ બીજાજ જતો રહ્યો હોય અને વ્યથા કરે તો પ્રથમના ક્રોધનું બાનુ ચાલશે ન

કારર૮ રીપોટ [redacted]
માટે પણ આ કલ[redacted]

૩૩૫ ભ.રેતથા અ ઉસમાકર [redacted]

કરોધ ઉતપન થએથી મ | ઉતપન[redacted]
દ'ડઅથા કરવી. | વાનો [redacted]

ઈ સખસને પોતાથી માહાવથા થવા[redacted] ણઅને ચાર વરસની મુક્ત શુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા [redacted] રૂપીયા સુધીનાં દંડની અથવા એ બ'નેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—એ ઊપલી બે કલમોને પણુ ૩૦૦ મી કલમના ૧ લા અપવાદને જે સરતો લાગુ પડે છે; તે સરતો લાગુ પડે છે.

ટીકા.

એક સખસના ઘરમ'તે સખસના ભાઈડી સાથે બીજો સખસ મોડી રાત્રીએ પે ઠો ઘાણુએ એક છરા જેવુ' હથીઆર મારયુ' તેથી તે મરી ગયો એ કામમા તહોમ તદ૨° ઉપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવ્યુ' હતુ' ૩ વી. રી. પ્ર. ૫૫.

જે કમથી જીદગી જો ખમમા આવે અથવા બીજાઓના શરીરની સલામતી જોખમમા આવે તે કામને માટે શીક્ષા.

૩૩૬ જે માણુસ કાઈ કામ એવા બેફીકરા અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણુસના જીદગી અથવા બીજા સખસોના શરીરની સલામતી જોખમમા આવે, તે માણુસને તરણુ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદના, અથવા દંડનો અથવા એ બંનેના શીક્ષા કરવામા આવસે.

ટીકા.

હોડી સારી હાલતમા નહીં છતાં તથા તેમા એક ચીરો હોયા છતા તે હોડીમા માણુશો બેસારવાને આ કલમ લાગુ નથી કા. ૨૮૨ પરમાણે ગુનો થાય છે (મુબાઈ હાઈ કારટ વા. ૩૭ તા. ૮ જાનેવારી સને ૧૮૬૪).બારવા સલામતી વગરના વહાણુ હાં કે તેને આ કલમ નહી પણ કલમ ૨૮૨ લાગુ પડે ૧ મુ હા. રી. પ્ર. ૧૩૭.

જીંદગી અથવા બીજાઓન સરીરના સલામતીજોખમમ અવે એવુ કામ કરીને વીયથા કરવી.

૩૩૭ જેથી માણુસની જીદગી અથવા બીજા સખસેના સરીરની સલામતી જોખમમ આવે એવા બેફીકરો અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કઈ કામ કરીને જે માણુસ કોઈ સખસને વીયથા કરે તેમાણુસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા પાચશો રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા બે બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

જીંદગી અથવા બીજાઓના શરીરની સલામતી જોખમમા આવે એવુ કામ કરીને મહાવીયથા કરવી.

૩૩૮ જેથી માણુસની જીંદગી અથવા બીજા સખસોના શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે એવો બેફકરો અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કાંઈ કામ કરીને જે માણુસ કાઈ સખસને મહાવીયથા કરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકા

ની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની ...ામા આવશે.

ટીકા.

આવી મહાવ્યથાથી મોત થાય તો તે મોત તહોમતદારના ગફલતીથી કરેલા ...કીરીના કરતના પરીણામ તરીકે થયું એવું સાબીત થવું જોઈએ ૬ મ ...

ગેરવાજબી અટકાવ તથા ગેર વાજબી કેદ બાબત.

૩૩૯ કોઈ સખસને જેણીમેર જવાનો હક હોય તેણીમેર જતો તે સખસ અટકે ગેરવાજબી અટકાવ । એવા રીતે જે માણસ તે સખસને બુધીપુરપક હરકત કરે તે માણસે તે સખસને ગેરવાજબી અટકાવ કરયો એમ સમજવું.

અપવાદ—જમીન અથવા પાણી ઉપરથી જવા આવવાનો કાંઈ ખાનગી રસતો હો ... અને તે રસતો બંધ કરવાનો મારો કાયદા મુજબ હક છે એમ જે શખસ શુધબુધી ... માનતો હોય તે શખસે તે રસતો બંધ કરવો એ આ કલમના અરથ પરમાણે ગુનોહ નથી.

દ્રષ્ટંત.

જે રસાતા ઉપરથી જ ને જવાનો હક છે એવો એક રસતો અ બંધ કરે અને શુ ...બુધીએ અ એ પરમાણે માનતો ન હોય કે રસતો બંધ કરવાનો મારો હક છે અને તે રસતો બંધ થવાથી જ તે ઉપરથા જતો અટકે તો અ એ જ ને ગેરવાબી અટકા વ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

જુગાર રમવાને આ કલમ લાગુ નથી શને ૧૮૬૬ ના આક્ટ ૩ પરમાણે કામ ચલાવવું જોઇએ (મુંબાઇ હાઈ કોરટ નં વેડા બુક પ્ર. ૪૦૮ એક પોલીસ સમલદારે એક સખસને જમાન લેવા જેવુ કામ નહી છતા જમાન આપતા સુધી ઘેર જવા ના પાડી તેમા તેણે ગેરવાજબી અટકાવ કર્યે એવુ ગણાય છે. ૧૦ વી. રી. પ્ર ૨૦ એક બાઇડી પોતાની ખુશીથી તહોમતદારને ઘેર ગએલ નહીં ને તથા તે રહી તે પોતાને ન ...તુ રહેવું તે છતા રાખી તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે તહોમતદારે ગેરવાજબી અટકાવ ...રયો કહેવાય ૪ થા રી. પ્ર. ૩. (ફોજદારી). જામાન નહીં લઇ શકાય તેવા અને કા ...નીઝીબલ ગુનહા કોઈ સખસના દેખતાં કરવામાં તે કરનારને ખાનગી સખસ પણ ...ડી શકે છે તો તે પકડનાર ઉપર તહોમત લાવી શકાય નહીં જુઓ કી, પ્રો કોડ ક. ૧૦૫.

૩૪૦. કોઈ સખશ મુકરર કરેલી ચોતરફી હદની બાહાર જતો અટકે એવી જે ગેરવાજબી કેદ. | માણશ તે શખશને ગેરવાજબી અટકાવ કરે તે માણસે તે શખશને "ગેરવાજબી કેદ" કરયો એમ શમજવું.

દશ્ટાંત.

(અ) એક દીવાળ બાંધી લીધેલી જગામાં જ ને મોકલીને અ બાહારથી તાળુ મા...ને જ ને અંદર બધ કરે અને તેમ કરવાથી તે હદ વાળી દેવારની બાહાર કોઈ ... જ થી જઈ શકાય નહી તો અ એ જ ને ગેરવાજબી કેદ કરયો એમ સમજવું.

(ર) એક ઈમારતના દરવાજાઓ આગળ બ બંદુક વાળા માણસો રાખે [illegible] ને એ પરમણે કહે કે જોવું એ ઈમારતમાંથી બાહાર જવાની કોશીશ કરશે તો [illegible] આ માણસો ગોળી મારશે તો બ એ જ ને ગેરવ્યાજબી કેદ કરયો એમ શમજવું.

ટીકા.

કોઇ માણશને તેની મરજી વીરૂધ અમુક જગીયામેં રાખી મુકયો કીંવા અમુક દીશા તરફ જબરાઇથી લેઈ જવો એ તેને કેદ કરવા જેવું છે (મદરાશ હાઈકોરટ તા. ૨૭ મે સને ૧૮૬૫ રેગયુલર અપીલ ના ૧૨ સને ૧૮૬૫ વાં ૨ ભાગ ૩ પ. ૩૯૬

ગેરવાજબી અટકાવની શીક્ષા.

૩૪૧ જે માણસ કોઈ સખસને ગેરવાજબી અટકાવ કરે તે માણસને એક મહીનાની મુદત શુધીની આશાન કેદની અથવા પાંચશો રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ગેરવાજબી કેદની શીક્ષા

૩૪૨ જે માણસ કોઈ સખસને ગેરવાજબી કેદ કરે તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકરની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

તરણ અથવા વધરે દીવસ ગેરવયાજબી કેદની શીક્ષા.

૩૪૩. જે માણસ કોઈ સખસને તરણ અથવા વધારે દીવસ ગેરવયાજબી કેદ કરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવસે.

દશ અથવા વધારે દીવશ ગેરવયાજબી કેદના શીક્ષા.

૩૪૪. જે માણસ કોઇ શખશને દશ અથવા વધારે દીવસ ગેરવયાજબી કેદ કરે તે માણશને તરણ વરશની મુદત સુધીનો બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદના શીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

એકલી ડંડની શીક્ષા કરવી એ કાયદેશર નથી. (મુબાઈ હાઇકોરટ વા. ૧ પાનં ૨૯ તા૦ ૧૨ અગસટ સને ૧૮૬૩.) આ કલમ પરમાણેની સિક્ષામા એકલો દંડ થાય નહી ૧ મુ. હા. રી. પ. ૨૯ રાણી વીરૂધ બહીરજી કીશનાજી.

જે સખસને છોડવાનો હુકમ સાદર થયો હોયતે સખસને ગેરવ્યાજબી કેદમા રાખવો.

૩૪૫. ફલાણા સખસને છોડવાનો કાયદા મુજબ હુકમ સાદર થઈ ચુકયો છે એમ જાણ્યા છતાં જે માણસ તે સખસને ગેરવ્યાજબી કેદમાં રાખે તે માણસને આ કાયદાની કોઇ બીજી કલમ પરમાણે જેટલી મુદતની કેદને તે માણસ લાયક હોય તેથી ઉપરાંત [illegible]સની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની બીજી કેદ કરવામા આવશે.

[illegible]રવ્યાજબી કેદ

[illegible] કોઇ માણસ અગર કોઈ સખસને એવી રીતે ગેરવાજબી કેદ કરે કે તેથી તે સખસની કેદની વાત તે કેદ થએલા સખસની સાથે સબધ

અથવા તે કેદનું ઠેકાણું ઊપર લખેલા પરકારના કોઇ સખસ અથવા સરકારી માણ-
સના-જાણુમાં ન આવે અથવા તેને જડે નહીં એવો ઇરાદો ને કેદ કરનારા માણુસના
દીઃલમાં આવે તો તે માણુસને ગેરવ્યાજબી કેદને માટે બીજી જે કંઇ શીક્ષાને તે
માણુસ લાયક હોય તેથી ઉપરાંત બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કે
દેની બીજી શીક્ષા કરવામાં આવશે.

જબરદસ્તીથી કાઇ મીલકત કહાડવાના અથવા કાંઈ કાયદા વીરૂધ કામ કરવાના કારણુ સર ગેરવ્યાજબી કેદ.

૩૪૭. કોઇ સખસને કેદ કરીને તે સખસ પાસે અથવા તેની સાથે સુબંધ રાખનારા
કેઈ સખસ પાસે જબરાઇથી કંઈ મીલકત અથવા કીમતી
દસતાવેજ કહડાવવાના કારણુસર અથવા કેદ કરેલા સખસ
પાસે કે તેની સાથે સબંધ રાખનારા કોઇ સખસ પાસે જ
બરદસતીથી કંઇ કાયદા વીરૂધ કામ કરાવવાના અથવા જે
થી કાંઈ ગુનો કરવો મેહેલ થાય એવી કંઈ ખબર મેળવવાના કારણુસર જે માણુસ
તે સખસને ગેરવ્યાજબી કેદ કરે તે માણુસને તરણુ વરસના મુદત સુધીની બેમાના
ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જબરદસતીથી કબુલાત કરાવવાના અથવા કાંઈ મીલક[illegible] પાછી અપાવવાના કારણુસર ગેરવ્યાજબી કેદ.

૩૪૮. કોઇ સખસને કેદ કરી તે સખસ પાસે અથવા તે સખસની સાથે સબંધ
રાખનારા કોઇ સખસ પાસે જેથી કાંઈ ગુનાહ અથવા બદ
ચાલ પકડાય એવી કંઈ ખબર અથવા કબુલાત જબરદસતી
થી લેવાના કારણુસર અથવા કેદ કરેલા સખસ પાસે કે તેની
[illegible] સબંધ રાખનારા કોઇ સખસ પાસે જબરદસતીથી કંઇ મીલકત અથવા કીમતી દ
[illegible]તાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાના કારણુસર અથવા તે કંઈ લેણું કે માગ
[illegible] પતાવે અથવા જેથી કંઇ મીલકત કે કીમતી દસતાવેજ પાછો મળી શકે એવી કા
[illegible] ખબર આપે એમ કરવાના કારણુસર જે માણુસ તે સખસને ગેરવ્યાજબી કેદ કરે
[illegible] માણુસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા [illegible]
[illegible] આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સાપરાધ બળ તથા હુમલા બાબત.

બળ.

૩૪૯. જો એક સખસ કોઈ બીજા સખસને ગતી આપે તેની ગતીમાં ફેર[illegible]
થવા તેની ગતી બંધ કરે, અથવા જો તે સખસ[illegible]
થને એવી રીતે કંઈ ગતી આપે તેના ગતીમા ફેરફાર કરે અથવા તેની ગ[illegible]
કે તેથી તે પદારથ તે બીજા સખસના શરીરના કોઈ ભાગને અથવા તે[illegible]
કંઈ વસતુ પહેરી હોય અથવા તે સાથે લઈ જતો હોય તે વસતુને અડકે, [illegible]
કંઈ વસતુને અડકે, એવી રીતે કે તેથી તે બીજા સખસની સમજસેંદરીય પર અસર [illegible]
મ તો તે સખસે તે બીજા સખસપર બળ વાપર્યું એમ સમજવું પણ જે સખસ ગતી
[illegible] ગતીમા ફેરફાર કરવો અથવા ગતી બંધ કરવો [illegible]

તરણ પરકારોમ ના કોઈ પરકારે તે ગતી આપવી અથવા ગતીમા ફેરફાર કરવો અથવા ગતી બંધ કરવી જોઈએ.

પેહેલો—પોતાના સરીરની શકતીથી.

બીજો—કોઇ પદારથ એવી રીતે મુકવો કે પછી પોતાની તરફથી અથવા બીજા કોઈ શખ્સની તરફથી કંઈ બીજુ કામ થયા શીવાય તે ગતી થાય અથવા ગતીમા ફેરફાર થાય અથવા ગતી બંધ થાય એમ કઇ રચના કરીને.

તરીજો—કાંઈ જાનવરને ગતી માન કરીને, તેની ગતીમા ફેરફાર કરીને અથવા ગતીબંધ કરીને.

૩૫૦ જો કોઈ શખ્સ કોઈ બીજા શખ્સની રજામંદી શીવાય તે બીજા શખ્સની ઉપર કાંઇ ઇરાદાથી બળ વાપરે અને તે કાંઈ ગુનેહ કરવા સારૂ અથવા તે બળ જે શખ્સની ઉપર વાપરે તે શખ્સને તે બળથી કાંઇ નુકશાન ભય અથવા દુખ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તેને તે બળ વાપરવાથી પોતાથી કંઈ નુકશાન ભય અથવા દુખ થવાનો સંભવછે એમ જાણ્યા છતા તો તે શખ્સે તે બીજા શખ્સની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરયુ એમ સમજવું.

સાપરાધ બળ.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) એક નદીમાં બધેલી હોડીમા જ બેઠા હોય અને આ તેના દોરડાં છોડી નખે અને એ પ્રમાણે ઇરાદાથી તે હોડને પ્રવાહથી ખેંચાઈ જવા દે તો એ ઠેકાણે આ એ ઇરાદાથી જ ને ગતી આપી અને ને પદારથોને એવી રીતે મુકવાથી કે પછી કોઇ શખ્સની તરફથી બજુ કામ થયા સીવાય તે ગતી ઊતપન થઇ માટે આ એ ઇરાદાથી જ ની ઉપર બળ વાપરયું એમ સમજવું અને અગર કોઈ ગુનેહ કરવા સારૂ અથવા જ ને કાંઇ નુકશાન ભય અથવા દુખ કરવાના ઇરાદાથી કે એ પરમાણે બળ વપરેથી કઇ નુકસાન ભય, કે દુખ થશે એવો સંભવ જાણીયા છતા તેણે એ કામ જ ની રજામંદી શીવાય કરયું હોય તે આ એ જ ની ઊપર શાપરાધ બળ વાપરયું એમ સમજવુ.

(ન) જ એક સીગરામમાં બેશીને જાય છે તેના ઘેડાઓને આ ચાબક મારીને તેની ચાલ ઉતાવળી કંર તો એ ઠેકાણે જાનવરો પાસે પોતાની ગતી બદલાવીને આ એ જ ની ગતીમા ફેરફાર કરયો માટે આ એ જ ની ઊપર બળ વાપરયુ એમ સમજવું અને અગર જ ને કઇ નુકશાન, ભય, અથવા દુખ કરવાના ઇરાદાથી કે તેથી આ ને કઈ નુકશાન, ભય, અથવા દુખ થાય એવો સંભવ જાણ્યા છતા તેણે એ કામ જ ની રજામંદી સીવાય કરયુ હોય તો આએ જ ની ઊપર સાપરાધબળ વાપરયુ એમ સમજવુ.

(ક) જ એક પાલખીમ બેશીને જાયછે તેની પાસથી અપહરણ કરવાના [illegible] થી આ ઉભા રહેલાંને તે પાલખીને અટકાવે તો એ ઠેકાણે આ એ જ ની ગતી [illegible] કરી અને તેણે પોતાના સરીરની શકતીથી કરયુ માટે આ એ જ ની ઉપર બળ [illegible]

યુ એમ સમજવુ અને એ પરમાણે અ એ ઈરાદાથી જ ની રજામંદી શી
ગુનોહ કરવા સારૂ કરયુ માટે અ એ જ ની ઊપર સાપરાધબળ વાપરયુ એમ સમજવુ.

(ડ) રસતામા અ ઈરાદાથી જ ને ધકો મારે તો એ ઠેકાણે અ એ. પોતા ના શરીરની સકતીથી, પોતાના સરીરને એવી રીતે ગતી આપી કે તે જ ને અડકયું માટે તેને ઈરાદાથી જ ની ઊપર બળ વાપરયુ એમ સમજવુ અને અગર જ ને કાંઈ નુકશાન ભય અથવા દુખ કરવાના ઈરાદાથી અથવા તેથી જ ને કઈ નુકશાન ભય કે દુખ થાય એવો સંભવ જાણ્યા છતાં તેણે જ ની રજામંદી શીવાય એ પરમાણે ક રયુ હોય તો તેણે જ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરયુ એમ સમજવુ.

(ઈ) અ એક પથર ફેંકે એવા ઈરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તે પ થર જ ને અડકશે અથવા જ ના કપડાને અડકશે અથવા જ કાંઈ વસતુ લઈ જાયછે તેને અડકશે અથવા તે પથર પાણીને લાગીને તે પાણીયાં જ ના કપડાં અથવા જ કંઈ વસતુ લઈ જાયછે તે છંટાસે તો એ ઠેકાણે અગર તે પથર ફેંકવાથી કંઈ પદારથ આવી ને જ ને અથવા જ ના કપડાને અડકે તો અ એ જ ની ઊપર બળ વાપર્યું મજવુ અને અગર જ ને કાંઈ નુકશાન ભય કે દુખ કરવાના ઈરાદથી તે જામંદી શીવાય એ પરમાણે કરયુ હોય તો તેણે જ ની ઉપર સાપરાધ એમ સમજવું.

(ફ) અ ઈરાદાથી કાંઈ અસતરીનો બુરખો ઉંચો ખેંચે તો એ ઠેકા તરીની ઉપર ઈરાદાથી બળ વાપરયુ એમ સમજવુ અને અગર તે તે ઈ નુકશાન, ભય. કે દુખ કરવાના ઈરાદાથી અથવા તેથી નુકશાન ભય કે વો સંભવ જાણીને તેણે તે અસતરીની રજામંદી સીવાય એ પરમાણે કરયુ તે અસતરીના ઉપર સાપરાધ બળ વાપરયુ એમ સમજવું.

(ગ) જ નહાવા બેઠો છે તેવામા પોતે ઊકળતુ જાણતો હોય એવુ પા ણી નાવણખાનામાં રેડે તો એ ઠેકાણે અ એ ઈરાદાથી પોતાના શરીરની શકતી થી ઊકળતાં પાણીને એવી ગતી આપે કે તે પાણી જ ને અડકે અથવા બીજા કે અને તે એવી રીતે કે તે અડકવાથી જ ની સપરશેંદરીપર અસર . થા એ ઈરાદાથી જ ની ઊપર બળ વાપરયુ એમ સમજવુ અને અગર જ ને ભય કે દુખ કરવાના ઈરાદાથી અથવા તેથી નુકશાન ભય કે દુખ થાય એ જાણીને તેણે જ ની રજામંદી શીવાય એ પરમાણે કરયુ હોય તો અ એ સાપરાધબળ વાપરયુ એમ સમજવું.

(હ) જ ની રજામંદી શીવાય અ એક કુતરાને જ ની ઉપર કુદ.વે અગર જ ને કંઈ નુકશાન ભય કે દુખ કરવાનો અ નો ઈરાદો હોય તો પર સાપરાધબળ વાપરયુ એમ સમજવુ.

કાંઈ ચાળા અથવા કાંઇ તઇઆરી કરે એવા ઇરાદાથી અથવા | એવો સંભવ જાણીને કે તે ચાળા અથવા તઇઆરીથી કાંઈ હાજર હોય તેને એવો ભય ઉતપન થશે કે એ ચાળા અથવા તઇઆરી કરનારો મારી ઉપર હમણા સાપરાધ બળ વાપરવાનો છે તો તે માણસે હુમલો કરયો સમજવું.

ખુલાસો માતર સબદોથી હુમલો થતો નથી પણ કાંઈ શખસ કંઇ શબદો બોલે . તેના ચાળા અથવા તઇઆરીનો એવો અરથ ઉતપન કરી શકે તેથી તે ચાળા તઇઆરી હુમલો ગણાય.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ મુઠી વાલીને જ ની તરફ ધરીને હલાવે એવા ઇરાદાથી અથવા એવો જાણીને કે તેથી જ એમ માનશે કે અ મને હમણા મારસે તો અ એ હુમ કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ એક ભયંકર કુતરાનુ મુખ છોડવા માડે એવા ઈરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તેથી જ એમ માનસે કે અ હમણા તે કુતરા પાસે મને કરડાવશેતો અ એ જ ની ઉપર હુમલો કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ એક લાકડી લઇને જ ને એમ કહે કે હુ તારી વલે કરૂછુ તો એ ઠકા ણે અ એ વાપરેલા શબદો કોઇપણ બ બતમ: હુમલો ગણાય નહી તથા માતર નીચુ વ લને લાકડી લેવી એ બીજી કઈ બોના સીવાય હુમલો ગણી ન શકાય એવુ હોય તે.પણ તે લાકડી લેવાના ચાળાનો અરથ તે શબદોથી સમજાઈને તે હુમલો થઈ શકે.

ટીકા.

ફક્ત શબદોથી હુમલો થતો નથી પરંતુ તેના ચાળા તથા શબદોનો અરથ એ બે મળીને ગુનો થાયછે (મુ. હા. રી. વા. ૧ પાનુ ર૦૫) જે લાકડી વગેરેથી મારવનુ કરે તે ઘા નીશફળ જાય તોપણ હુમલો કરયો એમ કહેવાય આ. પા. ૭૧૫.

ઉપર કેઈ શખસે ભારે તથા આકસમીક ક્રોધ ઉતપન ન કરયા છતાં તે સખસ ની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે અથવા શાપરાધબળ વાપરે તે માણસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બે માના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાચશે રૂપીઆ સુધીના ડંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ભારે ક્રોધ ઉતપન ન કરયા છતા કેઈની ઊપર શાપરાધ બળ વાપરવાની સીક્ષા.

ખુલાસો—અગર તે ગુનો કરવાના બહાના દાખલ તે ક્રોધ ગુનેહગારે માગી આણેલો અથવા ખુશી પુરવક ઉતપન કરેયો હોય અથવા.

અગર કાયદા મુજબ કે સરકારી નોકરનો અખતીઆર અમલમાં લાવતાં કોઇ સરકારી નોકરે કરેલી કઈ વસતુથી તે ક્રોધ ઉતપન થયો હોય અથવા,

...હક કાયદા મુજબ અમલમાં લાવતા કરેલી કંઈ વસતુથી ... વા હાવતાં તે ભારે તથા આકસમીક કરોધના સબબથી આ કલમ મુ... કંઈ ગુનાની સીક્ષા ઓછી થશે નહી.

... તે કરોધ એવો ભારે તથા આકસમીક હતો કે તેથી તે ગુનો ઓછો થઇ શકે એ ...કતની બાબતછે.

૩૫૩ કોઈ શખશ સરકારી નોકર હોય અને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતો હોય તેવામાં તે સખસની ઊપર જે માણસ હુમ... લો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે અથવા તે સખસને પોતાના સરકારી ઓહદાનો અમલ ચલાવતો અટકાવના અથવા ડરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના ઇરાદાથી અથવા તે ...સે પોતાના સરકારી ઓહદાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતા કાંઇ વસ્તુ કરી હોય અથવા કરવાની કોસીસ કરી હોય તેટલા વાસતે જે માણસ તે શખસનો ઉપર હુમલો ... અથવા સાપરાધ બળ વાપરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના એમે... પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

...સરકારી નોકરનેડરા...ને તેનો અમલ કરતો ...ધ રાખવાને સાપરાધ ...ળ વાપરવુ.

ટીકા.

કાંઇ કામ બજાવવાને સારૂ કોઈ શરકારી નોકરે પોતાના તાબાના માણસને કંઇ હુકમ આપીઓ હોય તે હુકમ તેની પાસેથી પડાવી લેવાનો તહોમતદારો પરયતન કરે તો તે તેને આ કલમ પરમાણે સજા થાય ૧૩ વો. રી. પાનુ ૪૯.

૩૫૪ કોઈ અસતરીની લાજ લેવાના ઇરાદાથી અથવા પે તે તેમ કરવાથી તેની લાજ જવાનો સંભવ છે એમ જાણીયા છતાં જે માણુસ તે અસતરીની ઉપર હુમલો કરે અથવા શાપરાધ બળ વાપરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે. પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેનો શીક્ષા કરવામા આવશે.

કોઈ અશતરીની લાજ લેવાના ઇરાદાથી તેની ઊપર હુમલો અથવા સાપરાધ બળ.

ટીકા.

જબરાઇથી સંભેગ કરવાના કામમા આ કલમ તથા કલમ ૨૭૧ પરમાણે ... લાસ સબ માજીસતરેટને અધીકાર નથી શેશનકારટને અધીકારછે (મુ. હા. ... જુલાઈ સને ૧૮૬૮) આ કલમમા બયાન કરેલા ગુનાનો જે શખસ ... થાય તે ફટકાની શાક્ષાને પણ લાયક છે (અને ૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ... અથવા સાપરાધ બળ એ બેમાથી એક થવાને રજામંદી નથી એમ પુરાવાથી ... જોઈએ (રાણી વીરૂધ ફલેચર લા રીપોરટ કરાઉન કેશીસ વા. ર પા. ૨૯). કેઇ વઇદ ... ગર જરૂરીઆતે કંઈ અસતરો દરદીને નાગી કરે એવા બાનાથી કે એમ કરવા વગર તે ... ૨૨૬ ... પોતાને ...

...નો કરો કહેવાય આ. પાનું ૭૧૬. ચ૯નો ૯૨૯ થએલ શખ્સ
...વરસની છોકરી સાથે સભોગ કરે છોકરીને એવું જણાવે કે મને કંઈ દરદ
...એ શખ્સે આ કલમ પરમાણે નીચ સાપરાધ બળ વાપર્યું કહેવાય. આ. પ્ર.
...ઈ જાહેતો તેની અસતરી નોશાળીઆ સાથે તેની સમતા વગર અયોગ છુ...
...ાં તે શામી ન થાય તો પણ તે હુમલો છે રાણી વીરૂધ નીકલ આં. પાનું ૭૧૫.

૩૫૫ કોઈ સખસે ભારે તથા આકસમીક કરોધ ઉતપન ન કરયાં છતાં તે સખસ

ભારે કરોધ ન ઉતપન કરયા છતાં કોઈ સખસને બે આબરૂ કરવાના ઈરાદાથી હુમલો અથવાસાપરાધબળ.

ને બે આબરૂ કરવાના ઈરાદાથી જે માણસ તે સખસની ઉપર હુમલો કરે. અથવા શાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસ ને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બનેની શીકશા કરવામાં આવશે.

૩૫૬ કોઈ શખસે કંઈ નશાતુ પહેરી હોય અથવા તે લઈ જતો હોય તેની ચોરી

કોઈ શખસ કંઈ વસતુ લઈ જતો હોય તે વસતુની ચોરીકરવાની કોશીસ કરવામાં હુમલો અથવા સાપરાધબળ.

કરવાની કોસસ કરવામાં તે શખશની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે અથવા સાપરાધબળ વાપરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૩૫૭ કોઈ શખસને ગેરવાજબી કેદ કરવાની કોસીસ કરવામાં જે માણસ તે શ

કોઈ સખશને ગેરવાજબી કેદ કરવાના કોશીશમાં હુમલો અથવાસાપરાધબળ

ખસની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે તે માણસને એક વરસના મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકાર ની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેના શાક્ષા કરવામાં આવશે.

૩૫૮ કોઈ શખસે ભારે તથા આકશમીક કરોધ ઉતપન કરયા ઉપરથી જે માણસ

કોઈએ ભારે તથા આકસમીક કરોધ ઊતપન કરયા ઉપરથી તેના ઊપર હુમલો કરવો અથવા સાપરાધબળ વાપરવું.

તે સખસની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધબળ વાપરે તે માણસને એક મહીનાનો મુદત મુંધીના આશાન કેદની અથવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડના અથવા એ બનેની શીકશા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—૩૫૨ મ. કલમનો જે ખુલાસો લખેલોછે તે આ છેલી કલમને પણ લા

ટીકા.

...કારી રીપો.૨૮મા લખેલી હકીકત જો કે તે જમીન લેવ
...તો પણ તે 'કલમ ૪૯૧ ના અરથ પરમાણે ભરૂસાલા
...યક ખબરછે" (કરીમીનલ પરોસીજર કોડ ૧૨૨—૧૮૬૪) અને પક્ષકારને હાજર કરવા સ
મન મોકલવા બનછે પણ કંઈ એવા પરકારનો પુરાવો નથી કે તેથી માજીશતરેટ કલમ
...મુજબ હુકમ કરી શકે એવો હુકમ તો ફકત ઈનસાફી તપાશ થયા પછીજ આપ

અને તહોમતદારની રૂબરૂ લોધેલા પુરાવા ઊપરથી તેને શાક્ષીઓને સામા શવાલ પુછવા ની તક આપીયા પછી (બ. લા રીપોરટ, ફુલ બેંચ રૂલીંગ વા. ૪ પાને ૪૬) મુંબઈ હાઈકોરટ રીપોરટશ ક્રાઉન કેશીશ વા૦ ૬ પાને ૧ ક્રીમીનલ પરોશી જર ક્રાઉની ક્લમ ૪૬૬ર ખુલ સે ૧, ક્રે.પ ઊતપન કરય થી ઞાર મારયો એમ સાબીત થાયતો નુકશાનનો એવો દીવાનીમાં ચાલી શકનાર નહી વાક્ષમ ૬ બુક ૨૯ પાનુ ૯૫ તા૦ ૧૭ મી જુલાઈ ને ૧૮૬૬. ગડદા પાટુ મારયાથી થોડુ દુખ થાય તેવા કરતીય વ્યથામાં ગણવા. હાઈકોર્ટનો નંબર ૫૫ર તા૦ ૫ મી અપરેલ સને ૧૮૬૬ નો ઠરાવછે.

મનુશહરણ, મનુશનયન, ગુલામી તથા વેઠ બાબત.

૩૫૯ મનુશાહરણ બે પરકારનુ છે એક બરીટીસ ઇંડીઆમાથી અને બીજુ કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી.

મનુશાહરણ	સર વાલીના હવાલામાંથી.

૩૬૦ જે માણુસ કોઈ શખ્સને તે શખ્સની રજામંદી સીવાય અથવા તે શખ્સની વતી રજામંદી આપવાનો જેનો કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય એવા કોઈ શખ્સની રજામંદી સીવાય બરીટીસ ઇંડીઆની હદની બાહાર લઈ જાય તે માણુશને બરીટીસ ઇંડીયામાંથી તે શખ્સનુ હરણ કરયુ એમ સમજવું.

બરીટીસ ઇંડીઆમાંથી મનુશનુ હરણ

૩૬૧ ચઉદ વરસથી ઓછી ઉમરના કોઈ છોકરાને અથવા સોળ વરસથી ઓછી ઊમરની કોઇ છોકરીને અથવા કોઈ દીવાના શખ્સને કાયદેસર વાલીના હવાલા માંથી મનુશહરણ. બાળક અથવા દીવાના સખ્સના કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી તે વાલીની રજામંદી શીવાય જે માણુસ લઈ જાય અથવા ફોસલાવીને તેડી જાય તેણે તે બાળક અથવા તે શખ્સનુ કાયદેસર વાલીના હવાલામાં હરણ કરયું એમ સમજવું.

ખુલાસો—આ કલમ મધે "કાયદેસર વાલી" એ શબ્દો લખ્યાછે તે શબ્દો માં તે બાળક અથવા તે બીજા સખ્સને રાખવાનુ અથવા તેની સંભાળ કરવાનુ કામ કાયદા મુજબ જે શખ્સને શોપીયુ હોય એવા કોઈ પણ શખ્સનો શમાવેશ થાયછે.

અપવાદ—કોઈ શખ્સ શુધબુધીએ એમ માનતો હોય કે લગન સંબંધ વીના ઉતપન થએલા ક્લાણા બચનો હું બાપછું અથવા શુધબુધીએ એમ માનતો હોય કે તે બચાને કાયદેસર હવાલામાં રાખવને મારો હક છે અને તે શખ્સ અગર કંઈ અનીતીનાં અથવા કંઈ કાયદા વીરૂધ કારણસર એવુ કામ ન કરે તો તેના કામને આ કલમ લાગુ પડતી નથી.

ટીકા,

આ કલમ પરમાણે છોકરીની રજામંદી કઇ કામની નથી અને જેમ કલમ ૩૬૨ મા છે તેમ બળ અથવા દગાની જરૂર નથી સધરલેંડ

ટ કેમકતા ફ્લીંગ ક્રીમીનલ કેશીસ વા. ૨ પા. ૫. કાયદો મા બાપના હકને એટલું માન આપેછે કે તેથી કોઈ સોળ વરસની અંદરની છોકરીને તેની રજામંદી ઉપરાંત તેના બાપને ઘેર પાછી આપવા ફરજ પાડી શકશે પણ જો એમ ધારવાનુ કારણ હોય કે તેના માબાપ તેના ઉપર યોગ સતા ચલાવશે નહી તો ઊપર પરમાણે થઈ શકે નહી (રાણી વીરૂધ હાઉ પ્રલા જનરલ માજીસતરેટ કેશીસ વા. ૩૦ પાને ૪૦ માલીનરાન વીરૂધ બાહા રીપોરટસ પ્રોબેટ એંડ ડાઈવોરસ કોરટ વા. ૧ પાને ૨૨૧) અને મદરાસના સુપરીમ કોરટમાં કલુર નારૂમ્મણ ૨૧ મીના કામમા સરસી શેલીનરાન અને સરબીટલ સને (શપટેમબર સને ૧૮૫૮) એજ ધોરણને અનુસરી વરત્યા હતા. અહીયાં તેવોએ એવો ઠરાવ કરયો કે ચઊદ વરશની ઉમરનો એક હીંદુના છોકરો કે જે કે સકાટીસમીસનરીમાં નાસી ગયો હતો અને જે ક્રીશ્ચીયન થઇ ગયો હતો. અને તેના નવા ગુરૂઓની સાથે રહેવા ઘણો આતુર હતો તોપણ તે છોકરાને તેના બાપને શવાધીન કરવા ઠરાવ કરયો અને એવોજ ફેસલો એક પંદર વરસ અને બે મહીનાની ઉમરના છોકરાની બાબતમાં કલકત્તામાં સરમોરડેટ વેલ્સે આપ્યો હતો (હેમનાથ બોસાના કામમાં હાઈકોરટ વો૦ ૧ પને ૧૩૧ અને આથી તદન ઉલટો ઠરાવ મુંબઈના એક પંદર વરસ અને ૭ સાત મહીનાના છોકરાની બાબતમા સર જે. સેર આરલેંડ આપીઓ મદરાશની શુપ્રીમ કોરટ નો ઠરાવ તેના જાણવામા આવ્યો હોય એમ જણાતુ નથી) વીઠુના કામમા તા. ૯ મી મેઈ સને ૧૮૬૫. સને ૧૮૬૪ ના આકટ ૨૦ પરમાણે પરણેલ છોકરીનો વાલી તેના ધણી મોટી ઊમરનો હોય તો તે થાયછે માટે તે છોકરીને તેના બાપના કબજા માંહેથી લેઇ જાયતો તે ગુનો નથી પરણેલી છોકરીના વાલીપણાનો હક તેના મા બાપનો નથી તેથી પણ તે ગુનો બનો નથી. તહોમતદારે છોકર ને કઇ શમજાવી ન હોય લલચાવી ન હોય તેમ છતા છોકરી મજકુર તેના બાપને ઘેરથી નીકળી ઘણે દુર હોય એવા તહોમતદારને ઘેર જાય તો તહોમતદાર ઉપર આ તહોમત આવે નહી અલબત નીતી પર નજર રાખી છોકરીને તેણે પાછી વાળવી જોઇએ પણ તેમ કરે નહી તો તેથી ગુનાબા રી થાય નહી આનુ કારણ એજ કે ગુનો છે તે કાયદાસર વાલીના હવાલામાંથી લઇ જવાનો છે આરચ. પ. ૭૫૮. થોડા વખત માટે એ છોકરી કયાંઈ બાહાર ગઇ હોય તો એ વખતે તેના બાપનો કબજો છે એવુ ગણાયછે અને તેથી રસતેથી તેને લઇ જવામાં આવે તો ગુનોહ બનેછે આ. પ્ર. ૭૫૮. લઇ જતી વખતે છોકરી મજકુર કોઈના કાયદાશર વાલી પણા નીચેછે એવુ તહોમતદાર જાણતો ન હોય અથવા એવુ માનવાને તેને કાંઈ કારણ પણ ન હોય તો તેણે આ ગુનોહ કરયો નથી આ. પાનુ ૭૫૮–૫૯. એક તહોમતદાર એક છોકરીને શેરીમાં મલ્યો અને તેને લલચાવીને પાશેના એક ગામડામાં લઈ ગયો અને જયા ફોસલાવી તેઓએ ગામડેથી પાછા ફરયાં એટલે તહોમતદારે શેરીના જે ભાગમાંથી તેને ઉઠાવી હતી તાં તેને મુકી છોકરી તેના બાપને ઘેર ગઇ. એ છોકરી કેની હતી- એનો તહોમતદારે તજવીજ પણ કરી નહી તેમ તે કેની દીકરીછે એવુ જાણતો,

કે માનતો નહોતો તેમ ઠરયુ કે તેણે ભગવી લઈ જવાનો ગુનો કરયો નથી. આ. પા. ૭૫૮ છોકરીના મા બાપને કઈ ખોટી હકીકત કહીને અથવા કપટ કરીને પોતાની તહોમતદારને આપે. એવુ તહોમતદાર કરે અને માબાપ પોતાના ભોળપણથી ને આપે પાછળથી એમ કરવાનુ કારણ છોકરીને લઇ જવી એવું જણાય તો રે આ ગુનો કરયો કહેવાય. આ. પ્ર ૭૫૮. પોતાની છોકરીને લઈ જવા મા થમ રજા આપે પાછળથી ના પાડે તો પછી આ ગુનો બને છે કે નહી એ શક ભરેલુ છે પરંતુ એટલુ તો ખરૂ છે કે ના પાડયા પછી લઇ જાય તો આ ગુનો બનેછે આ. પા. ૭૫૮ એક છોકરાની મા તે છોકરાને રાતર એ એકલો નાચમાં વેશ્યાઓને ઘેરૅ વીગરેમા જવાની રજા આપે તે ખરાબ થાહે ચાહે તેમ તેની મંજુરી હોય એવુ દરશાવે તો પછી એવી જગ્યાએથી તેને કોઇ ભગવી જાય તો તે કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી ભગવી લઇ ગયાનુ ગણાય નહી. આ. પા૦ ૭૫૯ જે છોકરાંને ભગવા લઈ જવામાં આવે તેની ઉમર ૧૬ વરશની અંદર હતી એવુ હુ જાણતો નહોતો એવો બચાવ તહોમતદાર કરી શકે નહી. આ. પ, ૭૫૯. ભગવી લઇ જવામાં મારો ખરાબ હેતુ નહી હતો એવો બચાવ તહોમતદાર કરી શકે નહી આ. પા. ૭૫૯. તહોમતદારે નીરાશણી મુકી, તેણે કીમે ઊતરી કોઇ છોકરી તેના બાપને ઘેરથી નાશી જાય તો તહોમતદાર ઊપર આ તહોમત આવે. આ. પા. ૭૬૦ આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સંપુરણ થવા માટે જે છોકરો અથવા છોકરીને લઈ જવામા આવ્યુ હતુ કે નહી તે કઈ જરૂરની બાબત નથી'ક્રા. ઈં. ડા. પાનુ ૨૩૪ જેનુ નયન અથવા હરણ કરવામાં આવ્યુ હોય તેની તેમ કરવામાં સમતી હતી એ જરૂરનુ નથી ક્રા. ઈ ડા. પાનુ ૩૫૭. આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સંપુરણ થવા માટે કાયદાશર વાલીના હવાલામાંથી તેની મંજુરી વગર એ છોકરાનુ હરણ કરેલું હોવુ જોઇએ ક્રા. ઈ. ડા. પા. ૩૫૭ એક છેકરાનુ કોઈ શખશ શાથે લગન કરવુ એવુ ઠરયુ હોય પણ પાછળથી એ છોકરીના બાપનુ મન ફરયુ હોય તેમ છતા તેનો ધણી તેને ઊઠાવી લઈ જાય તો તેણે આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરયો કહેવાય ક્રા, ઈ. ડા. પાનુ ૩૫૭ કોઈ છોકરૂ જાહેર રસ્તામાં રમતુ હોય અને તેને તથી લઇ જવામાં આવ્યુ હો તો તે કાયદાશર વાલીના કબજામાંથી લીધુ કહેવાય ક્રા. ઈ. ડા. પા૦ ૩૫૭ હરણ કરેલી છોકરી લાયક ઊમરની હોય અને ભગવી લઇ જવામાં તેની સમતી હોય તે ભગવી જના ર ઊપર પારકી અસતરી ફોસલાવી લઇ જવાનુ તહોમત આવે આ કલમ પરમા મત આવે નહી ક્રા. ઈ. ડા. પનુ ૩૩૯ જે વખતે છોકરીનુ હરણ કરવામાં વખતે તે છોકરી તેના બાપના કબજામા ન હોય ક્યાંઈ નાશી ગઈ હોય તો ઈ જનાર ઉપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવે નહી (મેન પાનુ ૨૯૧) ની છોકરી વાલી વગર હોયજ નહી એવુ વરૂપ સાબીત થતા સુધી માનવુ જોઈ છોકરીનો કોઇ વાલી છે કે નહી તેનો તપાસ કરવામા મેં ભુલ કરી એવો બ ચાવ મુકી શકે નહી ... (મુબાઇ) પાનુ ૧૭૮. "

અખશને કાઈ જગેથી જવાને જે માણસ બળથી જરૂર પાડે અથવા
નયન | કાંઈ ફરેબી ઈલાજોથી ભલચાવે તે માણસે તે શખસનું
એમ સમજવું.

૩૬૩ જે માણસ બરીટીસ ઇંડીઆમાંથી અથવા કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી
હરણની શીક્ષા. | કોઈ સખસનું હરણ કરે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધી
ના બેમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ
છે.

ટીકા.

તહોમતવાળો શખશ છોકરીને વેચે અને તે છોકરીનો વીવાહ થયો હોય પણ લગન થયું ન હોય અથવા વાલો પણ તેને હાથ ન ગયુ હોય તો તે કાંઈ તહોમતનો જવાબ નથી પણ તેથી ગુનાનું મહતવ ઓછું થઈ શકે (રેવનીયુ જુડીશીઅલ એંડ પોલીસ જનરલ વા. ૫ પા. ૧૪૯] એક બાળક છોકરાએ તેના માબાપની પરવાનગી વગર અને કોઈ બીજા શખસની શીખવણીથે પોતાનું ઘર છોડયુ છે એવી તહોમતદારને ખબર નહી હોવાથી તેને બંદર સુધી લઈ જવાનું માથે લીધું તેને રમતે પકડવામાં આવીયો અને મનુશ હરણ કરવાની મદદગારીના તહોમતથી ગુનેગાર ઠરાવવામાં આવીયો. મુખ ગુનેગાર અને આ મદદગાર વચ્ચે એ છોકરાનું હરણ કરવા બાબત કંઈ મસલત થઇ નહોતી એવા કારણથી સેશનજજે આ શીક્ષા રદ કરી તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે કાયદાશરવાલીના હવાલામાંથી કોઈ બાળકને લઈ જવાનું કરત જયાં સુધી જારી રહે ત્યાં સુધી એ હરણ કરવાના ગુનામાં મદદગીરી કરી હોય અને આ હરણ બરીટીશ ઇંડીઆમાંથી થયું હતુ માટે કલમ ૩૬૩ અને ૧૧૬ લગાવવી જોઇએ ૧ ઈલા. રી. પા. ૧૯૨ મુંબઈના. સેળ વરસની અંદરની કોઈ છોકરીને તેના કાયદાસરવાલીની પરવાનગી વગર પરણવા માટે લઈ જવામાં આવે તો તેણે આ કલમ ૩૬૩ અને ૩૬૬ મુજબ ગુનોહ કર્યો કહેવાય આવા કામમાં છોકરીની મંજુરી હતી એ બચાવ નથી તેમ તેને જોરથી કે ફરેબથી લઈ જવામાં આવી હતી એ પણ જરૂરનું નથી રાણી વીરૂધ કુરદતસીગ અને મોહનસીગ. આ કલમમા 'કાયદાસર વાલી' એવા શબ્દ લખ્યા છે તેનો અરથ નાના છોકરા જેની સંભાળ અને તાબેદારી નીચે રાખવામાં આવ્યું હોય તે શખસ તેનો કાયદાસરવાલો સમજવો ૭, ઈ. ડા. પા. ૨૫૮ આ કલમ પરમાણે તકરાર મહોમાંહે. માડી વળવ ૧૦ જુન સને ૧૮૭૪ કલકતા હાઈકોરટ.

૩૬૪ કોઈ શખશનું ખુન કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા પોતે ખુન થવા
...ગમ તે શખશ આવે એવી રીતે તેમાં
...આવે એટલા માટે જે માણસ તે શખસનું હરણ
...કરે તે માણસને જીવતાં સુધી મજુરી

[illegible] દસ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને [illegible] લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) ખરીદીસ ઇંડીઆમાંથી જ નું હરણ કરે એવા ઈરાદાથી અથવા એવા.સ [illegible] જાણીને કે એક મુરતીને જ નો ભેગ આપવામાં આવે તો અ એ આ કલમમાં જો [illegible] સમજવું.

[illegible] આવે એટલા માટે ખ ને તેને ઘેરથી આ બાજુથી અ [illegible] એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ [illegible]

[illegible] રીતે જેરવાજબી કેદ કરવાના ઈરાદાથી જે માણસ કે મ [illegible]સનું હરણ અથવા નયન કરે તે માણસને સાત વરસની [illegible] મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

[illegible] ઈરાદાથી તેનું હરણ અથવા નયન કરવું.

૩૬૬ કેઈ અસતરીને તે અસતરીની મરજી નહી છતાં કોઈ પુરુષની સાથે જુલમથી પરણાવવામાં આવે એવા ઈરાદાથી અથવા જુલમથી પરણાવવામાં આવશે એવો સંભવછે એમ જાણીને અથવા જુલમથી ફોસલાવીને તે અસતરીનો જોડે જારકરમ કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા જુલમથી કે ફોસલાવીને તે [illegible] જોડે જારકરમ કરવામાં આવશે એવો સંભવછે એમ જાણીને જે માણસ તે અસતરીનું હરણ અથવા નયન કરે તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે [illegible]કારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ અસતરીના જુલમથી લગન કરાવવા વગેર કારણ સારૂ તે અસતરીનું હરણ અથવા નયન કરવું.

[illegible] કેઈ સખશને મહાવ્યથા કરવામાં આવેછે અથવા તેને ગુલામ કરવામાં અથવા તેની ઊપર કેઈ કોઈ માણસની શારીરિક કરમ વીરૂ[illegible] ખ મરજીને ઈછા પુરણ થાય એટલા માટે અથવા તેના ઊપર એ પરમાણે ગુજરવાના જોખમમાં તે આવે એવી રીતે તેનો વગ કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા તે સખસની ઊપર એ પરમાણે ગુજરશે અથવા તેનો એ પરમાણે વગ કરવામાં આવશે એવો સંભવછે એમ જાણીને જે માણસ તે સખશનું હરણ અથવા નયન કરે તે માણસને દશ વરસની [illegible] સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને [illegible]ણ લાયક થશે.

[illegible] મહાવ્યથા [illegible] કરવામા આવે વગેરે કારણસર તેનું હરણ અથવા નયન કરવું.

[illegible]

હરણ થએલ શખ્સને ગેરવાજબી રીતે સંતાડવો અથવા કેદમા રાખવો.

ણુસ તે સખ્શને ગેરવાજબી રીતે સંતાડે અથવા કેદ મા તે માણુશને જે ઈરાદા કે શાનથી અથવા જે કારણુશર તે માણુસ તે શખ્શને સતાડે અથવા કેદમા રાખે તેજ ઈરાદા કે શાનથી અથવા તેજ કારણુશર જાણે તે માણુસે તે સખ્સનુ હરણ અથવા નયન કરયુ હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

હરણ કરેલી છોકરાને છુપાવવામાં જે શખ્સો મદદ કરે તેમને માટે આ કલમ છે હરણ કરનારને માટે નથી કો૦ ઈં૦ ડા૦ પાનુ ૩૫૭.

દસ વરશથી એછી ઉમરના કોઈ બચીયાના શરીર ઉપરથી જંગમ મીલકત બદદાનતથી લેવાના ઈરાદાથી તે બચાનુ હરણ અથવા નયન કરવુ.

૩૬૯ દસ વરસ થી ઓછી ઊમરના કોઈ બચીયાના સરીર ઊપરથી કંઈ જંગમ મીલ્કત બદદાનતથી લેવાના ઈરાદાથી જે માણુસ તે બચાનુ હરણ અથવા નયન કરે તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેના તહોમતમાં આ કાયદાની કલમ ૩૬૩ પરમાણેના તહોમતનો શમાવેશ થઈ જાયછે. ૮ વી, રી. પા. ૩૫.

કોઈ શખ્સને ગુલામ દાખલ વેચવો અથવા આપવો.

૩૭૦ કોઈ શખ્શને ગુલામ દાખલ જે માણુશ આ દેશમાં લાવે અથવા આ દેશમાથી બહાર મોકલે અથવા ખસેડે અથવા ખરીદ કરે અથવા વેચે અથવા કોઈને આપે અથવા તે શખ્શના મરજી નહી છતાં તેને ગુલામ દાખલ કબુલે અથવા રાખે તે માણુસને સાત વરશની મુદ્દતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

નીતે ગુલામેનો વેપાર કરવો.

૩૭૧ જે માણુસ નીત ગુલામેને આ દેશમાં લાવે અથવા આ દેશમાંથી બહાર મોકલે અથવા ખસેડે અથવા ખરીદ કરે અથવા વેચે અથવા તેઓનો વેપાર ધંધો કરે તે માણસને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરશની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જારકરમને માટે કોઈ બાલકને વેચવું.

૩૭૨ સોળ વરસથી ઓછી ઊમરનુ કોઈ બાળક જારકરમના કારણસર અથવા કોઈ કાયદા વીરુધ તથા અનીતીના કારણસર રાખવામાં કે વાપરવામ આવે એવા ઈરાદાથી અથવા તે બાળક તેવાં કોઈ કારણસર રાખવામાં કે વાપરવામા આવશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં જે માણુસ તે બાળકને વેચે અથવા ભાડે આપે અથવા બીજી રીતે કોઈને આપે તે માણુસને દશવરશ

મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને દંડને પણ બાદક થશે.

ટીકા.

નાની છોકરીને વ્યભીચાર કરવાના ઇરાદાથી કોઈ દેવળમાં અરપણ કરવી એ ઉપર પરમાણે ગુનો છે એટલા માટે શીક્ષા કાયમ રહી મુબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૦ ... ૧૨ સને ૧૮૫૮.

૩૭૩ સોળ વરસથી ઓછી ઉમરનું કોઈ બાળક જાર કરમના કારણસર અથવા કોઈ કયદા વીરૂધ તથા અનીતીની કારણસર રાખવામાં કે વાપરવામાં આવે એવા ઇરાદાથી અથવા તે બાળક તેવા કારણસર રાખવામાં કે વાપરવામાં આવશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં જે માણસ તે બાળકને ખરીદ કરે ભાડે લે અથવા બીજી રીતે પોતાના કબજામાં લે તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ બાદક થશે.

(જારકરમને માટે કાઇ બાળકને ખરીદ કરવું)

ટીકા.

રાણી વીરૂધ સૈયદઅલીના કામમાં આ બે કલમો વીશે સાર સરૂઈ કરવામાં આવીછે ... બેઈ હાઈકોરટના રીપોર્ટ વાલ્યુમ ૫ પાને ૪૭૩ તેહેમાં આ કલમ પરમાણે મુકદમો ... કામમાં એમ માલમ પડતું હતું કે કેદીએ પઈસા આપવાનું કહીને એક દસ વરસની છો... એક એકાંત જગામાં એક વખત સંભોગ કરવા દેવા સમજાવી હતી જે ઠેકાણે ... કેદીના કહેવાથી ગઈ એ કામ કરતી વખતે બંને જણ ઝલાયા અને તે કેદીને એ દરમ... માં લઈ ગયા હતો. સદરહુ કે એ કામનો હવાલો કરવાથી જડજે એવો અભીપરાય આપીઓ કે ગુનો સાબીત થતો નથી પહેલા વહેલું તો તેમણે બાબ એ એવો અભીપરાય આપીઓ કે કેદીએ આ કલમના અરથ પરમાણે તે છોકરીને કબજામાં લીધી નહોતી ચીફ જસ્ટીસ સરકૂચ ડ બોલ્યા કે "પણ કોઈ કામને આ કલમ લાગુ કરવાને મારા અભી... પરમાણે એમ બનવું જરૂરછે કે એ નાહાના બાળકનો કબજો અને ... થએલા એક ચોખા કરારથી એવી રીતે લીધો હોય કે એ નાનું બાળક કેટલીક વખત તદન જે સખશે તેનો કબજો લીધો હોય તેના કબજામાં અખતીઆર નીચે અને કામમાં રહે પછી દખીતા યોગ કામને શરૂ કે નહી એ નના બાળકનો બીલકુલ કબજો અને મુખતીઆરી જે ખરીદ કરને ભાડે લઈને અથવા બીજી રીતે એમ જાણીને અથવા એવા ઈરાદાથી મેળવી હોય કે આ પરમાણે કબજો યા મુખતીયારી રાખીને પછળ... થી એ બાળકને સદરહુ કામોમાના કોઈપણ કામને સારૂ ઉપયોગમા લેવું અથવા વાપરવું અથવા ઉપયોગમા લેવાય અથવા વપરાય એજ (કબજો યા મુખતીયારી) ગુના તરીકે શી... જોગ કરવા આ કલમનો હેતુછે આ કલમમા કોઈ વખત સભોગ કરવા દેવાથી જે ... અટેકે તે કબજો ... માસ પારપૂ પરમાણે થતો નથી. કોઈ એક નાની

બાળક-છોકરીને નાશ કરનારી છોડી તરીકે ઉછેરવાના કારણસર અથવા નાચનારી છોક-રી તરીકે કોઈ દેવળમા અરપણ કરવાના કારણસર વેચાતી અથવા બીજી રીતે આપી દેવી એ કલમ ૩૭૨. પરમાણે ગુનોછે અને આવા કામને સારૂ કોઈ છોકરીને ખરીદ કરવી મા હોતો એ કલમ ૩૭૩ મુજબ ગુનોછે એ કારણ ખુલ્લુ છે કે બારકરમ એ નઠોના બંધાનો એક ભાગછે (મદ. હા૦ કેસલા વા૦ ૫ પાને ૪૧૫ મુ૦ હા૦ રીપોરટસ ક્રાઉન કેશીશ પાને ૬૦).

૩૭૪ કોઈ શખ્સની મરજી નહી છતાં જે માણસ તેની પાસે કાયદા વીરૂધ જબરાઈથી મજુરી કરાવે તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીના | કાયદા વીરૂધ જબરાઈથી મજુરી કરાવવી. | એમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા બન્નેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

સરકારી સામાન બેગારીને માથે ઉપાડી મંગાવે તેને દર કાસે પાઈ ૭ પરમાણે મજુરી આપવી પોલીસ કમીશનરનો કાગળ નંબર ૨૪ તા૦ ૨૮ મી નવેમબર સને ૧૮૬૨ જબરદસ્તીએ ગાડા પકડવાં એવું કાયદામા નથી સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૨૨ ની કલમ ૪૨ નીવેડા બુક ભા. ૪૧૮.

મોહોબ્બાનના સહેબ એક ગાડા મંગાવે તેને પકડી અપાવવામાં મદદ કરવા સરકારનું કાગળ નંબર ૪૬૧ તા૦ ૫ મી જાનેવારી સને ૧૮૬૨ આપઘાત કરે તે કાંઈ ગુનો નથા વાસતે તે સારા બાળનાર કાંઈ ગુનેગાર નથી મુબઈ હાઈ કોરટ નંવેડા બુક પાને ૩૯૪.

બળાતકાર સંજોગ બાબત.

૩૭૫ નીચે બાતલ કરેલી બાબત સીવાય બીજી શઘળી બાબતમાં જે પુરૂસ નીચે | બળાતકાર સંજોગ | બયાન કરેલી પાંચ હાલતે માની કોઈપણ હાલતમા કોઈ અસતરીની સાથે સંગ કરે તેણે બળાતકાર સંજોગ કરયો એમ સમજવું.

પહેલી—તે અસતરીની મરજી નહી છતાં;

બીજી—તે અસતરીની રજામંદી વગર;

તરીજી—તે અસતરીને મોતનો અથવા ઈજાનો ભય ઉતપન કરીને તેની રજામંદી લીધી હોય તો તે રજામંદી છતાં પણ;

ચોથી—તે પુરૂસ એમ જાણતો હોય કે હું એ અસતરીનો વર નથી અને તે અસતરી જે બીજા પુરૂસની સાથે કાયદા મુજબ પરણેલી છે અથવા પોતાને પરણેલી માને છે તે પુરૂસ હું છુ એમ માનીને તેણે પોતાની રજામંદી આપીછે તો તે રજામંદી છતા પણ;

પાચમી—તે અસતરી દશ વરસથી ઓછી ઉમરની હોય તો પછી તેની રજામંદી હોય કે નહી તોપણ.

ખુલાશો—બળાતકાર શભોગના ગુનામાં જે શંગ થવો જરૂર છે તેમાં પેશવો બસ છે.

અપવાદ—કોઈ પુરૂશ પોતાની વહુની શાથે સંગ કરે અને તે અરાતર વરસથી ઓછી ઉમરની નહોય તો તે બળાતકાર ભોગ નહીં ગણાય.

ટીકા.

પીનલકોડ કલમ ૮૯ માં બાર વરસ ઉપરાતનાને હરેક ગુનો કરવાને લાયક ગણ્યો છે પરંતુ ઇંગલીસ લા તથા શાશતરમાં ચઉદ વરસની ઉમરનો થયા વગર આ ગુનો કરી શકતો નથી એમ ઠરયું. નગરના શેસન જડજ ઉપર ઈંધિતરાકટ તા૦ ૨૧ મી અગસ્ટ સને ૧૮૫૨નો સદર અદાલતે કરયો છે.

૩૭૬ બળાતકાર સભોગનો સીક્ષા. | જે માણુશ બળાતકાર સંભોગ કરે તે માણુસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધી બેમ ના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

જે શખ્સ આવો ગુનો બીજી વખત કરે તેને ફટકાની પણ સીક્ષા થસે. સને ૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ૪.

૧. જેની સાથે બળાતકાર સભોગ કરવામાં આવયો છે તે દરીઆદી અરાબ ચાલની છે એવો પુરાવો આપી શકાય છે. પુરાવના આકટની કલમ ૧૫૫ નો રકમ (૪). જો છોકરી સાથે કોઇ વઇદ સભોગ કરે એવું બાનું બતાવીને કે એમ કરયા વગર તેનું દરદ મટશે નહી છોકરી આવા કારણથી શભોગ કરવા દેનો વઇદે બળાતકાર સભોગ કરયો કહેવાય આરચ પ્ર. ૭૧૬ દસ વરસથી ઉપરની છોકરી સાથે તેનો ધણી સભોગ કરે તો તે બળાતકાર નથી પણ તેનો ઓરતનો મરજી વીરૂધ પાસે ઉભી કરી બીજી રીતે મદદગારી કરી તેની સાથે બળાતકાર સભોગ કરાવે તો તે ધણી મદદગારનો ગુનેગાર થાય છે આરચ પ્ર. ૬૬૦ દરૂ પાઈ સ્ત્રીને બેભાન કરી સભોગ કરવામાં આવે તો તે બળાતકાર સભોગ છે, આરચ પ્ર. ૭૬૩ કોઇ સ્ત્રી ભરઊંગમાં પડી હોય તથા જઈ નીંદરામાં તેની સાથે સભોગ કરવામા આવે તો તે બળાતકાર સભોગ છે આ પ્ર. ૭૬૩ ગડી અસતરી સાથે પણ તેની મરજી વગરનો સભોગ તે બળાતકાર સભોગ છે આ. પનુ ૭૬૩ સભોગ કરવા પરથમ હા પાડી હોય પણ શભોગ વખતે ના પાડે તોપણ સભોગ કરે તો બળાતકાર સભોગ કરયો કહેવાય અસતરી પુરૂશ વચે ઘણી બાઝાબાજી થાય પછી એ અસતરાએ પોતાની ... પી હોય તો તેથી તહોમતદાર આ કલમની શીક્ષાથી બચી જતો નથી ૧ ...

૨. એક નાનો વયની છોકરી બળાતકાર સંભોગ થવાથી ગુજરી જાય ...

આ જુલમની કંઈ બહારની નીશાની દેખાય નહી એ કુદરતના સાધારણ કર અસંભવીતછે ૧ વી. રી. પા. ૨૯. આ કલમ પરમાણે તહોમતદારને સાં કરતા વખતે જેના ઉપર બળાતકાર થયો હોય તેની રહેગુી કરાણી ઉપર આધાર રાખ કરવો નહી જોઇએ પણ તે ગુનોહ કરતાં તહોમતદારે જે ઘાતકીપણુ ચલાવ્યુ છે તે ઘ ણું ચલાવ્યુ છે કે થોડુ ચલાવ્યુ છે તે ઉપર તહોમતદારની ચાલ ઉપર અને એ અસત રીની નીરાધાર સાથીતી ઊપર વીચાર કરી સીક્ષા કરવી જોઈએ ૬ વી. રી૦ પાનુ ૫૯. આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરવાની કોશીશ કરવામાં આવી હોય તો પાં ચ વરસથી વધારે સજા નહી કરવી નહી જોઇએ ૧ બેં. બા. રી. પાનુ ૧૦ વી. રો. પાનુ ૧૦ આ કલમ પરમાણે બળાતકાર સભોગનુ તહોમત સાબીત થાય નહી પણ છી નળુ કરયાનો ગુનોહ સાબીત થાય તેવુ હોય તો પણ છીનાળાની સજા તેને થાય નહી ૧ મોરલીડાઇજેશટ પાનુ ૧૨૩ કાયદો એવુ માને છે કે સાત વરસથી વધારે વરસની છો કરી સાથે બળાતકાર સંભોગ થાય વીરૂધ સાબીત કરવું એ તહોમતદારનુ કામછે (બ્ રૂમ સી. મે. પા. ૩૧૨).

૬૭૭ જે માણસ ખુસીપુરવક કોઈ પુરૂસ અસતરી અથવા જાનવર સથે સરૂસ સરસટી કરમ વીરૂધ ગુનો. | ટી કરમ વીરૂધ મઇથુન કરે તે માણસને જીવતા સુધી સ મુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીકસા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસે—આ કલમમાં બોલેલ કરેલા ગુનાહમ જે મઇથુન થવુ જરૂરછે. તેમાં પ રવેશ થયો તો બસછે.

ટીકા.

જે શખસ આવો ગુનોહ બીજી વખત કરે તેને ફટકાની પણ સજા થશે સને ના આકટ ૬ કલમ ૪.

બાબ ૧૭ મો.

મીલકત વીરૂધ ગુનાઓ બાબત ચોરી બાબત.

૭૮ જે માણસ કોઇ શખસના કબજામાથી તે સખસની રજામંદી શીવાય કંઈ | જંગમ મીલકત બદદાનતથી લેવાનો ઇરાદો કરીને તે પરમાણે લેવા સરૂ તે મીલકતને ખસેડે તે માણસે ચોરી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો—કાંઇ વસતુ જયાં સુધી જમીનમાં ચોટેલી હોય તાંહાં સુધી તે જંગમ મીલકત નથી માટે તેની ચોરી થઈ સકે નહી પણ જમીનથી તે જુદી પાડવામા આવે કે પછી તેની ચોરી થઇ શકે

ખુલાશો ૨ જો—જે કામથી જુદુ પાડવુ હોય તેજ કામથી જે ખસેડવુ થાય તે ખુ સેડવુ ચોરી થઈ શકે,

ખુલાશો ૩ જો—કોઈ શખસ ખરેખર કઇ વસતુને ખસેડે તારે અને તે વસતુ ચલન થવામાં અટકાવ કરનારી કાંઇ અડચણ દુર કરે અથવા તે વસતુને કોઈ વસતુથી જુદી પાડે તીયારે પણ તે શખશે તે વસતુ ખસેડી એમ શમજવું.

ખુલાસો ૪ થો—કોઈ સખસ કઇપણ ઉપાયથી કોઇ જાનવરને ગતીમાન કરે તો તેણે તે જાનવર ખસેડયુ તથા તે જાનવરને ગતી થયાથી તે જાનવરે જે જે વસતુ ખશેડી હોય તે વસતુ ખશેડી એમ સમજવુ.

ખુલાશો ૫ મો—ઉપલા લક્ષણમાં રજામંદી લખી છે તે સાફ રજામંદી હોય કે અરથાત સમજાય એવી રજામંદી હોય અને તે કબજેદાર સખસ અથવા તે કારણસર જેને સાફ કે અરથાત શમજાય એવો અખતીઆર હોય તેવો કોઇપણ સખસ આપી શકે.

દ્રસ્ટાંત.

(અ) જ ની જમીનપરનુ એક ઝાડ જ ના કબજામાંથી બદદાનતથી લઇ જવાના ઇરાદાથી જ ની રજામંદી શીવાય અ કાપી નાખે તો એ ઠેકાણે તે પરમાણે લઈ જવા સાફ અ એ તે ઝાડ જુદુ પાડયુ કે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.

(બ) કુતરાઓને લલચાવવાની કાંઈ વસતુ અ પોતાના ખીસામાં રાખે અને તેથી જ ના કુતરાને તેની પાછળ ચાલ્યો જવાને લલચાવે તો એ ઠેકાણે અગર અ નો ઇરાદો તે કુતરાને જ ના કબજામાંથી જ ની રજામંદી સીવાય બદદાનતથી લઇ જવાનો હોય તો જ ના કુતરાએ અ ની પાછળ ચાલવા માંડયું કે અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ક) એક બળદને નગદી ભરેલી એક પેટી લઈ જતો જોઇને તે નગદી બદદાનતથી લેવા સારૂ તે બળદને એક તરફ જો અ હાંકી જાય તો તે બળદે ચાલવા માંડયુ કે અ એ તે નગદીની ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ડ) અ જ નો ચાકરછે તેને જ એ પોતાની રૂપાની તબકડીઓ રાખવાને શોંપીછે તે તબકડીઓ લઇને જ ની રજામંદી સીવાય જો તે બદદાનતથી નાશી જાય તો અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ઇ) જ એક મુસાફરીપર જાય છે તે એક વપારવાળા અ ને પોતાની રૂપાની તબકડીઓ શોંપે અને એમ કહેછે કે હુ પાછો આવુ તીયાં સુધી એ તમે રાખજો અ કોઈ ચોકસીને ઘેર જઇને તે તબકડીઓ વેચે તો એ ઠેકાણે તે તબકડીઓ જ ના કબજામાં ન હતી માટે તે જના કબજામાંથી લઇ શકાય નહી અને અગર અ એ સાપરાધ વીસવાસ ઘાત કરયો હોય તોપણ અ એ કંઈ ચોરી કરી એમ સમજવું નહી.

(ફ) જે ઘરમાં જ રહેછે તે ઘરમાં એક મેજપર જ ની વીંટી પડેલી અ જોય તો એ ઠેકાણે તે વીંટી જ ના કબજામાંછે અને જો એ બદદાનતથી તે ખસેડે તો અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ગ) એક ધોરી રસના ઉપર કોઈ સખસના કબજામાં નહી એવી [illegible] ડેલી અ જોવ તો તે વીંટી લેવાથી અગર અ તે માલકના સાપરાધ [illegible]

ગુનેગાર થાય તોપણ અ એ કંઈ ચોરી કરી એમ શમજવું નહી.

(ઙ) જ ના ઘરમા જ ની એક વીંટી એક મેજપર પડેલી અ જોય અને તજવી જ થઇ ને પકડવાના ભયથી તરત તે વીંટીનો ખોટો ઉપયોગ કરવાની હીમત નહી ચલે થી તે એક એવી જગે તે વીંટી સંતાડે કે તાંથી કાઇપણ વખતે તે ઝ ને પાછી જડવા નો ઘણો અસંભવ હોય અને તે વેળાએ તેનો ઈરાદો એવો હોય કે એ વીંટીનુ ખોવાઈ જવુ સઘ ભુલી જશે તીયરે એ સંતાડેલે ઠેકાણેથી તે વીંટી કાડીને હુ ઘરીશ તો એ ઠેકાણે તે વીંટી પહેલી ખસેડતી વેળાએજ અ એ ચોરી કરી એમ શમજવું.

(ચ) જ ઘડીઆળીને અ પોતાનુ ઘડીઆળ ઠીક કરવા સારૂ આપે જ તે પોતાની દુકાને લઈ જાય પછી અ ની પાશે તે ઘડીઆળનુ કંઈ એવુ લેહેણુ નથી કે તેના અવેજમા તે ઘડીઆળ કાયદા મુજબ અટકાવી શકે એમ છતાં અ ખુલી રીતે દુકાનમાં પેશી જ ના હાથમંથી બળથી પોતાનુ ઘડીઆળ છીનવી લઈ ને તે લઈ જાય તો એ ઠ કાણે અ એ શાપરાધ પરવેગ તથા હુમલો કરયો હોય તો પણ અ એ ચોરી કરી એમ સમજવુ નહી કેમકે તેણે જે જે જે કીધુ તે બદદાનતથી કીધુ નથી.

(જ) અગર તે ઘડીઆળ શમરામણીના કંઈ પઇશા જ ના અ ની પશે લેહેણુ હોય અને તે લેહેણાના અવેજમા અગર જ તે ઘડીઆળ કાયદા મુજબ અટકાવી રાખે અને પછી ઝ ને પોતાના લેહેણાના અવેજમા રહેની મીલકતથી રહીત કરવાના ઈરાદાથી અ તે ઘડીઆળ ઝ ના કબજામથી લઈલે તો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવુ કેમ કે તેણે તે ઘડીઆળ બદદાનતથી લંધુ.

(ઝ) વળી અગર એ પોતાનુ ઘડીઆળ ઝને ઘરેણે આપીયુ હોય અને પછી જ ની રજામંદી શીવાય તથા જ ની પાશેથી તે ઘડીઆળ ઉપર કરજ લીધેના રૂપીઆ પાછા નઅપયા છતાં તે તે ઘડીઆળ જ ના કબજામથી લઈલે તો તે ઘડીઆળ તેની પોતાની મીલકત છે ખરી તો પણ તેણે ચોરી કરી એમ સમજવુ કેમ કે તેણે બદદીયાનતથી લંધુ.

(ઞ) અ જ ના કબજામાંથી જ ની રજામંદી સંવાય જ ની કાઇ વસતુ લે એવા ઇરાદાથી કે તે વસતુ પછી આપવાના બદલામા જ કાઇ પઈસા આપે તાહા સુધી તે રાખી તો એ ઠેકાણે અ એ તે વસતુ બદદીયાનતથી લીધી માટે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ટ) અ જ નો દોસતદારછે તેજ નહી છતા જ ના કીતાબખાનામા જાય અને માતર વાચવા મજ તથા પાછી આપવાના વીચારથી જ એ સફ રજામંદી આપીયા શીવાય કંઈ ચોપડી તેમાથી લઈ જાય તે એ ઠેકાણે જ ની ચોપડી વાપરવી એવી અરથત સમજાય એવી મને જ રજામંદીછે એમ અ ના મનમ હેય એવો સંભવછે જો એ પ [illegible] તેણે ચોરી કરી એમ શમજવું નહી.

(ન) એ જ ની અશતરી પાશે ભીખ માગે અને તે અશતરી અને કઈ પઈશા ખાવાનુ તથા કપડા આપે અને તે ધણી તેના વર જ નુ છે એમ જાણતો હોય તો તે ઠકાણે અની અસતરને ભીખ આપવાનો અખતીઆરછે એમ એના મનમાં હોય એવું સંભવછે જો એ પરમાણે એ ના મનમાં હોય તો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવુ નહી.

(ઓ) ઈઅ જ ની અશતરીનો યારછે તે અસતરી અને કાંઇ કીમતી મીલકત આ અને તે મીલકત તેના વર જ ની છે તથા તે એવી છે કે જે આપવાનો જ એ તેને અખતીઆર આપેલો નથી એમ અ જાણતો હોય તો અગર અ તે મીલકત બદદાનત હોતો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.

મીલકત જ ની હોય તે મીલકત મારી પોતાની છે એમ સુધ બુધી તે મીલકત ખ ના કબજામાં લઈ લે. તો એ ઠકાણે અ એ બદદાનતથી તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું નથી.

ટીકા.

ચોરીના તેહેમતના કામમાં કોની મીલકત ચોરાઇ છે તે સાફ બતાવવું જોઇએ મુંબઈ હાઇ કોરટ તારીખ ૧૮ મી નવેમબર સને ૧૮૬૩ વાલમ ૧ પાને ૯૫. વગર રજાએ ઝાડ કાપયુ તેથી આ કલમ પરમાણે ચોરી તથા કલમ ૪૨૫ પરમાણે બીગાડ કરો એવાં બે તહોમત મુકેલાં તેમા ઠરાવ્યું કે આ કલમના પેહેલા ખુલાસામાં ઝાડ કાપે એટલે ચોરી થઇ શકે છે વાસતે મુકેલ તહોમત બહાલ રાખ્યુ મુંબઇ હાઇકોરટ તા૦ ૨૭મી જુન સને ૧૮૬૨ વા૦ ૨ પાને ૮૧૫. કલમ ૩૭૮ તથા ૩૮૦ પરમાણે કેદ તથા ફટકાની શીક્ષા ઠરાવેલી તેમા ઠરાવ્યું કે જે ગુનાને સારૂ પેનલકોડમાં શીક્ષા છે તેને બદલે ફટકાની શીક્ષા કરવાની છે કેદ તથા ફટકાની બેવડી નથી માટે બને શીક્ષા કરવી નહીં મુંબાઇ હાઇ કોરટ તા૦ ૯ જાનેવારી સને ૧૮૬૭. ઘર ફોડવું અને ઘરની અંદરની ચોરી એ એકજ ગુનો છે માટે સજા કાયમ રાખી (મુંબાઈ હાઇ કોરટ તારીખ ૪થી નવંબર સને ૧૮૬૩ તથા તા૦ ૮મી જાનેવરી સને ૧૮૬૪ વા. ૮ પાને ૯ વા. ૨ પાને ૧૩૨.) વળી ઠરાવ્યું કે ફરીઆદીએ ફરીથી એવો ગુનો કરયો હોતતો તેને નુકશાન કમીટ કરવો હતો તરીખ સદર કોઈ મીલકત ઉપરના હકના દાવાની તકરાર ચાલતી હોય ને તે દાવો ખોટો હોયતો પણ તે મીલકત ખશેડે તેને ચોરીનું તહોમત લાગે નહીં મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૧૬મી સપટેમબર સને ૧૮૬૯, મુસલમાન સ્ત્રી તેના ધણીની મીલકતમાંથી ચોરી કરવાના ઈરાદાથી મદદ કરે તેને મદદગારી બાબત કલમ ૧૧૪ પરમાણે શીક્ષા કાયમ રાખી ઈંગલીશ લાહ પરમાણે ધણી ધણીઆણી એકતર ગણાય પણ મુસલમાની શાશતર પરમાણે એકતર ગણાય નહીં (મુંબઈ હાઇકોરટ તા૦૪થી ૨૫ સને ૧૮૬૯ નેટીવ ઓપીનીયન પાને ૧૫.) ભરૂચ જીલામાં અંકલેશવર મધે ફરીઆદીએ પોતાની ઓરત બાઈ લખી ઉપર ઘરમાથી ચોરી એટલે કંઈ રૂપીઆ ઘરાણું જવાહીર વગેરે લઇ જઈ પોતાના યાર સાથે ચોરી કરી તે વીસે ભરૂચના શેશન જડજે શીક્ષા કરી અપીલમા ઠરાવ્યું કે હીંદુ સ્ત્રી પોતાનું પણ અગર અસતરીધન ધણીના

કબજેથી તેની રજા વગર લઇ જાય તો તેના ઊપર ચોરીનું તહોમત લગે નહીં અસ[illegible]નું પોતાના પલા ઊપર બેશક ધણીપણું છે ને રૂપીઆ લઇ ગયાનો ખાતરી લાયક પુરાવો નથી માટે એ રત ગુનેહગાર નથી અને ઓરત ગુનેહગાર નથી તાગે તેનો યાર મદદગારીનો ગુનેહગાર થતો નથી. મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૧૯મી જાનેવારી સને ૧૮૭૧, વા૦ ૮ પાને ૧૧. મદરાશ હાઇ કોરટ રોપોર્ટ ૭૫ પાને. ૧૦૦.

(૬) એક (અ) અને બીજા ભાગદારોનો નોકર હતો ને ભાગદારોના કેટલાક ચોપડા સાથે કોરટમાંથી આવતો હતો એટલામા એ ચોપડા મારા છે, એવું કહી (અ) એ એ ચોપડા પોતાના કબજામા લીધા અને તે આપવાની ના પાડી માઝીશતરેટે આ ઉપર ચોરીનો ગુનહો સાબીત ઠરાવ્યો તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે (અ). ઊપર એ તહોમત રહી શકે નહી કેમકે (અ)નો તેમજ બીજા ભાગદારોનો નોકર હતો તેથી (ક)નો કબજો તે (અ)નો પણ કબજો હતો ૧૩. બે. લા. રે. પ્ર. ૭૧૦ (નોટ) સરકારના જંગલી ખાતાના ઇનસ્પેક્ટરના કબજામાં જે લાકડાં હોય તે સરકારના પોતાના કબજામાં છે એવું ગણવું જોઇએ અને તેથી તે ઇનસપેકટરના કબજામાંથી તેની મજુરીથી કાંઇ લાકડાં જે ઈતી ફી આપા વગર લઇ જવામાં આવે તો એ ચોરી છે પણ જો એ મજુરી અખત્યાર વગર આપી હોય અથવા તે મંજુરી કપટથી મેળવી હોય તેજ. ૧૪. લા. રી (મુંબઈ) પ્ર. ૬૧૧. કોઈ ઊપરીએ કંઇ મીલકત કોઇને સોંપી હોય તે લઇને તે નાશી જાય તો તેણે વીશવાસ ઘાતનો ગુનો કરયો કહેવાય ચોરીનો ગુનો કરયો કેવાય નહીં ૧ વી. રી. પર૭.(ફોજદારી)આ કલમમાં "બદ દયાનત" એ શબ્દ છે તેનો અરથ જે સખસ કંઇ ગેરવાજબી લાભ અથવા ગેર વાજબી હાની કરવાના ઈરાદાથી કંઈ કરત કરે તેવો અરથ થાય છે ૭. ૫ વી રી. પર૯ ૬૬ (ફોજદારી) કોઇ સખશનો કઈ મીલકતમા હક હોય તે હક ઘણુંજ કાચા પાયા ઉપર હોય તો પણ તે મીલકત તે લે તો ચોરી ઠરતી નથી ૭ વી. રી ૫. ૫૭ એક સખસે એક શેઠના નોકરની મદદ લઇ એક ગુનહો કરયો એ ચોર ચોરી કરવા આવનાર છે એવું એ નોકરે શેઠને કહયું હતું પણ ચોરને સજા થાય એવા હેતુથી ચોરી કરવા આવવાનું કહયું હતું તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે આ ચોરી થઇ નથી કેમકે તે મજુરીથી ચોરી કરવા આવ્યો હતો ને કરને કલમ ૧૦૮ ના ખુલાસા બે અને ચાર મુજબ સજા થાય ૪. ઈં. કા. રી. (કલકત્તા)પ્ર. ૩૬૬ ઝાડ કાપી લઈ જવામા આવે તો ચોરી અને બોગસ એવાં બે તહોમત આવે ૨ મુ હા. રી. પ્ર. ૩૦૨ કોઈ હીંદુ અસ્તરી તેના ધણીના કબજામાંથી તેની રજામંદી વગર પોતાના પલાની ચીજ લઈ જાય તો તેને તેમજ તે કરત કરવા જેમણે મદદ કરી તેમને પણ સજા થાય નહીં ૮. મુ. હા. રી. પર૨૮૨૧ (ફોજદારી)મુસલમાની કાયદા પરમાણે જે મીલકત ધણીની પોતાની લેખવામાં આવી છે તે મીલકત તેની અસતરી લઈ જાય તો તેણે આ કલમ પરમાણે ચોરનો ગુનહો કરયો ગણાય ૬ મુ. હા. રી. પર૯ ૧૯ (ફોજદારી), ઝાડને કાપાં હોય પણ તે લઈ જ.

…ાય તોપણ તે ચોરી થાય છે પ મ. હા રી. એ ૩૬. જે …
… …ીત હોય તે મીલકત ખજ્જયાનતથી લઈ જવામા આવી ન હોય …
તો ગુનહો ઠરાવ્યો હોય તો તે ગેરવાજબી છે પ મુ. હા૦ રી૦ એ૦ ૩૭ જે જનાવરો વગ
ડામાં રખડતાં ફરતાં હોય જેમકે સાવજ દીપડી. હરણ તેની ચોરી થઇ શકે નહીં આરય
પ્ર. ૩૫૧. આવા જાનવરોને જમીનનો માલીક અથવા કોઈ પારકો ધણી માગે તો પછી
એ જમીન ઉપરથી લઈ જનાર સખસ ઉપર ચોરીનું તહોમત આવે આરય પ્ર. ૨૫૧
જંગલી જાનવરોને પણ પાંજરા વીગેરેમા રાખી કબજો હોય એવું કર્યું હોય તો પછી
તે ચોરી જનાર ઊપર ચોરીનું તહોમત આવે તેમજ તળાવમા મછલા હોય તે પણ
ધણીના કબજામાં છે એવું ગણાયછે અને તે ચોરી જનાર ઊપર પણ ચોરીનું તહેમત
આવે આરય. પ્ર. ૩૫૧. માલ ધણીના ઘરથી છેટે જગીયો હોય તો કુકડી તેના ઈંડા
શેવતી હોય તે ઇંડા શેવાઈ બચા થાય તારે જંગલી કુકડા તરીકે તેને જંગલમાં છુટા
મુકી દેવાનો માલીકનો ઈરાદો હતો પણ જ્યાં સુધી કુકડી ઈંડાં શેવતી હોય તંયાં સુધી
તે માલીકનો કબજો છે અને તેથી તે ચોરી જનાર ઉપર ચોરીનું તહોમત આવે છે.
આરય પ્ર. ૩૫૧ આ કેસમા કેટલાક લોકો ઘોળાં ખબુતર પાળે છે અને તેઓને માટ
લામાં કે ખુલી પેટીમાં રાખવાનું ઠરાવેલું હોય છે તયંથી તે ચોરી જવામાં આવે તોતે
ચોરીનો ગુનહો થાય છે આરય પરગટ ૨૫૧, કોઈ ચોર રકાબી ચોરવાં માટે પેટીમાં
થી તે રકાબી બહાર કાડે એટલામાં તે પકડાઈ જાય તો તેણે તે રકાબી ખશેડી કહેવાય
આરય. પરગટ ૩૮૧ ગાડામાં કંઈ માલ ચોરવાને ઇરાદે ઠાઠા તરફ ખસેડી લાવવામાં આ
વે તો તેણે ચોરી કરી કહેવાય. આરય. પરગટ. ૩૮૧ એક ચોરે ફરીઆદીના ડગલાના
માંહેલા ભાગમાંથી એક બુક ચોરી લેવા માટે બહાર ખેંચી આસરે એક ઈંચ બાહાર
કઠી તયાં ફરીઆદીનો હાથ અકસમાત તે પાકીટ ઉપર પડયો અને તેથી બુક પાકીટમાં
પાછી પડી ગઇ તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે તહોમતદારે તે બુક ખશેડી માટે તે તહોમ
તદાર ગણાય આરય પરગટ ૩૮૨ એક કાગળ વેચનાવાળો સખસ એક કાગળની ચોરી
કરવાને ઇરાદે કાગળ વેચવાની કોથળીમાથી એક કાગળ પોતાના ડગલાના ખીસામાં મુકે
તો તેણે તે કાગળ ખશેડયો કહેવાય આરય. પ ૩૮૨

૩૭૯ જે માણસ ચોરી કરે તેને તરણ વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્ર
ચોરીની શીક્ષા | કારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની …
…માં આવશે,

ટીકા.

… ૩૭૮, ૩૭૯, ૩૮૦. ૩૮૧ કલમો યા કલમ ૩૮૨. મુજબ કેઈ ગુનાના …
હોય તે હોમતને શારૂ પીનલકોડમા ઠરાવેલી શીક્ષાને બદલે ગુનેગાર ફટકાની સોક્ષાને લા
યક છે બાળ્ક વખતના ગુનને શારૂ ફટકા તરા ઠરાવેલી શીક્ષા બનેને લાયક છે શને
૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ૨-૩ જે માલકતની ચોરી થઈ કહેવાતી હોય તે મીલકત તે

ના મૌલીક અથવા કબજેદારના કબજામાં જારી હોવી જેઇએ એટલા માટે જ્યાં એક બળદના મૌલીકે તેના બળદનું મુડદુ ડાટયા પછી કેદીઓએ તે ખોદી કાઢયું તીયા એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે એ ચોરી થઇ શકતી નથી કારણકે એ કહેલી ચોરીની વસતુમાં તેના માલીકે પોતાનું માલીકપણું તથા કબજો બીલકુલ છોડી દીધો હતો (મદરાસ હાઇ કોરટના કેંસના વાલીયમ ૪ અપેનડીક્ષ પાને ૩૦ જ્યા સીધેવી ચીજ કંઇ માલ વીના ની હોય તીયાં એમ કલમ ૯૫ મુજબ કઈ ગુનો થતો નથી મુબાઇ હાઈ કોરટ રીપોર ટસ કરમીનલ કેસીસ વા. મ પા ૩૫ પણુ જ્યા એટલીજ વાત હોય કે એ મીલકતમાં કેદીએ કાઈ હકનો દાવો કરયો હતો તે પાકો સબબ નથી "જો એ મીલકત એવી રીતે ફરીઆદીના કબજામાં હોય કે કેદીના સામા તેને કબજામા રાખવાનો હક હોય એટલે કે એ કેદી ફરીઆદીની રજામંદી શીવાય એ મીલકત લઈ શકે નહી એવુ હોય તીયારે જો કેદી એ મીલકત ખાઈ જવાના ઇરાદાથી તે બદદાનતથી કબજો કરી બેઠા હોય તો તે ચોરી થાય" રાણી વીરૂધ અમોઈ ચોથી મદરાસ સેસન શને ૧૮૬૨) અને વળી આ એથી પણુ ઓછો બચાવ થઇ શકશે કે તહોમતવાળો એક ચીજની કીમત માગતો હતો કે જે ચીજ પાછળથી તીજા શખસને વેચી હતી અને તે પછી તીજા સખસના કબજામાં ગઈ હતી [રાણી વીરૂધ છેલન ચીફ જશટીસ શકાટલાંડ ચોથી મદરાસ સેસન ૧૮૬૨ અગર કેદીનુ તેતો પસે કઈ લહેણુ હતુ તેને પેટે લીધી હતી (રેવનીયુ શીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટ કેલકતા કરીમાનલ રૂલીંગ વા૦ ૧ પાનુ ૬૦ જે ગામના પોલીશ પટેલને અધીકાર મળાયો હોય તે સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૮ કલમ ૧૫ મુજબ બે રૂપીઆના માલની ચોરી બદલ રૂ૫) દંડ અગર ૮૪ કલાક સુધી કેદની શજા કરી શકેછે. ચોરીના ગુનો મુબઇમાં થયો હશે તો સને ૧૮૪૧ ના આકટ ૩ ની કલમ ૪—૫ મુજબ પોલીસ માજીસતરેટ સજા કરી શકેછે. જે ગામમાં માલ ગયો હશે તે ગામ લોક પાસેથી નુકશાન ભરી લેવા સરકયુલર નંબર ૪૩૭ તા૦ ૨ શપટેમબર સને ૧૮૫૦ પોલીસ ફારમ ૪૭ કીંવા ગુનેગાર પકડી આપએ નહી કે ચોર મા ગએલા માલની કીંમતના આધારે સને ૧૮૨૭ ના કાયદા બારની કલમ ૩૭ મુજબ દંડ કરી ફરીઆદીને અપાવો શકાય છે એ પરમાણે મુબઇમા થયુ હશે તો સને ૧૮૫૬ નો એકટ ૧૩ હરાજીમા ઝાડ રાખનારે હરાજી મંજુર થઇ રજા મળયા વગર ઝાડ કાપીયાં તે બદલ અકલકોટના સબ માજીગતરેટે ચોરી તથા બીગાડનુ તહોમત રાખી સજા કરી તે હાઈકોરટે બહાલ રાખી તા૦ ૨૭ મી જુન અને સને ૧૮૬૬ વા. ૧ ભગ ૨ પાને ૪૧૬. પીનલકોડ કલમ ૪૪૫ ના ખુલાસાથી ઓટલો ઘરની સાથે વળગેલોછે તેથી ઓટલા ઉપરની ચોરી ઘરની અંદરના ચોરી સમજવી. હાઇકોરટનો ફેસલો તા૦ ૨૬ અગસટ સને ૧૮૬૨ નંબર ૯૦૫.

એક સખસનો બળદ મરી જવાથી તેને દાટી આવ્યો તહોમતદાર તે ખોદી... વયો એવું જાણી તેની ઊપર આ કલમ પરમાણે ચોરીનું તહોમત લાવવામાં ... તેમા ઠરાવવામાં આવયું કે બળદનો માલીક તેનું મુડદુ દાટી આવયો તયારથી

નો કબજો છોડયો ગણવો જોઈએ અને તેથી ચોરીનું તહોમત આ
શિ. રી. પ્ર. ૩૦ એક સખસ છાકટો થઇ રસતામાં પડયો હોય તેનાં કપડ
ચોરી જવી એવી દયા ખાઈ તેનાં કપડાં વીગેરે કાંઈ લઈ લે અને પછી ની
પાછાં આપે તો તેણે ચોરી કરી ગણાય નહી. (મ. રૂ, અ. રી. પ્ર. ૧૬૮.

રહેવાના ઘરમથી ચોરી કરવી.

૩૮૦ જે ઇમારત તંબુ અથવા વહાણ માણસના રહેવામાં આવતુ હોય અથવા જેમાં કંઇ મીલકત રાખવામાં આવતી હોય એવી કોઈ ઇમારત તંબુ અથવા વાહાણમથી જે માણસ ચોરી કરે તેને સાત વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અ ને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

જ્યાં એક છાપરા ઊપર સુકવવા મુકેલુ કપડુ કેદી ભીંત ઊપર નીસરણી મુકી ને ચોરી ગયો હતો ત્યાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું હતુ કે કંઇ ઘરમાં પેસવુ થયુ નથી અને તેટલા માટે કંઈ ઘર ફોડવુ કે ઘરની અંદર ચોરી થઈ નથી અને છાપરૂ જુદા જુદા ઘર કામ સરૂ વપરાયછે એથી કંઈ ફેર થતો નથી (મ હા, કોરટ તા૦ ૧૭ મી મારચ સને ૧૮૬૬) તેવીજ રીતે ઓસરોમ.થી (વરંડામાંથી ચોરી એ ઘરની અંદર ચોરી નથી (મ. હા. રૂલીંગ તા૦ ૨૮ મી અકટોબર સને ૧૮૭૦) ઢોર બધવાનુ જુ ડુ એ આ કલમ મુજબ જેમાં મીલકત રાખવામાં આવતી હોય એવુ મકાનછે મદરા હા૦ કો૦ તા૦ ૨૪ નવેમ્બર સને ૧૮૬૬ આ કાયદાની કલમ ૫૩ તથા ૭૫ ઊપરના ફેંસલ આ કલમને લાગુ પડેછે.

પોતાના ઘરમાં કોઈ મુશાફર આવી રહયો હોય અને તેનો મલ ..રમાં મુકયે હોય તેમાંથી તે ઘરધણી કંઈ મ.લ ચોરે તો તેની ઊપર આ કલમ પરમાણે તહોમ આવે નહી પણ કલમ ૩૯૯ પરમાણે તહોમત આવે, તેમજ જેનુ વહાણ હોય તે હાણવાળો મુસ.ફરના .માલની ચોરી કરે તે ઉપર પણ આ કલમ પરમ.ણે તહોમ આવે નહી; માત્ર ચો.રી કરવનું તહોમત અ.વે એક હથીઆરબંધ ટોળું ઘરની બ ર આવેલું ઊભું જોઇને ઘરધણી બીનો અને તેથી ઘરમાથી કાંઇ મ.લ લઇને એ ળાને આપયો તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે તે રહેવાના ઘરમ.થી ચોરી કહેવાય નહી, અ પર. પ્ર. ૬૭૬ ઘરમાં પેશી કંઈ મલ ઉઠાવે એટલ માં પકડઈ જવાથી ઘરના તેજ ભા માં કંઈ માલ ખોશી દે તો પણ તેણે રહેવાના ઘરમાથી ચોરી કરી કહેવાય. આર પ્ર ૪૩૭—૪૩૬ કોઈ માજીસતરેટે કોઇને આ કલમ અને કલમ ૪૫૬ પરમાણે ગુ ગાર ઠરાવી બેઉ કલમ પરમાણે શીક્ષા કરી હોય ઉપરની કોરટને આ કલમ સાથે કલ ૪૫૬ નહીં પણ ૪૫૭ લગાવવી જોઇએ એવું જણાય તો તેણે એ બાબત નવી તપ જ કરવા ફરમાવવું નહી જોઇએ પણ કલમ ૩૮૦ પરમાણેની સજા રદ પૂ. બા. રી. વધારાનું પુસ્તક પ્ર. ૪૮૮ આ કલમ અને કલમ ૪૫૭

[redacted]
પણ તે શીક્ષનો એકંદર સરવાળો એ બે ગુનહામાં જે મોટો ગુનહો હોય તેમાં શીક્ષા કરવી જોઇએ તેથી વધારે થવી નહીં જોઇએ ૧ બં. લા. રી. (મુંબ . ૨૧૪. કાનસ્ટેબલો તેમને સોંપેલા ઘરમાંથી ચોરી કરે તો તેઓને આ કલમ સજા થાય તેઓને કલમ ૪૦૯ પરમાણે સજા થાય નહીં. ૩ બી. રી. પ્ર. ૨૯ ઉપરથી ચોરી કરે તો આ કલમ પરમાણે રહેવાના ઘરમાંથી ચોરી કરી કહેવાય મ. જુ પ્ર. ૨૮૨ વંડામાથી ચોરી કરવી એ પણ આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો કલમ ૩૭૯ પરમાણે ગુનહો છે. મ. હા. રી. ઢોરોને બાંધવા છાયો કરવો હોય તો તે આ કલમના અરથ પરમાણે માલ ભરવાનું સથાનક ગણાય મ. હા. રી જો કોઇ સખસ એક ઇમારતમાંથી બે જુદા જુદા સખસની મીલકતની ચોરી કરે તો બે તહોમત ન આવે, એકજ આવે; ૧૧ વી રી. પ્ર, ૩૮ (ફોજદારી).

૩૮૧ કોઈ માણસ મહેતો અથવા ચાકર હોય અથવા મહેતા દાખલ કે ચાકર દાખલ રાખેલો હોય તે માણસ અગર પોતાના શેઠ અથવા રાખનારના કબજા માંહેલી કંઇ મીલકતની ચોરી કરે તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષ કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

શેઠના કબજા મહેલી મીલકતની મેહેતા અથવા ચાકરે ચોરી કરવી.

ટીકા.

આ કલમ તથા કલમ ૩૮૦ પરમાણે તેહોમતમાં સબ મજીસતરેટને અધીકાર નથી. શેશન કોરટે ઇનસાફ કરવો. (મદરાસ હાઇકોરટ રૂલીંગઝ તા૦ ૯ અકટોબર સને ૧૮૬૭ વા. નંબર ૬૨૨ તા૦ ૧૯ મારચ સને ૧૮૬૨).

એક દીવસને માટે કોઈ સખસને મજુરી ઠરાવી નોકર રાખ્યો હોય તો તે કલમ પરમાણેનો અરથ લેતા નોકર કહેવાય નહી, આરધ૦ પ્ર૦ ૨૮૪ એક નોકરને તેના ધણીએ પાચ પઉંડના નોટ વટાવી આવવા મોકલ્યો ને કરે નોટ વટાવી રોકડા રૂપીઆને બદલે રૂપુ લીધુ અને પછે નાશી ગયો તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેની ઉપર નોકર થઇને ચોરી કરવાનુ તહોમત આવે નહી કેમ કે જે રૂપુ લઈ તે નાશી ગયો હતો તે રૂપુ તેના ધણીના કબજામાથી લઈ જવામાં આવ્યુ નહોતુ આ. પનુ ૩૮૮ એક પોલીસના ગારડના માણસે તેમને સવાધીનની ગરદમા એક નાણાની પેટી મુકી હતી તેમથી નાણા ચોરયાથી તેની ઉપર માતર સાધારણ ચોરીનુ તહોમત મુકયુ હતુ તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેમની ઉપર આ કલમ પરમાણે મેહેતા અથવા ચાકરે કરેલા ચોરીનુ તહોમત લગાડવુ જોઈએ કેર. ઇ૦ ડા૦ પ૦ ૩૪૬ કોઈ ભાડે રાખેલો બોટમેન હોયતો તે આ કલમ પરમાણેનો મેહેતો અથવા ચાકર કહેવાય નહી આવા બોટમેન ચોરી કરી હોય તો કલમ ૩૮૦ પરમાણે શીક્ષા થાય ૮ વી૦ રી૦ પા૦ ૨૨ કેટલાક માછલા પકડવે વાળાઓએ પોતાના ધણીની માછલા પકડવાની જગા ઉપર બીજા માછલા પકડવા વાળાઓએ

નાખવાથી તે જાળ લઈ પેતના કબજામા રાખી તેમા કરવામા આવ્યુ કે તદ્દ્દમત...
એ ચોરીનો ગુનો કરયો નથી ક બી૦ ૨૧૦ પનુ ૫૯.

૩૮૨. જે માણસ ચોરી કરે તેણે અગર તે ચોરી કરવા સારૂ અથવા તે. ચોરી કરયા પછી નાસી જવા સારૂ અથવા તે ચોરીથી મળેલી મી... લકત રાખવા સારૂ કોઈ સખસનુ મોત અણવાની ઇજા ક... ઇને વ્યથા કે અટકાવનો ભય ઉતપન કરવાની કાંઇ તઇઆ... રી કરી હોય તો તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની ...આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

...રી કરવા સારૂ મોત ...વા વ્યથા કરવાની ...આરી કરીને ચોરા ...

દ્રષ્ટાંત.

... માંહેની કંઈ મીલકતની અ ચોરી કરે અને એ ચોરી ... પળોઅ તના કપડામા રાખેલી એક ભરેલી પીસતોલ હોવ અને તે પીસતોલ ... જ સામો થાય તો જ ને વ્યથા કરવાના ઇરાદાથી રાખી હોયતો અ ... ...માં બયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

(બ) અ જ નુ ખીસુ કાતરે અને તેના પોતાના કેટલાએક સોબતીઓ ... શખીઓ હોય એટલા સારૂ કે અગર સું બનેછે તે જ ના જાણામાં આવે અને ... સામો થાય અથવા અ ને પકડવાની કોશીશ કરે તો તેઓ જ ને અટકાવે તો અ ... આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

જબરાઈથી કહાડવા બાબત.

૩૮૩ જે માણસ ઇરાદાથી કોઈ શખસને તે શખસને પોતાને અથ... ઇને નુકશાન કરવાનો ભય ઉતપન કરે અને તે ... ભય પામેલો શખસ કંઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ બનાવી શકાય એ... સતુ કોઇ શખસને આપે એમ બદઇાનતથી કરે તો તે માણસે જબર ઇથી કહડાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

...જબર ઇથી કહાડવુ.

દ્રસટંત.

(અ) તુ મને પઈસા આપ નહીતો તારી આબરૂ જાય એવુ હુ કંઈ છાપીશ ... એમ કહીને અ ઝ ને ધમકાવે અને એમ કર ને ઝ તેને પઈસા આપે એમ અ કરેતો ... અ એ જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરયો એમ અમજવુ.

(બ) તુ આટલા રૂપીઆ મને આપવાની એક ચીઠી લખી તે પર સહી કરી આ... નહીંતો હુ તારા બાળકને ગેરવાજબી કેદમા રાખીશ એવી રીતે અ જ ને ધમકાવે ... અને ઝ તેવી ચીઠી લખી તે ઉપર સહી કરી આપેતો અ એ જબરઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સજવુ.

(ક) મરા ખેતરમાના પાકનો આટલો ભાગ હુ બ ને આપીશ અને તે ... ...સો દંડ આપીશ એવી સરતનુ ...ખત કરીને તે પર ...

ખ. મે આ ની તો તારા ખોર મક્તિા પાકનો નાસ કરવાને હું ડંગેરાવાળ
મે ફ્લોશ આવા રીતે અ જ ને ધમકાવે અને તેથી કરીને જ તેવું ખાત લખી દે
હી કરી આપે એમ કરેતો અ એ જબરાઇથી કઢાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમ

. (ડ) જ ને મહાભ્યથાનો ભર પમાડને અ બદદાનતથી એવુ કરે કે એક
ગળ ઉપર પોતાની સહી અથવા મહેર કરીને તે કાગળ ઝ અ ને આપે અને
માણે ઝ તે કાગળ પર સહી કરીને તે કાગળ અ ને આપે તો એ ઠેકાણે તે
કાગળનો કઇ મીલકતી દસતાવેજ બનાવી શકાય માટે અ એ જબરાઇથી ક
સમજવું.

ટીકા.

કઢાવવાના તહોમતા કામા એક ભા બાવ્યો અને બીજાએ મલ
લેનારને મદદગારની સોતા થવી જોઇએ એવી તકરાર કરવું કે ગુનો
ગીરોની શીક્ષા એક સરખીજ છે વાસતે શજા બહાલ રહી (મુ૦ હા૦ તા૦ ૧૨
ને ૧૮૬૬. આ કેદીએ થાણા જીલામા જંગલના લાકડાને મકનો રાખેલો તેની
પોલીસના અંપડાએ ગાડી ભરી લાકડ લેઈ જતા હતા તેને અટકવી કીમત
શા માગયા તેથી પીનલકોડ કલમ ૩૮૪ પરમાણે ફરીઆદ કરવાથી ફુલબાવર મા
રેટે શીક્ષા કરી તે રદ કરી હઈકોરટે ઠરાવ્યું કે આ કલમ મુજબ ગુનો કરવાનો કે
ઇરાદો નહી હતો ને ગાડી અટકાવી પઈશા માગયા તે પોતાના દીવાની હકના બ
સાર માગયા વાગતે સીક્ષા રદ કરી મુ૦ હા૦. તા૦ ૨૧ અકટોબર અને ૧૮૬૬ વા.
૪ પાઈગા નહી આપે તો તારી ઉપર કે જનારી તહેમત લાવીશ એમ કહી પઈશા
તો તે આ કલમ પરમાણે ગુને છે જો તહોમતની ધમકી આપી તે તહોમત ખર
કે ખોટુ તે જોવાની જરૂર નથી કો ઈ૦ હા૦ પ૦ ૩૪૯ આ કલમ પરમાણેનો ગુનો
સંપુરણ થવા માટે જે શખસે ભય પમડયો હોય તે સખસેજ મીલકત લઈ લીધી હોવી
જોઈએ એવુ જરૂરનુ નથી એવા બદમાશે વચે ભય આમુક જણે દેખાડયો અને મીલક
ત આમુક જણે લેવી એવી ગોઠવણ કરેલી હોય અને તે ગોઠવણ પરમાણે બીજાએ તે
મીલકત લીધી હોય તે સઘળા જણ જબરાઇથી કઢાવવામા આવેલે ૨ મુ૦ હા૦ રી૦
પાનુ ૩૯૪ એક શખસે એક જંગલમાંથી લાકડા લેવાનો હક સરકાર પાસેથી ખરીદ કરી
લીધો એ જંગલમાંથી કેઇ બીજા શખસને લાકડા લેવાનો હક હતો તેથી તે બીજો શ
ખસ પણ લાકડાના ગાડા ભરી લઈ જતો હતો તે ગાડા રોકવી પેલા સખસે કાંઈ પઈ
શા લીધા સરકાર સાથેના પેલા સખશના કરારમાં આ બીજા શખસનો કંઈ હક રાખ
વામા આવ્યો હતો તેથી ઠરાવવામાં આવ્યું કે સરકાર પાસેનો ખરીદદાર કેઇ બીજા
સખસ પાસેથી ગાડી રોકાવી નાણા લેતો તેણે આ કલમ પરમાણેનો ગુનો કરયો કહેવાય
નહી ૨ મુ૦ હા૦ રી૦ પાનુ ૮૫ કોજદારી આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સધાપીન
માટે એક આખાને હાગાહ પુરવક કઇ ઈજા કરવાનો ડર દેખાડને અને એમ

અદાલતથી તેની પાસેથી મીલકત કઢાવવી એ જરૂરનુંછે ૪ વી૦ રી૦ પાનું ૫ આ[illegible] પઈસા આપ નહીતો તારી નોકરી બેવરાવીશ એમ કહી પઈસા કઢાવે તેણે આ કલમ[illegible] પ્રમાણેનો ગુનો કરયો કહેવાય ૧૮ વી૦ રી૦ પાનું ૧૫.

૩૮૪ જે માણસ જબરાઈથી કડાવવાનો ગુનોહ કરે તેને તરણું વરસની મુદત[illegible]

જબરાઈથી કડાવવાની શીક્ષા.	ની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા[illegible] બ નેના શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

કલમ ૩૮૩ મુજબ જબરાઈથી કડાવવાના ગુનામાં આ બે વરગના કેસેનો શમા[illegible] થતો દીસે છે પહેલુ આગળ નુકશાન કરવાની ધમકી પછી ગમે તે પરકારની અને[illegible] જુ તુરત નુકશાન કરવાની ધમકી પણ જો તે ધમકી મોત વ્યથા અથવા ગેરવા[illegible] અટકાવ ન હોય ફકત આકાર તરીકે હોય કોઈને એમ કહેવુ કે તમારા ઉપર કર[illegible] હુકમ થયો છે એમ કહી તેમની પાસેથી પઈસા એકઠા કરવા એ જબરાઈથી કઢવવાને[illegible]

[illegible] મીનલ કુલીંગ વા૦ ૮ પાને ૧૯ પણ જ્યાં એક પક્ષીવાદી [illegible] તેયાર કરાવ્યો હતો અને એમ માલમ પડ્યુ કે તેને કેયુનો [illegible] હતો અને તેના શીનીઅર જેણે તેને કામ મુનતવી રાખવા [illegible] કહ્યુ હતુ તેની ગેરહાજરીમા તેણે પોતાના અશીલ પાસેથી બીજી જાદે ફી લઈ મુકદમો ચલાવ્યો તાં ઠરાવ એમ થયો કે ગુનો સાબીત થયાનો ઠરાવ બેઠો છે કારણ કે પોતે જુનીઅર વકીલ હતે તેથી કોરટે કહ્યુ કે તે પોતે એકલો કેશ ચલાવવા બંધાએલ નથી એટલા માટે તેણે વધારે ફી લીધી તેમા કઇ ગુનો કરયો નથી તેમ કાયદામાં મના કરેલી ચીજ પણ કઈ કરી નથી ગ. હા. રી. ૫ પાને ૧૫. વળી તે કામ બદદાનતથી કરેલુ હોવુ જોઈએ કલમ ૨૪ અને એટલા માટે જો કોઈ શખશ સુધબુધીથી એમ માનતો હોય કે એ મલકત ઉપર મારો હક છે તો ગુનો પુરો થશે નહી મુ૦ હા૦ રીપોર્ટ ક્રાઊન કેસીસ ન૦ ૩ પાને ૪૫ જ્યા કેટલાએક સખસોની અંદર માંહોમાંહે ગોઠવણ થઈ કેટલાક ધમકી આપી હોય અને એ ધમકીથી મળેલી મીલકત બંનેનો લેનાર બધા સરખી રીતે જબરાઈથી કડાવવાના ગુનેગારછે મુંબઈ હા૦ રી૦ વાલ્યુમ ૨ પાને ૧૭, જે

શખ્સને ભય ઉતપન કરેલો હોય ને શખ્શે માલ આપી દેવો એ આ ગુનામં જ
એટલા માટે જો એ પરમાણે આપવામાં ન આવતા જે શખ્મેને ભય ઊતપન
હોય. તે શખ્સે ગુનેગરોને કાઈ કરતા વગર માલ લઈ જવા દેતો જો આ ધમકી
૩૯૦ મા આવતો હોય તો એ અપહરણ થય પણ જબરાઈથી કડાવવાનો ગુને થતો ન
થી રેવનીયુ શોલીસ એંડ કરીમીનલ રીપોટ કલકતા કરીમીનલ રૂલીંગ વા૦ ૧ પાનુ ૨૦
ધમકી આપનારેજ પઈશા મેળવવા જોઈએ એમ કંઈ જરૂર નથી સહાય કરવા પરમાણે
એક ધમકી. આપી ને બીજાએ પઈશા કડાવયા તો તે શરવેને આ કલમ મુજબ તહોમત
લાગે છે પઈશા મેળવનારે મદદ કરી ગણાય અને તે બની શકે તો પણ તે કરવુ જરૂરનુ
જછે એમ નથી મુ, હા. કો. ૧૨ મી જુલાઈ સન ૧૮૬૬ વા૦ ૧ પાને ૩૯૪,

જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવા શરૂ કેઈ શખ્શને નુકશાનનો ભય ઉતપન કરવો.

૩૮૫ જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવા સરૂ જે માણુસ કેઈ શખ્શને કાંઈ નુકશાનનો ભય ઊતપન કરે અથવા ભય ઊતપન કરવાની કોશીશ કરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામ આવશે.

મોત અથવા મહાવ્યથા નો ભય કેઈ શખ્સને પમાડીને જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવો.

૩૮૬ કોઈ સખ્સને તે સખ્સને પોતાને અથવા બીજા કોઈને મોત અથવા મહાવ્યથા કરવનો ભય ઊતપન કરને જે માણુસ જબરઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરે તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જબરાઈથી કહડવવાનો ગુનો કરવા સરૂ કોઈ સખસને મોત અથવા મહાવ્યથાને ભય ઉતપન કરવો.

૩૮૭ જે માણુસ જબરાઈથી કડાવવાનો ગુનો કરવા સરૂ કેઇ સખસને તે સખસને પોતાને અથવા બીજા કોઈને મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ભય ઉતપન કરે અથવા ભય ઊતપન કરવાની કોસીશ કરે તે માણુસને સત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

એક ઈજારદારે જંગલમાંના લાકડાનો ઇજારો રાખેલો તેમંના લાકડાં બીજો સખશ ગાડી ભરી લઈ જતો ઇજારદારે ગાડી અટકાવી પઇસા માગયા બદલ અબદુલ કાદર ને થાણાના ફુલપાવર માજીસતરેટે જબરાઈથી હક કઢાવવના ગુના બદલ સજા કરેલી તે હાઇકોરટે રદ કરી ઠરાવ્યુ કે પોતાના દીવાની હકના બચાવ સારૂ ઈજારદારે આડી અટકાવી પઈસા માંગીયા તેથી તાકસીરવાન થતો નથી. હાથ પકડી ઘરનાં બારણા કાઢી લઇ જવા એ જબરાઇથી કઢાવવાનો ગુનો થાયછે હા૦ કો૦ ફેંસલો નં૦ ૯૪૫ તા૦ ૨૬ મી અગસટ સને ૧૮૬૨ પરાણે પઇસા કડાવવાને ઈરાદે કોઇ આપઘાત કરવાનો

…તની અથવા જીવતા સુધી શમુદરપારની અથવા દસ વરસ…

માત અથવા સમુદરપાર વગેરેની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાનુ તહોમત મુકવાનો ભય ઉતપન કરીને જબરાઇથી કડાવવાનો ગુનો કરવો.

…ધીની કેદની સોક્ષ થઈ શકતી હોય એવો કંઈ ગુનો કરયાનુ અથવા કરવાની કોશીસ કરયાનુ અથવા એવો ગુનો બીજા કોઇ સખશ પશે કરાવવાને તેને લલચાવવાની કોશીશ કરયાનુ તહોમત કોઈ શખશની પોતાની ઉપર અથવા કોઈ બીજાની ઉપર મુકવાનો ભય તે શખસને ઉતપન… …ણુસ જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનો કરે તે માણુસને દસ વરસની મુદત… …ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષ કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પ… …ર ૨૭૦ મો કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ સકે એવો તે ગુનોહ હોય તો તે મ… …ધીના શમુદરપારની શીક્ષા થઈ શકે.

ટીકા.

કલમ ૩૮૮ તથા ૩૮૯ મી મુજબ કરેલા ગુનેગારને પેનલકોડમાં ઠરાવેલી શીક્ષાને બદલે ફટકાની સીક્ષા થઇ શકે અને એવા ગુનોહ બીજી વખત કરેતે કેદ અને ફટકાની બંને સજા થાય પણ કેદ પાચ વરસ કરતા વધારે ન હોવી જોઈએ (સને ૧૮૬૪ના આકટ ૬ કલમ ૨—૩).

૩૮૯ જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવા સારૂ મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા થઇ સકતી હોય એવો કોઈ ગુનો કરયાનુ અથવા કરવાની કોશીશ કરયાનુ તહોમત કોઈ શખસના પોતાને ઉપર અથવા કોઈ બીજાની ઉપર મુકવાનો ભય તે શખસને જે માણુસ ઉતપન કરે અથવા ઉતપન કરવા કોસીશ કરે તે માણુસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પાત્ર લાયક થસે અને અગર ૨૭૭ મી કલમ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે એવો તે ગુનોહ હોય તો તે માણુસને જીવતા સુધી સમુદરપારની શક્ષા થઈ શકે.

જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવા કંઈ શખશને કંઈ ગુનહના તહોમતનો ભય ઉતપન કરવો.

અપહરણ તથા ડાકઈટી બાબત.

૩૯૦ સરવે અપહરણમા અગર તે ચોરી અથવા જબરાઈથી કહડાવવાનો… હોયછે.

અપહરણ

અગર કંઇ ચોરી કરવા સારૂ અથવા ચોરી કરવામાં અથવા ચો… મી નકત લઈ જવામા અથવા લઈ જવાની કોસીસ… ગુનેગાર તે ગુનેગાર, જાણી જોઇને પુરાક કોઈ શખસનુ મોત આ… કે… અથવા તેની …ગેરકાયદેસર અટકાવ કરે અથવા…

ચોરી ક્યારે અપહરણ થાયછે.

મોત અથવા કે ગેર વ્યાજબી અટકાવ કરવાનો કોશીશ કરે અથવા તાતકાલીક મોત [illegible] વ્યથા, કે તાતકાલીક ગેરવાજબી અટકાવ કરવાનો ભય ઉતપન કરે અથવા ભય ઊતપન કરવાનો કોશીશ કરે તો તે ચોરી અપહરણ થાયછે એમ સમજવું.

અગર જબરાઈથી કહાડવાનો ગુનોહ કરતી વખતે તે ગુનોહ કરતી વખતે તે ગુનો

જબરાઈથી કહડવવું તે ક્યારે અપહરણ થાયછે.

કરનાર ભય પમાડેલા શખસની આગળ હાજર હોય અને તાતકાલીક મોત અથવા તાતકાલીક વ્યથા અથવા તાતકાલીક ગેરવાજબી અટકાવ તે જખસને અથવા કોઇ બીજા શખસને કરવનો ભય તે સખસને ઉતપન કરીને તે જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરે અને એ પરમાણે ભય ઊતપન કરીને તે ભય પમાડેલા શખસનું મન એવું કરે કે તે શખસ તેજ વખતે અને તેજ ઠેકાણે જ જબરાઈથી કહડાવેલી વસતુ આપી દે તો તે જબરાઇથી કહડાવવું અપહરણ થાય છે એમ સમજવું.

ખુલાસો—અગર તે ગુનોહ કરનાર એટલો નજદીક હોય કે તેથી તે બીજા સખસને તાતકાલીક મોતનો અથવા તાતકાલીક વ્યથનો અથવા તાતકાલીક ગેરવાજબી અટકાવનો ભય ઊતપન થાય તો તે હાજરછે એમ સમજવું.

દ્રસ્ટાંત.

(અ) અ જ ને મારગે દાબીને પકડી રહે અને જ ની રજામંદી સીવાય જ ના પહેરણમાંથી જ ના પઈસા તથા દાગીના ગાપચીથી કહાડી લે તો, એ ઠેકાણે અ એ ચોરી કરી અને તે ચોરી કરવા સારૂ તેણે ખુશીપુરવક જ ને ગેરવાજબી અટકાવ કરયો માટે તેણે અપહરણ કરયું એમ સમજવું.

(બ) અ જ ને ધોરી રસતા ઉપર મળે અને એક પીસતોલ દેખાડીને કહે કે તારી નાણાંની થેલી આપ અને તે ઉપરથી જ પોતાની થેલી આપી દે તો એ ઠેકાણે તાતકાલીક વ્યથનો ભય ઊતપન કરીને અ એ જ ની પાસેથી તે થેલી જબરઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરયો અને તે ગુનોહ કરતી વખતે તે જ ની આગળ હાજર હતો માટે અ એ અપહરણ કરયું એમ સમજવું.

(ક) જ પોતાના બાળકને લઈ જાયછે એવામાં ધોરી રસતા પર તેને અ મળે અને તે બાળકને લઈને અ જ ને એમ કહે કે તું તારી નાણાંની થેલી આપ નહીં તો હું આ બાળકને પેલી ટેકરી ઉપરથી નીચે ફેંકી દઈશ અને તે ઉપરથી જ પોતાની થેલી આપી દે એ ઠેકાણે જે બાળક ત્યાં હાજર છે તે બાળકને તાતકાલીક વ્યથા કરવાનો ભય જ ને ઊતપન કર[illegible] એ જબરાઈથી કહડાવવા માટે અ એ જ ની પાસેથી અપ[illegible]

(ડ) [illegible] તું અમને દશ હજાર રૂપીઆ મોકલ નહીં તો અમે ત[illegible] અ જ ની પાસના કાંઇ [illegible] એનું [illegible] ગુનાહની શીક્ષા [illegible]

શકે પણ પોતાના બાળકનુ તાતકાળીક મોત થવાનો ભય જ ને ઉતપન્ન
નહી તો એ કાઈ અપહરણ ગણાય નહી.

ટીકા.

હાથ પકડી ઘરના કમાડ લઈ ગયા તેને ઘરની અંદરની ચોરી તથા બળ વાપરવાનું તહોમત લાગે નહી અને અપહરણ થયુ એમ ગણવુ જોઈએ [મુ૦ હા૦ ત૦ ૨૬ ઑગસ્ટ સને ૧૮૬૩ ન૦ ૯૪૫).

૩૯૧ અગર પંચ અથવા વધારે સખશો એકઠા મળીને કાંઈ અપહરણ કરે અથવા
ડાકાઈટી | આ કરવાની કોશીસ કરે અથવા જે શખશો એકઠા મળ ને અપહરણ કરતાં અથવા કરવાની કોશીસ કરતા હોય તથા જે સખશો હાજર હોય અને તે અપહરણ તથા કોશીસ કરવામાં સહાય કરતા હોય તો એ બને મળને તેઓની આખી સંખીયા પાંચ અથવા વધારે થાય તો એ પરમાણે અપહરણ કરનાર કોશીશ કરનાર અથવા સહાય કરનાર હરએક સખશે "ડાકાઈટી કરી" એમ સમજવું.

ટીકા.

જ્યાં અપહરણ અથવા ડાકાઈટી કરવામાં વ્યથા કરવામાં આવેતો તેનું જુદા ગુનહા તરીકે તહોમત મુકવાની જરૂર નથી કારણ કે એ ગુનહાની વાખ્યામાં તેનો સમાસ કરેલો છે. (રેવન્યુ જુડીશીઅલ એન્ડ પોલીસ જનરલ ગ. ૧ પા. ૬૫. ગાયકવાડના મુલકમા કોઈ ડકાઈટને ગુનહો થયો હોય તો ઇંગ્રેજી કોરટથી તેનો ઇનસાફ થાય નહીં પણ ડકાઈટી કરતાં જે મીલકત લેઈ હેય તે ઇંગરેજી સરકારના મુલકમાંથી હાથ આવે તો ડકાઈટિમથી ગએલ મીલકત રાખવના ગુનહાનો ઇનસાફ થઈ શકે છે ૧ ઈ. લા ર. (મુમ્બઇ)પ્ર. ૫૦ આ કલમ પરમાણેના ગુનહા... નો સજા થય નહીં કો. ઇ. ડા. પ્ર. ૩૪૮ આ કલમ પરમાણે ગુનહેગાર ઉપર કદી ડકાઈટીની મીલકત રાખવનું તહોમત આવે નહી કો. ઈ... ડકાઈટી થયા પછી છ કલાકના ટુંકા વખતમા કોઈ સખસ એ ડકાઈટિમ ગએલ મીલકત સાથે મલુમ પડે તો વીરૂધ સાબેત થતા સુધી તઓ ડકાઈટિમા ગએલ મીલકત કબજામાં રાખનર નહીં પણ તે ડકાઈટી કરનર છે એમ કાયદાસર અનુમન થાય કો' ઇ. ડા. પ્ર. ૩૪૮; પાચ જણ હથીઆર બંધ એક ઘર ફોડી ચોરી કરવા ગયા એક જણે ખાતરમ બકોરૂ પાડવા માંડયો બીજા ગાડ તરફે ઊભા રહ્યા ઘરના લોક જાગી જવાથી રાડ પાડી તેથી ગામના લોક દોડી આવ્યા આ પાચ જણમના એકે એક ગામડીઆને ઠાર મારયો તેમા ઠરવવામા આવ્યુ કે તેમની ઊપર ડકાઈટી તહેમનત આવે નહીં પણ રાતે ઘર ફોડવાનું તહોમત આવે કો ઇ. ડા. પ્ર. ૩૪૮.

૩૯૨ જે માણુસ અપહરણ કરે, તેને દશ વરસની મુદત સુધીની સખત
અપહરણની શીક્ષા. | ક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દંડને પાત્ર થશે
અને અગરં તે અપહરણ ધોરી રસતાપર, સુર્યઅસત તથા સુર્યોદયની વચ્ચે કરવામાં આવે, તો કેદ ચઉદવરસ સુધીની થઈ શકે.

ટીકા.

જે શખસે બીજી વાર અપહરણ કે ડાકાઈટીનો ગુનહો કર્યો હોય અથવા કલમ ૩૯૩—૩૯૪માં બયાન કરેલા ગુના કરયા હોય તેને પીનલકોડમા ઠરાવેલી શીક્ષા ઉપરાંત ફટકાની શીક્ષા થઇ શકે પણ ક્યારે કે જો તેને પાચ વરસ કરતા વતીમુદતની કેદની યા સમુદરપારની સજા થઈ ન હોય તો (સને ૧૮૬૪ નો આક્ટ ૬ કલમ ૪—૭) આ કલમ પરમાણેના તહોમતની તપાસ કરવા જીલા માજીસતરેટને કે શેશન કોરટને અધીકાર છે ડેપુટી માજીશતરેટને નથી આવા કામનુ હલકુ કરત હોય તોપણ કાયદાથી અપાનીયાર નથી માટે તેની ચોકસી કરી શકતા નથી જેને કમીટ કરવાનો અધીકારછે તેનેજ માત્ર કામ તપાશી કમી પુરાવ હોય તો કેદીને છોડી ફરીઆદ કાડી નાખવાનો અધીકારછે (મુબઈવા. તા૦ ૨ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ નોયાય સીંધુ તા૦ ૧૪ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ ના પૃથી). એક માણસ બીજા શખશને હેઠ પાડે તેથી તે બેશુધ થઇ જાય એ અરશામાં તેની પાસેથી કઈ માલ લે તો તે અપહરણ કરયું કહેવાય. આ૦ પાને ૪૫૧ એક ગાડીને અમુક રશતા ઊપર વારંવર લુટી લેવામાં આવતી તેથી તે લુટનારને પકડી લેવા એક શખ્શ તે ગાડી શાથે ગયો લુટનારો ગડી પાશે આવ્યો અને એક પીસતોલ દેખાડી ગડીમા બેશનરા પાસેથી પઇસા માગયા, જે શખસ પકડવા સાથે ગયો હતો તેણુ તથા ગાડીમાં બેસનારાએ તેને પઇસા આપયા પણ પછી તે લુટનારને પકડી લેવામાં આવયો. તેમાં ઠરાવનામા આવ્યુ કે લુટનારે અપહરણનો ગુનો કરયો આ૦ પાને ૪૫૧ એક અસતરીની વાળી ખેચી લેવા માટે તહોમતદારે એક અસતરીનો કાન તોડયો તેમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે તહોમતદારે અપહરણ કરયુ આ૦ પાને ૪૫૧ તહોમદારે ફરીઆદીની ઘડીઆળની સાકળી અને શીલ પકડી ગુંજાની અંદરથી બહાર ખુંચી કહાવાનુ કરયું ઘડીઆળની સાકળી ફરીઆદીના ગળા આશપાશ હતી તેથી નીકળી શકી નહી પણ તેને પાડી તે સાકળો લઈ ગયો તો તે અપહરણ થયુ કહેવાય આ. પાને ૪૫૧ એક મીલકત બે સખસોમાથી કોની છે તે માટે વાધો હોય અને તેથી બનેને બઝપાઝી થાય સબળો હોય તે નબળા પાસેથી બધી મીલકત લઈ જાય તો તેણે અપહરણ કરયુ કહેવાય. આ૦ પાને ૪૫૧ એક શખશને ખબર ન પડે એવી રીતે કોઈ તેની પાસેથી કઇ માલ ખેચી લઇ જાય તો તેણે અપહરણ કરયું કહેવાય નહી આ. પાને ૪૫૧ અપહરણમાં જે મોત અથવા મહાવ્યથા થવી જોઇએ કીંવા તેમ થવાની કોશીશ થવી જોઇએ એ અપહરણ થતી વખતે કીંવા અપહરણ થયા પહેલાની હોવી જોઇએ અપહરણ થયા પછી થાય તો અપહરણ કહેવાય નહી આ૦ પાને ૪૫૨ તુ મને આટલા પઇશા આપ નહી તો તારા ઉપર સરષ્ટીકરમ વીરૂધ મઈથુનની ઇછાનુ તહોમત લાવીશ એમ કહી તે નાણા કઢાવે તો તેણે અપહરણ કરયુ કહેવાય એમ ઘણા કેશમા ઠરી ચુક્યુ છે આ૦ પાને ૪૫૨ કોઇ શખશ પોતાની મીલકત કોઈ લઈ જતો હોય તેમા બીકથી કઈ સામો ન થાય પણ તેની મીલકત તે પોતાની મેળે આપે નહી તો એ ગુનો જબરાઇથી કઢાવવાને નહી

૩૯૩ જે માણસ અપહરણ કરવાની કોસીશ કરે તેને

અપહરણ કરવાની કોશીશ. | સખ્ત કેદની શીક્ષા કરવામાં આવ
પણ લાયક થશે.

૩૯૪ અગર કોઇ શખશ અપહરણ કરવામાં અથવા અપહરણ

અપહરણ કરવામા ખુશી પુરવક વયથા કરવી. } કરવામા ખુશીપુરવક વ્યથા કરે તો, તે સખશને
કોઈ શખશ તેની સાથે તે અપહરણું કરવામાં

હરણુ કરવાની કોશીશ કરવામાં સામીલ હોય તે સખ્સને જીવતા સુધી સમુદ્ર
અથવા દશ વરસની મુદત શુધીની શખ્ત કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દં
ડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

કલમ ૩૯૧ માં બીયાન કરેલા ગુનાનો ૩૯૪ મીમાં સમાવેશ કરેલો છે અને એ
કલમ મ ટે જયાં કોઈ શખશે એ કરતમાં ભાગ તરીકે બ'ને ગુનાઓ કરયા હોય, તેને કલ
મ કલમ ૩૯૪ મુજબ સજા કરવી જોઇએ શધરલેંડ વીકલી રીપોરટરા કરીમીનલ રૂલીંગ
પા. ૨ પાને ૧.

૩૯૫ જે માણશ ડાકઈટી કરે તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસ
ડાકાઈટીની શીક્ષા. | નો મુદત સુધીનો સખત કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે અને
વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

૩૯૬ અગર પાંચ અથવા વધારે સખસો સાથે મળીને ડાકાઈટી કરતા હોય તેઓમાં
ડાકાઈટી | નો કોઇ તે પરમાણે ડાકઈટી કરવામા ખુન કરે તો તે શખસો
જાતની અથવા જીવતા શુધી સમુદ્રપરનો અથવા દશ વરશની મુદત સુ
કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

ડાકઈટીની ટોળીનો કોઇ માણસ ડાકાઈટી સથે અજાણતાં કોઈનુ ખુન કરે તો
ખુન અને ડાકાઈટી એ બે તહોમત આવે આ કલમ પરમાણેજ તહોમત અવે ગણો
વરૂધ રઘુ કો. બ. ડા. પાને ૩૪૮

૩૯૭ અગર અપહરણુ અથવા ડાકઈટી કરતી વખતે તે ગુનેગર કઈ ભયંકર શ
ખુનનો અથવા મહાવ્યથા કરવાની કોશીશની સાથે અપહરણ અથવા ડાકાઈટી } સ્તર વાપરે અથવા કોઈ શખશને મહાવ્યથા કરે અથવા કો
ઈ શખસનુ મોત આણવાની કે તેને મહાવ્યથા કરવાની કોશી
સ કરે તો તે ગુનેગરને કેદની જે શીક્ષા કરવામાં
ઓછી થશે નહી.

...ની કોશીસ કરતી વખતે તે ગુનેગારે
...ખારણ કરયુ હોયનો તે ગુનેગરને કેદની
...આવશે તે સાત વરસથી ઓછી થસે
...નીકોશોસ. ...નહીં.

૩૯૯ જે માણુસ ડાકાઈટી કરવાની કાંઈ તઈઆરી કરે તેને દશ વરશની મુદત
...ઈટી કરવાની તઈઆરી | સુધીની સખત કેદની સીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી
...ી. | તે દડને પણ લાયક થસે

૪૦૦ આ આકટ પશાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે નીત ડાકાઈટી કરવાન કારણ
...ઈટોની ટોળીમા હોવા | સર મળેલા સખસોની કોઇ ટોળીમા જે માણુસ હોશે તે
...સીક્ષા. | ને જીવતા સુધી શમુદ્રપારની અથવા દસ વરશની મુદત
...ની સખત કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દડને પણ લાયક થશે

ટીકા.

આવા ગુનેગરોની તજવીજ તહોમત જ્યારે મુકયુ હોય તીયારે તહોમતદાર જયાં હોય ...ઈ શકેછે જુઓ ફી૦ પરો૦ કલમ ૬૭ નુ દરશટાત (ક).

૪૦૧ આ આંકટ પસાર થયા પછી કોઈપણ વખતે નીત ચોરી અથવા અપહરણ
...રોની ભટકતી ટોળી | કરવાના કારણુશર મળેના સખસેનો કોઇ ભટકની અથવા
...હોવાની સીક્ષા. | બીજી ટોળીમા જે માણુશ હોસે અને તે ટોળી ઠગ અથવા
...ઈટોની ટોળી નહી હોશે તો તે માણુશને સાત વરશની મુદતશુધીની સખત કેદની શી... ...રવામા આવશે અને વળી તે દડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબના કામમાં પહેલો મેળાપ સબેત કરવો જરૂરછે બીજુ એ ... જોઈએ કે એ મેળાપ નીત ચોરી કરવાના કારણુસર થએલો છે ને એ નીત ચો...વાની ટેવ કેટલાક કરતીગોથી સાબેત કરવાનો છે (મ૦ હા૦ કોરટ વા૦ ૬ પાને ...) આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો સથાપીત થવા માટે નીત ડાકાઈટી કરવાની ટોળી ...ઈ હતી અને એ ટોળીનો હેતુ હમેસા એવા ગુના કરવાનો હતો એવુ સાબેત ...ઈએ. ગ૦ હા૦ રી૦ પા૦ ૧૨૦)

૪૦૨ આ આકટ પશાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે ડાકાઈટી કરવાનાં કારણ શર
...ઈટી કરવાના કારણ | એકઠા થએલા પાચ અથવા વધારે સખશોમાંનો જે માણુસ
સર એકઠા થવુ. | હોશે તેને સાત વરસની મુદત શુધીની સખત કેદની શી...
કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેનો ગુનો કરનાર સખસ જ્યાં પકડાય ત્યાં તેનો ઇનસાફ થ... જોઇએ જુઓ કરીમીનલ પરોસીજરકોડ કલમ ૬૭ દરસટાંત (ક) આવી મંડળીના ... કેક માણસના સારી ચાલના જમાન લેવા માટે માજીસતરેટોને ફુલો અધીકારછે તે ... જુઓ કરી૦ પરો૦ કોડ કલમ ૫૦૫—૫૦૬—૫૧૦ કરીમીનલ પરોસીજર કોડ ક... ૪૦ પરમાણે આવી મંડળી પોતાની હદમાં ભેળી થઈ હોય અથવા ભેળી થવાની ... તેની ખબર જાણતાં તુરત પસેના પોલીસ થાણામાં અથવા માજીસતરેટને તે બાબત ... ખબર આપવી જોઇએ એવી જમીનના માલીક વગેરે ઊપર ફરજછે.

મીલકતના સાપરાધ ખોટા ઊપયોગ બાબત.

૪૦૩ જે માણસ બદદાનતથી કાંઇપણ જંગમ મીલકતનો ખોટો ઊપયોગ કરે અ... થવા તે પોતાને કામે લગાડે તે માણસને બે વરસની મુદ... સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની ... થવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવસે.

બદદાનતથી મીલકતનો ખોટો ઉપયોગ.

દ્રષ્ટંત.

(અ) જની મીલકત જ ના કબજામાંથી લે અને તે લેતી વખતે શુધબુધીથી તે એ... માનનો હોય કે એ મીલકત મારીછે તો અ એ ચોરીનો તકશીરવાર નથી પણ પોતાની ... ભુલ માલમ પડયા પછી અગર અ બદદાનતથી તે મીલકત પોતાને કામે લગાડે તો તેણે ... આ કલમ મુજબ ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ ને જ ની શાથે દોસતીછે અને તે જ ના કીતાબખાનામા જ નહી હોય ... વી વેળાએ જઈને જ ની સાફ રજામંદી શીવાય તેમાથી એક ચોપડી લેઈ જાય હવે ... ઠેકાણે અગર અ ના મનમા એમ હોય કે તે ચોપડી વાંચવાના કારણગર લેવાની મને ... ની અરથાત સમજાય એવી રજામંદી છે તો અ એ ચોરી કરી નથી પણ અગર પા... છળી અ પોતાના ફાયદાને સારૂ તે ચોપડી વેચે તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

(ક) અ તથા બ એ બંને એક ગોડાના એકઠા માલીક છે અને અ વાપરવા નો ઈરાદો કરીને તે ગોડાને બ ના કબજામાથી લઇ જાય તો એ ઠેકાણે તે ઘોડા વાપરવાનો અ નો હક છે માટે તેણે બદદાનતથી તે ઘોડાનો ખોટો ઊપયોગ કરયો એમ સમજવું નહીં પણ અગર અ તે ઘોડા વેચે અને તેની કીમત ઊપજે તે સઘળી પોતાને કામે લગાડે તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો.—ફકત થોડીવાર સુધીજ ખોટો ઉપીયોગ કરયો હોય તોપણ આ કલમના અરથ મુજબનો ખોટો ઊપયોગ છે એમ સમજવું.

દ્રસ્ટાંત.

ઝ ની બે. સરકારી પ્રામીસરી નોટ ખાલા શેરવાળી અ ને જડે. અને તે નોટ જ

નીછે એમ જાણ્યા છતાં અ એક સરાફને ત્યાંહાંથી કંઈ રૂપીઆ કાહાડને ત[illegible]
જમા તે નેત્ર [illegible] મુકે, એવા ઈરાદાથી કે પછી તે છોડાવીને હું જ ને આ[illegible]
અ એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ખુલાશો ર જો—જે મીલકત કોઈ બીજા સખસના કબજામાં ન હોય [illegible]
મીલકત કોઈ શખ્સને જડે અને તે મીલકત સાચવવાના અથવા તેના માલીકને પ[illegible]
પવાના કારણુસાર તે સખ્સ તે મીલકત લે તો તે સખ્સે તે મીલકત પચાવ્યાનત[illegible]
અથવા તેનો ખોટો ઊપયોગ કરયો નથી. અને તેણે ગુનોહ કરયો એમ સમજવું [illegible]
પણ તે મીલકતનો માલીક કોણ છે એ વાતની તેને ખબર હોય, અથવા સોધી કહાડ
વાનો તેની પાસે ઈલાજ હોય તે છતા અથવા માલીકને શોધી કાહાડીને તેને ખબર આ
પવાના ઘટતા ઈલાજ વાપરયા પેહેલા તથા માલીક આવીને તે મીલકતનો દાવો કરે એટ
લા સારૂ ઘટતી મુદત સુધી તે મીલકત રાખ્યા પેહેલાં અગર તે સખ્સ તે મીલકત પો
તાને કામે લગાડે, તો તેણે ઊપર બયાંન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

એવી બાબતમા ઘટના ઊપાય તે કહયા, અથવા ઘટતી મુદત તે કેટલી, એ હ
કીકતની બાબત છે

મીલકત જેને જડે તે સખસે તે મીલકતનો ધણી કોણ છે અથવા તેનો ધણી
કોઇ અમુક સખસ છે એમ જાણવું જોઇએ એવું કાંઇ જરૂર નથી અગર તે મીલકત
કામે લગાડતી વખતે તે મીલકત પોતાની છે એમ તે માનતો ન હોય, અથવા તે
નો ખરો માલીક જડતો નથી એમ જોતે સુધ બુધીથી માનતો ન હોય તો બસ છે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) ધોરી રસતાપર પડેલો એક રૂપીઓ અ જોય. તે કોનો છે તે અ ને ખ
બર નહીં હોય, અને અ તે રૂપીયો ઊચકી લે, તો અ એ આ કલમમા બયાન કરેલો
ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહી.

(બ) ધોરી રસ્તા પર પડેલો એક કાગળ અ ને જડે તે કાગળમાં એક બેંકનોટ
હોય, અને તે કાગળના સીરનામા પરથી તથા તેમાં લખેલી બીના પરથી તે નોટ કોની
છે એ વાત તેના જાણ્યામા આવે, અને પછી તે નોટ તે વાપરે; તો તેણે આ કલમ
મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ક) આ લાવે તેને નાણું આપજો એવી તરેહનો અ ને એક ચેક જડે તે
ચેક કોનો ગયો છે એ વાતની તેને અટકળ થઇ શકે નહી પણ જે સખસે તે ચેક લ
ખીયો હોય તે સખસનું નામ તે ચેકમાં લખેલું હોય, અને અ એમ જાણતો હોય કે
તે સખસ મને બતાવી સકશે કે ફલાણા ધણીને માટે એ ચેક લખીયો હતો તેવું છતા
તે માલીકને શોધી કાહાડવાની કોશીશ ન કરતા અ તે ચેક વાપરે, તો તેણે આ કલ
મ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ડ) જ ની પઈસા ભરેલી એક થેલી જ ના હાથમાંથી નીકળી પડતી અ જો

(૫) અ ને એક પઈસા ભરેલી થેલી જડે, તે થેલી
તો નહીં હોય; પણ પાછળથી તેને ખબર પડે કે તે જ
ી પોતાને કમિ લગાડે, તો અ એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ

(૬) અ ને એક કીમતી વીંટી જડે તે વીંટી કોની છે એ વાત અ જાણ
નહીં હોય પણ તેનો માલીક શોધી કાહાડવાની કોશીશ કરયા શીવાય ગુરત અ તે વીંટી
વેચે તો અ એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

જડેલુ ધન સરકારમાં જાહેર નહીં કરયા છતાં લીધુ તેને આ કલમ પરમાણે
ની સીક્ષા બાહાલ રાખી ઠરાવ્યું કે જડેલા ધન પઈકી રાજ્ય ભાગ સરકારમાં આપવો. ને
જો (મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૧ નવેંબર સને ૧૮૬૬) કેદીને જણસ સે.પેલી તે તે
બાપરી ખાધી તેને આ કલમ લાગુ નથી. ને કલમ ૪૦૫ પરમાણે વીસવાસ ઘાતનું
હોમત રાખવું જોઇએ (મુંબાઈ હાઈકોરટ તારીખ ૧૧ જુલાઈ સને ૧૮૬૭) જડેલ
માલની વ્યવસ્થા કરવા ગેજીટમાં જાહેર નામુ તા૦ ૨૭ જુલાઈ શને ૧૮૨૨ તથા
ારનો ઠાબળ નંબર ૪૨૬૨ તા૦ ૧૭ મી નવેંબર સને ૧૮૫૧ નો એવા માલનો મા
ક પેંદા થવા તરણ મહીનાના જાહેર નામા કરવાં ને તે મુદતમાં માલીક ન મળે તે
અડધુ જેને જડયું હોય તેને આપી અડધુ સરકારમાં લેવું ને પાછળથી માલીક પેંદા
થયતો સરકારમાથી તેને પાછુ આપવું. પોતાની જમીન ઘરણે મુકયા છતાં દસ્તવેજ
શી આપો નહીં તે બદલ કનેડાના માજીસતરેટે જાફર વગેરેને શજા કરેલી તે હાઈ કે.ર
૨૯ કરી તા૦ ૭ મી ડીસેમબર શને ૧૮૬૪ નંબર ૧૨૩) એક નોકર પોતાના શે
તરફથી ઉઘરાણી કરી શેઠને નાણાં ની આપતાં શેઠની પાસે પોતાનો પગાર લેણો હે.
તે માટે તે નાણાં રાખે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનહો કરયો ગણાય. કો. ઈ. ડા
પ્ર. ૩૪૫ આ કલમ પરમાણેનું તહોમત સાબીત કરતી વખતે મીલકત મજકુરનો ઉ
યોગ તહોમતદારે પોતે કરયો એવું સાબીત થવું જોઇએ. મીલકત જડે અને કબજામાં
રાખે એટલા ઉપરથીજ આ ગુનહો સંપુરણ થયો નથી. કો. ઈ. ડા. ૩૪૫ કે.ઈ સખ
સની ભુલથી કાંઇ નાણા વધારે આપવામાં આવે તે સખશ તે લેતી વખતે
જથી અમુક નાણા વધારે આવ્યા છે એવુ જાણે પણ ને પાછાં નહી આ
ઊપયોગમાં લે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય. ઠગાઈનો
કહેવાય નહી કો૦ ઈ૦ ડા૦ પાને ૩૪૬ તહોમતદાર અને ફરીઆદી જે
તેમા અમુક ચામડાની કીંમત ન આપતા એ ચાંબડાં પોતાના ઊપયો
મતદારે આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય નહી ૧૭ વી રી૦ પ
હોમતદાર નાણાની જુદી જુદી રકમનો ખોટો ઉપયોગનો ગુનો કરે તો તે

…ખતે એ મીલકત તેના કબજા…
…કબજામા લેવાને કાયદા મુજબ જે…
…દા મુજબ જેનો હક હોય એવા…
…ર નથા તો તે માણસને તરણ વરશની મુદત શુધીની એમ.ના…
…દની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક
…ગુનોહ કરનારને તે શખશે તે મુઓ તારે મેહેતા અથવા ચાકર
…હો તે કેદ સાત વરશ શુધીની થઈ શકે.

દ્રશ્ટાંત.

…ના કબજામાં કેટલોએક ઘરનો સામાન તથા નાણું છતાં જ ગુજરી જાય પછી તે કબજામાં લેવાનો જેને હક હોય એવા કોઇ શખસના કબજામા તે આવતાં પહેલા જ …ક બદદાનતથી તેનો ખોટો ઉપયોગ કરે તો મ એ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો સમજવું.

ટીકા.

આ કલમ ફકત જંગમ મીલકતને લાગુછે મુબાઈ હાઈકોરટ રી૦ કર ઉનડોગીશ વા૦ ૧ …૨૩. બીન વારશ મરી ગએલાની મીલકત તેનાં ચાકરના કબજામાં હશે તે મેજીશતરે …વની જરૂર નથી ચાકર ગેરવાતે વ્યવશથા કરે તો સજા થશે (સદર 'અદાલતનો …તા૦ ૬ ઠી ફેબરવારી સને ૧૮૪૭ નં૦ ૩૪૫ નો) (અગ્રાનો પતર તા૦ ૧૯ અગ …ને ૧૮૫૬ નં૦ ૪૯૩) સને ૧૮ ૨૭ ના કાયદા આઠ કલમ ૯ ઊપર ઈનારપરે …તા૦ ૧ લી જુલાઈ સને ૧૮૩૧ મુછે. બીનવારશ મરનરની શથવર મીલકત કબ …નારને આ કલમ મુજબ શજા થઇ શકતી નથી અમદાવાદ જીલામા એકના રહે …એક કણબી મરી ગયા તેનુ ઘર કબજે કરી ઉપયોગ કરયો માટે ફરશટ ક્લાસ શબ …નરેટે સજા કરેલી હાઈકોરટે (તા૦ ૫ મારચ શને ૧૮૬૯ ના રોજ) રદ કરી ઠરા… સથાવર મીલકતને આ કલમ લાગતી નથી માટે ગુનોહ ગણુય નહી આસતરી પો …અશતર.ધન" બીજાને આપીદે તે કઇ ચોરી નથી મટે તે માલ લેનાર પણ ગુને… …ઈ શકતો નથી (મુંબઇ હાઈકોરટ વા૦ ૮ પાને ૧૧ તા૦ ૧૯મી જાનેવારી સને …). આ કલમ પરમાણે ગુજરેલા સખશની મીલકતનો ઉપયોગ તહોમતદારે પોતે …હોવો જોઇએ એવી કઇ જરૂર નથી ક્રો૦ ઈ૦ ડા૦ પાને ૩૪ ૫ આ કલમ શથાવર …નો ખોટો ઉપયોગ કરે તેને લાગુ પડતી નથી ૬ મુ. હા૦ રી૦ પાને ૬૩ આ કલ… …માણેનો ગુનોહ મહોગાહે મટો વાળા શકાય નહી ૭ મદરાસ હાઈકોરટ …

સાપરાધ વીશવાસઘાત.

૪૦૫ જે માણશને કાઇપણ રીતે કઇ મીલકત અથવા મીલકત પરનો અખતીઆર [illegible] સાપરાધ વીશવાસઘાત | ર સોંપયો હોય તે માણસ અગર બદદાનતથી તે મીલકતનો [illegible] ઉપયોગ કરે અથવા તે પોતાને કામે લગાડે અથવા તે સોંપણ શી રીતે બજાવવી [illegible] વીશે કાયદાએ કાંઈ હુકમ ફરમાવ્યો હોય તે હુકમ તોડીને અથવા શોંપણ બજાવવા [illegible] સો તેણે સારૂ અથવા અરથાત સમજાય એવો કઇ કાયદેશર કરાર કરાવ્યો હોય [illegible] કરાર તોડીને બદદાનતથી તે મીલકત વાપરે અથવા તેનો ઉગ કરે. અથવા જાણી જોઇ [illegible] ને કાઈ બીજા માણશને તેમ કરવા દે તે માણશે સાપરાધ વીસવશ ઘાત કરયો એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક મરનાર શખશના વીલમા અ ને વકીલ ઠરાવેલો છે તે અગર તે [illegible] નારની મીલકતની વેહેંચણ તે વીલ પરમાણે કરવાનો કાયદાનો હુકમ બદદીયાનતથી [illegible] હી માનીને તે મીલકત પોતાને કામે લગાડે તો અ એ સાપરાધ વીશવાશઘાત કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ એક વખારવાળો છે અને બ કોઈ ગામ જાયછે તે પોતાનો સામાન અ [illegible] સોંપે એવો કરાર કરીને કે એ સામાન રાખવા માટે હું તમને આટલું વખારનું ભાડું [illegible] આપુ તારે તમારે એ સામાન મને પાછો આપવો અ બદદાનતથી તે માલ વેચી નાખે [illegible] તો અ એ સાપરાધ વીશવાસઘાત કરયો એમ સમજવુ.

(ક) અ કલકતામાં રહીને જ દીલોમ રહે છે તેના આડતીઆ દાખલ કામ કરે છે [illegible] અ ના જ ની વચ્ચે શાફ કે અરથાંત સમજાય એવો એક રીતનો કરાર થએલો છે [illegible] મોકલે તેટલું શઘળુ અ એ જ ના હુકમ મુજબ વાપરવુ પછી જ એક [illegible] ને મોકલે અને એમ લખી મોકલે કે અ એ તે રૂપીઆની કપનીનો [illegible] બદદાનતથી તે હુકમ નહી મુને અને તે રૂપીયા પોતાના ધંધામાં વાપરે [illegible] તો અ એ શાપરાધ વીશવાશઘાત કર્યો એમ શમજવું.

(ડ) પણ ઉપલા દરશાતમા અગર એમ બને કે બદદાનતથી નહી પણ [illegible] ની એકના શેર રાખવામાં જ ને વધારે ગુણ થશે એવુ માનીને શુધ બુધીથી કંપનીના [illegible] નોટો નહી ખરીદ કરતા જ ને માટે તે બંગલાની બેંકના શેર અ ખરીદ કરે તો એ [illegible] કાણે અગર જ ને હાની થાય અને તે હાનીને માટે અ ની ઉપર દીવાનીમા ફરીઆદ કરવાનો તેનો હક હોય તોપણ અ એ બદદાનતથી કામ કરયુ નથી માટે તેણે શાપરાધ વીશવાશઘાત કરયો નથી એમ સમજવુ

(ઈ) અ એક મેહેસુલી અમલદાર છે તેને સરકારી નાણું સોંપેલું છે [illegible] તે [illegible] માં હોય તે તેણે [illegible] [illegible] એવો તેને [illegible]

અથવા એમ કરવાને તે શરકારની સાથેના સાફ અથવા અરથાંત સમજાય એવી રીતે કરે લા કાઈ કરારથી બંધાએલો છે એમ છતા આ બદદાનતથી તે નાણું વાપરે તો અપરાધ વીશવાશઘાત કરયો એમ સમજવું.

(૬) જે એક બાર વાહકછે તેને ખુશકી કે તરીને રસતે લઈ જવાને કઈ મીલકત જ એ શોપીછે તે મીલકતનો તે બદદાનતથી ખોટો ઉપયોગ કરે તો તેણે શાપરાધ વીશવાશઘાત કરયો એમ શમજવું.

ટીકા.

જયાં પરતીવાદીએ એક પાઘડી ઘરાણે મુકી હતી તીયાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે ઘરેણું રાખનારે તે પહેરી તેથી આ કલમ મુજબ બદદાનતથી ખોટો ઉપયોગ કરયો એમ થતુ નથી એ જાણુશ વાપરવાથી થએલો બગાડ વાદીની મીલકતને એવી હાની પહોતી અથવાં એ ગેરવાજબી ફાયદાકારક ઉપયોગથી એવો કઈ લાભ નહોતો થયો કે તે બદદાનતથી કરયાની વાખ્યામા આવી શકે (મ. હાઇકોરટના ફેંસલા વાલમ ૩ આપેનડીક્ષ પાનું ૬) પાનું. જો પ્રતીવાદીને તાં ઘરાણે મુકેલી ચીજ તે બીજાને તા ઘરાણે મુકે ને જો એમ માલમ પડે કે પહેલુ જે કરારથી કરેલુ તે કરાર તે ડયે છે અને બદદાનતથી એમ કરેલુ છે તો તે શાપરાધ વીસવાશઘાત કરયો એમ થઈ શકછે. (મ હા. રૂલીંગ વા. ૬ પાનુ ૨૮) જમીન ઘરેણે મુકેલા છતા દસતાવેજ કરી આપતો નથી તેથી આ કલમ પરમાણે તહોમત લાગે નહી. મ. ટે શીક્ષા ૨૬ કરીને ઠરાવ્યું કે એ કામ દીવાની કોરટનું છે (મુ. હા. તા૦ ૭ મી ડીસેમબર સને ૧૮૬૪ વા. ૨ પાને ૧૩૪) દાગીના ઘડવા આપેલા તેમા તાંબુ ભેળવીયું તેને સારૂ આ કલમ પરમાણે ઠગાઈનુ તહોમત બરોબર નથી (મુ. હા. તા. ૮ મા અકટોબર સને ૧૮૬૭ વલમ ૪ પાને ૧૬) કેદીને સોપેલો જાણુસ તે તેણે વાપરી નાખી તેને સારૂ તેના ઉપર વીશવશઘાતનુ તહોમત રાખવુ બરાબરછે ને કલમ ૪૦૬ પરમાણે તહોમત રાખવુ નહી (મુમબઈ હા તા. ૧૧ મા જુલાઈ સને ૧૮૬૭).

૪૦૬ જે માણુસ સાપરાધ વીશવાશઘાત કરે તેને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

શાપરાધ વીશવાશઘાતની શીક્ષા.

ટીકા.

સુધબુધીથી કરેલો હકનો દાવો સાપરાધ વીશવાશઘાતનાં તહોમતનો એક જવાબ છે જયા એમ કહેલુ હતુ કે ફલાણા સખશને તહાં ગીરો મુકેલછે અને તે શખશે તે ગીરો મુકયાની વાત ના પાડી તયા એમ ઠરાવ થયો કે દસતાવેજોની બાબતમાં સાપરાધ વીસવાસ ઘાત કરયાનુ તહોમત એને લાગે નહી (મુંબાઇ હાઈ કોરટ રીપોરટસ [redacted]૩).

[redacted]સને બાર વાહક દાખલ અથવા ડકા વાળા કે વખારવાળા શખસ

મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શી

આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૦૮ કોઇ માણુસ મહેતા અથવા ચાકર હોય અથવાં કેઇને મહેતા

ઈ મહેતા અથવા ચાક	ખલ રાખીઓ હોય અને તે દરજાથી તેને કંઈ
અપરાધ વીસવાસઘાત	ઊપર અખતીઆર કોઈ પણ રીતે સેપીઓ હોય તે માણુસ
શે.	તે મીલકત બાબત અપરાધ વીસવ ઘાત કરે તો તે સખત

વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને

તે દડને પણ લાયક થશે,

ટીકા.

એક શેઠનો દીકરો કઇ પણ પગાર વગર આવી મીલકત લેવાનુ કામ કર

આ કલમના અરથ પરમાણે નોકર કહેવાય અગર જો એવુ કરવા તેની સ.થે

સટ ઠ.વ થયો નથા તોપણ આ. પાનુ ૪૮૪ એક નોકરને જે કામ માટે પઇસા આ

પીઆ હોય તે કામમા તે ન વાપરે તે માટે તેને પુછવામા આવે તારે તે પઈશા એ

જ કામમાં વાપરયાછે એમ ખોટુ કહે તો તેણે આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરયો કહેવા

૪૦ ડા૦ પાને ૩૪૪ શે પૈસા પઈશા લઈ નાશી જાય તો તે આ કલમ પરમાણે વીશ

ઘાતનો ગુનેહ છે કો. ઈ. ડા. પને ૩૪૫.

૪૦૯ કોઈ માણુસને તેના દરજાગી સરકારી નોકર દાખલ અથવા તો ધંધાસર

ઈ સરકારી નેકરે અ	તેને સરાફ વેપારી કે ફાદર દલલ વકીલ કે આ
થવા શરાફે વેપારીએ કે	લ કઈ મીલકત આપવા કઈ મ.લકત ઊપર અ
અરતીઆએ અપરધ	ઈ પણ રીતે સેપીપોહેય તે માણુસને તે મા
વીસવાસઘાત કરવો	

અ.પરાધ વીસવાસઘાત કરે તે તેને છીવત સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વ

ની બેમ'ના ગમે તે પ્રકરનો કેનો શીક્ષા કરવ મા આવશે અને વળ' તે

થસે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ ગુનો થવાને સરકારી નોકરને સેપેલી મલકત એવી હોવી જોઇ

જે એને પેતાના હોદાના જોરથી લેવનો અખતીઆરછે એટલા માટે ગામ ઉપર

કરો કે જેમ ફક્ત સરકારી મેહેસુલના પઈશા લેવાનો હક છે તેમણે રઇઅત પાસેથી

લીધા એવા ખાનગી સમજુતીથી કે આટલા પઈસા લેવમા આવશે

એમ ઠરાવ્યું કે આ કલમ પરમાણે ગુનેગારો થઈ શકતી

૦ ૪ આપેડીક્ષ ૩૨.) તલાટીઓ લોકો પાશેથી રોકડા ના

ના છે તે તલાટી રોકડા નાણાને બદલે દાણા લે અને સરકારમાં
ભરી ભરે તો તેમણે આ કલમ પરમાણે ગુનહો કરયો કહેવાય નહી
એ ૩ર કોઈ મુખતીઆરને તેને રાખનાર સખશ પાસેથી તેનુ મેહે
ઉપરાંત તેને રાખનારની માહેતી વગર વકીલ પાસેથી કંઈ તે લેતા
પરમાણે તહોમત આવી શકે પેરી મોહન ઘોસ ૯ બેં. લા. રી.
કોનસટેબલ તેના થાણાના માણસનો પગાર બદદયાનતથી વાપરી ખાય
હોય તો એમ કલમ પરમાણે તહોમત લાવી શકાય, કો. ઈ. ડા. પ. ૨૪પ
વખારમાંથી ઘણું મીઠું ઓછું થઈ ગયું હોય પણ જ્યાં સુધી એ મીઠું બદ
લીથી મીઠાનો દરોગો લઈ ગયો એવું સાબીત થાય નહી તોયાં સુધી તેની ઉપર
કલમ પરમાણેનું તહોમત આવી શકે નહી કો. ઈ. ડા. પ. ૩૪પ નાયબનાજર
ખાતાની કલમના સબંધમાં નાજરના હાથ નીચેનું માણસ છે તેનુ ખાનગી માણસ
છે. અ. હા. રી. પ. ૨૯૮ જે સખસ ઉપર કલમ ૪૦૯ પરમાણે તેહોમ
લાવી, સજા થઈ હોય તે સખસ ઊપર વળી એ કલમ ૪૧૧ સાથે કલમ પરમાણે
મીલકત લેવા વીગેરેનું તહોમત આવે નહી ૨. અ. હા. રી. પ.
કોનસટેબલો તેમને સોંપેલા ઘરમાંથી ચોરી કરે તો તેઓને આ કલમ
પરમાણે સજા થાય તેઓને કલમ ૪૦૯ પરમાણે સજા થાય નહી ૩ વી.
રી. પ. ૨૯ કોઈ ઓફીસના હેડ કલારકનું કામ સટાંપ વેચવાનુ હોય પણ તેના ઉપરી
ની મંજુરી મેળવીને કીવા તેના ઉપરીને જાણુ કરીને પોતાના આસીસટંટને તે સટાંપ
વેચવાનું કામ સેપે આસીસટંટ તે સટાંપ લઈ નાશી જાય તો હેડ કલારકે વીશવાસ
ઘાતનો ગુનહો કરયો કહેવાય નહી પણ આસીસટંટે કરયો કહેવાય ૧૩ વી. રી. પ. ૭૭
જે એ ખજાનચીના કામનો ઉપરી છે અને તે જે રીપોરટ કરે કીવા દાખલ કરે
તેની સચાઈ વીશે તે જવાબદાર છે મારા તાબાના માણસે મને ઠગયો એવું કહી તે પો
તાની જવાબદારાથી મુકત થઇ શકે નહી ૭ વી. રી. પ. ૧૦૯ આ કલમ પરમાણેના
અર્થ પરમાણે નાયબનાજર એ સરકારી નોકર છે નાજરનો ખાનગી નોકર નથી
અ. હા, રી. પ. ૨૯૮ હ.સાબમા મીઠું વધારે સલીક નીકળવું જોઈએ તે
સલીકમા થેડું મીઠું હોય પણ તેમ હું દરગો ખાઈ ગયો એવ પુરાવ ન હોય
ત્યાં સુધી તેણે વીસવાસઘાત કરયો કહેવાય નહી પ વી. રી. પ. ૨૧

ચોરોની મીલકત લેવા બાબત.

૪૧૦ જે મીલકતનો કબજો *ચોરીથી અથવા જબરાઈના કહાડવાથી અથવા અપ
હરણની મીલકત | હરણથી એકની પાસેથી બીજાની પાસે ગયો હોય તે મીલકત
જે મીલકતનો સાપરાધ ખોટો ઉપયોગ થયો હોય અથવા જે બાબત સાપરાધ
વીશ્વાસ ઘાત થયો હોય તે મીલકતનું નામ ચોરીની મીલકત પાડ્યું છે પછી બ
હિંદુસ્થાની અંહિ અથવા બહાર તે કબજો એકની પાસેથી બીજાની પાસે ગયો હો
અથવા તે શાપરાધ ખોટો ઉપયોગ અથવા [illegible] ઘાત થયો હોય તો પણ.

અગર તે મીલકત જે સખસનો તે કબજામાં લેવાનો કાયદા મુજબ હક
કોઈ સખશના કબજામાં પાછળથી આવે તો પછી તે ચોરીની મીલકત સ

૪૧૧. કોઈ માણસ બદદયાનતથી કાંઇ ચોરીની મીલકત લે અથવા રાખે

ચોરીની મીલકત બદદાનતથી લેવી.	ચોરીની મીલકત છે એમ તે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત

સુધીની એમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવા

ટીકા.

[redacted]ક્ષાને બદલે ફટકાની સીક્ષા થઇ શકે (સને ૧
[redacted] વખત એવો ગુનોહ કરે તો કેદ તથા ફટકા
શાક્ષા થઇ શકે (સન ૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ૩) જ્યાં કેદી ઉપર બદદયાનતથી ચોરીની મીલકત રાખવાનું તોહોમત મુક્યું હોય તોયા એમ બતાવવાની જરૂર નથી કે તેણે લીધી તે વખતે તે ચોરીની મીલકત છે. એમ તે જાણતો હતો ફકત એટલુંજ સાબીત કરયું હેય તો બસ છે કે—એ પરમાણે જાણ્યા પછી તેણે બદદયાનતથી એ મીલકત રાખી (મદરાસ હાઇકોરટના કેસ લા વા૦ ૪ આપેનડીક્ષ ૪૨) ચેરીની મીલકતનુ બદદયાનતથી રાખવાનો ગુનહો અને ચોરીની મીલકત બદદયાનતથી લેવાનો એ બે ગુનહા જુદા છે પેહેલો ગુનોહો થવાને તે મીલકત લેતી વખત તકરીરવાર જાણપણાની જરૂર નથી. (મદરાશ હાઇકોરટ રૂલીંગ તા૦ ૬ અપરેલ સને ૧૮૬૯) મુંબાઇમાં ચોરીનો માલ જાણી બુજીને રાખ્યો હશે તો (સન ૧૮૫૬ આકટ ૧૩) ચોરીનો માલ રાખવાના કામમા માલના માલેકની જરૂર નથી એવા કામમાં મુદાનો માલ અમુક માણસો છે (હાઇકોરટનો ફેંસલો તા૦ ૧૮ મા નવેમબર ૧૮૬૬ ચોરીનો માલ લેવા વીશેનો ગુનોહ બરીટીશ રાજ્યની બાહાર થયો હશે તો તે ગુનાની ચોકશી કરવા માજીસતરેટને અખીતાર નથી, (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા. ૫ ડીસેંમબર સને ૧૮૬૭ વા, ૪ પા. ૩૮.) બદદયાનતથી ચોરનો માલ રાખીયાનું તોહોમત કોઈ સખસ ઊપર ઠરાવવામા આવે તો તે તોહોમતનામામાં લખવું કે તોહેમતવાળાના કબજામા જે ચીજો માલમ પડી તે ચીજો ફલાણા માણસની ચેરીએ ગએલી મીલકત હતી (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા૦ ૧૮ મી નવેંમબર સન ૧૮૬૩ વા. ૧ પા. ૯૫. તહોમતદારે એ માલ લેવાનો ઇરાદો કરયો હોય પણ ચોરે જ્યા શુધી એ માલ તેને આપયો નથી તીયાં શુધી તેણે ચોરીનો માલ રાખવાનો ગુનહો કરયો નથી આરય પ. ૪૭૪ ચોરીના માલને અડવાથી કાંવા મજુર તરીકે બીજે ઠેકાણે લઇ જવા તેનો કબજો હોવાથી ચોરીનો 'માલ રાખવાનું' તોહોમત આવતું નથી એ માલ તોહોમતદારે અથવા તેના તરફથી. બીજા કેઇએ કબજામા લેવો જોઇએ આરય પ. ૪૭૭. સ્ત્રી ચોરી કરીને અને તે ચોરી લાવેલો માલ ધણી રાખે તો ધણી ઉપર ચોરીનો માલ રાખવા તોહોમત આવે આરય પ. ૪૭૫ એક સ્ત્રીએ તેના ભાઇડાની ગેરહાજરીમાં તેન

[redacted]

જાણુ બાહાર કેટલેક ચોરીનો માલ લીધો અને તે પર ચોરને કાંઈક નાણાં આપયો ચેર અને ધણી પાછળથી ભેગા થયા તે ઓના ધણીને ખબર હતી કે જે માલ એ ર આપી ગયો છે તે ચોરીનો છે અને એટલા માટે બાકીના પઇસા તે ચોરને પોતે આપયા તેમાં ઠરાવ્યામાં આવ્યું કે તે ધણી પણ ચોરીનો માલ રાખવાનો તકશીરવાન છે આરય ૪૭૫. એક છોકરે તેના ધણીના કબજામાથી એક ઘેટું ચોરયું તે ઘેટો તેના ધણીએ પાછો લીધો છોકરાને પુછ્યું કે આવો માલ તુ કાને તીયાં વેચી આવે છે છોકરાએ અમુક સખસનું નામ લીધુ તીયારે તહોમતદારને પકડવા માટે એક ઘેટું તેને તીયાં વેચી આવવાનું તેના ધણીએ કહયું એ પરમાણે તે વેચી આવ્યો તેથી તહોમતદાર ઊપર ચોરીનો માલ રાખવાનું તોહોમત આવ્યું તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે જે વખતે એ ઘેટું વેચોયું તે વખત તે ચોરીનું નહોતું તેથી તહોમતદાર ઉપર ચોરીનો માલ રાખવાનું તોહોમત આવે નહી આરય પ. ૪૮૬ એક સખસે રોપે પ ઉડની એક એક નોટ હોયછે એવી છો નેટની ચોરી કરી અને દરેક નોટ ૨૦ વીસ પ.ઉડની લીધી તેમાંથી કેટલીક (બ) નામના શખસને આપી તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે (બ) ઊપર ચોરીનો માલ રાખવાનું તહોમત આવે નહી કેમકે,તેણે જે નોટો લીધી તે ચોરાએ ગએલી નહોતી આરગ પ. ૪૭૬ ચોરીની મીલકત બદદયાનતથી રાખવાના તહોમતમા તહોમતદારનો ઇરાદો ચોરીની મીલકત છે એવું તે અપરાધ જાણતો હતો એ જરૂરનું છે રાણી ધીરૂધ દેયલમલીદર અને બીજો આ કલમ પરમાણેનું તહોમત જે સખસ ઊપર આવ્યું હોય તે સખસે ચોરીમાં ગએલી રકમ ગુનહા ભરેલી રીતે રાખી એવું ખુલી રીતે સાબીત થવું જોઈએ ૧૩ વી. રી. પ. ૭૦ આ કલમ પરમાણેના તેહોમતમા લીધેલી મીલકતની પરકર તહોમતદારના કબજામાં તે મીલકત આવી તેની વખત જગયા અને રીતી અને તે ચોરી લઈ જવામા આવી એ હકીકત ધીઆનમા લેવી જોઈએ ગુનહો કરનાર સખસ કોઇ અમુક સખસ છે તે નકી ન થાય તો તેઓ ચોરીની મીલકત લેવાના ગુનાથી છટકી જઈ શકે નહી ર મું હા. રી. પ. ૧૩૦ આ કલમના બતવેલી ચોરીની મીલકત લેતી વખતે તે મીલકત ચોરીની છે એવુ તેહોમતદાર જાણતો ન હોય પણ તેવું જાણવામા આવ્યા પછી રાખે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ કરયો કહેવાય ૪ મ. હા. રી. એ. ૦૨

ડાકાઈટી કરનાં ચોરેલી મીલકત બદદનતથી લેવી.

૪૧૨. કોઈ માણસ બદદાનતથી કાંઈ ચોરીની મીલકત લે અથવા રાખે અને તે મીલકતનો કબજો ડાકાઈટી કરવાથી એકનો પાસેથી બીજાની પાસે આવેલો છે એમ તે માણસ જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય અથવા જે શખસ ડાકાઇટોના ટોળામાં છે અથવા તેઓની ટોળીમાં હતો એવું જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં એવા કોઈ શખસ પાસેથી કોઈ સખસ પાસેથી કોઈ માણસ બદદાનતથી કાંઈ મીલકત લે અને તે મીલકત ચોરેલી છે એમ તે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તો

માણમને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત મુધીની [illegible] કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પ્રમાણેનું તહોમત સ્થાપીત કરવા માટે જે સખશે ડકાઈટી [illegible] મીલકત લીધી હોય તે શખ્શ એ ડકાઈટી થઈ છે એવું જાણતો હતો. કીં[illegible] [illegible], કીંવા જે શખસ પાસેથી તેણે એ મીલકત લીધી છે તેઓ ડકાઈટી-[illegible] એવું તે જાણતો હતો કીંવા માનતો હતો એવું સાબીત થવું જોઈ[illegible] [illegible] પ્ર. ૧૦૯ જે સખ્સ ઉપર કલમ ૪૦૯ પરમાણે તહોમત આવી સંભ[illegible] સખ્સ ઉપર વળી એ કલમ સાથે આ કલમ પરમાણે ચોરીની મીલકત [illegible] [illegible] તહોમત આવે નહીં ૨ મ. હા. રી પ્ર ૩૧૨.

૪૧૩. જે મીલકત ચોરીની મીલકત છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું પોતે[illegible]

નીતય ચોરીની મીલકત ના ધંધો કરવા. | ને કારણ છતાં જે માણસ નીત તેવી મીલકત લે અથવા તેનો ધંધો કરે તે માણશને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા [illegible] આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૧૪. કંઈ મીલકત ચોરીની મીલકત છે એમ જાણીને અથવા એમ[illegible]

ચોરીની મીલકત સંતાડ[illegible]વામા મદદ કરવી. | પોતને કારણ છતાં તે મીલકત સંતાડવામાં [illegible] વગ કરવામા કે તે ખસેડવામા જે માણસ બુધી પુરવક મદદ [illegible] તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા [illegible]ડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

ઈસટેશન ઉપર કાપડની ગાશડી ચોરાઇ તે બાબાત આ કલમ તથા કલમ ૩૭૯ પરમાણે સજા કરી તેમા કેદીનો તરફથી તકરાર કે એ લેકો હુકમ પરમાણે કામ કરનાર હતા માટે શીક્ષા રદ કરો. હાઈકોરટે અરજ ના મંજુર કરી શીક્ષા બાહાલ [illegible]ખી (મુબાઈ હાઇકોરટ તા૦ ૧૯ મી મારચ સન ૧૮૬૫ વા. ૨ [illegible] [illegible]રીનો ગુનોહ બીજા માણસો ઉપર શાબેત થઈ શકતો નથી આ હ[illegible] [illegible]રીનો માલ રાખનાર કેદીઓને ફાયદો થતો નથી (મુબાઇ હાઇકોરટ તા૦ [illegible] સન ૧૮૬૫ વા. ૨ પાનું ૧૩૦). કેદી ચોર પાસેથી એ મીલકત લીધી એવું સાબીત ન થાય તો કલમ ૪૧૧ પ્રમાણેનું તહોમત ન આવે પણ આ કલમનું તહોમત આવે ૨ મું. હા૦ રી. પ્ર. ૧૩૦. એક સખ્સે કેટલીક ચોરીની ચીજ એક સખસના ઘરમાં અને ખેતરમાં છુપાવી એવા ઈરાદાથી કે એથી એ ઘર અને ખેતરના માલીક ઉપર [illegible] [illegible]રીનું તહોમત આવે તેમાં ઠરાવવામા આવ્યું કે છુંપાડનાર ઉપર કલમ ૧૯૩ પરમા[illegible] [illegible] ખોટો પુરાવો બનાવવાનું તથા આ કલમ પરમાણે ચોરીની મીલકત છુપાવવા

નહી એવા કંઇ વસ્તુ તે ફરેબ દીધેલા શખ
શવાને ઇરાદે લલચાવે અને તે કામ અથવા ક
મન આબરૂ કે મીલકત તરફની કાંઈ નુકશા
ભવ હોય તો તે માણસે ઠગાઇ કરી એમ સમજવું.

—કંઈ હકીકતને બદદાનતથી છુપાવવી તે પણ આ કલમના અરથ પરમા
છે એમ સમજવું

દષ્ટાંતો.

) હુ શીવીલ શરવીશમાં છુ એવો ખોટો ઢોંગ કરીને અ ઇરાદાથી જ ને ફરે
એ પરમાણે બદદાનતથી એમ કરે કે જ તેને કંઈ માલ ઉધાર લઈ જવા દે
તે મામના નાણા આપવાનો ઇરાદો રાખતો નહી હોય તો અ એ ઠગાઇ
સમજવુ.

) અ કાઇ વસ્તુ ઉપર એક ખોટી નીશાની કરીને ઇરાદાથી જ ને ફરેબ દે અ
મનમા એવ ભરોસો ઉતપન કરે કે એ વસતુ ફલાણા નામીચા કારીગરે બના
એમ કરીને તે વસતુ ખરીદ કરીને તેની કીમત આપવાને ઝ ને બદદાનત
થી લલચાવે તો અ એ ઠગાઇ કરી એમ સમજવું.

(ક) અ કાઇ માલનો ખોટો નમુનો બતલાવીને ઇરાદાથી ઝ ને ફરેબ દે અને તેના મનમા એવો ભરોસો ઉતપન કરે કે તે માલ નમુના જેવોજ છે અને એમ કરીને તે માલ ખરીદ કરીને તેની કીમત આપવાને ઝ ને બદદાનતથી લલચાવે તો અ એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવુ

(વ) અ એ કંઈ માલ ખરીદ કરયે છે તેની કીમત આપવાને બદલે અ એક પેહેડી ઉપર હુંડી લખી આપે અને તે પેહેડીમા અ નુ કંઈ નાણુ હોય નહી અને તેથી અ ને ઉમેદ હોય કે જે હુંડી આપુ છુ તે શીકરાવાની નથી તેમ છતાં તે હુંડી આપીને આ ઇરાદાથી જ ને ફરેબ દે અને એમ કરીને તે માલ આપવાને જ ને બદદાનતથી લલચાવે અને તેને નાણુ આપવાનો પોતાનો ઇરાદો હોય નહી તો અ એ ઠગાઇ કરી એમ સમજવું.

(ઇ) કંઇ વસતુ હીરા નથી એમ અ જાણતો હોય ને વસતુ હીરો છે એમ કહીને
તે હીરો મુકે અને ઇરાદાથી ઝ ને ફરેબ દે અને એમ કરીને તે ઉપર રૂપીઆ ધીરવાને

ને બદદાનતથી અ લલચાવે અને તે રૂપીઆ પાછા આપવાનો પોત નો

અ એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું

(ગ) અ ઈરાદાથી ફરેબ દઈને ઝ ના મનમાં એવો ભરોશો ઊતપન કરે

આટલા ગળોના છેડવા આપવાનો ઈરાદો રાખેછે અને અ નો કાઇ આપવાનો

હોય અને એમ કરીને તે આપવાના ભરોસા ઊપર કાંઈ નાણું આગળથી આપવાને

ને બદદાનતથી લલચાવે તો અ એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું. પણ અગર તે રૂપીઆ

ની વખતે અ નો ઈરાદો તે છોડવા આપવાનો હોય અને પછી પોતાનો કરાર તેડ.ને

ડવા નહી આપે તો તેણે ઠગાઇ કરી એમ સમજવું નહી. પણ તેની ઊપર કરાર તોડ

ની દીવાનીમા ફકત ફરીઆદી ચલી શકશે.

(હ) અ એ જ ની સાથે કાંઈ કરાર કરયો છે તે કરારમ નો જેટલો ભાગ અ એ

તેટલો આ બજાવી ચુકયો એ પરમાણે અ ફરેબ દઇને જ ના મનમા ભ

અને એમ કરીને પઈશા આપવાને જ બદદાનતથી લલચાવે તો અ એ

સમજવું.

એક શથવર મીલકત બ ને વેચીને તેના નામનુ ખત કરી આપે પછી

હવે મારો તે પર કઈ હક રહો નથી એમ જાણ્યા છતા આગળ થ

ખતની ઝ ને ખબર નહી આપતા તે મીલકત અ ઝ ને વેચાતી

અને ઝ ની પાસેથી તેની કીમતનાં કે ગરો બાબતના નાણા લે તો

ઠગાઈ કરી એમ સમજવું

ટીકા.

પીનલકોડ ચાલુ થતા પહેલા એકને ઘેર ગીરો આપીયા છતાં બીજાને આપીયુ તેમ

આ કલમ તથા સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૨ કલમ ૧ ની પેટા રકમ ૭ પરમાણે

વીરૂધનો ચારજ લગતો નથી (મુબાઇ હાઇકોરટ તા૦ ૧૩ મી નવેંબર

વા. ૧ પા. ૯૩). આગગાડીમા બેસનારે જે કલાસની ટીકીટ લીધેલી તે

મા બેઠા તેને ઠગાઇનો ચારજ લાગતો નથી (સન ૧૮૫૪ નો આકટ ૧

પરમાણે) તજવીજ કરવી. (મુબઈ હાઇકોરટ તા૦ ૧૬ જાનેવારી સને ૧

પ.ને ૧૪૦). રસતો બધો આપવાને કરેલો કરાર તોડયા બાબત આ

થી (સન ૧૮૫૦ ના અટક ૧૩ મા પરમાણે તજવીજ કરવી અને તે

સબમ જીસટરેટને અધીકાર નથી માટે શીક્ષા રદ કરી (મુંબઈ હાઇકોરટ તા૦

બર સન ૧૮૬૬). ઊરૂપ સંગરસરાનમા વગર ટીકીટે જવાથી આ કલમ પરમાણે ઠગા

ઇનો ગુનો થતો નથી તેમ પરવેશનો પણ થાય નહી (મુંબઈ હાઇકોરટ તા ૧૨ મી. ડે

ખરેખર જે હોય તેથી જુદોજ મખશછે એવુ બતાવીને અગર તો તેણે વેશ લઈને ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

સનો વેશ લીધો હોય તે શખશ ખરેખર કોઇ હોય અથવા નહી ગુનો થયો એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંતો.

અ)હું અ નામનો ફલાણો માનબર સરાફછુ એમકેહ ઢોંગ કરીને ઠગાઇ કરે તો લઇને ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

) હું બ છુ એમ ઢોગ કરીને અ ઠગાઈ કરે અને બ તો મરી ગયેલો શખસ એ વેશ લઇને ઠગાઈ કરી એમ શમજવું.

ટીકા.

પોતાંના ભાઈની જગો ઊપર પોતે ઉભો રહી સાક્ષી આપી તેને આ કલમ પરં મણે વેશ લઇ ઠગાઈ કરયાનો ચારજ રહે નહી ખોટી પરતીજ્ઞાનો ચારજ રાખવો જોઇએ. (મુ હા. વાગ ૫ નવેમબર સને ૧૮૬૩ વા૦ ૧ ભાગ ૧ પાને ૮૯). પોતાની છોકરી નથી એવુ જાણ્યા છતા તે પોતાની છોકરી છે એવુ કહીને તેને કોઈ શાથે પરણાવવાનુ કરે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનાહ કરયો કહેવાય. ૭ વી. રી. પાને ૫૧. ખોજાને તમે જુબની આપવી તે આ કલમ પરમાણેનો વેશ લઈ ઠગાઈનો ગુનો નથી કલમ ૧૯૩ પરમાણે ખોટી જુબની આપીયાનો ગુનો થાયછે ૧ મુ. હા. રી પાને ૮૯ હું અમુક પોલીશ અમલદાર છુ એવુ ખોટી બાગડના લોકો પાશેથી પઈશા કઢાવે તો તેણે ઠગાઈ અને સારકારી નાકરનો વેશ લીધાનો ગુનોહ કરયો કહેવાય. ૨ વી. રી. પાને ૨૯.

૪૧૭ જે માણસ ઠગાઇ કરે તેને એ. વારશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે

ઠગાઈની શીક્ષા | પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા

૧૨ મા આશી

ટીકા.

માતર કરાર તોડવો એ મુળ દગાબજી ભરેલા ઈરાદાનો દીસતો પુરાવો નથી (રાણી વીરૂધ વલગા બાઈ મંગાશા શેગાન સન ૧૮૭૦ મુંબઈ હઈકોરટ વા૦ ૯ પાને ૪૪૮ કોઇ મોગાલા અમલદારન ફલાણા જમાન પડતર છે એમ બધુ સમજાવી તેની પાસેથી એ જમાન લેવા એ ગુનોછે (મ. હા. રીપોર્ટ વા. ૬ પાને ૧૨) કોઈ આગગાડીમાં અગર સગવડવાળી જગામાં ગરીને પાશે ટીકેટછે એમ ખોટો ઢોંગ કરી દાખલ થવુ એ પણ ગુનોછે પણ જો દાખલ થનાર શખશ ટીકેટ વગર એમને એમ પેશી ગયો હોય

તે ઠગાઈનો ગુનેહ થશે નહી (મુ. હા. રીપોર્ટ...

...આપેલાં ગોતામાંત બાંનાં ભેગ કરવા...

...૯ મી અકટોબર સને ૧૮૬૭ વા. ૪ પાને ૧૬) રેલવે...

...બીજા અથવા પહેલા કલાશમાં બેસનારને આ કલમ મુજબ ઠગાઇનો...

...અને ૧૮૫૮ ના આંકડ ૧૮ મુજબ ઈનશાફ થવો જોઇએ (મુ. હા. તા૦

...૧૮૬૮ ના ૨ પાને ૧૬૦) કોઈ સખસ હું પોલીશ આમલદારછુ એવુ

બાડી કોઇ ગામડીઆ પાસેથી કંઈ રૂપીઆ લેતો તેણે આ કલમ પરમાણે ઠગાઇનો

ને શરકારી નોકરનો વેશ લીધાનો ગુનો કરયો કહેવાય કો. ઈ. ડા. પાં૦ ૩૪૨. કોઈ

કીદાર કોઇ શખસને ફરેબ દઈ અથવા તેને દુખ દેવાની બીક દેખાડી અથવા કપટથી

શખસ પાશેથી કાંઇ નાણા લેતો તેણે આ કલમ પરમાણે ઠગાઇનો અને કલમ ૩૮૩

ને ૩૮૪ પરમાણે જબરદસ્તીથી કઢાવવાનો ગુનો કરયો કહેવાય શરકારી નાણાંનો બદદાન

થી તેણે ખોટો ઉપયોગ કરયો એવુ તહોમત તેને લાગુ પડે નહી કો૦ ઈ૦ ડા૦ પાને ૩

એક દીવસે પઈશા લઇ બીજે દીવસે તે પઈશા કોઇને આપીયા વગર કપટથી કોઈ સા

નાશી જાય તો એટલાજ ઊપરથી તેણે ઠગાઇનો ગુનોહ કરયો ગણાય નહી મુંબઇ

સખ્શને ઠગાઈ કરવાનો અથવા ફરેબ દેવાનો તેનો ઇરાદો હતો એવુ સાબીત થવુ જોઇએ

આ ઈરાદો સાબીત કરતી વખતે નાણાં લઇ ભાગી જવાની વરતણુંક પુરવામાં

શકાય કો. ઇ ડા. પને ૩૮૨. તારા બાપ ઊપર નુ કરજ છે તે તુ આપ નહી તો

આવા આવા પરીણામ થશે એવી કાંઇ છોકરાને ફરેબ દેવામાં આવે તો તે ઠગાઇ

થી જે પરીણામ થવાનુ હોય તે કેણુજ શાહેરવાંને કહ્યુ હોય તો તે ઠગાઇછે પણ એમ

કહેવામાં કંઈ ખરાબ ઇરાદો તહોમતદારનો ન જણાય તો તે ઠગાઇ નથી કોઈ ડા.

૩૪૨ કોઈ શખ્શ પોતાને ઘેર લગન છે નહી એવુ જાણ્યા છતાં પોતાને ઘેર લગન છે

શુ એવું કહી કેટલોક માલ બીજા શખ્શ પાશેથી ભાડે લઇ જાય યોગ્ય ભાડું આપે

ભાડુ અને એ માલ પાછળથી આપવાની લખેલી વાયદા ચોઠી લખી આપે પાછળથી

વુ જણાય કે એ માલકત પોતાના એક દેવાની દાગમા જપતીમા લેવા તે શખ્શનો

રાદા હતો આથી તેણે ઠગાઇનો ગુનો કરયો કહેવાય કો૦ ઈ૦ ડા૦ પ ૩૪૨ એક

શ પાશેથી તહોમતદારે પોતાને તા મુકેલા જવેરાત તેઓને પાછા આપે એવા

લીધેલી રકમની એ. શરકારી પરોમેસરી નોટ લીધી પણ એ પરોમેસરી નોટ લઇ

મા જવેરાત પાછા આપવા તેમનો ઇરાદો નહોતો અને તેથી એ નોટ એ સખસ પાસે

હોમતદારોનુ બીજુ લેણું હતુ તે માટે રાખવા કહ્યુ તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેઓએ

ગાઇનો ગુનેહ કરયો છે કા ઇ. ડા. પ. ૩૪૨. ટીકીટ વગર પરદરશનમા છાનુ જવુ

આ કલમ પરમાણે ઠગાઇનો ગુનોહ નથી ૬ મુ. હા. રી. પાનુ ૬૮ (ફોજદારી) એક

કરી બરાબર નથી છે એવુ કહી કોઇ શખ્શ કોઈ ફકીરોઈ પઇશા લઈ પરણાવે અને પાછળ

ખરાબ નથી એમ ઠરે તો તેણે આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરયો કહેવાય.

આ કલમ વીરૂધનો ગુનોહ મહોમાંહે માંડીવાળી શકાય
) પ્ર. ૧૫૮. જે કામ કરવાનો કરાર કરયો હોય તે કરાર કરત
મનદારનો ઇરાદો હતો એવું સાબીત કરવામાં આવે તો તે
છે. મુંબાઇ હા રી. ૫૨૯. ૪૪૮ જે મિલકત ઠગાઇકરીને મેળવેલી હોય તે
કત ઠગાઈ કરેલા સખસની છે એવું આ કલમ પ્રમાણેના તહોમતમાં બતાવ્યું
૧ મ. હા. રી. પરસ્ટ. ૩૧ એક મજુર કરેલી મજુરીના નાણા લેવા આવયો તથી
આપનાર ધણીએ પુછયું કે કામ બરોબર કરયુછે. મજુરે હા કહી. એપરમાણે કામ પુરૂ
કરયું નથી એવું તે શેઠ જાણતો હતો તેમ છતા એ મજુરને ફસાવવા માટે પુરેપુરાં નાણાં
આપવાં અને પછી તેની ઉપર ઠગાઇનું તહેમત લાવયો તેમા ઠરાવવામા આવયું કે ઠ
ગાઇનું તહોમત રહે નહીં. પુરૂં કામ કરયુ નથી એવું તે જાણતો હતો જેથી મજુરની
છુપ ઇથી ઠગાય તેવુ નહોતું. ૧૧ વી. રી. પરસટ. ૫૧ જે તારીખે મજુર લોકોનો
પગાર ચુકાવી આપવામા આવે તે તારીખે તેવો પગાર લેણો નહોય તેમ છતા અધુ
રા કામનો પગાર કોઇ મુકાદમ લે. મજુરોને કરેલા કામના નાણા આપે અધુરા કામ
ના પેતા પાસે રાખે તો તેણે ઠગાઇને ગુનોહ કરયો કહેવાય. ૧૦વી. રી. પરસટ ૨૮

૪૧૮. કોઇ સખસ ઠગાઈ કરે, અને તે એમ જાણતો હોય કે જે પરકરણમા હું ઠગા

જેનો લાભ જાળવાનો જે સખસની ફરજ હોય તેને ગેરવાજબી હાનાગ સે એવું જાણીને તે સખ સે ઠગાઇ કરવી.

ઈ કરૂં છઉં તે પરકરણમા ફસાણા સખસનો લાભ જાળ વવાની કાયદા પરમાણે અથવા કઇ કાયદેસર કરાર પરમા ણે મારી ફરજ છે તે શખસને એ ઠગાઇથી ગેરવાજબી હા ની મહારાથી થાય એવો સભવ છે. તો તે શખસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગને તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૪૧૯. જે માણસ વેશ લઇને ઠગાઈ કરે તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના

વેશ લઇને ઠગાઇ કરવાની શીક્ષા.

ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

ક ના નામનો સખસ થવાથી ક ની જગે એ અ કોરટમાં હાજર થઈ સાક્ષી
તે આ કલમ મુજબ વેશ લઈ ઠગાઈ કરવાનો ગુનોહ નથી, કલમ ૧૯૩ મુજબ
થવી જોઇએ (હાઇકોરટનો ફેસલો તા૦ ૫ મી નવેંબર સન ૧૮૯૩). એક કરતાં
વેશ ગુનાના તહોમત રાખીયા હોય અને તે એવા હોય કે, એક ગુનો બીજો ગુનો કરયા
શીવાય થઇ શકતો ન હોય તો પણ એક ગુનાનો ગુનેહગાર ગણવો ને બીજા ગુનાઓના
તહોમતથી મુકત ગણવો એ વીયાજબી નથી. (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા૦ ૨૦ મી જાનેવારી
૧૮૬૮ દી. પરચુ. ૦૩) આ છોકરી અમુક અસતરીની છે એવું જાણયા છતા તે
બીજી અસતરીની છોકરી છે, એવું કોઇ સખસ કહી કઇ કરતીય કરે તો તેણે આ
કલમ આ પરમાણે વેસ લઇ ઠગાઇ કરી એમ સમજવું કો. ઈ. ડા. ૫ ૩૪૨ કોઇ ની

ણુ અનુ બઈ ઠગાઈ કરવાનો ગુનહો કરયો કહેવ.ય કો.

૪૨૦ કોઈ માણુસ ઠગાઈ કરે અને તેથી કરીને બદદયાન

ઠગાઈ કરીને બદદયાનતથી કંઈ મીલકત અપાવવી.

દ ઘેયો શખસ કઇ મીલકત કે કંઈ કીમતી દસતાવેજ અથવા વસતુ જેનો કીમતી દસતાવેજ બની શકે તે આખી કે થોડી ઘણી તેનો નાશ કરે તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે,

દગાના ખતો તથા મીલકતની વ્યવસથા બાબત.

માગનારાઓમા વેહેચણ થતી અટકાવાને માટે કાંઈ મીલકતનુ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી ખસેડવુ અથવા છુપાવવુ

૪૨૧. જે માણુશ બદદયાનતથી કે દગલબાજીથી કંઇ મીલકત ખશેડે, અથવા છુપાવે અથવા પુરેપુરી કીમત લીધા વીના કંઈ શખશને કે તેને નામે કરી આપે કે કરાવી આપે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરીને પોતાના કે કોઈ બીજા શખશના માગનારાઓમા મીલકત કાયદા મુજબ વેંચાતી અટકે અથવા તેમ કેરવાથી વેંચાતી અટકશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણુશને બે વરશની મુદત ધીની બેમંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બંનેની શીકૃશા કરવામા આવશે.

કોઈનુ કંઈ લેહેણુ કે માગ્યુ હોય તે પોતાના માગનારાઓને મળતુ તે માણુસને બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી અટકાવવું.

૪૨૨ પોતાનુ અથવા કોઈ બીજા સખસનુ કંઈ લેહેણું કે માગ્યુ હોય તે પોતાનુ અથવા તે શખશનુ કરજ અદા કરવામા કાયદા મુજબ કામ આવતું જે માણુશ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી અટકાવે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીકશા કરવામા આવસે.

કોઈના નામની કાંઇ મીલકત કરી આપવાના જે ખતમાં કીંમતનો જીકર ખોટો લખીયો હોય એવા ખતપર બદદાનતથી કે દગલબાજીથી સહી કરવી.

૪૨૩ જે ખત કે દશતાવેજ કાંઈ મીલકત અથવા તે માહેલો કંઈ હક કોઇ શખસના નામપર કરી આપવાની મતલબનો અથવા કંઈ મીલકત માથી કે તે માહેલા કંઇ હકમાંથી કંઈ રકમ અપાતી થાય એવી મતલબનો હોય અને જેમા તે નામ પર કરી અથવા તે રકમ અપાતી થવાની કીમત બાબત સ અથવા સખસેનો ઉપયોગ અથવા લાભમાં વા દસતાવેજનો અમલ થવાને ખરેખર ઇરાદો કરયો હોય તે શખશ અથવા કાંઇ ખોટો જીગર લખેલો હોય એવા કોઈ ખત કે દશતાવેજ પર જે માણુ અથવા દગલબાજીથી શહી કરે અથવા એવુ ખત કે દસતાવેજ લખી આપે

...ય તે માણશને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના
...ની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવસે.
...ઇ શખસની કાઈ મીલકત જે માણસ બદદાનતથી
...ગલબાજીથી છુપવે કે ખસેડે અથવા તે છુપવવામા
...માં જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી મ
...અથવા કઈ મગણી કે લેહેણાપર પોતાનો હક હોય
...ણસ બદદાનતથી કે દગલબાજીથી મુકી દે તે માણશને બે વરસની મુદત સુ
...માંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીકશા કર
...શે.

ટીકા.

ભાગીદારોને દગો દેવાને કોઇ ભાગીદાર રશ ખતાના ચોપડા છુપાવે તો તે આ કલમ મુજબ ગુનેગાર થઇ શકે (બં. લા રીપોટ વાલમ ૧૩ પાને ૩૦૮ કોઈ ભાગીદાર ભાગીદારની કાઈ મીલકત કપટથી લઈ જાય તો તેની ઊપર આ કલમ પરમાણે તહોમત લાવી શકાય ૧૩ બ૦ લા ર૦ પાને ૩૦૮ (નોટ)

બીગાડ બાબત

૪૨૫ લેકોને અથવા કોઈ શખશને ગેરવાજબી હાની અથવા નુકશાની કરવાના ઇ બીગાડ રાદાથી અથવા તેવી હાની કે નુકશાની કરવાથી થવાનો સભવ છે એમ જાણીને જે માણશ કઇ મીલકતનો નાશ કરે અથવા કઇ મીલકતમા કે તેને સ થીતીમા એવો કઇ ફેરફાર કરે કે તેથી તે મીલકતની કીમતનો અથવા ઉપીઓગી પણા નો નશ થાય અથવા તેની કીમત કે ઉપીએગી પણુ એછુ થાય અથવા તેથી તે ઊપર નુકશાન ભરેલી અશર થાય તો તે માણસે 'બીગડો કરયો એમ સમજવું'.

ખુલાસો ૧ લો.-જે મીલકતને નુકશાન કરયુ હોય અથવા જેનો નાશ કરયો હોય તે મીલકતના ધણીને કઇ હાની અથવા નુકશાની કરવનો ઇરાદો તે ગુનોહ કરનારે કરયો જોઇએ એવુ કાઇ બીગાડના ગુનામા જરૂર નથી મગર મીલકતને નુકશાન કરીને કોઇપણ શખશને ગેરવાજબી હાની અથવા નુકશાની કરવાનો તેનો ઇરાદો હોય અથવા તેવી હાની કે નુકશાની પોતાથી થવાનો શંભવછે એમ તેના જાણીયામા હોય તો બસછે, પછી તે મીલકત તે સખસની હોય કે નહી તોપણ

ખુલાસો ર જો. પોતાનીજ અથવા પોતાની સાથે બીજા શખસોના રાસ ખાતાની ...કરીને તે કામ કરનાર તે કમથી બગાડ કરી શકે.

દ્રષ્ટાંત.

...કરવાના ઇરાદાથી જ નો એક કીમતી દસતાવેજ ... એ બીગાડ કરયો એમ સમજવું.

... જ ને ગેર વાજબી હાની કરવાના ઇરાદાથી જ નો એક બરફની વખ...

[illegible] જતા અટકાવવાના [illegible] ને નુકશાની કરવાના ઇરાદાથી [illegible] બાળી નાખે તો અ એ બીગાડ કરયો એમ સમજવું.

(ઈ) અ એ એક વહાણનો વીમો ઉતરાવયે છે હવે વીમાવાળાઓને [illegible] વાના ઇરાદાથી અગર અ તે વાહાણને બુધીપુરવક ખરાબાપર ચડાવી દે તો તેણે બીગા[illegible] કરયો એમ સમજવું.

(ઉ) જ એ એક વેહાણ [illegible] જોખમી નાખ્યા ધીરયા છે તેને નુકસાની કરવાનાં [illegible]દાથી અગર અ તે વહાણને [illegible] ઊપર ચહડાવી દે તે, અ એ બીગાડ કરયો [illegible] સમજવું.

(ગ) એક ઘોડો અ તથા જ એ બનેની રાશ ખાનાની મીલકતછે ને ઘોડાને અ [illegible]ળી મારે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરીને બ ને ગેરવાજબી હાની કરવી તો અ એ બીગા[illegible] કરયો એમ સમજવું.

(હ) અ જ નાં ખેતરમાં કેટલાએક ઢોરને મોકલે એવા ઈરાદાથી [illegible] સંભવ જાણીને કે તેથી જ ના પાકને નુકશાની થાય તો અ એ બીગાડ [illegible] સમજવું.

ટીકા.

ઢોરના માલેકે પોતાના ખેતરની વાડ બાંધવામાં ગફલત કરવાના સબબથી એ ઢોર [illegible]સીના ખેતરમાં પેશી જાય તો તે (હ) દરસટાંત પરમાણેનો બગાડ નથી નુકશાન થ[illegible]શે એમ જાણ્યા છતાં ઢોરને મોકલવાનું કઇ કામ કરેલું હોવું જોઇએ બ૦ હા૦ ર[illegible] ૬ એપેનડીક્ષ પાને ૨ મ. હા. કોરટ રૂલીંગ વા. ૬ પા. ૩૭) તેમ ઉજડ [illegible] ૨ સરકારની ફી ભરયા વગર ઢોર ચરાવવા એ પણ બીગાડ નથી (મ. હા. [illegible] વા૦ ૫ પા૦ ૩૦) ઢોરના માલીક ઢોરોને ખેતરમાં રખડતાં મુકવાન જ માતર [illegible] તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનેગાર ઠરાવતા પહેલાં ઢોરો એ પરમાણે મુકવાથી નુકશાન થસે એવું જાણ્યા છતાં તેણે તે ઢોરો ખરેખર મુકયાં એવું સાબીત થવું જો.ઈએ. ૬ બ૦ હા૦ રી૦ પાને ૩. ઝાડ કાપી લઇ જવામાં આવે તો બીગાડ અને ચોરી બેઉના તહોમત લાગી શકે ૨ મુ૦ હા૦ રી૦ પાને ૨૯૨ સરકારી જમીન જેણે ભાડે રાખી [illegible] ઠરાવેલો દર આપીયા સીવાય કોઈ પોતાના ઢોર ચરાવે તો તેણે આ કલમ [illegible]નો કરયો કહેવાય નહી. ૬ મુ૦ હા૦ રી૦ એ૦ ૨૯. નદીમાં ઈમારતી લાકડાં [illegible]

કે પુલને હરકત કરવાનુ કેટલાએક સપરી પર તહેમત આવ્યુ તેમ
ના માલેકોને પણ ગુનેગાર ઠરાવવામા આવ્યા જેવા ઠરાવવામા આવ્યું
તેનુ કારણ ઈરાદો કીધા સરત હતુ એવો પુરાવો નથી તેથી તેમનો ઉપર
ઠરી શકે નહી ૬ મ૦ હા૦ રી૦ પ્ર૦ ૪૦.

૪૨૬ જે માણસ બીગાડ કરે તેને તરણ મહીનાની મુદત શુધીની બેમાંના બીગાડ કરવાની સીક્ષા | પરકારની કેદનો, અથવા દંડની અથવા એ બનેની કરવામા આવસે.

ટીકા.

દશ રૂપીઆની અંદરની કીંમતના બે ઘેટાની ચોરી કરી મારી નાખવાની ને સારૂ કેદીનો આ કલમ મુજબ ઈનસાફ થઈ શકે (મ૦ સદર અદવા હા૦ ના રૂલીંગ તા૦ ૯ મી મે સને ૧૮૫૩) યુરોપખંડમા બરીટીશ રહેઅત ઉપર આ કલમ પરમાણેના મોહોમતની શીક્ષા કુલપાવર માજીસતરેટે કરેલી તે રદ ઠરાવ્યુ કે કામોનવ પ્રો૦ કો૦ ડ કલમ ૨૭૧ પરમાણુ ફરીઆદી ફરીઆદ કહાડી લેવું નહોય તો એ કામ હાઇકોરટમાં મોકલવુ જોઈએ મુ૦ હા૦ તા૦ ૨૪ મારચ સને ૧૮૭૦ વ૦ ૭ પાને ૧) ઝાડના ડાળા તોડી ચોરી લાવે તે લવનાર ઊપર બગાડનુ તહોમત રાખવા સરકારનો સરકયુલર નં.૩૦૨૧ તા૦ ૨૧ જુન સને ૧૮૫૮).

૪૨૭ જો માણુસ બગાડ કરે અને તેથી પ૦ રૂપીઆની કે તેથી વધારેની હાની બગાડ કરને ૫૦ રૂપીઆ | અથવા નુકશાની કરે તે માણસને બે વરશની મુદત
નો નુકશાન કરવો. | બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથ
બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

ખેતરમા ઢેર બખતનુ એ લાગુ મળન રને આ કલમ મુજબ સજા કરવા તા૦ ૩૦ અકટોબર સન ૧૮૬૭ આપા વીઠુ વગરેના કામમા ઠરાવ કરયે છે.

૪૨૮ દશ રૂપીઆનો અથવા તેથી વધારે કીમતના કોઈ જાનવર અથવા

દશ રૂપીઆ કીમતના | ગરી નાખાને અથવા જેહેર દઈને અથવા લંગડા
કોઈ જાનવરને મારી નાખી | ને જે માણસ બગાડ કરે તેને બે વરસની મુદત
ને અથવા લંગડુ લુલુ કરી |
ને બગાડ કરવો. | માના ગમે તે પરકારના કેદના અથવા દંડના અથવા
નેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

જયા સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૭ની કલમ ૩૧ લાગુ થઈ હશે તાં જાનવરને ચારથી બડખશે તેને આ કલમ મુજબ શજા થશે ગમના મુખીને અવીકાર તે સને ૧૮૬૭ના આકટ ૮ ની કલમ ૧૬ મુજબ અમલ કરી શકશે જાનવરને નીરૂપયોગી કરવા વીશોસખેલુ. મારવા સારી જરૂર નથી તેથી વાદરાને ગોળી મા

રી નાખીયુ તેને આ કલમ મુજબ તહેમત
બઈ સને ૧૮૫૮ પા૦ ૧૩)

ઢોરો વગેરેને અથવા ૫૦ રૂપીઆની કીમતના કોઈ જાનવરને મારી નાખી મે લગંગ લુલુ-રાને બીગાડ કરવે.

૪૨૯ કોઈ હાથી, ઊંટ, ઘોડો ખચર, ભેંસ અથવા પાડો ગોધો ગાય અથવા બળદ એ જાનવરની પછી ગમે તે કીમત હોય તો પણ તેને અથવા ૫૦ રૂપીઆની કે તેથી વધારે કીમતના કોઈ બીજા જાનવરને મારી નાખીને ઝેર દઈને અથવા લંગડુ લુલુ કરીને, અથવા નકામુ કરીને જે માણસ બીગાડ કરે તેને પાંચ વરસ મુદત સુધીના બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

વછડાનો "ગોધા ગાય કે બળદમ" શમાવેશ થતો નથી અને એટલા માટે તેની કીમત પચાશ રૂપીઆ ન હોયતો તેનો નાશ કરવાને સરૂ કલમ ૪૨૬ કે ૪૨૮ મુજબ તેની કીંમત પરમાણે ઈનસાફ થવા જોઇએ (રાણી વીરૂધ કાલેયીદ જડજ સર્કીટ કોર્ટ મદરાસ શેશન સને ૧૮૬૪).

પાણી શીંચવાના કામોને નુકશાન કરીને અથવા ગેરવાજબી રીતે પાણીનો રસતો બદલી બીગાડ કરવો.

૪૩૦ ખેતીવાડીના કારણ સર અથવા માણસોના અથવા જે જાનવરો કોઈની મીલકત હોય એવા જાનવરોના ખાવા પીવાના કારણસર અથવા નહાવાના કારણસર અથવા કોઈ કારખાનાનુ કામ ચલાવવા કારણસર, પહોંચતુ પાણી જેથી ઓછુ થાય અથવા તે ઓછુ થવાનો સંભવ પોતાને માલમ હોય તેવુ કંઈ કામ કરીને જે માણસ બીગાડ કરે તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

જ્યાં એક સખશે પોતાની જમીન ઉપરનો એક પાણી જવાનો રસતો જેમથી ફરીઆદીની જમીનને પાણી પહોચતુ હતુ તે રસ્તો પુરી નાખી જમીન બરોબર કરી તેના ઉપર ખેડાણ કરયુ તથા એવો ઠરાવ કરવામાં આવયે કે જો પ્રતીવાદીને આમ માલમ હતુ કે એ પાણી ઉપર વાદીનો હક હતો અને આવા કામથી તેના હકને હરકત પહોંચશે તો આ કામ કલમ ૪૨૫ મુજબ બીગાડ છે. (રેવનીયુ શીવેલ એન્ડ ક્રીમીનલ રીપોર્ટ (કલકતા) ક્રીમીનલ રૂલીંગ વા૦ ૨ પાને ૪૦ બીજી રીતે મદરાશમા એમ ઠરાવ થયે છે કે જે શખશ આ કામ મુજબ ગુનો કરે તેના ઊપર આ કલમ મુજબ તહેમત રાખવુ જોઈએ અને સમાનીય કલમ ૪૨૬ મુજબ તહેમત રાખવુ ન જોઇએ (મ૦ હાઈકોરટ રૂલીંગ તા૦ ૧૧ મી અગશટ શને ૧૮૭૧ મદરાસ જયુર સડીકશન વ૦ ૬ પા૦ ૪૫૨) આ કલમ પરમાણેનો ગુનો તહોમતદારે માતર પાણી તેની મેળે વગર ખપનુ જવા દીધુ હોય તે માટે બનતો નથી કેમકે તેમ કરવામાં તેણે કાંઈ પણ હક લીધા કર્યુ હોય એટલી હકીકત આ ગુનાહમાં પુરતી છે. ઈ. લા. રી. (મદ્રાસ) પાને ૨૫૮.

...રીયામ રસનો પ્રુવ નડીક ગમય ...ી અથવા ન...

કોઈ સરીયામ રસતાને પુ ...ને અથવા નદ નેનુ ... ન કરીને બીગાડ કરવે.

તે કરવ'મ હોય કે અકરમી ... તે ... થવા મુશકરી કરવાં કે માલ લઇ જવાને ... ભરેલી થાય અથવ જેથી તે તેવા થવાનો સંભ... જાણુવામા હોય તેવું કાઇ કામ કરને જે માણસ બીગાડ કરે, તે મા... વરશની મુદત સુધીની બે માંના ગમેતે પ્રકારના કેદન. અથવા દંડની અથવા એ બને ના શીક્ષા કરવામા અવશે.

૪૩૨ જેથી કોઈ સરયમ ગટરમાંથી પાણી રેલાઇ જાય, અથવા તે ગટર ...

નુકશાની થાય ... તે કોઇ સર... ગટરને રે લાવીને અથવા બધ કરી ને બીગાડ કરવો.

... થઇ જાય અને તેથી નુકશાન કે હાની પણ થાય અથવા જેથી તેમ થવાનો સભવ પોતના જાણુમાં હોય એવું કઈ કામ કરીને જે માણસ બીગાડ કરે તે માણસને પાચ વરશ ની મુદત સુધીના બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેના શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા

...આ કલમ મુજબ ગુનેહ કરવ્યુ હોય તે કામ કરતી વખતેજ ... ...ઠવા માટે જાણ એક નદીના આગાર એક ડકાબ ઘો અને... ...ઘ મલકતનો નશ થયો નહી અથવા માલકતમા અગર તેની સથીતમાં અથવા ...ફેરફાર થયો નહી કે જેથી તેની કીમત અથવા ઉપેગનો નાશ થયો નહી કે ઓ... થયો નહીં કે તેના ઉપર નુકશાન ભરેલ' ... તે અસર થઈ નહીં, તોપણ એ સબબ ...મ ૪૨ મુજબ શીક્ષા લાયક નથી એમ ઠરાવ થયો જો કે માજીસતરેટને ખરી વાત ...કે એમ માલુમ પડયુ કે એ ડકાથી પાસેના ગામડાઓના રેલ અવવનો સંભવછે. ...દર સદર ફોજદારી ફેસલા વા૦ ૪ આપેનડીક્ષ પા ૧૫.)

૪૩૩ કઇ દારિયાનો દવો અથવા બીજી રોશની દરોઆની નીશાની દાખલ કરવામાં ...

કોઈ દ...નો દીવો અથવા દરીઆની નસાની ... ને નાશ કરને તેને ... ને અથવા એ છા ઉપયેગી કરને અથવા ખોટી નીશાની બતાવીને બીગાડ કરવો.

આવેલી હોય, અથવા કઈ દરીઆની નીશાની ... હોય અથવા ... ચલાવવામાં ... જે ... બીજી કઇ વસ્તુ હો તેને નાશ કરીને અથવા તેને ખસેડી ને અથવા જેથી તે દીવો દરીઆની નીશાની એવું અથવા ઉપર લખેલા પરકારના બીજી ... ચલાવનારાઓને સુચના દાખલ ઓછી ઉપયોગી થઇ પડે એવું કઇ કામ કરીને જે માણસ બગાડ કરે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીના બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બેનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

સન ૧૮૫૫ના આકટ ૨૨ ની કલમ ૧૧—૨૦—૨૨છે.

અથવા તેને ... ...
...મીનની નીશાની દાખલ ઓછી ...
...ઈ કામ કરીને જે માણુસ બીગાડ કરે ...
...વરસની મુદત સુધીની ગમેતે પરકારની કેદ...
અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે

ટીકા.

જમીનનો ખેડુત હળ વીગેરે હાંકતા બીગાડ કરે તો તેને મુંબઈ સને ૧૮૬૪નાં ૩ના આાકટ ઉપર સરકારના નં. ૪૨૩૫ તા૦ ૨૭મા અકટોબર સને ૧૮૪૦થી રેવનીયુ અમલદાર મામલતદાર, મહાલકરી વેહેલા કારકુનને અધીકાર છે.

૧૦૦ રૂપીયાનીનુકશાની કરવાના ઈરાદાથી અગનીવડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા પદારથવડે બગાડ કરવો.

૪૩૫ જો કોઈ માણુસ અગનીથી અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઈ પદારથ... બીગાડ કરે અને તેથા કાંઈ માલકતને સો અથવા વધા... રૂપીઆના અથવા (જયારે માલકત ખેતરમાં ઊતપન થએલો માલ હોય તયારે) દસ અથવા વધારે રૂપીઆની નુકશાની કર... નો તેનો ઈરાદો હોય અથવા તેથી તેટલી નુકશાની થાય એવો સંભવછે એમ તે જાણુ... હોય તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે પણ દંડને લાયક થશે.

કઈ ઘર વગેરેનો નાશ કરવાના ઈરાદાથી અગનીવડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા પદારથ વડે બાગડ કરવો.

૪૩૬ જો કોઈ માણુસ અગનીથી અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કંઈ પદારથથી બીગાડ કરે અને તેથી જે ઈમારત ઘણું કરને પુજાના ઠેકાણાં દાખલ અથવા માણુસના રેહેવાના ઠેકાણાં દાખલ અથવા માલ ભરવાના ઠેકાણાં દાખલ વપરાતી હોય એવા કોઈ ઈમારતનો નાશ કરવો એવો તેનો ઈરાદો અથવા તેથી તે... નાશ થશે. એવો સંભવ છે એમ તે જાણતો હોય તો તે માણસને જનમ સુધી... તુરંગ પારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધની બેમાંના ગમેતે પરકારની ...શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક છે.

ટીકા.

બેતરમાં ઢેરને બાંધવાના ગોડાણમાં આગ મુકી ખેતરનો માલ ... રવાના તેહોમતમાં તે રેહેવાના ઘર માફક છે તેથી બીજા કલાસના સબ માજીસતરેટને અધીકાર નથી માટે શીક્ષા રદ કરી. (મુંબાઈ હાઈ કોરટ તારીખ ૩૦ મી આકટોબર સને ૧૮૬૭) કાઈ ઈમારતને નુકશાન કરવામાં આવ્યું તે આ કલમ પ્રમાણેના તહોમતમાં બતાવવું જોઈએ ૮ બા. રી. પ્ર. ૩૦ જે ઈમારતને નુકશાન કરવામાં આવ્યું હોય તે ઈમારત પુરી થએલી હોવી જોઈએ એવી કાંઈ જરૂર નથી તેનો કંઈ ભા... ઉભો થયો હોય અને તેને નુકશાન કરવામાં આવ્યું હોયતો આ કલમ પ્રમાણે તહોમ... આવે ૭ બ. જ. પ્ર. ૨૭૦.

૪૩૭. કોઇ તુનાજાળા વાહાણુને અથવા વીસ ટનનાં કે તેથી વધારે ભારનાં વાહાણુ

[illegible]ળા વાહાણુને અથ[illegible] ટનના ભારનાવા[illegible] નારા કરવાના ઈ[illegible] અથવા તે વાહા[illegible] જોખમ ભરેલુ કર[illegible] ઇરાદાથી બીગાડ ક[illegible] દંડને પણ લાયક

ને જો કોઇ માણુસ બીગાડ કરે, અને તેથી તે વાહાણુનો નાશ કર નો અથવા તેને જોખમ ભરેલુ કરવાનો તે માણસનો ઇરાદો હોય અથવા તેથી તે વાહાણુનો નાશ થ શે અથવા તે જોખમ ભરેલુ થશે એવો સ ભવ છે એમ તે જાણુતો હોય તો તે માણુસને દસ વરસની મુદત સુધીની બે માના ગમેતે પરકારની કેદનીશીક્ષા કરવામા આવશે અને [illegible] દંડને પણ લાયક થશે.

૪૩૮. ઉપલી કલમમાં જે બીગાડનુ બયાન કરયુ છે એવો બીગાડ જે માણુસ અ

ઉપલી કલમમાં બયાન કરે લો બીગાડઅગની વડે અ થવા અવાજ સથે ફુટે એ વા કઇ પદારથ વડે કર વાની શીક્ષા.

ગની વડે કે અવાજ સાથે ફુટે એવા કઇ પદારથ વડે કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે. તે માણુસને જીવતાં સુધી સમુ દરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડ ને પણ લાયક થશે

૪૩૯. કોઇ વાહાણુમાં જે કઈ મલ હોય તે માલની ચોરી કરવાના ઇરાદાથી અ

ચોરી વગેરે કરવાના ઈ રાદાથી વાહાણુને જમીન પર કે કીનારા પર ચુઢાવી દેવું તેની શીક્ષા.

થવા તે માલનો બદદાનતથી ખોટો ઉપયોગ કરવાના ઇરાદ થી અથવા તે માલની ચોરી કે ખોટો ઉપીયોગ કરવામાં આ વે એવા ઇરાદાથી જે માણુસ જાણી જોઇને તે વહાણુને જ મીન પર અથવા કીનારા પર ચહડવા દે, તે માણુસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વ ળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૪૦. કોઇ સખસનુ મોત આણુવાની અથવા કોઇને વ્યથા કરવાની કે ગેરવ્યાજબી

મોત અથવા વ્યથા કરવા ની તઇયારી કરીને બ.ગા ડ કરવો.

અટકાવ કરવાની અથવા મોતની વ્યથાનો કે ગેરવ્યાજબી અટકાવનો ભય ઊતપન કરવાની, તઇયારી કરીને જે માણુ સ બીગાડ કરે, તે માણુસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સાપરાધ પ્રવેશ બાબત.

૪૪૧. જે સખસના કબજામા કાંઈ મીલકત હોય તે સખસને ધમકી દેવાના, તેનો

સાપરાધ પ્રવેશ.

તીરસકાર કરવાના, અથવા તેને દુઃખ આપવાના ઇરાદાથી અથવા કાંઈ ગુનો કરવાના ઇરાદાથી, તે મીલકત મધે અથવા તે ઊપર જે માણુસ પર વેશ કરે, અથવા તે મીલકત મધે કે તે ઉપર કાયદા મુજબ પરવેશ કરયા પછી તેહેવા કોઈ સખસને ધમકી દેવાના, તેનો તીરસકાર કરવાના, અથવા તેને દુખ આપવાના ઇરા દાથી અથવા કાંઈ ગુનો કરવાના ઇરાદાથી જે માણુસ કાયદા વીરૂધ તમાં રહે તે માણુસે સાપરાધ પરવેશ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કાયદા વીરૂધ છે અને જે કામ ગુનો છે તે વચ્ચે ભેદ છે એ
ધારાનો કયદો અટકવશે અથવા જે કામને સારૂં દીવાની કાયદો શીક્ષા કરશે.
કામ કરવાના ઈરાદાથી જમીન પર પરવેશ કરવાથી સાપરાધ પરવેશ થતો નથી.
લીધો પરવાનગી વગર સરકારી પડતર જમીન ખેડવી (મદરાશ જયુરી૪ વા. ૪ પાનું
૦૫) અથવા જે જમીન ઉપરથી જે શખસને કેઈ દીવાની કોરટના હુકમથી કાઢી મુક્યે
હોય તે જમીન ઉપર ફરીથી પરવેશ કરવો. (મુંબાઈ કરાણ નકશોશ વા. ૬ પા૦ ૯)
એવા કામો કંઈ વધારે ઈરાદનો પુરાવો મળયા શીવાય કલમ ૪૧૧ મુજબ શીક્ષા લા
નથી હુકમનામું બજાવવામાં જપત કરવાને કોરટના કારકુનની સાથે દેણદારની મોલ
ખતાવવાને વાદીને જવાનો હક છે તેથી આ કલમ પરમાણે ગુનો થતો નથી જયા
કરવાના ઈરાદાથી કે ધમકી કે તીરસકાર કરવાના ઈરાદાથી કેઈ મલ બીજાની
માંથી લેવા જાય તારેજ ગુનો થાયછે (મુ.હા. તા૦ ૭ મી ફેબરૂઆરી સન ૧૮૬૧).
અપરાધ પરવેશજમીન ઉપર કરેલો બીગાડ અને રાતરે ઘર ફોડવુંએ તરણે ગુનાહો એ
ભાગછે જેમકે જમીન ઉપર ગયા વગર બીગાડ થઈ શકતો નથ (કલકતા વા. ૮ તા૦ ૧
અકટેબર સન ૧૮૬૭) નીવેડો તા૦૨૧ જુલઈ સન૧૮૬૭ કેદો બાપુસીંગ વગેરેનાકામમ
એક એકઠા રેહેવાવાળા હીંદુના ઘરમા કુટુંબનો કેઈ માણુસ પેસે તો તેણે પરવેશનો
નહો કરયો એમ કહેવાય નહીં તેમ કેઈ પારકો અખસ એવા કુટુંબના રજા અને પર
નગીથી પેસે તો તે પણ ગુનહો નથી ૬ બે. લા. રી. પરૂ ૮૦ આ કલમ પરમાણે
નો ગુનહો બનવા માટે જે શખસનો ખરેખરો કબજો હોય તેને ધમકી દેવાના. તેનો
તીરશકાર કરવના, અથવા તેને દુઃખ આપવાના ઈરાદાથી તહોમતદારે તે પરવેશ કરે
હોવો જોઈએ. ઘરના માલેકનો કબજો ખરેખરો ન હોય તો આ ગુનો બનતો નથી
બે લા. રી. પ્ર ૬૨ આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો તહોમતદાર કઈ ગુનહો કરવા
ઈરાદે પેઠેલો હોવો જોઈએ. અથવા કોઈ સખસને ધમકી આપવાને, તીરસકાર કરવા
અથવા દુઃખ આપવાને ઈરાદે પેઠેલો હોવો જોઈએ. તેમ સાબીત થયા સુધી ગુનહો બ
તીધરપુર ઈ. ૯ બે. લા. રી પ્ર. ૧૯ ૨ ઈ. લા. રી. (અલાહબાદ)
ની જમીન ઉપર જઈ કબજાવાળા શખસને તીરસકાર કરવાના
ઈમારત બાંધે તે તેણે આ ગુનહો કરયો ગણાય. કો ઈ. ડા. પ્ર ૩૮૬
ઈમારત બાંધતા જાહેર રસતાની કઈ જમીન દબાયતો તે દબાવનાર ઉપર આ કલમ
નું તહોમત લગે નહી. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૬. બેડું ૧૨૮ લઈ ઘરમાં પેસી કેઈ પો
લીસ અમલદાર કોઈને પકડે તો તેની ઉપર આ કલમ પરમાણે પરવેશનું પણ તહોમત
આવે. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૮૬ બેડું ૧૨૮ લઈ ઘરમા પેસી કોઈ પોલીસ અમલદાર
કોઈને પકડે તો તેની ઉપર આ કલમ પરમાણે પરવેશનું પણ તહોમત આ
ડા. પ્ર. ૨૮૬ કેઈ બાળવાની જગ્યા કેઈ શખસ ખેડીનાખે અને તે

નો હકદાર ગોહેલો એ પેડનાર શખસ એક ન હોય તો તેની ઉપર આ કલમ[illegible] ણે તુહોમત આવે. ૬ મ. હા. રી. એ. ૨૫.

૪૨. કઈ ઇમારત. તંબુ, અથવા વાહાણ, જે માણસને રેહેવાનાં ઠેકાણા [illegible] ગરહપરવેશ. | વપરાતું હોય તેમાં અથવા કાઈ ઈમારત, પુજા સથાન અ થવા માલ રાખવાના ઠેકાણા દાખલ વપરાતી હોય તેમાં પેસીને અથવા તે મધે રહીને જે માણસ સપરાધ પરવેશ કરે, તેને ગરહ 'પરવેશ કરયો" એમ સમજવું.

ખુલાસો.—પેસવામાં તે સાપરાધ પરવેશ કરનારના શરીરના કઈ પણ ભાગનો પર વેશ થયો, તો ગરહ પરવેશ થવામા તેટલો પરવશ બસ છે.

ટીકા.

કેદની મુદત પુરી થતા તેની પાસેથી સારી ચાલના જામીન લેવા હાજર કરવો એવો જીલ્લાં માજીસતરેટે હુકમ કરયો છે તેમ કરવા અધીકાર નથી કેદમાંથી કેદી છુટે તે વખતે તેનો જામીન લેવાનો જરૂરજ હોય તો કલમ ૨૯૬ મુજબ પરથમની જરૂરી ત જવીજ કરવી જોઇએ (મુંબઇ વા. ૩ પાનું ૩૮ તા૦ ૨૦ મો જાનેવારી સન ૧૮૩૭.) જયા મકાનોમા બરોબરો બેસતા હતા પણ ગુનો કરતી વખતે અને પેહેરેગીર પેહે લા તે ખાલી હતા તીયાં એમ ઠરાવવામાં આવીયું હતું કે તેએ માણસના રેહેવાના ઠેકાણા તરીકે બરોબર હોતે ગણેતાં હતા (રાણી વીરૂધ અપોચી ચીફજસ્ટીસ સ્કોટલંડ તા૦ ૪ થી મદ્રાસ રીમેન સન ૧૮૬૨.) એક ઝાવલીનું દાણા ભરવાનું બારદાન ઉપરથી બો વાજુ અને પછવાડેના વાડામા મુકેલું હતું તે આ કલમના અરથ મુજબ મીલકત રાખવાનું ઠેકાણું નથી એમ ઠરાવીયું હતું એટલા માટે તે ઘર ફોડવાનો ગુનો થઈ શકે નહી પણ ખરેખર એ ગુનો માલ ભરેલું બંધ કરેલું બારદાન બદદાનતથી ઉઘાડવાનો ગુ નો આ કલમ મુજબ થયો (કલમ ૪૫૭ ઉપર મદ્રાસ હાઇકોરટના ફેસલા સન ૧૮૬૭) કેઇ શખસ છીનળું કરવાને ઇરાદે કોઇના ઘરમા પેસે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગરહ પરવેશ કરયો એમ કહેવાય, જો કોઇ કુવારી ઓરત સાદે આડો વહેવાર ચલાવવા તેનો ઇરાદો હોય તો. ૮ મ. હા રી. એ. ૨૫.

૪૪૩. કોઈ માણસ ઘર પરવેશ કરે. અને આગળથી તેણે તદબીર કરી હે ગુપત ગરહપરવેશ. | કે જે ઇમારત. તંબુ, અથવા વહાણ તે પરવેશ સ્થાન હોય તે મધ્યે તે પરવેશકરનારને જતો બંધ કરવાને અથવા તે મધ્યેથી તે બહાર કહાડી મુકવાનો જેનો હક હોય એવા કોઈ શખસથી તે ગરહપરવેશ છાનં રેહે તો તે માણસે "ગુપત ગરપરવેશ" કરયો એમ શમજવું.

ટીકા.

જે શખસ કલમ ૪૪૩ અને ૪૪૫ મા બીયાન કરેલા ગુનાઓમાંનો ફટકાની શીક્ષા લાયક ગુન્હો કરે (સન ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૬ કલમ ૨) તેને એકલી ફટકાની શિ ક્ષા થઇ શકે અને બીજી વર તેના તેના ગુનાહને સારૂં ફટકાની ને ઠરાવેલી શીક્ષ

અને થઈ શકે પણ કલમ ૪ મુજબ ફટકાને લાયક કરેલો ગુનો ફરીથી કરેલા
૪૪૩—૪૪૬ તોડવાને સારૂં ઠરાવેલી શીક્ષા અને ફટકાની શીક્ષા બને થઈ શકશે (
૧૮૬૪ આકટ ૬ કલમ ૪)

૪૪૪ સુરયનો અસ્ત થયા પછી તથા સુરીયનો ઉદય થતાં પેહેલાં જે માણુસ ગુ-

રાતે ગુપત ગરહપરવેશ. પત ગરહપરવેશ કરે "તેણે રાતે ગુપત ગરહપરવેશ કરયો" એમ સમજવું.

૪૪૫. કોઈ સખસ ગરહપરવેશ કરે, તે અગર તે ઘર મધ્યે અથવા તેના કોઈ

ઘર ફોડવું. ભાગ મધ્યે પોતાનો પરવેશ નીચે બયાન કરેલા છ પરકારોમ
કોઈ પણ પરકારે; અથવા તયંહા કાંઇ ગુનોહ કરવાના કારણસર તે ઘર મધે અ
તેના કોઈ પણ ભાગ મધે ગયા પછી. અથવા તે મધે કાઇ ગુનોહ કરી રહયા પછી,
ઘર તે શખસે તે ઘર મધેથી અથવા તેના કોઈ પણ ભાગ મધેથી તે છ પરકારોમ
કોઇ પણ પરકારે બાહાર નીકળે, તો તે શખસે "ઘર ફોડવાનો ગુનોહ" કરયો એમ
મજવું પરકારોની વીગતઃ—

પેહેલો—તે ગરહ પરવેશ કરવા સારૂ પોતેજ જે રસતો કરયો હોય અથવા તે
હપરવેશ મધે મદદગારી કરનારા કોઇ માણુસે જે રસતો કરયો હોય એવે કોઇ રસતે
થઈને અગર તે માહે પેશે અગર બહાર નીકળે તો.

બીજો—પોતે અથવા તે ગુનામાં મદદગારી કરનાર કોઈ માણુસ એ શીવાય
બીજા કોઈ સખસને માણુસને પેસવા માટે કરયો નહી હોય એવે કોઇ રસતે થઈને અ
તે માહે પેશે અગર બહાર નીકળે અથવા કોઈ ભીંત અથવા ઇમારતપર સીડીથી અ
વા બીજી રીતે ચડી જઈને જે રસતો હાથ લાગે એવે કોઇ રસતે થઈને અગર તે
પેશે અથવા બહાર નીકળે તો.

તરીજો—ગરહ પરવેશ કરવા માટે તે ઘર મધે રહેનારા માણુશે જે સાધન વડે
કોઈ રસતો ઉઘાડવાનો ઇરાદો રાખીઓ નહી હોય એવા કાંઇ સધન વડે પોતે અથવા
ગરહપરવેશમાં મદદગારી કરનારા કોઈ શખ્શે જે રસતો ઉઘાડયો હોય એવે કોઈ રસતે
થઈને અગર તે મહે પેસે અથવા બહાર નીકળે તો.

ચોથો—તે ગરહ પરવેશ કરવા માટે અથવા કાંઈ ગરહપરવેશ કરયા પછી તે ઘરમાં
થી બહાર નીકળવા માટે અગર તે કાંઈ કળ ઉઘાડીને માહી જાય અથવા બહાર
નીકળે. તો,

પાંચમો—સાપરાધ બળ વાપરીને અથવા હુમલો કરીને અથવા કોઇ સખસને
હુમલાનો ડર દેખાડીને અગર તે મહે જાય અથવા બહાર નીકળે તો.

છઠો—જે રસતેથી કોઈ એ પરમાણે આવે જાય નહી એટલા માટે તે બંધ કરે
છે એમ તે જાણતો હોય તથા જે રસતાને પોતેજ અથવા તે ગરહપરવેસમા મદદગારી
કરનાર કોઈ શખ્શે ઉઘાડેલો છે એમ તે જાણતો હોય એવે કોઇ રસતે થઈને અગર
મહે જાય અથવા બહાર નીકળે તો,

ખુલાશો. કંઇ ઉપગરહ અથવા ઈમારત કોઇ ઘરની સાથેજ ઉપભોગમાં આવ તી હોય અને તે ઉપગરહ તથા ઘર એઓની વચ્ચે બીજે કુથા ત જતા એકમાંથી બી જામાં જવાનો રસતો હોય તો તે ઉપગરહને તે ઘરનો આ કલમના અરથ પરમાણેનો ભાગ સમજવો.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ નાં ઘરની ભીંતમાં એક ખાતર પાડીને તે બાંકા મધે પોતાનો હાથ ઘાલીને અગર અ ગરહપરવેશ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(બ) અગરે કોઈ વહાણના બે તુતકોની વચેની એક બારીમ થી ઘુસીને અ ગરહપ રવેશ કરે તો તે ઘર ફોડવનો ગુનોહ સમજવો.

(ક) અગર એક બારીમાંથી જ ના ઘરમાં પેશીને અ ગરહપરવેશ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(ડ) અગર કોઇ દરવાજો બંધ કરેલો હોય તે ઊઘાડીને જ ના ઘરના દરવાજામાંથી જ ના ઘરમા પેશીને અ ગરહપરવેસ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનો સમજવો.

(ઇ) એક દરવાજા મધે કાણું છે તે કાણા મધે એક તાર ઘાલીને તે દરવાજાની આગલી ઊઘાડી નાખીને અગર તે દરવાજામાથી જ ના ઘરમાં પેશીને અ ગરહપરવેસ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનો સમજવો.

(ફ) જ થી પોતાના ઘરના દરવાજાની કુચી ખોવાઈ ગઇછે તે અગર અ ને જડે અને તે કુંચી વડે દરવાજો ઉઘાડીને જ ના ઘરમા પેશીને અ ગરહપરવેશ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો

(ગ) જ પોતાના દરવાજામા ઊભો છે તેને નીચે પાડી નાખીને જબર દસ્તી અ ર સતો કરે અને ઘરમા પેશીને ગરપરવેશ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનેહ સમજવો.

(હ) જ ય નો દરવાન છે તે ય ના દરવાજામા ઊભોછે તેને મારવાનો ડર દેખાડીને સ નો થતો અટકાવીને અગર અ તે ઘરમાં પેસીને ઘરહપરવેશ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

ટીકા.

ઘરની અંદર ગરપરવેશ થવો જરૂરછે છાપરા ઉપર પરવેશ થવો બસ નથી (મ. હા રુલીંગ તા૦ ૧૭ મારચ સને ૧૮૬૬) ઝડ કાપીને અંદર પેસવુ એ આ કલમ પ્ર માણેનો પરવેશ છે કો૦ ઈ૦ ડા. પાને ૩૪૫ આ કલમમાં જે સરનો બતાવીછે તેની સર તથી નહી પણ વગર કપટે તે પરવેશ કરેલો હોય તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ નથી કો૦ ઈ૦ ડા૦ પાને ૪૮૬

૪૮૬ જે માણસ સુરજનો અસ્ત થયા પછી તથા સુરજનો ઉદય થવાં પહેલાં રાતે ઘર ફોડવું [illegible] ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે તેણે રાતે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરેલો એમ સમજવું.

ટીકા.

૨ તની વખતે ઘર ફેડવું ને તે ગધેથી ચોરી કરવી એ એકજ ગુનોછે માટે જુ. દી જુદી સીકસા કરવી નહી (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા० ૪—૧૭ નવેંબર સને ૧૮૬૩ નં. ૧૪૦૪ વા० ૧ પાને ૮૭

૪૪૭ જે માણુસ સાપરાધ પરવેશ કરે તેને તરણ મહીનાના મુદત સુધીના બેમાંના સાપરાધ પરવેશની સીકસા | ગમે તે પરકરની કેદની અથવા પાચસે રૂપીઆ સુધીના દંડ ની અથવા એ બનેની સીકસા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

એક કલેકટરે કોઈ ગામડાની ઉજડ જમીન નહી ખેડવાને એક શખસને હુકમ કરયો હતો તે નહી માનતા તે જમીન ઉપર તે ગયો તેથી તેને આ કલમ પરમાણે સજા થઈ તે હાઇકોરટે મંજુર રાખીછે કો० ઉ० ડા० પાને ૩૩૬ જાહેર નદીનો એક ભાગ કોઈએ માંછલા પકડવા સારૂ ઘણા દીવસથી રાખીઓ હોય તેના હકનો ભંગ કરવો એ આ કલમ પરમાણે પરવેશનો ગુનો નથી ૨ ઉ० ભા० રી० (કલકતા) પને ૩૫૫.

૪૪૮ જે માણુસ ગરપરવેશ કરે તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પ ગરપરવેશની સીકસા | રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

લેણદાર દેણદારની ખુશી કીંવા પરવાનગી વગર તેની મીલકત જપત કરવા તેના ઘરમા પેશે તે કઇ ગુનો નથી (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા०) મી ડીસેમરમાંરી સને ૧૮૬૭). ઘર ફોડવું અને ઘરની અંદરની ચોરી એ બને એકજ ગુનો ગણવો જોઇએ (હાઈકોરટનો ફેસલો તા० ૮ મી જનેવરી સન ૧૮૬૪ વા. ૧ ભા ૧ પા. ૧૩૨).

મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનાહ કરવા સારૂ ગરહપરવેશ.

૪૪૯. મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનાહ કરવા સારૂ જે માણુસ ગરહપરવેશ કરે તે માણુસને જીવતા સુધી સમુદરપારનો અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જીવત સુધી સમુદરપારની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનાહ કરવા સારૂ ગરહપરવેશ કરવો.

૪૫૦. જીવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનાહ કરવા સારૂ જે માણુસ ગરહપરવેશ કરે તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનોહ કરવા સારૂ ગરહપરવેશ કરવો.

૪૫૧. કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણુસ ગરહપરવેશ કરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે, અને અગર ચોરીનો ગુનોહ કરવાનો

ઈરાદો કર્યો હોય, તો તે કેદની મુદત સાત વરસ સુધીની થઇ શકે.

કોઇ શખ્સને વ્યથા કરવાની તઇયારી કરયા પછી ગરહપરવેશ કરવો.

૪૫૨. કોઇ શખ્સને વ્યથા કરવાની, અથવા કોઈ શખસની ઊપર હુમલો કરવાની અથવા કોઇ શખ્સને ગેરવાજબી રીતે અટકાવવાની અથવા કોઇ શખ્સને વ્યથા, હુમલા અથવા ગેરવાજબી રીતે અટકાવનો ભય ઊતપંન કરવાની તઇયારી કરીને જે માણુસ ગરહપરવેશ કરે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

બેખુ વારંટ બઇ કોઇ સખ્સને તેના ઘરમથી પકડવામાં આવે તો તેની ઊપર આ કલમ પરમાણેનું તહોમત આવે. ૧૨ વી. રી. પ્ર. ૩૩.

ગુપત ગહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફેડવુ તેની શીક્ષા.

૪૫૩. જે માણુસ ગુપત ગરહપરવેશ કરે અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારના કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કેદની શીક્ષા થઇ શકતી હોય એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સરૂ ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફેડવું.

૪૫૪. કેદની શીક્ષા થઇ શકતી હોય એવો કોઈ ગુનોહ કરવા સરૂ જે માણુસ ગુપત ગરહપરવેશ અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનો કરે, તે માણુસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શાક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે. અને અગર ચોરીનો ગુનોહ કરવાનો ઇરદો કરયો હોય તો, તે કેદની મુદત દશ વરસ સુધીની થઈ શકે.

ટીકા.

ચોરી સાથે ગરહ પવેશના તહોમતમા માજીસતરેટના અધીકાર બાહાર જઇ ગુનાની જુદી જુદી તજવીજ કરવી જરૂરની નથી. જે મોટી સજા હોય તેમાં નાની સજા સમાઈ જાય છે ૨ મુ હા. રી. પ્ર. ૧૨૬.)

કોઈ શખ્સને વ્યથા કરવાની તઈયારી કરીને ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફેડવું.

૪૫૫ કોઇ શખ્સને વ્યથા કરવાની, અથવા કોઇ શખ્સની ઊપર હુમલો કરવાની અથવા કોઇ શખ્સને ગેરવાજબી રીતે અટકાવવાની અથવા કોઈ શખ્સને વ્યથા હુમલા, અથવા ગેરવાજબી અટકાવવાનો ભય ઊતપન કરવાની તઇયારી કરીને જે માણુસ ગુપત ગરહપરવેશ અથવા ઘર ફેડવાનો ગુનો કરે, તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાતરે ગુપત ગરહપરવેસ કરવો અથવા ઘર ફોડવુ તેની શીક્ષા.

૪૫૬. જે માણુસ રાતે ગુપત પરવેશ કરે, અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે તે માણુસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

હોય એવા ગુનાહ કરવા સારૂ રાતે ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

તે માણુસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દં પણ લાયક થશે. અને અગર ચોરીનો ગુનો કરવાનો ઇ કરયો હોય તો તે કેદની મુદત ચઉદ વરસ સુધીની થઇ શકે.

૪૫૮. કોઈ સખશને વ્યથા કરવાની અથવા કોઈ સખસની ઉપર હુ અથવા કોઇ સખસને ગેરવયાજબી રીતે

કોઇ શખસને વ્યથા કરવાની તઇયારી કરીને રાતે ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

વા કોઇ સખસને વ્યથા, હુમલો અથવા ગે કાવનો ભય ઊતપંન કરવાની તઇયારી કરીને જે માણુસ તે ગુપત ગરહ પરવેશ કરે અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો ગુ કરે તે માણુસને ચઉદ વરસની, મુદત સુધીની એમાના ગમે તે પરકારની કેદની શી કરવામા આવશે, અને વળી તે દડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ તથા કલમ ૫૧૧ પરમાણે ચોરી કરવાના ઈરાદા સાથે ઘર ફોડવા કોશીશ તથા કેદ તથા ફટકા ઠરાવેલા તે ફટકાની શીક્ષા કરવામા નહી હોવાથી ૨૬ બાકીની શીક્ષા કાયમ રાખી (મુંબાઇ હાઇકોરટ તા૦ ૨૧ મી નવ્યંબર સન ૧૮૬૬ તા૦ ૨૪ જુલાઇ ૧૮૬૭.) કોઈ ચોર રાત્રીએ ગુપત ગરહપરવેશ કરતાં ધરધણીને પુરવક મહાવ્યથા કરવાની કોશોશ કરે તો તેને આ કલમ ૪૫૭–૩૨૪ પરમાણે થાય નહી. કલમ ૪૬૦ પરમાણે સજા થાય ર. ની. રી. પ્ર. ૫ર.

ગુપતગરહ પરવેશ અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનો કરતા કોઈનેમહા વ્યથા કરવી.

૪૫૯ કોઈ માણુસ ગુપત ગરહપરવેશ અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનો કરતે હોય વામા જો તે કોઇ શખસને મહાવ્યથા કરે અથવા કોઈ ખસનુ મોત આણુવાની કે કેઇને મહાવ્યથા કરવાની કો સ કરે તો તે માણુસને જીવતા સુધી સમુદપારની અથવા વરસની મુદત સુધીની એમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને જી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ઘણા સખશો ઘરફોડવા વગેરેમા સામીલ હોય અને તેઓ માનો કોઈ એક મોત અથવા મહાવ્યથા કરે તો તે સઘળા સખસોને તેની શીક્ષા થઈ.

૪૬૦ અગર રાતે ગુપત ગરહપરવેશ કરતી વખતે અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો નાહ કરતી વખતે તે ગુનાહનો તકશીરવાર કોઇ સખસ પુરવક કોઈનુ મોત આણે અથવા કોઇને મહાવ્યથા કરે થવા મોત આણુવાની કે મહાવ્યથા કરવાની કોસીસ કરે જે જે સખસ રાતે તે ગુપત ગરહપરવેશ કરવામાં અથવા તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરવામાં જોડે સામેલ હોય તે હરએક સખસને જીવતાં સુ

મુદતમારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ જવાબદારી ઘર ફાડવામાં અથવા ગરહપરવેશ કરવામાં સામેલ હોય તેટલા બધા સખશો ઊપર ઠરખી રહેછે પછી ભલે ચોરી અથવા મહાવથા કરવાનો તેમનો સાધારણ હેતુ ન હોય અથવા એમ થશે એમ સંભવછે એમ પણ તેમના ધારવામાં ન આવ્યું હોય (બં. હા રી. વા. ૧૧ પાને ૩૫૫).

કાંઈ બંધ કરેલાં નીધાનમાં કાંઈ મીલકત હોય અથવા કાંઈ મીલકત છે એમ ધારેલુ હોય હોયતે નીધાનને બદદાનતથી ફાડીને ઉઘાડવું.

૪૬૧ જે નીધાન મધે કાંઈ મીલકત રહેલી હોય અથવા જે મધે કાંઈ મીલકત રહેલીછે એમ પોતે માનતો હોય એવાં કાંઈ બંધ કરેલા નીધાનને જે માણસ બદદાનતથી અથવા બગાડ કરવાના ઇરાદાથી ફાડીને ઉઘાડે અથવા તેના બંધ છોડે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

તેજ ગુનો, નીધાન જયારે તે, જેને શોપીયુ હોય તે માણસ કરે તયારેતેની શીક્ષા.

૪૬૨ જે નીધાન મધે કઇ મીલકત રહેલી હોય અથવા જે મધે કાઇ મીલકત રહેલી છે એમ પોતે માનતો હોય એવુ બંધ કરેલુ કાંઇ નીધાન કોઇ માણસને શોપીયુ હોય અને તે માણસને તે ઊઘાડવાનો અખતીઆર નહી છતા અગર તે માણસ બદદાનતથી અથવા બીગાડ કરવાના ઇરાદાથી તે નીધાનને ફાડીને ઉઘાડે. અથવા તેના બંધ છોડે તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

બાબ ૧૮ મો.

લેખ સબંધી તથા વેપારની અથવા મીલકતની નીશાનીઓ સંબંધી ગુનાઓ બાબત

ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો.

કોઈ માણસ કાંઇ લેખ અથવા લેખનો કાંઈ ભાગ ખોટો બનાવે એવા ઇરાદાથી કે લોકને અથવા કોઇ સખશને કાંઈ હાંની કે નુકશાન કરવુ અથવા કઇ દાવાને કે હકને મજબુતી આપવી અથવા કોઇ શખસ પાશે કાંઇ મીલકત છોડાવવી અથવા તેની પાશે કાંઈ સાફ કે અરથાત સમજાય એવો કરાર કરાવવો અથવા એવા ઇરાદાથી કે દગો કરવો અથવા દગા કરવામાં આવે તો તે માણસે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ.

ટીકા.

બ ના ભાડુતો પાસેથી ભાડુ વસુલ કરવામાં મામલતદારની સંકશેપ મદદ લેવા ક એ આપેલી અરજીઓ ઊપર અ એ બ ના નામની સહી કરી એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો નથી. એમ ઠરાવ કરયો. (મુ. હા. રી. વા. ૧૧ પાનુ ૩)

૪૬૪ જે માણસ નીચે લખીયા પરમાણે કરે તેને ખોટો લેખ બના-
લેખ ખોટો બનાવવો એ } સમજવું.
ટહે શુ?

પહેલુ—જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી કંઈ લેખ અથવા
ભાગ બનાવે ત ઊપર સહી કરે મહોર કરે અથવા તે લખી આપે અથવા
લખી આપીઓછે એવુ બતાવવાની કંઈ નીશાની કરે એવા ઈરાદાથી કે જે
વા જેના અખતીઆરથી તે લેખ અથવા તેનો તે ભાગ બનીઓ નથી અથવા
હી કે મહોર થઈ નથી અથવા તે લખી આપીઓ નથી એવુ તે માણસ
હોય તે સખશે અથવા તેના અખતીઆરથી તે લેખ અથવા તેનો તે ભાગ
અથવા તે પર સહી કે મહોર થઈ છે અથવા તે લખી આપીઓછે આવો
ન કરવો અથવા જે વખતે તે બનીયો નથી તે પર સહી કે મહોર થઇ નથી અથવા
લખી આપીઓ નથી એવુ તે માણસ જાણતો હોય તે એવે વખતે તે બનોંઓ
તે પર સહી કે મહોર થઈ છે અથવા તે લખી આપીઓ છે એવો વીસવાસ ઉતપ
કરવો અથવા.

બીજુ—જે માણસ કાંઈ લેખ પોતે ખુદ કે બીજા કોઈ શખશે કરયા અથવા લખી
આપયા પછી ચેરંાને અથવા બીજી રીતે કાંઈ જરૂરના ભાગમા તે લેખને કાયદેશર અખ
તીઆર સીવાય બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી ફેરવે પછે તે ફેરવતી વખતે તે બી
સખસ હયાત હોય કે મરી ગયો હોય તોપણ.

તરીજુ.—જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી, કોઈ શખસ પાશે કઇ
ઊપર સહી કે મહોર કરાવે અથવા કાંઈ લેખ તે સખસ લખી આપે એમ કરે.
અથવા તેની પાસે કાંઈ લેખને ફેરવાવે એવુ જાણુ। છતા કે તે લેખમા સુ લખીયુ છે,
અથવા હું શો ફેરફાર કરૂ છું. એ વાત તે શખશ દીવાનગી અથવા કેફના સબબથી
જાણવાને સકિતમાન નથી, અથવા તેને ફરેબ દીધો છે તે શબબથી તે વાત તે શખસ
જાણતે નથી.

દરટતો.

(અ) અ ની પાગે જ નો લખેલો બ નો ઉપરનો ૧૦૦૦૦ રૂપીયાનો એક ભલામ
નો કાગળછે હવે બ ને દગો દેવા સરૂ અગર અ તે ૧૦૦૦૦ પર એક મીંડુ વધારીને
રકમને ૧૦૦૦૦૦ કરે એવા ઈરાદાથી કે તે કાગળ જ એ તેટલી રકમનો લખીઓ છે
એમ બ માને તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) કઇ-સથવર મીલકત જ એ અ ને લખી આપી હોય એવી મતલબના એક
પર જ ના અખતીઆર સીવાય અ જ ની મેહોર કરે એવા ઈરાદાથી કે તે મી
લકત બ ને વેચીને તેની કીમતના રૂપીઆ બ પાશેથી લેપ તો અ એ ખોટો લેખ બ
નાવવાનો ગુનાહ કરયો એમ શમજવું.

(ક) એક ચેક પર બ ની સહી છે અને તે ચેક જે લઈ આવે
મળે એવી તરેહનો છે પણ તે મધે કઇ રકમ ભરેલી નથી તે ચેક
છથી તે મધે દશ હજાર રૂપીઆની રકમ ભરે તો અ એ ખોટો લેખ
નો કરયો એમ સમજવું.

(ડ) અ પોતાના માણસ બને એક સરાફ ઉપર એક લખીને તે પર સહી કરીને આપે પણ તેમા આપવાની કઇ રકમ લખે નહી અને બ ને એવો અખતાઆર આપે કે ફલાણા ફલાણા લોકોના રૂપીઆ આપવા છે માટે દશ હજાર રૂપીઆ સુધીની રકમ તુ એ ચેકમાં ભરજે પછી બ દગલબાજીથી તે ચેકમા વીશ હજાર રૂપીઆની રકમ ભરે તો બ એ ખોટો લેખ બનવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ઇ) બ ના અખતીઆર શીવાય અ બ ના નામથી પોતાની ઉપર એક હુંડી લખે એવા ઇરાદાથી કે તે હુંડીને ખરી હુંડી દાખલ કોઇ શરાફને તયાં વટાવવી તથા તે હુંડી પાકેથી તે શરાફ પાશેથી તે લઇને તેનાં નાણા અપાવવા તો એ ઠેકાણે બ ની જામીનછે એવો પોતાના મનમા વીચાર ઉતપન થઈને તે સરાફ તે હુંડીના નાણા આપે એ રીતે તેને છેતરવા સારૂ અ એ તે હુંડી લખી માટે અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

(ફ) જ ના વીલમા આ શબદો લખેલ છે હુ ફરમવુ છુ કે મારી સઘળી બાકી રહેલી મીલકત અ બ અને ક એઓની વચે સરખે હીસે વેહેચાય અ બ ના નામની વીલ મધેથી બ નુ નામ છીલી નાખે એવા ઇરાદાથી કે તેથી એમ માનવામા આવે કે સઘળી મીલકત અ ને તથા ક માટે જ લખી ગયે છે તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ગ) "જ ને અથવા તે ફરમવે તેને આપજો" એ પરમાણે એક સરકારી પરામેશરી નોટની પાછળ શેરો કરીને તે સેરાપર સહી કરીને તેના નાણા જ ને અથવા જ ફરમાવે તેને મળે એવુ અ કરે પછી "જને અથવા તે ફરમાવે તેને આપજો" એ શબદો બ બદદાનતથી છીલી નાખે અને એ પરમણે તે ખસ શેરાનો ખાલો સેરો કરે તો બ એ ખોટો લેખ બનવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(હ) અ એક સથાવર મીલકત જ ને વેચીને તેનુ ખત કરી આપે પછી જ ને દગો દઈને તેના પાશેથી તે મીલકત જાય એવુ કરવા સારૂ તેજ મીલકતનુ અ એક ખત બ ને લખી આપે અને તે ખત ઉપર જ ને કરી આપેલા ખતની તારીખથી છ મહીના ની પહેલાની તારીખ લખે એવા ઇરાદાથી કે તે મીલકતનુ ખત જ ને કરી આપીયા પહેલાં તેણે તે મીલકતનુ ખત બ ને કરી આપયુછે એમ માનવામાં આવે તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ઇ) જ બોલેલીબોલ બોલીને પોતાનુ વીલ અ પાશે લખાવે તેમા વરીઅત આપ
ને જેનુ નામ લખવાનુ જ એ કહયુ હોય તેનુ નામ નહી લખતા અ એ ઇરાદાથી

નામ લખે અને તમારા કહયા મુજબ આ વીલ લખીયુંછે એ ન સમજાવાને તે વીલપર જ ની પાસે શાહી કરાવે તો અ એ ખેટો લેખ બ... ગાહ કરયો એમ સમજવુ.

(જ) અ એક કાગળ લખીને બ ના અખતીઆર શીવાય તે પર બ... સહી કરે અને તેમાં એમ લખે કે અ સારી આબરૂનો માણસછે અને નહી... નસીબિથી માઠી હાલતમાં આવી પડેલોછે અને તેનો ઇરાદો એવો હોય કે... ળ બતાવીને જ પાસે તથા બીજા શખસો પાસે ભીખ મેળવવી તો એ ઠેકાણે... ાની મીલકત છોડાવાને લલચાવાને સારૂ અ એ લેખ ખેટો બનાવ્યો માટે... ટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ઢ) બ ના અખતીઆર શીવાય અ એક કાગળ લખીને તે પર બ ના નામની સ... હી કરે અને તે કાગળ મધે એમ લખે કે અ ની આબરૂ સારીછે અને તેનો ઇરાદો એવો હોય કે તે કાગળ બતાવીને જ ના હાથ તળે કઇ નોકરી મેળવવી તો અ એ ખેટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવુ કેમ કે તે બનાવટના સરટીફીકટથી જ ને છેતરીને જ ની પાસે નોકરી બાબતનો કાંઈ સાફ કે અસ્પષ્ટ સમજાય તેવો કરાર કરવાનો અ નો ઇરાદો છે.

ખુલાસો ૧ લો—કોઈ માણસ પોતાના નામની સહી કરે તો તે પણ ખેટો લે... ખ બનાવવાનો ગુનો થઇ શકેછે.

દ્રસ્ટાંત.

(અ) એક હુંડીપર અ પોતાના નામની સહી કરે. એવા ઇરાદાથી કે તેજ ના... મના એક બીજા સખસે તે હુંડી લખીછે એમ માનવામા આવે, તો અ... બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું

(બ) એક કાગળના કડકા પર "સરકારી" એટલો શબ્દ લખી... ક ના નામની સહી કરે એટલા સારૂ કે પછી તે કાગળ પર ક ની ઉપર... મ લખે, અને તે હુંડી જાણે ક એ સીકારી હોય એ રીતે બજારમા... એ ખેટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું અને અગર તે... અ ના ઇરાદા મુજબ બ તે કાગળપર હુંડી લખે, તો બ એ પણ ખેટો... નો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ ના નામનોજ કોઈ બીજો સખશ ફરમાવે તે ધણીને ન... એવી એક હુંડી અ ને જડે, અને તેની પાછળ અ પોતાનાજ નામનો... વા ઇરાદાથી કે જે સખસ ફરમાવે તે ધણીને, નાણાં આપવાની એ હુંડી... બસે એ સેરો કરયો છે એમ માનવામા આવે, તો એ ઠેકાણે દમ... બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) ની ઉપર એક હુકમનામું થએલું બજે, તેમાં એક રૂપરૂ...

મ, તે અ ખરીદ કરે, હવે તે મીલકત જપત થયા પછી બ ક ની સમે મળી જઈને કંઈ જુજ ભાડે આપે તે મીલકતની લાંબી મુદતનું એક ભાડા નામુ ક ને લખી આપે અને તે ભાડાનામામા તે જપતીનો તારીખથી છ મહીના આગળનો તારીખ ભરે. એવા ઈરાદાથી કે અ ને દગો કરવો તથા જપતી થનાં પહેલા તે ભાડાનામું લખી આપુ છે એમ માનવામાં આવે તો અગર બ એ તે ભાડાનામા પર પોતાના નામની સહી કરી છે તો પણ તેણે આગળની તારીખ લખી નથી તેણે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કર્યો એમ સમજવું.

[ઇ] દેવાળુ કહાડવાનો આગળથી તીયાર કરીને અ વેપારી પોતાના ફાયદાને સારૂ તથા પોતાના માગનારાઓને દગો દેવાના ઈરાદાથી કાંઈ મીલકત બ ની પાસે રાખે અને તે કામ બાહારથી વ્યાજબી જણાય એટલા સારૂ તે બ ને એક ચીઠી લખી આપે કે "તમારી પસે અવેજ લીધા છે તે બ બતની મારે તમને આટલી રકમ દેવી અને તે ચીઠીપર આગળની તારીખ નખે એવા ઈરાદાથી કે અ દેવાળુ કહાડવાની તઈયારીમાં હતો તીયાર પેહેલાં એ ચીઠી તેણે લખી છે એમ માનવામા આવે, તો અ એ ઉપર લખેલા લક્ષણના પેહેલા પરકાર પરમાણે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨ જો કોઈ માણુસ કોઈ ખોટા સખસના નમથી કાંઈ ખોટો લેખ કરે, એવા ઈરાદાથી કે તે લેખ કઈ ખરા સખસે કરેયો છે એવું માનવામાં આવે, અથવા કોઈ મુએલા સખસના નમથી કરે, એવા ઈરાદાથી કે તે સખસે પોતાની હયાતીમાં તે લેખ કરયો છે એવું માનવામાં આવે તો તે પણ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનેહ થઈ શકે છે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક ખોટા સખસની ઉપર એક હુંડી લખે, અને તે ચલાવવાના ઈરાદાથી તે ખોટા સખશને નામે તે હુંડી દગલબાજીથી સીકારે તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનેહ કરયો એમ શમજવું.

ટીકા.

જો લેખ ખરે ખર ખોટો હોય અને તહોમતવાળા સખસે કલમ ૪૬૩ માં કહેલા કામોમનું કોઈ પણ કામ આપવાના ઈરાદાથી બદદાનતથી અથવા દગાબાજીથી તે બનાવેલો હોય તો ગુનેહ પુરો થશે. પછી ગમેતો તેનો કંઈ ઊપયોગ કરયો ન હોય, અથવા ઉપયોગ કરવા કોશેશ કરી ન હોયતો પણ (પ્રોસીડીંગ મદરાસ હાઈકોરટ તા૦ ૭ મી એપરીલ સને ૧૮૬૬) અને જો કે એ લખત તેમા બનાવેલો બાબતનો કાયદા પરમાણે પુરાવ નથી તો પણ એ બનવનાર શખસે એ એવી બાબતને પુરાવા તરીકે વાપરવાનું હોય અથવા તેમનો ઈરાદો હોયતો કલમ ૨૯ મી પરમાણે તે લેખ થસે (બગાળા લૉ રીપોરટસ ફુલ બેંચ રૂલીંગ એપેલેટ કરમીનલ જયુરીશડક્ષન વા ૨ પાનુ૨૨)

કોઈ મુએલા સખ્શનું પેનસન મળવાના કારણસર કહીએ કે ધણી સખ્સ છે એવી મતલબથી ખોટી હકીકત વાળો કંઈ નોંધ કરી હોય તે સાપરાધ ખોટે ઉપયોગ અથવા ઠગવાના ઈરાદાનો પુરાવો થઈ શકે પણ તે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો થતો નથી. (ચીફ જડજ સ્કોટલૅંડ અને જડજ કાલેટ. તારીખ ૨૧ ફેબરવારી સને ૧૮૭૭) આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો સાબીત થવા માટે જેના નામનું ખોટું દસતાવેજ બનાવ્યું હોય તે એ દસતવેજની વાત ન જાણે એવું કંઈ કપટ તહોમતદારે કરયું એ સાબીત થવું જોઈએ ૯. બી. રી. પર. ૧૦

૪૬૫ જે માણુસ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની

ખોટો લેખ બનાવવાની શીક્ષા.	એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

જે માણુસ ૪૬૩—૬૬—૬૭—૬૮ અથવા ૪૬૯ની કલમમાં બયાન કરેલો ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનહો કરે તેને પીનલકોડની શીક્ષા ઉપરાંત ફટકાની શીક્ષા થઈ શકે (અને ૧૮૬૪ના આક્ટ ૬ કલમ ૪.) આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો સંપુરણ થવા માટે દસતવેજ ખોટું બનાવવું એટલું પુરતું છે કાંઈ ખરેખરા હયાત પુરૂષના નામનું તે ખરેખર ફરસીત કરેલું હોવું જોઈએ એવું કંઈ જરૂરનું નથી એ દસતવેજ કોઈ બનાવનારની નુકસાન પુરવામાં લે એવું નહોય પણ જેણે એ તે દસતવેજ બનાવ્યું હોય તેણે તે પુરાવામાં રજુ કરવા ઈરાદે રાખ્યા હોય તો તે આ ગુનહો બનવાને પુરતું છે ૫ બા. ટી પરસઃ ૧૨ ૧૦ વી. રી, પરસઃ ૬૧ કોઈ એક હુકમત માગનારની મંજુરી વગર એક વકલાતનામું લખી સઘળાના નામની સહી કરી કોઈ વકીલને આપે. એને વકીલને તેમાં એવું લખી દે કે હુકમતમના નામું પુરેપુરા પેચી રહ્યા છે, તે એ સહી કરનાર સખ્સે ખોટો લેખ બનાવ્યો કહેવાય ૬ વી. રી. પરસઃ ૭૮ એક શખસ મુખતીઆર તરીકે કામ કરવાનું કબુલ કરે, અને તેમ કરવામાં પોતાની મજુરી તરીકે તેની નીચેની મુખતીઆરનામા નીચે કરી આપે. પાછળથી એ મુખતીઆરનામું ખોટું લખેલું માલમ પડે તો તે મુખતીઆર ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરેછે એવું ગણાય નહી. ૫ વી. રી. ૫ ૭૦ આ કલમ પરમાણેનો ગુન્હો સાબીત થવા માટે જે સખ્સના નામનું ખોટું દસતવેજ બનાવ્યું હોય તે સખ્સ તે દસતવેજને મંજુર ન જાણે એવી તે તહોમતદારે ઠગાઈનું કૃત્ય કરયું હોય એવું સાબીત થવું જોઈએ ૯. [illegible] પરસટ ૨૦. એક સખ્સે પોતાની ખતાવઈ જે ધુપ તાવનો હતો તેમાં કેટલી [illegible] તે રકમમાં એવું લખાણ કરયું કે જે ઉપરથી એવું જણાય કે કોઈ [illegible] પુરાં નાણાં પાચેલા હોય પણ ખરેખરી રીતે તે પોચેલા નહે તાં [illegible] મા આવ્યું કે તેણે ખોટું દસતવેજ બનાવ્યું ઇ. ડા. પરગટ. ૩૫૫ કોઈ [illegible] તાની નકલની છુપાવવાને સારૂ કોઈ એ ફીસનો રીપોટ ફેરવે તો આ કાયદા [illegible]

વાપ્યાં પરમાણે ખેટો દસ્તાવેજ બનાવવાનો ગુનહો થતો નથી. એ
સલામુતી માટે એક દસ્તાવેજ બે ભાગે કરવામાં આવ્યું હોય તે
ફેરફે તો તેને સખત સજા થવી જોઈએ ૧૭ વી. રી. પ્ર. ૫૮

૪૬૬ કોઈ ઈનસાફની કોરટનું દફતર અથવા તે કોરટ મધે ચાલેલા કામનો કાગ

કોઇ ઈનસાફની કોરટનું દફતર અથવા જનમ વગેરે બાબતનો સરકારી રજીસટર ખોટો બનાવવો.

જ હોય એવી મતલબનો કોઈ લેખ અથવા પ્રોગ્રામ, લગન કે ગાડવા બાબતનો કોઇ રજીસટર અથવા કોઇ સરકારી નોકર પોતાંના સરકારી હોદાના જોરથી રખાતો હોય એવો કઈ રજીસટર અથવા કોઈ સરકારી નોકરે પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી કરેલો હોય એવી મતલબનો કોઇ દાખલો કે લેખ અથવા કઈ ફરીઆદી કે જવાબ કરવાનો અથવા તેમા કઈ પણ કામ ચલાવવાનો અથવા કબુલાતથી હુકમનામુ થવા દેવનો જેમાં અખતીઅર આપ્યો હોય એવો લેખ અથવા વકીલાતનામુ અથવા મુખતીઆરનામુ જે માણસ ખોટુ બનાવે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૬૭ જે લેખ કાંઇ કીમતી દસ્તાવેજની મતલબનો અથવા કાઇ વીલની મતલ

કઇ કીમતી દસ્તાવેજ અથવા વીલ ખોટું બનાવવુ

બનો અથવા દતક લેવાના અખતીઆર નામાની મતલબનો હોય અથવા જે લેખ કોઈ સખશને કાઇ કીમતી દસ્તાવેજ કરવાનો અથવા બીજાના નામનો કરી આપવાનો અથવા તેના મુદલ રૂપીઆ વાજ કે નફાની વેચાણ લેવાનો અખતીઆર આપવાની મતલબનો હોય અથવા કાઇ નાણું જંગમ મીલકત અથવા કીમતી દસ્તાવેજ લેવાનો કે આપવાનો અખતીઆર આપવાના મતલબનો હોય અથવા જે લેખ કાઇ ફારગતી અથવા નાણું ભરવાની પોહોચની મતલબનો અથવા કાઇ ફારગતી કે કઇ જંગમ મીલકત અથવા કઇ કીમતી દસ્તાવેજ આપયાની પોહોચની મતલબનો હોય એવો કઈ લેખ જે માણસ ખોટો બનવે તેને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શાકશા કરવમા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

કાંઈ લેખની બનાવટ જે તેના મોહો ઉપરથીજ માતર એક નકલ દેખાતી હેય અને જેને ખરેખરી નકલ હોય તો પણ કાંઈ પઈશા આપવાનો અખતીઆર ન આપતી હોય અથવા આ કલમમા લખેલું કાંઇ કામ કરવા અખતીઆર આપતી ન હોય તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનહોછે (મુબઇ કરાઉન કેસીસ વા. ૫ પાને ૫૬) પટાની નકલ એ કોઇ કીમતી દસ્તાવેજ ગણાય નહી કેમકે એ લેખ કઇ એવા મહતવનો નથી કે જેના ઉપર વધારે વજન રાખી શકાય (મુ. હા. તા. ૧૭ મી જુલાઈ ૧૮૬૭ પા૦ ૨૮) ઝાડા જોતાં ખોટો દસ્તાવેજ મલ્યો તેટલાજ ઊપરથી ખેટો દસ્તાવેજ કરયાનો ગુનો થતો

ન કરાઈનેથી અને મીસડીમીનસે વા. ૧

થી ફેરવવામા આવે તો તેણે આ કલમ

પાને ૨૫૪૦

૪૬૮ જો કોઈ માણુસ ખોટો લેખ બનાવે એવા

ધ કરવાના કારણસર ખોટો લેખ બનાવવો.

ઠગાઈ કરવાના કારણસર વપરાય ... મુદત સુધીની બેમાના ગમે ... વામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૬૯ જો કોઈ માણુસ ખોટો લેખ બનાવે એવા ઇરાદાથી કે તે

શખસની આબરૂને હાની કરવાના કારણસર ખોટો લેખ બનાવવો,

કોઈ ધણીની આબરૂને હાની કરે અથવા તે લેખ ... ણસર વાપરવામા આવસે એવો સંભવછે એમ ... નો તે માણુસને તરણ વરસની મુદત સુધીની ... પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને ... પણ લાયક થશે

ટીકા.

કોઈ અરજી આપવાનો મુસદો કરયો હોય અને તે મુસદો જે અરજીનો હોય ... અરજી કોઈ બાબતના પુરાવ તરીકે વાપરવાની હોય તો અને તે અરજીનો મુસદામાં કોઈ સખશની આબરૂને હાની પેહોંચે એવી હકીકત હોય તો તેણે આ કલમ પરમાણે નો ગુનહો કરયો કહેવાય ૧૦ વી૦ રી૦ પાને ૬૧.

૪૭૦ જે ખોટો લેખ શકળો કે થોડો ઘણો ખોટો લેખ બનાવવાના

બનાવટનો લેખ

યો હોય તેનુ નામ "બનાવટનોલેખ પાડીછે.

૪૭૧ જે લેખ બનાવટનો લેખછે એમ પોતે જાણતો હોય અથવા

બનાવટનો લેખ ખરાં દાખલ વાપરવો.

પોતાને કારણ હોય એવો કાઇ લેખ જે માણુસ અથવા બદદાનતથી ખરા દાખલ વાપરે તે માણુસ ... ણે તે લેખ ખોટો બનાવીઓજ હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૪૭૨. જો કોઈ માણુસ કાઇ મોહોર; અથવા પતરૂં અથવા છાપ ...

૪૬૭ મી કલમ મુજબ સક્ષા થઇ શકે એવો ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુ... ઇરાદાથી ખો... વગરે ... કબજા

બીજુ હથીયાર બનાવે, અથવા બેઠું બનાવે. એના ઇરાદાથી કે તે ૪૬૭ મી કલમ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે એવો કાઇ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરવાના કારણસર વાપરવામાં આવે, અથવા તે મોહોર પતરૂં અથવા બીજું હથીયાર બેઠું બનાવેલું છે એમ જાણીને ઊપલા ઇરાદાથી અગર કોઈ માણુસ તે મોહોર પતરૂં કે બીજું હથીયાર પોતાના કબજામા રા-

બે તો તે માણુસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા સાત વરસની

ના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દં

૪૭૩. જો કોઈ માણુસ કંઈ મોહોર પતરૂં અથવા છાપ પાડવાનું

બીજી કોઈ કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ શકે એવો બો ટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરવાના ઇરાદાથી ખોટી મોહોર પતરૂ વગેરે બનાવવું અથવા કબજામા રાખવું.

હથીયાર બનાવે અથવા ખોટું બનાવે, એવા ઇરાદાથી તે આ બાબ માંહેલી ૪૬૭ મી સીવાયની કોઈ પણ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ બો ટો લેખ બનાવવાના ગુનો કરવાના કારણુસર વાપરવામાં આવે અથવા તે મોહોર પતરૂ અથવા બીજુ હથીઆર ખોટુ બનાવેલું છે એમ જાણીને ઉપલ ઇરાદાથી અગર કોઈ માણુસ તે મહોર પતરૂં, અથવા બીજુ હથીઆર પોતાના કબજામાં રાખે તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત શુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણુ લાયક થશે.

ટીકા.

એક શખ્શના કબજામાં ખોટાં લેખ બનાવ્યાના શાહીત તરીકે જુદી જુદી જાતની સીલ માલમ પડી તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યુ કે જો એ શીલ એકજ ખોટુ દશતાવેજ બનાવવા માટે કબજામા રાખી હોય તો એકજ તહોમત આવે પણુ જુદા જુદા દશતાવેજ બનાવવા માટે તે શીલો રાખી હોય તો જેટલા જુદા જુદા દસતાવેજો બનાવવાનો તેનો ઇરાદો હોય તેટલા જુદા જુદા તહોમતની તેને શીક્ષા થઇ શકે રાણી વીરૂધ ગોકળચંદર ૧૪ વી૦ રી૦ પાને ૧૬.

કંઈ કીમતી દશતાવેજ અથવા વીલ ખોટુ બનાવેલુ છે એવુ જાણીને તે ખરા દાખલ વાપરવાના ઇરાદાથી કબજામ રાખવું.

૪૭૪ જો કોઇ માણુસના કબજામાં કઈ લેખ હોય અને તે લેખ ખોટો બનાવેલો છે એમ તે માણુશ જાણુતો હોય તથા તે લેખ ખરા દાખલ દગલબ જીથી અથવા બદદાનતથી વાપરવામા લેવો એવો તે માણુશનો ઇરાદો હોય તો અગર તે લેખ ૪૬૬ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારનો હોગ તો તે માણુશને સાત વરશની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણુ લાયક થશે. અને અગર તે લેખ ૪૬૭ મી કલમમા લખેલા પરકારનો હોય તો તે માણુસને જીવતા શુધી સમુદ્રપારની અથવા સાત વરસની મુદત શુધીના બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણુ લાયક થશે.

ટીકા.

જો કલમ ૪૭૧ પરમાણેનુ તહેમત મુકવામાં આવે તો પછી ઇઆ કલમ પરમાણેનુ તહોમત રહે નહી કેમકે એ કલમ ૪૭૧ દશતાવેજ વાપરવાની છે આ કબજામાં રાખવાની છે વાપરયાનુ તહોમત આવે તે કબજામાં હોવા વગર કેમ આવી શકે વાપરયું ન હોય પણુ માતર કબજામાં રાખ્યુ હોય તે માટે આ કલમ છે રાણી વીરૂધ નજર અલી ૬ અ. હા. રી. પાને ૩૫.

...૪૫૭ મી કલમમાં લખેલા પરકારની કોઇ લેખ...

...કલમમા લખે ...ા પરકારના લેખનુ ખ ...રાપણુ દેખાડવા સારૂ વ ...પરાતી હોય એવી કાઇ ...મુદરા અથવા નીશાની ખો ...બનાવવી અથવા ખો ...ટેલો પદાર ...રાખવો,

...રણુસર વપરાતી હોય એવી કા... ...ણુરો કાઈ પદારથ ઉપર અથવા કાઈ પદારથ... નાવે એવા ઈરાદાથી કે તે પદારથ ઉપર તે વખ... ખ ખોટો બનાવેલો હોય અથવા તાર પછી ... નો હોય તે લેખને ખરાપણાનો આભાશ આ... શર તે મુદા અથવા નીશાની વાપરવામાં આવે ... જે પદારથ મધે એવી કાઈ મુદરા અથવા નીશાની ખોટી બન... ...ઈ પદારથ ઊપર લખેલા ઈરાદાથી કોઇ માણુસ પોતાના કબજ... ...માણુસને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા સાત વરશનો મુદત સુધીનો બેમાંના ... ...મે તે પરકારની કેદની શીકસા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સંપુરણ થવા માટે 'તહોમતદારના કબજામાં જે દ... ...તાવેજ હોય તેની ઊપર કાઇ ખોટુ ચોન અથવા નીશાની હોવી જોઇએ અને તહોમ... ...દારના કબજામાં જે દશાતાવેજ છે તે ખરા દાખલ વાપરવાનો ઈરાદો છે. એવું સાબીત... ...પણુ જોઇએ એ દશાતાવેજ કલમ ૪૬૭ મા જે પરકાર બતાવ્યોછે તે પરકારનુ હોવુ જો... ...(પ્રે ૪૦ ડા૦ પા) ૭૪૪.

૪૬૬ ૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પરકારથી જુદા પરકારના કોઈ લેખનું ખરાપ...

૪૫૭ મો કલમમા લખે ...લા પરકારથી જુદા પરકા ...રના લેખનુ ખરાપણુ દેખા ...ડવા સારૂ વપરાતો હોય એવી કાઈ મુદરા અથવા નીશાની ખોટી બનાવવી અથવા ખોટી નીશાની કે ...ટેલો પદારથ કબજામા રા... ...ખવો.

દેખાડવાના કારણુસર વપરાતી હોય એવી કાંઈ મુદરા કે ની... ...શાણી કોઈ માણુસ કઈ પદારથ ઉપર અથવા કાંઈ પદાર... મધે ખોટી બનાવે એવા ઈરાદાથી કે તે ઉપર તે વખતે ... ...ઈ લેખ ખોટો બનાવેલો હોય અથવા તાર પછી ખોટો બન... ...વવાનો હોય તે લેખને ખરાપણાનો આભાશ આપવાના કા... ...રણુસર તે મુદરા અથવા નીશાણી વાપરવામાં આવે અ... ...વા જે પદારથ ઉપર અથવા જે પદારથ મધે એવી કઈ મુ... ...દરા અથવા નીશાની ખોટી બનાવવામાં આવી હોય તેવો કાઈ પદારથ ઊપર લખેના ઈ... ...દાથી કેઇ માણુસ પોતાના કબજામા રાખેતો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીન... ...બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની સંકરા કરવામાં આવશે અને વળી તે દડને પ... ...લાયક થશે.

૪૮૭ કંઇ લેખ વીલ હોય કે વીલની મતલબનો હોય અથવા દતક લેવાનુ અ...

...કોઇ વીલને દગલબાજી ...થી ચેહેરો નાખવુ અથવા ...તેનો નાશ કરવો વગેરે.

...તીઆર નામુ હોય કે તેની મતલબનો હોય અથવા કાઈ... ...મની દશાતાવેજ હોય કે તેની મતલબનો હોય તે... ...ખને અગર કોઇ માણુસ દગલબાજીથી કે ... ...થવા લોકોને કે કાઈ શખસને હાની અથવા નુક...

શદાથી છેકો નાખે તેનો નાશ કરે અથવા ચેરી નાખે અથવા છેકી નાખવાની, ના ... ન ની કે ચેરી નાખવાની કોસીસ કરે અથવા છુપાવે કે છુપાવવાની કોશીશ કરે ... તેવા લેખ શબધી બીગાડ કરે તો તે માણુસને જીવતા સુધી [સમુદરપારની ... સાતુ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાક થશે.

ટીકા.

જે લેખ ઉપર સટાપ નથી અને તેથી પુરાવામાં દાખલ થઈ શકતો નથી તે લેખ કીમતી દશતાવેજ થઇ શકે છે (મ. હા. રૂલીંગઝ વા૦ ૭ પા. ૨૬) કોઇ બેડ સબંધીના દસતાવેજનો નાશ કરવામા આવેતો આ કલમ પરમાણે કીમતી દસતાવેજનો નાશ કરવાનુ તેની ઊપર તહોમત આવે ઇ. ડા. પાને ૩૩૭)

વેપારની તથા મીલકતની નીશાણીઓ બાબત.

૪૭૮ આ માલ ફલાણા કારીગરે બનાવેલોછે અથવા ફલાણી વખતે કે તે ઠકાણે બનાવેલો છે અથવા ફલાણી જાતનોછે એ બતાવવાને માટે જે નીશાણી વાપરવામાં આવે તેનુ નામ વેપારની નીશાની પાડયુછે.

વેપારની નીસાની

૪૭૯ આ જંગમ મીલકત ફલાણા શખશનીછે એ બતાવવાને માટે જે નીશાની વાપરવામાં આવે તેનુ નામ મીલકતની નીશાની પાડયુ છે.

મીલકતની નીશાની

૪૮૦ જો કેઈ માણુસ કંઇ માલ પર અથવા કોઇ પેટી કે ઘર ઊપર અથવા ગાંસડી ઉપર કે માલ ભરેલા ઉપર કાઈ બીજા બારદાન ઊપર કઈ નીશાની કરે અથવા જે પર કાઈ નીશાની હોય એવી પેટી કે ઘર અથવા ગશડી કે બીજુ બારદાન વાપરે એવા ઇરાદાથી કે તે નીશાણી કરેલો માલ અથવા તે નીશાની કરેલા પેટી કે ઘરમા અથવા ગસડીમા અથવા બારદાનમાં ભરેલો કઈ માલ જે કારીગરે બનાવ્યો ન હોય તેણે બનાવ્યોછે એવો અથવા જે વખતે કે ઠકાણે તે બનાવ્યો ન હોય તે વખતે કે ઠકાણે તે બનાવ્યોછે એવો અથવા જે જાતનો તે ન હોય તે જાતનો તે છે એવો વીશવાશ ઊતપન કરવો તો તે માણુસે "ખોટી વેપારનો નીશાણી" વાપરી એમ શમજવું.

ખોટી વેપારનો નીશાની વાપરવી.

૪૮૧ જો કોઈ માણુસ કઈ જંગમ મીલકત કે માલ ઉપર અથવા કાઈ પેટી કે ઘર ઊપર અથવા ગાંસડી ઉપર અથવા જંગમ મીલકત કે માલ ભરેલા બીજા કાઈ બારદાન ઉપર કાઇ નીશાની કરે અથવા જે ઉપર કાંઇ નીશાની હોય એવી કાઈ પેટી કે ઘર અથવા ગાસડી કે બીજુ બારદાન વાપરે એવા ઇરાદાથી કે તે નીશાણી કરેલી મીલકત અથવા માલ અથવા તે નીશાણી કરેલો પેટી કે ઘરમા અથવા ગાંસડીમાં અથવા બીજા બારદાનમાં રાખેલી કાંઈ મીલકત કે માલ જે શખસનો ન હોય તે સખસનો છે એવો વીસવાસ ઉતપન કરવો તો તે માણુસે "ખોટી મીલકતની નીશાણી" વાપરી એમ સમજવું.

ખોટી મીલકતની નીશાની વાપરવી.

...તાથી ખોટી બનાવવી. | કદની, અથવા ...

૪૮૪ કોઈ શરકારી નોકર જે વાપર...

કોઈ સરકારી નોકર જે મીલકતની નીશાણી વાપરતો હોય અથવા કઇ મીલકતના બનાવટ, જાત, વગેરે બતાવવા સારૂ તે જે નીસાણી વાપરતો હોય તેવી નોસાણી ખોટી બનાવવી.

...વા આ મીલકત... ઠેકાણે બનાવીછે ... આદ્રોમમાંથી પાસ થઇછે અથવા કંઈ માફીને ... બતાવવાને સારૂ કોઈ સરકારી નોકર જે વાપર... વો કઇ નીશાણી જો કોઈ માણસ જાણી બુઝીને ... વે અથવા એવી કઈ નીશાણી ખોટી બનાવેલીછે . એમ જા... ણ્યા છતાં તેને ખરી દાખલ વાપરે એવા ઇરાદાથી કે લોકને અથવાં કોઇ શખસને હાનિ અથવા નુકશાન કરવુ તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમ ના ગમે તે પ્ર... કારની કેદની શીકશા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.''

૪૮૫ કઈ છાપ પતર અથવા કઇ સરકારી કે ખાનગી મીલકતની અથવા વેપારની

કોઇ છાપ પતર અથવા કોઈ સરકારી કે ખાનગી મીલકતની અથવા વેપારની નીશાણી ખોટી બનાવવાનુ કોઈ બીજુ હથીયાર વગેરે બનાવવુ અથવા કબજામા રાખવુ.

નીસાણી કરવા અથવા ખોટી બનાવવાનું કઈ બીજુ હથી... યાર જો કોઈ માણસ બનાવે અથવા પોતાના કબજામાં રાખે એવા ઇરાદાથી કે તેની ખોટી નીશાણી ... કારણસર વાપરવું અથવા કોઈ માણસ એવા... ની કે વેપારની નીશાણી પોતાના કબજામા રાખ... દાથી કે કઈ માલ અથવા વેપારની જણસ ... થવા કારીગરેની દુકાને બનાવી ન હોય તેણે ... એમ અથવા જે વખતે તે ઠેકાણે તે બનાવી ન હોય તે વખતે અથવા કે... વીછે એમ અથવા જે જાતની તે ના હોય તે જાતની તે છે એમ અથવા... ના હોય તે શખસની તે છે એમ બતાવવાના કારણસર તે નીશાણી, વાપર... ને તરણ વરસની મુદત શુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની ... એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

...ર સરકારી કે ખાનગી મીલકતની અથવા વેપાર...

(...વા ...૭૬ ...ણી) ચોહોડલી અથવા પાડેલી હોય એવો કંઇ ... પેટી, કે ઘર અથવા લપેટેલી વસતુ કે બારદાન ઉપર ... નીશાણી ચોહોડેલી અથવા પાડેલી હોય તે મધે ભરેલો ... થવા રાખેલો માલ અગર કોઇ માણુસ વેચે અને તે ... કે તે નીશાણી બનાવટની અથવા ખોટી કરેલી છે અથવા તે ... તે કારીગરે અથવા તે વખતે અથવા તે ઠેકાણે નહી બનાવેલા ...જણસ ઉપર તે નીશાની ચોડેલી અથવા પાડેલી છે અથવા તે ...તેવી જાતનો તે માલ નથી અને કોઈ સખસને છેતરવાનો અથવા નુકશાન કે હાની કરવાનો તે માણુસનો ઈરાદો હોય તો તે માણુસને એક વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કંઈ ગસડી કે બારદાન મધે માલ હોય તે ઉપર દગલબાજીથી કંઇ ખોટી નીશાણી કરવી,

૪૮૭. કાંઈ માલ ભરેલી ગંસડી અથવા બારદાન ઉપર જો કોઈ માણુસ દગલબાજીથી કંઇ ખોટી નીશાણી કરે એવા ઈરાદાથી કે કોઈ સરકારી નોકર અથવા બીજા સખસના મનમા એવો વીસવાસ ઉતપન કરવો કે તે ગસડી અથવા બારદાન મધે જે માલ ન હોય તે તે મધે છે અથવા તે મધે જે માલ હોય તે તે મધે નથી અથવા તે ગાંસડી અથવા બારદાન મધેનો માલ ખરેખર જે જાતનો અથવા તરેહનો હોય તેથી જુદી જાતનો અથવા તરેહનો છે તો તે માણુસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

તેવી કંઈ ખોટી નીશાણી નો ઊપીયોગ કરવાની શીક્સા.

૪૮૮ કોઈ માણુસ ઉપલી કલમમાં લખેલા ઈરાદાથી એની કંઇ નીશાની ખોટી છે એમ જાણ્યા છતા ખોટી નીશાણીને દગલબાજીથી ઉપીયોગ જ કરે તો તે માણુસને ઉપલી કલમમા લખ્યા મુજબ સાક્ષા કરવામા આવશે.

નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કંઈ માલકતની નશાણી કહાડી નાખવી.

૪૮૯ કોઈ માણુસ કંઈ મીલકતની નીસાણી કહાડી નાખે અથવા તેનો નાસ કરે અથવા તેને ચેહેરી નાખે એવા ઈરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણ્યુંને કે એમ કરવાથી પોતાથી કોઇ સખસને નુકશાન થાય તો તે માણુસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

...રણ ૧૯ સો.

...કરાર તોડવાના ગુના બબત.

...ંઇ મીલકતને એકઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઈ જવા ...

ના રસતાની કાઇ મુશાફરી

સકીના રસતાની કેઈ મુસાફરી

કાયદેસર કરારથી બધાયો હો

માઠા પરતણુકના સબબ સીવાય તે પરમાણે કરવામાં ખુશી પુરવક

માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની

રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત

(અ) અ એક પાલખી ઉચકનારો જને એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઈ જ

કાયદેશર કરારથી બંધાએલો છતાં રસતામાથી અધવચ નાશી જાય તો અ એ આ

કલમમા લખેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ, એક મજુર ઝ નો સામાન એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઇ જવાને

કાયદેશર કરારથી બંધાયેલો છતાં, તે સામાન ફેંકી દે તો અ એ આ કલમમાં લખેલો

ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ એક બળદીઆઓનો માલીક પોતાના બળદીઆ ઊપર ભરીને કંઈ

એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઈ જવાને કાયદેસર કરારથી બધાએલો છતાં તેમ કરવા

કાયદા વીરૂધ કસુર કરે તો અ એ આ કલમમાં લખેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ડ) અ કાયદા વીરૂધ ઊપાયથી પોતાનો સામાન લઇ જવાની બ મજુરને

પાડે અને બ ચાલતા ચાલતા રસતામા તે સામાન મુકીને નાહાસી જાય તો બે ઠેકાણે

એ કઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી કેમકે તે સામાન લઈ જવાની કાયદા પરમ

તેની ફરજ નથી.

ખુલસો—આ ગુનમાં એવું કઇ જરૂર નથી કે જે શખશને સારૂ નોકરી ક

છે તેની જ સાથે કરાર થયો જોઇએ જે સખસ તે નોકરી કરવાનો છે તે સખશે કા

પરમાણે કોઇ પણ સખસની સાથે સાફ રીતે કે અરથાત સમજાય એવી રીતે તે કરાર

હોય તો બસછે.

દ્રસ્ટાંત.

અ એક ડાક કંપનીની સાથે એક મહીના સુધી પોતાની ગાડી હાકવાનો કરાર

અને તે ડાક કંપનીની સાથે મુસાફરીએ કંઇ મજલપર પોતાને પહોચાડવાનો બંદોબ

કરે, અને પેલી એક મહીનાની મુદત સુધી તે કંપની બને અ હાંકે એવી એક

રસતમાં અધવચ તે ગાડી ખુશી પુરવક મુકીને જતો રહે તો

બ ની સાથે કરાર કરયો નથી તો પણ અ એ આ કલમ

સમજવું.

ટીકા.

[illegible] કોરટે એમ ઠરાવ્યુ છે કે "તર [illegible] [illegible] કલમને લગુ છે. અને એટલા માટે [illegible] પોપમાં ગણી લઇ જ યા ફરેલો કરાર તોડયો તેને આ કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ શકે નહી" (રેવનીયુ સીવીલ એનડ કરમીનલ રીપોરટર (કલકતા)કરમીનલ રૂલીંગ વા. ૨ પાને ૬૩ અને વા ૫ પા. ૨૯.) એક મહીનાના નોકરીએ રાખેલા નોકરો, પછીથી કામ પુરૂ થતાં સુધી અરથાં ત મન [illegible] બંધાએલ એવા નોકરોને લાગુ નથી (મદરાસ હા ઇકોરટે [illegible] ને ૧૮૬૬; તા૦ ૭ જાનેવારી સને ૧૮૬૮).એક સાલે [illegible] નો કરાર કરયો હોય તેને આ કલમ [illegible] ૧૦.

આચાર સાથેની પોતા ત કરતા તથા તેઓની હાજતો પુરી પાડવાનો કરાર તોડવો.

૪૯૧ જેસખસ પોતાની નાનાની ઉમરના અથવા ગંડાપણાના અથવા રોગ કે કશ સરીરની નબળાઇના સબબથી લાચાર અથવા પોતાની શલા મતીને બદબસ્ત રાખવાને; અથવા પોતાની હાજતો પુરી પાડવાને અસકત હોય, તેની ખીદમત કરવાને અથવા તેની હાજતો પુરી પાડવાને જે માણસ કાયદેસર કરારથી બંધાએલો છતા તેમ કરવામાં ખુશીપુરવક કસુર કરે તેને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદ નો અથવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઇ દુર જગેપર ચાકરી કરવાનો કરાર કરયો હોય અને તે જગે પર શેઠને ખરચે ચાકરને લઇ ગયા હોય તેણે કરાર તોડવો.

૪૯૨ બરીટીશ ઇંડીયા માંહેના કોઇપણ જગાપર કોઇ સખસને વાસતે ત્રણ વરસ સુધીની કોઇપણ મુદત સુધી કારીગર કામ કરનાર અથવા મજુર દાખલ કામ કરવાને જે સખસ લખેલા કાયદેસર કરારથી બંધાએલો હોય અને તે કરારની સરત મુજબ તેને તે જગેપર તે બીજા સખસને ખરચે લઇ ગયા અથવા લઇ જવાના હોય તે સખસ પોતાનો કરાર કાયમ છે તે દરમીઆનમા ખુસી પુરવક તે બીજા સખસની ચાકરી છોડી દે, અથવા કબુલ કરેલી ચાકરી વ્યાજબી અને યોગ્ય સબબ છતા વ્યાજબી સબબ વગર તે ચાકરી કરવાની ના કહે તો તે સખસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા તે ખરચથી બમણી રકમ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે. પણ જો તેના શેઠે તેની સાથે કઇ માઠી વરતણુક કરી હોય અથવા પોતેજ તે કરાર મુજબ અમલ કરવામા ગફલત કરી હોય તો તે ચાકરને કંઇ શીક્ષા કરવામા આવશે નહીં.

ટીકા.

બંગાળા હાઇ કોરટે ઠરાવ્યુ છે કે કોઇ મજુરને એકજ કરાર તોડવાને સારૂ બે [illegible] (જયુડ સીઅલ એંડ પોલીસ જનરલ વાં૦ર પા.૨૪).

ભાગ ૨૦ મો.

લગન સબંધી ગુનાઓ બાબત.

૪૯૩ પોતાની સાથે કાયદા મુજબ જે અસતરી પરણી નથી તે અસતરીને ફરેબ

કાયદા મુજબ લગન થયા ની કપટથી બીસવાસબેસાડીને દંપતો ભાવે રહેવું.

તે પુરૂષ એવો બીસવાસ બેસાડે કે હું એ પુરૂષની સાથે કાયદા મુજબ પરણી છઉ, અને એવો બીસવાસ છતા તે અસતરી તેની સાથે તેની વહુ હોય એવી રીતે રહે અથવા સંભોગ કરે, એમ તે પુરૂષ કરે તો તેને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૯૪ જેનો વર અથવા જેની વહુ હયાત હોય તે જો પરણે, અને તે એવી રીતે

વર અથવા વહુની હયાતી માં લગન કરવુ.

કે તે વર અથવા વહુની હયાતીમા થયાના સબબથી તે લગન થએલુ રદ ગણાય, તો તેને સાત વરસની મુદત સુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

અપવાદ—જે સખસનો વર અથવા વહુ હયાત છે પણ જેનું તેની સાથે થએલું લગન કોઈ મુખતીઆર કોરટે રદ ઠરાવ્યું છે તેને આ કલમ લાગુ પડતી નથી; અને જે સખસનુ તે પાછલનું લગન થતાં પેહેલાં સાત વરસની મુદત શુંઢી નીરંતર તેનો વર અથવા વહુ બાહાર રહયો અથવા રહી હોય અને તે દરમીઆનમા તે સખસને તે વર અથવા વહુ હયાત છે એવી ખબર નહી મળી હોય, અને તે સખસ પોતાના આગલા વર અથવા વહુની હયાતીમાં લગન કરે, તેને પણ આ કલમ લાગુ પડતો નથી; પરંતુ જે સખસ એ પરમાણે પાછળનું લગન કરે, તેણે જેની સાથે તે લગન કરે તેને તે લગન થતા પેહેલાં સરવ બીના ખરેખરી પોતાના જાણવામા હોય તેટલી જણાવવી જોઇએ.

ટીકા.

આ કલમ ફકત જે વરગના લોકોમા એક કરતાં વધારે બાયડીઓ કે ધણી કરવા ના છે તે વરગના લોકોને લાગુ છે કારણ કે નહા તો પેહેલું પરણેત ચાલતુ હોય તો તેના સબબથી બીજુ પરણેત રદ ગણાય નહીં એટલા માટે હીંદુ અથવા મુસલમાન ભાઈઓને આ કલમના ઠરાવો લગુ નથી પણ હીંદુ અથવા મુસલમાન બઈરીને લાગુ છે કારણ કે તેમના કાયદામા એક કરતાં વધારે બઈરી કરવા રજા છે પણ તે પરમાણે વર કરવા રજા નથી. [રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરમીન રીપોરટસ (કલકતા)કરમીનલ રુલીંગ વા૦ ૧ પાનુ ૪૮ મદરાસ હાઈ કોરટ રુલીગ તા૦ ૨૯ જુન સને ૧૮૭૦ મુબઈ ઈલાકામાં તલપદા કોળીની નાતમાં જયા એવો રીવાજ કરયો હતો કે બઈરી તેના ધણીની રજા મંદી શીવાય છોડી જઇ બીજાની સાથે પાકુ લગન કરી શકે તીયાં હા.ઇ કોરટે ઠરાવ કરયો કે જો એ રીવાજ છે એમ સાબીત થાય તોપણ તે ગેર કાયદેસર કારણ કે હીંદુ લાના નીયમથી તે બીલકુલ વીરૂધ છે અને એટલા માટે જે માણસ એ પરમાણે કરે

તેને કલમ ૪૯૭ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે (મુંબાઈ હાઈ કોરટ રીપોરટસ વા૦૨ પા. ૧૨૪ ને વા૦ ૧૦ પાને ૩૮૧) પણ એ કામમાં એ ખરેખરી વાત તરીકે માલમ પડયું હતુ કે કોઈના માનવામાં એમ નહોતું કે તે બાઈરી તેના પરથમના ધણીની વહુ થની બંધ પડી હતી (મુંબાઈ હાઈકોરટ રીપોરટસ કરાઈમ કેઈશ વા૦ ૫ પાને ૧૮) એક બીજા કોમમાં જ્યાં રીવાજ હતો કે જેથી બીજા માણસને પરણી ચુકેલી બાઈરીને કોઈ માણસ નાતમાં ૧૦૫ રૂપીઆ આપી પરણી શકે. આ રીવાજ પણ અનીતીના સબબથી મુંબાઈ હાઈકોરટે રદ કરયો (મુંબાઈ કરાઈમ કેસીસ વા૦૭ પા૦ ૧૩૩). ધણીની હયાતીમાં નાતરૂ કરેલુ તેને આ કલમ પરમાણે શીક્ષા કરેલી તે બાહાલ રહી (મુંબાઈ હાઈ કોરટ મેએ સને ૧૮૬૩) ઓરત પોતાના પેહેલા ધણીની પરવાનગીથી તેની હયાતીમાં બીજાની સાથે નાતરૂ કરે તો તેને હરકત નથી (મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૬ મી નવેંમબર સને ૧૮૬૭ સપેશીઅલ અપીલ નંબર ૯૬૦ સને ૧૮૬૭) ઈનસાફની કોરટો એક લગન કાયદાસર છે એવું જાહેર કરવાને અથવા કોઈ સ્ત્રીને ફરી લગન કરવાની પરવાનગી આપવાને કોઈ કામનો અધીકાર મંજુર રાખશે નહીં બીજુ લગન કરવાને નાતે પરવાનગી આપી હોય તે આ કલમ પ્રમાણે કરેલા ગુનહાનો બચાવ નથી ૧ ઈ લા રી પ્ર ૩૪૭. એક સખસે એક બાયડી જીવતી છતાં એક સ્ત્રી સાથે પોતે લગન કરવાનો છે એવી નોટીસ છપાવી હોય તો તેની બાયડીની હયાતીમાં બીજુ લગન કરવાની કોશીશનો ગુનહો તેની ઉપર ઠરી શકે નહીં. ૧ ઈ. લા. રી. અલહાબાદ પ્ર, ૧૩૬ એક ધણી હયાત છતાં તેની પરવાનગી વગર બીજો ધણી કરવો એવો કોઈ નાતનો રીવાજ હોય પણ તે હીંદુસાસ્ત્રથી ઊલટો છે માટે એવી સ્ત્રીને આ કલમ પરમાણે સજા. જે મરદે એવુ લગન કરયું હોય તેને આ કલમ ૪૯૭ પ્રમાણે છીનાળાની સજા થાય ૨ મુ. હા. રી. ક ૧૧૭ ખરીશટી થઈ ગએલો કોઈ હીંદુ ફરીથી હીંદુ ધરમમાં આવે અને કોઈ હીંદુ અસતરીને પરણે તો તે ખરીશટી હતો તે વખતે તેની એક બાયડી જીવતી હતી અને હીંદુ થયો તયારે બીજી પરણો તો તેને આ કલમ પરમાણે શીક્ષા થાય નહીં ૩ મ. હા. રી. એ. ૭ હીંદુ કે મુસલમાન સ્ત્રી એકું ધણી હયાત છતા બીજો કરે તો ગુનહો છે ધણી એકથી વધારે કરે તો ગુનહો નથી કેમકે ધણીને તો તેમના ધરમસાસતરથી એકથી વધારે બાયડી કરવાને છુટ છે. મ. હા. રી અને ૧૮૭૦ એક મુશલમાન પરણેલી છોકરી તેના વાલીના કબજામાં હોય તયારે તે વાલીની જાણ વગર બીજુ લગન કરે તો તે વાલી ઉપર આ કલમ પરમાણેના ગુનહાની મદદગારીનું તહોમત આવે નહીં ૪ ઈ. લા. રી. (કલકતા) પ્ર ૧૦. આ કલમ પ્રમણેના તહોમતમાં તહોમતદાર સ્ત્રી પરણેલી છે એવી પુલી શાબીતી જોઈએ. કલકતા હાઈ કોરટની ફુલબેંચનો ઠરાવ તારીખ ૮ ડીશંબર શને ૧૮૭૫.

૪૯૯. જેની સાથે પાછળનું લગન કરવામાં આવે તેનાથી આગલા લગનની વાત

ના લગનની વાત છુપાવીને કરેલો. | ...પાવીને જે શખશ ઉપરનો કલમમાં બપેલો ગુનોહ કરે તેને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૯૬. જે માણુસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીના ઇરાદાથી પોતાને લગનવીધી

કાયદા મુજબ લગન થતા દગલબાજીના ઇરાદાથી થ... દીધેલો લગન વીધી. | થવાદે એવું જાણીને કે તેમ થવાથી કાયદા મુજબ માહારૂ લગન થતુ નથી તો તેને સાત વરશની મુદત સુધાની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેના લગન કોઇએ પોતાના ઘરમાં થવા દીધા હોય તો એટલાજ ઉપરથી આ ઘરધણી ઉપર આ કલમના ગુનહામાં મદદગારી કરયાનું તહોમત આવી શકે નહીં કો૦ ઉ૦ ડા૦ પ્ર૦ ૩૬૪.

૪૯૭ આ શખશ બીજા પુરૂશની સ્ત્રી છે એવું જે જાણે છે અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ છે તે માણુસ તે શખસની સાથે પેલા બીજા પુરૂશની રજામંદી સીવાય અથવા તે બીજા પુરસે જાણ્યું અજાણ્યું ન કરતાં સંભોગ કરે અને તે સભોગ બળાતકાર શંભોગનો ગુનોહ ન 'થતો હોય તો તે માણુસે છીનાળાનો ગુનોહ કરયો એમ શમજવું અને તેને પચ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે, એવી બાબતમાં તે સ્ત્રીને મદદગારીની માફક શીક્ષા કરવામા આવશે નહી.

છીનાળું

ટીકા.

પરતીવાદી એમ માનતો હોય કે એ બઇરી બીજાની ધણીઆણી છે તો તે 'હકીકતની બાબત છે જ્યાં એક માણુસે લગનના હક પાછા મળવા સારૂ પોતાની વહુ ઉપર દાવો બાંધે, અને તેના માલનું હુકમનામુ થયું કે તે બઇરી તેના ધણીને તીયાં ગમેતો પાછી આવે કે તેને આટલી રકમ આપે, આ પરમાણે હુકમનામુ થવાથી તેણે પઇશા આપા પછી છીનળુ કરતા એમ ઠરાવ કરવમા આવ્યો હતો કે પ્રતવાદીના માનવામાં એમ હશે કે તે બઇરિને પરણવા છુટ છે અને એમ હોય તે તેણુ કઈ ગુનો કરયો નથી. [મુંબાઈ હાઇ કોરટ રીપોટ કરાઉન કેસીસ વા૦ ૫ પાને ૭). ફરીઆદીમાં આ કલમ પરમાણે તહોમતના કામમાં ઓરતના ધણીએ રાજીનામુ આપયુ તે અમદાવાદના સેસન જડજે રદ કરયુ જે હાઈ કોરટે મંજુર રાખી શીક્ષા રદ કરી (મુંબાઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૨૪ જુન સને ૧૮૬૮.)કલમ ૪૯૭ પરમાણેના કોઈ ગુનાની ફ...ના ધણી શીવાય બીજા કોઇએ માડવી નહીં' (ફરીઓનલ પરોશીજર કોડ ...ને ૧૮૬૨નો આકટ ૧૮ કલમ ૪૪) અને આ પરમાણે બઇરીના ધણી

ન કરી આપવામાં આવે તો તહોમત ૨૬ કર
ી મુકવો. (સદરહુ કલમ ૪૬) પણ તે બઈરી
એક•વાર માંડેલી ફરીઆદ તેના મરવાથી પુરી થતી નથી (મદરામ હાઈકોર
•વા૦ ૪ પા૦ ૫૫).

નાળાની ફરીઆદ સ્રીના ધણી વગર કીંધા ને છીનાળુ કરતી વખતે જેના હવા
હોય તેના વગર બીજાથી થાય નહી. ક્રીમીનલ પ્રો૦ કોડ કલમ ૪૭૮ છીનાળા
કેસમા સ્રી તેના ધણી વીરૂધ પુરાવો આપી શકે, ફીલ્ડ પા૦ ૮૫ આ કાયદાની
મ ૩૧૩ નો નીયમ છીનાળાને લગતા નથી તે માહોમાહે માંડીવાળી શકાય, પણ
ક્ષા થયા પછી નહી. ૨ ઈ૦ લા૦ રી૦ (અલાહબાદ) પા૦ ૩૩૮ છીનાળાની ફરીઆદ
યા પછી ધણી મરી જાય તો ઘણુ કરીને તે ફરીઆદનુ કામ બંધ પડતું નથી. કો૦
૦ •ડા૦ પા૦ ૨૪૧ આ કલમ પરમાણેનું તહોમત સબીત કરાવતી વખતે જે સ્રી
પે છીનાળુ કરવામા આવ્યું હોય તે સ્રીને કપાઈ લઈ જવામા આવી ન હોય તો તહો
તદાર ઉપર ૪૯૮ મી કલમનું તહોમત આવી શકે નહીં, ધણીએ જયારે આપ આડા
ન કરૂયાં હોય તયારે છીનાળાનું તહોમત આવી શકે નહી; ૪ વી૦ રી૦ પ્ર૦ ૩૧
નાની સ્રીને છીનાળું કરના કોઇ સખસે જોઇ હોય, અને તેથી ગુસામાં આવી તે
ીને તેણે મારી નાખી હોય તેને માટે જનમ દેશ નીકાલની શજા થઈ હોય તો પણ
ીનાળું કરનાર ઉપર તે આ કલમ પરમાણે કામ ચલાવી શકે છે કલકતા હાઇકોરટ
૫ ડીસેમ્બર સને ૧૮૭૩ છીનાળાના કેસમા પરવેશ સાબીત થવો જોઇએ; એ પરવેશ
બળાતકાર સભોગમાં જોઇએ છાંયે તેવોજ જોઇએ, વળી છીનળાના કેસમા પ્રતયક્ષ
રાવ જોઈએ કે છીનાળું કરનારે તે સ્રી અમુક શખસની બાઈડી છે એવું જાણેલુ
ાવું જોઇએ એવી કઈ જરૂર નથી, તે પરણેલી છે એવુ તે જાણે એટલે બસ છે કલક
હાઇકોરટ ૧૫ ડીસેમ્બર સને ૧૮૭૪ આ કલમ પરમાણે જે સખસ ઊપર તહોમત
માવયું હોય તે સખસ જે સ્રી સાથે છીનળું કરયાનુ કહેવામા આવતું હોય તે સ્રી
ાથે નાત રીત પરમાણે નાતરૂ કયાનું કહે તો એવે વખત કોરટને એટલુજ જોવાનું
કે નાતરૂ કરતી વખતે તે સ્રી અમુક જાણુની પરણેલ અસતરી છે એવુ કદી નીશક
ટપણાથી જાણતો અથવા માનતો હતો કે નહી. જો તેમ હોય તો તહોમત રહી શકે
હી. ૫ મું. હા. રી. પા. ૧૭ (ક્રેજદરી.) આ કલમ પરમાણેના તહોમતમા અસ
રી પરણેલી છે એવું પુરી રાતે સાબીત થવું જોઇએ. કલકતા હાઇકોરટની ફુલબેન્ચનો
રાવ. તા૦ ૮ ડીશેમ્બર સને ૧૮૭૩ જે શખસે પોતાની અસતરી સાથે બીજા કોઇ
એ છીનાળુ કરયાની ફરીઆદ કરી હોય તેનો ઉપર દીવાનીમાં નુકશાની લેવાની પણ
ફરીઆદ થઈ શકે છે. મહીસુરના જુડીશીઅલ કમીશનરની ઓફીસ. તા૦ ૨૦ જાનેવા
રી સને ૧૮૮૦•

૪૯૮• જે સ્રી કોઈ બીજા પુરૂશની સ્રી છે. અને તેની સ્રી છે એવું જે માણસ

...કોઈ ૫) જાણે છે અથવા એવું માનવાનું ...
...સલાવી (તે સ્ત્રીને તે પુરૂશ પાસેથી અથવા તે...
...જવા અથવા (...સના હવાલામા તે સ્ત્રી હોય તે સખ્શ પાસેથી ...
...રાખવી)
...સમાવાને લઈ જાય એવા ઈરાદાથી કે તે સ્ત્રી કોઈ શખ્શની સાથે જાર...
...વા એવી કોઈ અગતરા તેને ઈરાદથી સંતાડી અથવા રોકી રાખે તો તે...
...વરસની મુદત સુધીની બેમના ગને તે પરકારની કેદની અથવા દંડની...
...ની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા,

આ કલમ મુજબ લઈ જવાનો ગુનો જો કે એક બઈરી ખુશીપુરવક એ ...
...જાય અને વળી ભાગડો તેના કહેવાથી તેની સાથે જાય તોપણ થાયછે રાણી વી
...કુમારસવામી મદરાસ હાઈ કોરટના રેસલા વા. ૨ પાને ૩૩૧) આ કલમ મુજબ
...તનામાની ફરીઆદ ફકત તે બઈરીનો ધણી અથવા તેના તરફથી તે બઈરીની સભા
...રાખનાર સખસ કરી શકે કરીમીનલ પરોશીજરકોડ કલમ ૪૭૯, સને ૧૮૬૧ નો આ
...૨૮ કલમ ૪૫)

બાબ ૨૧ મો.

આબરૂ લેવા બાબત.

૪૯૯ જે માણસ બે લેવા અથવા વાંચવાને ઈરાદો રાખેલા સબદોથી અથવા કંઈ...
...આબરૂ લેવી. | ચીનો કે આકરોથી કોઈ શખશની બાબત કાંઈ આરોપ મુકે અથવા
પરગટ કરે એવા ઈરાદાથી કે તે આરોપથી તે સખસની આબરૂને હાની પહોચાડવા અ
થવા હાની પહોંચશે એવુ જાણીને અથવા એવુ માનવાનુ કારણ છતા તે. તેણે તે શખશ
ની આબરૂ લીધી એમ સમજવુ પણ નીચેના અપવાદો મધેનો બાબતોમા એમ સ
મજવુ નહી.

ખુલાસો ૧ લો—કંઈ મુએલા શખસની ઉપર કાંઈ આરોપ મુકવો એ આબરૂ લે
વી થઈ શકે જો તે આરોપ એવો હોય કે તેથી તે શખસ જીવતો હોય તો તેની આબ
રૂને હાની પહોચે તથા એવા ઈરાદાથી તે આરોપ મુકયો હોય કે તેથી તે શખસના કુટુંબ
ને અથવા પાસેના બીજા સગાઓને માઠુ માગે.

ખુલાસો ૨ જો—કોઈ કંપની અથવા મંડળી અથવા મનુષ્ય સમુદાય વીસે કાંઈ
...રોપ મુકવો એ આબરૂ લેવી થઈ શકે.

ખુલાસો ૩ જો—વઈકલ્પીક રીતે અથવા બાજોકતીની રીતે મુકેલો આરોપ આબ
...વી થઈ શકે,

ખુલાસો ૪ થો—જે આરોપ પોતેજ અથવા દવારાંતરે બીજાઓની નજરમાં...
...ની નીતી અથવા બુધી વીસે હલકો વીચાર ઉતપન ન કરે અથવા જે શખ...

[redacted]

આબરૂ લેવીછે પણ જો એકાદા અપવાદમાં એ દાખલ થાય તો નહી.

(ब) ब नु घडीआळ कोणे चोर्युं? એવો સવાલ अ ने पुछतां अ ज ની તરફ આં ગળી કરે એવા ઇરાદાથી કે ब नु घडीआळ ज એ ચોર્યુ એમ માનવામા આવેતો अ એ આબરૂ લેવીછે પણ જો એકાદ અપવાદમા દાખલ થાય તો નહી.

(क) ब नु घडीआळ લઇને ज નાસી જતો હોય એવુ अ એક ચીતર પાડે, એ વા ઇરાદાથી કે ब नु घडीआळ ज એ ચોર્યુ એમ માનવામાં આવે તો એ આબરૂ લે વીછે પણ જો એકાદ અપવાદમા એ દાખલ થાય તો નહી.

પહેલો અપવાદ—જે કંઈ સાચી વાતનો આરોપ કોઇ શખ્સની ઊપર મુકવો અથવા પરગટ કરવો લોક ફાયદાણારથે જરૂર હોય તે આરોપ મુકવો અથવા પરગટ કરવો એ આબરૂ લેનાછે એમ સમજ વુ નહી તેમ કરવુ લોક ફાયદાણારથે જરૂરછે કે નહી એ હકીકતના બાબતછે.

લોક ફાયદાણારથે જે સા ચો આરોપ મુકવો અથવા પ્રગટ કરવો જરૂર હોયતે

બીજો અપવાદ—પોતાનો સરકારી અમલ ચલાવવા સબંધીની કોઇ સરકારી નોકરની ચાલ બાબત અથવા તે ચાલ ઊપરથીજ નજર આવતી તેની આબરૂ બાબત સુધબુધાયી કંઇ પણ અભીપરાય આપવો એ આબરૂ લેવીછે એમ સમજવુ નહી

સરકારી નોકરેની સર કારી અમલ સબધીની ચાલ.

ત્રીજો અપવાદ—કંઇ સરવજનીક વીશય શંબંધી કોઇપણ સખસની ચાલબાબત અથવા તે ચાલ ઊપરથીજ નજર આવતી તેની આબર બાબત સુધબુધીથી કંઈપણ અભીપરાય આપવો એ આબરૂ લેવી એમ સમજવુ નહી.

કંઈ સારવજનીક વીશય શબધી કોઈપણ સખસની ચાલ.

દ્રષ્ટાંત.

કોઈ સરવજનીક વીસય સંબધી સરકારને અરજી કરવામા અથવા કોઈ સારવજનીક વીશય શંબધી એક મડળી મેળાવાની દરખાશત ઊપર સહી કરવામા અથવા તે મંડળીમા જવા અથવા તે મડળીના પરમુખ થવામા, અથવા લોકનો આશરય મળવારી કોઇ સભા ઉભી કરવામા અથવા તેમ સામીલ થવામ અથવા જે જગાનુ કામ સરી રીતે ચલાવવામાં લોકોને ફાયદો હોય એવી કોઈ જગાને કોઈ ઊમેદવારની તરફ શામત માગવા અથવા આપવામા ज ની ચાલ સબધી સુધબુધીથી અ ગમે તે અભીપરાયઆ

આબરૂ લેવી છે એમ સમજવું નહી.

ો અપવાદ—કેઇ ઇનસાફની કોરટમાના મુકદમાનો અથવા તેવા કોઇ મુક

ઇનસાફની કોરટમાંના મુકદમાઓની હકીકત છાપવી.

નાન ચેડાનો મતલબ બરાબર હોય એવા ખરેખરો હેવાલ હેર કરવો એ આબરૂ લેવીછે એમ સમજવુ નહી.

ખલાશો. કોઈ ઇનસાફની કોરટમા ચોકસી થવા પેહેલા ખુલી કોરટમાં કોઇ સુ નો અમલદાર અથવા બીજો અમલદાર કાઈ તજવીજ કરતો હોય તે ઉપલી કલમના ૨૫ પરમાણેની કોરટછે એમ સમજવુ.

પાચમો અપવાદ—કોઇ ઇનસાફની કોરટમા જે દીવાની કે ફોજદારી મુકદમાનો ફે

કોઇ ઇનસાફની કોરટમા ફેસલ થએલા મુકદમાની કેફીઅત અથવા તે મહેલા સાહેદો તથા તથા બીજા સબધ રાખનારાની ચાલ.

લો થઇ ચુકયો હોય તે મુકદમાની કેફીઅત બાબત અ એવા કોઈ મુકદમામાં પક્ષકાર સાહેદ અથવા મુખતીઆર ખસ કોઇ પણ સબબની ચાલ બબત અથવા તે ચલ રથીજ નજર આવતી તે ભાગની આબરૂ બબત સુધ થ ગમે તે અભીપરાય આપવો એ આબરૂ લેવીછે સમજવુ નહી.

દ્રસ્ટાંત.

(અ) 'પેમા' મુકદમામા જ એ આપેલી સાહેદી એવી ઉલટીછે કે મને એમ ગેછે કે તે મુરખ અથવા અપરમાણીક હોવો જોઇએ' એ પરમાણે જો અ શુધબુ કહે તો તે આ અપવાદમાં દાખલ થાયછે કેમકે જે અભીપરાય તે આપેછે તે દાખદા જની ચલ ઉપરથીજ નજર આવતી જ ની આબરૂ બબતછે.

(બ) પણ જો તે એ પરમાણે કહે કે" તે મુકદમામા જ એ જે કયુ તે હું ખરૂ નતો નથી કેમકે હું જાણુ છુ કે એ અપરમાણીક માણસ છે" તે અ આ અપવાદમાં ખલ થતો નથી કેમકે જના આબરૂ બાબત જે અભીપરાય તે આપેછે તે સહેદ લ જ ની ચાલ ઉપરથી આધાર રાખતો અભીપરાય નથી.

છઠો અપવાદ—જે કૃતી તેના કરતાએ લોકોના વીચાર પર રજુ કરીછે એવી પરશીધ કરતીના ગુણદોશ કૃતીના ગુણ દોશ વીશે અથવા તે કરતીનજ નજર વતી તેના કરતાની આબરૂ વીશે સુધબુધથી કઇપણ અભીપરાય આપવો એ આ લેવી છે એમ સમજવુ નહી.

ખલાસો—કંઇ કૃતી લોકના વીચારપર સાગટ રીતે રજુ થાય અથવા તેના ક પરથી તે લોકોના વીચારપર રજુ કરી એવુ અનુમાન થઇ શકે.

દ્રસ્ટાંત.

) જે શખસ કાઇ પુશતક પરગટ કરે છે તે તે પુસતક લોકના વીચાર પ જુ કરછે.

(બ) જે સખસ જાહેર રીતે કંઇ ભાશણ કરેછે તે તે ભાશણ પર રજુ કરેછે.

(ક)૦ જએ એક પુસતક પરગટ

પેનકુરી ભરેમુછે માટે જ મહખું'ી

મનનો માણુસહોવો જોઇએ "હવે

આ અપવાદમા દાખલ થાયછે કેમકે જ બબત

ના પુસતકમાંજ નજર આવતી જ ના આબરૂ બાબ

(ઇ) પંણ જો તે એમ કહે કે "જ નુ પુસ

જોઇને મને કઈ આગચાર લાગતુ નથી કેમકે તે જાતેજ મહ

એ આ અપવાદમા દાખલ થતે નથી કેમકે જ ના આબરૂ બ

આપેછે તે જ ના પુસતક ઉપર આધાર રાખતો અભીપરાય નથી

સાતમો અપવાદ—જે શખસને કેઈ બીજ શખસની ઉપર

જે શખસનો બોજા શખસની ઉપર કાયદા પર મ ણે અખતીઆરછે તેણે સુખખુશીથી તે બીજા સખ ને ઠપકો દેવો.

ઈ અખતીઆર હોય અથવા તે બોજા શખસની કઇ કાયદેસર કરારમાંથી નીકળતો અખતીઆર હોય ખસ જે બાબતોને તે કાયદેસર અખતીઆર લગે ખતોમા તે બીજા સખસની ચાલ સબધી સુખખુશીથી કંઈ

પકોં દેનાસે અબરૂ લેતી છે એમ સમજવુ નહી.

દાખલો.

જે જડજ કોઇ શાહેદની અથવા કોરટના કોઈ અમલદારની ચાલ સબંધી સુખખુશીથી ઠપકો દે તે કોઈ ખાતાનો ઉપરી પોતાના હુકમ તળેના માણસોને સુખખુશીથી ઠપકો દે તે મા, અથવા બાપ પોતાના છોકરાને બીજા છોકરાઓના દેખતાં સુખખુશીથી ઠપકો દે તે કોઈ મહેતાજી જેનો અખતીઆર મા અથવા બાપથી મળેલો છે તે કેઈ નીશાળીઆને બીજા નીશાળીઆઓનાં દેખતા સુખખુશીથી ઠપકો દે તે નોકરીમાં આળસ કરવા સારૂ કોઈ સે. પોતાના ચાકરને સુખખુશીથી ઠપકો દે તે, કોઇ શરાફ પોતાની પેહેડીના કેશીઆરને તે કસોદારનો કેશીદારી બાબતની કઈ ચાલની વસે સુખખુશીથી ઠપકો દે તે એ સઘળા આ અપવાદમા દાખલ થયછે.

આઠમો અપવાદ—કોઇ પણ સખસની ઉપર તેહોમતની બાબતમાં તે

કાયદા પરમાણે અખતીઆર પમેલ સખસની આગળ સુખખુશીથી મુકવુ તહો

ઉપર જે સખસેનો કાયદા પરમાણે અખતીઆર હોય પરીમના કઈ પણ સખસની આગળ સુખખુશીથી

મુંવુ એ આબરૂ લેતીછે એમ સમજવુ નહી.

દાખલો.

આગળ જ ની ઉપર સુખખુશીથી કાઇ તહોમત મુકે

જો અ કાઇ જ ચાકરની ચાલ બાબત જ ના શેઠની આગળ સુધબુધ્ધીથી ક
અ આ અપવાદમાં દાખલ થાયછે.

નવમો અપવાદ—બીજાની આબરૂ પર કાંઇ આરોપ મુકવો એ. આ

કાઇ સખશે પોતાનો લાભ જાળવવાને સુધબુધીથી મુકેલો આરોપ.

ગણાય પણ કીયારે કે તે આરોપ મુકનાર શખ
યવા કાઇ બીજા સખસનો લાભ જાળવવાને અથ
રપે સુધબુધીથી તે આરોપ મુકતો હોયતો.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક દુકાંનદાર પોતાના ગુમાશતા બ ને એ પરમાણે કહે કે
નાણા તેને ન આપે તો તેને કાંઈ માલ તુ વેચીશમાં કેમકે તેના પરમાણીક
મારો વીચાર સારો નથી" હવે જો પોતાનો લાભ જાળવવા સારૂ સુધબુધીથી અ
જ ની ઉપર આ આરોપ મુકયો હોય તો અ આ અપવાદમાં દાખલ થાયછે.

(બ) અ એક માજીસતરેટ પોતાના ઉપરી અમલદારને રીપોટ કરવામાં જ ની
આબરૂ બાબત કાંઈ આરોપ મુકે હવે શુધબુધીથી લોક કલ્યાણારથે તે આરોપ મુકયો હો
ય તો અ આ અપવાદમા દાખલ થ ાછે.

દસમો અપવાદ—કલાણુાથો હોશીઆર રહેજે એવી શુધ બુધીથી કાઇ સખશને સુચના

સુચના જે શખશને આ
પી હોય તે સખસનો ફાય
દો થાય એવા ઇરાદાથી અ
થવા લોક કલ્યાણારથે આ
પી હોય તો.

આપવી એ આબરૂ લેવી ગણાય. નહી પણ કયારે કે જે શખ
સને તે શુચના આપી હોય તે શખસનો અથવા જે શખ
સની શાથે તેનો સબંધ હોય એના કઇ સખશનો ફાયદો થા
ય એવા ઇરાદાથી અથવા લોક કલ્યાણના ઇરાદાથી તે શુચ
ના કરી હોય તો.

ટીકા.

નકલ કરવા કાગળ આપવો એ પરગટ કરવા બરોબરછે (કાઇડ વાલમ ૨—૫ નુ
૨૭૪). ફકત સમયના વરજવાથી નીંદા કરી કીંવા આબરૂને નુકશાન પહોચાડયુ એમ
નુ નથી કે જેથી દાવો ચાલે (મદરાસ હાઇકોરટ તા૦ ૭ જાનેવારી સને ૧૮૬૬ નંબર
૩૫૨—૧૮૬૫ વાલમ ૯ પાને ૪) કેઇ ગેરવાજબી ટીકા કરી તે છાપખાનમા છપાવે
વરતમાન પતરમા પરશીધ કરે તો તે નુકશાનોનો જવાબદારછે (મુ. હાઇકોરટ તા૦ ૩
મી જાનેવારી સને ૧૮૬૬ નં. ૩૮૫ સને ૧૮૬૪ નેટીવ એપીનીયન સને ૧૮
૬૦) બરામણ નાતીના કીંવા પેતાની જાતના ધરમ-સંબંધી જે વાતથી
છે તે વાત વાંચી પોતાના સેબતી બરામણ નાતીનો અભીપરાય શો છે
થી કાઈ બરામણે પોતાના એબની બરામણને જે કાગળ લખીને મોકલ્યો
ધીઈ અને કપટ વગર લખેલોછે માટે તે કાગળ કલમ ૪૯૯ ના અપવાદ
નાચે આવેછે માટે સીક્ષા રદ કરી (મુબઈ હા૦ તા૦ ૩૧ મી અગસટ શને
૮ પાને ૧૬૮) એક પોલીશના ઇનશપેકટરને બરજોનાથ નામનો શખશ

ગૈબાનછે કે નહી તેના તપાશ કરવા મોકલવામાં આવયો તેણે [illegible]
વાત પુરીછે અને ગામના વાણીઆઓ દવેશભાવથી તેને શીક્ષા [illegible]
છે તેણે એવુ લખીયુ કે ખાનગી તપાશથી મને એવુ માલમ પડેછે કે વાણીઆના ઘર
માં જે બાયડીઓછે તેઓમાંની બરજુનાથ સાથે એક બે રાત રહી નથી એવી ધોડીજ
બાયડીછે એ કામમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે તહોમતદારે વાણીઆઓની અશાતરીઓના
આબરૂ લેવાને ગુનો કરયો. ૬ બેં. લા. રી. પ્ર ૪૨ આ પેનલકોડમા લખેલા અને બો
લેલા ગેર આબરૂના વાકય માટે કાંઇ તફાવત પાડયો નથી કે. ઈ. ડા. પા. ૩૪૫ કાઈ
વકીલ અથવા મુખતીઆર તેના અશીલે આપેલી હકીકત ઊપરથી પોતાની પલીંગ (બ
ખેસી તકરાર) માં વગર કપટે કાંઈ ગેર આબરૂ થાય એવી હકીકત લખે તો આ કલમ
ના અપવાદ ૯ મા પરમાણે તેના બચાવ થાયછે પણ જો એવી હકીકત તેને મળી ન હો
યુ અને દવેશથી એવી હકીકત લખે તો તેના બચાવ થતો નથી ૨ અ. હા. રી૦ પાને.
૨૭૩ પોતાના ઊપરીના હુકમથી કઈ રીપોરટ કરવામાં આવે તેમા બીજા શબ્દો વીકવ
વગર કપટે અને વાજબી રીતે કાઇ તહોમત આવે એવુ લખે તો આ કલમના ૯ મા
અપવાદ પરમાણે તેના બચાવ થાયછે ૧૪ વી. રી. પાને ૨૨. તહોમતદારે ફરીઆદીની
ગેરઆબરૂ કરયાથી ફરીઆદીને કાઇ ખરેખર નુકશાન થએલુ હોવુ જોઇએ એમ કાંઈ
નથી જે ગેરઆબરૂનું કરતબ કરયુ હોય તેથી ફરીઆદીને હાની થશે એવુ તે જાણતો અ
થવાં માનતો હોય તોબસછે આરી સને ૧૮૭૪ અ. હા. આવા ગુના માંહોમાંહે [illegible]
વાળી શકાય નહી ૧ ઈ. લા. રી. મુ. પાને ૧૫૮ એક બરામણે પાડાસના કાઈ [illegible]
બરામણને લોકાને પોતાના અને પોતાના ગામના બરામણોને કાઈ વારશની [illegible]
શો ફડચો મેળવવાને મનસબે કાઇ કાગળ નીસકપટપણાથી લખીયો હોય તો તેના બચાવ
આ કલમના અપવાદ ૮ અને ૧૦ પરમાણે થાયછે ૮ મુ હા. રી૦ પાને ૧૪૧ (હો
જદારી) આ કલમ પરમણેના ગુનાના તહોમતની તજવીજ આ કલમમાં બતાવ્યા પર
માણે થાય એ બાબત અંગરેજી કાયદામા બતાવ્યા પરમાણે તજવીજ થાય નહી. ૧૪ વી
રી૦ પાને ૨૭ એક શખસની આબરૂને હાની થાય એવા કઈ તહોમત સર્બાને [illegible]
કાઇ અરજી આપવામાં આવે એવી મતલબથી કે કોરટમાં તે વંચાયાથી ઘણા [illegible]
તે જાણે તહોમતદારના આ કરતથી તેણે તે અરજી છાપી હોય એવો અરથ થા[illegible]
વી. પા૦ ૨૭ પોતાના દીકરાના બચાવ અરથે બાપ કઈ ગેર આબરૂદાર થાય એવુ [illegible]
હોય તો તે તેણે સુધ બુધીથી બોલ્યાનુ શાબીત કરતાં સુધી આ કલમના અરથ પરમા
ણે ગુનો કરેછે ૩ વી૦ રી૦ પાને ૪૫ દવેશ ભાવથી કઇ ખોટો આક્ષેપ લાવવામાં આવે
તો તે આબરૂ લેવાનો ગુનાહ થાયછે ૨ વી. રી.પા૦૭૫ આબરૂ લેવાના કેસમા આબરૂ
જાય એવી મતલબનો મુદાનો કાગળ ટપાલ રસતે અમુક ઠેકાણે મોકલવામાં આવ્યો હ
તો એવી સાબીતી આપવામાં આવે તો એ પરાતમાં તે કાગળ પરસીધ થયો એવુ ગણ
વુ જોઇએ. ૫ વી૦ રી૦ ૧૦ ૪૪ ફરીઆદી નીચ કામનુ માણસ હોય પણ તેની ઉપર એ

અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્સા કરવામાં

અથવા કોતરેલી વસતુમા આબરૂ લેવા જેવી કંઇ બાબત છે એવુ જાણીને જે માણસ તે વસતુ વેચે અથવા તે વેચવા મુકે તેને બે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૨૨મો.

સાપરાધ ધમકી, તીરસકાર તથા દુખ બાબત.

૫૦૩ જે સખસ કોઈ બીજા સખસને તેના સરીરને આબરૂને અથવા મીલકતને કાંઇ નુકશાન કરવાનો અથવા જેની સંધે તે બીજા સખસને સબંધ હોય તેના સરીરને અથવા આબરૂને કાંઇ નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડે, તે સખસને ગભરાટ પેદા થાય, અથવા તે ડર અમલમાં ન આવે, જે કામ કરવાની તેની કાયદા પરમાણે ફરજ ન હોય તે કામ તે શખસ જે કામ કરવાનો તેનો કાયદા પરમાણે હક હોય તે કામ કરવામાં તે સખસ તેણે સાપરાધ ધમકીનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ખુલાસે—કોઈ મુવેલા સખસની સંધે જે શખસને સબંધ હોય તે મુવેલા સખસની આબરૂને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડવા તે આ કલમમા દા

દ્રસ્ટાંત.

બ એક દીવાની મુકદમો ચલાવતો બંધ થાય એવા હેતુથી અ બને તરફ બર બાળી નાખીશ તો અ સાપરાધ ધમકીના ગુનાનો તકશીર સમજવું.

ટીકા.

કોઈ સખસના ઊપર જે ફરીઆદ અથવા તેહોમત કાયદેસર રીતે મુકી ફરીઆદ અથવા તેહોમતની ધમકી આપવી એ ગુનો નથી (મુંબાઈ કરાણ

[redacted]

રીતે ધમકી આપવાનો ગુનો થતો નથી કારણ કે તે કલમમાં નુકશાન કરવાની ધમકી આ પેસી નથી ને બીજો કોઈ પણ ગુનો થતો નથી ને તે ગુનાની શાક્ષા ઊપર અપીલ કોરટે તે બાહાલ રાખી.છે તોપણ હરકત નહી હોઈ કોરટે પોતાનો શાધારણ અખતીઆર ચલાવી શીક્ષા રદ કરી. (મુબાઇ હાઈકોરટ તા૦ ૧૩ જુલાઇ સન ૧૮૭૧ પા. ૮ પાનુ ૧૦૭)એક સખસ એક પુખતવયની અસતરોના ભાઈને ઘેર ગયો. અને તેને કહ્યું કે મને સરકારે મોકલ્યો છે અને જો તારી બેનને મારે ઘેર નહી મોકલેતો તને ૭ મહીનાની સજા કરાવીશ તેમાં ઠરાવવામા આવ્યું કે આ કાયદામા ભયની જે વ્યાખ્યા બતાવી છે તે પરમાણેનો આ ભય નથી. માટે તેણે કંઈ ગુનહો કરયો નથી. ૮ મુ. હા. રી° પરસીટ ૧૦૧ (ફોજદારી).

સમાધાનનો ભંગ કરવાના ઇરાદાથી જાણી જોઇને ક્રોધનો તીરસકાર કરવો.

૫૦૪ જે માણુસ ઇરાદાથી કોઇ સખસનો તીરસકાર કરીને તેને ક્રોધ ઊતપન કરે એવા ઈરાદાથી કે તે ક્રોધને લીધે તે લોકની સુલેહમા ભંગ કરે અથવા કોઈ બીજો ગુનો કરે અથવા એમ જાણીને કે તે સખસ તે ક્રોધને લીધે લોકની સુલેહમાં ભંગ અથવા કંઈ બીજો ગુનહો કરશે એવો સંભવ છે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બંડ અથવા રાજ્ય વીરૂધ કંઈ ગુનો વગેરે કરવાના ઇરાદાથી ખોટી ખુમ ચલાવવી.

૫૦૫ કંઈ વાત અફવા અથવા ખુમ જે માણુસ ખોટી જાણતો હોય તે માણુસ તે ચલાવે અથવા પરકટ કરે એવા ઈરાદાથી કે રાણીની જમીન પરની અથવા દરીઆઈ ફોજ માંહેલા કોઈ આફીસર સોલજર અથવા ખલાસી બંડ કરે અથવા એવા ઈરાદાથી કે લોકોમાં ભય અથવા ધભરાટ પેંદા થાય અને તેણે કરીને કંઈ સખસને રાજ્ય વીરૂધ અથવા લોકની સમધાની વીરૂધ કોઇ ગુનહો કરવાનું મન થાય તો તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સાપરાધ ધમકીના ગુનાની સીક્ષા જો તે ધમકી મોત અથવા મહાવ્યથા વગેરે કરવાની હોય તો.

૫૦૬ જે માણુસ સાપરાધ ધમકીનો ગુનોહ કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે અને અગર મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાની અથવા આગળથી કંઈ મીલકતનો નાશ કરવાનો અથવા મોતની કે સમુદરપારની અથવા સાત વર

[redacted]

ની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા થાય એવો કાંઈ ગુનોહ કરવાનો અથવા કંઈ અસન ની સાથે વ્યભીચારનો દોશ મુકવાનો ડર દેખાડયો હોય તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

કલમ ૫૦૬ મુજબ જીભાઈ રામદાસ ઉપર તેના જીવનું જોખમ થાય એવો ભય બતાવી કાગળ લખી ચોહોડવાનુ તોહોમત રાખી સુરતના જડજે પેહેલા ગુના બદલ વરસ ૭ અને બીજા ગુના બદલ વરસ ૨ ની સખત કેદની શીક્ષા કરી તેમા ઠરાવ્યું કે કેદી એ એકજ ગુનો કરયો છે ને જડજે બે કલમ પરમાણે શીક્ષા કરી છે સબબ કલમ ૫૦૭ પરમાણેની બાહાલ રાખી બીજી શીક્ષા રદ કરી (મુંબાઈ હાઈકોરટ ના ૨૬ સપટેંબર સને ૧૮૬૭ વા૦૪ પા. ૧૨.

નનામા સંદેસાની મારફે તે સાપરાધ ધમકી

૫૦૭ કોઈ નનામા સંદેસા વડે અથવા ડર દેખાડનારા સખસનું નામ કે તેનુ રેહેવાનું ઠેકાણું છુપાવવાની આગળથી તદબીર કરીને જે માણસ સાપરાધ ધમકીનો ગુનોહ કરે તેને તે ગુનાને માટે ઉપલી કલમમા ઠરાવેલી શીક્ષથી ઉપરાત બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા બીજી શીક્ષા કરવામાં આવશે.

મારી ઉપર ઇશવરની અપ્રસનતા થશે એવો ભયઉત્પન કરીને કોઇ શખશ પાસે કાઇ કામ કરાવવું

૫૦૮ કોઈ પણ શખશની જે વશતુ કરવાની કાયદા પરમાણે ફરજ નહી હોય તે વશતુ જે માણુશ બુધી પુરવક તે સખસ પાસે કરાવે અથવા કરાવવાની કોશીશ કરે અથવા જે વસતુ કરવાનો તે સખસનો કાયદા પરમાણે હક હોય તે વસતુ કરવામા તેના પાસે કસુર કરાવે અથવા કસુર કરાવવાની કોશીશ કરે અને તે એવી રીતે કે જે વસતુ મારી પાસે કરાવવાની એ ગુનેહગારની મતલબછે તે હું નહી કરતો અથવા જે વસતુ કરવામાં મારી પાસે કસુર કરાવવાની એ ગુનહેગારની મતલબ છે તે હુ કરતો મારી ઉપર અથવા જેની સાથે મારો સબધ છે એવા કોઇ શખશની ઊપર ઇશવરની અપરસનતા થશે અથવા એ ગુનેહગાર કંઈ કરીને ઇશવરની અપરસનતા કરાવશે એવો ભય તે શખશના મનમાં બેસાડો અથવા બેસાડવાની કોસીશ કરીને તે એ પરમાણે કરે તોતે માણુસને એક વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દાખલ ત.

(અ) અ જ ને આંગણે બાંધવા બેસે એવા ઇરાદાથી કે એમ તેને બારણે બેસવાથી જ ની ઊપર ઇસવરની અપ્રસનતા થશે એવો સંભવ ઉતપન થાય તો આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો અ એ કીધો એમ સમજવુ

(બ) અ જ ને એવી રીતે ડરાવે કે જો તુ ફલાણું કામ નહી કરે તો હું મારા છોકરાઓમાંના એક છોકરાનો જીવ તને આપીશ અને તે એવી હાલમાં હોય કે પોતાના છોકરાનો જીવ આપશે તો તેથી જ ની ઊપર ઇસવરની અપરસનતા થશે

એવો ભય ઉતપન થાય, તો એ એ આ કલમમા બીયાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવુ.

કોઈ ઓરતને શરમાવવાના ઈરાદાથી બોલેલા શબ્દ અથવા કરેલા ચાળા.

૫૦૯ કોઈ ઓરતને શરમાવવાનો વીચાર કરી જે માણસ કંઈ શબ્દ બોલે, અથવા કંઈ અવાજ કે ચાળા કરે અથવા કંઈ વસતુ દેખાડે એવા ઈરાદાથી કે તે ઓરત સબદ અથવા અવાજ સાંભળે અથવા તે ચાળા અથવા વસતુ જોય અથવા તે તેની એકાંત જગાપર જે માણસ વગર રજાએ ઘુસે તેને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

ખુની રીતે પીધેલા સખસની ગેરમુનાસબ ચાલ.

૫૧૦ જે માણસ કેફની હાલતમા છતા કોઈ જાહેર જગામાં જાય, અથવા જે જગામા તેણે વગર રજાએ જવુ કાયદા વીરૂધ હોય એવી કોઈ જગામાં જાય અને ત્યાં કોઈ સખસને દુખ થાય એવી રીતે ચાલે તેને ચોવીસ કલાકની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દસ રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણે દંડ બદલ કેદ ચોવીસ કલાકનો ચોથો હીસો થવી જોઈએ મુબઈ હા. કોરટ તા ૦ ૮ જુલાઈ સને ૧૮૬૪ નં૦ (૨૩) દારૂનો નીશો કરી દુખ કરનારને સીકસા થાયછે તેજ પરમાણે ભાંગનો તથા માંજમનો નીસો કરી દુખ કરનારને શીકસ્ત કરવુ સદર સૈરકારનો કાગળ તા૦ ૧ જુન સને ૧૮૫૯ નં૦ ૧૩૧૮ નો આવા ગુનાને વાસતે સને ૧૮૬૭ના આકટ ૭ થી ૨૫૦ દંડને તેના બદલે તો દીવસ ૮ની કેદ થઈ શકેછે.

બાબ ૨૩ મો.

ગુના કરવાની કોશીશ બાબત.

જે ગુનાઓને માટે સમુદ્રપારની અથવા કેદની શીક્ષા ઠરાવીછે તે ગુના કરવાની કોશીશ કરવાની શીક્ષા.

૫૧૧ જે ગુનાને માટે આ કાયદામા સમુદ્રપારની અથવા કેદની શીક્ષા ઠરાવી હોય એવો કોઈ ગુનો કરવાની અથવા એવો કોઈ ગુનોહ કરાવવાની જે માણસ કોશીશ કરે અને તે કોશીશમાં તે ગુનોહ કરવા તરફ કંઈ કામ કરે તે માણસને તેવી કોશીસને માટે શીક્ષા સબંધી આ કાયદામા કાંઈ સાફ ઠરાવ ન કરયો હોય તેવે ઠેકાણે તે ગુનાને માટે જે પરકારની કેદની શીક્ષા ઠરાવી હોય તે પરકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની અથવા સમુદ્રપારની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવીહોય તેનો અડધો મુદત સુધીની કેદની અથવા સમુદ્રપારની અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રસટાંત.

(અ) અ એક પેટી ફોડીને કંઈ જવેર ચોરવાની કોશીશ કરે અને તે પેટી ફોડયા પછી તેને માલમ પડે કે માહે કંઈ જવેર નથી તો તેણે ચોરી કરવા તરફ એ કામ કર્યુ

આ ખીસામાં કંઇ વસ્તુ ન હોવાને લીધે એ તે કોશીસમાં પાર ન પડે, તો આ કલમ પ્રમાણે એ તકશીરવાર થયો એમ સમજવું.

ટીકા.

ફટકાની શીક્ષા જોગ ગુનો કરવાની કોશીશ આવી શીક્ષાને લાયક નથી (રેવનીઉ જુડીશીઅલ એનડ પોલીસ જનરલ એનર પોલીસ જનરલ વા. ૨—પા. ૨૭૨ મુંબાઇ હાઇકોરટ રીપોરટસ ક્રીમીનલ કેશીસ વા૦ ૩ પા. ૫૦ ૩૭) તેમજ જે સપરો ૧૨ મા અથવા ૧૭ મા બાબ મુજબ ગુનો કરવાની કોશીસ કરી હોય તેને આ બાબે મુજબ પરથમ ગુનેગાર થવાના સબબથી કલમ ૭૫ મુજબની બે શીક્ષા થઇ શકે નહી. આ બંને બાબતના ગુનાઓ એકજ બાબે મુજબ શીક્ષા લાયક હોય તેવાજ પરસંગે ફક્ત લાગુછે. (રાણી વા૦ મુન.સામી જડજ બોટમસન ૧ લ મદરાસ શેસન સને ૧૮૬૫ ખુણુ ચોરી કરવાના કોશીસ બોજી વખત કરવાના ગુનાને સ.૧ સને ૧૮૬૪ના આકટ ૬ ના કલમ ૪ નો રકમ ૯ મુજબ ફટકાની શીક્ષા થઇ શકે કે એ ટોટા ભરાવ્યા વગર બંદુક ભોંગામી એવુ સમજીને કે તેના ઉપર ટોટી ચડાવેલીછે ને તેનુ ખુન કરવાનાં ઈરાદાથી ઉગામી હતી પણ ફદાને ટોચર બેચતા અટકાવેછે સબબ પીનલકોડ કલમ ૩૦૭ પ્રમાણે ખુનની કોસીસ કરવાનો ગુનો થતો નથી પણ આવી હકીકત છતા કલમ ૨૫૪—૩૦૦ ની સાથે કલમ ૫૧૧ પરમાણે ફક્ત ખુનની કોશીસનો આરોપ સાબીત થઇ શકેછે. (મુ. હાઇકોરટ તા૦ ૨૩ ડીજમબર સને ૧૮૬૭ વા૦ ૪ પા. ૨૭)

એક ગામમા બળબળના કાયલાના કટકાથી વીંટાયેલા ચીંથરાના દડાથી વારંવાર આગ ઉઠતી હતી તહોમતદાર એક સ જે તેના ધોતીઆની અંદર એવો એક દડો સંતાડેલો હતો એવી સ્થીતીમાં હાથ આવ્યો તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેણે આગથી નુકશાન કરવાના ગુનાની કોશીશ કરી વળી તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે આગથી નુકશાન કરવાનો ગુનો કરવાના કંઇ સાહેત કેઇ શખસ પાસે માલમ પડયા હોયતો તેણે એ ગુનો કરવાનો ઠરાવ રાખ્યો હતો અને એ કરવા સંપુરણ કરવા તરફ તેણે સરૂઆત કરી હતી એવુ ગણવાને પુરતુછે જસટીસ મોતર આ મતથી જુદો પડયો હતો ૩ બં. હા. ૨૦ પાને ૫૫. એક સખસે એક ખાડો ખેદી તેમા મંડુ માલમ પડવાથી એ બાબતની તપાસ થઇ પોતાના દુગામના ઉપર કામ ચલાવવામા આવે તેમા ઠરાવવામાં આવ્યું કે તહોમતદારે ખોટો પુરાવો બનાવવાની કોશીશ કરી ૪ મ. હા૦ રી૦ પાને ...

(True Translation)

Nenabhai Haridass,

Translator.

———oOo———